

สุนทรียภาพการดัดแปลงข้ามสื่อจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผี

ของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน

นายกฤษณะ คุปตามร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาสื่อสารการแสดง ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

AESTHETICS OF CROSS-MEDIA ADAPTATION FROM HEM VEJAKORN'S GHOST SHORT
STORIES AND ILLUSTRATION TO TELEVISION DRAMA AND COMIC BOOKS

Mr Krisana Guptomara

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts(Communication Arts) Program in Performing Arts

Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สุนทรียภาพการดัดแปลงข้ามสื่อจากวรรณกรรมเรื่องสั้น
และภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์
และหนังสือการ์ตูน

โดย

นายกฤษณะ คุปตามร

สาขาวิชา

สื่อสารการแสดง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรยุทธ์ สิ้นธุพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน)

กฤษณะ คุปตามร : สุนทรียภาพการดัดแปลงข้ามสื่อ จากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน.(AESTHETICS OF CROSS-MEDIA ADAPTATION FROM HEM VEJAKORN'S GHOST SHORT STORIES AND ILLUSTRATION TO TELEVISION DRAMA AND COMIC BOOKS), อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.กิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์,300 หน้า.

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เอกลักษณะในบทประพันธ์เรื่องผีของเหม เวชกร และวิเคราะห์การดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเดิม (Convention) และสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ (Invention) ผลการวิจัยพบว่า เอกลักษณะในบทประพันธ์เรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร ได้แก่ การเล่าเรื่องผ่านภาพศิลปะแนวภูตผี (ภาพประกอบ) การเล่าเรื่องให้มีรส 3 มิติคือ รสกลัว รสรัก และรสเศร้าสะเทือนใจ มีกลวิธีการเล่าเรื่องให้มีความสมจริง และผสมผสานลักษณะความเป็นไทย

ในด้านการดัดแปลงบทประพันธ์ไปยังสื่ออื่นพบว่า ผู้ผลิตตั้งใจที่จะนำเอกลักษณะต่างๆจากบทประพันธ์เรื่องผีของ เหม เวชกร มาคงองค์ประกอบการเล่าเรื่องไว้ และสร้างสรรค์ให้เป็นประติมากรรมใหม่ (Invention) เพื่อให้สูตรเรื่องเล่ามีการปรับตัวตามกาลเวลา โดยการขยายความ ตัดทอน และดัดแปลงเนื้อหา ซึ่งลักษณะการถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นสู่ละครโทรทัศน์ พบว่า ทางผู้ผลิตตั้งใจจะคงรสและองค์ประกอบการเล่าเรื่องตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง อันได้แก่ ภาพศิลปะแนวภูตผี โครงเรื่อง ฉากบรรยากาศ ตัวละคร แก่นเรื่อง สัญลักษณ์พิเศษ เอาไว้ให้มากที่สุดและเพิ่มรสแห่งความรักให้มีมิติมากยิ่งขึ้น

ส่วนลักษณะการถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและละครโทรทัศน์สู่หนังสือการ์ตูน ทางผู้ผลิตตั้งใจที่จะคงภาพศิลปะแนวภูตผี ฉากบรรยากาศ ให้เป็นไปตามบทประพันธ์เดิม และดัดแปลงโครงเรื่องให้จบแบบหักมุม ดัดแปลงตัวละครให้มีลักษณะนิสัยที่ทะเล้น และเปลี่ยนรสแห่งบทประพันธ์จากความน่ากลัวให้เป็นรสแห่งความตลกและสนุกสนาน ตามธรรมชาติของสื่อการ์ตูนตลกที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก การ์ตูนจะต้องมีความเข้าใจง่าย(Simplified) บิดเบี้ยว(Distorted) เกินจริง(Exaggerated) และหักมุม(Twist Ending) ดังนั้นลักษณะสัมพันธ์จากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร สู่ละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน จึงสอดคล้องกับหลักการถ่ายโยงเนื้อหาโดยทั่วไป ที่ผลงานสื่อจินตคติในยุคหลังสมัยใหม่ในปัจจุบัน ล้วนร้อยพันหรือดัดแปลงผลงานที่เคยสร้างมาแล้วในอดีตกลับมาทำใหม่อยู่เสมอ

ภาควิชา... วาทยวิทยาและสื่อสารการแสดง ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา... สื่อสารการแสดง..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา...2554.....

##5284651028: MAJOR PORFORMING ARTS

KEYWORDS : ADAPTATION/ INTERTEXTUALITY/ COMIS BOOK/

KRISANA GUPTAMARA: AESTHETICS OF CROSS-MEDIA ADAPTATION FROM
HEM VEJAKORN'S GHOST SHORT STORIES AND ILLUSTRATION TO
TELEVISION DRAMA AND COMIC BOOKS .ADVISOR: ASSOC. PROF.THIRANAN
ANAWAJSIRIWONGS,300 pp.

The purposes of this research are to study the special identities of Hem Vejakorn's ghost stories and to analyze the adaptation of his ghost stories into television drama and comic books so as to discover the traces of the convention and invention. The research has found that the identities in Hem's Vejakorn's ghost stories consist of the narration through the spiritual artistic illustrations, the three-dimensionality of the spiritual narration: the frightening, the romantic and the sentimental narration, the verisimilitude of the spiritual narration, and the rendering of the spiritual narration to embrace the characteristics of Thai ghost. Regarding the adaptation of the stories into other media, the producers intend to sustain the composition of the identities of Hem Vejakorn's ghost stories; then, create them as a new invention in order to adapt the formula of the narrative to the period by extension, reduction , and modification the content. The producers also intend the intertextuality of the narrative of the short stories to television drama to maintain the flavor and the composition of the narration in its original narrative—which are the spiritual artistic illustration, plot, scenes, characters and theme—as much as possible as well as to add more romantic features.

In terms of the intertextuality of the narration from short stories and television drama to comic books, the producers intend to preserve the spiritual illustrations as well as the atmospheric scenes in their original forms. However, they alter the plot with twist ending, the characters with playful nature, and the composition from a horror to a comedy according to the nature of comic books with children as a target group. Comic books need to be simplified, distorted, exaggerated and twist-ended. Therefore, the relationship between characteristics of Hem Vejakorn's short stories as well as ghostly illustrations and television drama and comic books is the general principle of the intertextuality of the content, which is repetitiously used by the imaginative media in the Postmodern Era in retaking or adapting the works produced before.

Department: Speech Communication and Performing Arts Student's Signature.....

Field of Study: Performing Arts..... Advisor's Signature.....

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงมีความซาบซึ้งใจอยากที่จะขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง เริ่มต้นจาก ครูเหม เวชกร ศิลปินจิตรกรผู้เป็นแรงบันดาลใจให้ผมได้ทำงานวิจัยชิ้นนี้ รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ อาจารย์ ดร.จรรยา สีนุพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน ที่คอยเมตตาให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจมาเสมอ รวมถึงคุณไพศาล กริชไกรวรรณ คุณอนเนก นาวิกมูล คุณบรรณวุฒิ ประสมทรัพย์ ที่ได้มอบความรู้อย่างทรงคุณค่าแก่ข้าพเจ้า และขอขอบคุณศุภมิตร จันท์แจ่ม ที่ตอบรับข้าพเจ้าเป็นอย่างดีเมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าเดินทางไปสัมภาษณ์ที่จังหวัดเชียงราย และขอขอบพระคุณอีกครั้งอย่างสุดซึ้งทั้งบุคคลที่ข้าพเจ้าได้กล่าวนามหรือไม่ได้กล่าวนาม ทั้งนี้ ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลจักรวาลจงอภิบาลรักษาและอำนวยพรให้บุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า มีความสุขความเจริญ สำเร็จสมประสงค์ในสิ่งที่ปรารถนาทั้งปวง นับจากวินาทีนี้และตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาการทำวิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	8
1.5 นิยามศัพท์.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดการสื่อสารเชิงสุนทรีย์.....	13
2.2 แนวคิดการเล่าเรื่อง.....	13
2.3 แนวคิดและตระกูลจิตคติแนวภูตผีปีศาจ.....	18
2.4 แนวคิดการดัดแปลง.....	25
2.5 แนวคิดสัมพันธบท.....	27
2.6 แนวคิดคุณลักษณะของสื่อ.....	32
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	58
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

บทที่	หน้า
3.4 การนำเสนอข้อมูล.....	60
4 เอกลักษณะในวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดญาติของเหม เวชกร	61
4.1 การเล่าเรื่องผ่านภาพศิลปะแนวญาติ.....	63
4.2 การเล่าเรื่องให้น่ากลัว โรแมนติก และเศร้าสะเทือนใจ.....	68
4.3 การเล่าเรื่องให้มีความสมจริง.....	73
4.4 ลักษณะพิเศษของตัวละครผีอันหลากหลาย.....	86
5 การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดญาติของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน.....	118
5.1 การดัดแปลงบทประพันธ์ไปสู่ละครโทรทัศน์.....	118
5.2 การดัดแปลงบทประพันธ์ไปสู่หนังสือการ์ตูน.....	124
6 วิเคราะห์การถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดญาติของเหม เวชกร สู่ละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน.....	136
6.1 เรื่อง หยดน้ำสังข์.....	136
6.2 เรื่อง ของรักเสมอใจ.....	155
6.3 เรื่อง ข้ายพวยผู้ซื่อสัตย์.....	174
6.4 เรื่อง เลขานุการผี.....	194
6.5 เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก.....	214
6.6 เรื่อง แม่จ๋า.....	234
6.7 เรื่อง เหมมาโทษ.....	239
6.8 เรื่อง น้ำมันผีพราย.....	245
6.9 เรื่อง หลบภัยทางอากาศ.....	250
6.10 เรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป.....	255
6.11 เรื่อง มรดกยุ่งยาก แดนประหลาด จำเพียงจะเป็นของคุณทุกๆชาติ.....	260
6.12 เรื่อง ภาพปั้นเป็นเหตุ.....	265
6.13 สรุปการถ่ายโยงเนื้อหา การคงเดิม และการสร้างใหม่.....	277
7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	285
7.1 สรุปผลการวิจัย.....	285
7.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	288
7.3 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	293

บทที่	หน้า
7.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	294
รายการอ้างอิง.....	295
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	300

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบสัมพันธภาพจากวรรณกรรมเรื่องสั้นสู่ละครโทรทัศน์ และลักษณะ สัมพันธภาพจากวรรณกรรมเรื่องสั้นสู่หนังสือการ์ตูน.....	269

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	เหม เวชกร.....	2
2	จากบทประพันธ์เรื่อง ไปจับจิ้งหรีด.....	5
3	จากเรื่องเรื่องไปฝั่งศพ.....	5
4	ละครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหม เวชกร.....	6
5	ภาพยนตร์เรื่อง เป็นชู้กับผี.....	7
6	การ์ตูน ชุด บร้อ! นากลัวก็ไม่บอก 4 ชุด.....	8
7	จากเรื่องเรื่องอ้ายกล้าจะตายมาได้.....	64
8	จากเรื่องขึ้นจากหลุม.....	64
9	เรื่องไปจับจิ้งหรีด.....	64
10	Fortunino Matania ศิลปินแนว Realism.....	65
11	ภาพชุด Nurse by Fortunino Matania.....	65
12	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่องเรื่อง ครูอรุณ มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์.....	119
13	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง ชีวิตคุณย่า มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์.....	120
14	เนื้อหาด้านในของการ์ตูนบร้อ ! นากลัวก็ไม่บอก ตอน วันทองสองใจ.....	127
15	จากเรื่องยักษ์วัดแจ้ง.....	130
16	ผีเปรต จากเรื่อง ชีวิตคุณย่า.....	130
17	ฉากรถลากผู้โดยสารผ่านวัดสระเกศ จากเรื่อง ชีวิตคุณย่า.....	130
18	การคงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในยุคอดีตจากเรื่อง ชีวิตคุณย่า ดวงที่ตกเลขเลข.....	131
19	ภาพการเรื่องผีจากบทประพันธ์เรื่อง เนื้อมันหวานกลมกล่อม สู่หนังสือการ์ตูน.....	131
20	ภาพตัวละครที่ดัดแปลงมาจากตัวนักเขียนและเพื่อนๆ.....	132
21	บทเพลง คำแล้วในฤดูหนาว ของครูล้วน ควันธรรม.....	132
22	บทเพลง พรานล่อเนื้อ ของ สุนทรภรณ์.....	133
23	การเซ็นเซอร์ฉากวาบหวิวและรุนแรงของหนังสือการ์ตูน ! บร้อ! นากลัวก็ไม่บอก.....	134
24	จากเรื่องจากบทประพันธ์เรื่อง หยดน้ำสังข์.....	136
25	ภาพประกอบจากละครโทรทัศน์ ตอน หยดน้ำสังข์.....	139

ภาพที่	หน้า
26	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง <i>หยดน้ำสังข์</i> มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์..... 144
27	จากการ์ตูนบรีอ ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>หยดน้ำสังข์</i> 147
28	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง “ <i>หยดน้ำสังข์</i> ”มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน..... 152
29	พ่อขีดแปลงกายเป็นมนุษย์หมาป่า..... 154
30	จากเรื่อง <i>ของรักเสมอใจ</i> 155
31	จากละครโทรทัศน์ ตอน <i>ของรักเสมอใจ</i> 158
32	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง <i>ของรักเสมอใจ</i> มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์..... 163
33	จากการ์ตูนบรีอ ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>ของรักเสมอใจ</i> 166
34	ภาพลัญลักษณ์พิเศษจากการ์ตูนบรีอ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>ของรักเสมอใจ</i> 169
35	การถ่ายเียงภาพประกอบจากเรื่อง <i>ของรักเสมอใจ</i> สู่หนังสือการ์ตูน..... 171
36	การยึดภาพจากในละครโทรทัศน์ตอน <i>ของรักเสมอใจ</i> มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน.. 173
37	จากบทประพันธ์เรื่อง <i>อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์</i> 173
38	จากละครโทรทัศน์เรื่อง <i>อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์</i> 178
39	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง <i>อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์</i> มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์..... 184
40	จากการ์ตูนบรีอ ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์</i> 185
41	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง <i>อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์</i> สู่หนังสือการ์ตูน..... 190
42	จากบทประพันธ์เรื่อง <i>เลขานุการผี</i> 194
43	จากละครโทรทัศน์ ตอน <i>เลขานุการผี</i> 197
44	ภาพจากการ์ตูนบรีอ ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>เลขานุการผี</i> 206
45	การยึดภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง <i>เลขานุการผี</i> มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน..... 213
46	การเห็นเซอร์ฉากรุนแรงในการ์ตูนบรีอ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>เลขานุการผี</i> 213
47	จากบทประพันธ์เรื่อง <i>มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก</i> 214
48	จากละครโทรทัศน์ ตอน <i>มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก</i> 219
49	ยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่องเรื่อง <i>มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก</i> สู่ละครโทรทัศน์..... 255
50	จาก หนังสือการ์ตูน บรีอ ! น้ากลัวิกัไม่บอก ตอน <i>มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก</i> 226
51	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง <i>มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก</i> มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน. 232

ภาพที่	หน้า
52	จากบทประพันธ์เรื่อง แม่จ๋า..... 234
53	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่องเรื่อง แม่จ๋า มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์..... 236
54	จากการ์ตูนบรีอ ! นากลัวิกัไม่บอก ตอน แม่จ๋า..... 237
55	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง แม่จ๋า สู่หนังสือการ์ตูน..... 238
56	การถ่ายโยงเสื้อผ้าของตัวละครเรื่อง “แม่จ๋า”สู่หนังสือการ์ตูน..... 239
57	จากบทประพันธ์เรื่อง เหมาโทษ..... 239
58	จากการ์ตูนบรีอ! นากลัวิกัไม่บอก ตอนเหมาโทษ..... 242
59	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง เหมาโทษ มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน..... 244
60	ภาพจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพราย..... 245
61	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพรายมาเป็นฉากในละครโทรทัศน์..... 246
62	ภาพจากการ์ตูนบรีอ!นากลัวิกัไม่บอกตอน น้ำมันผีพราย..... 248
63	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพราย มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน..... 249
64	ภาพจากบทประพันธ์เรื่องเรื่องหลบภัยทางอากาศ..... 250
65	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง หลบภัยทางอากาศมาเป็นฉากในละครโทรทัศน์.... 252
66	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง หลบภัยทางอากาศ สู่หนังสือการ์ตูน..... 254
67	ภาพจากบทประพันธ์เรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป..... 255
68	การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป สู่ละครโทรทัศน์..... 257
69	ภาพการ์ตูน บรีอ ! นากลัวิกัไม่บอก ตอน วิญญาณที่ถูกสาป..... 258
70	ภาพจากการ์ตูนบรีอ! นากลัวิกัไม่บอก ตอน มรดกยุ่งยาก..... 262
71	ภาพจากการ์ตูนบรีอ! นากลัวิกัไม่บอก ตอน มรดกยุ่งยาก /รำเพยจะเป็นของคุณ ทุกๆชาติ..... 264

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

เรื่องผี (a ghost story) เป็นสื่อบันเทิงที่อยู่คู่กับสังคมไทยและได้รับความนิยมจากผู้ชมมาอย่างช้านานไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล่า ละครโทรทัศน์ หรือ ภาพยนตร์แนวภูตผี(Thai ghost film) ที่มีจุดน่าสนใจคือ ไม่เพียงแต่การขยาดความน่าสะพรึงกลัว ความตื่นเต้นสยดสยองเท่านั้น แต่ยังแฝงไปด้วยคุณค่าและปรัชญาในการดำเนินชีวิตในรูปแบบของการสืบทอดตำนานความเชื่อ ความศักดิ์สิทธิ์ การควบคุมทางสังคมผ่านสื่อบันเทิงคดีแนวนี้ การทำการศึกษาเกี่ยวกับสื่อบันเทิงคดีแนวภูตผี จึงเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจในฐานะที่เรื่องผีเป็นตระกูล/ประเภท (Genre) หนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างสูงเสมอมา

การทำการศึกษาสุนทรียะภาพการดัดแปลงสื่อในเรื่องผี ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาไปที่ผลงานของ ครูเหม เวชกร เจ้าของสมญานาม “จิตรกรห้าแผ่นดิน” ศิลปิน และนักประพันธ์วรรณกรรมแนวภูตผีประเภทเรื่องสั้นที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาอย่างกว้างขวางนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนกระทั่งบทประพันธ์ได้รับการดัดแปลง (Adaptation) ไปเป็นละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือการ์ตูน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เรื่องผีแบบครูเหม เวชกรนั้นมีความโดดเด่นและแตกต่างจากเรื่องผีส่วนใหญ่ของไทย กล่าวคือ เรื่องผีของครูเหมเป็นผีความรัก (a dramatic ghost story) หรือ (drama horror) ไม่ใช่ผีความแค้น และมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยแฝงอยู่ในคำประพันธ์มากมาย ซึ่งเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา สุนทรียะในเรื่องผีแบบครูเหม เวชกรว่ามีความงามในด้านไหนและถูกนำมาดัดแปลงสื่อได้อย่างไร

หากจะกล่าวถึง บรรพครูทางด้านศิลปะที่สำคัญที่สุดของไทย หนึ่งในนั้นคงจะมีชื่อของครูเหม เวชกร ปรากฏอยู่ ผู้ซึ่งเป็นศิลปิน จิตรกร และนักเขียนใน สมัย พ.ศ.2478 ในด้านผลงานทางศิลปะ เหม เวชกร มีผลงานเด่นแนวเสมือนจริง มีผลงานทางศิลปะมากกว่า ห้าหมื่นชิ้น อาทิ ภาพจิตรชุดวรรณคดีไทย นางงามในวรรณคดี ชิวประวัติสุนทรภู่ ภาพประวัติศาสตร์ไทย ราชอิริยาธ กากี พระลอภาพวิจิตร ภาพปกหนังสือ ภาพประกอบนวนิยาย ภาพจิตรกรรมพุทธประวัติ และภาพจิตรกรรมตามสถานที่สำคัญต่างๆ เหม เวชกร เกิดเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2446 ที่ ตำบลพระราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอยู่กับลุง มรว.แดง ทินกร ในภายหลังทำให้มีโอกาสนับแล้วรู้จักกับ คาร์โล ริโกลี(Carlo Rigoli) จิตรกรชาวอิตาลีเขียน ผู้เขียน

ภาพบนเพดานโดมในพระที่นั่งอนันตสมาคม คาร์โล ริโกลี ได้เป็นครูผู้ถ่ายทอดความรู้ทางศิลปะให้กับครูเหม เช่น หัตถวาดลายเส้น และลวดลายต่างๆ เหม เวชกร ได้เริ่มงานด้านศิลปะ เช่น การเป็นช่างเขียนให้กับกรมตำราทหารบก กระทรวงกลาโหม นักดนตรีไทยในโรงหนัง หัวหน้าที่ม นักเขียนปกหนังสือคนสำคัญของสำนักพิมพ์เพลินจิตต์ และเริ่มงานเขียนเรื่องผีออกเผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 – 2512.

ภาพที่ 1 เหม เวชกร

จากข้อมูลที่แสดงอยู่ในงาน นิทรรศการ ความกลัว...จัดการได้ ด้วยจินตนาการสร้างสรรค์ *Spirits: Creativities from beyond* (พ.ศ.2553) กล่าวว่า เหม เวชกร มีชื่อในวงการด้วยการตีพิมพ์เรื่องผีลงในนิตยสารเพลินจิตต์ ซึ่งเป็นที่ถูกใจของตลาดจนได้รวมเล่มเป็นนิตยสารปกแข็ง ชุด ปีศาจของไทย เป็นนิตยสารเล่มแรกของวงการบันเทิงไทย

พัฒนาการจินตคดีแนวผีของไทย

พ.ศ.2476	เหม เวชกร เริ่มเขียนเรื่องผี และภาพวาดประกอบผีแบบไทยๆ
พ.ศ.2484	ศรีสุภปลั่ง เขียนการ์ตูน นางนากพระโขนง จากเค้าโครงเรื่องเดิมลงในหนังสือพิมพ์รายวัน
พ.ศ.2498	เรื่องผีของ เหม เวชกร ถูกตีพิมพ์ลงใน <i>อสุรกาย</i> เล่ม 1-2 นวนิยายปกอ่อน สำนักพิมพ์เพลินจิตต์
พ.ศ.2511	เรื่องผีของ เหม เวชกร ถูกตีพิมพ์ลงใน <i>ผู้มาจากเมืองมืด</i> นวนิยายปกอ่อน สำนักพิมพ์เกล้าฟ้า
พ.ศ.2511	เรื่องผีของ เหม เวชกร ถูกตีพิมพ์ลงใน <i>ผู้ปรากฏแต่เงา</i> นวนิยายปกอ่อน สำนักพิมพ์เกล้าฟ้า

พ.ศ.2509	สำนักพิมพ์บรรณาคารคัดเลือกเรื่องสั้นผีของ เหม เวชกร ที่เคยตีพิมพ์มาก่อน มาพิมพ์ซ้ำแบบรวมเป็นนวนิยายปกแข็งทั้งหมด 5 เล่ม ในชุดปีศาจของไทย เช่น วิญญาณที่เร่ร่อน (Souls that spray) ใครอยู่ในอากาศ(Who is in the air ?) ผู้ไม่มีร่างกาย (One has no body)
----------	---

เหม เวชกร ได้ประพันธ์วรรณกรรมแนวภูตผีประเภทเรื่องสั้น จำนวน 109 เรื่อง ในชุดปีศาจไทย ที่ถูกนำมาตีพิมพ์ ซึ่งบทประพันธ์เรื่องผีของครู เหม เวชกร มีจุดน่าสนใจอยู่ที่สุนทรียะและกลวิธีการเล่าเรื่อง(Narration) ที่แตกต่างจากการเล่าเรื่อง ตามขนบเรื่องผีของสังคมไทยแบบทั่วไป โดยมักจะมีคำกล่าวที่ว่า “เรื่องผีแบบครูเหม คือเรื่องผีแบบไทยๆ” สำหรับนักประพันธ์วรรณกรรมแนวสยองขวัญของไทยคนอื่น ๆ ที่ได้รับการยกย่องในยุคเดียวกันเสมอมา ได้แก่ อ.อรรถจินดา (โรงแรมผี) ตรี อภิรุณ(แก้วขนเหล็ก) จินตวีร์ วิวัธน์(ศิระชะมาร) ไบหนาว(เพลงมรณะ/ผีอุบาทว์) ลุงเขย (สมบัติผี) พล-นิกร-กิมหงวน ป. อินทรปาลิต (แดนอสูรกาย) แมวเหมียว(ตุ๊กตาผีสิง) ราชนันท์ (ประตูดผี)

เรียงไชย พุทธาโร (2529 : 22-27) ได้กล่าวถึง เหม เวชกร ว่านอกเหนือจาก การเขียนภาพ คำประพันธ์และคำบรรยายภาพที่ตนเขียนแล้ว เหม เวชกร ยังได้เขียนเรื่องผีฝากไว้ในบรรณภาพเมืองไทยอีกเป็นร้อยๆ เรื่อง “ผี” ของเหม เวชกร นั้นสามารถหลอกหลอนผู้อ่านให้ขนหัวลุกได้ เช่นเดียวกับภาพเขียนที่สามารถสะกดให้ผู้ดูติดตรึงอยู่ในมนต์ขลังของมันไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง วรรณกรรมเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงที่สุดของ เหม เวชกร คือ วรรณกรรมเรื่องสั้นชุด ปีศาจไทยซึ่งได้เริ่มประพันธ์มา ตั้งแต่ พ.ศ.2476 – 2512

วรรณกรรมแนวสยองขวัญ ของครูเหม เวชกร (เรื่องสั้น) รวม 5 ชุด 109 เรื่อง จัดพิมพ์รวมเล่มโดยสำนักพิมพ์บรรณาคาร

- 1.1 ชุดปีศาจของไทย (พ.ศ.2509)
- 1.2 ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (พ.ศ.2510)
- 1.3 ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (พ.ศ.2511)
- 1.4 ชุดผู้มาจากเมืองมืด (พ.ศ.2511)
- 1.5 ชุดใครอยู่ในอากาศ (พ.ศ.2512)

รายชื่อวรรณกรรมเรื่องผี ของ ครูเหม เวชกร ชุด ปีศาจไทย แบ่งเป็น 5 ชุด รวม 101 เรื่อง

<p>1.ชุดปีศาจของไทย (พ.ศ.2509)</p>	<p>1.ไปฝั่งศพ 2.ขึ้นจากหลุม 3.ศาลาทงเปลี่ยว 4.หมอมผี 5.ไปจับจิ้งหรีด 6. ผี 7.ผีปอบ 8.ผู้ที่กลับมา 9.เลขานุการผี 10.เนื้อมันหวานกลมกล่อม 11.กิ ผีนะซี 12.มรดกยุ่งยาก 13. แดนประหลาด 14.รำเพยจะเป็นของคุณ ทุกๆชาติ 15.เธอว่าอะไร 16.นั่งหอย 17.ฆาตกรรม 18.ผ้าป่าผีตาย 19. อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์</p>
<p>2.ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (พ.ศ.2510)</p>	<p>1.มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก 2.ไปชุบตัว 3.เมืองแม่วันทอง 4.พ่อเพลงแม่ เพลง 5.หยดน้ำสังข์ 6.นักคำนวณเล่นไฟ 7.อ้ายป๊อก 8.เรื่องเก่าของบ้าน เกิด 9.ดวงตกที่เลขเลข 10.น้ำเกียรติ 11.อ้ายกล้าจะตายไม่ได้ 12.ภาพ บั้นเป็นเหตุ 13.เงินยวง 14. ใคร 15.ไต่บักสอย 16.ไต่เรื่องพเนจร</p>
<p>3.ชุดวิญญาณที่เร่ รอน (พ.ศ.2511)</p>	<p>1.น้ำมันผีพราย 2.หลบภัยในอากาศ 3.คู่กรรม 4.วิญญาณถูกสาป 5.แม่ จำ 6.แม่ค้ากล้วยทอด 7.พอมดมหมอมผี 8.ของรักเสมอใจ 9.วันทองสองใจ 10.อวสานหมอมผี 11.เปลี่ยนคอน 12.ครุอรุณ 13.วิญญาณที่ติดตาม 14. เรื่องของพวกเขาแหงหยวก 15.เหมาโทษ 16.ใครจะไล่เจ้าของที่ 17.เข้าหาป่า ระกำ 18.คอยหา 19.สโมสรรพภกายทิพย์ 20.เหตุการณ์ยามดึก</p>
<p>4.ผู้มาจากเมืองมืด (พ.ศ.2511)</p>	<p>1.เราคนเดียว 2.คนละทาง 3.ยามรักษาช่อง 4.อ้ายไพร่ลิลลาป 5.เรื่อง ส่วนตัวกลัวการเมือง 6.ใครจะกางกั้น 7.ยักษ์วัดแจ้ง 8.โรงเรียนครูพุง 9.ไม่มีใครใจหมา 10.คุณปู่อาละวาด 11. วิญญาณทรมาน 12.กรุงเทพฯ แซ่น้ำ 13.ฉันคอยรักที่นี้ 14.มรดกบังคับ 15.เรื่องยุ่งของมนุษย์ 16.บ้าน เกิดอ้ายเรื่อง 17.ผู้วิเศษ 18.หมอยุโธะ 19.หมอดูเฒ่า 20.ประตูดผี</p>

<p>5.ชุดโครอย์อากาศ (พ.ศ.2512)</p>	<p>1.นางกลม 2. ทำมาทำไป 3. ชีวิตคุณย่า 4 . สีนวล 5. เจ้าพ่อ 6. แม่ชี 7. เพื่อนพิเศษ 8.เรื่องใหญ่ 9.ทิดอู๋ 10. เปิดเหาะ 11. อ้ายจอมต๋องสู้ 12. ทรมานหรือ 13.แม่บรรจง 14. ชีวิตชาวทะเล 15.พนันสนุก 16.เพลงสังขาร 17.ลูกสาวทิดอู๋ 18.บ่าวสาวพลัดถิ่น 19. เพื่อนเก่าเมียรัก 20.แก้ลำ 21.ใครเป็นผู้ห้าม 22.อัมพวาแห่งความหลัง 23.หมอลำเป็น 24.คนละครู่</p>
--	---

วรรณกรรมแนวสยองขวัญของ ครู เหม เวชกร ยังมีจุดเด่นที่สำคัญคือ ภาพวาดประกอบเรื่อง หรือ ภาพประกอบลายเส้น (Drawing Illustration) เหม เวชกร เป็นคนวาดภาพตลอดเล่ม ซึ่งวรรณกรรมเรื่องสั้นแนวสยองขวัญของ เหม เวชกร จะเปิดเรื่องด้วยภาพประกอบเป็นอันดับแรก และตามด้วยการเล่าเรื่องที่เป็นตัวอักษรเสมอ เหม เวชกร ได้ถ่ายทอดภาพบรรยากาศความเป็นไทย สภาพความเป็นอยู่แบบไทยในชีวิตประจำวันได้อย่างสวยงามและน่าสะพรึงกลัว ซึ่งภาพประกอบที่โด่งดังที่สุดในยุคแรกคือ ภาพผีนํ้าอัน ในชุดปีศาจของไทย

ภาพประกอบเรื่องผีของ ครูเหม เวชกร

ภาพที่ 2 จากบทประพันธ์เรื่อง ไปจับจิ้งหรีด

ภาพที่ 3 จากบทประพันธ์เรื่องเรื่อง ไปฝั่งศพ

การดัดแปลงไปยังสื่ออื่น

ผลงานบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร ได้ถูกนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์เป็นครั้งแรกในปีพ.ศ.2530-2533 เป็นละครชุดทางโทรทัศน์เรื่อง “มิติมิด” จำนวนหลายตอน อาทิเรื่อง เงินยวง ผีปอบ ฯลฯ ออกอากาศทางช่อง 7 สี ทุกวันอังคาร เวลา 22.00-23.00 ผลิตโดย บริษัท กันตนา

กรู๊ป จำกัด(มหาชน) ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ผลงานของครูเหม เวชกร ได้ถูกนำกลับมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์อีกครั้งได้แก่ ละครโทรทัศน์ เรื่อง **ผี!! วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหม เวชกร** เป็นละครโทรทัศน์แบบจบในตอน (Anthology) ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ในปี พ.ศ. 2546 สร้างโดยกลุ่ม คนรักครูเหม อำนวยการสร้างโดย บริษัท ทีไอจีเอ จำกัด โดยการนำเอาเรื่องผีของครูเหม เวชกร จำนวน 18 เรื่องจากจำนวน 109 เรื่องมาทำเป็นละคร โดยใช้เทคนิคการถ่ายทำแบบภาพยนตร์ กำกับการแสดงโดย บรรณวุฒิ ประสมทรัพย์ พร้อมด้วยดารานักแสดงชั้นนำมากมาย

ในปีพ.ศ.2547 การ์ตูนมหาสนุก โดยสำนักพิมพ์บรรลือสาสน์ ได้ตีพิมพ์การ์ตูนผีจากบทประพันธ์ของครูเหม เวชกร โดยผู้วาดการ์ตูนคือ ปุ้ย เดวิด เริ่มจากเรื่อง “อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์” และลงตีพิมพ์เรื่อยมาจนถึงปี 2551 เป็นจำนวน 49 เรื่อง และจัดพิมพ์ต่อไปจนครบทุกเรื่องตามที่ครูเหมได้สร้างสรรค์ไว้ (บรีจ นาคลักกี้ไม่บอก,2553 :167)

ในเวลาต่อมาวรรณกรรมเรื่องผี ของครูเหม เวชกรยังมีอิทธิพลต่อคนรุ่นหลังในการสร้างสรรค์ละครหรือภาพยนตร์แนวสยองขวัญ ในปี พ.ศ.2549 ภาพยนตร์ไทยเรื่อง **เพนซ์กับผี** ได้ขึ้นชื่อ ครู เหม เวชกร ว่าเป็นบรมครูศิลปินที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ทางผู้สร้างได้อ้างว่าได้รับแรงบันดาลใจมาจากบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร เรื่อง **นังหวย** และขอยกความดีตรงนี้ให้กับครูเหมในฐานะบรมครูที่เคารพ แต่ได้ถูกคัดค้านจาก มูลนิธิบรมครู(กลุ่มทนายาท)

ภาพที่ 4 ละครโทรทัศน์เรื่อง **ผี!! วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหม เวชกร**

ภาพที่ 5 ภาพยนตร์เรื่อง *Pen Sook Bap Dee*

Pen Sook Bap Dee เป็นภาพยนตร์แนวสยองขวัญ ผลงานการกำกับของ วิศิษฐ์ ศาสนเที่ยง อำนวยการสร้างโดยบริษัทไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น ออกฉายในปีพ.ศ. 2549 ซึ่งทางทีมงานผู้สร้างได้กล่าวว่า ภาพยนตร์เรื่อง *Pen Sook Bap Dee* ได้รับแรงบันดาลใจมาจากบทประพันธ์เรื่องผี ของครูเหม เวชกร และทางผู้สร้างภาพยนตร์ได้มีการนำชื่อของครูเหม เวชกร มาอยู่ในภาพยนตร์ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวในช่วงโปรโมทภาพยนตร์ แต่การนำชื่อครูเหม เวชกร ไปปรากฏในภาพยนตร์หรืออ้างว่าภาพยนตร์ได้ถูกสร้างมาจากแรงบันดาลใจจากบทประพันธ์ของครูเหม เวชกร นั้นได้ถูกต่อต้านและคัดค้านจาก มูลนิธิบรมครู องค์การผู้ดูแลลิขสิทธิ์ผลงานของครูเหมทั้งหมด ว่าไม่ให้นำชื่อของครูเหมมาอ้าง เพราะจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ครูเหม เพราะในมุมมองของ มูลนิธิมองว่า เนื้อหาในภาพยนตร์ไม่ค่อยมีลักษณะของความเป็นบทประพันธ์ของครูเหม อาจทำให้ครูเหมเสื่อมเสียได้ดังนั้นทางมูลนิธิจึงร้องขอให้ทางบริษัทไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น อย่าได้พาดพิง ชื่อของครูเหมในภาพยนตร์เรื่อง*Pen Sook Bap Dee* (ภาพยนตร์ไทย,2546 : ออนไลน์)

และล่าสุดวรรณแนวสยองขวัญ ของครูเหม เวชกรได้รับการดัดแปลงมาเป็นหนังสือการ์ตูนในปี พศ.2553 เรื่อง *บรี้อ!* น่ากลัวก็ไม่บอก มี3 ชุด คือ ผีริโทร ผีเดอะแก๊ง และผีเดอะสตาร์ เรียบเรียงและวาดโดย ศุภมิตร จันทร์แจ่ม (นุ้ย เดวิด) บริษัท บันลือบุ๊คส์

ภาพที่ 6 การ์ตูน ชุด ปรี้อ! นากลัวิกี่ไม่บอก 4 ชุด

ปัญหานำการวิจัย

1. วรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร มีเอกลักษณ์วิธีการเล่าเรื่องเป็นอย่างไร
2. แต่เดิมวิธีการเล่าเรื่องจาก วรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร ซึ่งเป็น (ตัวบทต้นทาง) มีสูตรการเล่าเรื่องแบบหนึ่ง แต่การนำวรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร มาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูนนั้นได้ผ่านกาลเวลา(พ.ศ.2476-พ.ศ. 2553) และผ่านช่องทางทางการนำเสนอใหม่ๆแล้ว ผู้วิจัยมีความสงสัยว่า วิธีการเล่าเรื่องแบบสูตรเดิมของครูเหม เวชกร ต้องปรับตัวกับช่องทางที่เปลี่ยนแปลงไปและกาลเวลาที่เปลี่ยนไปอย่างไร อะไรที่ยังคงเอกลักษณ์(Convention) ความเป็นชนบในเรื่องผีแบบครูเหม เวชกรไว้ แล้วอะไรที่ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นประดิษฐกรรม(Invention) ใหม่ๆใน(ตัวบทปลายทาง)ในละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร
2. เพื่อศึกษาการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร เป็น ละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นชุดภูตผีของครูเหม เวชกร ที่ถูกดัดแปลงใน 3 แบบฉบับ ดังต่อไปนี้

1.วรรณกรรมเรื่องสั้นชุดภูตผีของครูเหม เวชกร (เรื่องสั้น) รวม 5 ชุด 101 เรื่อง

- 1.1 ชุดปีศาจของไทย (พ.ศ.2509)
- 1.2 ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (พ.ศ.2510)
- 1.3 ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (พ.ศ.2511)
- 1.4 ชุดผู้มาจากเมืองมืด (พ.ศ.2511)
- 1.5 ชุดใครอยู่ในอากาศ (พ.ศ.2512)

2. ละครโทรทัศน์ (พ.ศ.2546)

2.1 ละครโทรทัศน์ ชุด ผี! วิญญาณ และความผูกพัน (ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ไอ ทีวี) จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่

2.1 อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์	2.9 มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก
2.2 ภาพฝันเป็นเหตุ	2.10 หลบภัยทางอากาศ
2.3 รำเพยทุกชาติไป	2.11 เลขานุการผี
2.4 วิญญาณที่ถูกสาป	2.12 เหมาทโษ
2.5 ของรักเสมอใจ	
2.6 แม่จ๋า	
2.7 หยดน้ำสังข์	
2.8 น้ำมันผีพราย	

3. การ์ตูน บรื้อ! น่ากลัวก็ไม่บอก 4 ชุด ได้แก่ชุด ผีริโทร ผีเดอะแก๊ง ผีเดอะสตาร์ และผีอะคาเดมี่ เลือกลงมา 13 เรื่องที่ได้รับการผลิตซ้ำทั้งละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

3.1 อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์	3.9 มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก
3.2 ภาพฝันเป็นเหตุ	3.10 หลบภัยทางอากาศ
3.3 รำเพยทุกชาติไป	3.11 เลขานุการผี

3.4	วิญญาณที่ถูกสถาป	3.12	เหมาโทษ
3.5	ของรักเสมอใจ	3.13	มรดกยุ่งยาก
3.6	แม่จ๋า		
3.7	หยดน้ำสังข์		
3.8	น้ำมันผีพราย		

นิยามศัพท์

สุนทรียภาพ หมายถึง ความรู้สึกในความงาม ความซาบซึ้งในความงาม ไพเราะรื่นรมย์ ไม่ว่าจะ เป็นความงามที่เกิดจากภาพ เสียง จินตนาการ ตัวอักษรประสาธน์สัมผัสอื่นๆ ซึ่งความรู้สึกดังกล่าว จะเติบโตขึ้นด้วยประสบการณ์ การศึกษา การอบรมฝึกฝนจนเป็นอุปนิสัย เกิดเป็นรสนิยมในตัว บุคคล สุนทรียภาพจึงเป็นความรู้สึกที่บริสุทธิ์ ที่เกิดขึ้นช่วงเวลาหนึ่ง

ผี หมายถึง จิตหรือวิญญาณของผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เช่น บรรพบุรุษ ญาติพี่น้อง ชาวบ้าน ผู้คนที่เคยอาศัยอยู่ในถิ่นนั้น หรือผีที่มีอยู่แล้วโดยไม่รู้ว่ามีมาตั้งแต่เมื่อไรและมีได้อย่างไร เช่น ผีนา ผีป่า ผีบ้านหรือผีหมู่บ้าน ผีฟ้า หรือผีที่เกิดจากการกระทำของคน เช่น ผีปอบ ผีเป็นสิ่งที่รู้และสัมผัสได้ อาจจะไม่ใช่การสัมผัสด้วยประสาททั้งห้า หากแต่สัมผัสด้วยความเชื่อและความ ศรัทธาผีเป็นสำนักทางประวัติศาสตร์ของชาวบ้าน

การดัดแปลง หมายถึง การเติม-ตัด-ทวิ-ทอน-ขยาย-ยุบ หรือสลับลำดับจากมีความสัมพันธ์เป็น เหตุผลแก่กัน โดยยังคงรักษาหัวใจของวรรณกรรมต้นเรื่องไว้ และมีความเหมาะสมกับสื่อที่ใช้

ละครโทรทัศน์ แบบ Anthology หมายถึง ละครชุดที่จบในตอน ผู้แสดงไม่ใช่ชุดเดียวกัน เรื่องราว แต่ละตอนไม่เกี่ยวข้องกัน แต่เนื้อหาแต่ละตอนเป็นแนวเดียวกัน

วรรณกรรม หมายถึง เรื่องแต่งหรืองานประพันธ์หนึ่งสื่อที่มีวรรณศิลป์หรือมีศิลปะการประพันธ์ อาทิ นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี บทละครบางครั้งก็ใช้คำว่าบันเทิงคดีหรือเรื่องแต่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.งานวิจัยชิ้นนี้จะทำให้ช่วยขยายองค์ความรู้ในทางวิชาการสาขาประวัติศาสตร์ของเมืองไทย ใน การศึกษา สื่อจินตคติ (Imaginative Media) และการดัดแปลงสื่อจินตคติ (Adaptation) โดยเฉพาะเรื่องแนวญาติของไทย
- 2.งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การผลิตสื่อบันเทิงคดีแนวสยองขวัญของผู้ผลิต คนไทย ให้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพออกจำหน่ายในตลาดโลก
- 3.งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ เหม เวชกร ในฐานะบรมครู ศิลปิน จิตรกร ของวงการ ศิลปะที่สำคัญของเมืองไทย และเป็นการอนุรักษ์ผลงานวรรณกรรมแนวสยองขวัญอันทรงคุณค่า ของครูเหม เวชกร ให้แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 แนวคิดการสื่อสารเชิงสุนทรีย์ (Aesthetic communication)
- 2.2 แนวคิดการเล่าเรื่อง
- 2.3 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์แนวภูตผีปีศาจ
 - 2.3.1 ภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror Film)
 - 2.3.2 แนวคิดความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทย
 - 2.3.3 แนวคิดภาพยนตร์ผีไทย (Thai Ghost Film)
- 2.4 แนวคิดการดัดแปลง (Adaptation)
- 2.5 แนวคิดสัมพันธ์ (Intertextuality)
- 2.6 แนวคิดคุณลักษณะของสื่อ
 - 2.6.1 วรรณกรรมเรื่องสั้น
 - 2.6.2 ภาพเขียน/ภาพประกอบ
 - 2.6.3 ละครโทรทัศน์
 - 2.6.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษาภาพในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์
 - 2.6.3.2 แนวคิดเรื่องเสียงในสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์
 - 2.6.4 การ์ตูนภาพลายเส้น
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการสื่อสารเชิงสุนทรีย์

คำสา สุนทรีย์นิเทศศาสตร์ หรือ การสื่อสารเชิงสุนทรีย์ (Aesthetic communication) ใช้ในความหมายที่เน้นถึงกระบวนการการสื่อสาร มีความหมายกว้างเทียบเท่ากับคำว่า การสื่อสารเชิงจินตคติ (Imaginative Communication) กล่าวคือ ครอบคลุมการสื่อสารที่มุ่งเน้น นันทนประโยชน์หรือด้านความเพลิดเพลินเจริญใจทั้งปวง (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2546 :5)

จินตคติ หรือ บันเทิงคดี หมายถึง สารที่มุ่งให้เกิดผลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกเป็นสำคัญ ได้แก่ งานประเภทศิลปะ และบันเทิงคดีต่างๆ ในระดับพื้นฐานที่สุดของงานประเภนี้คือทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ในระดับสูงขึ้นไป คือความเจริญใจ ในเชิงอุดมคติ จินตคติทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพทางจิตใจของคนในสังคม ทั้งนี้จินตคดีดังกล่าวยึดโยงการเล่าเรื่อง (Narrative) ด้วยการสื่อสารทางอารมณ์ (Emotion) และสร้างความตื่นตาตื่นใจ (Spectacle) เพื่อเสนอหรือกระตุ้นความคิดบางประการ (Intellectual) การสื่อสารเชิงจินตคติ จำแนกได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งคือ กลุ่มที่มีโครงสร้างเชิงละคร หรือ จินตคติ ที่ที่องค์ประกอบของเรื่องเล่า (Narrative) ได้แก่ แก่นเรื่อง (theme) โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (character) ปฏิสัมพันธ์ของตัวละคร หรือบทสนทนา (interaction/dialogue) และสถานที่เกิดเหตุหรือฉาก (setting) มุมมองในการเล่าเรื่อง (point of view) และท่วงทำนองในการนำเสนอ (style and tone) และกลุ่มที่สอง คือกลุ่มที่มีโครงสร้างเชิงละครเพียงบางประการเท่านั้น มุ่งหมายเสนอความคิดบางประการด้วยกลศิลป์ แต่ไม่เน้นการเล่าเรื่องจึงมีองค์ประกอบเชิงละครเพียงบางประการ จินตคดีประเภทนี้ได้แก่ กวีนิพนธ์ เพลง สื่อวัฒนธรรม การแสดงพื้นบ้าน การแสดงตลก (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2546 :6)

จากแนวคิดการสื่อสารเชิงสุนทรีย์เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยตั้งคำถามว่าแต่เดิมบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร ได้เล่าเรื่องในเชิงดราม่าผ่านลวดลายทางวรรณศิลป์และภาพศิลปะแนวภูตผี แต่เมื่อ บทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร ได้รับการดัดแปลงข้ามสื่อเป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน แล้วความงามหรือสุนทรีย์ในบทประพันธ์จากเดิมนั้นยังคงอยู่หรือไม่หรือเปลี่ยนไปอย่างไร

2.2 แนวคิด การเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่อง เป็นวิธีการส่งสารที่มีโครงสร้างและองค์ประกอบที่แน่นอน นั่นคือ ต้องมีตรรกะของการเล่าเรื่อง (Logic of Narration) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ อันจะขาดไม่ได้ กล่าวคือต้องมีองค์ประกอบดังนี้ มีฝ่ายพระเอก - นางเอก มีฝ่ายผู้ร้าย มีความขัดแย้งกันระหว่าง

สองฝ่าย ต้องมีผู้ช่วยหรือมือที่สาม ซึ่งอาจจะเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และท้ายสุดคือมี magic อาจจะหมายถึงของวิเศษต่างๆ อาวุธที่ทันสมัยหรือความสามารถที่เหนือมนุษย์ธรรมดา (กาญจนา แก้วเทพ,2541:157)

1. โครงเรื่อง (Plot)

หมายถึง ลำดับเหตุการณ์ที่ประกอบเข้าเป็นเรื่อง หรือลำดับเหตุการณ์ทั้งหลายที่ผู้แต่งกำหนดขึ้นเพื่อดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ

อริสโตเติล ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของโครงเรื่อง ในงานนักวิทยาศาสตร์(Poetics) ไว้ว่า เมื่อมองดูละครโศกนาฏกรรมแล้วโครงเรื่องคือการลำดับเหตุการณ์ (The ordered arrangement of the incidents) เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในเหตุการณ์ทั้งหลาย นอกจากนี้เรื่องที่ดีควรจะมีลักษณะเป็นเอกภาพ(Unity) คือมีตอนต้น ตอนกลาง และตอนจบ (Butcher,1951:31-33 อ้างใน อีรวดี ไตลังคะ,2543: 3)

โครงเรื่องมี 5 ขั้นตอน คือ

1. การเริ่มเรื่อง (Exposition) เป็นการเปิดเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้ติดตามเรื่องราว โดยอาจจะมีการสร้างจุดสนใจ เช่น การแนะนำตัวละคร แนะนำฉากสถานที่ หรืออาจจะเปิดเรื่องด้วยปมปัญหาเพื่อชวนติดตาม
2. การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) เป็นขั้นที่ความขัดแย้งพุ่งสูงสุด อยู่ในขั้นระทึกใจมากที่สุด ตัวละครอยู่ในสถานการณ์คับขันจึงต้องตัดสินใจบางอย่าง
3. ขั้นภาวะวิกฤติ (Climax) เป็นขั้นตอนที่ความขัดแย้งได้พุ่งขึ้นสูงสุดกระทั่งถึงจุดแตกหัก ตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
4. ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action) เป็นขั้นตอนภายหลังจากจุดวิกฤติได้ผ่านพ้นไป ซึ่งปัญหาความยุ่งยากหรือเงื่อนไขต่างๆ ได้เปิดเผยหรือแก้ไข
5. ขั้นตอนการยุติเรื่องราว (Ending) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่เรื่องราวได้จบสิ้นลง โดยอาจจะมีจุดจบหลายๆ แบบ เช่น อาจจะจบอย่างมีความสุข อย่างสูญเสีย หรือมีปริศนาคาใจ และอาจจะแถมท้ายด้วยสาระประโยชน์ที่ต้องการจะสื่อสารให้ผู้ชมได้รับรู้

2. แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่อง (Theme) มีการเรียกได้หลายแบบ อาทิ แก่นเรื่อง แนวคิด สารัตถะ แต่โดยความหมายแล้วเป็นสิ่งเดียวกัน กล่าวคือ แก่นเรื่องเป็นแนวคิดหรือสาระสำคัญของเรื่องและผู้แต่งต้องการจะสื่อสารต่อผู้ชมซึ่งเป็นความคิดรวบยอด ซึ่งสาระสำคัญของเรื่องมักจะเกี่ยวกับความจริงของชีวิตเพื่อให้ผู้ชมเกิดความหยั่งรู้ เข้าใจ ได้ข้อคิดเตือนใจ

แก่นเรื่อง หมายถึง ความคิดที่นำเสนอในเรื่อง ซึ่งสรุปจากสถานการณ์ของโลกบันเทิง คดีออกมาเป็นความเข้าใจทั่วไป เกี่ยวกับโลกในชีวิตจริง เช่น นิทานเรื่องชวานากับงูเห่า นั้นได้สอนว่า การชกชกกับคนชั่วนั้นอาจนำภัยมาให้

แก่นเรื่องแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. แก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม คือแก่นเรื่องที่ชักจูงให้สนใจในเรื่องของศีลธรรม โดยใช้เรื่องของความจริงที่ปรากฏอยู่ทั่วไป และใช้ศีลธรรมหลายๆ เรื่องมานำเสนออย่างสัมพันธ์กัน
2. แก่นเรื่องเกี่ยวกับชีวิต มุ่งเสนอเรื่องจริงของชีวิต สร้างข้อวิพากษ์ในประสบการณ์ทางธรรมชาติของมนุษย์ เป็นการประเมินสภาพของมนุษย์
3. แก่นเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มุ่งเสนอพฤติกรรมของมนุษย์คนหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นตัวแทนของมนุษย์ทั้งหมด
4. แก่นเรื่องเกี่ยวกับการวิพากษ์สังคม มุ่งสะท้อนสภาพสังคมซึ่งจะทำได้ทั้งแนวตลกเสียดสี หรือสมจริง เพื่อการปฏิรูปทางสังคม
5. แก่นเรื่องเกี่ยวกับคำถามเชิงปรัชญา มุ่งเสนอโดยตั้งคำถามเรียกร้องให้ตอบในเชิงปรัชญา ซึ่งต้องการการวิเคราะห์จากผู้ชม

3. ตัวละคร (Character)

ความหมายของตัวละคร (Perrine, 1978:59 อ้างใน อีราวดี ไตลังคะ, 2543: 54) ตัวละครในวรรณกรรมนั้นมีความหมายอยู่สองระดับคือ ในลำดับที่หนึ่งตัวละครคือผู้ที่มีบทบาทในเรื่อง และในระดับที่ 2 คือคุณลักษณะของตัวละคร เช่น รูปร่างหน้าตา คุณลักษณะพิเศษของศีลธรรม

ตัวละครนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1.แบ่งตามลักษณะความสำคัญของเรื่องได้แก่

1.1 ตัวละครสำคัญ (Central Character หรือ Main Character) เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญต่อเรื่อง เช่น พระเอก นางเอก ผู้ร้าย

1.2 ตัวละครรอง (Minor Character) เป็นตัวละครที่มีบทบาทน้อยลงมาหรือมีบทบาทในทางเดียว หรือสร้างขึ้นมาเพื่อสนับสนุนบทบาทของตัวละครสำคัญ

1.3 ตัวละครขัดแย้ง (Antagonist) เป็นตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมาก่อให้เกิดปัญหา อุปสรรค และความขัดแย้ง ที่เป็นปมให้ตัวละครสำคัญได้ต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคหรือคลี่คลายปัญหา

2.แบ่งตามประเภทตัวละคร ซึ่งดูจากลักษณะพฤติกรรมที่ปรากฏ

การแบ่งประเภทตัวละคร (อี เอ็ม ฟอริสเตอร์ 1960:34 อ้างใน วรทพร ศรีจันทร์,2551: 13)ได้จำแนกประเภทตัวละครออกเป็นดังนี้

1.ตัวละครมิติเดียว (Flat Character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเห็นได้เด่นชัด มองดูไม่ยาก เช่น “นายเป็นคนเกเร” “เธอเป็นคนอ่อนแอ” “ลุงเป็นคนซื่อสัตย์” และจะคงลักษณะเช่นนี้ตลอดเรื่อง ผู้ชมสามารถคาดเดาได้ว่าตัวละครจะคิดหรือกระทำอย่างไรต่อไปได้ ข้อดีของตัวละครเช่นนี้ คือ ทำความเข้าใจง่าย และผู้อ่านจดจำลักษณะของตัวละครแบบนี้ได้

2.ตัวละครหลายมิติ (Round Character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะหลากหลาย เป็นตัวละครที่มีความลึกซึ้ง ซึ่งอาจจะลักษณะอาจขัดแย้งกันและคาดเดาได้ยาก พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงนิสัยหรือทัศนคติได้ตามเหตุการณ์สร้างความประหลาดใจแก่ผู้ชมได้

Vladimir Propp วิเคราะห์การเล่าเรื่องในนิทานรัสเซีย พบบทบาทตัวละครทั้งหมด 7 ประเภท ดังนี้ (M. Gillespie and J. Toynbee, 2006 อ้างใน อุมภาพร มะโรณี, 2551: 24-25)

1. ผู้ร้าย (The Villain) ได้แก่ ผู้สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน หรือ ผู้ที่เป็นปรปักษ์กับตัวละครหลักในเรื่อง

2. ผู้ให้ (The Donor) โดยมากเป็นอาจารย์ของตัวละครหลัก หรือ ผู้ให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหา

3. ผู้ช่วยเหลือ (The Helper) ผู้ช่วยของพระเอกในการต่อสู้กับผู้ร้าย หรือช่วยเหลือตัวเอกให้ผ่านพ้นอุปสรรค

4. เจ้าหญิง (The Princess) หรือนางเอกของเรื่อง ผู้ที่พระเอกจะต้องให้ความช่วยเหลือปกป้อง โดยในเรื่องเล่าสมัยใหม่นางเอกไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากพระเอก แต่มักต้องเรียนรู้ค่านิยมทางสังคม หรือ ความถูกผิดในการตัดสินใจเลือก

5. ผู้ส่งสาร (Dispatcher) มักเป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์ร้าย พบการกระทำผิดของผู้ร้าย

6. วีรบุรุษ (The Hero) เป็นตัวแทนของฝ่ายธรรมะ และเป็นผู้นำในการแก้ไขข้อขัดแย้ง

7. วีรบุรุษจอมปลอม (The False Hero) คือ ตัวละครที่แสร้งเป็นคนดี แต่มักเปิดเผยความชั่วร้ายในภายหลัง

4. ฉาก (Setting)

ฉาก (Setting) หมายถึง จุดหนึ่งของเวลาและสถานที่ที่เหตุการณ์ของโครงเรื่องนั้นเกิดขึ้น และคือ สถานที่และสิ่งแวดล้อมรอบตัวละครที่ปรากฏอยู่ในท้องเรื่อง

เคลลี กริฟฟิธ ได้แบ่งฉากออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ฉากที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นธรรมชาติ สถานที่ การตกแต่ง บรรยากาศที่ เกิดจากประสาทสัมผัส เช่น กลิ่น เสียง ภาพ

2. ฉากที่เป็นเวลา แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

ช่วงเวลา เช่น ฤดูกาล ช่วงเวลาในวัน ช่วงเวลาในประวัติศาสตร์

ระยะเวลา เช่น เรื่องเกิดขึ้นในเวลาหนึ่งชั่วโมง หนึ่งวัน หนึ่งปี สามสิบปี ฯลฯ

3. ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว ค่านิยม ระบบ การเมือง ชนชั้น เพศ เชื้อชาติ ฯลฯ

5. บทสนทนา (Dialogue)

บทสนทนาคือ คำพูดโต้ตอบระหว่างตัวละครในเรื่อง(สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร 2551, :120-122) หน้าที่และประโยชน์ของบทสนทนาคือ 1.บทสนทนาช่วยดำเนินเรื่องแทนบรรยายของผู้เขียน 2.ช่วยให้ผู้ชมรู้จักตัวละครทั้งรูปร่างและลักษณะ ซึ่งบุคคลิกนิสัยใจคอ ที่ผู้เขียนไม่ต้องการจะบรรยายตรงๆ 3.บทสนทนาช่วยลดความรู้สึกซ้ำซากจำเจ คือ อาจจะมีการเปลี่ยนบทสนทนาสลับกับบรรยายหรือสนทนาบ้าง 4.ช่วยสร้างความสมจริง เพราะคำพูดที่มีลักษณะเหมือน

คำพูดทั่วไปที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับยุคสมัย จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับตัวละคร ใกล้ชิดกับความเป็นจริงมากกว่าการบรรยายของผู้เขียน

6. มุมมอง (Point of View)

มุมมอง หรือ กลวิธีในการเล่าเรื่อง หมายถึง เรื่องที่สร้างขึ้นนั้นจะกำหนดให้ใครเป็นผู้เล่า หรือเล่าผ่านสายตาใคร

การวิเคราะห์เรื่องเล่า สามารถใช้แนวทางประกอบการวิเคราะห์ดังได้กล่าวใน (ประชา สุวีรานนท์, 2540 : 2-3 อ้างใน วรวิฑูร ศรีจันทร์, 2551:15)

1. การวิเคราะห์เรื่องเล่าในเชิงเนื้อหาที่ถูกนำมาเล่า โดยพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การกระทำของตัวละคร สถานที่ และเวลาที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อค้นหาความหมายที่ต้องการสื่อออกไป นอกจากนั้นเนื้อหาอาจชักนำให้เราต้องศึกษาถึงบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในนั้นด้วย

2. การวิเคราะห์เรื่องเล่าในเชิงกระบวนการเล่าเรื่อง อันได้แก่ วิธีสร้างพล็อต การใช้มุมมอง การเล่นลำดับเวลา กลวิธีสร้างความสมจริงให้ผู้ชมยอมรับความเป็นไปได้

3. การวิเคราะห์เรื่องเล่าในเชิงโครงสร้าง เป็นการมองทะลุเนื้อหา และกระบวนการเล่าเรื่องลงไปถึงแก่นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในเรื่องเล่า เพื่อเปิดเผยบทบาทที่แท้จริงของเนื้อหาที่ถูกนำมาเล่า เช่น มองว่าตัวละครไม่ใช่คนจริงๆ เป็นเพียงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาในเรื่องเล่า ตัวละครอาจเกิดจากการรวมตัวของคุณสมบัติต่างๆ อันได้แก่ บุคลิกภาพ อาชีพการงาน ฐานะทางสังคม หรือคุณค่าที่เขายึดถือ คุณสมบัติเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อ

2.3 แนวคิดเรื่องและตระกูลจินตคติแนวภูตผีปิศาจ

2.3.1 ภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror Film)

ภาพยนตร์สยองขวัญ (กฤษดา เกิดดี, 2543 :32-33) เป็นภาพยนตร์ที่อยู่ในอาณาจักรเดียวกับภาพยนตร์นิยายวิทยาศาสตร์และจินตนาการ นอกจากจะมีลักษณะที่ร่วมกันคือ “การหลุดพ้นจากโลกแห่งความเป็นจริง” ภาพยนตร์สยองขวัญยังมีต้นกำเนิดและแรงผลักดันมาจากงานในแนวนิยายวิทยาศาสตร์อีกด้วย (นอกเหนือจากการได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์เกี่ยวกับสัตว์

ประหลาด) นอกจากนั้นแล้วยังถือว่าเป็นงานที่มีแนวทางพาดพิงกับงานแนวลึกลับตื่นเต้น (Mystery and Suspense) และเขย่าขวัญ (Thriller)

การบรรยายลักษณะของภาพยนตร์สยองขวัญที่ชัดเจนที่สุด ก็คือการเป็นภาพยนตร์ที่แสดงถึงความน่าสยดสยอง อันเนื่องมาจากความตายและการฆ่าฟัน ตัวเอกหรือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็น “ผู้ฆ่า” หรือ “นักล่า” มักจะเป็นฆาตกรโรคจิตเป็นปีศาจร้าย เป็นผี เป็นสัตว์ประหลาดตลอดจนถึงเป็นสิ่งมีชีวิตที่มาจากต่างดาวหรือเป็นสัตว์ที่ดุร้ายซึ่งมีอยู่ทั่วไปในความเป็นจริง

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าภาพยนตร์แนวนี้มีลักษณะที่พาดพิงถึงภาพยนตร์ลึกลับ ตื่นเต้น และภาพยนตร์เขย่าขวัญ แต่ก็มีความแตกต่างกันในหลายประเด็น ภาพยนตร์ลึกลับตื่นเต้นมักจะเป็นงานที่เน้นทางด้านกรกำหนดเรื่องราวให้เต็มไปด้วยความซับซ้อนเงื่อนงำ พยายามดึงความสนใจให้ต้องติดตาม แล้วในที่สุดก็มีการเฉลยหรือคลี่คลายปมในตอนท้าย ส่วนภาพยนตร์เขย่าขวัญมักจะเน้นที่การสร้างบรรยากาศให้น่ากลัวเป็นภาพยนตร์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับภาพยนตร์สยองขวัญ ความแตกต่างก็คือว่าเป็นงานที่ไม่เน้นทางการฆ่าฟัน ไม่แสดงถึงเลือดและความตายอย่างแจ่มแจ้ง กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน ได้เคยกล่าวว่า ภาพยนตร์แนวนี้มีองค์ประกอบหลัก 4 ประการที่สำคัญยิ่ง ซึ่งประกอบด้วย Moments of Suspense, Helpless Character, Trapped Situation และ Psychic Element ซึ่งแต่ละองค์ประกอบก็ได้ทำหน้าที่และส่งผลกระทบต่อคนดูแตกต่างกันออกไปโดยผู้เขียนจะได้ทำการขยายความพร้อมยกตัวอย่างเพื่อความเข้าใจในลำดับต่อไป

(กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน, 2528 : 45 อ้างใน กฤษดา เกิดดี, 2543: 37) ได้เคยกล่าวไว้ว่าภาพยนตร์แนวนี้มีองค์ประกอบหลักสี่ประการที่สำคัญดังนี้

Moments of Suspense เป็นระยะเวลาช่วงหนึ่งในภาพยนตร์ เป็นช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้คนดูต้องตื่นเต้นระทึกใจ หรืออาจถึงกับเกิดอาการหวาดผวาสุดขีด ซึ่งจะมาน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของคนดูและความสามารถของผู้กำกับส่วนมากมักเป็นช่วงที่ตัวละครกำลังจะตกเป็นเหยื่อที่ถูกทำร้ายจากฆาตกรในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อย่างเช่นใน The Silence of the Lambs ช่วงในขณะที่ยอดนักล่าอาหารเข้าไปในกรงขังของ ดร. เล็ดเตอร์ แล้วถูกทำร้ายก็น่าจะถือเป็นตัวอย่างได้เด่นชัดหรือในเรื่อง Sea of Love เมื่อตำรวจ (แสดงโดยอัล ปาซิโน) พบว่า ตนกำลังอยู่รวมห้องกับหญิงสาวที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นฆาตกรที่สังหารคู่นอนของเธอ ก็ถือว่าเป็นตัวอย่างที่ใช้องค์ประกอบนี้เช่นกัน

Helpless Character เป็นองค์ประกอบในส่วนของตัวละคร เป็นตัวละครที่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ อันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ตามแต่จะกำหนด แต่ส่วนมากมักเป็นเพราะการมีชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว และถูกตัดขาดจากสังคมภายนอก (อย่างน้อยก็ชั่วขณะ) ลักษณะหรือแนวทางของเรื่องราวที่เข้กันมากได้แก่ หญิงสาวที่อยู่ในที่พักตามลำพังแล้วถูกฆาตกรคุกคามโดยเธอไม่สามารถจะทำการต่อกรได้เลย คนดูจึงต้องพยายามเอาใจช่วย เพื่อให้เธอรอดพ้น ซึ่งทำให้คนดูได้รับความบันเทิงเป็นอย่างมากจากการเอาใจช่วยดังกล่าว

ในภาพยนตร์นิยายวิทยาศาสตร์และจินตนาการบางเรื่องก็มีการนำเอาองค์ประกอบนี้ไปใช้เพื่อสร้างความสนุกสนาน เพื่อให้คนดูเอาใจช่วย เช่นใน The Terminator ฉากที่ลินดา แฮมิลตัน ดันร่นหนีการตามล่าอย่างสุดชีวิตให้รอดพ้นเงื้อมมือของคนเหล็ก (อาร์โนลด์ ชวาร์ซเน็กเกอร์) ถือว่าเป็นการนำองค์ประกอบนี้ไปใช้ได้อย่างดีเยี่ยม ดูเหมือนว่า Alien ก็จะมีการใช้ในลักษณะนี้และทำได้ดีเช่นกัน

Trapped Situation ได้แก่ สถานการณ์จมนม อาจจะเป็นช่วงเวลาที่ยาวนานในช่วงสั้นๆ อาจจะเป็นช่วงใดช่วงหนึ่งในภาพยนตร์ หรืออาจจะเป็นระยะเวลาทั้งหมดตลอดเรื่อง ในเรื่อง Tremors เมื่อซึ่งอยู่ในเขตชนบท ห่างไกลจากความเจริญถูกตัดขาดจากโลกภายนอก แล้วเจอการคุกคามของสัตว์ประหลาด ในเรื่องนี้เป็นสถานการณ์จมนมที่มีอยู่ตลอดทั้งเรื่อง ถ้าเป็นช่วงสั้นๆ ก็อาจเป็นตอนที่ตัวละครตกเข้าไปอยู่ในสถานที่ซึ่งคับแคบและไม่รู้จักทางออกเลย ต้องมีลักษณะจมนมเช่น การที่เอพีไอสาว (โจดี ฟอสเตอร์) บุกเข้าไปในบ้านของฆาตกรแล้วไฟดับในเรื่อง The Silence of the Lambs ซึ่งถือว่าเป็นการตกอยู่ในสถานการณ์จมนมโดยสมบูรณ์

นอกจากนั้นการใช้องค์ประกอบดังกล่าวอาจนำไปสู่การเกิดองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ฉากที่เพิ่งกล่าวถึงไปถึงข้างต้นใน The Silence of the Lambs เมื่อเอพีไอสาวตกอยู่ในสถานการณ์จมนมทำให้เธอกลายเป็นตัวละครที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (Helpless Character) และก่อให้เกิด Moments of Suspense ติดตามมาในที่สุดอีก ตัวอย่างของการจมนมที่ชัดเจนก็คือ เมื่อคณะล่าฉลามอยู่บนเรือที่กำลังจะจม และต้องต่อสู้กับฉลามร้ายใน Jaws

ฉากและสถานที่มักจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และเกื้อหนุนให้เกิดองค์ประกอบด้านต่างๆ ทั้ง 4 ประการ ในเรื่องของสถานที่ ภาพยนตร์ของขวัญนิยมใช้บ้านร้างที่ตั้งอยู่อย่างโดดเดี่ยว ห่างไกลผู้คน ซึ่งตั้งอยู่และมีฆาตกรคอยคนแปลกหน้าให้มาเป็นเหยื่อ ภาพยนตร์ของขวัญมักเน้นที่ความมืด มีการจัดแสงต่ำ เป็นฉากภายในอาคารบ้านเรือนที่มีแสงสว่างน้อยในบ้านหรืออาคารนั้นมีชอกมูมมากมายเพื่อใช้เป็นที่ทำให้ฆาตกรซุ่มซ่อนตัวและดักทำร้ายเหยื่อ ทั้ง

ยังทำให้ผู้กำกับมีโอกาสที่จะล่อหลอกคนดูได้มากขึ้น หากเป็นฉากในภูมิประเทศก็เป็นป่าที่เปียกชื้น เงียบสงบขนาดถึงขั้นวังเวงหรือไม่มีสิ่งต่างๆ มาเป็นเกราะกำบังฆาตกรหรือสัตว์ร้าย

2.3.2 แนวคิดเรื่อง ความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทย

ผีคืออะไร (อ้างถึงในถาวร ปิทธิใจ ,2529) ผีเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นตัว คนทั่วไปเข้าใจว่าผีคือจิตวิญญาณของคนที่ยายแล้ว ล่องลอยหรือสถิตอยู่ที่ใดที่หนึ่ง ในจำนวนผีหลายร้อยหลายพันชนิดที่เราเชื่อว่ามีนั้น ในทางพุทธศาสนาเรียกว่าเทวดา เป็นเทวดาชั้นต่ำสุด เช่น รุกขเทวดาอาศัยอยู่ตามต้นไม้ ภูมิเทวดาอาศัยอยู่ตามพื้น อากาศเทวดาอาศัยอยู่ตามอากาศ หรือผีบรรพบุรุษต่างๆ ที่คอยให้ความคุ้มครองลูกหลานและหมู่บ้าน เป็นต้น ผีเหล่านี้จะมีพิธีกรรมเช่นสรงในโอกาสต่างๆ ส่วนผีอีกประเภทหนึ่งเป็นผีชั้นเลวไม่เคยให้คุณกับมนุษย์ ชอบรังแกและมักจะหลอกหลอนในรูปแบบต่างๆ จะไม่เป็นพิธีกรรมเช่นสรงบวงสรวงพลีผีเหล่านี้คือพวก ผีเปรตในนรก หรือพ้นจากนรกแล้วแต่ยังไม่สิ้นกรรมชั่ว ต้องอาศัยการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลจากผู้ที่มีชีวิต อยู่ทำบุญไปให้ จึงจะได้อาหารกิน หรือผีปอบ ผีกระสือ เป็นต้น

เสฐียรโกเศศ (2503,2539) อันเป็นนามปากกาของ พระยาอนุมานราชธน อรรถาธิบายไว้ว่า ผี มีใบบางสิ่งบางอย่างที่มีรูปร่างหน้าตาหน้าเกลียดชอบหลอกหลอนแลปลิ้นปลิ้นตาหรือเป็นบางอย่างที่หาช่องทางที่จะทำร้ายคนให้ได้รับความเดือดร้อนแต่ทำคนเดียว ทว่าผีก็คืออะไรๆ ที่ลึกลับซึ่งเรายังไม่รู้และยังคิดไม่ออก ทั้งโดยปกติไม่เคยเห็นตัว หากคนเคยเห็นผีก็ต้องเป็นรูปร่างต่างๆ แล้วแต่ผู้เห็นเพราะฉะนั้นผีจึงเป็นพวกที่ไม่ใช่คน เป็นอมมนุษย์อยู่เหนือคน คือมีทั้งผีชั้นสูงชั้นต่ำมีทั้งผีดีและผีร้าย เสฐียร โกเศศ (อ้างในสมสุข หินวิมาน,2544: 46)

2.3.3 แนวคิดภาพยนตร์ผีไทย (Thai Ghost Film)

ภาพยนตร์ผีของไทยนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งมีสูตรที่แตกต่างจากภาพยนตร์แนวสยองขวัญสั้นประสาของทางฝั่งตะวันตก ซึ่งภาพยนตร์สยองขวัญในแบบของตะวันตก เน้นการสร้างความตื่นตระหนก สยดสยอง ความอึดอัดในรูปแบบของการตกเป็นผู้ถูกไล่ล่าซึ่งความน่ากลัวของตัวละครผู้ล่านั้นมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นจาก ผี ฆาตกรโรคจิต ปีศาจ สัตว์ประหลาด ซาดาน มนุษย์ต่างดาว เอเลี่ยน ซึ่งตัวละครดังกล่าวถูกนับว่าเป็นภาพยนตร์แนวสยองขวัญ

(Horror film) แบบตะวันตกทั้งหมด แต่ภาพยนตร์ผีของไทยมีเอกลักษณ์อันโดดเด่นซึ่งต้องนับเป็นอีกรูปแบบ/ประเภท (Genre) ในรูปแบบ “ภาพยนตร์ผีไทย หรือ Thai Ghost Film”

สกุลวดี สุขอนันต์ (2553) ได้ตั้งข้อสังเกต ภาพยนตร์แนวสยองขวัญของตะวันตก (Horror film) และภาพยนตร์ผีไทย (Thai Ghost Film) ว่ามีความแตกต่างกันดังนี้

ภาพยนตร์แนวสยองขวัญของตะวันตกเน้น “ความหวาดผวา” “สยดสยอง” เพื่อส่งผลกระทบต่อความกลัวในจิตใจของผู้ชมเป็นหลัก แต่คำอธิบายของภาพยนตร์แนวสยองขวัญในรูปแบบของชาติตะวันตกที่กล่าวมานี้ จะสามารถอธิบายหนังผีที่สร้างความน่ากลัวแบบไทยๆ หรือ “หนังผีไทย” ได้หรือไม่ เพราะขึ้นชื่อว่าหนังผีส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของภูตผีปีศาจสิ่งเร้นลับ ความหวาดกลัว เรื่องราวของความตาย และยังเป็นผีไทย ซึ่งลักษณะความเป็นตระกูลผีไทย อาจจะได้รับการประกอบสร้างจากเรื่องเล่า ตำนานที่มีรากฐานความเชื่อแบบไทยๆ อยู่ด้วย ดังนั้น คำอธิบายของหนังสยองขวัญจะสามารถอธิบายหนังผีไทยได้ แต่อาจจะไม่หมดดังนั้นจึงต้องหาคำนิยามมาอธิบายความเป็นหนังผีไทยให้ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ว่าหนังผีไทยมีลักษณะเป็นอย่างไร

เมื่อนำภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror film) ของตะวันตกกับหนังผีไทย (Thai ghost film) มาเปรียบเทียบกัน กำจร หลุยยะพงศ์ และสมสุข หินวิมาน (2548, :41-42) ได้กล่าวไว้ว่า หนังผีไทยเป็นวัตถุดิบที่น่าสนใจมากในการวิเคราะห์ศึกษา ในด้านหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสยองขวัญที่มักจะเน้นแต่ความสยองขวัญและมีรูปลักษณะที่จำกัดได้ไม่กี่ประเภทและเป็นการรวมความของวิทยาศาสตร์กับอำนาจการจินตนาการ แต่ “หนังผีไทย” กลับเป็นศิลปะที่ได้รับการสร้างขึ้นจากคลังของทุนวัฒนธรรมความเชื่อที่ตกผลึกผ่านกาลเวลามาช้านานและรวมไปถึงสายพันธ์ที่เกิดจากการผสมผสานหยิบยืมทุนทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาในคลังหนังผีของไทย

2.3.4 ลักษณะของภาพยนตร์ผีไทย

ภาพยนตร์ผีของไทยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ การสืบทอดตำนานความศักดิ์สิทธิ์ในระบบวัฒนธรรมประเพณี ระบบความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม(แบบข้ามพบข้ามชาติ)ตามหลักของพุทธศาสนา ผสมกับหลักพรหมณ์ซึ่งเป็นระบบความเชื่อกระแสหลักในสังคมไทยมาแต่โบราณ ในด้านของความเชื่อความศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจ(Authority) มาควบคุมบังคับบุคคลในให้ยอมจำนน ในภาพยนตร์ตอนหลังผีจะตามมาล้างแค้น ตามมาหักคอ ตามมาลงโทษ เช่น ในภาพยนตร์ผีไทย

เรื่อง *อาถรรพณ์กับผี* ซึ่งตอนหลังตัวละครต้องตายกันเกือบหมดเพราะไม่รักษาคำสั่งสัญญาที่ตกลงกับบรรดาสัมภเวสีเอาไว้เอาไว้ ในอีกด้านหนึ่งภาพยนตร์ผีของไทยอีกตระกูลหนึ่งเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับความเชื่อความศักดิ์สิทธิ์ในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เช่น “ผีตลก” ที่สามารถนำผีมาล้อเลียนได้ อาทิ *บ้านผีปอบ* ซึ่งได้รับความนิยมมีการสร้างต่อกันถึง 12 ภาค นับแต่ 2532-2537 ซึ่งในช่วงหลังภาพยนตร์ผีตลกของไทยได้มีการตั้งคำถามและนำเอาพระสงฆ์ในพุทธศาสนามาล้อเลียนมากยิ่งขึ้น อาทิ *โกยเถอะโยม โยมผีพ่อ หลวงพ่อกับผีซุน* ซึ่งมีฉากพระวิงห์นี้ผีกันอย่างสนุกสนาน

2.3.5 ประเภทภาพยนตร์ผีไทย

จากงานวิจัยของ สกุลวดี สุขอนันต์(2553:8-9) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ การวิเคราะห์ตระกูลหนังผีไทย ” ได้นำเกณฑ์การแบ่งภาพยนตร์ผีไทย ของกำจร หลุยยะพงศ์ และสมสุข หินวิมาน (2548,:58-83) และเกณฑ์การแบ่งของ ทศพร กรกิจ (2551,:6-16) มารวบรวมซึ่งเกณฑ์การแบ่งภาพยนตร์ผีไทยโดยอาศัยโครงเรื่องเป็นหลัก โดยจัดกลุ่มได้ 5 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. หนังผีกรรมเนียมเนียม เป็นโครงเรื่องของหนังผีแบบไทยๆที่ผลิตจากตำนานเรื่องเล่า กลุ่มนี้มีรูปแบบที่ดูเข้าใจง่ายและถูกอรรถรสของคนไทย เช่น ตำนานกระสือ ตะเคียนหลอน คนเล่นของ โลงต่อตาย

2. หนังผีโรมานซ์ เป็นโครงเรื่องที่พยายามมุ่งสู่จุดหมายของ “ความรู้สึกดี” ที่มีต่อผี ทั้งในฐานะเพื่อนพี่น้องและคนรัก เช่น ปีนึงเพื่อนกันและวันอัศจรรย์ของผม เกิดอีกที่ต้องมีเธอ เด็กหอ เปนคู่กับผี กระสือวาเลนไทน์

3. หนังผีสืบสวนสอบสวน เป็นโครงเรื่องของหนังผีที่เน้นแนวทางการสืบสวนสอบสวน ถึงสาเหตุและการแก้ไขปัญหา เช่น เว็งปีศาจ ผีเลี้ยงลูกคน ชัตเตอร์ กดติดวิญญาณ บอดี้#19 วีดีโอคลิป

4. หนังผีไศกนาฏกรรม เป็นเรื่องของหนังผีเน้นความทุกข์ระทมของตัวละครเป็นหลัก และมักจะจบลงด้วยการตาย การลาจาก หรือการสูญเสียอันเป็นที่รัก เช่น เดอะเลตเตอร์ เขียนเป็นส่งตาย สีแพรง ลองของ คนเห็นผี10

5. หนังสือตลก มีการแทรกความตลกเข้าไปมากกว่าที่จะทำให้น่ากลัว จนทำให้ทั้งเรื่องเมื่อมีฉากผิ้ออกมาทำให้น่ากลัวก็ดับท้ายด้วยการสร้างความตลกอยู่ตลอดเวลา เช่น หอแก้วแตก สะใภ้ บรี้อ...อ...อ ผีตาหวานกับอาจารย์ตาโบ้ บ้านผีเขิบ โกลยเถอะโยม โยมผีพ้อ

จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของหม่อม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน พบว่า เรื่องผีของครูหม่อม เวชกร จัดอยู่ในประเภทผีโรแมนซ์ เพราะมีเรื่องผีที่แบ่งตามความรักได้ถึง 4 แบบคือ กลุ่มเรื่องผีที่มีความรักแบบพิศวาสระหว่างชาย-หญิง กลุ่มเรื่องผีที่มีความรักแบบครอบครัว กลุ่มเรื่องผีที่มีความรักแบบเพื่อนสนิทรสนหาย และกลุ่มเรื่องผีที่มีความรักความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งมักจะเป็นโครงเรื่องที่แสดงความหวังที่มีต่อกันและกัน

2.3.6 เรื่องผีแบบครูหม่อม เวชกร

จุลศักดิ์ อมรเวช (2547:173) ได้กล่าวถึง เอกลักษณะในเรื่องผีของ หม่อม เวชกรไว้ว่า เรื่องผีของครูหม่อม นั้นมีจุดเด่นหลายอย่าง *ประการแรก* เรื่องผีของครูหม่อมมีบรรยากาศเป็นไทยแท้ เห็นได้จากการพรรณนาถึงห้องหับ อาคารบ้านเรือน วัฒนธรรม ถิ่นทาง ตลอดจนการแต่งตัวของผู้คนและบทสนทนาได้ตอบคนไทยสมัยนั้นเป็นอย่างดี คุครูหม่อมถ่ายทอดออกมาให้เห็นเป็นบรรยากาศไทยๆ ส่วนในด้านฉากของท้องเรื่อง ทุกสถานที่ในเรื่องผีของครูหม่อมล้วนมีจริง ส่วนเรื่องผีนั้นท่านจินตนาการของตนเอง ไม่ว่าจะที่อำเภอบางบาลและในอีกหลายย่านของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา *ประการที่สอง* คือ เรื่องผีของครูหม่อม ไม่ใช่เรื่องผีโหดอำมหิตที่ไล่ล่าคร่าชีวิตผู้คนอย่างไรเหตุผล ในจำนวนร้อยกว่าเรื่อง ที่มีผีพยาบาทตามล้างแค้นเพียงสองสามเรื่องเท่านั้น นอกจากเรื่องความหวังหาอาหารของดวงวิญญาณที่มีความผูกพันกับชีวิตในโลกมนุษย์จนมิอาจตัดใจลาจากไปได้ง่ายๆ และบางเรื่องก็เป็นเรื่องรักระหว่างสองภพที่อ่านแล้วซาบซึ้งตรึงใจไม่น้อย *ประการที่สาม* สิ่งที่ครูหม่อมสอดแทรกไว้ในเรื่องผีของท่านคือ วัฒนธรรมประเพณีงานบุญพื้นบ้านภาคกลาง ทั้งขั้นตอนพิธีการและลักษณะอาหารในงานแต่งงาน งานศพ ถูกบรรจุไว้อย่างถูกต้องและเป็นจริงตามยุคสมัย นี่ก็เป็นเสน่ห์อีกประการหนึ่ง และที่สำคัญที่สุดคือภาพวาดประกอบเรื่องซึ่งท่านเขียนเองด้วย ศิลปินแห่งชาติท่านหนึ่งได้บอกว่า เรื่องผีของครูหม่อมนี้แค่เห็นภาพก็ขนลุกเสียแล้ว และตราบจนปัจจุบัน ยังไม่มีใครเขียนภาพประกอบเรื่องผีอย่างเข้าถึงบรรยากาศ ได้อารมณ์ลึกซึ้งเหมือนครูหม่อมเลย

2.4 แนวคิดการดัดแปลง (Adaptation)

การ “ทำ” วรรณกรรมเพื่อการอ่านมาเป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดง

แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ อันได้แก่ การเปลือรูป การดัดแปลง การย่อขยาย

จักรกฤษณ์ ดวงพิตรา (2544: 38) ได้อธิบายกระบวนการดัดแปลงวรรณกรรมเพื่อการอ่านมาเป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดงไว้ว่า

ขั้นที่หนึ่ง การดัดแปลงวรรณกรรมเพื่อการอ่านเป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดงให้เป็นที่ยอมรับของผู้เขียนวรรณกรรมต้นฉบับและผู้ชมที่เคยเป็นผู้อ่านนั้น โดยที่อาจจะต้องจับจุดเด่นจุดด้อยได้ และควรอ่านเรื่องของผู้เขียนมาแล้วหลายเรื่อง หรืออ่านอย่างละเอียดมากเพื่อให้ซึมในความเป็นผู้เขียนวรรณกรรม และสามารถดูออกว่านักเขียนคนนี้มีจุดยืนอย่างไร แตกต่างจากนักเขียนคนอื่นตรงไหน

เมื่อรู้จักผู้เขียนวรรณกรรมต้นเรื่องดีพอแล้ว จึงถึงขั้นตอนของการทำความเข้าใจวรรณกรรมต้นเรื่องให้กระจ่างจนสามารถ “จับสาระสำคัญ” อันเป็น “หัวใจ” ของวรรณกรรมเรื่องที่จะดัดแปลงได้ ว่าคืออะไร โดยที่ “สาระสำคัญ” หรือ “หัวใจ” ของวรรณกรรมไม่ได้อยู่ที่เรื่องราว แต่อยู่ที่การวางโครงเรื่อง การพัฒนาโครงเรื่อง และการพัฒนานิสัยของตัวละครที่คลี่คลายไปตามโครงเรื่อง ในการดัดแปลงวรรณกรรม จึงควรต้อง “อ่านแล้วอ่านอีก” คือ “อ่านอย่างละเอียด” เพื่อให้สามารถ “เข้าถึงหัวใจ” ของวรรณกรรมต้นเรื่องให้ได้เป็นเบื้องต้น การดัดแปลงวรรณกรรมนั้น “หัวใจ” ของเรื่อง จะต้องคงไว้ให้ได้ ส่วนที่แตกต่างกันจะเป็นส่วนของรายละเอียด

ขั้นตอนที่สอง รูปแบบการนำเสนอ อันได้แก่ ประเภทของตัวบท

“ตัวบท” ของการแสดงแต่ละประเภทมีเงื่อนไขในการสร้างแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการนำเสนอ และเวลาของการแสดงแต่ละประเภท “ละครก็คือละคร หนังก็คือหนัง” ดังนั้นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดจึงเป็นสิ่งที่นักเขียนบทจะต้องรู้จักการตัดสินใจ “เลือก” ให้ถูกต้องเหมาะสม เพราะถึงแม้ว่าเนื้อหาจะสมบูรณ์แต่ถ้าเลือกกลวิธีการนำเสนอที่ผิดพลาดก็จะส่งผลให้เรื่องรวมน่าเบื่อได้เท่ากัน

นอกจากนี้นักเขียนบทต้องคำนึงถึงเวลาที่จะนำเสนอให้พอเหมาะกับการดำเนินเรื่องแล้วด้วย ยังต้องคำนึงการครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการให้ได้ครบด้วย

ขั้นตอนที่สาม “เลือก” ว่าจะหยิบตัวละคร ฉาก และบทสนทนาใดบ้างมาใส่ไว้ในบทการแสดง ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ตัวละคร ฉาก และบทสนทนานั้นไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากว่าตัวละครมีความสัมพันธ์กับฉากนาฏการ ดังนั้นเมื่อบทบาทของตัวละครเปลี่ยนแปลง จึงย่อมส่งผลให้ฉากนาฏการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ในส่วนของตัวละครนั้น ผู้เขียนบทมีสิทธิ์ที่จะตัด เติม เพิ่ม ลด และสลับบทบาทของตัวละครในเรื่องได้เพื่อความเหมาะสม อาจจะมีตัวละครแปลกหน้าบางตัวละครที่ไม่เคยมีอยู่ในวรรณกรรมต้นเรื่องมาปรากฏตัวและมีบทบาทเด่นเป็นที่รู้จักในการแสดงก็ได้

การนำฉากนาฏกรรมจากรวรรณกรรมต้นเรื่องมาใส่ไว้ในบทการแสดงนั้น เป็นขั้นตอนที่ผู้จัดทำบทต้องอาศัย “ความตั้งใจในการเลือกทิ้งหรือเลือกใช้ เพราะบทละครบางเรื่องอาจจะมีนาฏการที่ให้เลือกนำเสนอได้มากมาย

ซึ่งในการแสดงบางประเภท อย่างบทละครโทรทัศน์ นิยมเพิ่มตัวละครประกอบต่างๆ เข้าไปในเรื่องเพื่อผลการทางการแสดงจนกลายเป็นข้อยอมรับร่วมกันระหว่างนักเขียนบทกับผู้ชม นอกจากนี้ความนิยมในการนำวรรณกรรมต้นเรื่องมา “รื้อแล้วสร้างใหม่” (Deconstruction) หรือการตีความใหม่ (re-interpretation) ในแวดวงศิลปะการแสดงปัจจุบันก็ส่งผลให้ตัวละครเอกในวรรณกรรมบางเรื่องถูกทอนลงหรือทวิคุณค่าขึ้นตามลำดับ

ขั้นตอนสุดท้าย เป็นขั้นตอนของการตรวจแก้

ความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมกับการแสดง ทั้งละครเวที ละครโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ นั้นคือต่างก็เป็นศิลปะที่อาศัยสื่อ ดังนั้นก็อาจจะสรุปได้ว่าเมื่อการดัดแปลงและการสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับสื่อ เมื่อสื่อต่างกัน วิธีการและกลวิธีทางศิลปะในการนำเสนอจึงมีความแตกต่างกัน

ทัศนคติต่อการดัดแปลงบท (กฤษณา อโศกสิน อ้างใน ปิยะพิมพ์ สมิตติติก, 2541: 29) กล่าวว่า “อันที่จริงก็รู้สึกลำบากใจอยู่เหมือนกันในฐานะของคนเขียนนวนิยาย ทั้งที่เราก็พยายามเข้าใจว่าศิลปะในการเขียนนวนิยายมีความแตกต่างกัน แต่บางทีก็รู้สึกอึดอัดเมื่อบทประพันธ์ถูกนำไปดัดแปลงต่อเติมจนเสียไป และมีบางเรื่องที่ต่อเติมสีสันจนเวอร์ไปกว่าในบทประพันธ์ หรือบางเรื่องก็คัดเลือกตัวแสดงไม่เหมาะสมกับบท โดยเฉพาะน้องๆดาราใหม่ๆ จำนวนไม่น้อยที่แสดงไม่ค่อยสมบทบาท”

การดัดแปลงบทประพันธ์(Christopher Keane:1998 อ้างใน มณีนีศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และ ศศิพร หมั่นเจริญลาภ,2547 :69) ได้อธิบายว่า การดัดแปลงคือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเรื่องราวที่เสนอผ่านสื่อแบบหนึ่งไปยังอีกแบบหนึ่ง ให้ระลึกเสมอว่าหนังสือคือหนังสือ เรื่องสั้นคือเรื่องสั้น และบทละครคือบทละคร เคล็ดลับอยู่ที่ว่าเราจะเปลี่ยนเรื่องราวจากสื่อรูปแบบหนึ่งในที่กล่าวมานี้ ให้กลายเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ที่คมคาย มีรสชาติ ได้อย่างไร ลองนึกถึงนวนิยายเรื่อง Ironweed เป็นนวนิยายที่ยอดเยี่ยม แต่เป็นภาพยนตร์ที่ยอดแย่ วิลเลียม เคนเนดี้ ผู้แต่งนวนิยายเล่มเดียวกับที่เขียนบทภาพยนตร์ซึ่งผิดพลาดมหันต์ เฮคเตอร์ บาเบนโก ผู้กำกับเจ้าของผลงานเรื่อง Kiss of the Spider Women ชื่นชอบ Ironweed ที่เป็นนวนิยายมากเสียจนไม่สามารถเปลี่ยนเรื่องราวให้อยู่ในรูปแบบอื่นได้ เขาจึงทำผิดพลาดอย่างมากที่เขายึดติดกับบทประพันธ์เดิมมากเกินไปถ้าคุณเกิดสนใจในเรื่องสั้น นวนิยาย หรือบทละครสักเรื่องเราควรดูว่าอะไรที่ควรดูให้รู้ชัดว่าอะไรในนั้นที่ชื่นชอบ และต้องการถามตัวเองว่าเรื่องนี้จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพได้แค่ไหน เรื่องนี้มีพลังหรือไม่ คิดถึงคนดูหรือเปล่า หัวใจของการดัดแปลงคือ การไม่ยึดติดกับบทประพันธ์ต้นทางมากเกินไป

2.5 แนวคิดเรื่องสัมพันธ์บท (Intertextuality)

คำว่า “Intertextuality” เป็นคำศัพท์ทางวิชาการที่เกิดขึ้นในราว ค.ศ.1960 โดย จูเลีย คริสเตอวา (J.Kristeva) ชาวบัลแกเรียและเมื่อมีการนำเอาคำๆนี้มาใช้ในวงวิชาการภาษาไทย ก็ได้มีการแปลคำว่า Intertextuality ออกมาอย่างหลากหลาย อาทิ การเชื่อมโยงเนื้อหา การถ่ายโยงเนื้อหา การถ่ายโยงข่าว สัมพันธ์บท สหบท ฯลฯ

A.A. Berger (1992) ให้นิยามสัมพันธ์บทว่า เป็นการใช้หรือการสร้างตัวบทใหม่ตัวบทหนึ่งซึ่งอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว จากวัตถุเดิมอื่นๆ ซึ่งเป็นตัวบทเดิมที่มีอยู่แล้ว การวิเคราะห์สัมพันธ์บทต้องมี “ตัวบทต้นทาง” Primary Text และ “ตัวบทปลายทาง” Secondary Text ตัวอย่างเช่น ละครประเภทตลกล้อเลียน (Parody) ซึ่งจำเป็นต้องมีตัวบทต้นทางคือ ตัวบทละคร หรือตัวบทประพันธ์เสียก่อน ละครตลกประเภทล้อเลียนซึ่งเป็นตัวบทปลายทาง จึงจะนำเอามาแสดงต่อได้ เช่น ละครเวทีเรื่อง “อลหม่านบ้านทรายทอง” ซึ่งเป็นการนำเอานวนิยาย/ละครโทรทัศน์/ภาพยนตร์เรื่อง “บ้านทรายทอง” ที่เป็นตัวบทปลายทางมา ละครเวทีเรื่อง “อลหม่านบ้านทรายทอง” จะสร้างความน่าสนใจให้กับคนดูในแง่ที่อาศัยความโด่งดังจาก ตัวบทต้นทางความเป็นบ้านทรายทอง และถ้า

หากคนดูไม่รู้จักรับทต้นทางแล้วก็ทำให้ไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวในละครเวทีเรื่อง “อลหม่าน บ้านทรายทอง” ได้ดีเท่ากับคนที่รู้จัก

A.A.Berger,(1993) ได้แบ่ง สัมพันธภาพระหว่างสื่อออกเป็น 2 แบบคือ สัมพันธภาพ (Intertextuality) แบบจิตสำนึก (Consciously) เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหา โดยเฉพาะการโต้แย้ง การโต้ตอบ โดยเมื่อเราได้เห็นเนื้อหาอย่างหนึ่งเราสามารถโยงไปหาอีกเนื้อหาหนึ่งได้ในลักษณะที่เนื้อหาทั้งสองเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกัน แต่เป็นการโต้ตอบ ได้แย้ง นอกจากนี้ การล้อเลียน การเสียดสี ยังเป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างความซับซ้อนที่แตกต่างแตกแขนงออกมาจากเนื้อหาต้นแบบ

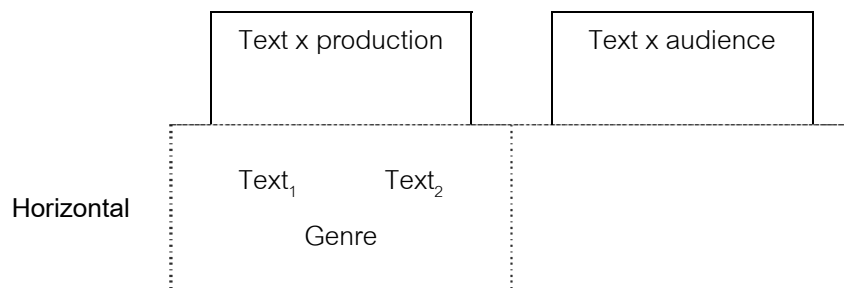
1. สัมพันธภาพ (Intertextuality) แบบไร้จิตสำนึก (Unconsciously) เป็นการที่เนื้อหาได้ใช้วัตถุติบในสิ่งเดียวกัน หรือแตกต่างกัน เช่น โครจเรื่อง การดำเนินเรื่อง ลักษณะตัวละครที่มีลักษณะร่วมกัน ฯลฯ โดยที่ผู้ประพันธ์ได้มีความตั้งใจจะให้เหมือนกัน

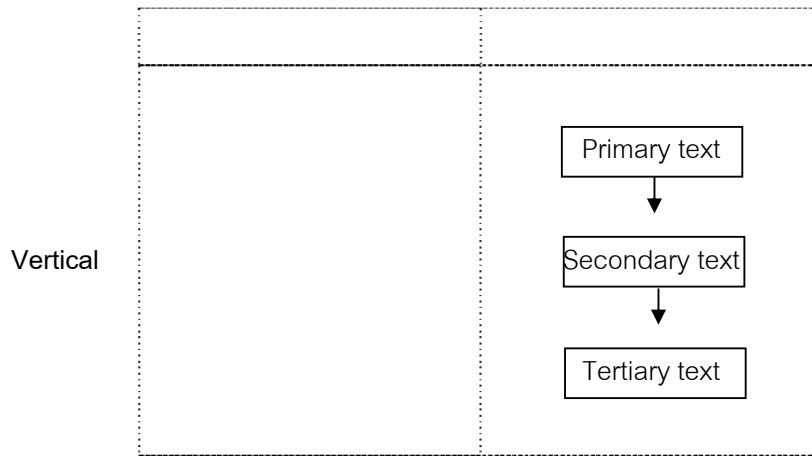
เมื่อกล่าวถึงสัมพันธภาพ (Intertextuality) การเขียนล้อเลียน (Parody) หรือการลอกเลียนแบบอารมณ์ขัน (Comics imitation) สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีอย่างหนึ่งในการอธิบายสัมพันธภาพหรือการเชื่อมโยงเนื้อหาแบบจิตสำนึกได้ ดังที่ Berger (1993) กล่าวว่า “การเขียนล้อเลียนคือการลอกเลียนด้วยอารมณ์ขัน” (A parody is a humorous imitation of a text) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การเขียนล้อเลียนเนื้อหา (Parody of text)
2. การเขียนล้อเลียนรูปแบบความถนัดของผู้ประพันธ์หรือศิลปิน (Parody of styles of particular authors or artists)
3. การเขียนล้อเลียนตามประเภทเนื้อหา (Parody of genres)

ตารางที่: 3 (J. Fiske ,1987 : 37 อ้างใน ชูมาพร มะโรถีย์,2551 :15-16)

จำแนกประเภทของสัมพันธภาพออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ซึ่งแสดงด้วยแผนภาพได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 : การแบ่งประเภทสัมพันธ์บทตามทัศนะของ Fiske

1. สัมพันธบทแนวนอน (Horizontal intertextuality) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทปฐมภูมิด้วยกัน (Primary text) คือระหว่างฝ่ายผู้ส่ง/ผู้ผลิตที่หยาบย้อมส่วนประกอบต่างๆ ของอีกตัวบทหนึ่ง เช่น การถ่ายโยงระหว่าง genre ตัวละคร นักแสดง เนื้อหา ฯลฯ โดยอาจจะมองเห็นอย่างชัดเจนว่ามีการหยาบย้อมหรือไม่ก็ได้ เช่น การนำเอาบทประพันธ์นวนิยาย มาสร้างเป็นภาพยนตร์/ละครโทรทัศน์ เป็นต้น

2. สัมพันธบทแนวตั้ง (Vertical intertextuality) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทปฐมภูมิ (เช่น ภาพยนตร์ ละคร เพลง ฯลฯ) กับตัวบทอื่นๆ ที่แตกต่างออกไปโดยมีการอ้างอิงอย่างชัดเจนในระดับทุติยภูมิ เช่น คอลัมน์วิจารณ์ภาพยนตร์ ระดับตติยภูมิ เช่น ความคิดเห็นของผู้อ่าน ผู้ชม ละคร-ภาพยนตร์ ต่อบทวิจารณ์ดังกล่าว

A.A. Berger (1991) ยังกล่าวถึงแนวคิดสัมพันธบทว่า “แนวคิดเรื่องสัมพันธบท (Intertextuality) ถูกนำมาใช้ในการวิจารณ์วัฒนธรรมโดยสามารถจำกัดความในลักษณะที่ว่าสิ่งที่ปรากฏในเนื้อหาหนึ่งจะมีความสัมพันธ์กับอีกเนื้อหาหนึ่งเสมอในระดับที่แตกต่างกันเนื่องจากสาเหตุที่เป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ในบางกรณีเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันดังที่กล่าวมายังสามารถนำมาใช้ในการวางโครงเรื่อง (Plots) บุคลิกลักษณะ (Characters) เหตุการณ์ (Events) แก่นของเรื่อง (Themes) การสร้างความเป็นพระเอกและนางเอก (Heroes and heroines) อันเป็นองค์ประกอบร่วมที่จะนำไปสู่การสรุปลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้ประพันธ์ในการถ่ายทอดเนื้อหานั้น” (อ้างใน อูมาพร มะโรณี, 2551 :15-16)

“สัมพันธ์บท” เป็นเรื่องของกาพย์โยงองค์ประกอบต่างๆ ของตัวบทแรกไปยังตัวบทที่สอง หากทั้งสองตัวบทอยู่ใน Genre ที่มีองค์ประกอบหลักๆ ที่คล้ายคลึงกัน การกระโดดข้ามระหว่าง Genre ย่อมเกิดขึ้นได้โดยง่าย ดังนั้น จึงเป็นปรากฏการณ์ปกติธรรมดาตามที่ “เรื่องแต่ง” (Fiction) เช่น นวนิยาย ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ จะสร้างปรากฏการณ์สัมพันธ์กันได้ทั้งนี้ เพราะองค์ประกอบพื้นฐานของนวนิยาย ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์นั้นมีคุณลักษณะเหมือนกัน กล่าวคือ มีเนื้อเรื่อง/โครงเรื่อง ตัวละคร เวลา สถานที่ ความขัดแย้ง มุมมองของคนเล่า บทสนทนา เป็นต้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2551: 28)

สำหรับเส้นทางเชื่อมโยงหรือกลวิธีในการถ่ายโยง/อ้างอิงระหว่างตัวบทนั้น มีมิติการวัดได้หลายแบบ มิติแรกเป็นการวัดในเชิงปริมาณ โดยเปรียบเทียบระหว่างตัวบทแรกกับตัวบทหลังว่า มีการตัด มีการเพิ่ม มีการลดไปมากน้อยเพียงใด ในอีกมิติหนึ่งอาจจะเป็นการวัดในเชิงคุณภาพ เช่น เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างตัวบทแรกกับตัวบทหลัง อาจจะมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังนี้

- มีการซ่อนเร้นว่าเป็นการเชื่อมโยงแบบครึ่งๆ กลางๆ
- มีการซ่อนเร้นเอาไว้ทั้งหมดจนแทบดูไม่รู้ว่ามี “สายสัมพันธ์กัน”
- ผู้ผลิตก็งี้ๆ จะรู้ตัว/ตั้งใจว่าหยิบองค์ประกอบจากตัวบทแรกมาผลิตซ้ำ
- การหยิบของเก่ามาใช้เป็นไปอย่างไม่ตั้งใจ
- ผู้ผลิตรู้ตัวว่า ได้หยิบยืมของเก่ามาใช้ แต่ตั้งใจจะปิดบัง
- มีการนำเอาของเก่ามาดัดแปลงแก้ไข
- มีการนำมาตีความใหม่อย่างตั้งใจ

นพพร ประชากุล (2543:18) เรียกตัวบทแรกว่า “ตัวบทต้นทาง” และตัวบทที่ถูกสร้างต่อยอดมาจากตัวบทแรกว่า “ตัวบทปลายทาง” และได้เสนอการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวบทต้นทางและตัวบทปลายทาง ซึ่งอาจมีแบบแผนของสัมพันธ์บททั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพว่า จากตัวบทต้นทางไปสู่ตัวบทปลายทางนั้น มีอะไรที่หายไปบ้าง มีอะไรที่เพิ่มเติมขึ้นมา มีอะไรที่ถูกดัดแปลงไป เพราะอะไร ทำไม และอย่างไร ดังนี้

1. การขยายความ (Extension) หมายความว่า ในตัวบทปลายทางมีการเพิ่มเติมเนื้อหาอะไรซึ่งตัวบทต้นทางไม่มีบ้าง มีเหตุผลอะไรของการเพิ่มเติม และส่วนที่เพิ่มมาใหม่นี้เข้ามา

เชื่อมโยงสัมพันธ์กับตัวบทที่มีแล้วอย่างไร/หรือเพื่อทำหน้าที่อะไร การขยายความมีผลทำให้ความหมายทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

2. การตัดทอน (Reduction) หมายความว่า ในตัวบทปลายทางมีการตัดทอนเนื้อหาอะไรจากตัวบทต้นทางลงไปบ้าง มีเหตุผลอะไรของการตัดทอน และการตัดทอนนี้ส่งผลถึงเรื่องความหมายของตัวบทหรือไม่

3. การดัดแปลง (Modification) หมายความว่า ในตัวบทปลายทางมีการดัดแปลงเนื้อหาอะไรจนทำให้ตัวบทปลายทางมีรูปลักษณะไม่เหมือนเดิม หรือแตกต่างไปจากเดิม

ผลสืบเนื่องของสัมพันธบท (กาญจนา แก้วเทพ, 2553 :360-361)

1. ผลสืบเนื่องของสัมพันธบทในเชิงปริมาณ

สัมพันธบทนั้นจะทำให้เนื้อหา/ความหมายของตัวบทต้นทางนั้นมีความแพร่หลายมากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้เข้าถึงตัวบทมากยิ่งขึ้น (Accessibility) ตัวอย่างเช่น เมื่อนวนิยาย The Lord of the Ring ยังตีพิมพ์เป็นบทประพันธ์พากย์ภาษาอังกฤษและยังไม่ได้มีการแปลเป็นภาษาไทย ย่อมเป็นการยากที่ผู้อ่านชาวไทยจะเข้าถึง แต่เมื่อมีการนำบทประพันธ์มาสร้างเป็นภาพยนตร์ ก็ทำให้ผู้อ่านชาวไทยมีโอกาสเข้าถึงมากยิ่งขึ้น ทั้งการเข้าถึงในเชิงกายภาพ คือดูได้ และการเข้าถึงในเชิงวัฒนธรรม เพราะการดูภาพยนตร์ย่อมเข้าใจได้มากกว่าอ่านภาษาต่างประเทศ และยังเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “ศิลปะยังส่องทางให้แก่กัน” อันเกิดขึ้นในระดับผู้ผลิตผู้ส่งสาร ซึ่งตัวบทแรกจะสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างตัวบทที่สอง ในระดับผู้รับสาร (ผู้ชม) ก็อาจมีแรงบันดาลใจที่จะพยายามเข้าถึง “ตัวบทต้นทาง” ผู้ชมก็จะพยายามหานวนิยายเรื่องนั้นมาอ่าน ซึ่งในด้านหนึ่งเท่ากับเป็นการเผยแพร่ตัวบทต้นทางให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. ผลสืบเนื่องในเชิงคุณภาพ

สำหรับผลสืบเนื่องในเชิงคุณภาพจะมีรูปแบบที่หลากหลายมากกว่าเชิงปริมาณ เช่น การสร้างตัวบทที่สองอาจทำให้เนื้อหาความหมายในบทที่สองมีความชัดเจน มีคุณภาพที่ดีกว่าบทแรก เช่น การสร้างภาพยนตร์ทำได้ดีกว่าบทประพันธ์นวนิยาย การสร้างตัวบทหลังๆ อาจจะมีคุณภาพที่ตกต่ำลงไปเรื่อยๆ เช่น นวนิยาย(ตัวบทต้นทาง) มาเป็น ละครโทรทัศน์ บทละครที่ตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในหนังสือพิมพ์ มาสู่ หนังสือเล่ม 25 บาท รวมบทละครในหนังสือพิมพ์

2.6 แนวคิดคุณลักษณะของสื่อ

2.6.1 วรรณกรรมเรื่องสั้น

เรื่องสั้น หมายถึง งานเขียนที่แต่งเป็นเรื่องมีขนาดสั้น และมีโครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีแกนเรื่องเดียว มีตัวละครน้อย เน้นพฤติกรรมของตัวละครในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมากกว่าจะติดตามพัฒนาการของตัวละคร ฉากในเรื่องจะเกี่ยวข้องกับตัวละครสำคัญ อีดา โมสิกรัตน์,2539 (อ้างใน สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร,2550 : 3)

ลักษณะของเรื่องสั้น

เจ.เบิร์ก เอสเซนเวิน (J.Berg Esenwein,1992 : 94 อ้างใน เปลื้อง ณ นคร,2535:129) ได้สรุปลักษณะของเรื่องสั้นไว้ 7 ประการดังนี้

- 1.เรื่องสั้นจะต้องมีเหตุการณ์สำคัญอันเป็นเรื่องแต่เพียงอย่างเดียว
- 2.เรื่องสั้นจะต้องมีตัวละครที่สำคัญที่สุดในท้องเรื่องเพียงอย่างเดียว
- 3.เรื่องสั้นจะต้องมีจินตนาการหรือมโนภาพให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามไปด้วย
- 4.เรื่องสั้นจะต้องมีโครงเรื่องหรือผูกเค้าเรื่องไว้ให้ผู้อ่านฉงนและสนใจ
- 5.เรื่องสั้นจะต้องเขียนอย่างกระชับรัดกุม
- 6.เรื่องสั้นต้องมีการจัดรูป ลำดับเหตุการณ์ให้มีชั้นเชิงชวนอ่าน
- 7.เรื่องสั้นจะต้องทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ปริญญา เกื้อหนุน,2537 (อ้างใน สุทัศน์ วงศ์กระบากถาวร,2550:5) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเรื่องสั้นไว้ดังนี้

- 1.ขนาด เรื่องสั้นต้องมีขนาดความยาวของเนื้อเรื่อง ตั้งแต่ 1,000-15,000 คำ ถ้ามีจำนวนคำ 1,5000-45,000 คำ เรียกว่านวนิยายสั้น (Novelette) ส่วนมากนวนิยายมีจำนวนคำตั้งแต่ 45,000 คำขึ้นไป จากความยาวที่ไม่มากนัก จึงทำให้ผู้อ่านเรื่องสั้นสามารถอ่านจบได้เพียงชั่วคราว หรือสามารถอ่านได้จบในช่วงเวลาของการรอคอยระหว่างการเดินทางหรือช่วงเวลาสั้นๆ

2.รูปแบบ เรื่องสั้นมีรูปแบบกะทัดรัด กระชับ บรรจุเนื้อหาละเอียดและมาก และยังบรรจุความหมายมากในเรื่อง (Density of Meaning) ดังนั้น ทุกบรรทัด ทุกคำพูด ทุกอาการของตัวละครและรวมทั้งโครงสร้างของเรื่องสั้นล้วนมีจุดมุ่งหมายให้ข้อคิดบางประการแก่ผู้อ่าน กล่าวได้ว่า เรื่องสั้นได้บรรจุเนื้อหาของเรื่องไว้ในถ้อยคำด้วยความยาวที่จำกัด ลักษณะของเรื่องสั้นจึงมีความแตกต่างกับนวนิยายหลายประเด็นคือ

- 2.1 เรื่องสั้น มีตัวละครไม่มาก อาจจะมีเพียง 3-4 ตัว แต่นวนิยายมีตัวละครมากมาย
- 2.2 การพัฒนาเปลี่ยนแปลงของตัวละคร มีการเปลี่ยนแปลงน้อย แต่นวนิยายมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของตัวละครอย่างเห็นได้ชัด
- 2.3 ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องสั้นต้องเป็นเหตุการณ์เดียว เหตุการณ์นั้นผู้อ่านอาจจะคุ้นเคยก็ได้ ส่วนนวนิยายเหตุการณ์ในเรื่องมีหลายเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย
- 2.4 ฉากในสถานที่เกิดเหตุการณ์มีจำกัดไม่มีสถานที่เกิดเหตุหลายแห่ง ส่วนฉากในนวนิยายมีสถานที่เกิดเหตุการณ์หลายแห่ง
- 2.5 โครงเรื่อง โครงเรื่องมักจะไม่สลับซับซ้อน เพราะมีเหตุการณ์ที่สำคัญต่อตัวละครในเรื่องเพียงเหตุการณ์เดียว ส่วนนวนิยายมีโครงเรื่องซับซ้อนเพราะมักจะมีโครงเรื่องย่อยและมีเหตุการณ์มากมาย เพื่อเสริมโครงหลัก

3.ความเป็นเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) เรื่องสั้นจะสะท้อนเนื้อหา (Subject) เพียงอย่างเดียว จึงทำให้เกิดผลต่อผู้อ่านเพียงอย่างเดียว (A Certain Single Effect) กล่าวคือ มีความคิดหลักเพียงอย่างเดียว เช่น ให้ความรู้สึกกลัวเพียงอย่างเดียว หรือให้แนวคิดเรื่องความอดทนของมนุษย์เพียงอย่างเดียว

4.ความคิดสร้างสรรค์ เรื่องสั้นจะนำผู้อ่านไปสู่โลกของจินตนาการ เรื่องสั้นเป็นเรื่องที่แต่งหรือสมมุติขึ้นมาด้วยภาษาสมจริงและน่าเชื่อถือ โดยใช้จินตนาการ ประสบการณ์ของผู้แต่งประกอบกัน

2.6.2 ภาพเขียน/ภาพประกอบ

ภาพเขียนภาพประกอบเป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ควบคู่กับงานจิตรกรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ การเขียนภาพมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการเล่าเรื่อง เขียนภาพเพื่อเล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การวาดเส้นคนโบราณเริ่มจากการใช้ไม้หรือนิ้วมือขีดเขียนหรือวาดเส้น(Drawing) บนพื้นดินผนังถ้ำ ก้อนหิน หรือบางทีก็ใช้การวาดแบบลายเส้นสายเค้าโครงรูปทรงของวงต่างๆ ต่อมาจึงเรียนรู้วิธีการใช้ถ่านและสีย้อม สีจากธรรมชาติ นำมาวาดเป็นลายเส้นลงบนพื้นผิวของสิ่งอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆและความคิดของตนออกมาเป็นภาพวัตถุปลายแหลมจำพวกกระดูกสัตว์ สังกะสี และโลหะอื่นๆ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ขีดเขียนกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงศตวรรษที่ 18 ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาขึ้นจึงมีอุปกรณ์มากมายที่ใช้การวาดเส้นให้ได้เลือกใช้ เช่น ดินสอ ดินสอสี สีชอล์ก ดินสอถ่าน ดินสอเทียน ปากกาและหมึก และใช้กระดาษเป็นวัสดุรองรับปลายวัสดุต่างๆที่นำมาวาดเขียนลงบนเหตุการณ์ต่างๆ(อัครชา อัครบุตร ,2551)

อัครชา อัครบุตร (2551) ได้อธิบายหลักพื้นฐานในการวิเคราะห์ภาพเขียน ไว้ว่ามีสิ่งสำคัญ 5 ประการในการวิเคราะห์ภาพคือ 1.รูปทรง ขนาด ระยะ 2.แสงที่ส่องกระทบ 3.ผิว 4.น้ำหนัก 5.องค์ประกอบภาพ

รูปทรง ต้องสังเกตรูปทรงและขนาดของภาพให้ดี ว่ามีส่วนช่วยหรือขยายได้สัดส่วนที่แน่นอนหรือไม่

แสง แสงและเงาเป็นของคู่กัน เงาที่ตกทอดที่ว่างามที่สุดในแง่ศิลปะคือเงาตกทอดจากต้นกำเนิดของแสงทำมุมพื้นราบ 45 องศา

แสงเงาในหลายลักษณะ

- 1.แสงสว่างที่สุด (Highlight) อยู่ในส่วนที่รับแสงโดยตรง
- 2.แสงสว่าง (Light) อยู่ในส่วนรับอิทธิพลของแสง
- 3.เงา (Shadow) อยู่ในส่วนรับอิทธิพลของแสงน้อยมาก
- 4.เงามืด (Core of Shadow) อยู่ในส่วนที่ไม่ได้รับอิทธิพลของแสง
- 5.แสงสะท้อน(Refaced Light) บริเวณของวัตถุที่ไม่ได้รับแสงโดยตรง แต่เป็นการสะท้อนของแสงจากวัตถุใกล้เคียง

6.เงาตกทอด(Cast Shadow) บริเวณที่เงาของวัตถุนั้นๆตกทอดไปตามพื้นหรือวัตถุที่รองรับ
น้ำหนักรกว่าบริเวณแสงสะท้อน

ภาพประกอบในงานสิ่งพิมพ์

ภาพประกอบในงานสิ่งพิมพ์เป็นผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินเช่นเดียวกับศิลปะแขนงอื่นๆ ผู้
สร้างสรรค์ต้องอาศัยความคิดจินตนาการและการสื่อความหมายโดยอาศัยวัสดุต่างๆที่มีอยู่ ผนวก
กับความถนัดในการถ่ายทอดของแต่ละคนทำให้ภาพประกอบมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะ
ของศิลปิน ในบรรดาบรรดาส่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบ หนังสือประเภทวารสารได้พัฒนาขึ้นใน
คริสต์ศตวรรษที่ 18 และเฟื่องฟูขึ้นหลังจากนั้นประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีความนิยมใช้
ภาพประกอบในงานเขียนประเภทนวนิยาย และใช้ภาพประกอบพิมพ์สีบนปกหน้าหนังสือ รวมถึง
การใช้ภาพประกอบในหนังสือวิชาการด้วย ภาพประกอบยังคงเป็นเอกลักษณ์แห่งการสร้างสรรค์
ของศิลปินได้สอดแทรกเข้าไปในงานจนถึงปัจจุบัน

ผดุง พรหมมูล (2547:18) ได้แบ่งภาพประกอบในงานสิ่งพิมพ์ตามประเภทการสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ภาพประกอบสองมิติ

ภาพประกอบสองมิติ คือการสร้างภาพประกอบแบบพื้นฐานที่ทำการสืบทอดกันมาแต่อดีต
กล่าวคือ การเขียนภาพแบบวาดเส้นหรือระบายสีระนาบ แสดงความกว้างและยาวเป็นแบบสอง
มิติผู้สร้างสรรค์ต้องใช้ทักษะการวาดภาพเพื่อถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นเรื่องราวออกมาให้
ผู้อื่นรับรู้ได้ ภาพประกอบสองมิตินี้มีหลายลักษณะดังต่อไปนี้

1.ภาพประกอบลายเส้น (Drawing illustration)

ภาพลายเส้นเป็นรูปแบบพื้นฐานของการขีดเขียน มนุษย์เริ่มต้นถ่ายทอดจินตนาการ
ออกมาเป็นเรื่องราวด้วยการขีดเขียน เริ่มต้นด้วยภาพลายเส้นเพราะเป็นวิธีที่ไม่สลับซับซ้อน
สามารถหาวัสดุรอบตัวมาเขียนได้เช่น แท่งถ่าน ดินสอ สีชอล์ก ปากกา การเขียนภาพประกอบ
ลายเส้นไม่จำเป็นต้องจำกัดวัสดุและสีที่นำมาใช้ศิลปินมีอิสระที่จะเลือกใช้สื่อความหมายเพื่อ
แสดงออกให้ได้ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ปกติวัสดุที่นิยมใช้ได้แก่ ดินสอดำ แท่งถ่าน สีชอล์ก สี
หมึก ปากกา วัสดุแต่ละชนิดจะให้คุณค่าความงามที่บ่งชี้เรื่องราวแตกต่างกันไป ตามความถนัด
ของผู้เขียนภาพแต่ละคน

2. ภาพประกอบบรรยายสี (Painting illustration)

ภาพประกอบที่ใช้เทคนิคระบายสีช่วยเพิ่มคุณค่าความงามและการถ่ายทอดจินตนาการ อารมณ์ซึ่งใกล้เคียงกับความต้องการของผู้เขียนภาพ ภาพระบายสีโดยทั่วไปวาดบนกระดาษวาดเขียนและลงสีตามความพึงพอใจของผู้วาด สีที่ใช้ได้แก่ สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีน้ำมัน สีอะคริลิก สีดินสอ สีหมึกหรือชนิดอื่นๆ ที่สามารถนำมาระบายเป็นภาพสื่อความหมายได้ตามความต้องการ การสร้างภาพประกอบบรรยายสีต้องอาศัยความรู้และทักษะในงานจิตรกรรม กล่าวคือ ผู้สร้างสรรค์ภาพต้องมีพื้นฐานด้านการเขียนภาพหลายเส้นมาก่อน มีความเข้าใจในองค์ประกอบภาพ เข้าใจถึงการนำเสนอสัญลักษณ์ที่จะใช้สื่อความหมายให้กับผู้อ่านได้

การเลือกใช้สีในการเขียนภาพประกอบ ไม่ว่าจะเป็นสีน้ำมัน สีอะคริลิก สีชอล์ก หรือสีดินสอ สีแต่ละชนิดจะให้คุณค่าและพลังในการถ่ายทอดต่างกัน ผู้สร้างสรรค์ภาพจะต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงาน เช่น สีดินสออาจจะเหมาะกับภาพประกอบเรื่องนิทาน สีน้ำสีโปสเตอร์เหมาะจะสร้างภาพประกอบที่แสดงเรื่องราวโดยชัดเจน การใช้สีชนิดใดก็ตามต้องสามารถสร้างภาพประกอบที่เสริมคุณค่างานวรรณกรรมให้มีความโดดเด่นทั้งในเนื้อหาและคุณค่าทางอารมณ์

นอกจากภาพประกอบลายเส้นและภาพประกอบระบายสีแล้ว ยังมีภาพประกอบจากแม่พิมพ์ (Print-making illustration) ภาพประกอบจากภาพถ่าย (photograph illustration) ภาพประกอบจากแอร์บรัช (airbrush illustration) และภาพประกอบจากคอมพิวเตอร์ (computer graphic illustration)

ภาพประกอบหนังสือนวนิยาย เรื่องสั้นและวรรณคดี

ในบรรดางานสร้างภาพประกอบหนังสือประเภทต่างๆการสร้างภาพประกอบหนังสือนวนิยายเรื่องสั้นเป็นงานที่เปิดโอกาสให้ผู้สร้างภาพได้แสดงออกอย่างอิสระตามจินตนาการประสมประสานกับการนำเสนอเทคนิคทางศิลปะซึ่งไม่จำกัดวิธีการภาพประกอบในนวนิยายและเรื่องสั้นที่ดีจะถ่ายทอดเรื่องราวและอารมณ์อย่างประสานสอดคล้องกัน โดยมากมักแสดงออกในบรรยากาศที่สะเทือนใจผู้อ่าน เช่น เรื่องความรัก ความทุกข์ ความโหดร้ายทารุณ

นอกจากนี้ ผดุง พรหมมูล (2547) ยังได้กล่าวถึงหน้าที่และคุณประโยชน์ของภาพประกอบไว้ว่ามีความสำคัญหลายอย่างดังต่อไปนี้

หน้าที่ของภาพประกอบ

1. ภาพประกอบช่วยส่งเสริมเนื้อหาสาระและเรื่องราว

หนังสือประเภทสารคดี เช่น สารคดีวิชาการ สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว ล้วนมีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านได้รับสาระและเรื่องราวเฉพาะเรื่อง แม้แต่เรื่องบันเทิงคดีก็ยังมีคุณประโยชน์ในการให้ความรู้ไม่แพ้สารคดีเชิงวิชาการเช่นกัน เช่นในบทประพันธ์อาจมีเรื่องราวที่เกี่ยวกับการผจญภัยไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งเรื่องบันเทิงคดีอาจมีรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวให้ความรู้ทั้งในแง่ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

2. ภาพประกอบช่วยดึงดูดความสนใจ

บทบาทของภาพประกอบช่วยดึงดูดความสนใจ โดยเฉพาะกับเด็ก ความสนใจเบื้องต้นของภาพประกอบขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาพ ทั้งในแง่ความสวยงาม ความถูกต้อง ความชัดเจน และมีรายละเอียดของภาพสอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราว ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่าน อ่านด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. ภาพประกอบช่วยเสริมสร้างจินตนาการ

ภาพประกอบในหนังสือบันเทิงคดีและสารคดีช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้แก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะภาพวาดที่ผู้วาดสามารถถ่ายทอดเรื่องราวด้วยเส้น สี แสง เงา ซึ่งสะท้อนจากเหตุการณ์ และอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในหนังสือประเภทบันเทิงคดี ในทำนองเดียวกันหากการบรรยายด้วยอักษรเต็มไปด้วยท่วงทำนอง ที่ให้ความรู้สึกอารมณ์สอดคล้องกับภาพ ก็จะทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามและมีจินตนาการที่กว้างไกลยิ่งขึ้น เช่น ภาพประกอบสารคดี เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ที่แสดงให้เห็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามมีคุณค่า กระตุ้นผู้อ่านให้เกิดความตื่นตัวประทับใจในความงาม เห็นคุณค่า เกิดภาพพจน์และจินตนาการตลอดจนความรู้สึกที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติ

4. ภาพประกอบช่วยสนองจุดมุ่งหมายเฉพาะ

ภาพประกอบหรือหนังสือที่ได้นอกจากช่วยสร้างความโดดเด่นให้กับ หนังสือหรือเรื่อง ที่ผู้เขียนประพันธ์ขึ้น ช่วยดึงดูดความสนใจและส่งเสริมจินตนาการแล้ว ภาพประกอบยังมีจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างเช่น หนังสือสำหรับเด็ก อาจมีรูปสัตว์ที่น่ารักมีความคิดและการกระทำ เช่นเดียวกับคนเพื่อสอนให้เด็กเป็นเด็กที่ดี หรือใช้ภาพประกอบเป็นเครื่องมือทางการเมือง ในการขับเคื้อนหรือล้อเลียน เสียดสี เปรียบเทียบ สรุปล อภิปราย ขยายความคิดให้กว้างไกลทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

กับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนและผู้ว่าคิดว่าต้องการให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสในด้านใด (ผดุง พรมมุล ,81-47: 2547)

2.6.3 ละครโทรทัศน์

คำว่า “ละครน้ำเน่า” เทียบกับคำภาษาอังกฤษว่า “Melodrama” อันมาจากการประสมคำว่า “melody” กับ “drama” ซึ่งหมายถึง การแสดงแบบที่มีท่วงทำนองเข้ามาเกี่ยวพัน โดยความเดิมอาจจะกินความแค่ท่วงทำนองดนตรีประกอบ แต่ปัจจุบันหมายรวมถึงท่วงทำนองและความรู้สึก เพราะละครน้ำเน่าจะเคล้าคลั่งไปด้วยอารมณ์ ทั้งสุข สมหวัง เศร้าเคล้าน้ำตา อิจฉา ริษยา ผูกพยาบาท หักหลังล้างแค้น ไปจนถึงประสานปรองดอง (สมสุข หินวิมาน, 2545 :187)

คันธिया วงศ์จันทร์ (2541:55) ได้อธิบายถึงหน้าที่ของละครโทรทัศน์ว่ามีหน้าที่หลักๆ คือ หนึ่ง *หน้าที่ต่อบัณฑิตบุคคล* ละครโทรทัศน์ช่วยให้คนดูสามารถสมปรารถนาในโลกของจินตนาการ เป็นการชดเชยการผิดหวังในโลกแห่งความจริง หรือช่วยแก้ไขความขัดแย้งที่ไม่อาจจะแก้ไขได้ในโลกแห่งความจริงเพราะละครจะคลี่คลายสถานการณ์ไปเองในท้ายสุด และสอง *หน้าที่ต่อสังคม* มายาคติในละครสามารถทำให้สังคมสงบสุขได้ เช่น การอบรมสั่งสอนศีลธรรมและกฎเกณฑ์อันดีงาม

ลักษณะของสื่อโทรทัศน์และละครโทรทัศน์

อรนุช เลิศจรยรักษ์(2541 : 71-72) ได้อธิบายคุณลักษณะของสื่อโทรทัศน์และละครโทรทัศน์ไว้ดังนี้

1.โทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย (Accessibility)

โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงปรากฏให้ผู้ชมทุกรูปแบบเข้าใจได้ง่าย ผู้ชมบางคนไม่ได้ตั้งใจจะชมรายการโทรทัศน์ แต่พอเปิดมาดูก็เต็มใจที่จะชมรายการนั้นไปตลอดเพราะมีความสะดวกสบายกว่า หากเทียบกับการไปดูภาพยนตร์ หรือละครเวทีแต่ละครั้งจะต้องแต่งตัวหรือ หรือนั่งรถไปยังโรงภาพยนตร์ หรือโรงละครและก็เสียค่าเข้าชม ดังนั้นการดูรายการโทรทัศน์อยู่กับบ้านจึงสะดวกสบายกว่าและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และผู้ชมก็จะไม่คาดหวังมากจนเกินไปว่าเขาจะได้รับความบันเทิงโดยสมบูรณ์แบบจากสิ่งที่เขาดูทางโทรทัศน์ ยิ่งไปกว่านั้น ละครโทรทัศน์ยังมีลักษณะของการค้าแทรกอยู่ คือมีรายการโฆษณาคั่น ดังนั้นจึงต้องสร้างจุดสำคัญสุดยอด (Climax) หรือจุดที่กำลังสำคัญ (Crisis) เพื่อให้รายการโฆษณามาคั่นเพื่อดึงผู้ชมไว้กับละครให้รอ

อยู่ในช่วงโฆษณาไม่หมุนไปช่องอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งละครโทรทัศน์ประจำวัน (Soap opera) หรือภาพยนตร์เป็นตอนๆ ต่อเนื่องกัน 2 หรือ 3 ตอนทุกสัปดาห์ จึงจำเป็นที่จะต้องจบด้วยเหตุการณ์สำคัญที่สุดหรือจุดน่าตื่นเต้น เพื่อให้ผู้ชมจะได้มีความอยากที่จะชมและอยากรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป

2. โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว (Immediacy)

ความรวดเร็วเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสื่อโทรทัศน์ รายการสดจึงได้เปรียบในแง่ของความเร็ว คือสามารถเสนอเหตุการณ์ได้ทันทีทันควันในขณะที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ผู้ชมจึงสนใจที่จะเห็นทั้งภาพและเสียงไปพร้อมๆ กัน เพราะรู้สึกร่วมอยู่ในเหตุการณ์ด้วย เพราะผลของเหตุการณ์นั้นอาจมีสิ่งที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น จึงทำให้คนดูรู้สึกตื่นเต้น อยากรู้ อยากรู้อีก และพยายามจะลุ้นเหตุการณ์ข้างหน้า แต่สำหรับละครโทรทัศน์ที่ไม่ใช่รายการสด ความพิถีพิถันในการเขียนบทและเทคนิคการผลิตรายการจึงเป็นจุดหลักในการทำให้คนดูเกิดความประทับใจในรายการมากกว่ารายการสด อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบระหว่างความรวดเร็วที่จำลองขึ้น (pseudo immediacy) กับความรวดเร็วที่เกิดขึ้นจริงๆ ไม่สามารถมองได้ชัดเจนนักในด้านของเวลา โทรทัศน์มีเวลาจำกัด ประมาณ 30/60 นาที เรื่องราวในละครโทรทัศน์มักจะดำเนินอย่างรวดเร็ว ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของตัวละครแต่ละคนอย่างกระชับเพื่อให้เห็นว่าเป็นคนดีหรือไม่ ละครโทรทัศน์จึงไม่มีเวลามากที่จะแสดงลักษณะขึ้นมาให้เห็นทีละน้อยเนื่องด้วยข้อจำกัดทางเวลา

3. ความใกล้ชิด (Intimacy) ในการนำเสนอ (Presense)

โทรทัศน์สามารถนำภาพไปเสนอให้กับผู้ชมถึงบ้าน สร้างความรู้สึกใกล้ชิดให้กับผู้ชมส่วนตัวเป็นครั้งแรก การดูรายการโทรทัศน์ผู้ชมจึงไม่รู้สึกมากเท่าไรว่า ตัวเขาถูกนำไปรู้จักกับโลกภายนอก แต่เขาจะรู้สึกว่าโลกภายนอกถูกนำเข้ามาหาตัวเขา ลักษณะของโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีจอภาพเล็ก จึงไม่สามารถเลือกชมจากมุมไหนได้ กล้องจะเป็นผู้เลือกให้เองว่าผู้ชมควรเห็นอะไรบ้าง ผู้ชมส่วนใหญ่ชมละครโทรทัศน์ที่บ้าน ในบ้านบุคคลและสิ่งของล้วนเป็นสิ่งที่คุณเคยทำให้รู้สึกเป็นส่วนตัวมากและยังสามารถวิพากษ์วิจารณ์รายการต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ โทรทัศน์สามารถนำเสนอรายการประเภทแสดงเดี่ยวและสัมภาษณ์ได้ดีกว่าภาพยนตร์ โทรทัศน์เน้นเรื่องเวที และอารมณ์การแสดงออก โทรทัศน์สามารถเปิดเผยให้เห็นเหตุการณ์ต่างๆ

ได้ โดยการดำเนินเรื่องที่สืบเนื่อง และความเข้าใจ โทรทัศน์ช่วยให้การพัฒนาตัวละครจะแสดงอย่างรวดเร็วมาก การเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนหัวเลี้ยวหัวต่อจะแสดง

หน้าที่ของภาพในสื่อโทรทัศน์

1. ภาพมีหน้าที่บอกข้อเท็จจริง (Factual) ซึ่งเป็นการถ่ายทอดภาพจากที่ต่างๆมาให้ผู้ชมได้รับรู้หรือติดตามความเคลื่อนไหวที่เป็นเหตุการณ์ในรูปแบบต่างๆ อาทิ การรายงานข่าวที่ถ่ายทอดสดมาด้วยภาพจริงเสียงจริง
2. ภาพมีหน้าที่แปลความหมาย (interpretative) บอกความรู้สึก นึกคิด ความเข้าใจไปสัมผัสกับภาพที่ปรากฏ เช่น ภาพเท้าคนที่กำลังย่องเข้าไปในบ้านอาจจะหมายถึงคนที่มาขโมยของ ทั้งนี้การแปลความหมายของภาพในโทรทัศน์แล้วจะมีลักษณะพิเศษคือ “การใช้มุมกล้อง” ในรูปแบบต่างๆ เช่น Zoom in /Zoom out/ Close up/ birth’eye view/ เพื่อจุดประสงค์ในการกำหนดความหมายในกรอบภาพจากผู้ถ่ายทำ เช่นในละครการถ่ายภาพตัวละครแบบกดลงแสดงความต่ำต้อยของตัวละคร หรือหากเป็นการถ่ายทำข่าวมุมกล้องก็สามารถที่จะทำให้ข่าวนั้นเป็นไปในทางดีขึ้น หรือร้ายลง เข้าข้าง หรือตอกย้ำทั้งนี้ ขอแตกต่างของมุมกล้องในการถ่ายทำละครคือตั้งใจจะสื่ออารมณ์กับการรายงานข่าวที่ผู้คนคิดว่าเป็นความจริงนั้น ผู้ชมต้องตระหนักไว้ในกรู้เท่าทันสื่อว่าการรายงานข่าวอาจจะไม่ใช่การรายงานภาพตามความจริงเสมอไปเพราะขึ้นอยู่กับมุมกล้องในการแปลความหมายของนักข่าว ช่องข่าวผู้ถ่ายทำด้วยว่ามีเจตนาในการรายงานข่าวไปในแบบใด
3. ภาพมีหน้าที่เชื่อมโยง (Coupling) เชื่อมโยงเหตุการณ์ ความนึกคิด เช่น การ pan จากต้นมะพร้าวมายังชายหาด มายังคนที่เล่นน้ำ มายังปลาฉลาม
4. ภาพมีหน้าที่บอกสภาพแวดล้อม (Eviroment) ภาพที่บอกสถานที่ เช่น ภาพหอเอลเฟิลแสดงถึงกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ภาพภูเขาไฟฟูจิ หมายถึงประเทศญี่ปุ่น
5. เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) ของสถานที่ อารมณ์ เหตุการณ์ เช่น ภาพเบียร์ช้าง หมายถึงเบียร์สัญชาติไทย
6. ภาพมีหน้าที่ทำซ้ำ (Recapitulative) ทำให้นึกถึงสิ่งที่คุ้นเคยด้วยภาพที่เราเคยพบเห็นมาก่อน
7. ภาพมีหน้าที่บอกลักษณะ (identifying) ที่สัมพันธ์กับคนหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เคลื่อนไหวการคำ

8. ภาพมีหน้าที่นำภาพจากหลายรูป มาประกอบกัน (Montage) ภาพซึ่งนำมาประกอบกันตั้งแต่สองภาพขึ้นไปเพื่อแสดงให้เห็นจินตนาการอีกแบบหนึ่ง

ผลงานของ Louise Spence (1995 : 20 อ้างใน สมสุข หินวิมาน, 2545: 203) ได้ศึกษาเรื่องมิติเวลา (temporal aspect) ในการดูละครโทรทัศน์ Spence เปรียบเทียบการอ่านนวนิยายกับการชมละครโทรทัศน์ และเสนอว่า ในขณะที่นวนิยายเชื่อมผู้รับสารกับจินตนาการที่พวกเขาสร้างขึ้นโดยไม่มีมิติเวลาที่ชัดเจนแต่ละครโทรทัศน์กลับบรรจุตัวผู้ชมเข้าไปใน “เวลา” ที่เป็นหนึ่งเดียวกับโลกของจินตนาการที่ถูกสร้างไว้ ละครโทรทัศน์จะทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าเป็น “เวลา” ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทันกาล (Present tense) เพราะใช้ดาราก็เป็นคนจริงๆ เราจึงรู้สึกคุ้นเคย ดังที่เคยเห็นตามสื่อต่างๆ และการใช้รูปแบบของฉากหรือบทสนทนาที่เหมือนกับผู้คนในชีวิตประจำวัน หรือการสวมเครื่องแต่งกายที่เป็นปัจจุบันทันสมัย เพื่อสอดคล้องกับรสนิยมของกลุ่มชนชั้นกลาง และละครโทรทัศน์ยังให้ความรู้สึกคุ้นเคยแบบทั้งก่อนและขณะที่เรากำลังดูตัวละครแสดงอยู่หน้าจอ Spence ยังได้อธิบายอีกว่าละครโทรทัศน์จะสร้างความหมายสองด้าน ทั้งที่แสดงภาพแทน (represent) และท้าทาย (Challenge) ปรากฏในโลกความเป็นจริงไปพร้อมๆ กัน เช่นด้านหนึ่งละครโทรทัศน์จะตอกย้ำ ตัวละครที่เป็นผู้หญิง ในภาพที่เป็นเพศที่อ่อนแอและตกเป็นเหยื่อของผู้ชายและระเบียบของสังคม แต่อีกด้านหนึ่งอาจจะท้าทาย นำเสนอภาพผู้หญิงที่แข็งแกร่ง มีการศึกษา ยืนหยัด และความไฝ่ฝันของผู้หญิงหลายคนที่ต้องการจะเป็นในชีวิตจริง

นอกจากนี้ R. Williams (1974 : 41 อ้างใน กานจนา แก้วเทพ, 2553 : 338-339)

ได้กล่าวถึง ลักษณะการไหลของรายการโทรทัศน์ (TV.Flow) หรือรูปแบบการไหลของข่าวสาร การเล่าเรื่องในสื่อละครโทรทัศน์นั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากสื่อประเภทอื่นๆ และกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของสื่อโทรทัศน์เอาไว้ว่า รายการโทรทัศน์จะไม่มีกรนำเสนอเนื้อหาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบเช่นเดียวกับภาพยนตร์ แต่รายการโทรทัศน์จะมีการแบ่งชอยออกเป็น “ส่วนๆ” (break 1 break 2...) และจะนำเสนอทีละส่วนโดยมี “การขึ้นจังหวะ” โดยรวมแล้วเรียกว่า “Flow and Interrupt” เพราะความใกล้ชิดกันของช่วงเวลาที่นำเสนอ ไม่ว่าจะในช่วงของการไหลไป หรือการค้น/ขัดจังหวะ ก็ตาม ทำให้การกระโดดข้ามประเภทรายการต่างๆ ของบรรดาเหล่าตัวละคร/ดารา/นักแสดง เป็นไปได้โดยง่าย รวมทั้งการกระโดดข้ามความหมายของ “ตัวละคร/ดารา/นักแสดง” และแม้จะเป็นการแสดงคนละบทบาทในแต่ละช่วงรายการ เช่น แอน ทองประสม ในบทบาทของตัวละครกับพีรเชษฐ์ เตอร์โฆษณานั้นย่อมแตกต่างกัน แต่ผู้ชมส่วนใหญ่ก็มีความสามารถที่จะ

“แยกแยะ” บทบาทเหล่านั้นได้ แม้ว่า “การถ่ายโอนความหมาย” มาว่า “พีธีเซินเตอร์ก็คือนาง” เขาก็ตาม

อิรันทน์ อนวัชศิริวงศ์ (2551:87-88) ได้กล่าวถึง ศิลปะการแสดงในภาษาของโทรทัศน์ไว้ว่า โทรทัศน์เป็นภาษาของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่นเดียวกับภาพยนตร์ หากกล่าวในเชิงอุดมคติของจุดมุ่งหมายของละครไม่เชื่อว่าจะสามารถอุบัติขึ้นภายใต้โลกธุรกิจ แต่ทว่า เป็นศักยภาพที่ “ธาตุแท้” ของกระบวนการละครสามารถสื่อสารได้ นั่นคือ จุดมุ่งหมาย ของ ละครในทฤษฎีการละคร ทั้งของตะวันออกที่ปรากฏในคำภีร์นฤยาศาสตร์อินเดียของภรตมุณี และประพันธ์ศาสตร์ของอริโตเติล อาจได้เห็นระดับของจุดมุ่งหมายของละครโทรทัศน์ขั้นต้น คือ ให้ความเพลิดเพลินหรือสนุกสนาน ขึ้นต่อมาก็คือ การเจริญความคิดหรือสติปัญญา และขั้นสูงสุดคือ นำพาจิตวิญญาณ

ให้ความเพลิดเพลิน (Pleasure) คือ เบื้องต้นที่สุดที่ละครจะต้องมี ดังได้กล่าวแล้วว่า ละครให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมด้วยการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของมนุษย์ ด้วยการเร้าอารมณ์ให้สนุกสนาน ตื่นเต้น ผ่อนคลาย และกระทั้งหลีกเลี่ยงหนีจากโลกในชีวิตจริงที่เต็มไปด้วยความตรึงเครียด ปัญหาในชีวิตประจำวัน

เจริญความคิด (Intellectual) คือ การยกระดับความคิดและสติปัญญาของผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ละครประเภทชีวิตสังคม(Social drama) หรือที่นิยมเรียกว่าละครสร้างสรรค์ หรือละครสร้างสรรค์สังคมในบ้านเรา มักจะมีจุดมุ่งหมายในการยกระดับความคิดอ่านในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม แต่ทั้งนี้ ผู้ชมจะได้การซึมซับสาระเข้าไปโดยผ่านเนื้อเรื่อง บุคลิก ลักษณะของตัวละคร โดยไม่รู้ตัวตนเองกำลังถูกยัดเยียด หรือละครมุ่งปลูกฝังชีวิตอย่างตรงไปตรงมาจนขาดความกลมกล่อม

นำพาจิตวิญญาณ (Inspirit) หมายถึง สภาวะของการสื่อสารที่จะนำผู้รับสารไปสู่สภาวะที่เรียกว่า อุตสาหกรรม(transcendent) ที่เป็นสภาวะของจิตที่เหนือไปจากระดับที่ 2 คือการประจักษ์ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่ลุ่มลึก เข้าใจโลกและชีวิตอย่างเชื่อมโยง ในตำราละครกรีกเรียกว่า Catharsis หรือการชำระล้างจิตใจ

2.6.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษาภาพในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์

แฮนเซน และคณะ(Hansen et al, 1998: 34 อ้างในทัศนัย กุลบุญลอย,2544 :25) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของภาพยนตร์ไว้ดังนี้

องค์ประกอบทางด้านเทคนิค (Technical Element)

1.ขนาดของภาพ (Camera shots) ภาพที่เกิดจากระยะห่างกล้องกับสิ่งที่จะถ่าย จากการใช้เลนส์ตัวเดียวกัน ซึ่งมีผลต่อการสื่ออารมณ์ของผู้ชมแตกต่างกันด้วยซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1.1 Panorama Distance เป็นภาพที่แสดงให้เห็นบริเวณไกลมาก เช่น ภาพทิวทัศน์

1.2 Social Distance เป็นภาพที่แสดงให้เห็นสภาพทั่วไปไม่ได้ลงรายละเอียดเป็นส่วนใดเป็นพิเศษ ถ้าเป็นสถานะที่จะเป็นภาพ Long Shot แต่ถ้าเป็นคนจะเป็น Full shot

1.3 Intimate Distance เป็นระยะของภาพที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกใกล้ชิดกับวัตถุ แบ่งเป็น Medium Shot เป็นภาพประมาณเห็นเพียงครึ่งตัว, Close Shot เป็นภาพที่เห็นประมาณศีรษะจนถึงไหล่ และ Close up เป็นภาพที่สร้างความรู้สึกใกล้ชิด คือเห็นแค่ใบหน้า

2.มุมกล้อง (Camera Angle) ตำแหน่งมุมของกล้องที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสูงของกล้องกับสิ่งที่จะถ่าย ซึ่งมีผลต่อภาพและอารมณ์ที่แตกต่างกันไปของผู้ชม และยังทำให้มุมมองดูสมจริงแบ่งออกเป็นการนำเสนอภาพของกล้อง (Camera presentation) และระดับของกล้อง (Camera Level)

2.1 การนำเสนอภาพของกล้อง (Camera presentation) ซึ่งแบ่งออกเป็น

2.1.1 Objective Angle กล้องทำหน้าที่แทนสายตาผู้ชม

2.1.2 Subjective Angle กล้องทำหน้าที่แทนสายตาตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง แต่การนำเสนอภาพเช่นนี้ ไม่สามารถทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมได้ ทำให้ขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น จึงใช้มุมกล้องอีกประการหนึ่งเพื่อแก้ความบกพร่อง

2.2 ระดับของกล้อง (Camera Level) แบ่งออกเป็น

2.2 .1 Eye Level เป็นกล้องแทนสายตาผู้ชม ถือเอาเกณฑ์เฉลี่ยความสูงของคนทั่วไป

2.2.2 Low angel กล้องจะอยู่ต่ำกว่าระดับสายตา ทำให้ภาพดูใหญ่ขึ้นแสดงให้เห็นถึงอำนาจ

2.2.3 High angle กล้องจะอยู่สูงกว่าระดับสายตา ทำให้ภาพดูเล็กกลงแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอ ต่ำต้อย

2.2.4 Dutch angle การเอียงกล้อง ใช้เพื่อแสดงความสับสนวุ่นวายของตัวละคร

2.2.5 Birth's eye view มุมกล้องที่อยู่สูงที่สุด โดยการตั้งกล้องทำมุมฉาก

3. เลนส์ (Lens) การเลือกใช้เลนส์ต่างๆมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาพและอารมณ์ของผู้ชม

4. ระยะความคมชัด (Depth of Field) เป็นสิ่งที่นำสายตาของผู้ชมให้เห็นในบริเวณที่ต้องการเน้นย้ำเป็นพิเศษในฉากนั้นๆ

5. การเคลื่อนไหวของกล้อง (Camera Movement) มีด้วยกัน 4 แบบคือ

5.1 Pan คือ การปรับเปลี่ยนมุมกล้องในแนวราบจากซ้ายไปขวาหรือขวาไปซ้าย โดยให้กล้องตั้งอยู่กับที่

5.2 Track Shot หรือ Dolly คือการปรับเปลี่ยนมุมกล้องในแนวระนาบจากด้านซ้ายไปขวาหรือขวาไปซ้าย หรือไปข้างหน้า รวมถึงถอยหลัง

5.3 Tilt คือ การเคลื่อนกล้องแนวตั้ง เยกขึ้นหรือก้มลงตัวกล้องตั้งอยู่กับที่

5.4 Crane shot คือ การเคลื่อนไหวกล้องในแนวตั้งตัวกล้องจะย้ายตามไปด้วย และสามารถทำให้เคลื่อนไหวไปรอบๆตัว

จุดหมายของการเคลื่อนไหวกล้อง

- (a) เพื่อแสดงการเคลื่อนไหวของตัวละคร
- (b) เพื่อนำผู้ชมเข้าหรือออกจากเนื้อเรื่องของภาพยนตร์
- (c) ใช้เพื่อจะเล่าเรื่อง (Narrative)
- (d) เพื่อสร้างอารมณ์ร่วม

6. ความสั้นยาวของเวลาในภาพ (Length of take or Duration of shot) เป็นการสร้างความรู้สึกทางด้านช่วงเวลากับผู้ชม

7. การตัดต่อและการลำดับภาพ (Editing)

8.เทคนิคพิเศษ (Special Effect) นำมาใช้เพื่อการโน้มน้าวให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสมจริง สร้างความตื่นตาตื่นใจ ในปัจจุบันได้มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการตัดต่อและประกอบ ภาพได้สมจริงมากขึ้น

9.การจัดกรอบภาพ(Framing) เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวของกล้อง มุมกล้อง ต่อการสื่อภาพ องค์ประกอบที่นำเสนอผ่านผู้สายตาผู้ชมนั้นล้วนแล้วแต่เกิดจากความตั้งใจของผู้กำกับ

10.การจัดแสง (Lighting) เป็นการสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้ตัวละคร เช่น แสงที่มาจากด้านล่าง หมายถึงความชั่วร้าย แสงที่มาจากด้านบน หมายถึงความดี ความบริสุทธิ์ แสงที่มาจากด้านหน้าหมายถึงความสุข หรือ แสงที่มาจากด้านหลัง หมายถึง ความลึกลับเป็นต้น

องค์ประกอบด้านสัญลักษณ์

1. สี และ /หรือ ขาวดำ

สีเป็นส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มอารมณ์ความรู้สึก การใช้สีต้องคำนึงถึงความหมายของแต่ละสี เพราะความหมายของสีจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สีสามารถบ่งบอกถึงรสนิยมและอุปนิสัยของตัวละครได้ หรือถ้ามีการใช้โทนสีที่เปลี่ยนไป ก็จะทำให้อารมณ์ของภาพเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน การใช้ขาวดำในภาพเคลื่อนไหว ก็จะหมายถึงภาพในอดีต

2. เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบฉาก

2.1 เครื่องแต่งกาย เป็นหลักสำคัญของแนวการเล่าเรื่อง เครื่องแต่งกายจะแสดงให้เห็นถึงกาลเวลา ยุคสมัย และสถานที่ในภาพยนตร์

2.2 อุปกรณ์ประกอบฉาก เป็นตัวแสดงความหมายโดยนัย และอ้างความรู้ที่มีอยู่เดิมของผู้ชม

3. นักแสดง และการแสดง

4. เสียง แบ่งเป็น 4 ชนิดคือ

4.1 เสียงประกอบ เป็นเสียงที่ใช้ในการสร้างความสมจริง

4.2 บทสนทนา เสียงที่ได้ยินออกมาจากปากของตัวแสดง ซึ่งมักจะถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า

4.3 เสียงดนตรี อาจเป็นเสียงที่เกิดขึ้นจริงในฉากก็ได้ เช่น ฉากการร้องเพลงในงานเต้นรำ ดนตรีทำขึ้นเพื่อดึงอารมณ์ของผู้ชมให้คล้อยตามช่วยเสริมจังหวะการแสดง

4.4 เสียงบรรยากาศ เป็นการสนทนาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเสียงไม่ได้ออกมาจากปากของตัวแสดงที่ขยับปากพูดในเรื่อง

5. การจัดองค์ประกอบภาพ

การคำนึงถึงความหมายทุกอย่างที่ปรากฏเป็นภาพและเสียงโดย ต้องคำนึงว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏในภาพนั้นจะต้องมีความหมาย

6. การจัดฉากและการใช้สถานที่จริง

6.1 ฉากเป็นองค์ประกอบทางด้านสัญลักษณ์ที่เป็นจุดเริ่มต้นของเวลาและสถานที่ของเรื่องที่มีส่วนสำคัญ และเกี่ยวโยงโดยตรงกับแนวเรื่อง

6.2 การใช้สถานที่จริง เป็นการถ่ายทำฉากที่จัดขึ้นนอกสตูดิโอซึ่งผู้สร้างภาพยนตร์และผู้ผลิตรายการนิยมใช้เพื่อความสมจริง ในผลงาน และสร้างความรู้สึถึงความเป็นของแท้ในงานอีก

2.6.3.2 แนวคิดเรื่องเสียงในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์

เสียงในสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์นั้นนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการสื่อสารต่อผู้ชมเพื่อให้ได้บรรยากาศ ความบันเทิงอย่างสมบูรณ์เต็มที่ (จำเริญลักษณะ ธนะวัง น้อย ,2545:1002) ได้กล่าวว่า หากจะกล่าวถึงความงามของเนื้อหาและรูปแบบของละครโทรทัศน์ ซึ่งต้องมีองค์ประกอบที่ประสมประสานของภาพและเสียง (Visual and Sound) ซึ่ง เสียงเป็นความงามรูปแบบหนึ่งที่มีความหมายในการสร้างสุนทรีย์ภาพความเพลิดเพลินบันเทิงใจให้แก่ผู้ชมทำให้ผู้ชมซาบซึ้งอ่อนไหวไปกับภาพภาพ สี แสง การแสดงที่สวยงาม ในศิลปะการเล่าเรื่อง โดยเฉพาะดนตรีที่ไพเราะซึ่งเป็นการผ่อนคลายความเครียด ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีพลังที่จะดำเนินต่อไป

ศิลปะการเสียงในภาพยนตร์นั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจถึงการนำเสียงต่างๆมาใส่หรือใช้ในภาพยนตร์ให้เกิดคุณภาพสูงสุด สำหรับในเมืองไทยศิลปะการสร้างเสียงในภาพยนตร์ได้พัฒนาไป

ถึง การส่งภาพยนตร์เข้าประกวดเพื่อชิง “รางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ” ในสาขา “เพลงประกอบยอดเยี่ยม บันทึกละเอียดยอดเยี่ยม และผสมเสียงยอดเยี่ยม”(Best Recording and Sound) ซึ่งองค์ประกอบของเสียงในภาพยนตร์นั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. Dialoue หรือ บทสนทนา เป็นส่วนที่ใช้บอกเล่าเรื่องราวและเนื้อหาในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ บทสนทนาจะต้องมีความชัดเจนเพื่อที่จะสื่ออารมณ์ได้เพราะคำพูดของตัวละครจะทำให้คนดูมีความซาบซึ้งและจดจำเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ประโยคยออดีตจากภาพยนตร์ต่างๆที่เราจำได้ เช่น “ตากานดา ฉันรักแกวะ” ในภาพยนตร์เรื่องเพื่อนสนิท หรือ “ข้างกู่อยู่ไหน” ในภาพยนตร์เรื่องต้มยำกุ้ง ซึ่งการทำเสียงบทสนทนาให้มีคุณภาพนั้นเราควรที่จะบันทึกสดในขณะที่ถ่ายทำเพราะจะสามารถสื่ออารมณ์ได้ดีกว่าการนำมาพากย์ใหม่

2. Sound Effect หรือ เสียงประกอบที่ใช้ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ หมายถึงเสียง ที่อยู่รอบๆ บริเวณนักแสดง สามารถแบ่งได้เป็นเสียง Foley คือเสียงของรายละเอียดต่างๆที่สามารถอัดเสียงในสถานการณ์การจริงได้ยากมักต้องทำขึ้นมาภายหลัง เช่น เสียงบิดกลอน เข็มตกลงพื้น ลมหายใจ เสียง Sound Design เสียงในสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่นเสียงลำแสงจากอวกาศพิเศษ Ambience คือเสียงบรรยากาศในสถานที่ต่างๆ เช่น เสียงจิ้งจก ตุ๊กแกร้องตอกลางคืน เสียงความวุ่นวายของสังคมเมืองในท้องถนน เสียงผู้คนเดินคุยผ่านกันไปมา

ซึ่งเสียงประกอบจะแสดงถึง รูปแบบ(Genre) ของภาพยนตร์แต่ละแนวอย่างชัดเจน เช่น หากเป็นภาพยนตร์แนวภูตผีหรือสยองขวัญ ผี ก็มักมีเสียงต่อไปนี้ เสียงระฆัง เสียงโซ่ตรวน เสียงแมงกิ้งกรัง เสียงคางคาว เสียงชุดหลุมฝังศพ เสียงคางคาว เสียงผีหัวเราะ เสียงดนตรีผี เสียงสวดมนต์ เสียงกอลิลาห์คั่ง

บรรจง โกศลวัฒน์, 2545 (อ้างใน ทศพร กรกิจ, 2551 : 13-16) ได้กล่าวเอาไว้ว่าเสียงประกอบ (Sound Effect) เสียงประกอบที่ใช้ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ คือเสียงทั่วไปที่เป็นธรรมชาติของสิ่งนั้นโดยเฉพาะ ขณะเดียวกันก็จะแสดงความหมายในตัวของมันด้วย เช่น เสียงฝน ตกฟ้าร้อง ฟ้าแลบการใช้เสียงประกอบคือการยึดภาพเป็นหลักและเสียงประกอบนั้นต้องเกิดจากภาพ การเลือกใช้เสียงประกอบแต่ละครั้งจึงต้องคำนึงถึงหลักความเป็นจริงเสมอ เพราะหูของมนุษย์จะเลือกฟังแต่สิ่งน่าสนใจพร้อมกับภาพบนจอที่กำลังเคลื่อนไหว

3. เสียงดนตรี (Music) หรือ ดนตรีประกอบ เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้การเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์มีสุนทรีย์ะในการชมมากขึ้น ดนตรีประกอบจะช่วยเป็นสะพานเชื่อมเหตุการณ์บอก

อารมณ์และสถานการณ์ของการเรื่องว่าจะดำเนินไปนจะจุดใด เช่น เสียงเพลงที่ฟังดูแล้วสดใส เป็นสิ่งบอกสถานการณ์กำลังจะคลี่คลาย ดนตรีประกอบสามารถบ่งบอกอารมณ์ที่แตกต่างกัน เช่น เพลงที่มีเสียงเปียโน ให้อารมณ์หวานซึ้ง หรือสนุกสนาน ดังที่ภาพยนตร์รักแบบญี่ปุ่นชอบใช้อีกทั้งดนตรีประกอบยังให้ผู้ชมได้เข้าถึงจินตนาการในรูปแบบที่ไร้ขีดจำกัด

2.6.4 การ์ตูนภาพลายเส้น

การ์ตูน (cartoon) เดิมหมายถึงภาพตลกหรือภาพล้อเลียนให้ขบขัน และอาจมีหลายภาพต่อเนื่องเป็นเรื่องราว แต่ในปัจจุบันความหมายพัฒนาไปกว้างกว่านี้ มีผู้ให้ความหมายว่า “การ์ตูน” คือการเล่าเรื่องด้วยภาพคือองค์ประกอบหลักของการ์ตูน แต่การ์ตูนส่วนใหญ่มักมีตัวอักษรประกอบด้วย การตูนจึงเป็นการประสานระหว่างภาพและตัวอักษรซึ่งช่วยในการเพิ่มอรรถรสในการอ่าน ได้มากกว่าอ่านอ่านพาดตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ในภาษาอังกฤษ รูปแบบของการ์ตูนมีชื่อเรียกที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น comics, graphic novel, visual novel, illustrated novel หรือ sequential art (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และ พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์, 2553:122)

การ์ตูนภาพลายเส้นในประเทศไทย (จุลศักดิ์ อมรเวช, 2544 : 23)

การ์ตูนเริ่มถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยช่วง พ.ศ.2460 เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในศิลปะการเขียนภาพล้อ และโปรดเกล้าให้พระวชิรญาณมุนีเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารเขียนภาพล้อ และได้จัดประกวดภาพเขียนสมัครเล่นเป็นการภายในบริเวณดุสิตธานีสโมสร โดยแบ่งการประกวดภาพออกเป็น 3 ประเภทดังนี้ 1.ภาพล้อ (cartoon) 2.ภาพนักเขียน คือภาพที่เขียนจากความจินตนาการ 3.ภาพเหมือน คือ ภาพที่เขียนเหมือนจริง ซึ่งมีข้าราชการสนใจส่งเข้าประกวดจำนวนมากมาย จากการแข่งขันครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวาดภาพล้อหลายภาพ จนมีผู้ซื้อภาพฝีพระหัตถ์สะสมไว้ด้วยราคาสูง ต่อมาภาพฝีพระหัตถ์ได้ถูกตีพิมพ์ลงในหนังสือ ดุสิตสมิต

พัฒนาการของนักเขียนการ์ตูน (เปรม สอนสมุทร, 2547 : 44)

นักเขียนการ์ตูนในเมืองไทยยุคแรกนั้นได้มีการพัฒนาออกเป็นสองสาย

สายหนึ่งคือการตูนแบบช่องที่เรียกว่าคอมมิคส์สตริป มีรูปแบบเหมือนกับทางตะวันตก คือเริ่มมีการเขียนเป็นภาพล้อการเมืองก่อน แล้วต่อมาเขียนเป็นการตูนประกอบเรื่องเล่า ส่วนใหญ่มักจะนำเรื่องจากนิทานเพื่อนบ้านหรือวรรณคดีมาวาดประกอบ ต่อมา มีการสร้างชุดตัวละครเป็นตัวเดินเรื่อง การนำเอาการ์ตูนมาตีพิมพ์ในรูปแบบนี้มักจะสอดแทรกบทวิจารณ์สังคมหรือการเมืองไว้เสมอ อีกสายหนึ่งคือ สายนิยายภาพ หรือ การวาดภาพวิจิตรกล่าวคือ การวาดลายเส้นแบบสวยงามประกอบเรื่องเล่า โดยมักจะนำเอาเรื่องในวรรณคดีมาวาดภาพประกอบ บางครั้งพบว่ามี การคัดข้อความจากต้นฉบับวรรณคดีมาบรรยายประกอบภาพ ศิลปินที่มีชื่อเสียงในการวาดภาพแนวนี้ได้แก่ *เหม เวชกร* ซึ่งเขียนภาพวิจิตรประกอบเรื่องราชาธิราชเป็นเรื่องแรกลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันชื่อ *ชาวไทย* วันละ 4 กรอบก่อนจะนำมารวมเล่มในเวลาต่อมา

จากงานวิจัยของ บุษดี อรสิริวรรณ (2551:32-33) ได้รวบรวมการแบ่งประเภทของการตูนจากหนังสือ *เดอะ เวิลด์ บุก เอ็นไซโคลพีเดีย (The World book Encyclopedia)* ไว้ 7 ประเภทดังนี้

- 1.ภาพล้อสังคม(Gag Cartoon) มักเป็นภาพล้อ(Caricature)ที่นักเขียนการ์ตูนภาพล้อเขียนขึ้น โดยเฉพาะ นิยมพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร
- 2.ภาพล้อการเมือง (Political and Editional Cartoon) เป็นภาพล้อผู้บริหารประเทศเน้นทางด้านการเมืองและการปกครอง มีจุดมุ่งหมายกระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นในเชิงตรงกันข้าม หรือขบขันเสียดสี
- 3.การ์ตูนโฆษณา (Commercial Cartoon) หมายถึง การ์ตูนที่ใช้ในงานโฆษณาชวนเชื่อในสินค้า ลักษณะการ์ตูนอาจเป็นรูป 2 มิติ หรือหุ่นรูปปั้นการ์ตูน 3 มิติ
- 4.การ์ตูนประชาสัมพันธ์ (Public Relation Cartoon) เป็นการ์ตูนในลักษณะเดียวกับการตูนโฆษณา แต่ต่างกันในวัตถุประสงค์ว่าการตูนประชาสัมพันธ์เป็นการ์ตูนที่ใช้ในการประดับตกแต่งเพื่อกระตุ้นในการบอกข่าวแจ้งข่าวให้ผู้อื่นได้ทราบ ไม่ได้มุ่งหวังผลทางการค้าเหมือนการ์ตูนโฆษณา
- 5.การ์ตูนล้อเลียน(Caricature Cartoon) เป็นการ์ตูนที่เขียนในเชิงล้อบุคคลให้ดูตลกขบขัน ด้วยการวาดบุคลิกลักษณะเกินความจริง

6.การ์ตูนเรื่องยาว (Comic Strip Cartoon) เป็นการ์ตูนที่ใช้ดำเนินเรื่องราวหรือประกอบนิยาย นิทานต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ มักมีความยาวหลายตอน ไม่สามารถจบภายในกรอบภาพเดียวเหมือน การ์ตูนล้อ

7.ภาพยนตร์การ์ตูน (Animated Cartoon) หมายถึงการนำภาพวาดการ์ตูนให้ออกมาเป็น ภาพยนตร์ ด้วยการวาดการ์ตูนลงบนแผ่นใสแล้วถ่ายเป็นภาพยนตร์ที่มีลักษณะเคลื่อนไหวเหมือน ชีวิตจริง

ศิลปะของการ์ตูนในฐานะต่างๆ(อเนก รัตนจิตบรรจง อ่างใน ภัทร ศรีจันทร์ ,2551:19-20) ได้กล่าวว่า การ์ตูนเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั่วไปในสังคม จึงมีผู้แบ่งฐานะของ การ์ตูนไว้หลายระดับดังนี้

1.ในฐานะที่เป็นศิลปะลายเส้น (Graphic Art) ลักษณะของภาพการ์ตูนต้องอาศัยทักษะฝีมือที่ ฝึกฝนมาอย่างดีในการเขียนภาพออกมาเป็นลายเส้นที่สวยงาม มีน้ำหนักเส้นอ่อนแก่ หนักเบาและ ใช้สติปัญญาในการจัดวางเรื่องราวให้ต่อเนื่อง เพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านให้คล้อยตาม ซึ่งต้องใช้ ความสามารถนี้เองจึงถือว่าการ์ตูนเป็นศิลปะแขนงหนึ่งของศิลปะลายเส้น

2.ในฐานะงานวรรณกรรม (Literature) การ์ตูนเป็นสื่อประเภทหนึ่งในการเล่าเรื่อง การเล่าเรื่องเป็น สาระอันสำคัญของการ์ตูน ซึ่งมุ่งจะตอบสนองผู้อ่านในวงกว้าง ผลสำเร็จของการ์ตูนอยู่ที่ ความสามารถที่จะให้รายละเอียดและเหตุการณ์ได้ในลักษณะที่ประหยัด คือมองปราดเดียวก็ เข้าใจ ซึ่งการเล่าเรื่องนี้มีเทคนิคการนำเสนอเรื่องที่มีขั้นตอน ความคิดสร้างสรรค์ในเชิงศิลปะชั้นสูง เปรียบเทียบได้กับงานวรรณกรรมที่ใช้ขั้นตอนการนำเสนอด้วยเรื่องด้วยตัวหนังสือเพียงแต่การ์ตูน นำเสนอด้วยภาพ ดังนั้นจึงนับการ์ตูนรวมเข้าอยู่ในประเภทวรรณกรรม

3.ในฐานะศิลปะการละคร (Drama) การ์ตูนเป็นพัฒนาการสืบต่อจากศิลปะการละครเนื่องจากมี บทสนทนาโต้ตอบเพื่อบอกแนวเรื่องและความคิดหลักของผลงาน เพื่อแสดงนิสัยและเจตนา เพื่อ ขมวดปมให้ฉงนชวนติดตาม ฯลฯ มีการดำเนินเรื่องตัดต่อ และท่าทางการแสดงเช่นเดียวกับการ แสดงละครบนเวทีนอกจากนี้ถ้อยคำในการ์ตูนได้พยายามที่จะสะท้อนเหตุการณ์ได้มากกว่าภาษา เขียนธรรมดา โดนใส่น้ำเสียง สำเนียง ลีลาเข้าไป

4.การ์ตูนและภาพยนตร์ (Cartoon and Picture) การ์ตูนดูจะใกล้เคียงกับภาพยนตร์มากกว่า ศิลปะอื่นๆด้วยต่างก็มุ่งที่จะจูงใจให้เห็นเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเคลื่อนไหวอยู่ การ์ตูนได้รับความนิยมสูงมักจะนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ และในขณะเดียวกันภาพยนตร์การ์ตูนหลายเรื่องถูกนำมา

สร้างเป็นหนังสือการ์ตูนเทคนิคบางอย่างก็คล้ายๆกันเช่น การใส่เสียง การให้แสดงการเปลี่ยนมุม และทัศนียภาพ การตัดต่อเรื่อง ฯลฯ

คุณลักษณะสำคัญของการ์ตูน(Comic)

จากงานวิจัยของ อูมาพร มะโรณีย์ (2551) หน้า 32-33 ได้ศึกษาคุณลักษณะอันสำคัญของสื่อการ์ตูนคอสมิกไว้ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. **การสื่อความหมายด้วยภาพ** คุณลักษณะในข้อนี้นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของสื่อการ์ตูน เพราะการ์ตูนมีภาพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ศักดิ์ดา วิมลจันทร์(2549) กล่าวว่า “การ์ตูนคือการเล่าเรื่องด้วยการใช้ภาษาภาพ” ซึ่งภาษาภาพนับว่าเป็นการสื่อความหมายที่ง่ายที่สุด เช่น เมื่อเราไปอยู่ในสถานที่แห่งหนึ่งที่เราไม่อาจจะสื่อสารเป็นภาษาพูดได้ หากวาดรูปก็จะก็สามารถสื่อสารเข้าใจได้ว่าอะไรจะต้องทำอะไร ซึ่งการสื่อสารด้วยภาพของการ์ตูนจะแตกต่างจากนวนิยายที่สื่อความหมายด้วยวจนภาษา การ์ตูนไม่ได้สื่อความหมายผ่านตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่มีการสื่อสารผ่านรหัสของภาพที่จะสามารถสื่อได้ว่าอารมณ์ของตัวละครและอารมณ์ของเรื่องว่าเป็นอย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องใช้ตัวอักษรเลย ดังจะเห็นได้ว่ามีการ์ตูนบางประเภทที่เรียกว่า “การ์ตูนเงียบ” หรือ “การ์ตูนใบ้” ซึ่งจะเป็นการ์ตูนที่ไม่มีอักษรเลย แต่ก็สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ซึ่งภาษาที่สื่อสารด้วยภาพได้แก่ ภาษาทางกาย ภาษาทางเสียง ภาษาทางกลิ่น ภาษาทางรส และภาษาทางจิต (ความคิดหรืออารมณ์) ซึ่งทั้งหลายเหล่านี้สามารถสื่อความหมายโดยสีหน้า ท่าทาง ขนาด สี ลายเส้น และสัญลักษณ์พิเศษต่างๆ(เช่น รูปหัวใจ หรือควั่นอกหนู เป็นต้น)

2. **การสื่อความหมายที่เป็นเรื่องอัศจรรย์เหนือธรรมชาติ** การ์ตูนสามารถถ่ายทอดความคิดอันแปลกแยกแตกต่างจากโลกของความจริงได้อย่างไรซิดจำกัด เช่น พลังพิเศษเหนือธรรมชาติ เหาะเหินเดินอากาศ หรือแม้กระทั่งการเดินข้ามเวลา หรือเดินทางข้ามมิติ เรื่องราวหรือตัวละครในการ์ตูนจะมีลักษณะอย่างไรก็ได้ตามแต่ที่นักเขียนการ์ตูนอยากจะเป็น เพราะเมื่อขึ้นชื่อว่าเป็นการ์ตูน ก็ไม่มีใครจริงจังกับเรื่องราวต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า “พูดเป็นการ์ตูนไปได้” หรือ “เธออ่านการ์ตูนมากไปหรือเปล่า” แม้ว่าการ์ตูนจะมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับความจริง เช่น การ์ตูนกีฬา การ์ตูนที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคการตกปลา การ์ตูนเกี่ยวกับการทำอาหาร แต่อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ หรือลักษณะเชิงเหนือจริง ก็ยังเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เช่น ปลาที่ตกได้ในการ์ตูนจะเป็นปลาใหญ่ที่มีอยู่ตัวเดียวในโลก หรือปลาประเภทหายาก นักกีฬาในการ์ตูนก็จะมีความสามารถมีความสามารถสูงมากจนเกินความเป็นจริง สูตรอาหารบางอย่างก็พิสดารอย่างไม่น่าจะทำได้เป็นต้น

3. **การใช้มุมกล้องแบบภาพยนตร์** คุณลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งการ์ตูนสมัยใหม่ คือการวาดโดยการใช่มุมกล้องแบบภาพยนตร์ เพราะการ์ตูนเป็นการสื่อความหมายด้วยภาพ การ์ตูนญี่ปุ่นหรือที่เรียกกันว่า มังงะ (Mange) มีเทคนิคการตัดต่อมุมกล้องแบบภาพยนตร์ เช่น close up, extreme close, long shot เป็นต้น (ซึ่งแตกต่างจากการ์ตูน4ช่องจบ) ซึ่งการใช้มุมกล้องแบบภาพยนตร์สามารถช่วยสื่อความหมาย และอารมณ์ของเนื้อเรื่องทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างรวดเร็ว โดยอาจไม่ต้องอ่านคำบรรยายหรือคำพูดของตัวละครในบัลลูนมากเกินไป เช่น การวาดหน้าตัวละครใหญ่ๆ เป็นมุม Close up เพื่อสื่ออารมณ์ผ่านสายตาและสีหน้า ซึ่งการใช้มุมกล้องแบบนี้ นอกจากจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ในการอ่านมากขึ้นด้วย

4. **ระยะเวลาในการเสพมีระยะสั้น** การอ่านการ์ตูนเสียเวลามาก ซึ่งในที่นี้หมายถึงเวลาในการอ่านแต่ละเล่ม การอ่านการ์ตูนใช้เวลาไม่นานและยังเกิดอารมณ์ในการอ่าน สนุกเร็ว รู้เรื่องเร็ว จบเร็ว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับนวนิยายหรือวรรณกรรมประเภทอื่นๆ เช่น พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน สามก๊ก ซึ่งจะเสียเวลาในการอ่านมากกว่าการ์ตูน และยังสนุกซ้ำ ซึ่งจุดนี้มีผลมาจากการที่การ์ตูนสื่อความหมายด้วยภาพ และวาดขึ้นด้วยมุมกล้องของภาพยนตร์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

5. **ความยืดหยุ่นของเวลา** เป็นลักษณะที่สำคัญของการ์ตูน ที่ระยะเวลาในเนื้อเรื่องที่มีดำเนินไปอย่างเชื่องช้า ยืดเยื้อ ไม่อิงกับระยะเวลาในความเป็นจริงเมื่อเริ่มเรื่องจนจบมักจะเป็นเหตุการณ์ที่มักเกิดขึ้นภายในระยะเวลาเพียงไม่นาน จนเห็นได้ว่าตัวละครในเรื่องมักไม่ค่อยมีการเติบโต ตัวอย่างเช่น การ์ตูนโดราเอมอน การ์ตูนตอนแรกสุดโดบิตะอยู่ชั้นประถม 4 เวลาในความจริงผ่านไป 10ปี โบบิตะก็ยังคงอยู่ในชั้นประถม4เหมือนเดิม ซึ่งการ์ตูนหลายเรื่องจะมีลักษณะเช่นนี้ หรือในบางเรื่องอาจจะมีการตัดทอนเวลาไปบางส่วนทิ้งไป เช่น การ์ตูนเรื่องดราโก้บอล เนื้อเรื่องดำเนินไปตั้งแต่รุ่นพ่อยังเด็ก ไปจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลานแต่ก็เป็นการดำเนินเรื่องเป็นช่วงๆ โดยตัดเวลาที่ไม่มีการต่อสู้ออก ซึ่งการ์ตูนลักษณะนี้มักจะปรากฏข้อความบ่งบอกว่ากาลเวลาได้ผ่านไป เช่น “5ปีต่อมา” เป็นต้น

ประโยชน์ของการ์ตูนที่มีต่อเด็กและเยาวชน

1. ประโยชน์ในการพัฒนาสติปัญญา

ฉัตรนันทน์ อนุวัชศิริวงศ์ (2553) กล่าวว่า “การ์ตูนนอกจากจะให้เรื่องขำขัน หรือให้ความสนุกสนานแล้ว การ์ตูนยังมีพลัง และมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีงานวิจัยระบุว่า

การ์ตูนช่วยกระตุ้นสมอง เสริมการเรียนรู้และพัฒนาการใช้เหตุผลของเด็กได้ดี ไม่เพียงเท่านั้น ยังมีข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์ และวิทยาการทางสมองสำหรับเด็กที่อ่านการ์ตูน ซึ่งภาพจากการ์ตูนช่วยเพิ่มความจุในสมองของเด็กให้เติบโตได้ดี โดยเฉพาะการ์ตูนที่เป็นช่องๆ ยิงได้เปรียบ เพราะเด็กจะสามารถกำหนดความเร็วได้เอง ซึ่งการ์ตูนที่ดี ควรมีเส้นงาม สีฉูดฉาด สีสันเหมาะสม และมีเนื้อเรื่องที่ดีสำหรับเด็ก ดังนั้นผู้ปกครองที่มีลูกเล็ก ควรให้ลูกอ่านหนังสือการ์ตูนภาพ โดยมีการวาดภาพที่เหมือนจริง เพราะธรรมชาติเด็กจะเริ่มเรียนรู้จากของจริง เมื่อเด็กได้เห็นภาพจริงที่เป็นภาพวาด เด็กก็จะซึมซับความงาม ความละมุนละไม ช่วยให้เด็กเก็บรายละเอียดของภาพ เกิดเป็นจินตนาการ และความสามารถจำเรื่องราวในภาพได้ดี มีความจุในสมองจำนวนมาก”(พัฒนาการสมองเด็ก,2553 : ออนไลน์)

2.ประโยชน์ในการเรียนการสอน

การ์ตูนสามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ในเชิงวิชาการในการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนนับตั้งแต่ในระดับชั้นอนุบาล ครูสามารถเขียนภาพการ์ตูนง่ายบนกระดานดำ เพื่อเป็นบทเรียนการเขียนภาพประกอบ การเล่านิทาน การอธิบายความหมายของคำศัพท์ต่างๆ เช่น ภาพประกอบสำนวนในหนังสือเรียนภาษาไทย ภาพบุคคลสำคัญในวิชาประวัติศาสตร์ ภาพอาณาจักรพีชอาณาจักรสัตว์ในวิชาวิทยาศาสตร์

3.ประโยชน์ในการใช้เป็นสื่อรณรงค์

การ์ตูนสามารถใช้เป็นสื่อในการโน้มน้าว รณรงค์ให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสม เช่น ภาพการ์ตูนตาวีเศษเห็นนะเป็นการรณรงค์เพื่อสอนให้เด็กรักษาความสะอาดและรับผิดชอบต่อสังคม หรือนำการ์ตูนไปเป็นการ์ตูนประกอบแผนภูมิ ป้ายนิเทศ และการจัดนิทรรศการในรูปแบบต่างๆ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี เสมอ(2541) ได้ศึกษากลวิธีการแต่งเรื่องสั้นแนวสยองขวัญของ ครู เหม เวชกร ในด้านต่างๆ เช่นกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง ฉาก บรรยากาศ และกลวิธีการเล่าเรื่องจากเรื่องสั้น จำนวน 98 เรื่อง ในหนังสือรวมเรื่องสั้น 5 เล่ม ในหนังสือชุด ปีศาจของไทย พบว่า การสร้างโครงเรื่องครู เหม เวชกร มักนิยมสร้างโครงเรื่องแบบเก่า (traditional) ซึ่งมีการเริ่ม เรื่อง ดำเนินเรื่อง และมีตอนจบเรื่อง มักจะเปิดเรื่องด้วยการบรรยายที่มาของเรื่อง ดำเนินเรื่องโดยใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้ง กลวิธีการสร้างสถานการณ์ และกลวิธี การเรียงลำดับเหตุการณ์มากมายหลายวิธี และมัก

จบเรื่องด้วยโศกนาฏกรรมเป็นส่วนใหญ่ กลวิธีการสร้างฉากและบรรยากาศเหมอวชกรอธิบายอย่างตรงไปตรงมา กลวิธีการเล่าเรื่องใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเป็นตัวละครเอกเกือบทุกเรื่อง โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตนเองว่า *ผม* สำหรับกลวิธีการเลือกใช้คำและประโยคที่สามสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างรวดเร็ว มีการใช้สำนวนโวหารและภาพพจน์ทำให้อ่านเกิดความรู้สึกสะเทือนใจ

ทศพร กรกิจ (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการสร้างความน่าสะพรึงกลัวในหนังสือสามสัญชาติ คือ หนังสืออเมริกัน เกาหลี และไทยโดยศึกษาจากตัวบทวีดิทัศน์จำนวน 50 เรื่องในช่วงปี 2542-2551 พบว่าสิ่งที่ทำให้เกิดความน่ากลัวในหนังสืออเมริกัน เกาหลี และไทย นั้นประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1/หนังสืออเมริกัน มักเป็นผีที่เชื่อมโยงกับความคิดเรื่องการต่อต้านพระคริสต์ ส่วนผีเกาหลีมักได้รับอิทธิพลจากผีญี่ปุ่น ส่วนหนังสือไทยมีทั้งแบบที่เป็นผีไทยดั้งเดิมแต่ถูกรื้อถอนความหมายและตีความใหม่กับผีที่รับเอาอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่นมาผสมผสาน

ทัศนัย กุลบุญลอย (2544) ได้ทำการศึกษาประวัติ ผลงาน และแรงบันดาลใจในการสร้างภาพยนตร์ชุดสตาร์วอร์สของจอร์จ ลูคัส รวมถึงการเป็นเทพนิยายและการใช้เทคนิคต่างๆ ในการสร้างสรรค์และนำเสนอ เพื่อหาลักษณะของความเป็นเทพนิยายสมัยใหม่ในภาพยนตร์ชุดนี้พบว่าผู้สร้างภาพยนตร์สตาร์วอร์สมีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน และได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างภาพยนตร์จากงานเขียนต่างๆ งานภาพยนตร์แนวตะวันตก และการตีความแนววิทยาศาสตร์ มีการนำเสนอลักษณะเด่นของตัวละครมาดัดแปลงและตีความให้เข้ากับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และนำเสนอด้วยเทคนิคภาพและเสียงที่โดดเด่นและทันสมัย จนเกิดเป็นเทพนิยายสมัยใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบดั้งเดิมรวมถึงการผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกเข้าด้วยกันเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยมีการนำเสนอแนวคิดและลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมของสังคมอเมริกัน

กัจจร หลุยยะพงศ์ และสมสุขหินวิมาน (2552) ได้ศึกษา ภาพยนตร์ไทยในรอบสามทศวรรษ (พ.ศ.2520-2547) กรณีศึกษาตระกูลหนังผี หนังรัก และหนังยุคหลังสมัยใหม่ ในเรื่องของอุตสาหกรรม สุนทรียะ โลกทัศน์ และความสัมพันธ์ของหนังสือสามตระกูล ในด้านสุนทรียะและโลกทัศน์ในหนังสือสามตระกูลตลอดช่วงระยะเวลา 30 ปี จะมีลักษณะเด่นของโลกทัศน์และสุนทรียะที่เฉพาะตัว โดยที่หนังผีเน้นความน่ากลัวและอดีต หนังรักเน้นความโรแมนติกในชีวิตประจำวัน ส่วนหนังยุคหลังสมัยใหม่แสดงความไม่แน่นอนของปัจจุบัน แต่หนังทั้งหมดก็มีจุดร่วมกันคือ การแสดง

ให้เห็นถึงพัฒนาการของศิลปะที่ต่อเนื่อง(Convention) ควบคู่กับการแตกตัวหรือพัฒนาการในลักษณะนวัตกรรม (Invention) ในด้านของสุนทรียะจะมีการผสมผสานหนึ่งแต่ละตระกูล ในด้านโลกทัศน์พบว่า หนึ่งทั้งสามตระกูลนี้มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน นับตั้งแต่ ฝึ-ความเชื่อ ความรัก เมือง-ชนบท โลก (โลกาภิวัตน์) เพศ สังคม ทุนนิยม สังคมทันสมัย และการต่อสู้ของบุคคลที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมชายขอบ หนึ่งไทยในรอบสามทศวรรษมิได้แต่มองความบันเทิงและศิลปะ แต่ยังมุ่งเน้นอุตสาหกรรม โดยได้ผลิตตามวิถีคิดตระกูลหนึ่ง อันทำให้หนึ่งไทยสามารถดำรงอยู่ได้ทั้งในด้านการสร้างสรรค์ทางศิลปะ สังคม และผลกำไร และจุดสำคัญที่พบคือ ภาพยนตร์ไทยเกือบทั้งหมดเป็นตัวแทนแสดงอัตลักษณ์ของคนชั้นกลาง แนวทางของคนชั้นกลางทั้งในฐานะผู้ผลิต ตลอดจนแฝงอุดมการณ์ของคนชั้นกลาง เพื่อการยึดอำนาจของคนชั้นกลางในสังคมไทย

วิชุดา ปานกลาง (2538) ได้ศึกษาการถ่ายทอดความหมายเรื่อง “ผี” ในภาพยนตร์ไทย เรื่อง แม่เฒ่าพระโขนง พ.ศ.2521-2532 ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการนำเสนอเรื่อง “ผี” ในภาพยนตร์ที่นำมาศึกษา มีสูตรสำเร็จของภาพยนตร์ประเภท(Genre) หนึ่งผีไทยทั้งในเชิงพล็อตของเรื่อง คือ มีคนตายเป็นผีแต่ยังอยากจะใช้ชีวิตร่วมกับคน ผีจึงออกมาอาละวาดหลอกหลอนคน และการกำจัดผีออกไป โดยองค์ประกอบย่อยของเรื่องได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างภาพยนตร์ และในเชิงแนวคิดที่นำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบ้าน ผี และวัด ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดระเบียบทางสังคม โดยมีพื้นฐานมายาคติ (Myth) ทางพุทธศาสนาในการเข้ามาจัดระเบียบของสังคม

จิรวดี วิไลลอย (2547) ได้ศึกษามุมมอง ความคิดสร้างสรรค์ และแรงบันดาลใจของผู้สร้างภาพยนตร์ชุด ดิเอ็กซ์ไฟล์ พบว่า คริส คาร์เตอร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานสารคดี ภาพยนตร์ และภาพยนตร์ชุดแนวสืบสวนสอบสวนที่เคยได้ชมและชื่นชอบ รวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติและมนุษย์ต่างดาว ภาพยนตร์ชุดนี้มีแก่นเรื่องคือ ความไม่ไว้วางใจต่อรัฐบาลซึ่งเล่าผ่านตัวละครสองตัวที่มีความคิดต่างกัน มีการใช้แนวคิดนวนิยายมาอธิบายโครงเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีสมคบคิดและเรื่องเหนือธรรมชาติ

วรัทพร ศีร์จันทร์ (2511) ได้ศึกษาการเล่าเรื่อง*เดธโน้ต* ในหนังสือการ์ตูน แอนิเมชัน ภาพยนตร์ และนวนิยายและการดัดแปลงเรื่องเล่า*เดธโน้ต* จากต้นฉบับหนังสือการ์ตูน แอนิเมชัน ภาพยนตร์ และนวนิยาย พบว่า การเล่าเรื่อง*เดธโน้ต*ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันเกือบทุกฉบับ ยกเว้นนวนิยายเล่มที่2 ที่แตกต่างอย่างชัดเจน กล่าวคือ โครงเรื่อง*เดธโน้ต*ประกอบด้วยโครงเรื่อง

ย่อย 2 เรื่อง ได้แก่เรื่องคติความ และการคลี่คลายคติ โดยแต่ละฉบับจะเน้นจากเล่าเรื่องที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับตัวละครที่เด่นที่สุด ด้านแก่นเรื่องมีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันออกไป ในส่วนของตัวละครพบว่าตัวละครหลักเป็นตัวละครหลากหลายมิติ ขณะที่ตัวละครประกอบเป็นตัวละครมิติเดียว ใช้ฉากส่วนใหญ่ในกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ยกเว้นนวนิยายเล่มที่ 2 เหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นที่ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา โดยใช้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่องของตัวเองเกือบทั้งหมด ด้านการดัดแปลงเนื้อหา พบว่ามีการดัดแปลงจากหนังสือการ์ตูนน้อยที่สุด เนื้อหาใกล้เคียงกับฉบับเดิมมากที่สุด ด้านภาพยนตร์มีการดัดแปลงเนื้อหาส่วนใหญ่ออกไป และปรับแต่งเรื่องใหม่ขึ้นมาแทนขณะที่นวนิยายทั้งสองเล่ม แต่งเนื้อหาใหม่ทั้งหมด

เปรม สอนสมุทร (2547) ศึกษาอิทธิพลของผู้เสพที่มีต่อการดัดแปลงเนื้อหาและตัวละครในเรื่องพระอภัยมณีในสื่อวัฒนธรรมประชานิยมระหว่างปี พ.ศ.2545-2546และผลกระทบจากการดัดแปลงเนื้อหาและตัวละครดังกล่าว จำนวน 3 สำนัก ได้แก่ การ์ตูนภาพเคลื่อนไหวเรื่องอภัยมณี ซาก้า แอนิเมชันโดยบริษัทแฟนตาซีจำกัด และภาพยนตร์ของบริษัทโรทีบิยอน จำกัดพบว่า ทั้ง3 สำนักมีการดัดแปลงเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติและแนวโน้มปัจจุบันของสื่อชนิดใหม่ในการถ่ายทอด ด้านตัวละครนั้นจะคงไว้แต่ตัวละครที่เป็นหลักและมีบทบาทสำคัญในตัวละครที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ด้านการสืบสานคุณค่า พบว่า สำนักที่สร้างขึ้นใหม่รักษาเนื้อเรื่องเฉพาะโครงเรื่องเท่านั้น แนวคิดสำคัญได้มีการสืบสานไว้บางประเด็น ส่งผลให้ผู้เสพที่เฝ้าสนใจติดตามอ่านสำนักนวนิทานค่ากลอนซึ่งเป็นสำนักดั้งเดิมต่อไป

สกุลวดี สุขอนันต์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ตระกูลหนังผีไทย” โดยใช้สูตรการวิเคราะห์ตระกูลหนังผีไทยทั้งขนบ (Convention) และประดิษฐ์กรรม (invention) ของตระกูลหนังผีไทยที่อยู่ภายใต้เกณฑ์ทั้ง 7 ขั้นตอน ได้แก่ โครงสร้างการเล่าเรื่อง ตัวละคร แก่นความคิดฉาก/การจัดวางองค์ประกอบภาพ การสื่อความหมายในระดับสัญลักษณ์ วิธีการเข้าอารมณ์ของผู้ชม และอุดมการณ์ ซึ่งตระกูลหนังผีไทยนั้นมีบทบาทในการเข้าไปกำหนดแนวทางการผลิตหนังผีของผู้กำกับและความคาดหวังของผู้ชม ในส่วนแรก สูตรตระกูลหนังผีไทยจะมีความสัมพันธ์กับการผลิตอุดมการณ์ในสังคม โดยมีการสร้างกรอบความคิด หรือ การผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดอุดมการณ์หลัก(dominant ideology)ให้แก่สังคมสังคม เช่น อุดมการณ์ความเชื่อเรื่องผี อุดมการณ์ความทันสมัยในสังคมเมือง อุดมการณ์อำนาจของมนุษย์ ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม และอุดมการณ์ทางเลือก (alternative ideology) สอง สูตรตระกูลหนังผีไทยมีความสัมพันธ์กับผู้สร้างภาพยนตร์ สูตรตระกูลหนังผีไทยสามารถทำนายการรับรู้ของผู้ชม จากขนบ

“convention” หรือโครงสร้างของสื่อ/ภาษาในด้านที่หยุดนิ่ง เพื่อกำหนดรูปแบบการผลิตหนังสือไทย ให้เป็นมาตรฐาน แล้วนำไปผลิตให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมมากที่สุด ในส่วนที่สาม สูตร ตระกูลหนังสือไทยที่ได้มีความสัมพันธ์กับผู้ชมหนังสือไทย โดยในสูตรของตระกูลหนังสือไทยจะมี “ประดิษฐกรรม” (invention) หรือโครงสร้างของสื่อ/ภาษาในการเคลื่อนไหว และสามารถ สร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับผู้ชมหนังสือไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสหวิทยาการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. ทำการวิเคราะห์จากตัวบท (Textual Analysis) ในวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดฤดูผีของ เหม เวชกร เพื่อหาลักษณะพิเศษของผลงาน 2. ศึกษาการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดฤดูผีของ เหม เวชกร จากละครโทรทัศน์ เรื่อง *ผี วิญญาณและความผูกพัน* โดย เหม เวชกร และหนังสือการ์ตูน *บรีอ! นากลัวก็ไม่บอก* 3. ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8-10 คน ประกอบด้วยเลขานุการมูลนิธิบรมครู(เหม เวชกร) ผู้กำกับ/นักเขียนบทละครโทรทัศน์เรื่อง *ผี วิญญาณและความผูกพัน* โดย เหม เวชกร บรรณาธิการบริษัทบันลือบุ๊คส์ จำกัด/ นักเขียนการ์ตูน *บรีอ! นากลัวก็ไม่บอก* และผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลในการสัมภาษณ์มาเป็นหลักในการวิเคราะห์การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้น และภาพเขียนชุดฤดูผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประเภทเอกสาร ได้แก่

1.1 วรรณกรรมชุดฤดูผีของ เหม เวชกร (เรื่องสั้น) รวม 5 ชุด 101 เรื่อง

- 1.1.1 ชุดปีศาจของไทย (พ.ศ.2509)
- 1.1.2 ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (พ.ศ.2510)
- 1.1.3 ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (พ.ศ.2511)
- 1.1.4 ชุดผู้มาจากเมืองมืด (พ.ศ.2511)
- 1.1.5 ชุดใครอยู่ในอากาศ (พ.ศ.2512)

1.2 ประเภทละครโทรทัศน์ ได้แก่ ละครโทรทัศน์ชุด *ผี!! วิญญาณ และความผูกพัน* โดย เหม เวชกร จำนวน 1 ชุด 12 ตอน ความยาวตอนละ 1 ชั่วโมง (วีซีดี 18 แผ่น) ได้แก่

1.2.1 อ้ายทุยผู้ซื่อสัตย์	1.2.9 มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก
1.2.2 ภาพปั้นเป็นเหตุ	1.2.10 หลบภัยทางอากาศ
1.2.3 รำเพยทุกชาติไป	1.2.11 เลขานุการผี
1.2.4 วิญญาณที่ถูกสาป	1.2.12 เหมาทโษ

1.2.5 ของรักเสมอใจ

1.2.6 แม่จำ

1.2.7 หยดน้ำสังข์

1.2.8 น้ำมันผีพราย

1.3 ประเภทหนังสือการ์ตูน เรื่อง *บรีอ! นากลั้วก็ไม่บอก* จำนวน 4 ชุด จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่

1.3.1 บรีอ! นากลั้วก็ไม่บอก ชุด ผีริโทร

1.3.2 บรีอ! นากลั้วก็ไม่บอก ชุด ผีแอนด์เดอะแก๊ง

1.3.3 บรีอ! นากลั้วก็ไม่บอก ชุด ผีเดอะสตาร์

1.3.4 บรีอ! นากลั้วก็ไม่บอก ชุด ผีอะคาเดมี่

2. การสัมภาษณ์ประเภทบุคคล

2.1 คุณ ไพศาล กริชไกรวรรณ เลขานุการ มูลนิธิบรมครู (เหม เวชกร)

2.2 คุณ ศุภมิตร จันทร์แจ่ม (ปุ๋ย เดวิด) นักเขียนการ์ตูน บริษัท บ้านสื่อบุ๊คส์ จำกัด

2.3 คุณ บรรจุณี ประสมทรัพย์ ผู้กำกับละคร เรื่อง *ผี!! วิญญาณ และความผูกพัน*
โดย เหม เวชกร

2.4 คุณ ทองขาว ทวีปริงสีนุกูล นักเขียนบทโทรทัศน์

2.5 อาจารย์ สมบูรณ์ พวงดอกไม้ จิตรกร

2.6 อาจารย์ สจัด ปุยอี้อก จิตรกร

2.7 คุณ อเนก นากวิมุล กลุ่มรักครูเหม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสารจะทำการเก็บรวบรวมจากหนังสือเรื่องสั้นทั้งหมดของ เหม เวชกร จำนวน 5 ชุด 101 เรื่อง และหนังสือการ์ตูน 4 ชุด 36 เรื่อง ด้วยการอ่านและถอดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
2. การเก็บข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์ จากซีดี จะทำการชมและถอดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
3. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์วรรณกรรมและภาพเขียนแนวภูตผีของ เหม เวชกร จากวรรณกรรมเรื่องสั้นโดยใช้แนวคิดองค์ประกอบการเล่าเรื่องเป็นแนวทาง
2. วิเคราะห์การดัดแปลงวรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร จากวรรณกรรมเรื่องสั้นไปยังละครโทรทัศน์โดยใช้แนวคิดการดัดแปลง แนวคิดสัมพันธ์ทวิประกอบกับแนวคิดองค์ประกอบของภาษาภาพและเสียงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์และองค์ประกอบของภาพยนตร์สมัยของขวัญเป็นแนวทาง
3. วิเคราะห์การดัดแปลงวรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร จากวรรณกรรมเรื่องสั้นไปยังการ์ตูนโดยใช้แนวคิดการดัดแปลงเนื้อหา แนวคิดสัมพันธ์ และแนวคิดเรื่องการ์ตูนภาพลายเส้นเป็นแนวทาง

การนำเสนอข้อมูลประกอบไปด้วย 2 ส่วน

1. ผลการวิเคราะห์ วรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร
2. ผลการวิเคราะห์การดัดแปลงสื่อจากวรรณกรรมและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

บทที่ 4

เอกลักษณ์ในวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร เป็นสื่อจินตคติที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยการเล่าเรื่องให้ความสยองขวัญผ่านทางวรรณศิลป์และภาพจิตรศิลป์ทางวิญญาณ ซึ่งเป็นภาพประกอบเรื่องสั้น ของสำนักพิมพ์เพลินจิตร์ นับว่าเรื่องผีของครูเหม เวชกร ได้แจ้งเกิดและประสบความสำเร็จได้รับความนิยมจากผู้อ่านที่ชอบเรื่องแนวทางภูตผีปีศาจอย่างกว้างขวาง เรื่องผีของครูเหม เวชกร ได้กลายเป็นต้นตำรับเรื่องผีโบราณแบบไทย ต่อมาทางสำนักพิมพ์ต่างๆได้ส่งเรื่องผีออกสู่ตลาดในราคาเล่มละบาท จนการ์ตูนผีเล่มละบาทกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์การ์ตูนหรือนิยายภาพของเมืองไทย จนต่อมาวรรณกรรมแปลเรื่องผีตระกูลฝรั่งเริ่มเข้ามามีบทบาทในปี พ.ศ.2526

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ สุนทรียภาพการดัดแปลงข้ามสื่อ จากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นสองส่วนตามลำดับคือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เอกลักษณ์วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร โดยวิเคราะห์จากจากตัวบทวรรณกรรมเรื่องสั้นที่ได้รับการรวมเล่ม โดยสำนักพิมพ์บรรณาคาร 1. ชุดปีศาจของไทย (พ.ศ.2509) 2. ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (พ.ศ.2510) 3. ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (พ.ศ.2511) 4. ชุดผู้มาจากเมืองมืด (พ.ศ.2511) 5. ชุดใครอยู่ในอากาศ (พ.ศ.2512) และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ เลขาธิการมูลนิธิบรมครู กลุ่มรักครูเหม ศิลปินนักวาดภาพจิตรศิลป์ ผู้กำกับและนักเขียนบทละครโทรทัศน์เรื่อง ผี ! ; วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร นักเขียนการ์ตูนมหาสนุก ชุด บร้อ ! น่ากลัวก็ไม่บอก

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของแต่ละสื่อ เริ่มจากวรรณกรรมเรื่องสั้น ละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

2.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่องที่ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ได้แก่

เรื่องย่อ(Synopsis)

โครงเรื่อง (Structure Plot)

แก่นเรื่อง (Theme)

ตัวละคร (Character)

ฉาก (Setting)

สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

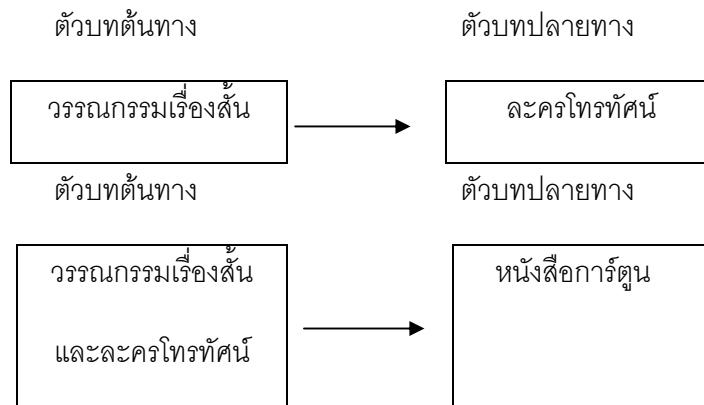
มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

บทสนทนา (Dialogue)

2.2 วิเคราะห์การดัดแปลงข้ามสื่อ โดยใช้แนวคิดสัมพันธ์บท (Intertextuality) โดยจะวิเคราะห์การถ่ายโยงเนื้อหาของสื่อในแต่ละระดับ โดยแสดงผลการเปรียบเทียบขององค์ประกอบการเล่าเรื่องของสื่อทั้ง 3 สื่อ และสรุปลักษณะการถ่ายโอนเนื้อหา โดยอาศัยตารางการแสดงผล การคงขนบเดิม (Convention) และการสร้างใหม่ (Invention) โดยจะเลือกเรื่องผีที่แสดงการถ่ายโยงเนื้อหาทั้ง 3 สื่อ จำนวน 12 เรื่องในละครโทรทัศน์ และ 13 เรื่องในหนังสือการ์ตูน ได้แก่ 1. เรื่อง หยอดน้ำสังข์ 2. เรื่อง ของรักเสมอใจ 3. เรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ 4. เรื่อง เลขานุการผี 5. เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก 6. แม่จ๋า 7. เหมาทေး 8. น้ำมันผีพลาย 9. หลบภัยทางอากาศ 10. ภาพปั้นเป็นเหตุ 11. วิญญาณที่ถูกสาป 12. มรดกยุ่งยาก 13. รำเพยทุกชาติไป การที่หนังสือการ์ตูนมีจำนวนเรื่องเพิ่มเข้ามาหนึ่งเรื่องเพราะ ละครโทรทัศน์เรื่อง รำเพยทุกชาติไป นำวรรณกรรมเรื่องสั้นจำนวน 3 เรื่อง อันได้แก่ มรดกยุ่งยาก แดนประหลาด และรำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่มีสามตอนต่อกันมารวมกันและเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น รำเพยทุกชาติไป ดังนั้นจึงนับเป็นหนึ่งในละครโทรทัศน์ ส่วนหนังสือการ์ตูนมีเรื่อง มรดกยุ่งยาก และรำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ ที่เล่าต่อกันโดยตัดเรื่องแดนประหลาดออกไป หนังสือการ์ตูนจึงมีเพิ่มเข้ามาหนึ่งเรื่องได้แก่ มรดกยุ่งยาก

ลักษณะการถ่ายโยงเนื้อหา

การถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร สู่อะครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพันโดย เหม เวชกร ทางผู้ผลิตได้ถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่องเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร โดยตรง ส่วน การถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร สู่นักหนังสือการ์ตูน บร๊อ ! นักลัวก็ไม่บอกทางผู้ผลิตได้ถ่ายโอนเนื้อหาจากทั้งบทประพันธ์เรื่องผี และละครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพันโดย เหม เวชกร

สำหรับสูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา ทางผู้วิจัยในนำฝั่งแนวคิดสัมพันธมาอธิบาย ลักษณะการดัดแปลงเนื้อหาข้ามสื่อจากบทประพันธ์เรื่องเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดญาติของเหม เวชกร สู่อะครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูนเพื่อหาร่องรอยเดิม และสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ว่าสิ่งไหนที่ ผู้ผลิตได้คงเดิมไว้ และสิ่งไหนที่ผู้ผลิตได้ทำการสร้างใหม่โดยการ ขยายความ ตัดทอนและ ดัดแปลงไปยังสื่อใหม่

การคงเดิม Convention			
การสร้างใหม่ Invention	การขยายความ Extension	การตัดทอน Reduction	การดัดแปลง Modification

4.1 การเล่าเรื่องผ่านภาพแนวทางญาติ

วรรณกรรมเรื่องสั้นชุดญาติของ เหม เวชกร มีจุดเด่นประการที่หนึ่งคือ ภาพศิลปะทาง ญาติซึ่งเป็นภาพประกอบ (illustration) ซึ่งครูเหม เวชกร ได้วาดประกอบเรื่องผีไว้จำนวนมาก ใน ภายหลังภาพประกอบเรื่องผีต่างๆได้รับการแปรสภาพไปเป็น “ศิลปะประชานิยม” เป็นศิลปะสมบัติ อันหายาก ที่ได้รับการชื่นชมและหมายปองที่จะสะสมจากสาธารณชนทั้งแผ่นดิน ในปัจจุบันพบ ภาพผีประกอบวรรณกรรมเรื่องสั้นของ ครูเหม เวชกร จำนวน 47 ภาพ จากจำนวนวรรณกรรม ทั้งหมด 102 เรื่อง คุณไพศาล กริชไกรวรรณ (เลขาธิการมูลนิธิบรมครู เหม เวชกร) ได้แสดงทัศนะ ว่า ครูเหม เวชกรน่าจะวาดภาพประกอบเรื่องผีไว้ครบเกือบทุกเรื่อง แต่ไม่รู้สาเหตุว่าทำไมถึง

ตีพิมพ์ไม่ครบ หรืออาจจะตีพิมพ์ครบแต่จำนวนเรื่องที่ตีพิมพ์ ออกมาน้อยจึงทำให้ภาพสูญหาย หรือตกไปอยู่ในมือนักสะสม ฉะนั้นคนในยุคหลังก็จะได้แต่หนังสือที่รวมเล่มแต่ตีภาพตีพิมพ์ไม่ครบ

ภาพศิลปะแนวภูตผีปีศาจประกอบวรรณกรรมเรื่องสั้นของครูเหม เวชกร มีมนต์เสน่ห์ อยู่ที่ความน่าสะพรึงกลัวและเทคนิคการวาดภาพอันเก่งกาจของครูเหม ที่สร้างความสยดสยองทำให้ดูแล้ว น่าอ่าน น่าติดตาม ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากอ่านเรื่อง ซึ่งภาพผีแทบทุกภาพจะเป็นจุดสูงสุดของเหตุการณ์ (Climax) ของเรื่องในตอนที่ตัวละครผีโผล่หรือเฉลยตัวออกมาหลอกหลอน นับเป็นการปูทางจินตนาการของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง ภาพศิลปะแนวภูตผีซึ่งเป็นภาพประกอบเรื่อง

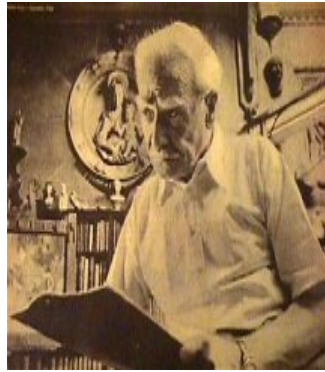

ภาพที่ 7 เรื่องอ้ายกล้าจะตายมาได้ ภาพที่ 8 เรื่องขึ้นจากหลุม ภาพที่ 9 เรื่องไปจับจิ้งหรีด

พัฒนารูปทางศิลปะและองค์ประกอบศิลป์ในภาพผีโบราณ

ครูเหม เวชกร ได้วาดภาพผีเป็นหลายยุค ภาพผียุคแรกที่เขียนลงนิตยสารเพลินจิตจะเป็นภาพลายเส้นที่เขียนด้วยปากกาคอแร้ง หมึกดำ ลายเส้นจะดูแล้วต่างจากภาพผี ที่เป็นภาพประกอบในยุคถัดมา ภาพผีลายเส้นของครูเหมในยุคเก่าจะเขียนลายเส้นว่า “เหม” คำเดียว ในปัจจุบันภาพต้นฉบับชุดนี้ได้ถูกเก็บรักษาไว้ที่หอศิลป์จามจุรี (Jamjuree Art Gallery) เป็นภาพที่เขียนด้วยปากกาคอแร้ง หมึกดำ อาทิ ภาพประกอบในเรื่อง *ไปจับจิ้งหรีด* *เดชาอนุการผี* *ผีปอบ* ในยุคต่อมาครูเหม เวชกร ได้เปลี่ยนเทคนิคการวาดภาพจากแนวปากกาคอแร้ง มาเป็นแนวดินสอแรงเงา โดยได้รับแรงบันดาลใจมากจากภาพศิลปะแนว Realistic ของ Fortunino Matania (ค.ศ.1881-1963) ศิลปินชาวอังกฤษ เชื้อสายอิตาลี ซึ่งเป็นนักวาดภาพแทรก นักวาดภาพประกอบ มีชื่อเสียงโด่งดังระดับโลกในช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ถึงแม้ว่าครูเหม เวชกร ไม่เคยพบกับศิลปินชาวอังกฤษผู้นี้มาก่อน แต่ครูเหมได้แสดงความนับถือยกย่องให้ Fortunino Matania เป็นเสมือนครู

ทางศิลปะของตนเอง เพราะมาตาเน่ ได้วาดภาพศิลปะประกอบหนังสือ นิตยสาร เช่นเดียวกันกับ ครูเหม ในเวลาต่อมา แรงบันดาลใจการวาดภาพของครูเหมนั้นยังได้รับอิทธิพลมากจากภาพ ในนิตยสาร Britanai and Eoe ซึ่งเป็นนิตยสารฝรั่งที่คนไทยสั่งนำเข้ามาในสมัยนั้น เนื้อหาใน นิตยสารจะมีภาพประกอบนิยายอยู่ในหนังสือจัดพิมพ์ด้วยกระดาษที่สวยงาม

ภาพที่ 10 Fortunino Matania ศิลปินแนว Realism

ภาพที่ 11 ภาพชุด Nurse by Fortunino Matania

ในแง่ขององค์ประกอบศิลป์ของภาพศิลปะแนวภูตผีของครูเหม เวชกร นั้นนับว่าเป็นภาพประกอบที่สร้างสรรค์ด้วยความสามารถเฉพาะตัวของศิลปิน

“ภาพของครูเหมเป็นการนำเสนอศิลปะการวาดภาพแรงเงา โชว์แสงเงาให้ดูมีมิติ ภาพผียุคหลังจะมีความลึกลับมีแสงเงาซึ่งเข้ากับบรรยากาศที่มีความน่าวังเวงโดยใช้ดินสอแรงเงา ในแง่ขององค์ประกอบศิลป์ที่โดดเด่นที่สุดคือแสงเงาทำให้ผู้อ่านแยกแยะได้ว่าคนไหนควรจะเป็นคน คนไหนควรจะเป็นผีหรือบางครั้งภาพอาจดูไม่ออกเลยว่าอันไหนเป็นคนอันไหนเป็นผี”(ไพศาล กริชไกรวรรณ ,**สัมภาษณ์** 14 กุมภาพันธ์ 2544)

“ภาพเขียนศิลปะแนวภูตผีของครูเหม เวชกร ไม่เพียงแต่เป็นงานที่ทรงคุณค่าสร้างชื่อเสียงให้แก่ครูเท่านั้น แต่ภาพเขียนนั้นยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับศิลปินหลายร้อยหลายพันคน หรือศิลปินทั่วทั้งหมดยุคของเมืองไทย ภาพผีของครูเหม ครู “drawing” เก่ง จัดองค์ประกอบภาพดี การวาดภาพมีความแม่นยำ และที่โดดเด่นที่สุดคือ การทำให้ผู้อ่านหยุดพักลงตรึงภาพและจินตนาการตาม ถึงความน่ากลัว เพราะศิลปินที่วาดภาพ เขามักไปพบไปเห็นของจริงมา แล้วนำมาถ่ายทอด หากผู้อ่านเข้าถึงจินตนาการของภาพก็จะเข้าถึงจิตวิญญาณของบทประพันธ์ได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นด้วย” (สมบุญรณ์ พวงดอกไม้, **สัมภาษณ์** 16 ธันวาคม พ.ศ.2553)

นอกจากนี้ สจ๊วต ปุยอ็อก (2544) ศิลปินล้านนา ได้แสดงทัศนะว่า หากจะกล่าวถึงจุดเด่นของผลงานในด้านการเขียนหนังสือและภาพวาดแนวภูตผีของครู เหมเวชกร นั้น จะต้องพิจารณาไปที่ลักษณะงานของท่าน คือศิลปินหรือคนทำงานศิลปะ มักจะมีลักษณะเฉพาะตนอยู่ด้วยกันทุกคน คือมองผลงานแล้วรู้ได้โดยทันทีว่า ผลงานศิลปะชิ้นนี้เป็นผลงานของใคร ซึ่ง ภาพผีของครูเหม เวชกร จะมีลักษณะเด่นอยู่ตรงที่ท่านจะวาดภาพคนในลักษณะที่สูงโปร่ง เป็นเรื่องสูงโปร่ง ในโครงสร้างงานของท่านจะมีลักษณะหนึ่ง ท่านมักจะไม่ค่อยได้เอาใจใส่กับการวางองค์ประกอบในรูปที่ให้มีมันลงตัว ที่ให้มีมันคับ ท่านมักจะมองในองค์ประกอบที่จะให้ภาพผีของท่านเป็นเทรนเรียบๆ ซึ่งเหมือนกับ การถ่ายรูป ก็คือมองตรงไหน ก็ให้เป็นตรงนั้นไปเลยปะ! ซึ่งได้ลดทอนความสำคัญที่จะเจาะจงจับภาพที่ตรงนี้จับภาพที่ตรงนั้น ให้มาทางซ้าย ให้มาทางขวา ให้มันเกิดความสมดุลขึ้น ซึ่งการวาดภาพผีแบบนี้เป็นลักษณะพิเศษของท่าน นอกจากเรื่องการวางองค์ประกอบภาพแล้ว ครู

เหม เวชกรยังสามารถวาดสีหน้าแวตตา การแสดงออกทางภาวะอารมณ์ของมนุษย์ได้อย่างดีเยี่ยม ถ่ายทอดลักษณะอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะเด่นข้อต่อมาของผลงานภาพฝีของครูเหม เวชกร คือ สามารถวาดฉากบรรยากาศที่เป็นไปตามยุคตามสมัย ให้รายละเอียดที่ถูกต้องและครบถ้วน เพราะว่าสมัยท่านยังเป็นเด็กได้ใช้ชีวิตที่ท่องเที่ยวอยู่ในชนบท หรือมีความใกล้ชิดได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งรอบตัวได้มากพอสมควร เพราะฉะนั้นในงานภาพฝีหรืองานวรรณกรรมเรื่องสั้นของท่านหลายๆชิ้น ที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งท่านสามารถถึงเอาส่วนฉากหลัง เอามาเป็นส่วนประกอบที่ท่านสามารถเขียนได้ครบถ้วนดีมาก ถ้าคนทำงานศิลปะก็จะรู้ว่า ลักษณะงานของครูเหม เวชกร ท่านจะวาดภาพคนที่มีลักษณะสูงโปร่ง ซึ่งบางคนอาจจะวาดภาพคนล่ำบึกหรือเตี้ย หรือลักษณะแบบไหนก็แล้วแต่

“ภาพคนของครูเหมจะเป็นแบบ ผอมๆยาวๆ สูงโปร่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาพชนบท ภาพในเมือง ภาพในวัง ยังเป็นภาพฝี ภาพเปรตท่านก็จะวาดเน้นให้สูงโปร่งยิ่งขึ้น ภาพฝีของครูเหมท่านมีความเข้าใจในการใช้น้ำหนัก คำว่าน้ำหนักนี่ก็คือ ถ้าเป็นเรื่องของฝี สัมผัสแล้วละก็ครูเหมวาดเป็นในลักษณะของ ความมีดี แสงสลัวๆ แล้วก็มีจิตวิญญาณมาปรากฏล่องลอย เบลอๆไปอย่างนั้น ภาพฝีของครูเหมส่วนมากจะเขียนหลังแสง มากกว่าเขียนหน้าแสงเพราะท่านจะทำให้ภาพฝีมีความน่ากลัวขึ้น บวกกับความสามารถในการวาดเน้นสีหน้าแวตตาของฝีที่ทำให้ดูแล้วเกิดความตกใจ” (สัจด์ ปุ้ยอ็อก , **สัมภาษณ์** 10 มกราคม พ.ศ.2554)

“ครูเหมวาดภาพฝี ภาพศาสนา ภาพนรกสวรรค์ นอกจากความงดงามที่ได้สัมผัสแล้ว ภาพฝีของครูเหม ยังสอดแทรกสิ่งต่างๆมากมาย ครูเหมเกิดในสมัยเผด็จการ มันพูดอะไรมากไม่ได้ บางทีเรื่องสิทธิเสรีภาพไม่สามารถพูดได้ จึงไปพูดใส่ผีแทน ผีคือเป็นวิญญาณของสิทธิเสรีภาพ ที่มันซ่อนกันอยู่ บรรยากาศอำนาจของรัฐบาล มีมาตรการต่างๆ การโจมตีรัฐบาลได้ไม่มาก การที่ครูเหมจะยังไปที่อำนาจพิเศษ ถ้าผีพูดไม่เป็นไร คุณจะไปจับผีได้อย่างไร” (ทองขาว ทวีป ทวีปรั้งสินุญกุล , **สัมภาษณ์** 1 ตุลาคม 2554)

ในภายหลังเมื่อวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร ที่เคยตีพิมพ์ลงในนวนิยายปกอ่อนสารเพลินจิต ได้ถูกนำมารวมเล่มโดยสำนักพิมพ์บรรณาคาร เป็นนวนิยายปกแข็ง 5 เล่ม ในชุด **ปีศาจของไทย** ในปีพ.ศ. 2509 มีการสันนิษฐานว่า ครูเหม เวชกร น่าจะวาดภาพประกอบเรื่องขึ้นมาใหม่โดยอาจจะไม่ใช่ภาพสมัยแรกที่เคยตีพิมพ์ในนวนิยายปกอ่อนสารเพลินจิต

4.2 การเล่าเรื่องให้น่ากลัว โรแมนติก และเศร้าสะเทือนใจ หลากหลายสรรวมอยู่ใน วรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่องเดียวกัน

วรรณกรรมเรื่องผีของครูเหม เวชกร มีการเล่าเรื่องให้ *น่ากลัว โรแมนติก และน่าสงสาร* ให้
รสหรือความรู้สึกทั้งสามอย่างนี้ภายในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เรื่องผีส่วนใหญ่ของครูเหม เวชกร มี
ความโดดเด่นอันแตกต่างที่ไม่เหมือนกับเรื่องผีอื่นๆของเมืองไทย ที่จะเน้นแต่ความน่ากลัว การ
หลอกหลอน ความอาฆาตพยาบาท หรือการลงโทษผู้คน เรื่องผีของครูเหม เวชกร เป็นผีที่มีความ
รัก ไม่ใช่ผีที่มีแต่ความแค้น และเนื้อหาในวรรณกรรมส่วนใหญ่มักจบลงแบบเป็นโคกนาฏกรรมซึ่ง
เป็นเรื่องราวความรักอันยิ่งใหญ่ระหว่างผีกับมนุษย์ จากการวิเคราะห์พบว่าเรื่องผีของครูเหม เวชกร
จำนวน 102 เรื่อง มีเรื่องที่จบลงด้วยโคกนาฏกรรม ทั้งหมด 69 เรื่อง จบลงแบบสุขสมหวัง 23 เรื่อง
และจบลงแบบทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านคิด 9 เรื่อง นอกจากนี้จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักแล้ว การปรากฏ
กายของผีก็มีชั้นเชิงและความแยบยล ผีโดยส่วนใหญ่อาจจะดูเหมือนคนธรรมดาทั่วไปที่ใช้ชีวิตอยู่
ในสังคมอย่างปกติ เพียงแต่ยังไม่อยากจะไปเกิดเพราะยังตัดใจรักหักอาลัยไม่ขาดจากเรื่องราว
ต่างๆของโลกมนุษย์

การปิดเรื่องแบบสุขสมหวัง(Happy Ending) 23 เรื่อง

ชุดใครอยู่ในอากาศ ได้แก่ 1.ทำมาทำไป 2.แม่ชี 3.แม่บรรจง 4.ชีวิตชาวทะเล 5.พนันสนุก 6.ลูก
สาวทิดคู่ 7.บ่าวสาวพลัดถิ่น 8.ใครเป็นผู้ห้าม 9.แขกเมื่อคืน

ชุดปีศาจของไทย ได้แก่ 1.ก็ผีนะสิ 2.จำเพาะจะเป็นของคุณทุกๆชาติ 3.ฆาตกรรม 4.อ้ายทวยผู้
ชื่อสัตว์

ชุดผู้มาจากเมืองมิด ได้แก่ 1.เรื่องส่วนตัวกลัวการเมือง 2.คุณปู่อาละวาด 3.มรดกบังคับ 4.ผู้วิเศษ

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย ได้แก่ 1.อ้ายป๊อก 2.ดวงที่ตกเลขเลข 3.ใคร 4.ไอบักสอย

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน ได้แก่ 1.วิญญาณที่ติดตาม 2.ใครจะไล่เจ้าของที่

การปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านคิด 9 เรื่อง

ชุดใครอยู่ในอากาศ ได้แก่ 1.สินवल 2.เจ้าพ่อ 3.เรื่องใหญ่ 4.แก้ล่า 5.ตาฝ้า

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย ได้แก่ 1.เงินยวง

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน ได้แก่ 1.เปลี่ยนคอน 2.เรื่องของพวงแหงหยวก

ชุดผู้มาจากเมืองมืด ได้แก่ 1.ประตู่ผี

การบรรยายลักษณะพิเศษของวรรณกรรมในแง่ของการเล่าเรื่องผีที่ทั้ง โรแมนติก และ สะท้อนใจ นั้นสามารถสังเกตได้ตามตัวอย่างต่อไปนี้

การเล่าเรื่องให้โรแมนติก

การเล่าเรื่องทางวิญญาณให้โรแมนติก เป็นคุณลักษณะพิเศษของวรรณกรรมเรื่องสั้นและ ภาพเขียนชุดภูตผีของ เขม เวชกร ที่สามารถเล่าเรื่องทางวิญญาณได้อย่างซาบซึ้งตรึงใจ ครู เขม เวชกร เล่าเรื่องผีให้โรแมนติก ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ที่เป็นเรื่องราวความรัก (Love Theme) ความพิศวาระหว่างชายหญิง ประกอบกับการเล่าเรื่องผ่านฉากบรรยากาศ (Setting) ที่สวยงามย้อนยุค (Period) ในช่วง พ.ศ. 2476 -2509 หรือ ย้อนสมัยไปมากกว่านั้น ซึ่งความเป็นเรื่องแต่งย้อนยุคสามารถสร้างความโรแมนติกให้กับผู้อ่านได้อย่างทวิคูณ ไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรื่องผ่านเสื้อผ้าการ แต่งกาย ทรงผม ยานพาหนะ บทสนทนาของตัวละครย้อนสมัย ความเป็น Period ยังสะท้อนถึงความรัก ประวัติศาสตร์ จินตนาการ และการโหยหาอดีต(Nostalgia) อันเป็นรสที่มนุษย์ปรารถนาที่จะเติมเต็มอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

การเล่าเรื่องทางภูตผีให้โรแมนติกนั้น ครูเขมได้กำหนดให้ตัวละครแสดงออกซึ่งความรัก หรือ สาราภาพรักกันอย่างรวดเร็ว โดยแทบจะไม่มีช่วงเวลาของการตามเกี่ยวกันมากนัก ไม่เหมือนกับ วรรณกรรมแนวพาฝันในยุคสมัยเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะเรื่องผีของครูเขม เวชกร เป็นเรื่องสั้น อีกทั้งตัวละครยังต้องเจอกับโศกนาฏกรรมที่คอยจ้องจะพัดพลาตให้ตัวพระนางต้องล้มหายตายจากกันในตอนจบ ตามลักษณะของแนวเรื่อง(Genre) เรื่องทางภูตผีปีศาจ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับ ความสูญเสีย ความตาย และรสแห่งความน่ากลัวจะตามมาหลังจากโศกนาฏกรรมได้บังเกิดขึ้น

เรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป

ปรีชาชายหนุ่มผู้ทำงานอยู่ในโกดังเก็บของเก่า มีหน้าที่คอยดูแลรักษาวัตถุโบราณทุกชิ้นที่ ถูกนำเข้ามาเพื่อเตรียมขาย วันหนึ่งมีรูปปั้นสตรีโบราณชิ้นหนึ่งได้ถูกนำเข้ามา ซึ่งภายในรูปปั้นนั้นมีดวงวิญญาณของหญิงสาวสิงอยู่ นายห้างเจ้าของโกดังและคนงานทุกคนต่างลงความเห็นว่ามีรูปปั้นสตรีชิ้นนี้ดูเก่าแก่แต่ดูหา มีความสวยไม่ ด้วยฝีมือการปั้นอันหยาบๆ คงยากที่จะต้องดาลูกค้า

และถูกจำหน่ายออกไป ในคืนนั้นหลังจากที่ปรีชาเลิกงานแล้วเข้านอนเขาก็ได้ฝันเห็น สาวสวย แต่งตัวโบราณมีบุคลิกภาพอันสง่างามเข้ามาหาเขาด้วยความเสนาหา

วิญญาณของหญิงสาวได้เล่าความจริงให้ปรีชาฟังว่า ปรีชา คือ กายานคนรักของเธอในอดีตชาติ กายานเป็นมหาเด็กลูกสาวเธอเป็นมเหสีของเจ้าผู้ครองนครเขมร ทั้งสองรักกันแต่ถูกกีดกันและไม่สมหวังในความรัก กายานจึงชดเชยความรู้สึกด้วยการปั้นรูปปั้นของเธอขึ้นมาด้วยความรัก เอมานอนกอดทุกวันทุกคืน เมื่อทั้งสองตายลง วิญญาณของเธอจึงเข้าไปสิงอยู่ในรูปปั้นเพื่อรอวิญญาณของกายานให้ไปพบ ต่อมากายานจึงได้มาเกิดเป็นปรีชาในชาตินี้ ส่วนนางไม่สามารถไปเกิดได้เพราะรูปปั้นถูกฝังอยู่ใต้ดิน

หลังจากปรีชาหลังจากได้รู้ความจริงทั้งหมด เขามีความสุขมากที่ได้อยู่กับผู้หญิงที่เขารัก และภาวณาไม่ให้รูปปั้นนั้นถูกขायออกไป ดวงวิญญาณของหญิงสาวจะปรากฏกายออกจากรูปปั้นมาอยู่กับปรีชาในทุกๆคืน ทั้งสองมีความสุขที่ได้ครองรักกัน แต่แล้ววันหนึ่งเกิดเพลิงไหม้โกดังเก็บของเก่า รูปปั้นของนางถูกเผาพลาญ ปรีชาพยายามช่วยเหลือแต่ช่วยไม่ทันได้แต่เห็นดวงวิญญาณของคนรักติดอยู่ในกองไฟ ปรีชาใจสลายล้มสลบลงอย่างน่าเวทนาพอตื่นมาก็รู้ว่าทั้งรูปปั้นและดวงวิญญาณของนางได้หายไปหมดแล้ว

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากที่แสดงถึงความรักความเสนาหาของตัวละครคู่พระนาง

“กายาน เธอเห็นฉัน เธอจะเห็นฉันหรือ” เธอหยุดชะงัก ผมยืนงงและรู้สึกกลัวนัก

“กายานขา ฉันตามเธอมานานแล้ว ตามหลายชั่วชีวิตของเธอ เธอเกิดที่ใดฉันก็ตามไปทุกแห่ง เธอไม่ใช่หรือที่ปั้นรูปฉันไว้ในสมัยโน้น กายานที่รักของฉันเธอเป็นผู้เรียกร้องฉันทุกคืนทุกวัน จนฉันตายลงวิญญาณของฉันก็ได้สิงในภาพนี้มาตลอด แต่กายานขาฉันถูกฝังใต้ดินเป็นเวลานาน เมื่อครั้งมีสงครามโลกครั้งกระโน้นและมีแผ่นดินไหว บ้านของเธอพังลง ดินทรุดลง ยี่งนานปีฉันก็ยิ่งจมลงไปลึก ในระยะนั้นฉันไม่อาจจะตามเธอได้เลย ฉันได้แต่ร้องให้อยู่ใต้ดินคนเดียว กายานเอ๋ย เธอไปเกิดรอบจักรวาล ฉันได้แต่ดูเธอแต่ตามเธอไปไม่ได้ เมื่อฉันไปเข้าฝันใครคนหนึ่ง เขาจึงไปขุดดินเอาฉันขึ้นมา แล้วเขาก็ขายฉันไปทุกแห่ง ฉันก็ตามเธอหาเธอเป็นเวลาหลายปี ในที่สุดฉันก็รู้ว่าเธออยู่ที่นี้” (เหม เวชกร,2509: 65)

“เราพบกันแล้ว ทำไมกายานจะเห็นฉัน กายานจำฉันไม่ได้หรือ ไ้กายาน ! โปรดตั้งสติรำลึกความหลัง นึกดูให้ดี นึกถึงหญิงคนหนึ่งที่เขารัก และฉันก็รักเธอ” (เหม เวชกร,2509: 65)

จากเรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป เป็นเรื่องราวความรักแบบข้ามพบข้ามชาติ ซึ่งมีการเล่าเรื่องให้ซาบซึ้งตรึงใจผ่าน การเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ ในสมัยขอมโบราณ มาสู่ยุคปัจจุบัน การเล่าเรื่องให้ซาบซึ้งตรึงใจผ่าน ตัวละครที่โหยความรักโหยหาอดีต วิญญาณของเจ้าหญิงมาหากายาน แต่กายานกลับวิ่งหนีเพราะเขาจำคนรักเก่าในอดีตชาติไม่ได้ ทั้งคู่จึงเสมือนวิ่งไล่จับกัน จนฝ่ายหญิงรู้สึกน้อยใจ ได้แต่สารภาพรัก พอฝ่ายชายได้ยินคำว่ารัก จึงเริ่มเปลี่ยนจากความกลัวเป็น ความสงสารยอมเข้าไปใกล้นางเอก

การเล่าเรื่องให้น่าสงสาร สะเทือนใจ

การเล่าเรื่องให้น่าสงสารสะเทือนใจเป็นอีกรสหนึ่งที่น่าสนใจ ในวรรณกรรมเรื่องสั้นและ ภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร โดยครูเหม เล่าเรื่องให้น่าสงสารผ่านโครงเรื่อง และตัวละครที่จะพบกับความรันทนต์ไม่สมหวังโดยสิ่งทั้งปวง ถึงแม้ว่าพยายามจะฝันดวงชะตาแล้วแต่ก็สงเอยด้วยโศกนาฏกรรมอยู่ดี ทั้งนี้เพราะตามลักษณะของ Genre เรื่องทางภูตผีปีศาจ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับ ความสูญเสีย ความตาย และรสน้ำความน่ากลัวจะปรากฏตามมา แต่ความโดดเด่นของเรื่องผีแบบครูเหม คือ บรรดาตัวละครผีทั้งหลายพอตายไปทั้งโดยอุบัติเหตุหรือไม่ยุติธรรมก็แล้วแต่ ดวงวิญญาณจะกลายเป็นผีที่น่าสงสาร เป็นผีที่อ่อนแอ ไม่มีการกลับมาล้างแค้น ทำได้ อย่างมากก็กลับมาปรากฏตัวให้เห็นเพื่อบ่าวร้องขอความเป็นธรรม ซึ่งต่างจาก วรรณกรรมผีในยุคเดียวกัน อาทิ โรงแรมผี บทประพันธ์ อ. อรรถจินดา ที่สร้างตัวละครผีหลวงนฤบาลมีความอาฆาตแค้น เพราะถูกหญิงคนรักทิ้งไปเมื่อครั้งยังมีชีวิต และอีกหลายเรื่อง ที่ Genre จินตคดีแนวผีส่วนใหญ่ของเมืองไทย มีชนบในการ ขายความน่ากลัว การล้างแค้น การตามหลอกหลอน อันเป็นไปตามความเชื่อในเรื่องภูตผีแห่งกรรม ตามหลักพุทธศาสนา ของเมืองไทย ที่ผีต้องกลับมาล้างแค้นตามลักษณะเจ้ากรรมนายเวร ที่สร้างโครงเรื่อง(Plot) ให้แก่ชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่มานับตั้งแต่เกิด การกระทำทุกอย่างล้วนมีเหตุมีผลมีที่ไปที่มา แต่วรรณกรรมผีของครูเหม เวชกร ไม่ได้มีการอิงความเชื่อเรื่อง กฎแห่งกรรม ตามหลักพุทธศาสนา แบบไทยมากนัก เพราะบางทีตัวละครไม่ว่าจะเป็นคนดี คนเลว คนรวย คนจน ก็จบมักชีวิตลงด้วยโศกนาฏกรรมอย่างไม่มีเหตุผล ตามหลักความไม่แน่นอนของชีวิต ตามกฎที่ปัจจุบันตา ถึงแม้ว่าจะเป็นคนดีแล้วก็ตาม ดังนั้น ตัวละครผีของครูเหมจึงดูน่าสงสาร และไร้ทางสู้ ดังนั้น ตัวละครผีของครูเหมไม่ได้สนใจว่าเขาเคยถูกใครทำร้ายจนตัวตายกลายเป็นผี แต่จะกังวลเรื่องการต้องพลัดพลาดจากคนที่เขารักเมื่อยามที่ร่างกายของเขาเป็นเพียงวิญญาณธาตุมากที่สุดในที่สุด รสน้ำความน่าสงสารจึงอยู่ที่ตรงนี้

เรื่อง ฉันทคอยรักที่ผี

นาย ขาวเอี่ยมศิลา คนงานในบ้านของกำนันกลุ่มเศรษฐีผู้มั่งคั่งในรัฐประเทศ นายขาว เป็นคนนิสัยดีขยันหมั่นเพียร จึงทำให้กำนันกลุ่มรักเสมอลูกคนหนึ่ง ต่อมานายขาวแอบได้เสียกับ สมพร(ลูกสาวกำนัน) จนเรื่องแดงขึ้น จึงทำให้กำนันกลุ่มโกรธและผิดหวังในการกระทำของนาย ขาวมาก นายขาวจึงถูกเนรเทศให้ไปทำงานหนักเยี่ยงทาสในป่าไม้ซุงตามคำบัญชาของกำนัน กลุ่ม โดยมีนายกลิ่น นายงานคุมป่าไม้ของกำนันเป็นผู้ควบคุม

ต่อมานายกลิ่นเกิดความสงสารในตัวนายขาวที่พร่ำเพ้อถึงหญิงคนรัก จึงให้ความ ช่วยเหลือโดยการแอบปล่อยตัวและแจ้งข่าวสารของสมพรต่อนายขาวว่า บัดนี้กำนันกลุ่มได้ส่ง สมพรไปฝากไว้ที่กรุงเทพฯโดยอาศัยอยู่กับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ทันใดที่นายขาวถูกปล่อยตัวจึงรีบ เดินทางรุดหน้าไปพบกับสมพร ที่เมืองหลวง สมพรให้เงินกับนายขาวไปก้อนหนึ่ง เพื่อให้ นายขาว ไปหาที่ตั้งตัว รอเวลาจนกว่าสมพรจะหาโอกาสอันเหมาะสมหนีไปครองรักด้วยกันตลอดไป นาย ขาวจึงนำเงินที่ได้มามาสั่งสร้างไร่ที่อำเภอนางรอง จังหวัดนครนายก เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยนายขาว จึงไปรับตัวสมพร รีบเดินทางหนีมาด้วยกันโดยเส้นทางลับที่วางไว้ ขณะเดินทางทั้งคู่ก็ได้พบกับ กำนันกลุ่มและพรรคพวกที่ติดตามมาขัดขวาง กำนันกลุ่มใช้ปืนพกเล็งไปที่นายขาวเพราะคิดจะ สังหารให้ตายเสีย ขณะเหนี่ยวไกสมพรได้เข้ามาขวางลูกกระสุนจนทำให้ถึงแก่ความตาย นายขาว ถูกคุมทำร้ายจนสลบ ส่วนกำนันอุ้มศพลูกสาวกลับไป

ต่อมานายขาวเดินกระเซอะกระเซิงกลับไปไร่ของตนที่น้ำตกนางรองตามลำพัง และตั้ง ชื่อไร่ของเขาว่า “ไร่คอยรัก” โดยจะรอคอยจนกว่าดวงวิญญาณของสมพรกลับมาตามคำมั่น สัญญาที่ทั้งสองได้ตกลงกันว่าจะมาครองรักด้วยกันตลอดไป นายขาวอาศัยทำไร่อยู่กับหมาตัว หนึ่งด้วยความระทมขมใจ รอไปรอมา รอไม่ไหวจนตัดสินใจดื่มยาพิษฆ่าตัวตาย สร้างความ สะเทือนใจให้กับชาวบ้านในละแวกนั้นเป็นอันมาก

“ฉันคอยรักที่นี่ ฉันไม่ต้องการใคร ต้องการเธอคนเดียว”(เหม เวชกร, 2511: 175)

“ฉันจะคอยวิญญาณเธอ เมื่อใดเธอมา เมื่อนั้นฉันก็จะไปกับเธอ”(เหม เวชกร, 2511: 175)

จากเรื่อง ฉันคอยรักที่นี่ เป็นโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นกับตัวละครคู่พระนาง ครูเหม เวชกร เขียน เรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อขายความน่าสงสารของตัวละคร ที่อุทิศทรัพย์ยามเอาชนะอุปสรรคทั้งหลาย แล้วแต่สุดท้ายก็ ต้องมาจบชีวิตลงและตายตามกันไป

4.3 การเล่าเรื่องทางภูตผีที่มีความสมจริง

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของหม่อม เวชกร มีลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือ สูตรการเล่าเรื่องผีให้มีความสมจริง ผู้เขียนพยายามบรรยายให้ผู้อ่านได้ทราบถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ให้มีความสมจริงมากที่สุด ซึ่งความสมจริงนั้นอาจไม่ได้หมายความว่า “ผู้อ่าน” คิดว่าครูหม่อม เวชกร บันทึกเรื่องราวจากเหตุการณ์จริง แต่เรื่องราวที่ครูหม่อมเขียนทำให้ผู้อ่านมีความคล้อยตาม คิดตาม เสมือนกับตนเองได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบทประพันธ์ หรือเป็นตัวละครตัวหนึ่งในบทประพันธ์ การจากวิเคราะห์สูตรการเล่าเรื่องผีให้สมจริงของครูหม่อม เวชกร นั้นสามารถแยกโครงสร้างได้เป็นหลายส่วนคือ ความสมจริงจากการเล่าเรื่องทางวิญญาณผ่านฉากและบรรยากาศตามช่วงเวลา ฉากตามฤดูกาล และฉากตามยุคสมัย ที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย อีกทั้งยังมีการสร้างฉากให้เกิดความน่าสะพรึงกลัว และเรื่องผีของครูหม่อม เวชกร ยังมีทฤษฎีการเล่าเรื่องทางวิญญาณที่ครูหม่อมใส่แนวคิดของตนเองที่มีต่อสภาวะการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การเวียนว่ายตายเกิด

4.3.1 ความสมจริงจากการเขียนบรรยายฉากและบรรยากาศ (Setting)

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของหม่อม เวชกร มีความสมจริงจากสูตรการเขียนพรรณนาบรรยายฉากและบรรยากาศ จัดเป็นวรรณกรรมเรื่องสั้นที่มีความโดดเด่นในแง่ถือฉากและบรรยากาศเป็นส่วนสำคัญ (Atmosphere Story) โดยมีตัวละครเกี่ยวโยงกับฉากนั้นๆ โดยที่ฉากและบรรยากาศจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยเสริมความรู้สึกต่างๆ อาทิ น่ากลัว ตื่นเต้น พิศวง โรแมนติก หรือสะเทือนอกสะเทือนใจ

อเนก นาวิกมูล(2554) นักเขียนหนึ่งในกลุ่มรักครูหม่อม ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับ ฉากบรรยากาศและลักษณะความเป็นไทยโบราณที่เป็นลักษณะอันโดดเด่นของวรรณกรรม ซึ่งคุณอเนก ได้อ่านวรรณกรรมเรื่องผีของครูหม่อมมาตั้งแต่ชุดปีศาจไทยปี 2509 ซึ่งฉากและบรรยากาศมีความน่ากลัวมาก จนถึงปัจจุบันคุณอเนก ก็ยังอ่านวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูหม่อม เวชกร อยู่เสมอมาเพื่อนำข้อมูลในบทประพันธ์มาอ้างอิงในการเขียนหนังสือสารคดี เช่น นำมาอ้างอิงว่า เคยมีการบรรยายถึงบรรยากาศ การเล่นเพลงเรือ เล่นเพลงแอ้วข้าวซอ เพราะความสนใจของคุณอเนกที่มีต่อเพลงพื้นบ้าน จึงต้องหางานจินตคดีที่มีความเกี่ยวข้องในด้านของข้อมูลเพื่อนำมาสู่การอ้างอิง

“จุดเด่นที่สุดของวรรณกรรมเรื่องผีของครูเหมคือ ครูเหมเขียน ครูเหมเล่าเรื่องเหมือนกับแกลได้ไปเห็นสิ่งนั้น สิ่งนี้มาด้วยตัวของแกลเอง แล้วมันมีบรรยากาศแบบไทยๆแฝงอยู่ในยุคโน้น มีการเล่นเครื่องสาย มีการเล่นปี่พาทย์ วงมโหรี มีการพายเรือไปตามลำคลอง ได้เห็นเรือนไทยสวยๆ มันก็เป็นเรื่องที่ครูเหมได้นำมาพูดถึงในเวลาที่เหมาะสม ทำให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงประสบการณ์ต่างๆที่แปลกออกไป”(อเนก นากวิมุล, **สัมภาษณ์** 22 มกราคม พ.ศ.2544)

ฉากและบรรยากาศในวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของเหม เวชกร สามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

4.3.1.1 ฉากบรรยากาศตามช่วงเวลา

ในการเขียนวรรณกรรมเรื่องผีโดยธรรมชาติของเรื่องราวก็เพื่อสร้าง ความน่าสะพรึงกลัว และโดยมากผีจะปรากฏตัวในตอนกลางคืน ซึ่งครูเหม เวชกรสามารถเขียนฉากและบรรยากาศได้ครบถ้วนถูกต้องตามช่วงเวลาและสถานการณ์ เช่น ไล่ฉากในช่วงเวลากลางคืน (At night) ให้มาก ไล่ฉากตอนเย็นโพล้เพล้ ในอัตราส่วนที่รองลงมา และฉากในตอนเช้า เพื่อบอกถึงภาวะคลั่งคลายของเหตุการณ์เรื่องผีอันน่ากลัวต่างๆ การไล่ฉากในช่วงเวลากลางคืนทั้งนี้เพราะตอนกลางคืนเต็มไปด้วยความรู้สึที่เจียบเขียบวังเวง มีเสียงหมาหอน มีเสียงลมพัด มีเสียงจิ้งหรีดและเสียงอื่นๆต่าง ๆ นานา ซึ่งปัจจัยทั้งความมืดและเสียง สามารถสร้างความน่ากลัวให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี การเขียนฉากบรรยากาศตามช่วงเวลาสามารถวิเคราะห์ได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.3.1.2 ฉากและบรรยากาศในช่วงเวลากลางคืน

ฉากและบรรยากาศในเวลากลางคืน ครูเหม เวชกร มักจะใช้เป็นฉากสำคัญในการปรากฏตัวของผี หรือใช้เป็นฉากในการหลอกหลอน หรือสภาวะที่ตัวละครตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน ทั้งนี้เนื่องจากตอนกลางคืนนั้นเต็มไปด้วยความมืด ความเจียบ ความลึกลับ ประกอบกับความเชื่อของคนทุกยุคทุกสมัยว่าผีมักจะปรากฏตัวได้ดีในตอนกลางคืน จนกลายเป็นขนบในการสร้างจินตคติแนวภูตผีที่ว่า หากจะให้เรื่องราวมีความน่ากลัวผู้ประพันธ์ หรือนักเขียนบทที่จะต้องไล่ฉากกลางคืนให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพราะแค่ฉากบรรยากาศที่ผู้อ่านหรือผู้ชมรับรู้ในแวบแรกก็สามารถสร้างความสยองขวัญได้มากแล้ว ยิ่งเป็นงานของครูเหม เวชกร ที่มีลักษณะพิเศษคือบรรยายฉากบรรยากาศในตอนกลางคืนปรากฏเป็นความสยองขวัญแรกพบผ่านทางภาพจิตรศิลป์ทางวิญญาณก่อน แล้วจึงค่อยพาผู้อ่านไปพบกับความน่ากลัวผ่านทางวรรณศิลป์ต่อไป

เรื่อง ไปฝั่งศพ

นายทองคำ สมัยที่ยังเด็ก ปีนั้นเกิดโรคระบาดร้ายแรงชาวบ้านเจ็บป่วยล้มตายเป็นจำนวนมาก จนเด็กชายทองคำแทบจะไม่ได้หลับนอนเพราะความกลัว วันหนึ่งยายของทองคำจะไปฝั่งศพญาติที่พึ่งเสียไป ทองคำขอไปด้วย เพราะไม่กล้าอยู่บ้านคนเดียว พอไปถึงป่าช้ายามดึกสงัด ผู้ใหญ่เข้าไปฝั่งศพ ส่วนทองคำเป็นเด็ก ผู้ใหญ่จึงให้เฝ้าเรือ ระหว่างนั้นมีชายคนหนึ่งอุ้มเด็กมาฝากเขาไว้ และ บอกว่าจะไปช่วยเขาฝั่งศพหากนำเด็กทารกเข้าไปมันจะไม่เหมาะ ทองคำเห็นใจ จึงรับเด็กไว้ นายทองคำหยอกล้ออยู่กับเด็กสักพัก เด็กคนนั้นก็ร้องงอแงไม่ยอมหยุดแล้วก็กลายเป็นหน้าคนแก่หัวเราะเสียงดัง ยิงฟันหลอกล่อ นายทองคำถูกผีหลอกจนเป็นลมล้มสลบไป พอตื่นขึ้นมาทองคำถูกยายอุ้มกลับบ้านลมเจ็บ จับใช้หัวโกรนไปหลายวัน

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงความน่ากลัวของฉากในตอนกลางคืน

“ความมืดค่อยๆ คืบคลานเข้ามาทุกขณะ ผมเกิดไม่สบายใจขึ้นเป็นลำดับ ชักจะอยู่คนเดียวไม่ได้ ครั้นจะตามเขาไปบ้างก็หวังเรือที่เขาให้ฝากไว้ ภาวนาขอให้เขารีบทำให้เสร็จเร็วๆ จะได้กลับมา มันช่างเงียบน่าหวาดสะอึดเหลือประมาณ นอกจากเสียงไหลกระทบกิ่งไม้แห้งๆ ที่ปักไว้ข้างคลองและพงอ้อพงแขม ต้นไม้ฝั่งตรงข้ามเบียดกันออกแดด พอเหลียวไปเจอเรือที่มาก็ใจหาย นั่นคือเรือศพ และศพก็เพิ่งไปเมื่อกี้ ในขณะที่กำลังคิดอยู่นั้น ระฆังวัดก็ดังขึ้นเขาเรียกพระลงบังสุกุล เจ้าสุนัขหกเจ็ดตัวที่ลานโบสถ์ก็หอนประสานเสียงระฆังขึ้นมา ความรู้สึกของผมชู่ซ่าไปหมด ผู้ใหญ่นะผู้ใหญ่ ช่างใจดำทิ้งผมไว้คนเดียวในสภาพเช่นนี้ ฮี ! เป็นไรเป็นกันทั้งเรือละ ต้องตามไปพร้อมกับเขาให้ได้” (เหม เวชกร, 2510: 20)

4.3.1.3 ฉากและบรรยากาศในช่วงเวลาตอนเย็น

ครูเหม เวชกรเขียนฉากและบรรยากาศในตอนเย็นเพื่อใช้เป็นเกริ่นนำความน่ากลัวเป็นการเชื่อมฉาก(Transition) จากสถานการณ์ปกติในตอนกลางวันมาสู่สถานการณ์ที่เริ่มคืบขึ้นในตอนเย็นให้เพื่อนเชื่อมไปถึง สภาวะความน่ากลัวอย่างขีดสุดในตอนกลางคืน

เรื่อง ขึ้นจากหลุม

น้ำอันซึ่งเป็นญาติห่างๆของทองคำที่ตายด้วยโรคระบาด น้ำอันได้มาเข้าฝันพระรูปหนึ่งและบอกว่าตนเองยังไม่ตายให้ท่านช่วยนำความไปบอกญาติของแกให้มาขุดแกขึ้นไปด้วย ทุกคนต่างมีความหวังพากันไปขุดศพน้ำอันขึ้นมา ร่างน้ำอันหลังจากขุดมาแล้วยังมีสภาพเหมือนศพขึ้น

ฮึดและมีน้ำหนองไหลเอี่ยมแต่แกยงเดินได้ไม่ยอมพุดกับใคร เมื่อน้ำอันกลับมายุที่บ้านได้ออก
อาละวาด ฆ่าคนตาย ชาวบ้านต่างพากันหวาดกลัวพากันอพยพไปอยู่ที่หมู่บ้านอื่น ยายก็พานาย
ทองคำหนีไปด้วยเหมือนกัน ซึ่งมีคนมองว่าหน้าอันตัวจริงได้ตายไปแล้ว ที่เห็นอยู่เป็นเพียงร่างของ
แก่ที่ถูกผีตนอื่นสิงอยู่

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงความน่ากลัวของฉากในยามเย็นโพล้แพ้

“ตอนพระอาทิตย์ตก พวกสุนัขเริ่มหอนกันเป็นหมวดหมู่ คำพูดของยายเมื่อตอนแรกก็อยู่
ในสมอง ว่าเสียงนี้เป็นสัญญาณแห่งมรณะ หัวใจผมแทบทะลัก ผมมองไปที่บ้านมนุษย์ผีเห็นตัว
เรือนดำมืด ปรากฏแสงไฟไม่ยั้งต้นอยู่ใกล้กับแสงสว่างจึงทำให้บริเวณนั้นมีมืดทึบ แสงอาทิตย์
แดงฉานที่กำลังลับดินส่องแสงแดงฉานลอดตามช่องโหว่ของกิ่งไม้ดูน่ากลัว มันเป็นสัญลักษณ์แห่ง
เลือดและความตาย” (เหม เวชกร, 2510: 231-32)

4.3.1.4 ฉากบรรยากาศในยามเช้า

สำหรับฉากบรรยากาศในตอนเช้านั้น ครูเหม เวชกร ใช้สำหรับตอนคลี่คลายเรื่อง
(Resolution) คลี่คลายปัญหาทั้งหมด ซึ่งตัวละครได้ผ่านขีดภาวะความกลัวอันสูงสุดมาแล้ว ความ
เช้า หรือแสงอาทิตย์ยามเช้า เป็นสัญลักษณ์ของการคลายอาถรรพณ์จากตอนกลางคืน หรือความ
มืด ที่เป็นสัญลักษณ์ของความน่ากลัว การหลับใหล ไม่ว่าจะเรื่องจะจบลงแบบสุขนาฏกรรม หรือโศก
นาฏกรรม ฉากบรรยากาศในตอนเช้าก็เป็นจุดเริ่มต้นชีวิตใหม่ของตัวในภายหน้าต่อไป

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากในยามเช้า

“ผมตกใจพะวักพะวังและมีความกลัวจนสุขซี้ด หมดความรู้สึกล้มลงไปกลางทางเดิน จน
รุ่งเช้าเพื่อนบ้านมาช่วยหาหูกหาเย็บให้กิน แต่คนอย่าผมจะอยู่ดูหน้าใครๆได้อีก แม้แต่ผีก็เกลียด
ผมจึงหนีหน้าเพื่อนบ้านต่อไปอีก จนเพื่อนคนหนึ่งที่อยู่เรื่องของผมดี จับตัวผมบวชพระจนบัดนี้
แหละ เป็นทางสุดท้ายแห่งชีวิต” (เหม เวชกร, 2510: 231-32)

4.3.1.5 ฉากและบรรยากาศตามฤดูกาล

นอกจากฉากบรรยากาศในช่วงเวลากลางคืน ตอนเย็น และยามเช้าแล้ว ครู เหม เวชกร ยัง
เขียนพรรณนาถึงฉากบรรยากาศที่เป็น ช่วงเวลาแห่งฤดูกาล ซึ่งมักปรากฏในเรื่องที่มี Setting อยู่
ในชนบท ฉากและบรรยากาศที่เป็นช่วงเวลาและฤดูกาลนั้นมีส่วนช่วยเสริมเรื่องราวให้มีความเข้ม
ค้นมากยิ่งขึ้น อาทิ การเพิ่มอุปสรรคให้กับตัวละคร

4.3.1.5.1 ฉากบรรยายภาคในหน้าแล้ง

เรื่อง ศาลาทงเปลี่ยว

นายทองคำไปเที่ยววัดนกรกระจบบกับน้ำทิมน เพื่อไปเอาของดี(เครื่องรางของขลัง) จากอาจารย์ท่านหนึ่ง พอตกค้าจึงได้ชวนกันพักที่ศาลาตามรายทาง ขณะที่ทั้งสองกำลังคุยกันได้มีชายคนหนึ่งเดินเข้ามาในศาลาแล้วก็มานอน ต่อมา มีชายอีกกลุ่มหนึ่งเดินเข้ามาแล้วพวกเขาก็ทักทายกันอย่างสนิทสนม และชวนกันเล่าเรื่องผี ในไม่ช้าคนกลุ่มนั้นก็วิ่งเล่นหลอกผีกันมีชายคนหนึ่งทำมือโตๆยาวๆ ไซ่วคว่า หยอกล้อกัน นายทองคำและน้ำทิมนพอเห็นมือยาวๆเกินมือของมนุษย์จึงพากันตกใจวิ่งหนีออกจากศาลาอย่างไม่คิดชีวิต

สำหรับเรื่องนี้ฉากและบรรยายภาคแบบฤดูกาลแสดงให้เห็นถึงความลำบากของตัวละคร ที่ต้องเดินทางผ่านเส้นทางที่อันตรายแห่งแล้ง จนต้องพักค้างคือเอาแรงในศาลาข้างทางกลางป่า จนถูกผีบนศาลาหลอก

ตัวอย่าง การบรรยายถึงความลำบากในการเดินทางของตัวละครในยามหน้าแล้ง

“หน้านี้แล้งจัด ลำนํ้าย่านนั้นแห้งขอด ผู้คนข้ามปากไม่ต้องอาศัยเรือเลย เดินข้ามกันในลำน้ำอย่างสบาย มีทางน้ำไหลเป็นสายๆ ลึกบ้าง ตื้นบ้าง พื้นท้องน้ำเป็นทรายละเอียดทางน้ำไหลนั้นอย่างลึกก็แค่เช่า โดยมากมักจะเพียงท่วมหลังเท้าเท่านั้น เป็นการตัดค่านํ้าสำหรับชาวบ้านบางนั้นอยู่มาก เวลาร้อนจะอาบน้ำบ้างตอนไหนน้ำตื้นก็ร้อนดั่ง น้ำต้ม ต้องบุกไปหาต่อนน้ำลึกที่พอจะนั่งลงพอนํ้าท่วมแค่ตัก แล้วใช้มือวิดหรือตักรด เอาตามมีตามเกิด เราทั้งสองคนเดินลงน้ำที่ร้อนจัดมาขึ้นอีกฝั่งหนึ่ง ขึ้นทางคลองแล้วออกสู่ทุ่ง” (เหม เวชกร, 2509: 48)

4.3.1.5.2 ฉากบรรยายภาคในหน้าฝน

เรื่อง หมอมือ (ชุดปีศาจของไทย)

เป็นเรื่องราวของนายทองคำเมื่อตอนที่เขาได้อาศัยอยู่กับลุง ซึ่งลุงมีอาชีพเป็นหมอมือ หมอมือ วันหนึ่งทองคำได้ตามลุงไปทำพิธีปราบผีที่สิงอยู่ในคนป่วย ตอนเดินทางกลับบ้านเกิดฝนตกพายุมา ทองคำต้องวิ่งตามหลังลุงเพราะกลัวผี พอกลับมาถึงขณะที่กำลังนอนหลับอยู่ สุนัขเห่าหอนและมีเสียงคนเรียกลุงว่า “พ่อหมอ” เสียงแหบๆ ทองคำเปิดประตูแต่ไม่พบใคร นอกจากลมพัดเข้ามาอย่างแรง

สำหรับเรื่อง หมอผีนี้เป็นการเขียนฉากและบรรยากาศในช่วงฤดูฝน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอุปสรรคที่นายทองคำกับลุงต้องพบเจอฝนตกอย่างหนักในระหว่างการเดินทางไปปราบผี

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงสภาวะฝนตกที่ตัวละครต้องเผชิญในระหว่างทางกลับบ้าน

“เบื้องหน้าเรามีฝนตั้งเค้ามืดครึ้มอยู่ กระแสลมฝนพัดมาอ่อนๆ แสดงว่าฝนจะเริ่มมาหาเราแล้ว หากแต่ยังอยู่ไกลสักหน่อย เจ้ากบเขียว ร้องทำทนายฝนอยู่ขรม ถ้าหากฝนประเดลงมาในเวลานี้คงจะลำบากในการเดินทางไม่น้อย เราเร่งฝีเท้าอีกพักใหญ่จึงถึงบ้านคนไข้” (เหม เวชกร ,2509: 55)

4.3.1.6 ฉากบรรยากาศที่เป็นยุคสมัยก่อน

ฉากบรรยากาศที่เป็นยุคสมัยนับว่าเป็นการเล่าเรื่องที่โดดเด่นและสมจริงที่สุดอย่างหนึ่งของวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของเหม เวชกร ซึ่งฉากและบรรยากาศที่เป็นยุคสมัยในอดีต ฉากในกรุงเทพมหานคร ราวๆพ.ศ.2476-2509 ซึ่งประเทศไทยในขณะนั้นอยู่ในช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ และเปลี่ยนเป็นระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาในท้ายสุด โดยการขับเคลื่อนของกลุ่มคณะราษฎร

ฉากและบรรยากาศที่เป็นยุคสมัยย้อนยุคจากบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มเสน่ห์ความสมจริงให้กับวรรณกรรมแต่ยังมีคุณค่าในการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้น

เรื่อง หลบภัยในอากาศ

นายสุพจน์ข้าราชการไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จากภาวะสงครามในขณะนั้นได้มีผู้คนล้มตายจากระเบิดจำนวนมาก วันใดที่มีระเบิดคนจะวิ่งมาหลบภายในหลุมหลบภัย นอกจากคนธรรมดาแล้วยังมีผีที่ถูกระเบิดตายก่อนหน้าีมาหลบและคอยหลอกหลอนผู้คนด้วย ในระหว่างช่วงสงครามนายสุพจน์จำเป็นต้องไปหลบภัยนอนค้างบ้านเพื่อนที่นอกชานเมือง ในเวลากลางคืนเรือโดยสารจะมีคนน้อยทำให้คนต้องรอนานแต่จะมีผู้หญิงคนหนึ่งอาสาพาเรือรับส่งคนโดยไม่คิดค่าจ้าง ซึ่งผู้หญิงคนนั้นคือผีที่คอยรับสุพจน์กลับบ้านมาแล้วหลายครั้ง หลังจากที่สุพจน์รู้ความจริงก็หวาดกลัวเป็นอย่างหนักและได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผีผู้หญิงคนนั้น

ตัวอย่าง การกล่าวถึงช่วงเวลาที่เป็นเหตุการณ์ในเรื่องในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

“เรื่องนี้ เป็นการบันทึกเหตุการณ์ของนายสุพจน์ที่พบปีศาจในตอนใต้ประเทศไทยสู่ภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ถูกบอมบ์แทบทุกวันทุกคืน มีการพรางไฟ มืดไปทั้งเมือง” (เหม เวชกร, 2511: 25)

เรื่อง กรุงเทพฯ แชน้ำ

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในช่วงที่น้ำท่วมกรุงเทพฯ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ประชาชนต่างดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความยากลำบาก รวมถึงนายยอด แสงธรรม ข้าราชการชั้นผู้น้อย วันหนึ่งนายยอด ครูคง และครูแก้ว ได้นัดกันดื่มเหล้าตามปกติ จากนั้นครูคงได้พายเรือมารับเพื่อนกลับบ้านที่ตรอกข้างวัดประยูม ครูคงได้นำเรือไปส่งนายยอดและครูแก้ว แต่พอส่งถึงบ้านเรือก็ได้หายไปอย่างประหลาด นายยอดก็ได้รู้ความจริงว่า ครูคงตายมาแล้วเมื่อสองวันก่อน เนื่องจากอาบน้ำและตายคาบ้นได้ ทั้งหมดลงความเห็นว่า ครูคงถึงแม้ร่างกายจะตายไปแล้วแต่ดวงวิญญาณยังคงเป็นห่วงเพื่อนจึงนำเรือมารับ

ตัวอย่าง การกล่าวถึงช่วงเวลาที่เหตุการณ์ในเรื่องในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

“แม่สายคงคาจะเกรงว่าเราคงจะร้อนจากฤดูที่ระเบิด จึงประทานสายพระคงคาบ่าเข้าท่วม ประเทศไทยตั้งแต่เหนือมาจรดกลางให้เป็นแผ่นดินแชน้ำ แม่สายธาราค่อยๆ เคลื่อนเข้ากรุงเทพฯ ตอนแรกๆ ชาวกรุงเทพฯ หนุ่มสาวตื่นตื่นในของใหม่ที่นานๆ จะมีสักที ที่เรือกับรถวิ่งหลีกกันจึงกลายเป็นสภาพที่แปลกและสนุกสนาน แต่อนิจาความยากเข้าสู่หาผู้ตัวไม่” (เหม เวชกร, 2511: 159)

4.3.1.7 ฉากบรรยายจากเรื่องแต่งในวรรณคดีและดินแดนมหัศจรรย์

สำหรับฉากบรรยายในเรื่องแต่ง ครูเหมได้หยิบยืมตัวละครจากวรรณคดีไทยในสมัยโบราณมาเป็นตัวละครผี อาทิ เรื่อง *เมืองแม่วันทอง* เรื่อง *วันทองสองใจ* มาสร้างสีสันให้แก่เรื่องผีที่ตัวละครสามารถเดินทางข้ามกาลเวลามาหลอกหลอน หรือจะเป็นฉากบรรยายภาคในดินแดนมหัศจรรย์ ซึ่งเป็นเรื่องราวความขนานไปในดินแดนที่แปลกใหม่มีความเหนือธรรมชาติ อาทิ เรื่องแดนประหลาด สโมสรพวงกายทิพย์ นักคำนวณที่เล่นกับไฟ เรื่องเก่าที่บ้านเกิด ซึ่งครูเหมเวชกรได้จินตนาการสร้างสรรค์ฉากและบรรยายภาคในดินแดนมหัศจรรย์ได้ออกมาอย่างน่าตระการตาและสมจริง

เรื่อง เมืองแม่วันทอง

วิชัยและอุทิศที่มาเที่ยวสุพรรณเพราะสนใจในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เดินทางไปเรื่อยๆ ถึงยามค่ำคืนทั้งคู่ ก็ได้พบกับหญิงลากรถหามคนป่วยมาขวางถนนไว้และขอให้ทั้งคู่ขับรถนำคนเจ็บไปส่งที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง แต่อุทิศไม่ยอมเพราะเห็นว่าเป็นคนตาย หญิงสาวคนนั้นยั่วโมโหด้วยการทำให้ทั้งสองมาช่วยลากศพออกไปให้พ้นทาง ทั้งสองฝ่ายไม่ยอมจึงทะเลาะกันสักพัก เธอได้กลายเป็นหญิงแก่แล้วศพที่นอนอยู่ก็ถูกมาหัวเราะชอบใจ อุทิศโมโหขับรถฝ่าฝืนไปไม่คิดชีวิต หลังจากโดนผีหลอกมาแล้วทั้งคู่ก็เจออุบัติเหตุรถถูกปล้นตาย 2 รอด3 เมื่อกลับมาบ้านอุทิศที่ทั้งคู่จึงรู้ว่าป็นญาติของเมียวิชัย ในจังหวัดสุพรรณ อุทิศรู้สึกว่หากเขาไม่หลงเที่ยวเมืองแม่วันทองก่อน คงถูกปล้นเหมือนรถคันนั้นแน่นอน ดูเหมือนเป็นเหตุบังเอิญที่แม่วันทองได้มาห้ามไว้เหมือนกับที่ห้ามทัพของพระไวย วิชัยและอุทิศให้ให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทำใจกับเรื่องที่เกิดขึ้น

สำหรับเรื่องเมืองแม่วันทองนี้ ครูเหมได้ถ่ายโยงฉากมาจากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ฉากดังกล่าวสามารถสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยสมัยในสมัยโบราณ

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากและบรรยากาศตัวละครในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้าง ขุนแผน

“ ผมก็ฝันด้วยความวังเวงย้อนหลังไปสมัยที่แม่พิมพ์ยังอยู่ ภาพที่เกิดขึ้นเลือนๆในห้วงคิด เห็นแม่พิมพ์กับบ่าวไพร่ฝ่ายหญิงลงมาอาบน้ำที่ห้องคลอง พวกบ่าวไพร่ผู้หญิง เล่นเอาเถิดไล่จับกันสนุกสนาน จนผ้าผ่อนหลุดไม่ติดกาย อีกพวกคลองด้านหนึ่งมีขุนช้างกับบ่าวไพร่กำลังแอบที่ซุ่มไม้ชื่อชิงชี่ พวกบ่าวไพร่ออกปากกันงุ่นง่าน เวลานั้นแม่พิมพ์ขบขัน ข้าทาสนางหัวเราะตัวเอนไปจนผ้าห่มไพล่จากรักแล้ว จนเห็นถันของนางแลบออกมา” (เหม เวชกร,2510: 92)

เรื่อง แดนประหลาด

นายทองคำคิดถึงวิญญาณของรำเพยมาตลอด วันหนึ่งรำเพยกลับมาหาและชวนไปเที่ยวยังดินแดนประหลาดที่เธออาศัยชดใช้กรรมอยู่ ทั้งคู่พากันเที่ยวไปในดินแดนอันสวยงามมีสัตว์ประหลาด มีสถานที่แปลกๆเต็มไปหมด มีปลาหัวเสือ มีงูหัวเสือมีคนตายไปแล้วเดินแก้ผ้าปะปนกันเต็มไปหมด นายทองคำสงสารรำเพยที่ต้องทำงานหนักเพื่อชดใช้กรรมจึงไม่อยากจะกลับไปยังโลก แต่ถูกคัดค้านโดยเสี่ยของผู้เป็นใหญ่ในดินแดนนั้น นายทองคำจึงได้เดินทางกลับมายังโลกมนุษย์ด้วยความเสียดายและตั้งมั่นรอการกลับมาของรำเพยต่อไป

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากและบรรยากาศในดินแดนมหัศจรรย์

“เราลอยพันพันพิภพจนมองไม่เห็นพื้นล่างเลย มันลอยลึ่วมาในกลางเวหาอย่างวิเวก... มาแปลกใจอีกครึ่งหนึ่งที่กำลังลอยตัวเอง ไม่มีผ้าผ่อนอะไรปิดกายสักนิดเดียวและรำเพยก็เช่นกันคิดว่านี่คือความอิสระ เราพ้นโลกมนุษย์แล้ว” (เหม เวชกร, 2509: 67)

“เราลอยตัวมาอย่างที่ไต่ไม่รู้เรื่อง แต่เราก็พอใจในความสุขของเราทั้งสอง จนกระทั่งมาพบเข้าอีกแดนหนึ่ง แดนนี้บ้านช่องสร้างด้วยหินทั้งแท่ง แต่สลักกลดลายวิจิตรงดงามยิ่งนัก บ้านของทุกคนเหมือนปราสาทแม้จะอยู่ริมถนนอย่างบ้านเมืองเราก็ตาม แต่ความงามของอาคารนั้นสลักเสลาดงามดั่งนครเทพเจ้า” (เหม เวชกร, 2509: 67)

4.3.2 ความสมจริงจากสูตรการเล่าเรื่องทางภูตผีให้มีลักษณะความเป็นไทย

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร มีลักษณะความเป็นไทยปรากฏอย่างเด่นชัดจากเนื้อหาในบทประพันธ์ที่แสดงถึง วิถีชีวิต(Life style) ของชาวไทยในสมัยก่อน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม หรือการสอดแทรกขั้นตอนและวิธีการของประเพณีพื้นบ้านในแบบต่างๆ อาทิ งานแต่งงาน งานศพ งานบุญ งานบวช ทั้งนี้มีลักษณะความเป็นไทยปรากฏเด่นอย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตของไทยในชนบท คนไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวง ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยอิสลาม หรือจะสะท้อนออกมาจากฉาก บ้านทรงไทย วัดวาอาราม ท้องนาท้องทุ่ง แม่น้ำลำธาราน ตลิงริมคลอง และอาหารการกิน ล้วนมีภาพชีวิตความเป็นไทย วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร มีลักษณะความเป็นไทยปรากฏเด่นอยู่ทุกเรื่อง อาทิ *ผ้าป่าผีตายหยดน้ำสังข์* *ผีปอบ* *อ้ายบักสอย* *พ่อเพลงแม่เพลง* *แม่ชี*

4.3.2.1 ความเป็นไทยในรูปแบบวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับพุทธศาสนา

วัดวาอาราม พระภิกษุสงฆ์ ในพุทธศาสนา จากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร เป็นเป็นสัญลักษณ์ของการแสดงออกทาง ศิลปวัฒนธรรมแบบไทย ไม่ใช่สัญลักษณ์ของการปราบผี หรือชั่วตรงข้ามระหว่างธรรมะ กับอธรรม ตามชนบจีนตคติแนวผีของไทยทั่วไป ครูเหม เวชกรได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนากับชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์กันดีระหว่างกัน พุทธศาสนาเข้ามาอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดมา ดังนั้น หากมีเรื่องของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย อันเป็นกฎแห่งสามัญลักษณ์ของโลกใบนี้ ตัวละคร พระ ของครูเหม เวชกรจะมาทำหน้าที่เป็นผู้ให้กำลังใจ ผู้ให้คำแนะนำ หรือเป็นสิ่งที่ตัวละครอื่นๆ เห็นแล้วรู้สึกอบอุ่นซุซุใจ เวลาเกิดภัยยามคับขัน

เรื่อง ผ่าป่าผีตาย

ตาเฮ้งและเพื่อนที่ได้ไปร่วมประเพณีงานบุญทอดผ้าป่าสามัคคี ตาเฮ้งได้ฟังเรื่องการละเล่น ผ่าป่าผีตายจากผู้เฒ่าคนหนึ่ง เกิดนึกสนุกจะเล่นเป็นคนตายให้เพื่อนหามไปรอบหมู่บ้านด้วย ใครห้ามก็ไม่ฟัง ในระหว่างการหามตาเฮ้งอย่างสนุกสนาน คนหามเมาเหล้าสนุกเพลิดเพลนจนเกิดลื่น ตกลงในร่องน้ำ ตาเฮ้งพลัดตกลงมาหัวปักโคนตาย

ตัวอย่าง บทสนทนาที่ตัวละครกล่าวถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับพุทธศาสนา

“ผ่าป่าผีตายนี่นะ ยังไงกันจะปู้”

“ไอ้ย! ผีตายจริงๆก็มี ผีขึ้นด้วยดิน ผีผูกพ่อนหญ้าเอากระดาษปิดหุ้มก็มี เอาคนทำเป็นผีตายก็มี” แกว่าไว้หลายวิธี

“อ้อ...ผีตายนะ ไม่ได้ทำกันอย่างเราทำนี่หรอก” แกว่า “เขาทำกันเจียบๆปิดบังไม่ให้ใครรู้ เขาล้อพระเล่นอย่างหยอกๆล้อๆ” ปู้อ้ออิมข้าวต้มคุย “พอตกค่ำ เขาก็นำเอาศพที่จะเผาออกจากโลง วางบนกระดานที่ทำให้กระดกได้ เพื่อว่าพระมารับผ้าไตรที่ศพ ศพก็จะกระดกขึ้นถวายผ้าให้พระ” พอถึงตอนนี้ ใครๆก็พากันร้องไอ้โฮตามๆกัน (เหม เวชกร, 2509: 222)

4.3.2.2 ความเป็นไทยในรูปแบบอาหารการกิน

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร ได้มีการสอดแทรกเรื่องราวของอาหารการกิน ในระหว่างที่ตัวละครกำลังนั่งคุยกัน ไว้แทบทุกเรื่อง หากเรื่องสั้นเรื่องนั้นมี Setting อยู่ในชนบท ซึ่งการบรรยายความเป็นไทยในรูปแบบอาหารการกินนี้ ทำให้วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีมีลักษณะเป็นสารคดีนำเที่ยวแบบเที่ยวไปชิมไป นับว่าเป็นอีกสีสันหนึ่งของงานบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร

เรื่อง หยดน้ำสังข์

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงตำหรับอาหารพื้นบ้าน

“ในขณะที่เรากำลังพูดคุยกัันอยู่นั้น แม่นิมภรรยานายชุ่มก็ยกสำหรับกับข้าวออกมา เราจึงลงมือกินกันอาหารบ้านนา นั้นท่าจะทั้งน้ำพริกเสียดก็จะได้ไม่เป็นอาหารบ้านนา มีต้มยำปลาช่อนที่ต้มแบบโสกอี้อ หอมเผา กระเทียมเผา พริกชี้ฟ้าแห้งเผา ใส่งไปในแกงแล้วโรยด้วยใบกระเพรา

ส่วนใครใคร่โบมะกรุณานั้นก็ใส่อยู่ธรรมดา มะนาวไม่ใช่ เขาเอาส้มมะขามเปียกแทน ชดแล้วโล่งคอ
จริงๆ” (เหม เวชกร,2510:124)

เรื่อง *อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์*

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงการรับประทานในบรรยากาศแบบชนบท

“ผู้ใหญ่เต็มฟังไปก้มหน้าปิ้งปลากรอบและปลาตะเพียนใส่เกลือตากแห้ง กลืนเข้าจุกถึง
กลืนน้ำลาย พวกเราจึงรินเหล้าใส่แก้วกันอีก ผู้ใหญ่ร่างผอมก็ยกหม้อต้มปลาช่อนเทเต็มลงชาม
ใหญ่อีก ทั้งปรับปรุงเบรี่ยวเค็มเผ็ดให้เต็มที่เราดื่มและกินแก้มก้นอย่างเงี้ยวกลืนโคลนและกลืน
สาหร่ายชายคลองทั้งสาบควายโขยมาตามลม ทำให้เห็นใจในสภาพาวนา” (เหม เวชกร
,2509:236)

4.3.2.3 ความเป็นไทยในรูปแบบวัฒนธรรมพื้นบ้าน

สำหรับความเป็นไทยในรูปแบบวัฒนธรรมพื้นบ้าน ครูเหม เวชกร ได้สอดแทรกวิถีการ
ดำรงชีวิตทั้งในยามปกติ และยามมีงานพิธีการต่างๆ หรือบอกขั้นตอนของงานพิธีนั้นๆ เช่น พิธี
แต่งงานแบบพื้นบ้านของชาวจังหวัดอุตรดิตถ์

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงประเพณีการแต่งงานแบบพื้นบ้านจากเรื่อง *หยดน้ำสังข์*

“เมื่อขึ้นบนบ้านแล้ว จะนั่งพักนั่งคุยกันสักครู่ แล้วเขาจะจัดเอาเจ้าบ่าวและเจ้าสาวขึ้นนั่ง
เตียง ก้มหมอบพนมมือที่หมอน ผู้ใหญ่ที่นั่งถือจะเป็นผู้สวมมงคลและเจิมหน้า ส่วนพระสงฆ์ท่าน
ก็เตรียมที่จะสวดชยันโตเมื่อน้ำสังข์หยดลงเป็นหยดแรก การรดน้ำสังข์ของบ้านนอกเขาไม่รดที่
มืออย่างชาวกรุงผู้ใหญ่อดลงที่หัวเลย บางรายผมเคยเห็นรดกันดังรดน้ำสงกรานต์ จนต้องมีผ้าไป
เปลี่ยนที่บ้านเจ้าสาว โดยมีธรรมเนียมว่าจะต้องขอเงินไว้กับผ้าถุงด้วย เพื่อเป็นการจ้างหรือรางวัล
แก่คนที่จะนำผ้าไปปล้ำซัก” (เหม เวชกร,2510:129)

“ตอนตักบาตร ผมได้ดูเจ้าสาวผู้เป็นต้นเหตุของการตายของนายบุญได้อย่างถนัด เธอมี
หน้าตาสวยอย่างเรียบๆสมกับท้องที่แต่ก้มหน้าเสมอไม่ค่อยสู้ตากับใครๆ เจ้าบ่าวพยายามเอา
เปรียบในพิธีตักบาตร คงจะได้รับคำสอนไว้ว่าจะต้องจับทัพพีโดยให้มือขวาตักทัพมือเจ้าสาว ซึ่ง
เป็นพิธีข่มนามกัน เขามีอำนาจเหนือเจ้าสาวเสมอ ถ้าหากผลอดตัวถูกเจ้าสาวจับทัพมือตัว ก็
จะแพ้อาถรรพณ์กัน” (เหม เวชกร,2510:128)

4.3.2.4 ความเป็นไทยในรูปแบบศิลปะดนตรี - นาฏศิลป์

ความเป็นไทยในรูปแบบศิลปะนาฏศิลป์ ประชุม เวชกร ถ่ายทอดผ่านเรื่องผีที่มีโครงเรื่อง และตัวละครในแวววงอาชีพนานาฏศิลป์-ดนตรีไทย มักเป็นเรื่องราวความรักของสมาชิกในวงดนตรีหรือคนในสายงานเดียวกัน มีภาพบรรยากาศการเล่นดนตรี การประชันเพลง การขับร้องเพลง ฟันบ้าน การที่ครูหม เวชกรสามารถถ่ายทอดเรื่องราวศิลปะนาฏศิลป์ได้ดี คงเป็นเพราะครูหมได้นำชีวิตและประสบการณ์ตรงของตนเองที่เคยเป็นนักดนตรีในวัยหนุ่มผจญภัยไปยังที่ต่างๆ จนพบรักกับแม่แจ่มหญิงสาวสมาชิกในวงดนตรีจนได้แต่งงานกันภายในเวลาต่อมา

เรื่อง คู่กรรม

ประเทืองยอดฝีมือทางนาฏศิลป์ที่ได้หนีรักมาที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีโอกาสเป็นตัวแทนของวงดนตรีไทยผู้ใหญ่วิ่งขึ้นประชัน กับวงดนตรีของผู้ใหญ่โพธิ์ ประเทืองมีฝีมือที่เป็นเลิศจนชนะใจผู้ชมและนักดนตรีสาวฝั่งตรงข้าม ต่อมาประเทืองได้มาเป็นครูดนตรีให้กับวงดนตรีของผู้ใหญ่โพธิ์จึงได้ใกล้ชิดกับลูกสาวหัวหน้าวงจนเกิดเป็นรักสามเส้าขึ้น แต่แล้วประเทืองกับน้องน้อย(ลูกสาวคนสุดท้อง)ของผู้ใหญ่โพธิ์ได้ถูกลอบตายคางานแต่อย่างที่ไม่คาดคิด สร้างความโศกเศร้าเสียใจเป็นอันมากในตอนที่ยุญญาณของทั้งสองคนมาร้องเพลงบอกลาเป็นครั้งสุดท้าย

ตัวอย่าง การประชันเพลงของตัวละครเพื่อแสดงฝีมือทางนาฏศิลป์

“ในคราวหนึ่ง เกิดมีงานของหลวงพ่อวัดเทพราชขึ้น ทางวงผู้ใหญ่เที่ยงเจ้าถิ่นนั้นก็ต้องบรรเลงประจำเป็นของธรรมดา แต่บังเอิญผู้ใหญ่โพธิ์ก็เป็นศิษย์หลวงพ่อเช่นกัน จึงจำใจเอาวงดนตรีมาช่วย ทั้งๆที่รู้อยู่ว่า เมื่อพบกันก็ต้องประชันกัน พอรู้ว่าวงดนตรีของผู้ใหญ่โพธิ์จะมาที่วัดเทพราช” (เหม เวชกร,2511:44)

“ทางวงผู้ใหญ่โพ โหมโรงด้วยเพลงครอบจักรวาล โดนสายหยุดลูกสาวคนรองสี่ขอด้วงขึ้นเพลง แล้วลูกวงก็รับพร้อมกันเสียงแน่นหู.....ขึ้นต้นเพลงโดยกะปริบกระปรอยชมดชม้อยหวานซึ้ง.” (เหม เวชกร,2511:45-46)

4.3.3 ความสมจริงจากทฤษฎีการเล่าเรื่องทางภูตผีแบบครู เหม เวชกร

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร มีทฤษฎีการเล่าเรื่องทางวิญญาณเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะตน ทฤษฎีการเล่าเรื่องทางวิญญาณหมายถึง มุมมอง ความเชื่อที่มีต่อเรื่องชีวิตหลังความตายการ ความเป็นมาเป็นไปของชีวิตในโลกมนุษย์และโลกวิญญาณ

หรือ กฎแห่งการเวียนว่ายตายเกิดที่ครุเหม เวชกร ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาตามแบบฉบับอันเป็นทฤษฎีของครุเหมเอง อาทิ การเวียนว่ายตายเกิดของวิญญาณ การที่วิญญาณกลัวผู้หญิงท้องอ่อนๆ ภาพของนรก สวรรค์ ในวรรณกรรมของครุเหมจะเป็นดินแดนในโลกหลังความตาย โลกลับ เป็นดินแดนประหลาดที่มีทั้งคนตายและสัตว์ประหลาดอาศัยอยู่ ตลอดจนเรื่องราวของ ความผูกพันในสัญญารัก ครุเหมสามารถนำทฤษฎีการเล่าเรื่องทางวิญญาณที่ตนเองได้สร้างสรรค์มาบอกเล่าผ่านงานบทประพันธ์ได้อย่างสมจริง จนผู้อ่านมีความรู้สึกว่หรือชีวิตหลังความตายจะเป็นไปตามแบบเรื่องผีของครุเหมจริงๆ

ตัวอย่าง คำสัมภาษณ์ของ ไพศาล กริชไกรวรรณ เลขาธิการมูลนิธิบรมครู ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเล่าเรื่องทางภูตผีในรูปแบบของครุเหม เวชกร

“แม้แต่ทฤษฎีของผีของวิญญาณ เรื่องการเกิด การตาย ว่าทำไมผีถึงกลัวที่จะเข้าไปอยู่ในสังคมของมนุษย์เพราะอะไร มันมีทฤษฎีซึ่งครุเหมได้สอดแทรกลงไป ผีมันกลัวการเกิด ผีกลัวการถูกดูดเข้าไปในท้องคนผู้หญิงที่ตั้งครรภ์อ่อนๆ เพราะวิญญาณยังห่วงหาอาลัยชีวิตบนโลกมนุษย์อยู่ ผีจึงอยากจะอยู่ในมิติของเขาตลอด”(ไพศาล กริชไกรวรรณ,สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554)

เรื่อง อวสานหมอมผี

เป็นเรื่องราวภาคต่อของเรื่อง หมอมผี ที่หมอมผีจอมขมังเวทย์ผู้ได้เลี้ยงผีสาวแสนสวยไว้เป็นเมีย ต่อมาผีที่ตนเลี้ยงไว้ดันไปหลงรักชาวลูกชายของหมอมผี ภายหลังกหมอมผีได้ไปมีเมียใหม่ที่เป็นคนธรรมดาจึงเอาใจเมียที่เป็นผีน้อยลง หมอมผีต้องตายด้วยอุบัติเหตุเพราะความแค้นของผีสาว ต่อมาผีสาวได้ครองรักกับลูกชายหมอมผีอย่างมีความสุข แต่แล้วในคืนวันหนึ่งก็เกิดอุบัติเหตุอย่างน่าสลดใจ มีเรือลำหนึ่งมาชนท้ายเรือที่ทั้งสองอาศัยอยู่ บังเอิญภายในเรือที่มาชนมีหญิงท้องแก่ดวงวิญญาณผีสาวจึงถูกดูดเข้าไปในท้องหญิงคนนั้นจึงทำให้ชายคนรักเสียใจมากมา

ตัวอย่าง ทฤษฎีการเล่าเรื่องทางภูตผีในแบบของเหม เวชกร ที่มีความเชื่อว่าผีมักกลัวผู้หญิงท้องอ่อนๆ เพราะกลัวดูดเข้าท้องไปเกิด

“เธอรูสึกมีทุกข์หนัก เศร้าสร้อยอาลัยผมเหลือเกิน เธอบอกว่าการที่เธอจะเกิดนั้น เธอจะบอก ลานนั้นหาหันไม่ ถ้าผู้ใดกำลังตั้งครรรภ์อ่อนๆหรือที่เรียกว่ากำลังตั้งกลุ่มเลือด เมื่อนั้นนางผู้เจ้าของครรรภ์จะมีไฟฟ้าแรงดึงดูดที่สำคัญมาก ถ้าเธอกับเขาผ่านกัน เธออาจถูกดูดไปโดยจับพลัน หมดหนทางที่จะล้าลาสามีที่รักได้แล้ว” (เหม เวชกร,2511:84)

จากเรื่องอวสานหมอผี พบแนวความคิดการเวียนว่ายตายเกิดของภูตผีตามแบบฉบับของครูเหม เวชกร คือผีจะไปเกิดได้ก็ต่อเมื่อมาพบกับผู้หญิงที่ตั้งครรภ์อ่อนๆ วิญญาณจะถูกดูดเข้าท้อง ผีในบทประพันธ์ของครูเหม เวชกร จึงกลัวการออกไปพบปะกับผู้คนเป็นอย่างมาก

4.4 ลักษณะพิเศษจากตัวละครผีอันหลากหลาย

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของครูเหม เวชกร มีตัวละครผีอันหลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของตัวละครผีได้หลายรูปแบบ ตัวละครผีในวรรณกรรมส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นตัวละครแบบมิติเดียว(Flat character) ซึ่งเป็นตัวละครที่มีอุปนิสัยหรือพฤติกรรมแบบตายตัวไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้อ่านสามารถคาดเดาหรือสรุปได้ไม่ยากว่าเป็นอย่างไร เช่น เป็น คนดี คนเลว คนเห็นแก่ตัว หรือคนประเภทต่างๆ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าตัวละครผีโดยส่วนใหญ่ของวรรณกรรมมีลักษณะเป็นตัวละครแบบมิติเดียว (Flat character) แต่ตัวละครต่างๆล้วนมีปมความขัดแย้งในใจมาอย่างเหนียวแน่น ซึ่งครูเหมได้ผูกเรื่องให้ตัวละครมีที่ไปที่ไป มีเหตุผลมาสนับสนุนอธิบายการกระทำและการแสดงออกทางบุคลิกภาพของตัวละครอย่างละเอียด โดยที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ง่าย จากวรรณกรรมทั้งหมด 101 เรื่อง ครูเหม เวชกร สร้างตัวละครคนเดิมในการเดินเรื่อง ไว้หลายคน เพื่อเป็นตัวเดินเรื่องไปผจญกับภูตผีปีศาจซึ่งตัวละครที่สำคัญของวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผี มีดังต่อไปนี้

ตารางการแสดงบทประพันธ์เรื่องผีที่ใช้ตัวละครตัวเดิมในการดำเนินเรื่อง

ตัวละคร	เรื่องสั้นที่ใช้ตัวละครคนเดิม
อ้ายเรื่อง	อ้ายจอมต้องสู้ เรากันเอง ยามรักษาช่อง ไม่มีใครใจหมา มรดกบังคับ บ้านเกิด อ้ายเรื่อง ไปซุบตัว น้ำเกียรติ อ้ายกลัวจะตายไม่ได้ ไร่เรื่องพเนจร
นายทองคำ	ไปฝั่งศพ ขึ้นจากหลุม ศาลาทงเปลี่ยว หมอผี ไปจับจิ้งหรีด ผู้ที่กลับมา เลขานุการ ผี มรดกยุ่งยาก แดนประหลาด รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ
รำเพย	มรดกยุ่งยาก แดนประหลาด รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ
นายอุทิศ	สินวล เพลงสังขารา ลูกสาวทิดคู่ วิญญาณทรมาน ฉันทคอยรักที่นี่
นายสิงโต	ชีวิตคุณย่า เปิดหေး แก้วล่า
นายสมัย	เรื่องใหญ่ โรงเรียนครูพยุ ผู้วิเศษ มนุษย์ไม่สังคมโลก พ่อเพลงแม่เพลง นัก

	คำนวณที่เล่นกับไฟ
สมพงษ์	เหมาโทษ เข้าป่าหระกำ คอยหา
พระนพ(วัดระฆัง)	เธอว่าอะไร เข้าป่าหระกำ คอยหา เลขานุการผี ทำมาทำไป เรื่องใหญ่ แม่ชี ทิดคู่ ลูกสาวทิดคู่ สโมสรพวกกายทิพย์
นายชิต นายชวน (หมอผี)	ทำมาทำไป ใครจะไล่ของเจ้าที่ เจ้าพ่อ เข้าป่าหระกรรม คอยหา สโมสรพวกกายทิพย์

จากรายชื่อตัวละครข้างต้นครูเหมได้ใช้ตัวละครตัวเดิมในการดำเนินเรื่อง อาทิ นายทองคำ ซึ่งปรากฏตัวในหลายเรื่องราว ตั้งแต่ *ไปฝั่งศพ* ขึ้นจากหลุม ศาลาทางเปลี่ยว หมอผี ไปจับจิ้งหรีด ผู้ที่กลับมา เลขานุการผี มรดกยุ่งยาก แดนประหลาด รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติซึ่งในกรณีที่ผู้อ่าน อ่านเรื่องราวของนายทองในเรื่องก่อนๆ ก็จะทำให้เข้าใจนิสัยใจคอของนายทองคำมากขึ้น เช่น *เรื่องไปฝั่งศพ* เป็นเรื่องในสมัยนายทองคำยังเป็นเด็ก อาศัยอยู่กับยายเพียงสองคน มีความกลัวผีเป็นอย่างมากเพราะญาติเสียแถมยังโดนผีหลอกมาตั้งแต่ยังเล็ก และค่อยๆเติบโตใหญ่เป็นหนุ่มเต็มตัว ปรากฏอย่างชัดเจนในเรื่อง *เลขานุการผี* ที่เริ่มมีความทะเยอทะยานในการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ และมาพบหญิงสาวที่เป็นผีจนมีความรัก ความเสน่หาเป็นครั้งแรกในเรื่อง *มรดกยุ่งยาก* และออกหักซ้ำรักจนดวงหทัยแตกสลายเพราะผีหญิงสาวจากไป และประสบความสำเร็จในการรอกคอยการกลับมาของผีอันเป็นที่รักในเรื่อง *แดนประหลาด* และรำเพยจะเป็นของคุณในทุกๆชาติ

จะเห็นได้ว่าครูเหมได้ปฏิบัติตามหลักของตัวละครเป็นอย่างดี ถ้าผู้อ่านอ่านเรื่องของนายทองคำมาตั้งแต่เรื่องแรกๆตามลำดับพัฒนาการก็จะทำให้เข้าใจถึงบุคลิกภาพอุปนิสัยและปมในใจของตัวละครมากขึ้น แต่ถ้าหากใครไม่ได้อ่านเรื่องตามลำดับพัฒนาการก็ยังสามารถเข้าใจเรื่องราวและบุคลิกภาพ อุปนิสัยและปมในใจของตัวละครได้เหมือนกัน เพราะครูเหมจะเล่าถึงความเป็นมาของตัวละครอย่างคร่าวๆ ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดีในกรณีที่ เรื่องสั้น มีเรื่องราวที่เป็นสะพานเชื่อมเกี่ยวข้อยกั้น และบางเรื่องก็ไม่มีมีความเกี่ยวข้องกันเพียงแต่ใช้ตัวละครตัวเดิมนั้น อาทิ นายชิต นายชวน สองคู่หูนักปราบผี ที่จะเป็นฮีโรมาปราบผีในแต่ละเรื่องเท่านั้น

ในด้านตัวละครผีของครูเหม เวชกร นั้นกล่าวได้ว่ามีความหลากหลายและสามารถแบ่งประเภทในการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ตัวละครได้ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่องผ่านตัวละคร

การเล่าเรื่อง หมายถึง วิธีการเล่าเรื่องของนักเขียนหรือผู้แต่งว่าจะให้เล่าเรื่องผ่านสายตาของใคร อาทิ ผ่านตัวละครใดตัวหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร ปรากฏมุมมองการเล่าเรื่องแบบตัวละครเอก(The First-Person Narrator) จำนวน 66 เรื่อง การเล่าเรื่องจากจุดยืนจากบุคคลที่สาม (The Third –Person Narrator) จำนวน 20 เรื่อง และการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) จำนวน 15 เรื่อง

การเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครเอก คือ การเล่าเรื่องที่ตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่าเอง ผู้เล่าจะเล่าถึงเหตุการณ์ต่างๆที่เขาได้ประสบพบเจอ เนื่องจากวรรณกรรมของครูเหม เป็นเรื่องสั้นและมักใช้ตัวละครคนเดิมในการดำเนินเรื่องหลายชุด การที่ครูเหมใช้มุมมองการเล่าเรื่องจากตัวละครเอกมากที่สุดถึงจำนวน 65 เรื่อง จึงทำให้ผู้อ่านมีความสนิทสนมกับตัวละครและรู้พื้นหลังของตัวละครเวลาผู้อ่านอ่านเรื่องใหม่ที่มีตัวละครคนเก่าในการดำเนินเรื่อง

รายชื่อเรื่องที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบตัวละครเอก

ชุดปีศาจของไทย ได้แก่ ไปฝั่งศพ ขึ้นจากหลุม แดนประหลาด มรดกยุ่งยาก ก็ผีนะซิ เลขาอนุกรมฯ ไปจับจิ้งหรีด ผีปอบ ผี ศาลาทางเปลี่ยว หมอผี ผู้ที่กลับมา

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย ได้แก่ เงินยวง ดวงที่ตกเลขเลข นักคำนวณ ที่เล่นกับไฟ เรื่องเก่าที่บ้านเกิด พ่อเพลงแม่เพลง เมืองแม่วัดทอง ไปชุบตัว มนุษย์ผู้ไม่สังคมนิก

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน ได้แก่ ครูอรุณ วันทองสองใจ อวสานหมอผี ของรักเสมอใจ พ่อมดหมอผี แม่ค้ากล้วยทอด วิญญาณที่ถูกสาป หลบภัยทางอากาศ น้ำมันผีพราย แม่จ๋า

ชุดผู้มาจากเมืองมืด ได้แก่ เราคนเดียว ยามรักษาช่อง เรื่องสั้นตัวกลัวการเมือง โรงเรียนครูพูน หมอชู่โยะ บ้านเกิดอ้ายเรื่อง เรื่องยุ่งของมนุษย์ มรดกบังคับ กรุงเทพฯแห่งนี้ วิญญาณทรมาน ไม่มีใครใจหมา ประตูดี้

ชุดใครอยู่ในอากาศ ได้แก่ คณะละครเร่ หมอจำเป็น แก้วลำ ลูกสาวทิดคู่ ไข่มดแดง สู้ ทิดคู่ เปิด เหาะ เพื่อพิเศษ ชีวิตคุณย่า ทำมาก็ทำไป

เรื่อง ไปฝั่งศพ

ตัวอย่าง การเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครเอก จากเรื่อง ไปฝั่งศพ เป็นเหตุการณ์ใน สมัยที่นายทองคำยังเด็กตัวละครได้ใช้คำสรรพนามว่า “ผม” ผู้อ่านจะเผชิญเหตุการณ์ความน่า กลัวต่างๆไปพร้อมกับนายทองคำ

“ เรื่องที่ผมจะเล่าให้คุณฟังต่อไปนี้ จะเป็นปีอะไรผมก็จำไม่ได้เสียแล้ว แต่เวลานั้นอายุผมใน ราวๆ 12-13 ปี ได้เคยประสบกับเรื่องเกี่ยวกับผีที่ร้ายกาจตอนหนึ่ง เป็นสมัยที่ผมกำลังอยู่กับยายที่ อยุธยา ปีนั้นเกิดโรคระบาดร้ายแรงขึ้นอย่างหนัก ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ตายกันอย่างหนักทุกวิทุก วัน ข่าวการตายของกาฬโรคแพร่ไปทั้งอยุธยา” (เหม เวชกร, 2509:13)

เรื่อง ก็ผีนะสิ

ตัวอย่าง การเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครเอก จากตอนนายฉ่ำไปตามหาลูกที่ศาลา ทาน้ำแต่ตามไม่เจอในขณะนั้นเขาได้พบกับชายลึกลับคนหนึ่ง

“ ผมออกไปยืนหัวสะพานมองหาเรือ มีแต่เรือเข้า ไม่มีเรือออก ผมจึงหันกลับเข้าศาลา ที่ ศาลานั้นมีคนนั่งคลุมผ้าตลอดหัวคนหนึ่ง ผมจึงมองดู พอมองพินิจก็รู้ทันทีว่าเขาทำท่ายวนโทโส ผม ผมจึงนึกในใจว่า อ้าว ! เขาคงเป็นผีไม่มีญาติกรรมมัง ? “ก็ใช่ก็ผีนะสิ” ผมสะดุ้งทั้งตัว เพราะ ชายนั้นพูดสอดมาและตรงใจผมอีก ผมหันไปมอง ความโกรธหายไป นึกสงสัยอย่างประหลาดว่า เอ๊ะ จะเห็นเป็นผีเสียแล้ว” (เหม เวชกร, 2509:36)

มุมมองการเล่าเรื่องจากบุคคลที่สาม (The Third –Person Narrator) คือการให้ผู้เล่า กล่าวถึงตัวละครตัวอื่น เหตุการณ์อื่น ที่ตัวเองพบหรือพบเห็นด้วยเกี่ยวพันด้วย ในวรรณกรรมเรื่อง สั้นของ เหม เวชกร จะใช้ผู้เล่าที่เป็นกลุ่มเพื่อนที่ได้เดินทางไปพบสิ่งต่างๆและหนึ่งในกลุ่มเพื่อนจะ เป็นผู้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดของการผจญภัยที่เขาได้ไปพบมา โดยจะใช้สรรพนามว่า “ผม” หรือ “พวกเรา”

รายชื่อเรื่องที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม

ชุดปีศาจของไทย ได้แก่ ผ้าป่าผีตาย เน้นมันหวานกลมกล่อม นิ่งหวย อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย ได้แก่ หยदन้ำสังข์ อ้ายบ๊อก น้ำเกียรติ ภาพปั้นเป็นเหตุ

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน ได้แก่ เรื่องของพวกเขาแทงหยวก เปลี่ยนคน

ชุดผู้มาจากเมืองมิด ได้แก่ คุณปู่อาละวาด ผู้วิเศษ ฉันทคอยรักที่นี้

ชุดใครอยู่ในอากาศ ได้แก่ นางกลม สีนวล เจ้าพ่อ แม่ชี เรื่องใหญ่ แม่บรรจง เพลงสังขาร

เรื่อง หยदन้ำสังข์

ตัวอย่าง มุมมองการเล่าเรื่องจากบุคคลที่สาม ฉากที่นายสมัยได้แอบมองใบหน้าของผีสาว

“ตอนดึกบาตร ผมได้มีโอกาสดูเจ้าสาวผู้เป็นต้นเหตุของการตายของอ้ายบุญได้อย่างถนัด เธอมีหน้าตาสวยอย่างเรียบง่าย สวมกับท้องที่แต่ก้มหน้าเสมอไม่ค่อยกล้าสู้หน้ากับใครๆ เจ้าบ่าวพยายามเอาเปรียบในพิธีศกยาตรคงจะได้รับคำสอนไว้ว่าจะต้องจับทัพีโดยให้มือของตัวทัभीมือเจ้าสาว ซึ่งเป็นพิธีช่มนามกัน เขามีอำนาจเหนือเจ้าสาวเสมอ” (เหม เวชกร, 2510: 125)

เรื่อง ฉันทคอยรักที่นี้

ตัวอย่าง มุมมองการเล่าเรื่องจากบุคคลที่สาม

“เรื่องนี้เป็นอีกตอนหนึ่ง ของนายอุทิศผู้มีใจนิยมในนิยายรักเยือกเย็นหรือสะท่อนใจ เป็นตอนที่เขาได้พบกับนิยายรักหนึ่งในแดนน้ำตกนางรองแห่งนครนายก เขาได้หลบหน้าจากกรุงเทพฯ ใฝ่ฝันตัวอยู่ในป่าเขตน้ำตกนางรองที่ไร่ของเพื่อน เพื่อค้นคว้าเรื่องรักที่ได้พบเข้าอย่างสะเทือนใจ” (เหม เวชกร, 2512 : 171)

การเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) หมายถึง การเล่าเรื่องที่ไม่มีข้อจำกัด ผู้อ่านสามารถหยั่งรู้จิตใจ ความนึกคิด ของตัวละครได้ทุกตัว หรือสามารถหยั่งรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า หรือสำรวจความคิดฝันของตัวละครได้อย่างไรขอบเขต จากการวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสั้นและ ภาพเขียนชุดภูมิทัศน์ของครูเหม เวชกร พบว่าผู้แต่งมักจะบรรยายเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างอิสระไม่ว่า จะเป็นเหตุการณ์ในเรื่อง ความนึกคิดของตัวละคร และตัวผู้แต่งอาจจะสอดแทรกทัศนคติลงไปใน บทประพันธ์

รายชื่อเรื่องที่มีมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน ได้แก่ คู่กรรม

ชุดผู้มาจากเมืองมิด ได้แก่ คนละทาง อ้ายไพร่พิลาบ ยักษ์วัดแจ้ง ใครจะกางกัน หมอตูเฒ่า

ชุดใครอยู่ในอากาศ ได้แก่ ทรมานหรือ ชีวิตชาวทะเล พนันสนุก บ่าวสาวพลัดถิ่น เพื่อนเก่าเมียรัก ใครเป็นผู้ห้าม อัมพวาแห่งความหลัง

เรื่อง ใครเป็นผู้ห้าม

ตัวอย่าง มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน ฉากทหารหนุ่มน้อยใจภรรยาและกำลังจะหนี ออกจากบ้าน

“นายทหารหนุ่มคนหนึ่งแต่งกายนอกเครื่องแบบ ก้าวเดินออกจากตรอกหนึ่งในตำบลถนน พระอาทิตย์ นายทหารหนุ่ม ของเรา” เดินด้วยความฉุนเฉียวตามอารมณ์หนุ่ม ขว้างก้อนบุหรี่ยัง เหลือยาวอยู่บนพื้นถนนจนไฟกระจายเป็นแสงสว่าง ความฉุนเฉียวของหนุ่มๆนี้ ถ้าไม่ใช่เรื่อง ผู้หญิงก็เห็นจะมีน้อยที่มาจากเรื่องอื่นๆ แม้แต่บราฆ่าฟันก็มักจะมาจากเรื่องหญิง” (เหม เวชกร ,2512: 220)

เรื่อง ชีวิตชาวทะเล

ตัวอย่าง มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน

“พวกกรุงเทพฯที่ไม่เชื่อว่าผีมีจริงก็เกิดกลัวขึ้นบ้าง ครั้งเห็นนายฟ่อนผุดลุกขึ้นจะไปปิดแผงผ้าบ้าน พวกกรุงเทพฯที่มีฤทธิ์สุราอยู่แล้วก็วิ่งฮือตามกันออกไปนอกชาน ไขว่หานายฟ่อนลากแผงปิดได้เรียบร้อย โดยทุกคนที่ออกไปนอกชานนั้นก็ว่าไม่กลัวผี” (เหม เวชกร,2512 :220)

4.4.1 แบ่งผีตามเพศ (Gender)

จำแนกตามเพศที่ปรากฏของผีซึ่งเป็นตัวเอกที่ทำให้เกิดเรื่องราวขึ้นในแต่ละเรื่องจำแนกได้เป็น ผีผู้ชาย จำนวน 62 เรื่อง ผีผู้หญิง จำนวน 48 เรื่อง สำหรับตัวละครผีที่เป็นผู้ชายของครุเหม่นั้น ครุเหม่มักจะสร้างตัวละครผีผู้ชายให้มีหลายลักษณะทั้งแข็งแกร่งหรืออ่อนโยนขึ้นอยู่กับแก่นของเรื่องแต่ละเรื่อง หากเป็นผีผู้ชายที่มีความรักหรือผิดหวังจากรัก บุคลิกภาพของผีจะมีลักษณะอ่อนแอและน่าสงสาร อาทิ เรื่อง *ครุอรุณ คนละทาง ฉันคอยรักที่นี้* แต่ถ้าหากเป็นผีผู้ชายที่เสียชีวิตจากการถูกฆาตกรรมอย่างเดียวโดยไม่มีเรื่องความรักมาเกี่ยวข้อง บุคลิกภาพของผีจะมีนิสัยดุร้ายและมักจะมีลักษณะเป็น “ผีดิบ” ที่โผล่ขึ้นมาจากหลุมเพื่อตามมาล้างแค้น จนเป็นที่น่าหวาดกลัวของชาวบ้านทั่วไป ตัวละครผีผู้ชายที่เป็นผีดิบมี 5 เรื่อง ได้แก่ *ขึ้นจากหลุม อ้ายจอมต้องสู้ หมอจำเป็น หมอดูเฒ่า อ้ายกล้าจะตายไม่ได้* ตัวละครผีผู้ชายของครุเหม่มักมีผ้าคลุมเป็นเอกลักษณ์เพื่อบงบอกถึงความลึกลับในสภาวะที่เขาผู้นั้นไม่ใช่คนธรรมดา

รายชื่อเรื่องที่มีตัวละครผีเป็นผู้ชาย จำนวน 62 เรื่อง ได้แก่

ชุดปีศาจของไทย (10 เรื่อง) 1.ไปฝั่งศพ 2.ขึ้นจากหลุม 3.ศาลาทงเปลี่ยว 4.หมอผี 5.ไปจับจิ้งหรีด 6.ผี 7.ผู้ที่ถูกกลับมา 8.เลขานุการผี 9.เนื้อมันหวานกลมกล่อม 10.กิ้งกิ้งชะชี 11.นั่งหอย 12.ฆาตกรรม (ผีผ้าเมียบ) 9.ผ้าป่าผีตาย

ชุดผีไม่มีร่างกาย (10เรื่อง) 1.มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก 2.เพลงแม่เพลง 3.นักคำนวณเล่นไฟ 4.อ้ายบ๊อก 5.น้ำเกียรติ 6.อ้ายกล้าจะตายไม่ได้ 7.อ้ายบักสอย 8.อ้ายเรื่องพนจร 9.พ่อเพลงแม่เพลง 10.ภาพปั้นเป็นเหตุ

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (10 เรื่อง) 1.คู่กรรม 2.วิญญาณที่ถูกสาป 3.แม่จ๋า 4.เปลี่ยนคอน 5.ครุอรุณ 6.เรื่องของพวกเขาหงว 7.เรื่องหมาโทษ 8.ใครจะไล่เจ้าที่ (วิญญาณ2ผ้าเมียบ) 9 คอยหา (วิญญาณ2ผ้าเมียบ) 10.เหตุการณ์ยามดึก (วิญญาณ2ผ้าเมียบ)

ชุดผู้มาจากเมืองมิด (16เรื่อง) 1.เราทันเอง 2.คนละทาง 3.ยามรักษาช่อง 4.อ้ายไพร่พิลาบ 5.ยักษ์วัดแจ้ง 6.โรงเรียนครูพุง 6.ไม่มีใครใจหมา 7.คุณปู่อาละวาด 8.กรุงเทพฯแซ่ซ่า 9.ฉันคอยรักที่นี้ 10.มรดกบังคับ 11.เรื่องยุ่งของมนุษย์ 12.บ้านเกิดอ้ายเรื่อง 13. ผู้วิเศษ 14.หมอยุโตะ 15.หมอดูเต๋มา 16.ประตู่ผี

ชุดใครอยู่ในอากาศ (16เรื่อง) 1.ทำมาทำไป 2.ชีวิตคุณหนู 3.เจ้าพ่อ 4.เรื่องใหญ่ 5.ทิดอู๋ 6.เปิดทะเล 7.อ้ายจอมต้องสู้ 8.แม่บรรจง 9.ชีวิตชาวทะเล 10.เพื่อนเก่าเมียรัก 11.แก้ลำ 12.ใครเป็นผู้ห้าม 13.อัมพวาแห่งความหลัง 14.หมोजำเป็น 15.คนละครุเร่ 16.ตาผาด

เรื่อง อ้ายจอมต้องสู้

อ้ายเรื่องเดินทางกลับบ้านไปงานศพยาย ในระหว่างที่กำลังช่วยงานอยู่ได้ยินข่าวการตายของอ้ายจอมลูก(แม่ย้อย)ว่าตายอย่างอนาถนัก อ้ายเรื่องนี้ก็เวทนาแต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ต่อมาแม่ย้อยมีจิตอาฆาตได้ทำพิธีปลุกผีลูกชายตัวเองขึ้นมาเพื่อให้ออกอาละวาดหาตัวผู้กระทำผิด ในเช้าวันรุ่งขึ้นมีคนในหมู่บ้านนอนตายไปเฉยๆสองคน ประกอบกับผีอ้ายจอมมาเข้าฝันอ้ายเรื่องว่าขอขอบคุณที่ห่วงใย บัดนี้ได้ล้างแค้นแล้ว และขอลาก่อน อ้ายเรื่องจึงรู้ว่าคนที่ฆ่าอ้ายจอมคือไอหนูมโหดตายสองคนที่เป็นคู่กรณีกับอ้ายเรื่องนั่นเอง

ตัวอย่าง คำพูดของผีอ้ายจอมซึ่งแสดงลักษณะถึงความอาฆาตแค้น

“เฮ้ยอ้ายเรื่อง กูเองอ้ายจอม กูแก้แค้นอ้ายป่องแล้ว และอีแผนหญิงหลายใจกูก็สังหารแล้ว มึงสบายใจได้ กูแก้แค้นมันแล้ว กูบอกมึงเท่านั้นแหละ ลาก่อน” (เหม เวชกร,2512:104)

จากประโยคข้างต้นสามารถเข้าใจถึงบุคลิกและจิตใจของตัวละครผีที่เป็นผู้ชายที่มีความเป็นนักเลงใจร้อน และการคิดที่จะล้างแค้น จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร จำนวน 101 เรื่องพบว่า เรื่องผีที่มีการล้างแค้น หรือผีที่มีความแค้นและต้องการจะล้างแค้นปรากฏแต่ผีเพศชายเท่านั้น

สำหรับตัวละครผีผู้หญิง ครูเหมมักสร้างตัวละครผีผู้หญิงให้มีลักษณะที่อ่อนโยน บอบบาง มักมาในลักษณะเป็นผีนำสงสารโหยหาความรัก หากเป็นสาวชาวบ้านก็จะมีหน้าตาผิวพรรณแบบหญิงสาวชาวทุ่ง หากเป็นหญิงสาวในเมืองก็จะมีหน้าตา ผิวพรรณ เสื้อผ้าอาภรณ์ความสวยแบบคนเมืองที่แตกต่างกันไป แต่ไม่ว่าผีผู้หญิงของครูเหมจะเป็นแบบไหน ต่างล้วนจะมีจิตใจที่มั่นคง แน่วแน่ต่อการรักษาคำมั่นสัญญาในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะความรัก ผีผู้หญิงของครูเหม เวชกร

มักจะเป็นผู้ที่ตามหารัก รอคอยการกลับมาของชายอันเป็นที่รัก หรือคอยติดตามคนรักไปในสภาพ เป็นเพียงวิญญาณทุกแห่งหน ตัวละครผีผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะประสบเรื่องราวความทุกข์มาอย่าง มากมายครั้งสมัยเมื่อยังเป็นมนุษย์ และถูกการกดขี่ทางสังคมจากเพศชาย โดยมีประเด็นเรื่อง *เพศ เรื่อง ผู้สาว* เป็นสำคัญ จนกลายเป็นความผิดการถูกตีตราจากสังคม(Social Labeling) จนเธอไม่สามารถทนอยู่ต่อไปได้ ตระอมใจตายบ้าง ฆ่าตัวตายบ้าง ตายเพื่อปกป้องคนรักบ้าง ครั้งยาม สังขารแตกดับจนตัวตายกลายเป็นผีแล้ว ก็ยังไม่สามารถตัดความทุกข์ความอาลัยต่างๆได้ ซึ่งครุ เหมได้บรรยายลักษณะทางกายภาพและความคิด จิตใจของผีผู้หญิงไว้อย่างละเอียดชัดเจน ใน ด้านเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายผีผู้หญิงของครุเหม มักจะใส่ผ้าคลุมหน้าเหมือนกับผีผู้ชาย

รายชื่อเรื่องที่มีตัวละครผีเป็นผู้หญิง 48 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (7เรื่อง) 1.ผีปอบ 2.มรดกยุ่งยาก 3.เธอว่าอะไร 4.แดนประหลาด 5.ฆาตกรรม(ผี สองหัวเมีย) 6.อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ 7.รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (5 เรื่อง) 1.เมืองแม่วันทอง 2.หยดน้ำสังข์ 3.เงินยวง 4.ใคร 5.พ่อเพลงแม่เพลง
ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (16 เรื่อง) 1.น้ำมันผีพราย 2.คู่กรรม (ผีเจ้าป่า เจ้าสาว) 3.หลบภัยทาง อากาศ 4. วิญญาณถูกสาป 5.แม่ค้ากล้วยทอด 6.พ่อมดหมอผี 7.ของรักเสมอใจ 8.อวสานหมอผี 9.วันทองสองใจ 10.วิญญาณที่คอยติดตาม 11.เหมาโทษ 12.ใครจะไล่เจ้าของที่ 13.เข้าป่าหา ระกำ 14.คอยหา 15.สโมสรรพภกายทิพย์ 16.เหตุการณ์ยามดึก

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (6เรื่อง) 1.คนละทาง 2.เรื่องส่วนตัวกลัวการเมือง 3.ใครจะกางกั้น 4.โรงเรียน ครูพุง 5.วิญญาณทรมาน 6.เรื่องยุ่งของมนุษย์

ชุดใครอยู่ในอากาศ (14 เรื่อง) 1.นางกลม 2.ศรีนวล 3.แม่ชี 4.เพื่อนพิเศษ 5.ทรมานหรือ 6.แม่ บรรจง 7.พนันสนุก 8.ลูกสาวติดตู้ 9.เพลงสังขาร 10.ป่าวสาวพลัดถิ่น 11.เพื่อนเก่าเมียรัก 12.แก้ ล้ำ 13.ใครเป็นผู้ห้าม 14.แขกเมื่อคืน

เรื่อง หยดน้ำสังข์

เดือนหญิงสาวคนหนึ่ง เธอได้แอบรักกับอ้ายบุญเด็กหนุ่มคนรับใช้ภายในบ้าน ต่อมาพ่อ แม่ฝ่ายหญิงจะให้ลูกสาวแต่งงานกับลูกชายกำนัน เพื่อเป็นการขัดขวางและไล่อ้ายบุญออกจาก บ้าน อ้ายบุญรู้สึกเสียใจมากจึงผูกคอตายบนต้นไม้ข้างวัด ส่วนเดือนในวันแต่งงานก็มีอาการ

แปลกๆนับตั้งแต่ถูกน้ำพุทรมนต์ ขณะที่ญาติผู้ใหญ่กำลังรดน้ำสังข์ปรากฏกลิ่นศพเหม็นเน่าเต็มงานไปหมดทันใดนั้นร่างของเดือนก็กลายเป็นศพหลอกหลอนผู้คนในงานปั่นป่วนไปหมด

ตัวอย่าง การบรรยายลักษณะทางกายภาพของเดือน นางเอกเรื่องหยดน้ำสังข์

“เจ้าสาวนั้นหน้าตาไม่ยิ้มแย้มเลย จะว่าเกิดความอายก็คงไม่ใช่ดูว่าจะเป็นไปโดยที่เพิ่งฟื้นไข้จะมากกว่า เมื่อตักบาตรแล้ว พระก็ฉันอาหารแล้ว ก็มาถึงฝ่ายแขกทั้งสองฝ่ายจะรับประทานอาหารร่วมกัน ผมสังเกตเห็นเจ้าบ่าวทุกอิริยาบถ หน้าตาเรียบๆแต่ผิวดำตามธรรมชาติของผู้กำเนิดเขาจัดกริยาให้เรียบร้อยจนกลายเป็นหงิม มักก้มหน้าไม่ค่อยทำตัวกล้าสังคม ยิ้มน้อยๆเรื่อยๆ ผู้ใหญ่คงเสียมสอนไว้จะพูดอะไรสักคำสองคำก็ต้องยกผ้าเช็ดหน้าบังปากเพื่อให้สุภาพ” (เหม เวชกร, 2510:126)

จากประโยคข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการสร้างตัวละครผู้หญิงให้รูปร่างหน้าตาให้เหมาะกับฉากและบรรยากาศที่เป็นชนบท ประกอบกับระบบวัฒนธรรมอันเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตัวของผู้หญิงในสังคม ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะทางกายภาพ ความคิดและการกระทำของตัวละครที่เกี่ยวข้องกันได้อย่างสมบูรณ์

เรื่อง แม่ค้าขายกล้วยแขก

นายแก้วรับเด็กสาวที่ขายกล้วยแขกอยู่แถวทะเลสาบมาเป็นลูกบุญธรรม นายแก้วตั้งชื่อใหม่ว่า “บุญแอบ” นายแก้วเลี้ยงดูบุญแอบด้วยความรักและความเมตตา ครั้งพ่อโตเป็นสาวบุญแอบมีชีวิตอันแสนโศกเศร้า เธอถูกกลุ่มชายใจเดรัจฉานข่มขืน จึงทำให้นายแก้วโกรธแค้นแทนบุญแอบมาก และได้ตามฆ่ากลุ่มชายเหล่านั้นตายหมดทุกคน นายแก้วถูกจับกุมติดคุกนานสิบปี ต่อมาไม่นานบุญแอบเสียใจที่เป็นต้นเหตุให้พ่อติดคุกจึงกินยาฆ่าตัวตาย ครั้งนายแก้วพ้นโทษหนีอาลัยสงสารลูกสาวจึงหวนกลับไปยังที่ทะเลสาบที่เดิมที่พบบุญแอบครั้งแรก ทันใดนั้นก็มิเสียใจ “กล้วยทอดเจ้าข้า” “พ่อขา ช่วยซื้อลูกด้วย” นายแก้วตกใจแล้วพูดว่า “ ลูกของพ่อ” จึงล้มสลบลง

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงบุญแอบ ตัวละครผู้หญิงซึ่งมีลักษณะนิสัยที่อ่อนแอ คิดมาก น่าสงสาร

“แต่พอเลยเวลามาปีกว่าๆจะครบกำหนดโทษนั้น พี่ก็ผ่าเบรียงลงกลางกระหม่อมผมทั้งๆอยู่ในคุก ป้าเจ้าเทิดไปเยี่ยมและบอกผมว่าบุญแอบกินยาตาย เพราะน้อยใจที่เจ้าเทิดเคยเมตตาอารีมาแต่น้อย แต่กลับมาเห็นห่างเกลียดชัง โดยจ้อหาว่าบุญแอบเป็นต้นเหตุทำให้พ่อติดคุก อีกทั้งคนแถวบ้านก็ตั้งข้อรังเกียจที่ว่าเป็นหญิงเดนของชายที่ร่วมข่มขืนอย่างหมดราคา เขียนจดหมายลา

ตายไว้ก่อนกินยาตายว่า ขอลาเพื่อนก่อนในชาตินี้ ลูกอยู่ก็รังแต่จะเป็นเสนียดแก่พ่อ ชาติหน้าขอเป็นลูกพ่อโดยแท้” (เหม เวชกร,2510:92)

เรื่อง เข้าป่าหาระกรรม

ออกหญิงสาวผู้น่าสงสาร เธอมีคนรักชื่อสมพงษ์ ทั้งสองรักกันมากจนออกตั้งครอบครัว แต่ออกถูกกีดกันจากครอบครัวฝ่ายชาย ในเมื่อไม่มีใครยอมรับทั้งสองคนจึงพากันหนีไปอยู่ที่ป่าศรีราชา กับเพื่อนสนิทของสมพงษ์คนหนึ่ง สมพงษ์ใช้อุบายหลอกให้ออกกินยาสดจนถึงแก่ความตาย เขาหลบหนีเพราะกลัวความผิด แต่วิญญาณของออกยังรักและรอคอยสมพงษ์อยู่ตลอดเวลา ต่อมาพบและเพื่อน ๆ ได้ไปเที่ยวที่ศรีราชา วิญญาณของออกได้มาหา เพื่อถามถึงข่าวคราวของสมพงษ์สามีของเธอ แต่ไม่มีใครรู้แถมยังหวาดกลัว จึงได้แต่เวทนาสงสารส่งใจทำบุญอุทิศไปให้วิญญาณของออก

ตัวอย่าง *ฝันางออก* ตัวละครผีผู้หญิงผู้น่าสงสารที่คอยเร่ร่อนตามหาข่าวสารของสามีที่ทิ้งเธอไป

“เห็นเด็กมากแล้ว ผมรู้สึกเหมือนฝันว่ามีหญิงคนหนึ่งมานั่งอยู่ปลายเท้าผม ในฝันว่าผมหุดเท้ามาเป็นชดสมาธินอน ไม่ยอมให้เท้ายาวออกไป ” (เหม เวชกร,2510:92)

“พื้นป่าไม่สงสารฉันหรือ เอาฉันมาทิ้งไว้ พี่พงษ์ก็ทิ้งฉัน สงสารฉันเกิดพื้นป่า” ความรู้สึกกลัวเสียงนั้นชัดเจน และผมก็รู้สึกทันทีว่าคือยายออกผู้น่าสงสารและกลัวจับใจ (เหม เวชกร,2510:93)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการสร้างตัวละครผีผู้หญิงของครูเหม เวชกร นั้นตัวละครผีผู้หญิงมีลักษณะที่อ่อนแอและน่าสงสารอย่างเช่น บุญแอบ จากเรื่อง แม่ค้าขายกล้วยแขก ครั้นพอตายไปก็ไม่ได้มีการไปล้างแค้นกลุ่มชายโหดที่รุมข่มขืนอย่างไรใด ดวงวิญญาณได้แต่ล่องลอยกลับไปทรมานทะเลสาบอย่างเดี๋ยวเดียวและทุกข์ทรมาน หรือ ออก จากเรื่อง เข้าป่าหาระกรรม ที่ถูกสามีทำร้ายและทอดทิ้งไป ซึ่งตัวละครที่อ่อนแอและน่าสงสารจึงทำให้ตัวละครผีผู้หญิงของครูเหมนั้น แตกต่างจากตัวละครผีผู้หญิงไทยเรื่องอื่นๆที่ปรากฏตามสื่อจินตคดีต่างๆ อาทิ ผีผู้หญิงไทยในภาพยนตร์หรือละคร ที่ผีผู้หญิงมักจะมีอำนาจแค้นรุนแรงเพราะตอนสมัยยังเป็นมนุษย์เป็นเพียงผู้หญิงธรรมดา อ่อนแอ โดนรังแก หรือถูกกดทับจากระบบสังคมนายเป็นใหญ่ ครั้นตายไปทางออกเดียวที่จะแก้แค้นพวกผู้ชายได้คือ การกลายเป็นผีที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ จึงมีความดุร้าย ติดตามล้างแค้นอาฆาตตามทำร้ายผู้คน หรือคู่กรณีโดยไม่ย่อท้อ อาทิ ผีผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง *ผีช่องแอร์ ซัดเตอร์ นุบผาราตรี* แต่ตัวละครผีผู้หญิงของครูเหมเวชกร มีความ

อ่อนแอตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นมนุษย์ตลอดจนเสียชีวิตเป็นผีแล้วยังอ่อนแออยู่ เพียงแต่มีความมั่นคงในรัก ผีผู้หญิงของครูเหมเวชกรไม่เคยทำร้ายใคร

4.4.2 แบ่งตามสังคม

การแบ่งตามสังคมที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องผีวิจักษณ์พบว่า ตัวละครผีของครูเหม เวชกรมีทั้ง ตัวละครผีในชนบท ตัวละครผีในเมือง ซึ่งให้อารมณ์ความน่ากลัวของฉากและบรรยากาศที่ต่างกัน ความน่ากลัวของผีในชนบทจะเกี่ยวข้องกับรูปแบบความเชื่อเรื่องผีของวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละถิ่น เป็นรูปแบบความศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านสืบต่อกันมา ส่วนผีในเมืองจะมีความน่ากลัวแบบคนในเมืองหลวงที่ทำงานหาเลี้ยงชีพโดยไม่ได้มีการใส่ใจกับความเชื่อเรื่องผีมากนัก จนทำให้โดนหลอกโดยไม่ทันตั้งตัวเสมอ จากการศึกษาพบว่าบทประพันธ์เรื่องผี ของ เหม เวชกร มีตัวละครผีที่อยู่ในชนบท จำนวน 52 เรื่อง และตัวละครผีที่อยู่ในเมือง จำนวน 64 เรื่อง สำหรับผีของครูเหม ที่มีฉากและบรรยากาศอยู่ในชนบท โดยส่วนมากฉากและบรรยากาศที่อยู่ในสังคมเกษตรกรรมจะมีอาณาเขตอยู่ในภาคกลาง จังหวัดอยุธยา อ่างทอง ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี พิจิตร กาญจนบุรี ครูเหมได้สร้างสรรค์ฉากและบรรยายรูปแบบวิถีชีวิตพื้นบ้านความเป็นไทยออกมาได้อย่างสวยงาม

รายชื่อตัวละครผีในชนบท จำนวน 52 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (10 เรื่อง) 1.ไปฝั่งศพ 2.ขึ้นจากหลุม 3.ศาลาทางเปลี่ยว 4.หมอผี 5.ไปจับจิ้งหรีด 6.ผีปอบ 7.เลขานุการผี 8.เนื้อมันหวานกลมกล่อม 9.เธอว่าอะไร 10.ผ้าป่าผีตาย 11.อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (7เรื่อง) 1.เมืองแม่วันทอง 2.หยดน้ำสังข์ 3.เรื่องเก่าที่บ้านเกิด 4.น้ำเกียรติ 5.อ้ายกล้าจะตายไม่ได้ 6.ใคร 7.อ้ายบักสอย 8.พ่อเพลงแม่เพลง 9.ภาพปั้นเป็นเหตุ

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (19 เรื่อง) 1. คู่กรรม 2. แม่จ๋า 3.แม่ค้ากล้วยทอด 4.พ่อมดหมอผี 5.เปลี่ยนคน 6.เรื่องของพวกเขาแหงหยวก 7.เหมาโทษ 8.เข้าป่าหาระกรรม 9.คอยหา 10.เรื่องส่วนตัวกลัวการเมือง 11.ไม่มีใครใจหมา 12.คุณปู่อาละวาด 13.ฉันคอยรักที่นี่ 14.มรดกบังคับ 15.เรื่องยุ่งของมนุษย์ 16.บ้านเกิดอ้ายเรื่อง 17.ผู้วิเศษ 18.หมอยุโธะ 19.หมอดูเฒ่า

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (10เรื่อง) 1.เรื่องส่วนตัวกลัวการเมือง 2.คุณปู่อาละวาด 3.วิญญาณทรมาณ 4.ฉันคอยรักที่นี่ 5.มรดกบังคับ 6.เรื่องยุ่งของมนุษย์ 7.บ้านเกิดอ้ายเรื่อง 8.ผู้วิเศษ 9.หมอยุโธะ 10.หมอดูเฒ่า

ชุดใครอยู่ในอากาศ (14 เรื่อง) 1.นางกลม 2.เจ้าพ่อ 3.แม่ชี 4.เรื่องใหญ่ 5.ทิดคู่ 6.อ้ายจอมต้อง
สู้ 7.แม่บรจ 8.ชีวิตชาวทะเล 9.ลูกสาวทิดคู่ 10. เพลงสังขาร 11.ป่าวสาวพัดถิ่น 12.เพื่อนเก่า
เมื่อยรัก 13.อัมพวาแห่งความหลัง 14.หมอจำเป็น 15.แก้ลำ

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากบรรยากาศในชนบท จากเรื่อง อ้ายทุยผู้ซื่อสัตย์

“หลายครั้งที่เราชอบไปบ้านผู้ใหญ่เต็มที่เคยรู้จักมักคุ้นกัน ค้างแรมกันที่นั่น ใครชอบยิงนกก็
ยิงให้ชอบตกปลาทอดแหก็เอากันตามสมัคร ที่จำเป็นต้องไปบ้านผู้ใหญ่เต็มในเดือนธันวาคมก็เพราะ
เป็นเดือนไทย คือ เดือนอ้ายหรือเดือนที่หนึ่ง เป็นหน้าน้ำลดปลาชุม แม้อากาศจะหนาวในเดือนนี้ก็
จำเป็นนัก พวกเรามากชอบจะสูมไฟกลางคืน แล้วนั่งล้อมวงกันที่กลางคืนในยามเช้าและยามค่ำ”
(เหม เวชกร,2509:236)

“กลับขึ้นห้าง แต่ไม่นอนเพราะเวลาจวนสว่างแล้ว เลยจัดแจงตลบมุ้งขึ้น และเตรียมสะพาน
เจ้าทุยอีเก้ไว้ตามเคย จึงขึ้นบ้านเข้าครัวหุงข้าวปิ้งตามหน้าที่ พอพระอาทิตย์โผล่พ้นพื้นฟ้าเรากิน
ข้าวเยี่ยงอย่างชาวนา คือกินข้าวแต่มีตุงควายออกแต่ตุงๆ อาทิตย์จวนลับดินจุงความยกกลับสู่
บ้าน” (เหม เวชกร,2509:236)

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากในชนบทการเดินทางไปแสวงบุญของตัวละคร จากเรื่อง อ้ายบักสอย

“การเดินทางครั้งนี้เป็นการเดินสูม โดยมีที่หมายอยู่ข้างหน้าขุนเขาอันหนาแน่น เกิดขบขัน
กันพอดู คือเดินๆไป เกิดติดหนองน้ำลึกขวางหน้า ต้องเดินอ้อมป่าละเมาะ บางแห่งน้ำตื้นก็ใช้เดิน
ลุยข้ามเอา ยิ่งเดินไปก็ยิ่งไม่มีบ้านคน มีป่าบ้างทุ่งเป็นหย่อมๆบ้าง เสียงโพระดกร้องอยู่อดไม่
วิเวกวังเวงใจ” (เหม เวชกร,2509:261)

สำหรับตัวละครที่มีเรื่องราวอยู่ในสังคมเมืองนั้น มักเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเมืองหลวง
อย่างกรุงเทพมหานคร ตัวละครมีทั้งเป็นคนกรุงเทพฯ และตัวละครที่มาจากต่างจังหวัด เข้ามาใน
เมืองกรุงเพื่อมาหางานทำ โดยส่วนใหญ่มักเป็นอาชีพที่เกี่ยวกับโรงพิมพ์ บุคลากรในโรงพิมพ์
นักหนังสือพิมพ์ โดยครูเหม เวชกร ได้สร้างสรรคให้ “โรงพิมพ์” เป็น สัญลักษณ์ของความเป็นเมือง
สัญลักษณ์ของระบบทุนนิยม สัญลักษณ์ของระบบโลกในยุคแห่งการสื่อสาร วิถีชีวิตของผู้คนอยู่
ท่ามกลางความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยี ซึ่งครูเหม เวชกร สามารถบรรยายบรรยากาศ
ของชีวิตในสังคมเมืองได้เป็นอย่างดี

รายชื่อตัวละครผีที่อยู่ในเมืองหลวง 64 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (7 เรื่อง) 1.ไปจับจิ้งหรีด 2.ผู้ที่กลับมา 3.เลขานุการผี 4.มรดกยุ่งยาก 5.นั่งหอย
6.ฆาตกรรม 7.จำเพยจะเป็นของคุณทุกชาติ

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (7เรื่อง) 1.มนุษย์ผู้ไม่มีสังขมาโลก 2.ไปซุบตัว 3.นักคำนวณที่เล่นกับไฟ 4.อ้ายปี
อก 5.ดวงที่ตกเลขเลข 6.เงินยวง 7. อ้ายเรื่องเพจร

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (11เรื่อง) 1.น้ำมันผีพราย 2. หลบภัยทางอากาศ 3. วิญญาณที่ถูกสาป 4.
พ่อมดหมอผี 5.ของรักเสมอใจ 6.อวสานหมอผี 7.วันทองสองใจ 8.ครูอรุณ 9.วิญญาณที่คอย
ติดตาม 10.ใครจะไล่ของเจ้าที่ 11.เหตุการณ์ยามดึก

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (10 เรื่อง) 1.เราคนเดียว 2.คนละทาง 3.ยามรักษาช่อง 4.อ้ายไพร่พิลาป 5.ใคร
จะกางกัน 6.ยักษ์วัดแจ้ง 7.โรงเรียนครูพุง 8.ไม่มีใครใจหมา 9.กรุงเทพฯแซ่ซ่า 10.ประตูดี้

ชุดใครอยู่ในอากาศ (11 เรื่อง) 1. ทำมาทำไป 2. ชีวิตคุณย่า 3.ศรีนวล 4.เพื่อนพิเศษ 5. เปิด
หေး 6.ทรมานหรือ 7.พนันสนุก 8.ใครเป็นผู้ห้าม 9. คณะละครเร่ 10.ตาฟาด 11.แขกเมื่อคืน

เรื่อง ไปซุบตัว

อ้ายเรื่องเด็กหนุ่มวัยสิบห้าเดินทางจากอยุธยาเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ โดยคำ
ชักชวนของญาติที่ชื่อน้ำเกียรติ ให้มาทำงานที่โรงพิมพ์แห่งหนึ่ง โดยอาศัยกินอยู่หลับนอนกับน้ำ
เกียรติที่โรงพิมพ์เลย โดยทำงานในตำแหน่งการเรียงพิมพ์(ตรวจรูป พิสูจน์อักษรขั้นแรก) แต่ชีวิต
ของอ้ายเรื่องเริ่มมีปัญหาในตอนกลางคืนเพราะหน้าเกียรติชอบออกไปทำธุระกับเพื่อนที่เป็น
นักการเมืองท้องถิ่นอยู่เสมอ จึงทำให้อ้ายเรื่องต้องนอนอยู่บนตึกโรงพิมพ์คนเดียว และหวาดกลัว
กับสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเสียงคนเดินไปเดินมาบนตึก เสียงก๊อกๆแก๊ก เสียงลมพัดไปมา
ภาพผู้หญิงลึกลับที่ไร้คนรู้จักเดินไปเดินมาบนตึก อ้ายเรื่องรู้สึกหวาดกลัวมากการที่เขาต้องอยู่คน
เดียวนบนตึกตอนกลางคืนและพบเหตุการณ์แปลกๆอยู่เสมอ จึงพยายามเล่าเหตุการณ์ให้คนอื่นฟังแต่
ทุกคนก็เหมือนกับไม่สนใจ จนคืนหนึ่งอ้ายเรื่องได้ยินเสียงผู้หญิงลึกลับมาบอกว่า “น้ำเกียรติได้
เสียชีวิตแล้ว จากการถูกลอบยิง” อ้ายเรื่องตกใจมากแต่ยังไม่เชื่อ พอถึงตอนเช้าอ้ายเรื่องก็ได้ทราบ
ข่าวการตายของน้ำเกียรติจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ อ้ายเรื่องเสียใจมากจึงขอลาออกจากการ
ทำงานกลับมาอยู่บ้านเพื่อรักษาสภาพจิตใจ

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงตัวละครที่มาจากสังคมชนบทมาเข้ามาทำงานในเมืองหลวง

“รถไฟได้เข้าเทียบสถานีหัวลำโพงกรุงเทพฯก็ค่ำพอดี ผมตกใจและตื่นเต้นนัก สถานีที่นี้ใหญ่จริงๆผิดกว่าอยุธยา ผมชั่งกเงิน หิ้วห่อผ้าเดินตามน้ำเกียรติปะปนไปกับฝูงชน พอออกมาหน้าสถานีผมยิ่งขนพองเพราะเห็นรถมาก ไฟฟ้าสว่างไปทั้งถนน ดึกแถวเรียงรายไฟฟริบไปทั้งนั้นคล้ายมีงาน น้ำเกียรติจึงมือผมเข้าร้านอาหารแถวนี้เอง แก่สังอาหารอะไรบ้างผมไม่ภาษเลย” (เหม เวชกร, 2510:67-68)

4.4.3 แบ่งตามระบบของชนชั้นทางสังคม

การแบ่งประเภทผีตามชนชั้นจากรวบรวมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครู เหม เวชกร นั้นสามารถแบ่งระบบชนชั้นทางสังคมได้เป็นสองระบบคือ ระบบวรรณะและระบบชนชั้น ในระบบชนชั้นแบ่งออกเป็นชนชั้นทางสังคมสามระดับคือ ชนชั้นศักดินา ชนชั้นกรรมกร และชนชั้นไพร่ จากการศึกษาพบว่าตัวละครผีที่เป็นชนชั้นศักดินามีจำนวน 4 เรื่อง ตัวละครผีที่เป็นชนชั้นกรรมกรมีจำนวน 4 เรื่อง และตัวละครผีที่เป็นชนชั้นไพร่จำนวน 9 เรื่อง ถึงแม้ว่าอัตราส่วนจำนวนเรื่องระหว่างผีชนชั้นศักดินากับผีในชนชั้นกรรมกรจะมีจำนวนน้อยกว่าผีชนชั้นไพร่มาก แต่ผู้วิจัยพบว่า เรื่องที่มีผีในชนชั้นศักดินาและผีในชนชั้นกรรมกร ที่มีรวมกัน 9 เรื่อง ล้วนเป็นบทประพันธ์ที่โด่งดังเป็นที่รู้จักของผู้คนมากกว่า อาทิ *เดชานุกรผี มนุษย์ผู้ไม่สังคนโลก ภาพปั้นเป็นเหตุ เป็นต้น*

ผีชนชั้นศักดินา

ระบบศักดินา หมายถึง ระบบที่กำหนดมาตราศักดิ์ของบุคคลในสังคมกสิกรรม ด้านสิทธิและหน้าที่ มีอำนาจในการครอบครองที่ดินอันเป็นปัจจัยการผลิต ซึ่งอำนาจและอิทธิพลของบุคคลนั้นจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณที่ดินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการทำมาหากิน ตลอดจนมีทาสทาสีกร ซึ่งเป็นแรงงานการผลิตในครอบครอง

ชนชั้นศักดินาหมายถึง ชนชั้นนำที่ครอบครองอำนาจและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม ของประเทศไทยในสมัยโบราณ มีอำนาจราชศักดิ์จากการทำราชการงานเมือง มีการเรียงลำดับ “ศักดิ์” ตามอำนาจในการครอบครองที่ดิน เรียก เจ้ามูลนายทั้งหลาย (Feudal Lords) นับแต่พระเจ้าแผ่นดิน และพระบรมวงศานุวงศ์ มาถึงขุนนางทั้งหลายตามลำดับชั้น อาทิ อุปราช หลวง พระยา ข้าราชการชั้นต่างๆ ซึ่งมีฐานันดรศักดิ์เหนือกว่าคนธรรมดาในชนชั้นไพร่ทั่วไป จากการแบ่งประเภทผีตามชนชั้นจากรวบรวมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกรนั้นพบว่า ครูเหม เวชกร ได้สร้างผีที่มีฐานันดรศักดิ์เป็นชนชั้นศักดินา จำนวน 4 เรื่อง

โดยครูเหมจะใส่ยศ เข้าไปข้างหน้าชื่อของตัวเองเพื่อเป็นการบอกสถานะ เช่น “ท่านเจ้าคุณ ชำนาญไพร่” ประกอบกับฉากและบรรยากาศที่เป็นบ้านหลังใหญ่โตซึ่งสามารถบอกสถานะทาง ชนชั้นและสังคม ผีที่เป็นชนชั้นศักดินาในบทประพันธ์ของครูเหมส่วนใหญ่มักจะเก็บเนื้อเก็บตัวอยู่ แต่ในบ้านไม่ค่อยออกไปไหน โดยจะใช้อำนาจปกครองคนในบ้านที่เป็นผีด้วยกันหรือไม่ก็เป็นคนที่ มีชีวิตอยู่ การหลอกหลอนของผีในชนชั้นนี้มักจะหลอกคนในบ้านภายในบริเวณบ้านของตน ดวง วิญญาณของผีชนชั้นศักดินาจะพอใจที่จะสถิตอยู่ ณ บ้านของตนและไม่อยากไปเกิด ไม่เร่ร่อนไป ไหนหรือเที่ยวติดตามตามหาใคร

รายชื่อเรื่องสั้นที่มีตัวละครผีในชนชั้นศักดินา

ชุดปีศาจของไทย (2 เรื่อง) 1.เลขานุการ 2.มรดกที่ยุ่งยาก

ชุดใครอยู่ในอากาศ (1เรื่อง) 1.ชีวิตคุณย่า

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน(1เรื่อง) 1.วิญญาณที่ถูกสาป

เรื่อง เลขานุการผี

นายทองคำที่ได้ไปสมัครงานที่บ้านโบราณหลังใหญ่แห่งหนึ่ง ตามคำแนะนำของเจ้านาย เก่า พอเข้าไปข้างในก็ได้พบกับเหตุการณ์แปลกๆหลายอย่าง ประตูบ้านเปิดปิดเอง แววดาของ คนในบ้านที่ไม่เหมือนคนปกติ ลูกสาวคนสวยหลายคนของเจ้าของบ้าน ตลอดจนเจ้าของบ้าน ต้องการทดสอบสภาพจิตใจก่อนทำงาน เริ่มจากการเดินดูสถานที่ต่างๆเช่น ห้องเก็บศพของคนใน บ้านที่ตายแล้วในหลายๆห้อง แต่ห้องสุดท้ายนายทองคำได้เห็นรูปข้างโรงปรากฎว่าเป็นรูปของ เจ้าของบ้านนายทองคำจึงรู้ว่าภูตผีหลอก

ตัวอย่างตัวละครผีในชนชั้นศักดินา

“เอื้อมมืออดครั้งที่ข้างบ้าน“สันติสุข” แต่ยังไม่มีการออกมารับ ผมเลยถือโอกาสมองข้าม กำแพงบ้านเพื่อสำรวจฐานะ เห็นเป็นบ้านที่ใหญ่โตมโหฬารบอกฐานะดี”(เหม เวชกร,2509: 108)

“บ้านที่ผมจะมาหานี้ มองข้ามกำแพงก็เห็นสภาพของตึกได้ดีว่า ใหญ่โตคล้ายวังเจ้าวังนาย ชะตาผมหนี้ไม่พันบ้านโบราณใหญ่ๆแบบพระตำหนักเจ้านาย ตัวตึกปล่อยเถาไม้เลื้อยเกาะขึ้น เบื้องสูง เพื่อทำความเย็นหรือเล่นศิลปะชนิดบ้านเป็นสวนพฤกษศาสตร์ รมเย็นมีศิลปะไปอีกแบบ หนึ่ง”(เหม เวชกร,2509: 108)

“สักครูใหญ่ หญิงที่เคยเอากาแฟมาให้ได้เข้ามาบอกว่า ท่านเจ้าคุณคอยอยู่ในห้อง
รับประทานอาหารด้วยกัน ผมหยิบเสื้อนอกใส่ให้เรียบร้อยเดินตามหญิงคนนั้นไป พอถึงโต๊ะนั้น
นอกจากเจ้าคุณแล้ว ยังมีสุภาพสตรีหลายคนนั่งอยู่ ท่านชี้เก้าอี้ให้นั่ง ผมก็นั่งลงตามท่านสั่ง.....
ดิฉันเกรงว่านายทองคำจะไม่กล้าอยู่นะคะ คุณพ่อ” (เหม เวชกร,2509: 114)

ผีชนชั้นกรรมพี

ชนชั้นกรรมพี หมายถึง ชนชั้นทางสังคมกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ในกลุ่มชนชั้นกลางหรือชนชั้น
พ่อค้า วาณิช ซึ่งได้สถานะภาพและอำนาจทางสังคมมาจากหน้าที่การงาน การศึกษา เรื่องผีจาก
บทประพันธ์ของครูเหม เวชกร ได้กล่าวถึง กลุ่มชนกรรมพี ผีในชนชั้นกรรมพี ไว้ที่น่าสนใจ
การเป็นคลื่นลูกใหม่ที่กำลังจะก้าวข้ามไปมีอำนาจทางสังคม การกล่าวถึงรูปแบบการทำธุรกิจ การ
กล่าวถึงความหวังของคนชนชั้นไพร่ที่จะสร้างฐานะทางสังคมโดยไต่เต้าไปพร้อมกับระบบนี้ โดย
ส่วนมากครูเหมจะผูกเรื่องให้ตัวละครที่เป็นชนชั้นไพร่เข้าไปทำงานในองค์กรธุรกิจของผีชนชั้น
กรรมพี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น คนจีน เป็นเจ้าสัว ที่มีฉากและบรรยากาศ(Setting) อยู่แถวเยาวราช
จนพบเจอกับเรื่องราวความน่ากลัวต่างๆมากมาย

รายชื่อตัวละครผีในชนชั้นกรรมพี

ชุดปีศาจของไทย (เรื่อง) 1.ผู้ที่กลับมา

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (เรื่อง) 1.มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก 2.ภาพปั้นเป็นเหตุ

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (เรื่อง) 1.คุณปู่อาละวาด

เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก

สมัยได้เข้าไปทำงานที่คฤหาสน์ใหญ่หลังหนึ่งซึ่งเป็นครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน มีธุรกิจ
และกิจการมากมาย นายสมัยรู้สึกแปลกๆที่สมาชิกในบ้านหลังนี้ไม่ชอบมีการสังคมกับใครหมก
ตัวอยู่แต่ในบ้าน สมัยนอกจากจะมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้จัดการแล้วยังมีงานพิเศษคือการสอนดนตรี
ไทยให้แก่บรรดาลูกสาวคนสวยของท่านเจ้าสัวในตอนกลางคืน จนเกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกับ
มาลี ลูกสาวคนโตของท่านเจ้าสัว จนเกิดเป็นความรักและได้แต่งงานกัน ต่อมาคุณนพพระวัด
ระฆังได้บอกความจริงแก่สมัยว่าคนในบ้านนั้นล้วนเป็นผีปีศาจทั้งหมดแต่ท่านแนะนำให้สมัย

อดทนต่อไปเพราะถึงแม้คนในบ้านนั้นจะเป็นผีก็จริงแต่โรงงาน ทรัพย์สินศฤงคารทั้งหมดล้วนเป็นของจริงวันหนึ่งสมัยจะร่ำรวย

สมัยรู้ความจริงจึงลำบากใจระหว่างจะอยู่หรือจะไป สุดท้ายสมัยเลือกอยู่กับมาลีเพราะความรักและสงสาร สมัยตั้งใจจะครองรักกับมาลีตลอดไป แต่แล้ววันหนึ่งเกิดไฟไหม้บ้านอย่างไม่คาดคิดเผาผลาญดวงวิญญาณจนกระจัดกระจายหายไปหมด สมัยเข้าไปช่วยมาลีไม่ทันและถูกสะเก็ดไฟได้รับบาดเจ็บ สมัยจึงพักรักษาตัวอยู่ที่วัดระฆังด้วยความโศกเศร้าตลอดมา

ตัวอย่าง การตัดสินใจของนายสมัยหลังจากทราบความจริงที่ว่า ภรรยาของตัวเองเป็นผีปีศาจ

“พระนพพุดเพียงว่า “ โชคดีมากที่ได้แบ่งหุ้นส่วน สมัยต้องอดทนกล้าหาญต่อภาระงานงตืดเถิด ท่านว่า งตืดเอาคุณสุรินทรเป็นแบบอย่างที่มีโชคดีสะสมเงินให้เป็นฐานะแก่ตัว เงินทุกบาทงจเข้าแบ่งก็ไว้ใจดี เพื่อตัวเธอเอง” ท่านพุดแต่เรื่องโชคดีเรื่องการเงิน ส่วนเรื่องอื่นท่านไม่พุด(เหม เวชกร,2509: 43)

“ผมรู้สึกมีความสุขมากที่สุดในชีวิต ไม่เคยคิดว่าจะได้รักกับผู้หญิงสูงศักดิ์และฐานะดีกว่าผม ซึ่งผมเคยฝันว่าถ้าได้รักกับเธอ ผมจะเอาหัวหนูนตักเธออย่างหนูนตักแม่ เธอสวยอย่างผู้หญิงที่จับใจจับตา มีทั้งเสน่ห์และอำนาจ ผมยำมใจ แต่ยังไม่กล้าจะกอดรัดเธอและจูบช้ายจูบขวาอย่างหนุ่มอื่น ๆ ผมเพียงคุกเข่าลงและกอดขาเธอพร้อมกับเอาหัวชนที่ขาเธอ” (เหม เวชกร,2509: 38)

จากตัวอย่างข้างต้นครุเหมไว้สร้างสรรคดีตัวละครผีที่มาจากชนชั้นกรรมพีให้มีอำนาจทางสังคม การที่นายสมัยยอมคุกเข่าและกอดขาของมาลี เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าสมัยจะเป็นผู้ชาย อยู่ในสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่แต่ก็ต้องยอมคุกเข่าและกอดขาผู้หญิงอย่าง มาลี หญิงอันสูงศักดิ์ด้วยฐานะทางการเงิน ครุเหมได้สร้างให้ตัวละครนายสมัยเกิดความเกิดความขัดแย้งทางจิตใจเมื่อเผชิญหน้ากับผีทั้งกลัวและหวาดระแวง ยิ่งเมียของตนเป็นผีด้วยแล้วก็ปวดใจเป็นหลายเท่าแต่เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โอกาสที่ได้ได้ครอบครองกิจการ โรงงาน ทรัพย์สินสมบัติของดวงวิญญาณทั้งหลายภายในบ้านเปลี่ยนมือผ่านมาเป็นเขานับว่าเป็นรสที่หอมหวาน หากจะละทิ้งเพียงเพราะความกลัวผีไปนั้นก็นับว่าน่าเสียดาย ตัวละครจึงเลือกเอาความรัก ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และความหวังที่จะได้ครอบครองทรัพย์สินสมบัติเป็นเบื้องหน้า จากเรื่องมนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก หากมองในแง่ของการวิเคราะห์ตัวละครผีในกรอบของชนชั้น พระเอกยอมสละความกลัวและอยู่กับผีเพื่อความร่ำรวยในอนาคต เป็นชนชั้นกรรมพี ชนชั้นคลีนลูกใหม่ที่มอำนาจในสังคมไทยในสมัยนั้น ชนชั้นที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเจริญก้าวหน้าได้ด้วย

ความสามารถของตนเอง จึงนับว่า เรื่องมนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก ครูเหมสามารถสอดแทรกแนวคิดเรื่องบทบาทของชนชั้นกรรมพีในสังคม ได้ลงไปอย่างแนบเนียน

ผีชนชั้นไพร่

ชนชั้นไพร่ คือ กลุ่มชนชั้นล่างหรือคนธรรมดาส่วนใหญ่ที่ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม จากการแบ่งประเภทผีจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของครูเหม เวชกร พบว่าครูเหมได้สร้างตัวละครผีที่เป็นชนชั้นไพร่มากที่สุด จำนวน 94 เรื่อง จากวรรณกรรมเรื่องสั้นทั้งหมด 102 เรื่อง ซึ่งลักษณะผีของชนชั้นไพร่นั้นเป็นชาวบ้านธรรมดาที่ต้องดิ้นรนสู้ชีวิตทำมาหาเลี้ยงชีพ หากเป็นเรื่องผีในชนบทตัวละครจะมีอาชีพทำเกษตรกรรม ทำไรนา หากเป็นเรื่องผีที่อยู่ในเมืองตัวละครที่เป็นชนชั้นไพร่จะเดินทางมาจากต่างจังหวัดเข้าไปหางานทำในเมือง โดยตัวละครจะต้องปรับตัวกับการใช้ชีวิตในเมืองพร้อมกับประสบพบเจอกับเรื่องราวต่างๆมากมายมีทั้งผิดหวังและสมหวัง หากผิดหวังมีทั้งตัวละครมักตายในเมืองและกลับมาตายที่บ้านนอก

รายชื่อตัวละครผีชนชั้นไพร่ จำนวน 94 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (16 เรื่อง) 1. ไปฝั่งศพ 2. ขึ้นจากหลุม 3. ศาลาทงเปลี่ยว 4. หมอผี 5. ไปจับจิ้งหรีด 6. ผี 7. ผีปอบ 8. เนื้อมันหวานกลมกล่อม 9. กิ๊ผีนะซี 10. แดนประหลาด 11. นิ่งหวย 12. ฆาตกรรม 13. ผ้าป่าผีตาย 14. อ้ายทุยผู้ซื้อสัตว์ 15. รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ 16. มรดกที่ยุ่งยาก

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (14 เรื่อง) 1. ไปซูปตัว 2. เมืองแม่วันทอง 3. หยอดน้ำสังข์ 4. นักคำนวณที่เล่นกับไฟ 5. อ้ายป็อก 6. เรื่องเก่าที่บ้านเกิด 7. ดวงที่ตกเลขเลข 8. น้ำเกียรติ 9. อ้ายกล้าจะตายไม่ได้ 10. เงินยวง 11. ไคร 12. อ้ายบักสอย 13. อ้ายเรื่องพเนจร 14. พ่อเพลงแม่เพลง

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (19 เรื่อง) 1. น้ำมันผีพราย 2. คู่กรรม 3. หลบภัยทางอากาศ 4. แม่จ๋า 5. แม่ค้ากล้วยทอด 6. พ่อมดหมอผี 7. ของรักเสมอใจ 8. อวสานหมอผี 9. วันทองสองใจ 10. เปลี่ยนคน 11. ครูอรุณ 12. วิญญาณที่คอยติดตาม 13. เรื่องของพวกแหงหยวก 14. เหมาโทษ 15. ไครจะไล่เจ้าของที่ 16. เข้าป่าหาระกรรม 17. คอยหา 18. สโมสรพวกกายทิพย์ 19. เหตุการณ์ยามดึก

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (20 เรื่อง) 1. เราคนเดียว 2. คนละทาง 3. ยามรักษาช่อง 4. อ้ายไพร่พิลาป 5. เรื่องส่วนตัวกลัวการเมือง 6. ไครจะกางกัน 7. ยักษ์วัดแจ้ง 8. โรงเรียนครูพยุ 9. ไม่มีใครใจหมา 10. วิญญาณทรมาณ 11. กรุงเทพฯแซ่ซ่า 12. ชั้นคอยรักที่นี่ 13. มรดกบังคับ 14. เรื่องยุ่งของมนุษย์ 15. บ้านเกิดอ้ายเรื่อง 16. ผู้วิเศษ 17. หมออยู่ไซะ 18. หมอคุณเฒ่า 20. ประตูดี้

ชุดใครอยู่ในอากาศ (25 เรื่อง) 1.นางกลม 2.ทำมาทำไป 3.ศรีนวล 4.เจ้าพ้อ 5.แม่ชี 6.เพื่อนพิเศษ 7.เรื่องใหญ่ 8.ทิดคู่ 9.เปิดเหาะ 10.อ้ายจอมต้องสู้ 11.ทรมานหรือ 12.แม่บรจ 13.ชีวิตชาวทะเล 14.พนันสนุก 15.ลูกสาวทิดคู่ 16.เพลงสังขาร 17.บ่าวสาวพลัดถิ่น 18.เพื่อนเก่าเมียรัก 19.แก้ลำ 20.ใครเป็นผู้ห้าม 21.อัมพวาแห่งความหลัง 22.หมอลำเป็น 23.คณะละครเร่ 24.ตาฝาด 25.แขกเมื่อคืน

เรื่อง มาตกรรม

นายพิพัฒน์คนขับแท็กซี่ กลายเป็นคนขับแท็กซี่คนเดียวที่รอดชีวิต เขาตกใจกลัวเลยขับรถหนีหลายวันต่อมามีชายลึกลับนำจดหมายมาให้เขาและบอกให้ไปหาผู้หญิงที่โดนชน ถ้าไม่ไปจะแจ้งตำรวจ เขาจึงยอมทำตามพอได้พบกับคู่กรณี เธอบอกว่าจะไม่เอาผิดแต่เขาต้องแบ่งรายได้มาเลี้ยงดูเธอบ้างเพราะสามีเธอหนีไปกับเมียน้อย ในเวลาต่อมาสามีของเธอกลับมาจึงได้ทะเลาะวิวาทกับพิพัฒน์ พิพัฒน์ได้ฆ่าผู้ชายคนนั้นตายแล้วหนีไปอยู่ที่ศรีราชา หลายเดือนผ่านไปเขาได้รับจดหมายจากเพื่อนว่าให้กลับมาบ้านพิพัฒน์ไม่เคยขับรถชน หรือฆ่าใคร เพราะเรื่องทั้งหมดเป็นเพียงผีหลอกและมีแท็กซี่หลายคันถูกหลอกมาแบบนี้เช่นกัน

ตัวอย่าง ผีชนชั้นไพร่ที่วางอุบายหลอกหลอนนายพิพัฒน์ให้เกิดความลำบากเรื่องเงินทอง

“อ้อ ! ผมกลายเป็นคนที่ต้องชุกชอนตัว หนีอาญาแผ่นดินอยู่นานผมจะเล่าให้ฟังแต่ดั้งเดิมมาทีเดียว ผมมีอาชีพขับรถแท็กซี่อย่างนี้แหละครับ วันหนึ่งตอนกลางคืนราวๆสี่ห้าทุ่ม ผมรับผู้โดยสารจากฝั่งพระนครให้ไปส่งที่บางพลัด พอส่งคนแล้วผมก็วิ่งกลับเวลานั้นถนนว่างมากไม่ค่อยจะมีรถมาก ผมจึงเร่งน้ำมันรีบข้ามฝั่งกรุงเทพฯ ผมบึ่งรถอย่างรวดเร็ว พอเลี้ยวโค้งเท่านั้นในความมืดเห็นผู้หญิงคนหนึ่งวิ่งเข้ามาหาผม อย่างเร็ว ” (เหม เวชกร,2509: 209)

“นายนี้ว่าฉันตายไหม ?” เธอตั้งปัญหาถามเป็นการทักทาย

“เอาอย่างนี้เถอะ ง่ายๆเธอจะต้องขับรถและแบ่งรายได้มาเลี้ยงฉันบ้าง ฉันมีผิวแต่ผิวแอบไปมีเมียใหม่ ทิ้งฉันอดๆอยากๆ ถ้าเธอทำได้ฉันจะไม่แจ้งตำรวจ” (เหม เวชกร,2509: 212)

จากตัวอย่างข้างต้น ผีผู้หญิงที่มาหลอกคนขับแท็กซี่นั้น แสดงความต้องการที่จะให้คนขับแท็กซี่แสดงความรับผิดชอบโดยการแบ่งรายได้มาเลี้ยงดูเธอ นั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผีในชนชั้นกลางที่เรื่องราวชีวิตยังคงผูกพันกับการดิ้นรนหาเลี้ยงชีวิต ปัญหาของครอบครัวที่

แตกแยกสามีหนีไปมีภรรยาใหม่ ภาระค่าใช้จ่ายที่เธอต้องรับผิดชอบ ซึ่งตัวละครมีชีวิตรที่ธรรมดาสามัญตามรูปแบบของชนชั้นไพร่หรือคนชนชั้นกลางทั่วไป

เรื่อง ป่าสาวพลัดถิ่น

นายตั้งหนุ่มบ้านนาที่ไปทำงานที่กรุงเทพฯ เขาได้ช่วยเหลือธวัชชัย และอารีย์คูรักที่นำสงสาร อารีย์ซึ่งเคยเป็นเมียช้อยของเสี่ยผู้ทรงอิทธิพลคนหนึ่ง ธวัชชัยและอารีย์ได้หนีตามกันมา โดยความช่วยเหลือของนายตั้ง ต่อมาไม่นาน เสี่ยได้ส่งคนออกตามล่าจนเจอที่ซ่อนของทั้งคู่ อารีย์ถูกลอบทำร้ายระหว่างพ่ายเรืออยู่จนจมน้ำตาย ส่วนธวัชชัยหนีรอดมาได้ วิญญาณของอารีย์ได้ออกอาละวาด กลายเป็นผีบ้าง เป็นศพลอยไปลอยมาในบึงบ้าง และกรีดร้องอย่างโหยหวนสร้างความหวาดกลัวให้กับชาวบ้านเป็นอันมาก จนธวัชชัยได้ตัดสินใจบวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ดวงวิญญาณของอารีย์สงบลง

ตัวอย่าง ตัวละครชนชั้นไพร่ที่ตัดสินใจกระทำผิดโดยการพาคนรักหนีไป เพราะปัญหาด้านการเงินที่ยากจน

“ฉันรักผู้หญิงคนหนึ่ง รักขนาดชีวิต แต่ไม่มีเงินจะสู้ขอได้เลย ดังนั้นสวรรค์ของฉันก็คือพานี้ และพระเจ้าจะโปรดฉันก็คือนายตั้ง ฉันจะพาหนีไปบ้านของนายตั้ง” (เหม เวชกร, 2512: 183)

“ธวัชชัยจำเป็นต้องให้การไปตามความจริงที่ว่าตัวทำผิด คือแอบพาเมียช้อยของนายห้างรถเมล์หนีมาอยู่แสนตอ ทางตำรวจก็ได้ความพอจะสะสางเพราะอารีย์เป็นเมียช้อยของผู้มีอิทธิพลทางการเงิน ” (เหม เวชกร, 2512: 189)

จากตัวอย่างของเรื่อง ป่าสาวพลัดถิ่น นั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงนายตั้ง หนุ่มชนชั้นกลางที่เข้าไปทำงานที่กรุงเทพฯ จนประสบพบเจอเรื่องราวความรักอันน่าสงสารของธวัชชัย (เสมีเยนผู้จ่ายเงินเดือนของบริษัทรถเมล์สายใต้) เป็นคู่รักกับรุ่มเมียน้อยของเสี่ยผู้มั่งคั่ง (ชนชั้นกระฎุมพี) ด้วยความแตกต่างกันทางชนชั้นธวัชชัยจึงไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากพาแฟนหนี จนในที่สุดชีวิตรักของทั้งสองคนจึงจบลงด้วยโศกนาฏกรรมการตายของรุ่ม จากเรื่องป่าสาวพลัดถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งทางด้านชนชั้น ครูเหม เวชกรได้สะท้อนชีวิตของคนชนชั้นกลางว่า มีสิทธิมีเสียงในสังคมน้อยและเป็นรองชนชั้นกระฎุมพีและชนชั้นศักดินาอยู่เสมอ อย่างที่ธวัชชัยและรุ่มซึ่งเป็นคู่รักชนชั้นไพร่ ที่ถูกเสี่ยผู้มั่งคั่ง (ชนชั้นกระฎุมพี) ตามมาทำลายล้างถึงที่สุด

4.4.4 แบ่งฝัตามความรักความผูกพัน (Affection)

เรื่องราวของความรักความผูกพันนับว่าเป็นรสที่โดดเด่นที่สุดของวรรณกรรมเรื่องสั้น และภาพเขียนแนวภูตผีของ เหม เวชกร ซึ่งครูเหมได้กล่าวถึงรูปแบบ ซึ่งจากการแบ่งประเภท สามารถแบ่งได้ 4 แบบ ดังต่อไปนี้ 1.ความรักแบบพิศวาสระหว่างชายหญิง 2.ความรักแบบครอบครัว 3.ความรักแบบเพื่อนสนิทมิตรสหาย 4.ความรักแบบเมตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่ว่าจะ เป็นความรักแบบไหนครูเหมก็ได้แสดงัจฉริยธรรมความจริงของความรัก(The Universal Truth of Love) ไว้ในหลายแง่มุม ความรักทำให้ตัวละครเป็นสุข มีศรัทธา มีพลังขับเคลื่อนที่จะดำเนินชีวิต ความรักทำให้ตัวละครเป็นทุกข์ทรมาน ยึดติด ตรอมใจตาย ครั่งเป็นฝักก็ไม่อยากไปเกิด ซึ่งครูเหม ได้แสดงทัศนนะว่า ทำไมเหล่าภูตผีจากวรรณกรรมของท่านถึงกลัวการไปเกิด ก็เพราะเหตุผลของ คำๆเดียวที่เรียกว่า “ความรัก” จึงทำให้ตัวละครยังวนเวียน เร่ว่อน รอคอย การได้อยู่กับคนรัก การ รอคอยการกลับมาของผู้ซึ่งอันเป็นที่รัก ซึ่งธรรมชาติของเรื่องผีล้วนแต่สร้างที่น่ากลัว แต่เรื่องผี ของครูเหมมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักเป็นหัวใจหลัก เรื่องราวของความรัก ความผูกพันจะทำให้ ผู้อ่านนอกจากจะได้ซึ่งความน่ากลัวแล้ว ทำยสุดความกลัวจะเปลี่ยนเป็นความน่าสงสารจากจุด จบของเรื่องราวที่เป็นโศกนาฏกรรมที่ผู้อ่านมอบให้แก่ตัวละครผีของครูเหม ซึ่งรสนแห่งความรักจาก วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร จึงสามารถสร้างความซาบซึ้งตรึงใจให้แก่ ผู้อ่านได้อย่างไม่รู้ลืม

4.4.4.1 ฝัที่มีความรักแบบพิศวาสระหว่างชาย-หญิง (Romantic Love)

ความรักแบบคู่รักหรือความรักแบบเสน่หานั้นนับว่าเป็นรูปแบบของความรักที่มีมากที่สุด จำนวนถึง 36 เรื่อง จากวรรณกรรมและเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีของเหม เวชกร จำนวน 101 เรื่อง เรื่องฝัที่เป็นความรักแบบคู่รัก นับเป็นประเภทเรื่องฝัโดดเด่นที่สุดของครูเหม เวชกร เพราะสามารถเล่าเรื่องให้น่ากลัว เล่าเรื่องให้โรแมน และเล่าเรื่องให้สะเทือนใจ การใส่รสของ ความรัก ความโรแมนต์ ให้ซาบซึ้งตรึงใจผู้อ่านนั้น ครูเหม เวชกรสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างสวยงาม ไม่ว่าจะ เป็นการผูกเรื่องที่มาของคู่พระนางได้อย่างน่ารัก การโหยหาในความรักของคน หนุ่มสาว การโหยหาในความรักของคนที่มีช่วงอายุต่างวัยกัน ตลอดจนการบรรยายฉาก Love Scene ได้อย่างมีอัตรส

รายชื่อเรื่องผีที่มีความรักแบบพิศวาสระหว่างชาย-หญิง จำนวน 36 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (4 เรื่อง) 1.มรดกยุ่งยาก 2.เธอว่าอะไร 3.แดนประหลาด 4. จำเพยจะเป็นของ คุณทุกชาติ

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (3เรื่อง) 1.มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก 2.หยดน้ำสังข์ 3.น้ำเกียรติ

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (12เรื่อง) 1.น้ำมันผีพราย 2.คู่กรรม 3.หลบภัยทางอากาศ 4.วิญญาณที่ถูกสาป 5.ของรักเสมอใจ 6.อวสานของพอมดมอมผี 7.วันทองสองใจ 8.ครูอรุณ 9.วิญญาณที่คอยติดตาม 10.เข้าป่าหระกำ 11.คอยหา 12.สโมสรรพภกายทิพย์

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (6 เรื่อง) 1.คนละทาง 2.เรื่องส่วนตัวกลัวการเมือง 3.ใครจะกางกั้น 4.โรงเรียนครูพุง 5.วิญญาณทรมาน 6.ฉันคอยรักที่นี่

ชุดใครอยู่ในอากาศ (11 เรื่อง) 1.นางกลม 2.ทำมาทำไป 3.ศรีนวล 4.เพื่อนพิเศษ 5.แม่บรรจง 6.พนักสนุก 7.เพลงสังขาร 8.บ่าวสาวพลัดถิ่น 9.คนละละครเร่ 10.แขกเมื่อคืน 11.ใครเป็นผู้ห้าม

ตัวอย่าง การพรรณนาฉากเรีกรักของคู่พระนางจากเรื่อง มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก

“เธอกระซิบบอกผมจนซิดหู จนลมปากของเธอถูกผม กลืนตัวของเธอหอมยวนใจ ผมสุดลมหายใจเข้าเต็มปอด เธอพาผมกลับไปอีกทางแล้วมาลงบันไดเก่า พอมาถึงที่ปลอดภัย เธอหยุดยืนและเหนียวไพล่ผมแล้วกอดจูบผม โอย ! คุณครับ หัวใจผมแทบหยุดเต้นด้วยความตระหนกตื่นหญิงสาวที่มีอายุนี้น่าจะมีเสน่ห์รุนแรงจริง ไฟฟ้าวิ่งเข้าร่างกายผมวูบแทบเผาผลาญให้หมดไหม้ ผมจูบและกอดเธอตอบอย่างซาใจ” (เหม เวชกร,2509: 40)

“สมัยชา มาลีไม่ใช่มนุษย์ มาลีตายมานานแล้ว” เธอว่า ผมสะดุ้งทั้งตัวแล้วหมดแรง อ่อนเพลีย มาลีกอดผมแน่น ร้องให้กระซิกกระซิกอยู่ที่อกผม “สมัยชาเมตตามาลีด้วย มาลีรักสมัยสุดหัวใจ สาบานไว้ว่าสมัยจะไปแห่งใดมาลีจะตามไปชั่วโลก” ผมใจลอยลิ้มมีความรู้สึกคล้ายฝัน มันเป็นความจริงไปแล้วหรือมาลีเป็นปีศาจอย่างที่คุณพนว่า (เหม เวชกร,2509: 56)

เรื่อง ใครเป็นผู้ห้าม

เป็นเรื่องราวสะท้อนปัญหาครอบครัวของวัยรุ่น ตำรวจหนุ่มคนหนึ่งมีเมียสาว ด้วยความที่เมียยังเด็กจึงทำงานบ้านงานเรือนยังไม่คล่อง จนเป็นเหตุให้ตำรวจหนุ่มหงุดหงิด และทะเลาะกันอยู่เสมอ วันหนึ่งเขาโมโหมากและประกาศเลิกกับแฟนสาวต่อหน้าแม่ยายและบอกว่า จะไม่

หวนมาอีก ทันใดนั้นเขาจึงตัดสินใจเดินออกจากบ้านไปกลางดึก เขาเดินไปอย่างไร้จุดหมายและไปเจอกับยายแก่คนหนึ่งเขาก็เดินตามยายแก่ไป ระหว่างทางพบกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง ร้องเพลงที่มีเนื้อหว่า “ไม่มีอะไรจะดีและอบอุ่นี่นรมย์เหมือนบ้าน ” ถัดไปเป็นวงดนตรีไทยที่มีเนื้อหาในแบบเดียวกัน จึงเขาให้เขานึกสงสารเมียบ่เปลี่ยนใจเดินทางกลับบ้าน และเมื่อมาถึงบ้านเขาก็สงสัยว่า นักร้องกลุ่มนั้นเป็นใครเป็นคนหรือว่าเป็นผี? กันแน่น และแล้วนายตำรวจหนุ่มก็ได้กลับมาครองรักกับแฟนสาวอย่างมีความสุข

ตัวอย่าง ฉากนายร้อยหนุ่มกำลังสับสนในความรักนึกอาลัยเมียสาว

“นายร้อยหนุ่มหยุดยืนฟังเพลงนั้นจนเขาร้องจบ ซอบใจเนื้อเพลงที่เป็นเรื่องรัก ทั้งตรงกับใจตัวที่ว่าอุ่นอยู่อย่างเดียวกัน เป็นรักที่กำลังจะจากไปทั้งๆ ผู้ที่จะจากไปก็ยังมีห่วงหลังอาลัยอยู่” (เหม เวชกร,2512: 222)

เรื่องคนละทาง

อเนก นักดนตรีที่มีหญิงคนรักชื่อ นันทวันซึ่งทั้งสองได้คบกันมาตั้งแต่สมัยเรียนอยู่ พอเรียนจบแล้วอเนกก็รู้ว่า เขาเป็นคนยากจนส่วนนันทวันเป็นคนรวยมีชาติตระกูล เขาจึงตัดสินใจอยู่ห่างกับกันสักพัก เพื่อที่จะทำงานสะสมเงินมาขอขานวัน แต่แล้วนันทวันก็ได้ทิ้งเขาไปแต่งงานกับนิกร ชายหนุ่มที่ทางครอบครัวหามาให้ อเนกเสียใจมาก เขาประชดรักโดยการเข้าไปทำงานในบาร์ตอนกลางคืนจนมีเมียเป็นผู้หญิงหากิน ผู้หญิงคนนั้นทำงานเลี้ยงดูให้เงินเขาและครอบครัวทุกอย่าง อเนกนึกท้อแท้คิดว่าตัวเองไร้ค่ามาเสมอ จนวันหนึ่งเรื่องรู้ถึงหูนิกรและนันทวันทั้งสองจึงส่งสารและเดินทางตามหาอเนกจนเจอ อเนกบอกว่าเขาขอฝากพ่อแม่ที่แก่เฒ่าไว้สองคน พอรุ่งเช้าพ่อแม่ของอเนกได้มาพบนิกรและนันทวันและบอกว่าอเนกได้ตายไปแล้วหลายวันและสิ่งที่ทั้งสองเห็นเป็นเพียงอเนกในร่างของวิญญาณ

ตัวอย่าง วรรณทองเกี่ยวกับความรักในบทประพันธ์

“ ใครๆว่าความรักมีอำนาจเหนือสิ่งใด ทำให้คนดีเสียไปนักต่อนัก ” (เหม เวชกร,2511: 24)

ตัวอย่าง การพรรณนาถึงความออกหักรักสลายของอเนก ตัวละครเอกของเรื่อง

“เวลาอันแสนเศร้าสลดของเขาทั้งสองได้ผ่านอีกปีกว่า ก็มีพาดเบรียงลงกลางใจสุภาพบุรุษอนาถาของเรา คือข่าวหมั้นทางหน้าหนังสือพิมพ์ ระหว่างนายนิกร อุดมเวทย์ ข้าราชการหนุ่มที่อยู่ในตำแหน่งสูง กับ นางสาวนันทวัน ธรรมวินิจ” (หม เวชกร, 2511: 24)

4.4.4.2 ผู้ที่มีความรักแบบครอบครัว (Family)

เรื่องราวความรักความผูกพันแบบครอบครัว เป็นความรักอีกรูปแบบหนึ่งที่ครูหม เวชกร ได้นำมาสร้างเรื่องราวมีจำนวน 29 เรื่อง โดยสะท้อนถึงเรื่องราวสายใยแห่งความรักที่คนในครอบครัวมอบความอบอุ่นให้แก่กัน ตามลักษณะครอบครัวของคนไทย ซึ่งเป็นครอบครัวที่อยู่ในวัฒนธรรมแบบร่วมกลุ่ม (Collective Culture) ในสมัยนั้นรูปแบบของครอบครัวยังเป็นครอบครัวใหญ่ (Extended Family) คือ มีพ่อ แม่ ลูก หลาน ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยอยู่รวมกัน แต่เมื่อระบบทุนนิยมเข้ามา ระบบที่ทำให้ความเจริญก้าวหน้าทางด้านด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีไปรวมอยู่ที่จุดศูนย์กลางในกรุงเทพมหานคร กลายเป็นเมืองโตใหญ่ทางเศรษฐกิจ ตัวละครหลายคนที่เคยอยู่กับครอบครัวในชนบทก็หลั่งไหลมาเข้ามาหางานทำในเขตพระนครมากขึ้น และกลับมาเยี่ยมบ้านนานๆ ครั้ง อย่างเช่น อ้ายเรื่อง การอยู่อาศัยของคนไทยในแบบครอบครัวใหญ่ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบการอยู่อาศัยแบบครอบครัวเดี่ยว (Single Family) ซึ่งครูหม สามารถสะท้อนรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ผ่านงานวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนแนวภูตผีได้เป็นอย่างดี

เรื่องราวความรักแบบครอบครัวในบทประพันธ์ผีของครูหมไม่เพียงแต่จะเป็นความรักของครอบครัวโดยสายเลือดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทายาทบุญธรรมที่คนในครอบครัวให้ความรักความอบอุ่นเสมือนเหมือน ทายาทโดยสายเลือดทุกประการ

รายชื่อเรื่องผีที่มีความรักแบบครอบครัว จำนวน 29 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (8 เรื่อง) 1. ไปฝั่งศพ 2. ขึ้นจากหลุม 3. ศาลาทงเปลี่ยว 4. หมอผี 5. ฝีบอบ 6. กิฬินะตี 7. อ้ายทุยผู้ซื่อสัตย์ 8. ผู้ที่กลับมา

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (8 เรื่อง) 1. ไปซุบตัว 2. อ้ายป็อก 3. เรื่องเก่าของบ้านเกิด 4. อ้ายกล้าจะตายไม่ได้ 5. เงินยวง 6. ภาพปั้นเป็นเหตุ 7. พ่อมดหมอผี 8. แม่ค้ำกล้วยทอด

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (3 เรื่อง) 1. แม่จ๋า 2. พ่อมดหมอผี 3. แม่ค้ำกล้วยทอด

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (4 เรื่อง) 1. อ้ายไพร่พิลาป 2. คุณปู่อาละวาด 3. มรดกบังคับ 4. ประตูดผี

ชุดใครอยู่ในอากาศ (8เรื่อง) 1.ชีวิตคุณย่า 2.ทิดอู่ 3.อ้ายจอมต้องสู้ 4.ทรมานหรือ 5.ลูกสาวทิดอู่ 6.ใครเป็นผู้ห้าม 7.อัมพวาแห่งความหลัง 8.เปิดหေး

ไปชุบตัว

อ้ายเรื่องเด็กหนุ่มวัยสิบห้าเดินทางจากอยุธยาเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ โดยคำชักชวนของญาติที่ชื่อน้ำเกียรตินี้ให้มาทำงานที่โรงพิมพ์แห่งหนึ่ง การมาอยู่ในเมืองหลวงทำให้เขาต้องทอดทิ้งตายายมาทำงานเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตของตนเอง แต่แล้วน้ำเกียรตินี้ก็มาเสียชีวิตไปอย่างกะทันหัน อ้ายเรื่องรู้สึกเสียใจมากที่สุดท้ายก็ต้องกลับไปหาครอบครัว ไปอยู่กับตาข่ายที่เขา

ตัวอย่าง การบรรยายถึงความรักความผูกพันที่ญาติทุกคนมอบให้น้ำเกียรตินั้นวันสิ้นใจ

“ในครูนั่นเอง เพื่อนบ้านตำบลมาบโพธิ์ของเราก็เศร้าสลดไปตามกัน พวกญาติที่ใกล้ชิดของน้ำเกียรตินี้ได้เตรียมตัวจะเข้ากรุงเทพฯ ในเรื่องศพของน้ำเกียรตินี้ ต่างคนต่างมารวมญาติกันอยู่ที่บ้านตาและยายผม”

จากตัวอย่างข้างต้น เรื่องไปชุบตัวที่กรุงเทพฯ นับว่าเป็นเรื่องราวความรักความผูกพันแบบครอบครัวของน้ำกับหลานในระบอบเครือญาติ และการที่ตัวละครในชนบท(สังคมเกษตรกรรม)หลังไหลเข้ามาในเมืองหลวง จากการอุปการะของญาติพี่น้อง จนกระทั่งน้ำของตัวเองได้จบชีวิตลง อ้ายเรื่องจึงตัดสินใจกลับบ้านเพื่อรักษาสภาพจิตใจ

เรื่อง ชีวิตคุณย่า

นายสิงโตได้เล่าถึงชีวิตสมัยเด็ก ซึ่งตอนนั้นเขาอยู่กับคุณย่าบุญธรรม สิงโตเล่าว่าสมัยนั้นเขาสนิทกับคุณย่ามาก ครั้งหนึ่งขณะที่ทั้งสองคนกำลังนั่งรถเจ๊กลากกลับบ้านต้องผ่านวัดสระเกษในยามค่ำคืน บังเอิญไปเจอเปรตยืนอยู่ข้างวัด รถเจ๊กตกใจกลัวพาหนีไม่คิดชีวิต และพอลับบ้านสิงโตก็ได้พบกับชายรูปร่างสูงใหญ่ตัดผมเกรียน ไว้หนวดที่ริมฝีปาก นุ่งผ้าโจมกระเบน นายสิงโตตกใจมากและทราบบความจริงจากคุณย่าว่า ชายคนนั้นคือดวงวิญญาณท่านเจ้าคุณเจ้าของบ้านซึ่งเป็นสามีของคุณย่าที่ได้ตายไปสองเดือนแล้ว

ตัวอย่าง ตัวละครนายสิงโตสมัยเด็กได้ไปเจอผีเปรตกับคุณย่า

“เมื่อสมัยผมยังไม่เกิดคุณย่าเล่าว่า เคยถูกเปรตที่ทุ่งพระเมรุเล่นงานเอาตอนที่เดินทางกลับมากับพวกลูกเฒ่าหลายคนด้วยกัน ท่านว่ามองไปข้างหน้าเห็นคนยืนฟังกำแพงพระราชวังตรงป้อมหัวมุม แต่ครั้งมองไปๆจึงนึกรู่ว่านั่นไม่ใช่คนเพราะคนอะไรจะสูงใหญ่เท่านั้น” (เหม เวชกร,2512: 39)

“คืนหนึ่งผมกับคุณย่าโดนตีเข้า ผมจำติดตาอยู่คนเดียววันนี้ไม่ลืมเลย...วันนั้นคุณย่าเปลี่ยนบ่อนเล่นไปเล่นทางบ่อนนางเล็งแล้วรวยมาก วันนั้นนั่งรถเจ๊กกลับบ้าน เจ๊กได้ลากรถผ่านหน้าวัดสระเกศในยามดึกซึ่งจะหาผู้คนสัญจรคนเดียวก็ไม่มี ที่กลางถนนหน้าวัดมีเงาดำทอดยาวอยู่ตรงกลางถนนอยู่” (เหม เวชกร,2512: 40)

สำหรับตัวอย่างข้างต้นเป็นเรื่องราวของนายสิงโตตัวละครที่สำคัญ คนหนึ่งของวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครูเหม เวชกร ซึ่งได้เล่าเรื่องราวความรักความผูกพันของเขากับคุณย่าบุญธรรม เมื่อครั้งในสมัยที่เขายังเป็นเด็ก

เรื่อง ทิดคู่

ยายซีคนหนึ่งได้รับรุ่งหญิงสาวกำพร้า มาเลี้ยงตั้งแต่เล็กจนโตเป็นสาว ยายซีรู้ตัวว่าตนเองชราภาพมากใกล้ตายแล้ว จึงเป็นห่วงอาลัยในตัวรุ่งเกรงว่ายามที่แก่จากไปแล้วรุ่งจะไม่มีที่พึ่ง ยายซีจึงขอคำปรึกษาจากพระนพ พระนพมอบหมายให้นายมัน(ช่างหล่อพระ) เป็นคนดูแลรุ่งต่อไปในอนาคต ยายซีพานายมันและเพื่อนที่ติดตามมาไปหารุ่งตัวจริง เพื่อแนะนำให้รู้จักกันทันใดนั้นชายหนุ่มที่ตามไปด้วยเกิดหลงรักรุ่งอย่างหมดหัวใจและสารภาพรักกับนายมันว่าจะขอรุ่งไปแต่งงาน ในคืนวันนั้นชายหนุ่มก็ได้เจอกับวิญญาณทิดคู่ พ่อของรุ่งที่ตามมาดูแลเพราะความเป็นห่วง

ตัวอย่าง ตัวละครผีทิดคู่คอยล่องลอยเฝ้าดูแลูกสาวด้วยความเป็นห่วง

ทิดคู่เขามีจิตใจจดจ่ออยู่กับลูกสาว วิญญาณคงลอยวนเวียนอยู่ไม่ห่าง ไปมาบ่อยๆ เคยมานั่งใกล้ลูก เวลาลงไปนั่งเล่นที่โบสถ์ แต่พอฉันเห็นเข้า ทิดคู่ก็ยกมือไหว้แล้วก็ทำตัวจางไป...จนแม่รุ่งโตเป็นสาวขึ้น ก็มีหนุ่มๆมาเมียงมอง ทิดคู่ดูท่าจะห่วงมากมักมาก ชักจะมาบ่อย” (เหม เวชกร,2512: 93)

จากเรื่องทิดอู่ ได้แสดงให้เห็นความรักของผีทิดอู่ที่ยังคงไม่ไปเกิดเพราะความเป็นห่วงลูกสาวของตน

เรื่อง ก็ผีนะสิ

นายจ๋า ช่างตัดผมพอม่ายอาศัยอยู่กับลูกสาวด้วยกัน2คนมาโดยตลอด วันหนึ่งนายจ๋าพาเมียเด็กเข้าบ้าน เมียของนายจ๋ากับลูกสาวมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันและไม่ถูกกันมักทะเลาะกันอยู่เสมอ วันหนึ่งนายจ๋าหงุดหงิดกับเรื่องงานอยู่ลูกสาวนายจ๋าลงมาไวววายเรื่องเมียของตน นายจ๋าเกิดบันดาลโทสะใช้มือตบหน้าลูกสาวไปอย่างแรง ลูกสาวเสียใจหนีออกจากบ้านวันรุ่งขึ้น นายจ๋าสำนึกผิดออกตามหาลูกสาวอยู่หลายวัน วันหนึ่งพบเบาะแสว่าเธอหนีตามผู้ชายไปอยู่ที่คลองวัดเส้าประโทน นายจ๋าตามไปหาแต่ไม่พบจึงเดินทางกลับในระหว่างที่รอเรือที่ศาลาวัดในตอนพบคำ ก็พบชายลึกลับนั่งคลุมหัวทำท่าทำที่และพูดจาแปลกๆมาหลายครั้ง นายจ๋านึกถามตัวเองในใจว่ามันเป็นผีหรือปล่าววะ ? ชายคลุมหัวตอบว่า “ก็ผีนะสิ” นายจ๋าทกใจสลดคาศาลา แล้วชายคนนั้นก็แปลงกายเป็นนกบินหนีไป และพอรุ่งเช้านายจ๋าก็ได้รับการช่วยเหลือจากคนในวัดและเพียงไม่กี่วันลูกสาวของเขาก็สำนึกผิดกลับมาบ้านและนายจ๋าก็ดีใจมาก

ตัวอย่าง วรรณคดีจากบทประพันธ์เรื่อง ก็ผีนะสิ

“ผมเห็นตัวอักษรบรรทัดหนึ่ง เขียนด้วยชอล์กขาวที่กระจกตอนล่างว่า” “อย่าเมารักจนลืมแก่” (เหม เวชกร,2512: 94)

“ผมก็แก่อย่างนี้ละครับ แต่บังเอิญไปได้ภรรยาใหม่มา อายุอานามก็เท่ากับลูกสาวผมนี้แหละ ไม่รู้ว่ามันจะถูกอุ้มสมกันทำไหน แล้วเราก็มายู่ด้วยกันที่ร้านนี้แหละครับ” (เหม เวชกร ,2512: 94)

ตัวอย่าง การบรรยายความเสียใจของตัวละครที่ไปมีเมียสาวจนลูกสาวทนไม่ไหวหนีหายไป

“ผมลืมสังขาร นึกแล้วเหมือนกรีซที่มแทงใจ ลูกหนีไปเพราะผมไม่เจียมตัว พอลูกหนีแล้วผมกินนอนไม่ได้เลยติดตามไปทั่วทุกหัวระแหงไม่พบ แต่นี่นางเมียก็หนีไปอีก” (เหม เวชกร,2512: 135)

จากเรื่อง ก็ผีนะสิ เป็นหนึ่งในเรื่องราวที่ครูเหมได้สะท้อนถึงปัญหาครอบครัวผ่านวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีได้ออกมาอย่างมีคติและแง่คิดสอนใจว่าเลือดในอกย่อมตัดลงไม่ขาด

4.4.4.3 ผีที่มีความรักแบบเพื่อนสนิท-มิตรสหาย (Friendship)

สำหรับความรักแบบเพื่อนมิตรสหายนั้นมีจำนวน 19 เรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องราวของความรักความผูกพันระหว่างผีกับเพื่อน หรือเรื่องราวการผจญภัยร่วมทุกข์ร่วมสุขของเพื่อนที่มีต่อกันและ การรักษามิตรภาพที่ไม่มีวันเสื่อมคลาย

รายชื่อผีที่มีความผูกพันแบบเพื่อนสนิท-มิตรสหาย 19 เรื่อง

ชุดปีศาจของไทย (4 เรื่อง) 1.ไปจับจิ้งหรีด 2.ผี 3.นั่งหอย 4.เมืองแม่วันทอง

ชุดผีไม่มีร่างกาย (8เรื่อง) 1.ดวงที่ตกเลขเลข 2.ใคร 3.ย้ายเรื่องพะเนจร 4.พ่อเพลงแม่เพลง 5.เมืองแม่วันทอง 6.ไอบักสอย 7.เปลี่ยนคนคน 8.แก้ลำ

ชุดผู้มาจากเมืองมืด (5เรื่อง) 1.เราคนเดียว 2.ยักษ์วัดแจ้ง 3.ไม่มีใครใจหมา 4.กรุงเทพฯแซ่ซ่า 5.บ้านเกิดย้ายเรื่อง

ชุดใครอยู่ในอากาศ (2เรื่อง) 1.เพื่อนเก่าเมียรัก 2.ตาฝ้า

เรื่องเราคนเดียว

ไ้เรื่องกับเพื่อนกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ ชอบพากันตั้งวงเหล้า พอเมาก็จะไปหาเรื่องทำทนายภูตผีปีศาจตามที่ต่างๆ วันหนึ่ง อ้ายวรรณ หนึ่งในสมาชิกได้ป่วยตาย เพื่อนๆก็พากันมาตั้งวงเหล้าที่หน้าโรงศพอ้ายวรรณ ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับเมียของอ้ายวรรณเป็นอย่างมาก จนเกิดการทะเลาะกันครั้งใหญ่ กลุ่มเพื่อนอ้ายวรรณนึกแค้น จึกมักชวนกันไปเล่นสนุก มาที่บ้านอ้ายวรรณตอนกลางดึก แล้วยกชื่อ “อ้ายวรรณ” (คนตาย) จนเป็นที่เดือดร้อนแก่ชาวบ้านในละแวกนั้นนั้น แต่พวกเขาก็ต้องหยุดการกระทำเพราะในคืนวันหนึ่ง ผีอ้ายวรรณมาขออโงว่า “! ข้าเอง เห็นแก่ข้าเถอะเพื่อนเอ๋ย เราคนเดียว” กลุ่มชายหนุ่มผู้คะนองทั้งหมดจึงเลิกก่อวณคนอื่นอีกต่อไปเพราะเห็นแก่เพื่อน

ตัวอย่าง การเล่นพิเรนกับศพของอ้ายวรรณ

“เช้าวันที่สี่นางบุญถึงนำศพผิวไปเก็บไว้ที่วัดตะพาน ไม่มีการบอกกล่าวพวกเราละ เราเลยไม่ได้ไป จะรักกันแทบตายแต่ไม่ได้ไปส่งถึงสุสาน..... “เฮ้ย ! วันหน้าเราไปเยี่ยมศพมันที่ป่าช้าก็ได้ นี่หว่า” นายกลิ้งออกความคิดเข้ารูปแบบเดิม คือรุกรานผีสาวอย่างเคย โดยยึดเอาการไปเยี่ยมศพ นายวรรณเป็นที่ตั้ง” (เหม เวชกร,2511: 17)

ตัวอย่าง การพูดขอความเห็นใจจากผีอำวรรณ ด้วยความรักที่ยังมีต่อเพื่อน

“เออ !...ข้าเอง เห็นแกเข้าเถอะเพื่อนเอ๋ยเราคนเดียว” เขาตอบเสียงอ่อยๆพอดเสียงก็เกิด ความมีดของมันตามธรรมชาติ นายวรรณไม่มีแล้ว (เหม เวชกร,2511: 121)

จากเรื่อง เราคนเดียว เป็นการสะท้อนถึงมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ถึงแม้ว่ากลุ่มเพื่อนของ อำวรรณจะมีนิสัยนักเลงสักเพียงใดแต่ก็เห็นแกดวงวิญญาณเพื่อนรักที่มาขอร้องไว้ จึงเลิกก่อ ความวุ่นวายต่อเมียอำวรรณและชาวบ้านแถบนั้น

กรุงเทพฯแซ่หน้า

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในช่วงที่น้ำท่วมกรุงเทพฯในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ประชาชนต่าง ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความยากลำบาก รวมถึงนายยอด แสงธรรมซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย วันหนึ่งนายยอด ครูคง และครูแก้วได้นัดกันดื่มเหล้าตามปกติ จากนั้นครูคงได้พายเรือมาเราเพื่อน กลับที่ตรอกข้างวัดประยูม ครูคงได้นำเรือไปส่งนายยอดและครูแก้ว แต่พอส่งถึงบ้านเรือก็ได้ หายไปอย่างประหลาด นายยอดก็ได้รู้ความจริงว่าครูคงตายมาแล้วสองวัน เนื่องจากอาบน้ำและ ตายคาบ้นใด ทั้งหมดลงความเห็นเห็นว่า ครูคงถึงแม้ร่างกายจะตายไปแล้วแต่ดวงวิญญาณยังคงเป็น ห่วงเพื่อนจึงนำเรือมารับ

ตัวอย่าง การบรรยายความน่ากลัวของฉากบรรยากาศการนั่งพายเรือไปในที่มีด

“เรือเราสะดุดหลักหรือตอใต้น้ำหลายทีก็ ปมมองเห็นอาคารอยู่ข้างหน้าก็จำได้นั้นคือตัว สุเหร่าอิสลามและที่เรากำลังอยู่ก็คือกลางสุสาน ที่เราถูกก็กักบ่อยๆนั่นก็คือ หลักไม้ที่ปักชื่อ ผู้ตายที่ปากหลุม” (เหม เวชกร,2511: 167)

ตัวอย่าง การบรรยายความอาลัยอาวรณ์ของเพื่อนที่มีต่อครูคงเพื่อนที่แสนดี

“รุ่งเช้าไปทำงานจึงรู้เรื่องราวครูคงตายจริงๆแต่ภรรยาของแกไปบอกทางกระทรวงฯไป มั่วตักใจและรีบจัดการศพครูคง ทางตำรวจและหมอบอกว่าแกตายโดยหัวใจวาย ร่างกายแกไม่

ดีอยู่แล้ว แต่เมามากลงไปแช่น้ำเล่น หัวใจเลยไม่ทำงาน อนิจจาครูคงยังหวังเพื่อนสุดส่าห์นำเรือไปรับเราสองคนมาส่งบ้าน” (เหม เวชกร, 2511: 167)

4.4.4.4 ผีที่มีความรักแบบเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ (Universal Love / Loving Kindness) 12 เรื่อง

สำหรับความรักแบบเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ นั้นหมายถึง ความรัก ความเมตตา การแบ่งปันน้ำใจ การให้ความช่วยเหลือที่มนุษย์มอบให้กับนับตั้งแต่ในระดับปัจเจก ในระดับสังคมจนถึงเหล่าบรรดาภูตผีปีศาจทั้งหลายอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งเปรียบเสมือนความรักที่มีแต่ให้ รายชื่อตัวละครผีที่มีความรักความเมตตาต่อมนุษย์

ชุดปีศาจของไทย (1 เรื่อง) 1. ผ่าป่าผีตาย

ชุดผู้ไม่มีร่างกาย (1 เรื่อง) 1. นักค่านอนที่เล่นกับไฟ

ชุดวิญญาณที่เร่ร่อน (2 เรื่อง) 1. เรื่องของพวกแทงหยวก 2. ใครจะไล่ของเจ้าที่

ชุดผู้มาจากเมืองมิด (4 เรื่อง) 1. เรื่องยุ่งของมนุษย์ 2. ผู้วิเศษ 3. หมออยู่โตะ 4. หมอดูเฒ่า

ชุดใครอยู่ในอากาศ (4 เรื่อง) 1. เจ้าพ่อ 2. แมชี 3. เรื่องใหญ่ 4. หมอจำเป็น

เรื่อง ของพวกแทงหยวก

เป็นเรื่องราวของคนแทงหยวกกลุ่มหนึ่งที่ถูกจ้างให้มาแทงหยวกเพื่อประดับเชิงตะกอนศพ คืนหนึ่งขณะแทงหยวกอยู่เจ้าภาพไม่ได้หาอาหารมาให้ ทันใดนั้นมีชายแก่ชาวจีนคนหนึ่งเดินขึ้นมาบนศาลา พร้อมกับคนงานขนอาหารมากมาย ทำให้ทุกคนต่างอึ้งสำราญ ชื่นชมเจ้าภาพ ตอนเช้าคณะแทงหยวกก็รู้ว่าเมื่อคืนคนให้นำอาหารมาให้ไม่ใช่เจ้าภาพแต่เป็นผีซึ่งไม่ได้มาหลอกแต่มาดี

ตัวอย่าง ตัวละครผีชาวจีนผู้มีน้ำใจนำเอาอาหารมาให้รับประทาน

“...มีแต่เสียงเสียงจ๊กจั่นเรไรระงมไป คืนนั้นนะครับราวๆ สัก 7-8 ทุ่มเห็นจะได้ ก็มีคนแก่ผู้ชายแต่งกายภูมิฐาน เดินถือไม้เท้ากุกๆ มาบนศาลา ไม่รู้ว่าแกมาจากไหน แกมานั่งดูพวกเราอยู่ห่างๆ เป็นคนมีอายุมากทีเดียว ผมขาวและยาวปะท้ายทอย หนวดยาวเพื่อยกลงถึงหน้าอก ใส่เสื้อ

กุยเฮงขาว นุ่งกางเกงขาวสวมรองเท้าดำ เป็นรองเท้าดียวอย่างจิ้งหรือผู้ตีจีน” (เหม เวชกร,2511: 191)

“ภาพนี่คือเก้าแกโรงข้าวใหญ่ในคลองนี้ ชาวบ้านเรียกว่า กังจ้อ ใครๆก็รู้จัก ผมจึงถามแกว่าแกอยู่ที่ไหน เขาพากันตากลูซัน ตอบพร้อมกันว่าตายไปนานแล้ว อีกคนหนึ่งว่า เวลานี้ฮวงซุ้ยอยู่ทางหลังวัดนี้เอง ชี้ไปทางดงไม้ทางเข้าโบสถ์ด้านซ้ายทุ่ง เหม!” คุณเอ๋ย ผมแทบกระโดด ขนลุกเกรียวเลย แกเป็นผีแต่มาเลี้ยงเราด้วยใจอารี ” (เหม เวชกร,2511: 194)

จากเรื่องของพวกแหงหยวก นั้นแสดงให้เห็นถึงความรักความเมตตาที่ผีกังจ้อที่กลัวว่ากลุ่มคนแหงหยวกจะหิวเพราะสถานที่ที่เขาอยู่กันนั้นเป็นศาลาวัดกลางชนบทจึงยากแก่การออกไปหาอาหารในกลางดึก ผีกังจ้อจึงนำอาหารอย่างดีมาเลี้ยงกลุ่มคนแหงหยวกให้อิ่มหนำสำราญและทำงานแหงหยวกอย่างมีความสุข จึงนับเป็นรูปแบบของตัวละครผีที่ทำประโยชน์เพื่อสังคมเรื่องหนึ่ง

เรื่อง แม่ชี

ผู้หญิงคนหนึ่ง ตัดสินใจจะบวชที่ระหว่างที่เธอเข้าไปกราบพระองค์ใหญ่ในวัดที่จังหวัดนครปฐม เธอได้พูดคุยกับแม่ชีแก่คนหนึ่ง แม่ชีได้คัดค้านการบวชของเธอหากทำไปเพียงเพราะประชดรักเพราะมันจะไม่เกิดประโยชน์ใดๆและสามีจะเสียใจ แม่ชีได้เล่าเรื่องราวชีวิตอันวันทของเธอก่อนจะบวชชีให้ฟัง ทันใดนั้นขณะที่หญิงสาวเผลอหันไปดูคนแม่ชีก็หายวับไปในอากาศ เธอจึงรู้ว่าถูกผีหลอกแต่ก็ขอเชื่อฟังในคำสั่งสอน

ตัวอย่าง ผีแม่ชีแนะนำให้ผู้หญิงคนหนึ่งเปลี่ยนใจไม่บวชและกลับไปคืนดีกับคนรัก

“ดิฉันเพิ่งเคยถูกผีหลอกเป็นครั้งแรกในชีวิต แต่บังเอิญเป็นผีที่ดีให้คิดดีๆค่าเดือนนั้นนำฟังมาก ว่าอย่าเอาศานามากลัวกับเรื่องส่วนตัว เมื่อจะบวชก็ให้บวชโดยตั้งใจทางธรรมะจริงๆ ไม่ใช่บวชเล่นแ่งกับเรื่องรักเรื่องอกหักหรือบวชหนีหนี้สิน การเล่นแ่งของเราใครจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบที่อนใจที่สุด คนนั้นก็คือสามีเราเอง” (เหม เวชกร,2512: 65)

จากเรื่องแม่ชี เป็นการแสดงถึงความเมตตาที่ผีแม่ชีมีความหวังดีต่อหญิงสาวคนหนึ่งที่กำลังหลงผิดที่คิดจะตัดปัญหาจากเรื่องความรักโดยการบวช ผีแม่ชีจึงมาตักเตือนให้หญิงสาวกลับใจเปลี่ยนความคิดที่จะไม่บวชซึ่งจะได้ไม่ต้องมาเสียใจเหมือนกับชีวิตของตน

บทที่ 5

การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีเป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน

5.1 การดัดแปลงบทประพันธ์ไปสู่ละครโทรทัศน์

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร ได้รับการดัดแปลง(Adaptation) ไปเป็นละครโทรทัศน์ เรื่อง ผี ! วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์แบบฉบับในตอน(Anthology) ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี พ.ศ.2546 จำนวน 17 เรื่อง 18 ตอน กำกับการแสดง และอำนวยการสร้างโดย บรรณวุฒิ ประสมทรัพย์ ในนามของบริษัท โรนิน-เบิร์ก จำกัด ใช้งบประมาณในการสร้างกว่า 100 ล้านบาท

ที่มาของ ละครโทรทัศน์ เรื่อง ผี! วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหม เวชกร เริ่มจาก บรรณวุฒิ ประสมทรัพย์ ประธานบริษัท โรนิน-เบิร์ก จำกัด มีแนวคิดที่จะสร้างละครโทรทัศน์แนว ภูตผีปีศาจคุณภาพสักเรื่อง ในปี พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นวาระพอดีกับ งานฉลอง ครบ 100 ปี ชาตกาลของ เหม เวชกร (พ.ศ.2446-2546) บรรณวุฒิ จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำบทประพันธ์เรื่อง ผี ของ เหม เวชกร มาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ โดยกลับไปศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นทั้งหมดอย่างจริงจัง จำนวน 101 เรื่อง จึงพบความมหัศจรรย์(Miracle) ของวรรณกรรมเรื่องผีของครูเหม ในแง่ของความเป็นเรื่องแต่ง (Fiction) เป็นประเภทวรรณกรรมเรื่องสั้นที่มีความร่วมสมัย (Contemporary) ทั้งในแง่วรรณศิลป์และภาพทัศนศิลป์

แรงบันดาลใจจากวรรณศิลป์

“สิ่งที่พบเวลาอ่านหนังสือผีของครูเหม คือ หนังสือผีครูเหม ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า “Fiction” คือเป็นเรื่องแต่ง ลักษณะบทประพันธ์ของครูเหม เป็นวรรณกรรมที่เขียนเรื่องผี ที่มีความร่วมสมัย ถึงแม้ในปัจจุบัน กลเม็ด หรือ ลูกไม้อันนี้ก็ยังคงนำมาใช้ในภาพยนตร์ คือ เดินเรื่องมา เราไม่ทราบว่าเป็นผี ใครเป็นคน ในหลายๆเรื่อง แต่พอมาตอนหลัง มาพลิกพลิก ให้เรารู้ว่าสิ่งที่เราเข้าใจมาตั้งแต่แรก มันไม่ใช่ ซึ่งมันเป็นอีกวิธีในการเขียนบทประพันธ์ผี นักแต่งเรื่องผีชาวฝรั่งเศสผู้โด่งดังในยุคเดียวกันได้แก่ Edgar Allan Poe (บรรณวุฒิ ประสมทรัพย์, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2554)

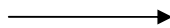
ต่อมาบรรณวุฒิ ประสมทรัพย์ ได้ขอคำปรึกษา เรื่องการนำบทประพันธ์เรื่องสั้นและภาพเขียน ชุดภูตผีของ เหม เวชกรมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ จาก กลุ่มรักครูเหม (กลุ่มบุคคลผู้ดูแลลิขสิทธิ์ผลงานของครูเหมในขณะนั้น) อันได้แก่ โอม รัชเวทย์ จุลศักดิ์ อมรเวช มณู พิระ

พันธ์ ใหญ่ นภายน ซึ่งทางกลุ่มรักครูเหมได้เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาในการสร้างละครโทรทัศน์ในเวลาต่อมา ทางกลุ่มรักครูเหม ได้ยื่นเงื่อนไขให้แก่ทุกคน ที่จะนำบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหมไปดัดแปลงว่า ในกรณีที่จะทำ ทางผู้สร้างจะต้องยื่นเรื่องราว ณ เวลาในบทประพันธ์ คงยุคสมัยตาม พ.ศ.ของฉากและบรรยากาศให้เป็นไปตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง คือ ทำให้เป็นละคร ย้อนยุค แรงบันดาลใจจากภาพจิตรศิลป์ การนำภาพศิลปะทางวิญญานมาขยายความ

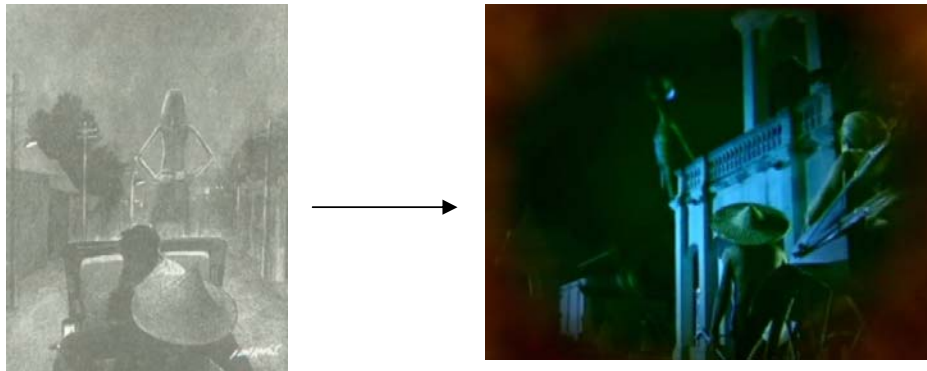
การนำบทประพันธ์มาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ทางผู้กำกับได้รับแรงบันดาลใจมาจากภาพเขียนแนวภูตผีของครูเหมที่เป็นภาพที่สามารถนำมาขยายละเอียดความน่ากลัวรวมถึงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ต่างๆที่ครูเหม เวชกร ได้ลงลายละเอียดไปในภาพผีต่างๆ

“จุดสำคัญที่สุดที่ผมตัดสินใจนำบทประพันธ์ผีของครูเหม เวชกร มาดัดแปลงเป็นละครคือ งานของครูเหม ในเรื่องสั้นแต่ละเรื่อง มันมีโจทย์อันหนึ่งที่ครูเหม ทิ้งไว้ให้แก่คนที่อ่าน หรือคนจะทำตามคือ ภาพประกอบในแต่ละเรื่อง เช่น ภาพจากเรื่อง อ้ายกล้าจะตายไม่ได้ จะแสดงถึงความเป็นภาคกลาง เพราะมีต้นตาล จะไปคู่กับวัฒนธรรมขอม แสดงถึงอาณาเขตของขอม ซึ่งดูได้จากต้นตาลและปราสาท มันเป็นวัฒนธรรมความเชื่อของเขา ในภาพ Single Frame ครูได้บอกอะไรไว้เยอะ ผมก็ขยายความจากภาพ Single Frame ต่างๆ มาเป็นละคร” (บรรณวิมล ประสมทรัพย์, **สัมภาษณ์ 9** ตุลาคม 2554)

การตั้งใจที่จะทำให้เกิดภาพจำจากภาพเฟรมเดียว

ภาพที่ 12 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *ครูอรุณ* มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

ภาพที่ 13 การยึดจากบทประพันธ์เรื่อง *ชีวิตคุณย่า* มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

5.1.1 การดัดแปลงตามคุณลักษณะของสื่อละครโทรทัศน์

ธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ตัวแปรสำคัญในการดัดแปลง ละครโทรทัศน์เป็นสื่อพาณิชศิลป์ที่มุ่งให้ความบันเทิงแก่มวลชนโดยทั่วไป (Popular Culture of Entertainment) โดยความคาดหวังจากผู้จัดละครและเจ้าของสถานีในการผลิตละครโทรทัศน์ที่จะ “ทำเงิน” และได้รับความนิยมจากสาธารณชน โดยมีผู้อุปถัมภ์รายการ (Sponsor) เข้ามาซื้อโฆษณา /ซื้อผู้ชม/ ในช่วงเวลาต่างๆ โดยวัดจากดัชนีบ่งชี้ความนิยมของตลาด (Rating) ทั้งนี้กลุ่มผู้สร้างละครโทรทัศน์จะต้องผลิตละครที่มีคุณภาพเพื่อช่วงชิงพื้นที่ของผู้ชมในระหว่างช่องสถานีต่างๆ รวมทั้งในสถานีช่องเดียวกัน เพื่อความอยู่รอดในทางธุรกิจ การได้รับความนิยมจากผู้ชม และผู้อุปถัมภ์รายการ สำหรับการดัดแปลงบทประพันธ์จากตัวบทต้นทางให้เป็นละครโทรทัศน์ที่ดีและมีคุณภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวกับธรรมชาติของสื่อละครโทรทัศน์อันเป็นตัวแปรสำคัญของการดัดแปลงดังนี้

5.1.2 ปัจจัยด้านการเลือกบทประพันธ์ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของละครโทรทัศน์

สำหรับการนำบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหมมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ ทางผู้ผลิตได้เลือกบทประพันธ์มาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ทั้งหมด 17 เรื่อง จากวรรณกรรมเรื่องสั้นทั้งหมดจำนวน 102 เรื่อง โดยทางผู้ผลิตมีเกณฑ์ในการคัดเลือกบทประพันธ์ทั้งหมดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการเลือกบทประพันธ์

5.1.2.1 เลือกบทประพันธ์ที่มีความเหมาะสมที่จะทำเป็นละครโทรทัศน์แบบ จบในตอน 45 นาที โดยที่สามารถขยายบทได้แบบไม่ยึดและรวบรัดมากเกินไป และบทประพันธ์ตอนที่เลือกมาต้องเป็น Story ไม่ใช่ Situation

5.1.2.2 เลือกระบพประพันธ์ที่มีชื่อเสียง (Well Know) เป็นที่รู้จักของผู้คน อาทิ เรื่องเลขาณุกาญณี ภาพปั้นเป็นเหตุ มนุษย์ผู้ไม่สังคมนโลก

5.1.2.3 เลือกระบพประพันธ์ที่ไม่ยากในการผลิตและซับซ้อนที่จะลงทุนสร้าง Production มากมาย

5.1.2.4 เลือกระบพประพันธ์ที่มีความเป็น Dramatize มีความเป็นละคร มีศาสตร์ของความเป็นละคร หรือถ้าไม่มีก็ปรับบทประพันธ์ให้เป็น Dramatize

เนื่องจากประเภท(Category) ของงานในสื่อโทรทัศน์โดยหลักๆแล้วมี รายการข่าว สารคดี เกมโชว์ วาไรตี้ เรียลลิตี้ ทอล์คโชว์ รายการเด็กและเยาวชน รายการกีฬา รายการเพลง และละครโทรทัศน์ ซึ่งละครโทรทัศน์เป็นหนึ่งในประเภทรายการที่ได้รับความนิยมอย่างสูง เนื่องจากละครโทรทัศน์ต้องมีเรื่องราว มีพระเอก-นางเอก มีดารามาแม่เหล็ก มีตัวร้าย มีผู้ขัดขวาง มีการร้อยเรียงผูกเรื่องราวต่างๆ มีการทำให้จินตนาการของละครเข้าไปสู่จิตใจของคนดู ทำให้คนดูเชียร์ตัวละคร ยิ่งคนดูเชียร์ตัวละครมากเท่าไร ยิ่งมีการติดตามเรื่องราว ยิ่งประสบความสำเร็จในการเป็นละครยอดฮิตมากขึ้นเท่านั้น ที่กล่าวคือ สูตรของการเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ ซึ่งคนเขียนบทก็สามารถดัดแปลงได้ตามจินตนาการและความสมเหตุสมผล

“ความเป็น Dramatize ความเป็นละครต้องมีไม่ใช่ว่า เป็นเรื่องราวที่เล่าแล้ว ไม่ปะติดปะต่อ เพราะผมทำภาพยนตร์ชุดนี้ ลงในช่องของละครหลังข่าว Drama 20.30 น. การที่จะเขียนบทเพิ่มจะต้องมีความเข้มของ Tragedy / Comedy มันต้องมีความเป็นนาฏการ ต้องมีตัวเอก มีพระเอก นางเอก มีดารามาแม่เหล็ก (Magnet) มีตัวร้าย จะเป็น Melodrama หรือไม่ก็ตาม เนื่องจากการรับรู้ของมนุษย์แต่ละยุคสมัยนั้นมีความต่างกัน ครูเหมสสะท้อนบทมาแบบนี้ ทางเราก็ต้องปรับให้เป็นละครโทรทัศน์ในยุคปัจจุบันมากที่สุด” (บรรณวุฒิ ประสมทรัพย์, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2554)

จากการวิเคราะห์ในส่วนของการเลือกระบพประพันธ์พบว่า ทางผู้สร้างละครโทรทัศน์เลือกวรรณกรรมตัวบทต้นทางที่ถ่ายทอดการผลิต เรื่องที่มีคู่พระนาง เรื่องผีที่เป็นประเภทผีที่มีความรักแบบพิศวาสเสนาหา (Romantic Love) ทั้งหมด 12 เรื่อง ได้แก่ 1.อ้ายพวยผู้ซื่อสัตย์ 2.รำเพยทุกชาติไป 3.วิญญาณที่ถูกสาป 4. ของรักเสมอใจ 5. พ่อมดหมอผี 6. อวสานพ่อมดหมอผี 7. แม่จ๋า 8. หลบภัยทางอากาศ 9. ครูอรุณ 10. น้ำมันผีพราย 11.แม่จ๋า 12. หยดน้ำสังข์ และเรื่องที่ปรับให้เป็น Dramatize เพิ่มให้มีคู่พระ-นางอีก 5 เรื่อง 1.ภาพปั้นเป็นเหตุ 2. ฆาตกรรม 3. พ่อเพลงแม่เพลง

4. เลขานุการผี 5. เหมมาโทษ และหลีกเลี่ยงที่จะเลือกบทประพันธ์ที่มีลักษณะเป็นแบบ Situation ซึ่งเป็นเพียงเหตุการณ์ที่เป็นเพียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมา เช่นอย่างเรื่อง *ชีวิตคุณย่า* เปิดฉากด้วยยายและหลานเดินทางไปเจอผี ยายหลานวิ่งหนีผีและก็จบลง โดยไม่ได้เป็นเรื่องราวที่ประติดประต่อ เป็นเพียงเหตุการณ์หนึ่งเท่านั้น ไม่ได้มีคู่พระนาง ตามคุณลักษณะของสื่อวรรณกรรมเรื่องสั้น ที่สามารถยุติเหตุการณ์ไว้เป็นเพียงแค่ สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้

5.1.3 ปัจจัยด้านบทละครโทรทัศน์

บทละครโทรทัศน์นับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการนำบทประพันธ์ต่าง ๆ มาดัดแปลง นักเขียนบทละครโทรทัศน์จึงเป็นบุคคลที่มีอำนาจเบื้องต้นแรกในการดัดแปลงบทประพันธ์ การเล่าเรื่องจากวรรณศิลป์แปลงให้เป็นภาพทัศนศิลป์ตามแบบของสื่อละครโทรทัศน์ที่เล่าเรื่องด้วยภาพและเสียง ก่อนที่จะส่งบททั้งหมดไปให้ผู้กำกับเพื่อจะปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมอีกทีหนึ่ง คุณ ทองขาว ทวีปริงษ์ชินกุล หนึ่งในนักเขียนบทละครโทรทัศน์ เรื่อง ผี! วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหมเพชร ตอน วิญญาณที่ถูกสาป ได้อธิบายขั้นตอน การนำบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหมมาดัดแปลงว่า ประการที่หนึ่ง เราต้องอ่านบทประพันธ์ แล้วตีความว่าครูเหม เวชกร ต้องการจะบอกอะไร ยิ่งเป็นเรื่องสั้นการหาแก่นเรื่องจะไม่ยากมาก เพราะเรื่องสั้นจะมีแก่นเรื่องแค่อย่างเดียว ไม่ซับซ้อนเหมือนวรรณกรรม ประการที่สอง ดูยุคสมัยเพื่อกำหนดฉากให้เป็นไปตามยุค และดูต้นทุนการผลิตเพื่อที่จะได้ใส่ฉากได้ตามงบประมาณในการสร้างที่เหมาะสม ประการที่สาม นำแก่นเรื่อง(Theme) มาขยายให้มันกว้างทำให้เป็นภาพ ใส่ฉากต่างๆลงไปเพื่อนำไปสู่ฉากแก่นเรื่อง ตอนจบ ก่อนที่บทจะถูกส่งไปสู่ขั้นตอนการผลิตใหม่ต่อไป ในสมัยปัจจุบันเรื่องผี สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างให้น่ากลัวมากขึ้น การใช้คอมพิวเตอร์กราฟิก การทำกลางวันให้เป็นกลางคืน (Day for night) แต่ศิลปะการสร้างเรื่องผีที่สำคัญที่สุดน่าจะเป็นเรื่องของการจัดแสง จัดแสงอย่างไรให้น่ากลัว

“หน้าที่คนเขียนบทคือ ขยายเรื่องสั้น ให้มันกว้างขึ้น และก็คงเอกลักษณ์ของเขา อย่าไปเปลี่ยน Theme ของเขา บทพูดต้องร่วมสมัย (ของสมัยนั้นจริงๆ) หากได้สำนวนสมัยนั้นมันก็จะได้เสริมของความเป็น Period พวกตัวละครหลักคงไว้หมด ยกเว้นตัวประกอบของตัวละคร เราสามารถเสริมเข้าไปได้เพื่อทำให้ตัวละครหลักดูแข็งแรง บางที่เขาเล่า (เสริมให้ Character ของตัวละครเอกดูเด่นขึ้น) ไม่ใช่เอาตัวละครเสริมเอามารกไปหมด มันไม่มีประโยชน์ การสร้างฉากก็ต้องลึกลับ ใส่

ฉากกลางคืนให้มากหน่อย ใส่บรรยากาศที่มันเจียบตามรูปแบบของ Genre เรื่องผี” (ทองขาว ทวีป ทีวีปริงซ์นิวส์ , สัมภาษณ์ 1 ตุลาคม 2554)

5.1.5 ปัจจัยทางด้านการตลาด และ เจ้าของสถานีโทรทัศน์

สำหรับปัจจัยทางด้านการตลาดนั้นว่ามีความสำคัญต่อการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องผีของ ครูเหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์เป็นอย่างมาก ในตอนแรกทางผู้สร้างมีความตั้งใจที่ดัดแปลง (Modification) บทประพันธ์ผีของ ครูเหม เวชกร ที่เป็นวรรณกรรมย้อนยุค ให้ข้ามกาลเวลามาเป็น เรื่องราว ในสมัยยุคปัจจุบัน ใน พ.ศ.2546 เพื่อเป็นการใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัดให้เกิด ประโยชน์สูงสุด แต่ทางกลุ่มรักครูเหม ได้ยื่นขอเสนอ ให้ทางผู้จัดละครโทรทัศน์ ที่จะนำบท ประพันธ์เรื่องผีของครูเหมไปดัดแปลง จะต้องคงยุคสมัย คง พ.ศ.2476-2510 ตามบทประพันธ์ตัว บทต้นทางทุกประการ ทางทีมสร้างจึงต้องสร้างละครโทรทัศน์ให้เป็นละครย้อนยุค ตามบท ประพันธ์ตัวบทต้นทาง ซึ่งทำให้เกิดความหนักใจและข้อจำกัดในการผลิตที่มีมากขึ้น เพราะสูงสุด เพราะทางผู้สร้างได้เลือกที่จะรับจ้างผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่สถานีโทรทัศน์ช่องไอทีวี ในสมัยนั้น ช่องไอทีวีเพิ่งเกิดใหม่มีงบประมาณในการจ้างทำละครจะต่ำ ยังไม่ใช่ช่องที่มีงบประมาณมหาศาล ในการทุ่มทุนจ้างผู้ผลิตทำละครเหมือนช่อง 3 และช่อง 7 สี แต่ทางช่องไอทีวีก็มีส่วนช่วยในการ ช่วยควบคุมงบประมาณในการถ่ายทำ คือ การเสนอดารานักแสดงที่อยู่ในสังกัดให้มาเล่นเป็น นักแสดงนำในอัตราค่าตัวนักแสดงที่ถูกกลงเพราะเป็นดาราในสังกัดซึ่ง ณ เวลานั้น ช่องไอทีวี สามารถดึงเวทีการประกวดนางสาวไทยจากช่อง 7 มาได้ ดังนั้นดารานักแสดงที่เป็นนางสาวไทย และรองนางสาวไทยจึงได้เล่นละครผีครูเหม เช่น ปณิตดา วงศ์ผู้ดี / เอ็มมา วรรณรัตน์ / เสาวรส ศรีประ ทูม

“ การทำภาพยนตร์ผีเรียด เป็นความหนักใจของผู้ผลิต เพราะการที่เราจะไปทำเรื่องย้อนยุค ค่าใช้จ่ายมันสูงทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่ถ่ายทำ เรื่องแต่งหน้าทำผม เรื่องเสื้อผ้าหน้า ผม เรื่ององค์ประกอบ หรือแม้กระทั่งว่าการจะทำให้เรื่องนั้นดูสมจริงในยุคนั้น” (บรรณวุฒิ ประสม ทรัพย์, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2554)

ในส่วนของผู้อุปถัมภ์(Sponsor) ละครโทรทัศน์ได้ขอให้ทางผู้ผลิตขยายโปรเจกต์ของละครโทรทัศน์เรื่อง ฝี่ ! วิญญาณ และความผูกพันโดย เหม เวชกร ไปเป็นกิจกรรม อีเว้น ต่างๆที่เป็นการจัดงานหวนรำลึกถึงครูเหม เวชกร ในวาระครบชวตกาล 100 ปี เหม เวชกร อาทิ งานเสวนา เปิดตำนานความลึกลับ ฝี่ ! โดยเหม เวชกร / งานแถลงข่าวการเปิดตัวจำหน่ายวีซีดีลิขสิทธิ์ เรื่อง ฝี่ ! วิญญาณ และความผูกพันโดย เหม เวชกร โดย ผู้กับละคร กลุ่มรักครูเหม และประธานบริษัท ทีไอจีเอ เพื่อทางผู้อุปถัมภ์(Sponsor) จะได้นำโฆษณาไปปรากฏในสื่อตามที่ต่างๆแบบครบวงจร

5.1.5.1 ปัจจัยทางด้าน ดารานักแสดง

ในด้านการคัดเลือกนักแสดง ทางผู้ผลิตได้คัดเลือกดารานักแสดงที่มีหน้าตาแบบไทย และมีฝีมือในการแสดงที่สอดคล้องกับบทบาท และเลือกดารานักแสดงที่มีชื่อเสียง เนื่องจากสื่อละครโทรทัศน์มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสร้าง Rating ให้เป็นกลายเป็นละครยอดนิยม ทางผู้สร้างจึงต้องหาดาราที่เป็นที่รู้จัก ดาราที่ตอบโจทย์ผู้ชม เล่นดี เป็นดารายอดนิยมในยุคนั้น เพื่อให้ละครโทรทัศน์มีคุณภาพมากที่สุด ดึงดูดผู้ชมมากที่สุด ถึงแม้ว่าจะต้องลงทุนจ่ายค่าตัวนักแสดงด้วยเป็นจำนวนเงินมหาศาล ซึ่งดารานักแสดงนำ ในเรื่อง ฝี่ ! วิญญาณ และความผูกพันโดย เหม เวชกร ในขณะนั้นเป็นดารายอดนิยมทั้งหมดในยุคนั้น อาทิ สินจัย เปล่งพานิช วรรัตน์ /วินัย ไกรบุตร /คงกระพัน แสงสุริยะ/ปนัดดา วงศ์ผู้ดี/ แต่ถึงอย่างไร ดารายอดนิยมต่างๆก็มีข้อจำกัดในการนำมาเล่น ถูกบังคับด้วยช่อง ละครฝี่ครูเหมลงช่องไอทีวีจึงไม่สามารถนำดารา ช่อง 3 ช่อง 7 มาเล่นมากก็ไม่ได้ เพราะดารายอดนิยมจะเซ็นสัญญากับช่องเจ้าของสังกัดอย่างเคร่งครัด

5.2 การดัดแปลงบทประพันธ์สู่หนังสือการ์ตูน

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร ได้รับการดัดแปลงเป็นการ์ตูนภาพลายเส้น ถูกตีพิมพ์เป็นตอนๆลงในหนังสือการ์ตูนมหาสนุก โดย สำนักพิมพ์ บรรณสารศรี ครั้ง

แรกในปี พ.ศ.2547 จากฝีมือลายมือของ คุณ ศุภมิตร จันทรแจ่ม (ปู่ย Devil) เริ่มจากเรื่อง “อ้ายทวย ผู้ซื่อสัตย์” และลงตีพิมพ์เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ.2551 รวมจำนวน 49 เรื่อง

ต่อมาในปี พ.ศ.2553 -2554 ผลงานการดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร เป็นการ์ตูนภาพลายเส้นที่เคยได้รับความนิยมอย่างท่วมท้นเมื่อ 2 ปีก่อน ได้รับการตีพิมพ์รวมเล่มเป็นหนังสือการ์ตูน (Comic Book) *บรีอ ! น่ากลัวก็ไม่บอก* จำนวน 4 ชุดได้แก่ 1.ชุดผีวีโทร เรื่อง 2. ชุดผีแอนด์เดอะแก๊ง 3.ชุดผีเดอะสตาร์ 4.ชุดผีอะคาเดมี่ รวมจำนวน 36 เรื่อง โดยทางผู้สร้างกล่าวว่า จะทยอยรวมเล่มตีพิมพ์ให้ครบ และนำบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม ที่เหลือมาดัดแปลงให้หมดจนครบ 101 เรื่อง

แรงบัลดาลใจของนักเขียนการ์ตูน

คุณ ศุภมิตร จันทรแจ่ม นามปากกา “ปู่ย Devil” นักเขียนการ์ตูนชื่อดังจากค่ายบันลือสาสน์ ผู้มีผลงานในการเขียนการ์ตูนและเรื่องราวในทางผีสาง (Ghost Stories) จนได้รับฉายาในวงการว่า “ปู่ย Devil” นอกจากนี้คุณ ศุภมิตร จันทรแจ่ม ยังมีผลงานยอดเยี่ยมในการดัดแปลง (Adaptation) วรรณคดี บทประพันธ์ ตำนานความเชื่อ เรื่องภูตผีปีศาจ นิยายกำลังภายใน เป็นการ์ตูนลายเส้น จำนวนมากมาย โดยเฉพาะบทประพันธ์เรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ ครูเหม เวชกร มาพลิกแพลงสร้างเป็นการ์ตูนตลกได้อย่างสนุกสนาน เพราะคุณศุภมิตร ได้ชื่นชอบผลงานผลงาน วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของครู เหม เวชกร มาตั้งแต่ครั้งยังเด็ก และติดตามผลงานของครูเหม เวชกร อยู่เสมอมา จนกระทั่งในปีพ.ศ.2546 ทางนักเขียนได้ชมละครโทรทัศน์เรื่อง *ผี !* วิญญาณและความผูกพันโดยเหม เวชกร จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร มาดัดแปลงในรูปแบบการ์ตูนภาพลายเส้น

“ผมดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องผีของครูเหม นี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากความรักความชอบครูเหม เป็นทุนเดิม ผมอ่านเรื่องของครูเหมมาตั้งแต่ยังเล็กๆ มีเรื่องเกี่ยวกับเมืองกาญจน์คือ เรื่องใครอยู่ในอากาศ อันนั้นมืออยู่ที่เมืองกาญจน์บุรีบ้านผม อ่านมาตั้งแต่ป.4ป.5 ตั้งแต่ตอนที่ผมยังอ่านหนังสือไม่แตกฉานเลย อ่านผิดๆถูกๆ พอตอนหลังมาอ่านใหม่ภาพในหัวมันก็เปลี่ยนไปชอบมาเรื่อยๆ จนผมคิด แล้วก็เห็นคนเขานำบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหมเป็นละครบ้าง เป็นอะไรบ้าง ผมก็เลยมีความปรารถนาที่จะทำงานครูเหมให้เป็นการ์ตูน แล้วก็มาปรับเปลี่ยนให้คนรุ่นหลังอ่าน

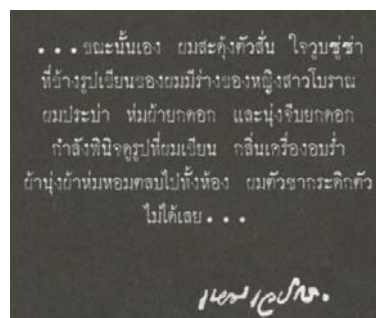
แต่จุดประสงค์อันดับหนึ่งของผมก็คือ ผมอยากจะทำให้คนรุ่นใหม่หลังอ่านแล้วรู้จักครุเหม่มากๆ แล้วกลับไปอ่านผลงานวรรณกรรมของครุเหมที่เป็น Original สักครั้ง ยิ่งถ้าใครอ่านผลงานผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้นของครุเหมที่เป็น Original มาก่อนแล้วได้มาอ่านการ์ตูน บรื้อ! น่ากลัวก็ไม่บอกที่ผมเขียน ก็จะไม่ตลกเป็นสองเท่า สนุกสนานเป็นสองเท่า” (ศุภมิตร จันทร์แจ่ม, สัมภาษณ์ 1 มีนาคม 2554)

5.2.1 รูปแบบหนังสือการ์ตูน

การ์ตูนบรื้อ! น่ากลัวก็ไม่บอก เป็นหนังสือการ์ตูนขนาด A5 จำนวน 205 หน้า ประกอบด้วยปกภายนอกที่มีสีสันสดใสสวยงาม และรูปแบบภายในที่มีภาพสีจำนวน 2 เรื่อง และอีก 8 เรื่องที่เหลือเป็นภาพขาวดำ

ในส่วนของหน้าปกหนังสือจะมีรูปตัวละครหลักอยู่บนหน้าปก พร้อมทั้งตั้งชื่อชุดเรื่องผีแต่ละเรื่องให้ทันสมัยเข้ากับยุคปัจจุบัน เช่น ชุดผีเดอะสตาร์ / ชุดผีอะคาเดมี่ ซึ่งถ่ายโยงมาจากชื่อรายการประกวดร้องเพลงเดอะสตาร์ รายการการประกวดร้องเพลงอะคาเดมี่แพทเซีย รายการแนว Reality ทางโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน / ชุดผีแอนด์เดอะแก๊ง แอนด์เดอะแก๊งคือวลีที่ได้ยินอยู่บ่อยครั้งในหัวข้อข่าวบันเทิงในสมัยปัจจุบัน ส่วนรูปแบบภายใน ได้คงภาพศิลปะทางวิญญานและอักษรตัวพิมพ์ดีดจากตัวบทต้นเอาไว้

ภาพที่ 14 รูปเนื้อหาด้านในของการ์ตูนบร้อ ! น่ากลัวก็ไม่บอกตอน วันทองสองใจ

5.2.2 ขั้นตอนการดัดแปลง

สำหรับการนำบทประพันธ์เรื่องผีมาดัดแปลงเป็นหนังสือการ์ตูน ทางนักเขียนได้มีขั้นตอนการทำงานดังต่อไปนี้

5.2.2.1 อ่านบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกร

อ่านบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกรให้แตกฉานแล้วจับเอาแก่นเรื่องของครูเหมให้พบว่าท่านต้องการจะบอกอะไรผู้อ่าน แล้วจึงมาดูแก่นเรื่องของนักเขียนว่าตรงกับแก่นเรื่องของครูเหมหรือไม่ โดยส่วนใหญ่แก่นเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทางมักเป็นคนละอย่างกับแก่นเรื่องของครูเหม เพราะต้องปรับเรื่องให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก เพื่อที่จะทำให้เด็กและเยาวชนอ่านแล้วเข้าใจง่าย

5.2.2.2 จินตนาการการดัดแปลง

จินตนาการให้เกิดภาพอย่างชัดเจนไว้ในสมองว่า เรื่องนี้ หากจะดัดแปลงแล้วจะออกมาเป็นรูปแบบไหน หากอ่านเรื่องบางเรื่องที่ยังนึกไม่เห็นเป็นภาพ ยังจินตนาการไม่ชัดก็จะพักเรื่องนั้นไว้ก่อน แล้วไปทำเรื่องที่สามารถเห็นภาพในจินตนาการไว้แล้วก่อน การจินตนาการยังรวมถึงการนำวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร ที่เป็นตัวบทต้นทาง มาดัดแปลงทำให้เด็กอ่านแล้วเข้าใจง่าย (Simplified) และใส่ลูกเล่นของการดัดแปลงให้บิดเบินบ้าง (Distorted) เกินจริงบ้าง (Exaggerated) หักมุมบ้าง (Twist Ending) ตามธรรมชาติสื่อของการ์ตูนตลก

5.2.2.3 .การทำให้ตลกและสนุกสนาน

หลังจากได้แก่นเรื่องของครุเหมมาแล้ว ทางนักเขียนจะใช้กลวิธีสร้างเสียงหัวเราะ (Gag) จากการดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีเป็นการดูนภาพหลายเส้นจากหลักการเน้นการดัดแปลงไปที่ “ตัวละคร”(Character) ให้ตัวละครมีลักษณะเป็นลักษณะแบบ Round Character คือตัวละครหลายมิติ ไม่มีตัวละครคนไหนเป็นคนดี หรือคนเลว 100 % ตัวละครทุกตัวสามารถสร้างความตะลึงใจ (Surprised) ได้อยู่ทุกเมื่อ ซึ่งแตกต่างจากตัวละครจากตัวบทต้นทาง (Primary Text) ที่ตัวละครของครุเหม มักเป็นตัวละครแบบ Flat Character คือตัวละครมีบุคลิกนิสัยตายตัว จะเป็นคนดีหรือคนเลวจะปรากฏออกมาอย่างชัดเจนไม่เปลี่ยนแปลงตามแนวเรื่องของครุเหมที่เป็น Drama เน้นความโศกเศร้าเคล้าน้ำตา แต่ตัวละครที่ได้รับการดัดแปลงมาเป็นการ์ตูน ตัวละครหลักสามารถเป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำได้พอๆกัน แต่ความตลกจะอยู่ตรงที่ “การเป็นผู้ถูกกระทำ” ความตลกจะอยู่ตรงที่ความจริงจังของตัวละครจากการถูกกระทำ จากนั้นจึงเพิ่มความน่ารัก/ความสนุกสนาน/เข้าไปปรับแต่งให้เหมาะสมกับสื่อการ์ตูนตลก

การอธิบายถึงวิธีการดัดแปลงตัวละคร

“ตัวละครของครุเหมจะมี คนดีของแกดีจริงๆ แต่จากตัวละครของครุเหมที่มีคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ผมก็นำมาเปลี่ยนเป็นคนดีบางคนไม่ดีบ้างเป็นรสชาติของหนังสือ ผมไม่ได้เขียนวรรณกรรมกรรม ผมเขียนการ์ตูนดังนั้นในการ์ตูนของผมก็ต้องมีรสชาติครบ เพราะการ์ตูนที่ผมเขียนเป็นการ์ตูนตลก ถ้าหากตัวละครเป็นคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นคนเลวร้อยเซ็นต์มันจะไปตลกได้อย่างไร ธรรมชาติของการตูนมันต้องตลกด้วย” (ศุภมิตร จันทร์แจ่ม, สัมภาษณ์ 1 มีนาคม 2554)

5.2.3. การสร้างสรรค์การดัดแปลง

ในการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องผีของครุเหม เวชกร มาเป็นการ์ตูนภาพหลายเส้นทางนักเขียนได้ใช้แนวคิดการคงองค์ประกอบการเล่าเรื่องเดิม (Convention) ของเนื้อหาบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง (Primary Text) และการสร้างใหม่ (Invention) การสร้างให้วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร (พ.ศ.2547-2512) มาเป็นหนังสือการ์ตูนภาพหลายเส้น ชุด *บริธ* *น่ากลัวก็ไม่บอก* เพื่อเป็นประติมากรรมใหม่ของสื่อจินตคติที่ได้รับการดัดแปลงข้ามกาลเวลามาในยุคสมัยปัจจุบัน พ.ศ.2554 คือทำการ์ตูนให้เป็นการ์ตูนย้อนยุค (Period) องค์ประกอบต่างๆในการเล่าเรื่อง ทางนักเขียนได้ถ่ายโยงเนื้อหาจากทั้งวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผี

ของเหม เวชกร และละครโทรทัศน์เรื่อง ผี ! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร มาสู่หนังสือการ์ตูน

5.2.4 การคงเดิม (Convention) และการสร้างใหม่ (invention)

ทางนักเขียนได้คงองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากต้นตำหรับที่เป็นวรรณกรรมเรื่องผีโบราณเอาไว้ อาทิ ภาพศิลปะทางภูตผี (Ghost illustration) ฉากบรรยากาศ (Setting) ตัวละคร (Character) โครงเรื่อง (Plot) สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol) ทุกอย่างคงความ Classic ณ ช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเอาไว้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสกลิ่นไอของบรรยากาศตัวบทต้นทาง ดังนั้นลักษณะการตัดแปลงเรื่องผีในแต่ละเรื่องจึงมีอัตราส่วนการคงเดิมและการสร้างใหม่ที่แตกต่างกัน บางเรื่องอาจจะคงเดิมไว้ทั้งหมด บางเรื่องอาจจะคงแค่ฉากบรรยากาศกับตัวละครไว้ แต่โดยส่วนใหญ่มักคงเดิมไว้ทั้งหมด เปลี่ยนแปลงในเฉพาะตอนจบของเรื่อง ซึ่งให้หักมุม (Twist Ending) เพื่อให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก

การอธิบายถึงการคงเดิมและการสร้างสรรค์เนื้อหาใหม่ตามรูปแบบของนักเขียน

“จริงๆแล้ว ทุกอย่างผมคงเอาไว้หมดไม่ว่าจะเป็น พ.ศ.ซึ่งพ.ศ.ผมมานั่งคำนวณเอา เหตุการณ์ เกิดขึ้นสมัยไหน ยุคไหน ชื่อตัวละครผมคงเอาไว้หมด และก็เหตุการณ์ผมเปลี่ยนไม่ได้ เพราะผมต้องการให้เรื่องของผมเกิดในเหตุการณ์นั้นเช่นกัน บางครั้งผมมาคำนวณ พ.ศ. เอาเองผมใช้ค่าเงิน อย่างกรรมกรวันละห้าบาท นำแก้วละหนึ่งสตางค์ ข้าวแกงจานละหนึ่งบาทห้าสิบบาท สตางค์ ผมก็พอจะเดา พ.ศ. ออกและ บางทีผมก็ไปถามทางบ้านผม และเครื่องแต่งกายผมพยายามไปหามาให้ใกล้เคียงมากที่สุด แล้วก็เหตุการณ์ที่ครุเหมอ้างถึงผมก็ยังคงไว้อยู่ เช่นตอน น้ำท่วมกรุงเทพครุเหมอ้างถึงไต้ต่างเกยชัย อ้างถึงการน้ำท่วมใหญ่ที่นั่นที่นี้ผมก็คงเอาไว้จะไปลบของท่านไม่ได้ เพราะผมก็ชอบเหตุการณ์อย่างนั้นเช่นกัน ในเรื่องกรุงเทพเช่นน้ำ พวกนี้ผมจะเอาไว้หมด

ที่เปลี่ยนคือนิสัยตัวละครและที่ตัวละครบางตัวที่ผมจะเปลี่ยนออกไปตามแบบผมให้เป็นตลก เสื้อผ้า ทุกอย่างบรรยากาศ ผมจะพยายามคงเอาไว้ให้มากที่สุด ชนบทก็ชนบท ในเมืองก็คือในเมือง ริมน้ำก็ริมน้ำ บางเรื่องเกิดขึ้นที่ท่าเตียน เช่น ยักษ์วัดแจ้ง ก็ยังคงเป็นท่าเตียนอยู่ Setting ค่อนข้างจะครบถ้วน บางครั้งผมต้องอาศัยตำราบ้าง โปสการ์ดบ้างไปปรับถ้าเห็นเสาไฟฟ้าก็ไปเอาออก เห็นตึกกราบ่านช่องก็เอาออกให้เป็นพุ่มไม้บ้าง ให้เป็นอะไรไป เพราะสมัยนั้นไม่มี บรรยากาศ และพศ.ค่อนข้างครบถ้วน พ.ศ. นี้บางทีครุเหม ไม่ได้เขียนแต่ผมจะใช้วิธีคำนวณอาจจะคาด

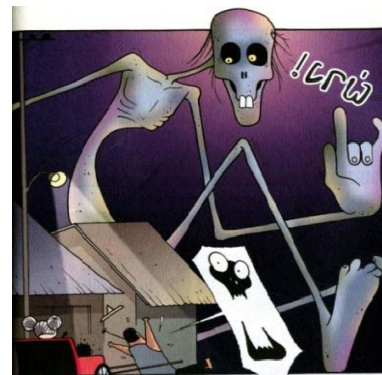
เคลื่อนบ้างก็ขอภัยมา ณ ที่นี้ แต่ก็พยายามทำให้ใกล้เคียงมากที่สุด แต่บางเหตุการณ์ต้องถูกต้อนนะครับเช่น น้ำท่วมกรุงเทพ พ.ศ. อะไร สงครามโลกครั้งที่สอง พ.ศ. อะไร จะคลาดเคลื่อนไม่ได้เลย เพราะเด็กสามารถจะนำไปอ้างอิงได้ในตำรา "(ศุภมิตร จันทร์แจ่ม, สัมภาษณ์ 1 มีนาคม 2554)

การคงฉาก

การคงฉากและบรรยากาศให้เป็นไปตามยุคสมัยก่อน เช่นเดียวกับในบทประพันธ์

ภาพที่ 15 จากเรื่องยักษ์วัดแจ้ง

ภาพที่ 16 ภาพผีเปรต จากเรื่อง ชีวิตคุณย่า

ภาพที่ 17 ฉากรถลากผู้โดยสารผ่านวัดสระเกศ จากเรื่อง ชีวิตคุณย่า

การคงเครื่องแต่งกาย และทรงผม

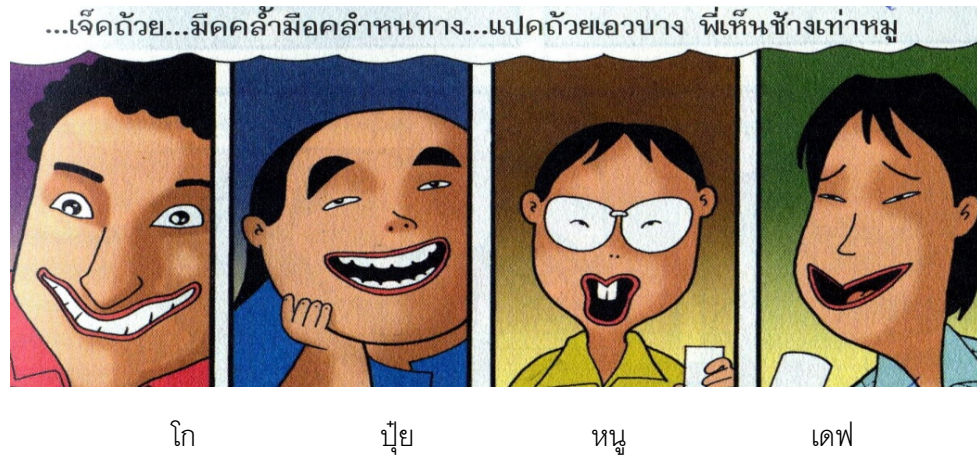
ภาพที่ 18 ภาพการคงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในยุคอดีต จากเรื่อง ชีวิตคุณย่า และดวงที่ตกเลขเลข

การคงภาพศิลปะทางฤดูนี้

ภาพที่ 19 การยืมภาพจากบทประพันธ์เรื่อง เนื้อมันหวานกลมกล่อม มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

ในส่วนของการสร้างใหม่(Invention) การ์ตูนบรีอ ! น่ากลัวก็ไม่บอก ได้นำองค์ประกอบ การเล่าเรื่องจากตัวบทต้นทางมาดัดแปลงให้เป็นการ์ตูนตลกโดยจะเพิ่มตัวละครหลัก 4 คนไว้คอย เล่าเรื่อง หรือสอดแทรกอยู่ในเหตุการณ์ต่างๆของเรื่องราว อันได้แก่ โก ปุย หนู เดฟ ซึ่งตัวละครทั้ง 4 คน คือ ปุย (ตัวนักเขียน) ส่วน โก ปุย หนู เดฟ คือเพื่อนสนิททั้งสามของนักเขียน ซึ่งเป็นการนำ บุคคลจริงๆมาอยู่ในโลกของแห่งการ์ตูนตามจินตนาการของนักเขียน

ภาพที่ 20 ภาพตัวละครที่ดัดแปลงมาจากตัวนักเขียนและเพื่อนๆ

5.2.5 การเชื่อมโยงสีสันของบทเพลงในอดีต

การหยิบยืมบทเพลงในอดีตมาประกอบเรื่องราว เนื่องจากสื่อการ์ตูนเล่าเรื่องราวผ่านทางภาษาภาพ และตัวอักษรที่แสดงผ่านคำพูด ความคิด อารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร การเพิ่มบทเพลงให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์พลิวไหวคล้อยตาม และรำลึกถึงความสวยงามของบทเพลงไทยในสมัยก่อน (Nostalgia) ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ในการอ่านมากขึ้น และเพลงที่นำมา ก็จะต้องเป็นเพลงในยุคเก่าเพื่อให้สอดคล้องกับความ Period ของวรรณกรรมตัวบทต้นทาง

ภาพที่ 21 บทเพลง คำแล้วในฤดูหนาว ของครูลั่น ควันธรรม

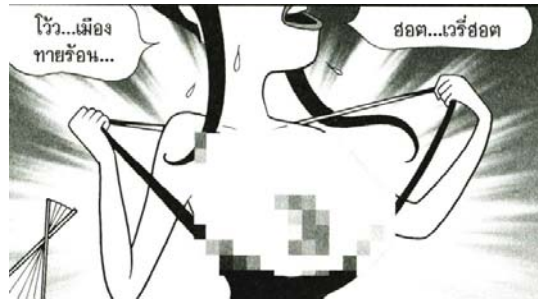

ภาพที่ 22 บทเพลง พรานล่อเนื้อ ของ สุนทรภรณ์

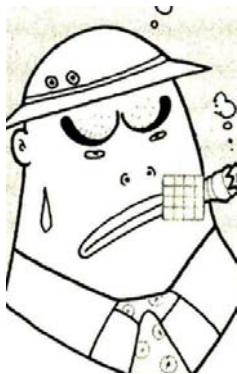
“อย่างเรื่อง คุณปู่อาละวาด ก็ยังคงความดั้งเดิมไว้หลากหลาย เช่น ทำน้ำ เรือเอี่ยมจุ่น เพลงนี้ผมเพลงประกอบภายในเรื่องผมจะพยายามให้ใกล้เคียงมากที่สุดนะ แต่บางที่มันอาจจะทันสมัยไปบ้างก็มันเป็นของละคร ผมจะใช้เพลงสุนทรภรณ์บ้าง ลูกทุ่งของพรภิมณธ์ ของใครต่อใคร อย่างเรื่อง คุณปู่อาละวาดผมจะใช้เพลงเยอะ ภาพปั้นเป็นเหตุ ก็จะมีเพลง คำแล้วในฤดูหนาว “พยายามเข้าเขตหน้าหนาว ลมหนาวโชยพัดกระหน้า” ของครูลั่น ควันธรรม พอเพลงนี้เปิดปุ๊บคุณปู่ก็จะออกมาทันทีเพราะเป็นเพลงโปรด อันนี้ไม่ได้อยู่ในวรรณกรรมของครูเหมหรือครับ แต่ก็ไปอยู่ในละครของไอทีวี เรื่องที่ทำละครผมก็เอามาใช้ เป็นของครูเพลงยุคเก่า ในละครไอทีวี เรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ มีเพลง รอยไถแปร ขับร้องโดย ก้าน แก้วสุพรรณ “ทุ่งนาแดนดีไม่มี ความหมาย เหลือเพียงกลิ่นโคลนสาบควาย เห็นซากคันไถแล้วเศร้า” จากเพลงนี้ผมว่าทางคนทำละครเขาก็คิดเหมือนผมว่าน่าจะเป็นยุคนี้ ที่ครูเหมแต่งเพลงและน่าจะเข้ากันได้ เขาเดาว่าน่าจะเป็นเพลงรุ่นนี้น่าจะจำได้เลยหากคนสมัยก่อนฟัง” (ศุภมิตร จันทรแจ่ม, สัมภาษณ์ 1 มีนาคม 2554)

5.2.6 การเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

การเซ็นเซอร์(Sensor) ภาพความรุนแรงและภาพวาทวิว ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ยุคปัจจุบัน ทางนักเขียนได้นำการเซ็นเซอร์มาเป็นแก่นในการสร้างความสนุกสนาน ซึ่งโดยปกติแล้ว การเซ็นเซอร์ในมีเพียงแต่ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เท่านั้นตามที่กฎหมายกำหนด การนำ ภาพความรุนแรงและภาพวาทวิวมาเซ็นเซอร์ในการ์ตูนจึงนับเป็นการนำเรื่องเล่ามาปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันเพื่อให้ลูกเล่นในการ์ตูนมีความทันสมัย

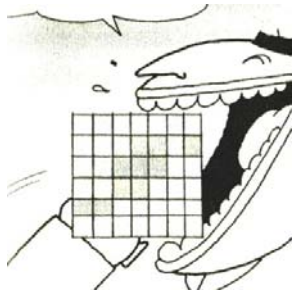
เซ็นเซอร์ฉากวาบหวิว

เซ็นเซอร์ฉากสูบบุหรี่

เซ็นเซอร์ฉากวาบหวิว

เซ็นเซอร์ฉากการนำอาวุธปืนมาจ่อปาก

ภาพที่ 23 การเซ็นเซอร์ฉากวาบหวิวและรุนแรงของหนังสือการ์ตูน ! ปรี๊ด น่ากลัวก็ไม่บอก

5.2.7 การให้คติสอนใจเด็กและเยาวชน

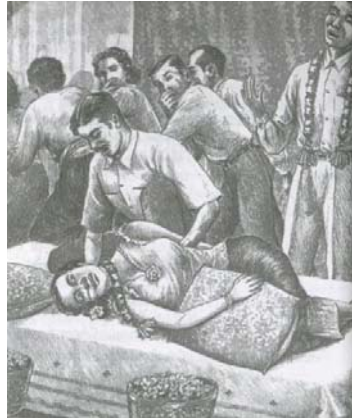
การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องผีของครูเหม จากตัวบทต้นทาง มาเป็นหนังสือการ์ตูน ทางนักเขียนสามารถสรุปแก่นเรื่องหรือดัดแปลงแก่นเรื่องที่จะสื่อสารต่อผู้อ่านให้มีประโยชน์ มีคติสอนใจเด็กและเยาวชน ตามธรรมชาติของหนังสือการ์ตูนที่เป็นสื่อที่เน้นกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชน ถึงแม้ว่าจะเป็นการ์ตูนตลกแต่ตอบจนของเรื่อง ตัวละครที่ทำไมดีไว้ก็มักจะได้รับผลกระทบ

อย่างเช่น เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก นายสมัยต้องถูกไฟไหม้ร่างกายบาดเจ็บสิ้นเนื้อประดาตัว เพราะเข้าไปขโมยของและเผาบ้านผู้มีพระคุณที่เป็นผี เพียงเพราะทราบความจริงว่าคนในบ้านเป็นผี ดังนั้นแก่นเรื่องของ มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก คือ โลกมากมักลมหาย ผู้ออกตัณญาชีวิตย่อมดับสูญ ซึ่งเป็นสารัตถะที่เด็กๆสามารถเข้าใจได้ไม่ยากเป็นต้น หรือจะเป็นการเพิ่มคำพูดเตือนสติได้ กรอบภาพเวลามีเนื้อหาที่มีความรุนแรง ก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏในการ์ตูนเช่นกัน

บทที่ 6

วิเคราะห์การถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดกุดผีของ เหม เวชกร สู่ละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

6.1 เรื่อง หยดน้ำสังข์

ภาพที่ 24 ภาพจากบทประพันธ์เรื่อง หยดน้ำสังข์

6.1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของ หยดน้ำสังข์

ก. เรื่องย่อ

เดือนหญิงสาวบ้านนครหลวง เธอแอบรักกับชายบุญเด็กหนุ่มคนรับใช้ ต่อมาเรื่องแดงขึ้น พ่อแม่ของเดือนจึงยกลูกสาวให้แต่งงานกับลูกชายกำนันเพื่อเป็นการชดเชย ค่าบุญบุญรู้สึกน้อยใจในชะตากรรมของตนเอง จึงผูกคอตายอยู่ในดงไม้ชายทุ่ง สร้างกระแสข่าวทะเลาะวิวาทใจให้กับชาวบ้านเป็นอันมาก ส่วนเดือนในวันแต่งงานก็มีอาการสิ้นผวาแปลกๆ นับตั้งแต่ถูกน้ำพุทมนต์ ขณะที่ญาติผู้ใหญ่กำลังรดน้ำสังข์ให้กับคู่บ่าวสาวได้ปรากฏกลิ่นศพเหม็นเน่าอบอวนเต็มงานไปหมด ทันใดนั้นร่างของเดือนก็กลายเป็นศพที่เน่ามาแล้วหลายวัน หลอกหลอนผู้คนในงานพิธีสมรสบ้านป่วนโกลาหลเป็นอันมาก พอเหตุการณ์สงบลงพ่อแม่ของเดือนก็ได้แต่ร้องไห้โศกเศร้าเสียใจที่ทราบว่าลูกสาวตรอมใจตายมาแล้วหลายวัน ร่างที่เดินไปเดินมาเป็นเพียงวิญญาณของเดือนที่มาสิงอยู่

ข. โครงเรื่อง

Exposition นายสมัยและเพื่อนได้เดินทางไปพักผ่อนท่องเที่ยวที่จังหวัดอยุธยา อำเภอนครหลวง โดยไปพักที่บ้าน ของนายชุ่มสหายเก่าคนสนิท

Incidental Moment นายสมัยและเพื่อนได้ทราบข่าวว่า บ้านที่อยู่ติดกัน กำลังจะมีงานแต่งงาน ระหว่างนางเดือนและลูกชายกำนัน

Turning Point นายสมัยและเพื่อนๆ ได้ฟังเรื่องราวจากนายซุ่มและคำกล่าวของชาวบ้านแถบนั้น ที่กล่าวถึงแฟนเก่าของว่าที่เจ้าสาวว่า “นางเดือนนั้นก่อนที่จะมาแต่งงานเธอมีคนรักมาก่อน คือ อ้ายบุญ เด็กหนุ่มคนใช้ในบ้าน แต่น้ำเอม น้ำสาย พ่อแม่ของนางเดือนจับได้จึงทำการขัดขวางโดยยกนางเดือนให้ไปแต่งงานกับลูกกำนัน และขับไล่อ้ายบุญออกจากบ้าน จนเป็นเหตุให้อ้ายบุญผูกคอตาย”

Falling action นายสมัยและเพื่อนได้ฟังเรื่องราวอย่างสะเทือนใจและได้เข้าร่วมพิธีแต่งงานของเดือนและลูกชายกำนันในวันต่อมา ในวันแต่งงานนายสมัยและเพื่อนได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ท่ามกลางบรรยากาศกลางที่ครึกครื้น ดนตรีที่คึกคัก นายสมัยได้สังเกตอาการของเจ้าสาวที่มีอาการแปลกๆ ก้มหน้าก้มตาเหมือนคนไม่สบาย ตลอดช่วงเวลาที่ทำพิธี และฟังเสียงสวดบทสวดมนต์จากพระสงฆ์ ขณะที่หมดชบวนรดน้ำแล้วเจ้าบ่าวก็รีบลูกและถอดมงคูล แต่เจ้าสาวยังนั่งก้มหน้าอยู่กับที่ พ่อแม่มาดึงลากเท่าไรก็ไม่ลุก

Climax ทันใดนั้นเกิดโศกนาฏกรรมขึ้นอย่างหนัก เมื่อร่างของเจ้าสาวได้กลายเป็นศพเหม็นเน่าที่ดูราวกับตายมานานแล้ว ผู้คนจึงหนีกันวุ่นวายรวมทั้งนายมันและเพื่อนด้วย

Resolution หลังจากเหตุการณ์สงบลง นายสมัยและเพื่อนๆ ก็ได้ยินเสียงร้องไห้ของ น้ำเอม น้ำสายที่ไม่คิดว่าลูกสาวจะต้องมามีจุดจบลงอย่างนี้จากงานมงคลแต่งงานของลูกสาวจึงต้องมาจัดเตรียมงานศพของลูกสาวตัวเองแทน นายมันและเพื่อนคิดจะรีบหนีกลับกรุงเทพฯ แต่ตัดสินใจอยู่ร่วมงานศพจนจบด้วยความเกรงใจ

ค. แก่นเรื่อง (theme)

การสอนเรื่องความรักที่ขาดสติจนเป็นเหตุให้ต้องพบกับความโศกเศร้าเสียใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ง. ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเกษตรกรรม สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชนบท อำเภอนครหลวงที่จังหวัดอยุธยา

จ.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
อ้ายบุญ	เด็กหนุ่ม คนงานในบ้านของน้ำเอมและน้ำสาย เนื่องจากพ่อของอ้ายบุญที่เคยเป็นอดีตคนงานเก่าแก่ของบ้านตายไปจึงได้ฝากอ้ายบุญไว้ก่อนตาย ตั้งแต่ตอนอ้ายบุญยังเป็นเด็ก ให้น้ำเอมและน้ำสายช่วยอุปการะต่อ อ้ายบุญ จึงมีนิสัยเจียมเนื้อเจียมตัว ขี้ขลาด ตัวในฐานะคนงานของบ้าน แต่ถึงจะเจียมตัวอย่างไรก็ไม่อาจจะหักห้ามใจเรื่องความรักที่มีต่อเดือนได้ อ้ายบุญจึงเป็นคนที่มีความรักที่รุนแรง ด้วยความขัดแย้งภายในจิตใจที่มีต่อหญิงคนรัก และการละลายต่อผู้มีพระคุณ จึงทำให้คิดมากฆ่าตัวตาย
เดือน	หญิงสาวสวยแบบชาวบ้าน เป็นคนพูดน้อย เก็บกด ตื้อตาใส เดือนได้สนิทสนมกับอ้ายบุญคนงานในบ้านมาตั้งแต่ยังเล็ก จนเกิดเป็นความรักความผูกพัน เนื่องจากเป็นคนพูดน้อย เก็บกด จึงไม่ค่อยได้แสดงความรู้สึกที่อยู่ในใจให้ใครได้รับรู้
น้ำสาย น้ำเอม	(พ่อแม่ของเดือน) ผู้ซึ่งหวังดีต่อลูกสาว ไม่อยากให้หมดอนาคตกับอ้ายเดือนคนงานในบ้าน จึงพยายามที่จะขัดขวางทุกวิถีทาง โดยการยกลูกสาวให้กับลูกชายของกำนัน
ลูกชายกำนัน	ชายหนุ่มผู้เพียบพร้อมในด้านฐานะการเงิน เครื่องคัตในพิธีกรรม การได้เป็นใหญ่ข่มผู้หญิง
นาย ส มัย และ เพื่อน	เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบสนุกสนานจนภัยเดินทางจากกรุงเทพฯมาอยุธยา มีนิสัยหวาดกลัวเรื่องผี ในเรื่องนายมันและเพื่อนทำหน้าที่เป็นคนเล่าเรื่อง
นายช่อม	เพื่อนบ้านของครอบครัว น้ำสาย น้ำเอม จึงล่วงรู้เรื่องราวความเป็นมาของครอบครัวน้ำสาย น้ำเอม เดือน และอ้ายบุญเป็นอย่างดี

จ. สัญลักษณ์พิเศษ

หยดน้ำสังข์ แทนถึง การไม่สมหวังในความรักจากหยดน้ำสังข์ที่เป็นสัญลักษณ์ของการอวยพรความสุข ความเป็นมงคลได้กลับกลายเป็นน้ำสังข์อาบศพไป การแสดงถึงความไม่แน่นอนของชีวิต

ข. มุมมองการเล่าเรื่อง

เรื่องหยดน้ำสังข์ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบ เล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม (The Third-Person –Narrator) คือ การกล่าวถึงตัวละครตัวอื่น ที่ตัวเองพบเห็นหรือเกี่ยวพันด้วย ดังจะเห็นได้จากการ พิจารณาจากโครงเรื่อง เรื่องหยดน้ำสังข์ ซึ่งเป็นเรื่องราวของนายมันและเพื่อนที่เดินทางไปเที่ยวที่ อำเภอนครหลวง จังหวัดอยุธยา และไปพบเห็นเหตุการณ์ งานแต่งงานที่มีเจ้าสาวเป็นผี

6.1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร ตอน หยดน้ำสังข์

ภาพที่ 25 ภาพประกอบจากละครโทรทัศน์ ตอน หยดน้ำสังข์

ก. เรื่องย่อ

หยดน้ำสังข์

เดือนหญิงสาวบ้านนครหลวง เธอแอบรักกับอำยบุญเด็กหนุ่มคนรับใช้ภายในบ้าน ทั้งคู่สาบานต่อกันไว้ว่าเมื่อจะยี่ดมั่นในรักเดียวตลอดไป ต่อมาความแดงน้ำเอน น้ำสายพ่อแม่ของเดือนจึงได้ยกลูกสาวให้แต่งงานกับลูกชายกำนัน อำยบุญคิดน้อยใจจึงผูกคอตายบนต้นไม้ข้างวัดสร้างกระแสข่าวสะเทือนใจให้กับชาวบ้านเป็นจำนวนมาก ในวันแต่งงานเดือนมีอาการสิ้นผวาแปลกๆนับตั้งแต่ถูกน้ำพุทมนต์ ขณะที่ญาติผู้ใหญ่กำลังรดน้ำสังข์ให้กับคู่บ่าว เดือนก็สลบไปปรากฏกลิ่นศพเหม็นเน่าเต็มงานไปหมดทันใดนั้นร่างของเดือนก็กลายเป็นศพที่เน่ามาแล้วหลาย

วัน หลอกหลอนผู้คนในงานพิธีสมรสจนปั่นป่วนโกลาหลเป็นอันมาก พอเหตุการณ์สงบลงพ่อแม่ของเดือนก็ได้แต่ร้องไห้โศกเศร้าเสียใจที่ทราบว่าลูกสาวตรอมใจตายมาแล้ววันแล้ว ร่างที่เดินไปเดินมาเป็นเพียงวิญญาณของเดือนที่มาสิงอยู่

ข. โครงเรื่อง

ในละครโทรทัศน์มีการใช้โครงเรื่องเดียวกับวรรณกรรมเรื่องสั้น

ค. แก่นเรื่อง

-ความรักที่ยึดมั่นในคำสัญญาเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่เสมอ

ง. ฉาก

- เป็นฉากและบรรยากาศในสังคมเกษตรกรรม บ้านนครหลวง อยุธยา พ.ศ.2490 ขึ้น 15 ค่ำเดือน 10 ใน บรรยากาศ แบบชนบทมีการทำไร่ไถนา

จ. สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

-หยดน้ำสังข์อันเป็นสัญลักษณ์ ของการรดน้ำอวยพรคู่บ่าวสาวให้มีความสุขความเจริญในงานแต่งงาน แต่ต้องกลบกลายมาเป็นน้ำสังข์อาบศพโดยแทนโดยไรการคาดคิด ใช้ต้นไทรกลางทุ่งนา เป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ซึ่งอำยบุญและอีเดือนมาสาบานรักต่อกันว่าจะรักกันตราบชั่วฟ้าดินสลาย

ฉ.ตัวละคร (Character)

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
<p>อ้ายบุญ</p> 	<p>เด็กหนุ่ม คนงานในบ้านของน้ำเอมและน้ำสาย เนื่องจากแม่ของอ้ายบุญที่เคยเป็นอดีตคนงานเก่าแก่ของบ้านตายไปจึงได้ฝากอ้ายบุญไว้ก่อนตายตั้งแต่ตอนอ้ายบุญยังเป็นเด็ก ให้น้ำเอมและน้ำสายช่วยอุปการะต่อ อ้ายบุญจึงมีนิสัยร่าเริง สนุกสนาน แต่ขี้นอยใจ อ้ายบุญหลังจากเริ่มรู้ว่าตกหลุมรักเดือนเข้าไปแล้วจึงพยายามอยู่ห่างๆ เพราะความเขียมเนื้อเขียมตัวและสังวรตัวเองอยู่เสมอว่าเป็นเพียงคนใช้ภายในบ้าน แต่ด้วยวันหนึ่งเดือนเองก็สารภาพว่ารักอ้ายบุญอยู่เต็มและไม่ยอมให้อ้ายบุญห่างไปไหน ทั้งสองจึงได้สาบานต่อกัน ไทรวางจะรักและอยู่ด้วยกันตลอดไป</p>
<p>เดือน</p> 	<p>หญิงสาวสวยแบบบ้านๆ เป็นคนร่าเริง สดใส เธอมีความสุขทุกครั้งที่ได้พบหน้าอ้ายบุญ เดือนชอบตามอ้ายบุญไปในทุกๆ ที่ไม่ว่าจะเป็นไปทำงาน ไปหาปลา ทั้งคู่จึงสนิทสนมกันมากจนเกิดเป็นความรักความผูกพัน เดือนเป็นคนตรงไปตรงมาจึงแสดงความรักที่มีต่ออ้ายบุญออกมาอย่างชัดเจน จนที่เป็นที่สงสัยของน้ำสายแม่ของเธอ</p>
<p>น้ำสาย น้ำเอม</p> 	<p>(พ่อของเดือน) ผู้ซึ่งหวังดีต่อลูกสาว ไม่อยากให้หมดอนาคตกับอ้ายบุญคนงานในบ้าน จึงพยายามที่จะขัดขวางทุกวิถีทาง โดยการยกลูกสาวให้กับลูกชายของกำนัน</p>

<p>ลูกชายกำนัล</p> 	<p>ชายหนุ่มผู้เพียบพร้อมในด้านฐานะการเงิน การที่เขาเอะอะโวยวายเมื่อรู้ว่าเดือนกลายเป็นผีและแผ่นหนังไปอย่างไม่ไยดี นั้นหมายถึงเขาไม่ได้รักเดือนเลยแม้เพียงสักนิด</p>
--	---

ช. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้ชมสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ และสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกตัวได้โดยตัวผู้ชมเอง

การวิเคราะห์ภาพและมุมกล้อง

ละครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร ตอน หยดน้ำสังข์ มีการใช้ภาพและมุมกล้องเพื่อสร้างความน่ากลัวดังนี้

รสน้ำแห่งความน่ากลัว

ภาพที่สร้างความน่ากลัว	ตัวอย่าง
<p>ภาพที่แสดงถึงความอึดอัดของตัวละคร</p>	<p>-ภาพตัวละครตกใจ -ภาพตัวละครขณะแต่งชุดดำอยู่ในงานศพ -ภาพตัวละครกำลังถูกมัดตราสัง</p>
<p>ภาพที่แสดงถึงความหลอกหลอน</p> 	<p>-ภาพตัวละครผูกคอตาย -ภาพตัวละครกลายเป็นร่างเป็นศพ</p>

รสแห่งความรัก

ภาพที่แสดงอารมณ์	ตัวอย่าง
	-ภาพคู่พระนางเริงรักกันขณะหาปลา -ภาพคู่พระนางพลอดรักกันกลางห้องหุ่่ง

การวิเคราะห์เสียงที่ทำให้เกิดความน่ากลัว

ชนิดของเสียง	ตัวอย่าง	ความสัมพันธ์ต่อภาพ
เสียงจากเครื่องดนตรี	-เสียงขลุ่ย -เสียงระนาด	ใช้เพื่อเพื่อสร้างความโศก
เสียงจากตัวละคร	-เสียงตัวละครกรีดร้อง -เสียงตัวละครรำพึงรำพัน	ใช้เพื่อแสดงความหวาดผว ของตัวละคร
เสียงเงียบ		ใช้เมื่อตัวละครอยู่คนเดียว
เสียงตามธรรมชาติ	เสียงฟ้าผ่า เสียงจิ้งหรีดร้อง	ใช้เพื่อสร้างความพิศวง ปรากฏพร้อมภาพ

6.1.3 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *หยดน้ำสรวงศ์* สู่วรรณกรรมโทรทัศน์

การถ่ายโยงเนื้อหา (Intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องเดิมไว้อย่างครบถ้วน เป็นเรื่องราวความรักที่ต้องห้ามระหว่างเดือนหญิงสาว กับ อ้ายบุญเด็กหนุ่มคนงามในบ้าน จนความแดงพ่อแม่ของฝ่ายหญิงรู้จึงขัดขวางความรักของเด็กทั้งสองโดยการ ยกเดือนให้กับลูกชายของกำนัน จนอ้ายบุญฆ่าตัวตาย และพอลงงานแต่งงานของเดือน เดือนก็มีท่าทางแปลกๆจนในระหว่างพิธีที่ต้องรดน้ำพุทธมนต์ วิญญาณของเดือนจึงออกจากร่างและร่างของเดือนก็กลายเป็นศพ จนคนในงานตกใจจึงหนีกันอย่างซุลมุน

1.2 ตัวละคร

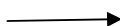
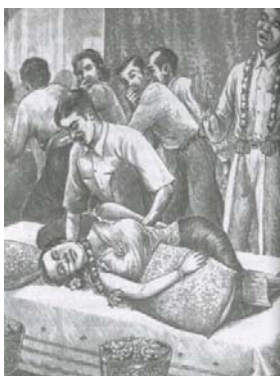
คงภูมิหลังของตัวละครไว้เหมือนเดิม ยกเว้น อดีตคนงานที่ฝากอ้ายบุญไว้กับน้ำเอนน้ำสาย ซึ่งจากตัวบทต้นทางเป็นพ่อของอ้ายบุญ แต่ในละครโทรทัศน์เปลี่ยนเป็นแม่ของอ้ายบุญ

คงชื่อตัวละครไว้หมดทุกตัว อาทิ อ้ายบุญ แม่เดือน น้ำสาย น้ำเอน ยกเว้น ลูกชายกำนัน ที่ตัวบทต้นทางไม่ได้กำหนดชื่อไว้ ในละครโทรทัศน์จึงตั้งชื่อให้ว่า “พ่อสมบุญ”

1.4 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากบรรยากาศไว้อย่างครบถ้วน คือ บ้านนครหลวง อยุธา พ.ศ.2590คงฉากชนบท มีทุ่งนา มีควาย มีการดำน้ำหาปลา มีบ้านเรือนไทย

1.5 ภาพศิลปะแนวภูตผี

ภาพที่ 26 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *หยดน้ำสรวงศ์* มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

การสร้างใหม่

2.

2.1 การขยาย (Extension)

2.1.1 โครงเรื่อง

ได้เพิ่มสถานการณ์ตอน Incidental Moment เป็นเหตุการณ์ที่อ้ายบุญเริ่มหันหน้าเดือนจนเดือนตามไปร้องไห้ฟูมฟาย เดือนยืนยันที่จะรักอ้ายบุญทั้งคู่พร้อมใจกันสาบานต่อดันไทรและท้องทุ่งนครหลวงว่าจะรักกันตลอดไป

2.1.2 ตัวละคร

เพิ่มตัวละครหมอผี ผู้มาสะกดวิญญาณอ้ายบุญ

2.1.3 ฉาก และบรรยากาศ

เพิ่มฉากงานศพอ้ายบุญ ที่จัดงานบนบ้านของน้ำเอนน้ำสาย

2.2 การตัดทอน (Reduction)

2.2.1 มุมมองการเล่าเรื่อง

ตัดทอนเรื่องราวการเล่าเรื่องจากเดิมที่เป็นแบบ “มุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม (The Third Person narrator) ในส่วนของนายสมัยและเพื่อนที่ได้เดินทางไปพักก่อนท่องเที่ยวที่จังหวัดอยุธยา อำเภอนครหลวง โดยไปพักที่บ้าน ของนายชุ่มสหายเก่าคนสนิท แล้วไปพบเจอกับงานแต่งงานของขวัญ จากนั้นนายสมัยก็ได้เล่าเรื่องเหตุการณ์โศกนาฏกรรมความรักทั้งหมดผ่านสายตาของนายสมัย

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 แก่นเรื่อง (Theme)

- ดัดแปลงแก่นเรื่องจากตัวบทต้นทางที่กล่าวดำเนิน ถึงความรักของเด็กวัยรุ่นที่บ้าคลั่งฆ่าตัวตายไม่ทันยังคิด พลอยจะมีแต่ทำให้พ่อแม่เสียใจ แต่ในแก่นเรื่องในละครโทรทัศน์ คือ การยกย่องความรักอันยิ่งใหญ่ของอีเดือนและอ้ายบุญที่ยึดมั่นรักษาคำสัตย์ที่เคยกล่าวสาบานไว้ต่อฟ้าดินว่าจะมีเพียงรักเดียวและขออยู่ด้วยกันตลอดไป

ตัวอย่าง บทสนทนาจากละครโทรทัศน์

ฉากน้ำเอม น้ำสายพ่อแม่ของเดือนนังโอบกอดศพลูกสาว ในงานแต่งงาน

น้ำสาย : (ร้องไห้ฟูมฟาย) ข้ารู้แล้วอ้ายบุญ อีเดือนพวกเองรักษาสัญญา รักษาคำสาบาน แต่ข้าผิดเอง ที่ไม่เห็นใจในความรักของพวกเขา

น้ำเอม : เดือน เดือน ทำไมเอ็งมาทิ้งพ่อ ทิ้งแม่ไป เอ็งมาทิ้งพ่อทิ้งแม่ไปทำไมเดือน พ่อต้องมารดน้ำศพแทนการรดน้ำสังข์ เดือนเอ๋ย...อ้ายบุญ ความรักของพวกเขาทั้งสองมันยิ่งใหญ่แน่ เองทั้งสองคนไม่ได้ผิดคำสาบานเลย อ้ายบุญ อีเดือน พ่อขอให้กรรมให้ลูก

2.3.2 ตัวละคร (Character)

- ดัดแปลงบุคลิกภาพภายนอกของ “เดือน” จากเดิมตามตัวบทต้นทางที่เป็นคนเงี้ยบๆ เก็บกต และดื้อด่าใส่ ให้กลายเป็น คนร่างเรียว สดใส พุดจาตรงไปตรงมาในละครโทรทัศน์

- อ้ายบุญ จากตัวบทต้นทางที่กล่าวถึงเพียงแค่ว่า เป็นวัยรุ่นอารมณ์ร้อนเพราะความรัก แต่ในละครโทรทัศน์ได้ดัดแปลงให้ อ้ายบุญเป็นคนมีความกตัญญูรู้ที่ต่ำที่สูง แต่พอตอนหลังฝ่ายหญิงก็มีใจและทอดสะพานให้อย่างเต็ม อ้ายบุญจึงอดทนต่ออนุภาพความรักไม่ไหว จึงทำตัวคล้ายกับคนอกตัญญูทั้งๆที่อ้ายบุญรู้สึกผิดมาเสมอกับการกระทำที่เสมือนกินบนเรือนชั้นบนหลังคา

2.1.4 มุมมองการเล่าเรื่อง

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม (The Third Person narrator) มาเป็นเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

4. การถ่ายโยงจากแหล่งอื่น

4.1 การหยิบยืมสัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

- ในละครโทรทัศน์เรื่อง ฝึ! วิญญาณและความผูกพัน ได้หยิบยืม ต้นไทรและห้องน้ำอันศักดิ์สิทธิ์จาก ภาพยนตร์เรื่อง “ แผลเก่า” บทประพันธ์ของไม้เมืองเดิม สถานที่ซึ่งขวัญและเรียมคู่พระนางของเรื่องใช้เป็นสถานที่สาบานรักต่อกันว่าจะยึดมั่นในรักเดียวและซอรักกันตลอดไปจนเป็นสัญลักษณ์ของโศกนาฏกรรมในเวลาต่อมา ซึ่งในละครโทรทัศน์มีต้นไทรและห้องท่งนครหลวงอันศักดิ์สิทธิ์อันเป็นสถานที่ที่ทั้งอีเดือนและอ้ายบุญมาเริงรักและสาบานว่าจะยึดมั่นในรักเดียวและเป็นสัญลักษณ์ของโศกนาฏกรรมในเวลาต่อมาเช่นเดียวกัน

4.2 การหยิบยืมสีต้นของบทเพลงยอดนิยม

- นำบทเพลง วิวาทหน้าตา ขับร้องโดย สมยศ ทัศนพันธ์ มาย้อนสรุปเรื่องในตอนจบ

6.1.4 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง การ์ตูน *บรีอ ! น้ากลัวก็ไม่บอก ตอน หยดน้ำสังข์*

ภาพที่ 27 ภาพจากการ์ตูนเรื่องหยดน้ำสังข์

ก. เรื่องย่อ

เดือน หญิงสาวร่างยักษ์เธอแอบรักกับอ้ายบุญเด็กหนุ่มคนรับใช้ภายในบ้าน ต่อมาพ่อและแม่ของเด็กได้ยกลูกสาวให้กับ “พ่อเชิด” ลูกชายของกำนันเพื่อเป็นการชดเชยความรักระหว่างเด็กทั้งสอง อ้ายบุญรู้สึกน้อยใจในชะตากรรมจึงผูกคอตายตรงหน้าต่างของบ้าน เดือนรู้แล้วเสียใจมากและรู้ว่าคงไม่สามารถรักใคร่ได้อีก จึงตัดสินใจตายตาม

พอถึงวันที่เดือนจะต้องเข้าพิธีแต่งงาน เดือนก็มีสีหน้าที่เศร้าหมองมีท่าทีที่จะเปลี่ยนใจไม่ยอมแต่งงาน แต่ทันทีที่เดือนเห็นพ่อเชิด “เจ้าบ่าวผู้หล่อเหล่า” เดือนตกตะลึงในความหล่อและรู้สึกเสียตายไม่น่าตายตามอ้ายบุญไป เดือนจึงตรงเข้าไปกอดพ่อเชิดด้วยความยินดี ในระหว่างที่กำลังรดน้ำสังข์เดือนถูกน้ำพุทมนต์ ร่างกายจึงคืนร่างเป็นศพ ทำให้ทุกคนรู้ความจริงว่าเดือนตายมานานแล้ว วิญญาณของเดือนได้ลอยไปพบกับวิญญาณของอ้ายบุญ เดือนต่อว่าอ้ายบุญที่ทำให้ตนเองต้องตายตาม แทนที่จะได้แต่งงานกับคนหล่อๆ โดยที่เดือนหาว่าพ่อเชิดก็คือมนุษย์หมาป่าแปลงร่างมาเช่นกัน

ข. โครงเรื่อง

Exposition เดือนกำลังจะหนีตามอำยบุญหนุ่มคนรักออกจากบ้านในตอนกลางดึก โดยที่อำยบุญได้นำบันไดมามาพาดไว้ให้เดือนได้ปีนลงมาทางหน้าต่าง

Incidental Moment ในระหว่างที่เดือนกำลังเหยียบบันไดด้วยความที่เดือนเป็นสาวร่างยักษ์จึงทำให้บันไดรับน้ำหนักไม่ไหว บันไดจึงพังลงมาพร้อมกับตัวเดือนเกิดเสียงดังสนั่น จนเป็นเหตุให้น้ำเอม น้ำสายตื้นขึ้นมาจับได้

Turning Point หลังจากที่น้ำเอมกับน้ำสายทราบความจริงจึงวางแผนยกเดือนให้ไปแต่งงานกับ “พ่อเชิด” ลูกชายกำนัน อำยบุญรู้สึกเสียใจมากจนต้องฆ่าตัวตายเป็นเหตุให้ชีวิตของเดือนพลิกผัน

Falling action ต่อมาในวันพิธีแต่งงานของเดือนและพ่อเชิด ทางฝ่ายเจ้าบ่าวขอเลื่อนฤกษ์เข้าหอให้ให้เร็วขึ้น ก่อนพระจันทร์จะขึ้นเต็มดวง ซึ่งเดือนก็มีหน้าตาที่เศร้าหมอง และยื่นกรานว่าไม่ยอมแต่งงาน ชาตินี้จะไม่อาจรักใคร่ได้อีก แต่ทันทีที่พ่อเชิด ลูกชายกำนันปรากฏตัว เดือนก็ตกตะลึงในความหล่อและเปลี่ยนใจยินดีที่จะแต่งงานกับพ่อเชิดทันที

Climax ในระหว่างที่ทั้งคู่กำลังทำพิธีรดน้ำสังข์อยู่นั้น เดือนก็ได้ถูกน้ำพุทมนต์รดเข้าไปด้วยจึงทำให้ ดวงวิญญาณของเดือนกระเด็นออกจากร่าง และร่างของเดือนกลายเป็นศพชิ้นอืดที่ใหญ่โตและน่ากลัวมาก

Resolution วิญญาณของเดือนได้ล่องไปพบกับวิญญาณของอำยบุญ เดือนต่อว่าอำยบุญที่ทำให้ตนเองต้องตายตาม แทนที่จะได้แต่งงานกับคนหล่อๆ แต่เหตุการณ์ในงานแต่งงานยังไม่จบเพราะพ่อเชิดได้กลายร่างเป็นมนุษย์หมาป่าไล่ทำร้ายผู้คนในงานอย่างคุ่มคั่ง

ค. แก่นเรื่อง

“ความจริงอยู่เบื้องหลังสิ่งที่ปรากฏ” เป็นการสะท้อนถึงรักแท้มีได้มีอยู่จริงเดือนที่คิดว่าอำยบุญคือคนที่เธอจะรักตลอดไปจึงยอมตายตาม พอมาเจอพ่อเชิดรูปงามเดือนก็นึกเสียใจที่ตัดสินใจผิดพลาดไปรักคนอย่างอำยบุญ แต่พ่อเชิดที่เดือนคิดว่าดีกว่าก็ไม่ได้ดีจริง

ง. ฉาก

เป็นฉากและบรรยากาศในสังคมเกษตรกรรม บ้านนครหลวง อยุธยา พ.ศ.2490 ขึ้น 15 ค่ำเดือน 10 ใน บรรยากาศ แบบชนบทมีการทำไร่ไถนา

จ.สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol) ถุงเงิน ถุงทองที่พ่อเห็ดลูกชายกำนัลแบกมาให้ค่าสินสอด พอน้ำเอมเห็นก็ตาลุกวาวและไม่โกรธพ่อเห็ดที่มาสายผิคนัดหลายรอบ โดยแต่ละรอบที่ขออนุญาตมาสายจะเพิ่มค่าสินสอดให้เป็นครึ่งละ 2 เท่า ดังนั้นถุงเงิน ถุงทอง จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งระบอบทุนที่กำลังเข้ามามีอิทธิพลในสังคมเกษตรกรรม

ฉ.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
<p>อ้ายบุญ</p> 	<p>เด็กหนุ่ม วัย 17 ปี คนงานในบ้านของน้ำเอมและน้ำสาย เนื่องจากพ่อของอ้ายบุญที่เคยเป็นอดีตคนงานเก่าแก่ของบ้าน จึงได้ฝากอ้ายบุญไว้ก่อนตายตั้งแต่ตอนอ้ายบุญยังเป็นเด็ก ให้น้ำเอมและน้ำสายช่วยอุปการะต่อ อ้ายบุญจึงมีนิสัยเจียมเนื้อเจียมในภายนอกแต่ในใจคิดการชั่วร้ายที่จะพาแม่เดือนหนีออกจากบ้าน เหตุที่อ้ายบุญรักเดือนเพราะ ประเมินแล้วว่าเดือนมีรูปร่างดังพญาข้างสารจึงไม่น่าจะมีใครเอา หากมาเป็นแฟนกันคงไม่ต้องลำบากเรื่องเดือนจะนอกใจ อ้ายบุญเป็นวัยรุ่นอารมณ์ร้อนในเรื่องความรักจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย</p>
<p>เดือน</p> 	<p>หญิงสาวร่างยักษ์วัย 16 ปีได้แอบรักกับอ้ายบุญคนงานในบ้าน เดือนเป็นคนดีที่คิดว่าตนเองเป็นคนยึดมั่นในรักแท้ จึงฆ่าตัวตายตามอ้ายบุญ แต่พ่อดวงวิญญาณของตนได้มาเห็นใบหน้าของพ่อเห็ดเจ้าบ่าวผู้หล่อเหลา เดือนจึงหลงรักพ่อเห็ดและนึกโมโหตัวเองที่ไม่น่ารีบตายตามอ้ายบุญไป</p>

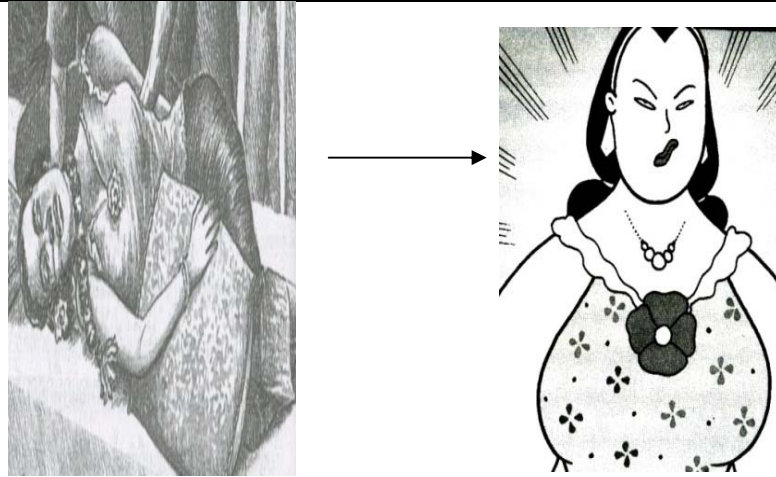
<p>น้ำสาย</p> 	<p>พ่อของเดือน ผู้ซึ่งหวังดีต่อลูกสาวไม่ยอมให้หมดอนาคตกับ อ้ายบุญคนงานในบ้าน จึงพยายามทุกวิถีทาง โดยการยกลูกสาวให้กับลูกชายกำนัล น้ำสายเป็นคนใจเย็นมีเหตุผล ตอนที่จับได้ว่าลูกสาวคบกับคนงานในบ้าน ก็ได้ตักเตือนและให้โอกาสอ้ายบุญแก้ไขความประพฤติ</p>
<p>น้ำเอม</p> 	<p>แม่ของเดือน หญิงที่รักลูกสาวไม่แตกต่างจากน้ำสาย แต่น้ำเอมเป็นคนโลภมากหวังจำนวนเงินสินสอดและทรัพย์สินสมบัติของลูกชายกำนัล</p>
<p>พ่อเซ็ด</p> 	<p>ชายหนุ่มรูปงามจ้าวบ่าวของเดือนที่เป็นมนุษย์หมาป่าแปลงกายมา</p>

ช.มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ และสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกคนได้โดยตัวผู้อ่านเอง

6.5 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *หยดน้ำสังข์* สู่การ์ตูน *บรีอ ! นากลั๊กก็ไม่บอก*

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
การคงเดิม	
1.	<p>1.1 โครงเรื่อง</p> <p>คงโครงเรื่องเดิมไว้อย่างครบถ้วน เป็นเรื่องราวความรักที่ต้องห้ามระหว่างเดือนหญิงสาว กับ อ้ายบุญเด็กหนุ่มคนงามในบ้าน จนความแดงพ่อแม่ของฝ่ายหญิงรู้จึงขัดขวางความรักของเด็กทั้งสองโดยการ ยกเดือนให้แต่งงานกับลูกชายของกำนัน จนอ้ายบุญฆ่าตัวตาย และพ่อถึงงานแต่งงานของเดือน เดือนก็มีท่าทางแปลกๆจนในระหว่างพิธีที่ต้องรดน้ำพุทธมนต์ วิญญาณของเดือนจึงออกจากร่างและร่างของเดือนก็กลายเป็นศพ จนคนในงานตกใจวิ่งหนีกันอย่างซุกมุน</p> <p>1.2 แก่นเรื่อง</p> <p>คงแก่นเรื่องจากตัวบทต้นทาง คือ การสอนเรื่องความรักที่ขาดสติของวัยรุ่นหนุ่มสาว แต่แก่นเรื่องใน หนังสือการ์ตูนได้ปรับเปลี่ยนแก่นเรื่องให้เป็นให้ เป็น “ความจริงอยู่เบื้องหลังสิ่งที่ปรากฏ” เพราะถึงแม้ว่า เดือนนางเอกของเรื่องจะยอมตายเพราะความรัก แต่พอมาเจอเจ้าบ่าวคนใหม่ก็หลงรักและคิดเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เธอคิดว่าอ้ายบุญเป็นคนเลวที่ทำให้เธอต้องตายตามพ่อเชิดจึงเป็นความหวังครั้งใหม่ของเธอ แต่พ่อเชิดก็ไม่ได้ดีจริงซ้ำหนักกว่าอ้ายบุญเพราะเขาคือมนุษย์หมาป่าปลอมตัวมา การ์ตูนสอนเรื่องการไม่ให้อัปยศเชื่อในสิ่งที่ตาเห็น</p> <p>1.3 ตัวละคร</p> <p>คงภูมิหลังของตัวละครไว้เหมือนเดิม</p> <p>คงชื่อตัวละครไว้หมดทุกตัว อาทิ อ้ายบุญ แม่เดือน น้ำสาย น้ำเอม ยกเว้น ลูกชายกำนัน ที่ตัวบทต้นทางไม่ได้กำหนดชื่อไว้ ในการ์ตูนจึงตั้งชื่อให้ว่า “พ่อเชิด”</p> <p>1.4 ฉากและบรรยากาศ</p> <p>คงฉากบรรยากาศจากตัวบทต้นทางไว้อย่างครบถ้วน คือ บ้านนครหลวง อยุธยา พ.ศ.2590</p> <p>คงฉากชนบท มีบ้านเรือนไทย มีไถ่ขัน มีตัวตะกวด</p> <p>1.5 ภาพศิลปะแนวภูตผี</p> <p>- นำชุดที่เจ้าสาวสวมใส่ มาเป็นเสื้อผ้าชุดเจ้าสาวในการ์ตูน</p>

ภาพที่ 28 การยัดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง หยกน้ำสังข์ มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

การสร้างใหม่

2.

2.1 การขยายความ (Extension)

2.1.1 โครงเรื่อง (Plot)

ได้เพิ่มสถานการณ์ตอนเปิดเรื่อง(Exposition)จากเดิมที่อำยบุญเพียงแค่อบรักกับเดือนอยู่ที่บ้านแต่เรื่องราวในการ์ตูนกลับกลายเป็นอำยบุญพยายามที่จะพาเดือนหนีตามกันไป ความเลยแตกตรงที่เดือนเหยียบบันไดหักพังลงมาในคั้นนั้น

-ได้เพิ่มสถานการณ์ตอนกลางเรื่อง(Falling action)ที่ทำให้ขบวนเจ้าบ่าวของพ่อเข็ดขอเลื่อนฤกษ์รวบรัดเข้าหอก่อนที่พระจันทร์จะขึ้น เพราะเสียเวลาไปล่อมจับใจกับพอกำนัล โดยการเสียเวลาทั้งหมดพ่อเข็ดจะขาดใช้เป็นค่าสินสอดให้ถึงสามเท่า

2.2.2 แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องในตัวหนังสือการ์ตูน คือ ความจริงอยู่เบื้องหลังสิ่งที่ปรากฏ

2.2.3 ตัวละคร

การเพิ่มตัวละคร "พ่อเข็ด" ให้เป็นตัวละครหลักอีกคนในเรื่อง

2.2.4 ฉาก และบรรยากาศ

-ในการ์ตูนระบุเวลา ขึ้น 13 ค่ำ เดือน 10

-ในการ์ตูนระยะเวลาเริ่มพิธีแต่งงานของเดือนและพ่อเซิด เป็น 6 โมงเย็นขึ้น 15 คำเดือนสิบ

2.2.5 บทสนทนา

-สร้างบทสนทนาใหม่ทั้งหมดให้ตลกและสนุกสนาน เพื่อปรับให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก

2.2 การตัดทอน (Reduction)

2.2.1 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ตัดทอนเรื่องราวการเล่าเรื่องจากเดิมที่เป็นแบบ “มุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม (The Third Person narrator) ในส่วนของนายสมัยและเพื่อนที่ได้เดินทางไปพักผ่อนท่องเที่ยวที่จังหวัดอยุธยา อำเภอนครหลวง โดยไปพักที่บ้าน ของนายชุ่มสหายเก่าคนสนิท แล้วไปพบเจอกับงานแต่งงานของขวัญ จากนั้นนายสมัยก็ได้เล่าเรื่องเหตุการณ์โศกนาฏกรรมความรักทั้งหมดผ่านสายตาของนายสมัย

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง

ดัดแปลงโครงเรื่องในส่วนจุดหักเห(Turning Point)ให้เดือนจากเดิมที่เป็นหญิงที่ยึดมั่นในความรักและไม่เต็มใจที่จะแต่งงานกับพ่อเซิด แต่ในการ์ตูน เดือนในตอนแรกก็ซึ่มเศร้ายื่นกรานจะไม่แต่งงานและไม่ขอรักใคร่อีกนอกจากไอบุญ แต่ทันทีที่เดือนเห็นเจ้าบ่าวเมื่อแรกพบก็ตกตะลึงในความหล่อและหลงรักพ่อเซิดอย่างหมดหัวใจ แล้วนี่ก็เสียดายที่ไม่น่ารีบตายตามอ้ายบุญไป

- ดัดแปลงตอนจบ(Resolution)ให้พ่อเซิดลูกชายกำนันกลายเป็นมนุษย์หมาป่าไล่ทำร้ายผู้คนภายในงานแต่งงาน

3.2 ตัวละคร

-ดัดแปลงบุคลิกภาพภายนอกของ “เดือน” ให้เป็นหญิงตัวอ้วนร่างยักษ์

-ดัดแปลงลักษณะนิสัยของตัวละคร จากตัวละครจากตัวบทต้นทางที่มีลักษณะแบบ Flat Character (ตัวละครมิติเดียว) ให้เป็นตัวละครแบบ Well rounded character (ตัวละครหลากหลายมิติ) หมายถึงตัวละครที่มี 2 ด้านทั้งด้านสว่างและด้านมืด ไม่มีใครเป็นคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือเป็นคนเลวร้อยเปอร์เซ็นต์ มีรัก โลก โกรธ หลง ตัณหา ราคะ มีมันคง มีเปลี่ยนแปลงตามโอกาส และกาลเวลา อาทิ

-เดือน จากตัวบทต้นทางที่เป็นสาวยึดมั่นในความรักต่ออ้ายบุญจนตรอมใจตามกันไป

แต่เดือน ในการ์ตูน (ตัวบทยหลายทาง)เป็นสาวยึดมั่นในความรักต่ออ้ายบุญจนตรอมใจตามกันไปเช่นกัน แต่เมื่อดวงวิญญาณของเดือนได้มาเห็นพ่อเชิดลูกชายรูปหล่อของกำนัล เดือนตกตะลึงในความหล่อ และหลงรักพ่อเชิดโดยทันที และนี่ก็โมโหที่ไม่น่าริบตายอ้ายบุญไปเลย ไม่งั้นคงจะได้ของที่ดีกว่า

-ดัดแปลงตัวละคร *น้ำเอม*(แม่ของเดือน) ให้เป็นคนโลภมากเห็นแก่เงิน จนยกลูกสาวให้กับพ่อเชิดเพราะหวังที่จะโกบโกยทุกอย่าง

-ดัดแปลงตัวละคร *พ่อเชิด* (ลูกชายกำนัล) ให้เป็นมนุษย์หมาป่า เพื่อมาอาละวาดในตอนจบ

2.1.4 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนจากบุคคลที่สาม (The Third Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

4. การถ่ายโยงจากแหล่งอื่น

4.1 การหยิบยืมโครงเรื่อง

- หยิบยืมสัจของตำนานความเชื่อเรื่อง “มนุษย์หมาป่า” จากตำนานความเชื่อของตะวันตก มาดัดแปลงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครพ่อเชิด จากเรื่องหยดน้ำสังข์ในฉบับการ์ตูนในฉากที่พ่อเชิดอยู่ๆก็ขอรวบรัดให้เลื่อนงานแต่งเข้าห้องหอให้เร็วขึ้นก่อนที่จะถึงเวลาเที่ยงคืน ที่พระจันทร์จะเต็มดวง หลังจากที่พระจันทร์เต็มดวงแล้วพ่อเชิดในจากชายหนุ่มผู้สง่างามก็มีอาการสั่นๆ จนฉีกเสื้อผ้ากลายเป็นมนุษย์หมาป่าไล่ทำร้ายผู้คนในที่สุด

-จากตำนานความเชื่อในภาพยนตร์การกลายร่างเป็นมนุษย์หมาป่าจะเกิดขึ้นในคืนวันพระจันทร์เต็มดวง

ภาพที่ 29 พ่อเชิดแปลงกายเป็นมนุษย์หมาป่า

6.2 เรื่อง ของรักเสมอใจ

ภาพที่ 30 จากบทประพันธ์เรื่อง ของรักเสมอใจ

6.2.1 วิเคราะห์องค์ประกอบองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ของรักเสมอใจ

ก. เรื่องย่อ

ในคือวันหนึ่ง หลังจากเลิกงานเลี้ยงสังสรรค์ เกษมและอุทิศขับรถไปส่งเพื่อนภายในวัดทองแต่ระหว่างทางได้พบกับผู้หญิงชุดดำ เดินถือพวงหรีดออกมาจากวัด ในวันต่อมาอุทิศพบหญิงชุดดำเดินถือพวงหรีดโดยบังเอิญอีกครั้ง อุทิศจึงอาสาไปส่งเธอ เธอบอกว่าเธอชื่อ “วิภา” เธอทำงานอยู่ร้านเสริมสวย เธอกำลังมีเคราะห์ หมอบดูให้อาศัยอยู่วัดชั่วคราว เธอได้ขอร้องให้อุทิศช่วยไปที่ร้านเสริมสวยเพื่อไปบอกกับคุณแสงรัตน์ว่า ให้ช่วยนำล็อกเก็ต (Locket) ห้อยคอที่มีรูปคนรักของเธออยู่กลับมาซึ่งตอนนี้ล็อกเก็ตอันนั้น อยู่ที่เรือนตำรวจชื่อ เจริญลาภ อุทิศได้ทำตามคำขอร้อง และได้ทราบความจริงจากเจ้าของร้านเสริมสวยว่าวิภาตายจากอุบัติเหตุเรือชนกันไปนานแล้ว

ข. โครงเรื่อง

Exposition กลางดึกเวลาตีสองกว่า เกษมและอุทิศได้เดินทางไปส่งเพื่อนหลังจากกลับจากงานเลี้ยงที่ตรอกวัดทอง ข้างโรงพยาบาลโรงติดต่อ

Incidental Moment ในระหว่างทางเกษมและอุทิศได้พบกับหญิงชุดดำเดินถือพวงหรีดออกมาจากวัด ท่าทางมีพิรุธน่าสงสัย เกษมและอุทิศพยายามขบรถติดตามไป แต่หญิงชุดดำคนนั้นก็เรียกแท็กซี่ออกไปก่อน หลังจากนั้นเกษมและอุทิศก็คุยกันถึงเรื่องสาวชุดดำลึกลับคนนั้นมาตลอด

Turning Point วันต่อมาเกษมและอุทิศได้ขับรถผ่านไปแถววัดทองอีก บังเอิญพบหญิงชุดดำคนนั้นถือพวงหรีดมาอย่างเช่นเคย เกษมและอุทิศจึงชวนให้หญิงชุดดำคนนั้นขึ้นมาในรถ จึงได้รู้ว่าเธอชื่อวิภา ส่วนสาเหตุที่เธอต้องแต่งชุดดำถือพวงหรีดกลางดึกก็เพราะว่า หมอคูได้ทำนายว่าเธอกำลังมีเคราะห์จึงให้เธอมาอาศัยอยู่วัดชั่วคราวและถือศีลจนกว่าจะหมดเคราะห์

Falling action วิภาได้ขอร้องให้เกษมและอุทิศช่วยไปที่ร้านสุริย์เสริมสวยและบอกกับคุณแสงรัตน์ว่า ให้ช่วยติดตาม ล็อกเก็ตของเธอที่หายไปซึ่งตอนนี้อยู่ที่เรือนทร์ลากจูงชื่อ เจริญลาภ และช่วยพูดกับคนขับเรือว่า ขอล็อกเก็ตคืนแต่สายสร้อยนั้นเธอไม่ต้องการและขอยกให้ เกษมและอุทิศรับปากตามคำขอความช่วยเหลือ

Climax เช้าวันรุ่งขึ้น เกษมได้เดินทางไปร้านสุริย์เสริมสวย เกษมตกใจแทบล้มสลบเมื่อรู้ความจริงจาก คุณแสงรัตน์ว่า วิภาได้ตายไปแล้วจากอุบัติเหตุเรือชนกันกลางน้ำ พบศพที่ลอยอยู่ที่วัดแจ่งร้อนราชบูรณะ ในล็อกเก็ตของเธอมีรูปคู่หมั้นชาวฝรั่งของเธออยู่

Resolution เกษมตกลงกับเรื่องที่เกิดขึ้นจึงรีบออกจากร้าน และเดินทางไปเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อุทิศฟังต่อไป

ค. แก่นเรื่อง (Theme)

-ความรักคือสิ่งที่มีค่าเหนือวัตถุ จากประโยคที่ว่า “ช่วยพูดกับคนขับเรือว่า ขอล็อกเก็ตคืนแต่สายสร้อยนั้นเธอไม่ต้องการ” จากชื่อเรื่อง “ของรักเสมอใจ” เป็นการพูดถึง การตามหาของรัก สิ่งของอันเป็นที่รัก มีคุณค่าเสมอด้วยหัวใจของคนๆหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องระลึกถึงและย้ำเตือนความผูกพัน ดังนั้นล็อกเก็ตที่มีรูปของเธอและคู่หมั้น จึงเป็นเหมือนตัวแทนของความรักที่วิภามิให้แก่คู่หมั้นชาวต่างประเทศ ถึงแม้ดวงวิญญาณของวิภาจะไม่สามารถพบกับคู่หมั้นได้อีกแต่ก็ขอตามหาล็อกเก็ตที่เธอ รักกลับคืนมาส่วนสายสร้อยทองที่มีค่าเธอไม่ต้องการแต่อย่างใด

ง. ตัวละคร (Character)

ตัวละคร	บุคลิกลักษณะ
เกษม และ อุทิศ	สองข้าราชการหนุ่มซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกัน มีนิสัยร่าเริงเฮฮาและเป็นคนรักเพื่อน และทั้งสองยังเป็นคนที่แอบเจ้าชู้นิดๆ ตามประสาคนหนุ่มที่สนใจเรื่องหญิงสาว

วิภา	หญิงสาวชุดดำ รูปร่างหน้าตาดีผิวขาวสวยงาม มีนิสัยขี้เล่น เธอทำงานเป็นช่างเสริมสวย วิภาเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเรือชนกันขณะที่กำลังจะบินไปแต่งงานกับคู่หมั้นชาวต่างประเทศ วิญญาณของเธอจึงได้วนเวียนเดินถือพวงหรีดอยู่แถววัดทอง
คุณแสงรัตน์	เพื่อนที่ทำงานของวิภาผู้ซึ่งบอกความจริงให้กับเกษมว่าวิภาได้เสียชีวิตมาแล้ว

จ. ฉาก (Setting)

เป็นเรื่องผีที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ณ ตรอกวัดทอง ช้างโรงพยาบาลโรคติดต่อ กรุงเทพมหานคร ไม่ได้ระบุ พ.ศ.

ฉ. สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

ล็อกเก็ต (Locket) ห้อยคอของวิภาที่มีรูปคู่หมั้นชาวต่างประเทศ แสดงถึงของสิ่งๆเดียวที่ดวงวิญญาณของวิภาอยากเก็บรักษาไว้แทนคนรักเสมอใจของเธอตราบนานวาระสุดท้ายของชีวิตในโลกแห่งความตาย ยามที่คนเรามีชีวิตอยู่อาจต้องการอะไรมากมาย แต่พอวาระสุดท้ายของชีวิตความต้องการทั้งหมดคงเหลือเพียงสิ่งเดียวคือ ความรัก หรือ สิ่งเตือนความทรงจำ

ช. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

- จากเรื่องของรักเสมอใจ ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบ เล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) คือการที่ตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องเอง

ตัวอย่าง การเล่าเรื่องของอุทิศตัวละครเอกในการเดินเรื่อง

“ผมกับอุทิศรีบเคลียร์รถมาช้าๆ ตามหลังเธอจากซอยจะออกถนนใหญ่ เธอหันมองรถเราแวบหนึ่งแล้วหันหลังเดินต่อไป พอถึงหัวถนนก็พบดีมีแท็กซี่ขับผ่านมา เธอเรียกหยุดแล้วก้าวขึ้นตอนหลัง เธอหันมามองดูเราและยิ้มๆพิกลๆคล้ายๆ จะเหมาเอาว่า เราเป็นพวกเจ้าชู้เก็บตก” (เหม เวชกร, 2509:104 -105)

6.2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบประกอบในการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร ตอน ของรักเสมอใจ

ภาพที่ 31 ภาพจากละครโทรทัศน์ ตอน ของรักเสมอใจ

ก. เรื่องย่อ

ในคือวันหนึ่งหลังจากเลิกงานเลี้ยงสรรพสัตว์ เกษมและอุทิศขับรถไปส่งเพื่อนภายในวัดทอง แต่ในระหว่างทางได้พบกับผู้หญิงชุดดำ เดินถือพวงหรีดออกมาจากวัดทอง ในวันต่อมาอุทิศพบหญิงชุดดำเดินถือพวงหรีดโดยบังเอิญอีกครั้ง อุทิศจึงอาสาไปส่งเธอ เธอบอกว่าเธอชื่อ “วิภา” เธอทำงานอยู่ร้านเสริมสวย เธอกำลังมีเคราะห์ หมอแนะนำให้อาศัยอยู่วัดชั่วคราว เธอได้ขอร้องให้อุทิศช่วยไปที่ร้านเสริมสวยเพื่อไปบอกกับคุณแสงรัตน์ว่า ให้ช่วยนำล็อกเก็ต (Locket) ห้อยคอที่มีรูปคู่รักของเธอ กลับคืนมาซึ่งตอนนี้ล็อกเก็ตอันนั้นอยู่ที่เรือนตราจูงชื่อ เจริญลาภ เกษมได้ทำตามคำขอร้องและได้ทราบความจริงจากเจ้าของร้านเสริมสวยว่าวิภาตายจากอุบัติเหตุเรือชนกันมานานแล้ว

ข. โครงเรื่อง

ใช้โครงเรื่องเหมือนกับวรรณกรรมเรื่องสั้น

ค. แก่นเรื่อง

สำหรับแก่นเรื่องในละครโทรทัศน์เรื่องของรักเสมอใจมีแก่นเรื่องที่เหมือนกับวรรณกรรมคือการจะสื่อถึง “ความรักคือสิ่งที่มีค่าเหนือกว่าวัตถุ” เพราะตอนจบผีวิภาได้ให้อุทิศช่วยไปขอล็อกเก็ตคืนจากเด็กบนเรือจูง แต่เธอไม่ต้องการสร้อยทองซึ่งเป็นสิ่งที่มีของมีค่าคืนแต่อย่างไร

ง.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
<p data-bbox="493 422 553 449">เกษม</p> 	<p data-bbox="732 417 1349 617">ข้าราชการหนุ่ม หน้าตาดี มีนิสัยมีนิสัยร่าเริงเฮฮาและเป็นคนรักเพื่อน ผู้ซึ่งพบสาวชุดดำลึกลับเป็นคนแรกและประหลาดใจในตัวเธอมาตลอด <i>เกษม</i> เป็นคนที่แอบเจ้าชู้นิดๆ ตามประสาคนหนุ่มที่สนใจเรื่องหญิงสาว</p>
<p data-bbox="493 703 553 730">อุทิศ</p> 	<p data-bbox="732 699 1349 793">ข้าราชการหนุ่มเพื่อนสนิทของเกษม มีนิสัยร่าเริง เฮฮาและซี้เมา อุทิศเป็นคนชอบขับรถไปส่งเพื่อนตามบ้านต่างๆ</p>
<p data-bbox="493 1136 553 1163">วิภา</p> 	<p data-bbox="732 1192 1349 1444">สาวสวย รูปร่างดี ผิวสีแทน เธอทำงานเป็นช่างเสริมสวย วิภาเป็นสาวโรแมนติค ซี้ตาย ซี้เล่น และช่างฝัน วิภาเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเร็วกว่าก่อนที่เธอกำลังจะบินไปแต่งงานกับคู่หมั้นชาวต่างประเทศ วิญญาณของเธอจึงได้วนเวียนเดินถือพวงหรีดอยู่แถววัดทอง</p>
<p data-bbox="477 1633 570 1661">คุณพอล</p> 	<p data-bbox="732 1629 1349 1829">ชายหนุ่มชาวต่างชาติคนรักของวิภา พอลรักวิภามาก เขาจึงได้มอบล็อกเก็ตรูปเขาให้กับวิภา เพื่อให้วิภานำรูปของเธอมาใส่คู่กันอีกที เพื่อเป็นของแทนความคิดถึงในระหว่างที่พอลบินไปรอวิภาที่ต่างประเทศ</p>

จ.ฉาก

เป็นเรื่องผีที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ที่ตรอกวัดทอง ซ้างโรงพยาบาลโรคติดต่อ กรุงเทพมหานคร
ไม่ได้ระบุ พ.ศ.

ฉ.สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

ล็อกเก็ต (Locket) ห้อยคอของวิภาที่มีรูปเธอกับคู่หมั้นชาวต่างประเทศ แสดงถึงของสิ่งๆเดียวที่
ดวงวิญญาณของวิภาอยากเก็บรักษาไว้แทนคนรักเสมอใจของเธอตราบนานวันที่สุดท้ายของชีวิต
ในโลกแห่งความตาย ยามที่คนเรามีชีวิตอยู่อาจต้องการอะไรมากมาย แต่พอวาระสุดท้ายของชีวิต
ความต้องการทั้งหมดคงเหลือเพียงสิ่งเดียวคือ ความรัก หรือ สิ่งเตือนความรัก

ช.มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบ ครอบรู้ (The Omniscient) ผู้ชมสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ
และสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกตัวได้โดยตัวผู้ชมเอง

การวิเคราะห์ภาพและมุมกล้อง

รสแห่งความน่ากลัว

ภาพที่สร้างความน่ากลัว	ตัวอย่าง
ภาพที่แสดงถึงความอึดอัดของตัวละคร 	-ภาพตัวละครจมน้ำขาดใจตาย -ภาพตัวละครเมาเหล้ากันทั้งรถแต่มีบางคน ได้สติอยู่
มุมกล้อง Close-up	

<p>ภาพที่แสดงถึงความหลอกหลอน</p> <p>ตอน ขวองรักเสมอกใจ</p>	<p>-ภาพศพลอยขึ้นจากน้ำ</p> <p>-ภาพตัวสาวชุดดำเดินถือพวงหรีดเดินไปเดินมากกลางดึก</p> <p>-ภาพวัดตอนกลางคืน</p> <p>-ภาพผีโผล่มาขวางรถ</p> <p>-ภาพผีถือพวงหรีดนั่งอยู่หลังรถ</p>
<p>มุมกล้อง Medium Close-up</p>	

รสแห่งความรัก (Romantic Seen)

<p>ภาพแห่งความรัก</p>	<p>ตัวอย่าง</p>
<p>ภาพที่แสดงความรักโรแมนติก</p> 	<p>-ภาพวิพากษ์คุณพอล นั่งทานข้าว สบตากันอย่างหวานซึ้ง</p>
<p>มุมกล้อง Mid-Shot</p>	

การวิเคราะห์เสียง ที่ทำให้เกิดความน่ากลัว

ชนิดของเสียง	ตัวอย่าง	ความสัมพันธ์ต่อภาพ
เสียงจากเครื่องดนตรี	<p>-เสียงเปียโน</p> <p>-เสียงไวโอลิน</p> <p>-เสียงกลอง</p>	ใช้เพื่อเพื่อสร้างความตื่นเต้นชวนติดตาม
เสียงเพลง	-เสียงเพลงประกอบละคร	
เสียงผี	-เสียงวิภาพุด	การปรากฏตัวของผี
เสียงจากตัวละคร	-เสียงตัวละครกรีดร้อง	ใช้เพื่อแสดงความหวาดผวา

	-เสียงตัวละครรำพึงรำพัน	ของตัวละคร
เสียงเงียบ		ใช้เมื่อตัวละครอยู่คนเดียว
เสียงตามธรรมชาติ	-เสียงน้ำ	ใช้เพื่อสร้างความพิศวง

6.2.3 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง ของรักเสมอใจ สู่ละครโทรทัศน์

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
1.	การการคงเดิม
1.1	<p><u>โครงเรื่อง</u></p> <p>คงโครงเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทางเอาไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งเป็นเรื่องราวของเกษมและอุทิศที่ได้ขับรถไปพบกับผู้หญิงชุดดำลึกลับคนหนึ่งที่ตรอกวัดทอง ในคืนวันต่อมาทั้งคู่ก็ได้พบกับผู้หญิงชุดดำคนนั้นอีกครั้ง อุทิศและเกษมอาสาไปส่งเธอ จึงได้รู้ว่าเธอชื่อวิภา วิภาได้ขอร้องให้เกษมนำความไปบอกกับเจ้านายเธอที่ร้านเสริมสวยว่าให้ช่วยนำลોકเก็ตของเธอที่หายไปกลับคืน เกษมและอุทิศจึงทราบในภายหลังว่าวิภาได้เสียชีวิตมานานแล้ว</p> <p>1.2 <u>ตัวละคร</u></p> <p>คงตัวละครหลักเอาไว้ อาทิ เกษม อุทิศ วิภา</p> <p>คงลักษณะเด่นของตัวละครหลักเอาไว้ทั้งหมด ยกเว้น วิภา ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพ จากผิวสีขาว เป็นผิวสีแทน</p> <p>1.3 <u>ฉากและบรรยากาศ</u></p> <p>คงฉากและบรรยากาศจากตัวบทต้นทางไว้ ซึ่งเป็นละครย้อนยุค (Period) ช่วง พ.ศ.2475-2512 ซึ่งเป็นฉากและบรรยากาศในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร ณ วัดทอง</p> <p>คงชื่อเรื่อง “ เจริญลาภ ” เรื่องโดยสสารที่เกิดอุบัติเหตุชนประสานงานกันกลางน้ำ ซึ่งเป็นเหตุให้วิภาและผู้โดยสารบนเรือเสียชีวิต</p> <p>1.4 <u>สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)</u></p> <p>สร้อยลોકเก็ต ของรักเสมอใจของวิภาและคู่หมั้น</p> <p>1.5 <u>บทสนทนา</u></p> <p>คงวรรคทองของบทประพันธ์เดิมเอาไว้ อาทิ</p> <p><u>ฉากเกษมและอุทิศอาสาไปส่งวิภาที่บ้าน</u></p> <p>วิภา: เราเคยพบกันครั้งหนึ่งแล้ว</p>

เกษม : มีทราบว่าคุณเฝ้าพวงหรีดมาจากใครครับ?

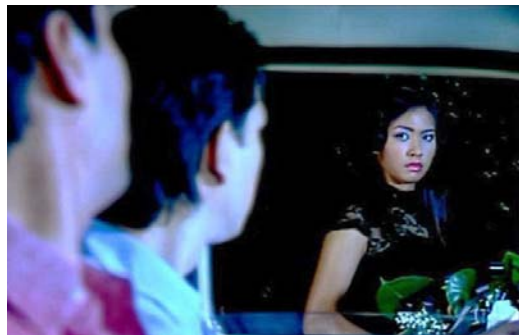
วิภา: อ้อ ดิฉันขอใครงลวดมาจากเพื่อนนะคะ จะเอาไปใส่ดอกไม้ใหม่

ฉากวิภาฝากให้เกษมไปบอกข่าวของเธอกับเจ้านาย

วิภา :ดิฉันชื่อวิภา นะคะ บอกกับคุณแสงรัตน์ว่า ล็อกเก็ตห้อยคอดิฉันที่หายไปนั้น อยู่กับเด็กลากจูงเรื่อนต์ที่ชื่อเจริญลาภ ช่วยบอกกับเขาว่าสร้อยคอดิฉันไม่ต้องการขอแต่ล็อกเก็ตคืนเท่านั้น

1.6 ภาพศิลปะทางภูติผี (Ghost Illustration)

การถ่ายโยงภาพศิลปะทางภูติผีจากวรรณกรรมเรื่องสั้นมาสู่ละครโทรทัศน์

ภาพที่ 32 การยืมภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *ของรักเสมอใจ* มาเป็นฉากฉากในละครโทรทัศน์

2.

การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

2.1.1 โครงเรื่อง

เพิ่มฉากเรื่องในส่วนของการเปิดเรื่อง(Exposition) เป็นฉากศพวิภาลอยขึ้นอืดมาจากน้ำจนทำให้เด็ก ๆ ที่มาตกปลาวิ่งหนีกันอย่างซุลมุน

เพิ่มเรื่องราวในส่วนของพอลกับวิภาที่ตามเกี่ยวกัน พอลพาวิภาไปทานข้าวเย็นพร้อมมอบดอกไม้เก้ตรูปของเขาไว้เป็นที่ระลึก

เพิ่มเรื่องราวการฝันถึงเหตุการณ์เรือโดยสารล่มของเกษมทำให้ตื่นผวามากกลางดึกขนาดนอนอยู่กับเมีย

2.1.2 ตัวละคร

เพิ่มชื่อตัวละคร ชาวต่างประเทศคู่มั่นของวิภาว่า “พอล” ซึ่งตัวบทต้นทางไม่ได้กำหนดชื่อไว้

เพิ่มตัวละครน้องดา ภรรยาสาวของเกษม ให้มีความโดดเด่น ภรรยาผู้ซึ่งช่างเอาอกเอาใจและปรนนิบัติเกษมเป็นอย่างดีไว้ความหวังถึงรู้ว่าเกษมกำลังคิดถึงสาวคนอื่นอยู่ แต่เดิมจากตัวบทต้นทางได้กล่าวถึงภรรยาของเกษมไว้เพียงแค่นิดเดียวเพียงบอกให้รู้ว่าที่เกษมต้องกลับรถอุทิศเพราะภรรยานำรถไปงานศพเพื่อน เท่านั้น

2.1.3 ฉากและบรรยากาศ

-เพิ่มฉากร้านอาหารสุตหฐ สถานที่ซึ่งพอลและวิภานั่งทานข้าวกัน

-เพิ่มฉากการเดินสี่ลาดของเกษมและอุทิศ

2.2 การตัดทอน (Reduction)

-ไม่ปรากฏการตัดทอน

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง

ดัดแปลงรายละเอียดในส่วนของการตายของวิภา จากตัวบทต้นทาง วิภาเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเรือโดยสารชนประสานงานกันกลางแม่น้ำ เรือจึงล่มคนคนจมน้ำตายเป็นจำนวนมาก

แต่ในละครโทรทัศน์ ได้ดัดแปลงให้ วิภาเสียชีวิตจากอุบัติเหตุคนเมาเหล้าเดินล้มเซไปชนคนบนเรือลมตกร่น้ำเรียงกันเหมือนโดมิโน่ ซึ่งวิภา ก็ตกน้ำลงไปด้วยและบังเอิญเข้าไปโดนเชือกได้น้ำพันขา จึงทำให้ขึ้นมาไม่ได้ขาดใจตาย ซึ่งสาเหตุของการดัดแปลงเนื่องจาก ความยากและงบประมาณในการถ่ายทำ การที่จะนำเรือโดยสารบรรจุคนเต็มลำเรือสองลำมาชนประสานงานกัน จนเรือล่มคนตกร่น้ำลงมาตายแทบทั้งลำนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ดังนั้น จึงรายละเอียดส่วนนี้จึงถูกดัดแปลงให้ถ่ายทำได้ง่ายขึ้น

2.3.2 ตัวละคร

ดัดแปลงบุคลิกภาพภายนอกของวิภา วิภาจากตัวบทต้นทางเป็นผู้หญิงสาวสวย หุ่น ดี ผิวขาว มีนิสัยขี้เล่น แต่ในตัวบทปลายทาง วิภาเป็นผู้หญิงสาวสวย หุ่นดีเช่นกัน แต่เธอมีผิวสีแทน การดัดแปลงผิวของวิภาจากผิวขาวให้เป็นสีแทนนั้น ซึ่งทางผู้กำกับได้เลือก สวรรส ศรีประทุม มารับบทวิภา เพราะมีใบหน้าที่สวยงามแบบไทยๆ และเป็นคนผิวสีแทนโดยธรรมชาติ เป็นการดัดแปลงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน ที่ชายชาวฝรั่งมักชอบผู้หญิงไทยผิวสีแทน ในด้านลักษณะนิสัย ดัดแปลงนิสัยของวิภาให้เป็นคนเรียบร้อยยิ้มหวานและพูดจาจริงจัง

สวรรส ศรีประทุม (รองนางสาวไทย ปี 2543) รับบทเป็น วิภา

2.3.3 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of Views)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

3. การถ่ายโยงจากแหล่งอื่น

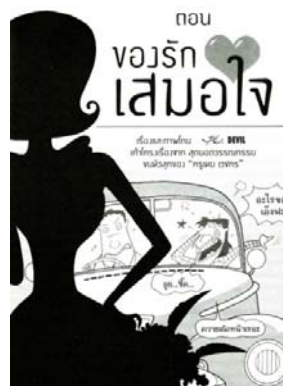
3.1 การหยิบยืมลีลาบทเพลงดังในอดีต

หยิบยืมบทเพลง Can't help falling in love with you ขับร้องโดย Elvis Presley ค.ศ.1961 มาบรรเลงในฉากรักของคู่พระนาง

รูปปกแผ่นเสียงของ Elvis Presley ค.ศ.1961

6.2.4 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง การ์ตูนบรีอ! น้่ากลัวก็ไม่ต้องบอก ตอน ของรักเสมอใจ

ภาพที่ 33 ภาพจากการ์ตูน บรีอ! น้่ากลัวก็ไม่ต้องบอก ตอน ของรักเสมอใจ

ก. เรื่องย่อ

เดฟและไก่กำลังขับรถเพื่อไปงานศพของเพื่อน ในระหว่างการเดินทางเดฟและไก่ต้องเบรกรถกะทันหัน เพราะมีหญิงสาวชุดดำคนหนึ่งมาขวางรถไว้ ซึ่งเธอน่ารักมาก ทั้งเดฟและไก่ต่างหลงรักหญิงสาวคนนั้นทันทีเมื่อแรกพบ สาวชุดดำเธอได้โบกรถและขอร่วมเดินทางไปงานศพที่วัดทองด้วย เธอบอกว่าเธอชื่อ "วิภา" ถ้าจะไปงานศพเพื่อน และเพื่อนของเธอชอบดอกดาหลา ชอบทุกอย่างที่เป็นดอกดาหลา เธอจึงนำพวงหรีดดอกดาหลามาให้ พอถึงจุดหมายปลายทางที่วัดทอง วิภาก็หายไปจากรถ เดฟและไก่เข้าใจว่าวิภาลงจากรถไปแล้ว แต่สังเกตเห็นว่า วิภาลื้มพวงหรีดดอกดาหลาทิ้งไว้ เลยวิ่งตามไปเพื่อหวังจะนำพวงหรีดไปคืนและสานความสัมพันธ์ต่อ ทันใดนั้นก็พบกับศาลาสวดศพแห่งหนึ่งมีแม่ของผู้ตายออกมาต้อนรับและกล่าวขอขอบใจเดฟและไก่เป็นอย่างมาก ที่เป็นคนคนรู้ใจลูกสาวเธอที่อุส่านำดอกดาหลามาให้ แม่คนตายบอกว่าลูกสาวเธอเสีย

ชีวิตเพราะพายเรือข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาไปกินหอยทอด ที่ชื่อร้านอาหาร พอกลับกินอิ่มเกินพายเรือเข้าจึงถูกเรือด่วนชนจนเสียชีวิต เดฟและโก้ได้ยินเสียง “เข้ามาข้างในก่อน มีกาแฟเลี้ยง” ทั้งคู่มองไปตามเสียงที่มาจากรูปหน้าศพ และรูปหน้าศพเป็นรูปของวิภาส่วนพวกหรือดอกดาหรามือข้อความว่า “ของรักเสมอใจ” เดฟและโก้ตกใจกลัววิ่งหนีหายไปโดยจับพลัน

ข. โครงเรื่อง

Exposition เดฟและโก้กำลังขับรถเพื่อไปงานศพของเพื่อนที่เพิ่งเสียชีวิต

Incidental Moment ในระหว่างการเดินทางเกษมและอุทิศได้พบหญิงสาวชุดดำคนหนึ่งเดินถือดอกดาหรามาวางรถไว้ ซึ่งเธอน่ารักมาก ทั้งเดฟและโก้ต่างหลงรักหญิงสาวคนนั้นทันทีเมื่อแรกพบ

Turning Point หญิงสาวชุดดำเธอได้โบกรถและขอร่วมเดินทางไปวัดทองด้วย ซึ่งเดฟและโก้ต่างงงและประหลาดใจว่าเธอรู้ได้อย่างไรพูดยังไม่ทันขาดคำ ทันใดนั้นเธอก็ได้เข้ามานั่งในรถราวกับหายตัวเข้ามา โดยที่ยังไม่ได้เปิดประตู เธอบอกว่าเธอชื่อ “วิภา” กำลังจะไปงานศพเพื่อนที่วัดทอง เพื่อนของเธอชอบดอกดาหลา ชอบอะไรที่เป็นดอกดาหลา เธอจึงนำพวงหรีดที่เป็นดอกดาหลามอบให้ ในระหว่างทางทั้งเดฟและโก้ต่างก็เขม่นกันเพราะทั้งสองมีท่าทีที่จะจีบวิภาด้วยกันทั้งคู่

Falling action พอถึงวัดทอง อยู่ๆวิภาก็หายไปจากรถ เดฟและโก้เข้าใจว่าวิภาลงจากรถไปแล้ว แต่สังเกตเห็นว่าวิภาลืมหืมนักหรือดอกดาหลาทิ้งไว้ เลยวิ่งตามไปเพื่อหวังจะนำพวงหรีดไปคืนและสานความสัมพันธ์ต่อ (Rising Crisis ----) ทันใดนั้นก็ได้พบกับศาลาสวดศพแห่งหนึ่งมีแม่ของผู้ตายออกมาต้อนรับและ กล่าวขอใจเกษมและอุทิศที่เป็นคนคนรู้จักลูกสาวเธอที่อุส่านำดอกดาหลามาให้ แม่คนตายบอกว่าลูกสาวเธอเสียชีวิตเพราะพายเรือข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาไปกินหอยทอดที่ชื่อร้านอาหารต่างๆที่ฝั่งบ้านเธอก็มีร้านหอยทอดหลายอย่าง

Climax เดฟและโก้รู้สึกมึนงง กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทันใดนั้นทั้งคู่ก็ได้ยินเสียง “มะๆ เข้ามาข้าง ในก่อนมีกาแฟเลี้ยง ” เสียงนี้มาจากรูปหน้าศพที่เป็นรูปของวิภาและพวกหรือดอกดาหราที่เขียนว่า “ของรักเสมอใจ ”

Resolution เดฟและโก้ตกใจมากรีบวิ่งหนีจากไป โดยที่แม่ของวิภาคิดว่าทั้งคู่ยังคงทำใจกับการจากไปของวิภาไม่ได้

ค. แก่นเรื่อง

การพูดถึง ดอกไม้ดาหลา สิ่งของอันเป็นที่รักเสมอใจของวิภาซึ่งชอบชะง่อนยอมเสี่ยงตาย แม้ตายไปก็ยังชอบอยู่

ง. ตัวละคร

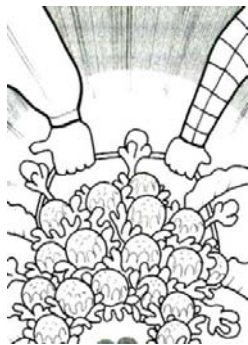
ตัวละคร	บุคลิกภาพ
<p>เดฟและโก้</p> 	<p>ชายหนุ่มเจ้าสำราญมีความมุ่งมั่นในการตามจีบสาว</p>
<p>วิภา</p> 	<p>หญิงสาวชุดดำหน้าตาสะสวย นิสัยขี้เล่น มีบุคลิกภาพคล่องแคล่ว เธอหลงใหลในดอกดาหลามาก ไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับดอกดาหลา ในงานรับปริญญาเธอก็ใส่หมวกดอกดาหลา ไปคล้องพวงมาลัยให้นักร้องเธอก็ทำเป็นดอกดาหลา จนเธอต้องตายจากการโดนเรือด่วนชนหลังจาก พายเรือไปกินหอยทอดที่ชื่อร้านดาหลาทั้งๆที่ร้านขายหอยทอดแถวบ้านเธอก็มี</p>
<p>แม่ของวิภา</p>	<p>ผู้ซึ่งคอยยื่นตอนรับแขกที่จะมางานศพลูก ซึ่งเธอกำลังมองหาคนรู้ใจของลูกสาวเธอผู้ซึ่งจะนำดอกดา</p>

จ.ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง เขตบางขุนพรหม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2490 และฉากบรรยายกาศภายในวัดที่มีศาลาไว้จัดงานศพ

ฉ.สัญลักษณ์พิเศษ

ภาพที่ 34 ภาพสัญลักษณ์พิเศษจากการ์ตูนบร้อ! น้ากลัวิก็น่าบอก ตอนของรักเสมอใจ

พวกหรีดดอกดาหระ ที่เขียนข้อความว่า “ของรักเสมอใจ” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่คล้ายปมของเรื่องว่า แท้จริงแล้ววิภาเป็นผี การย้อนเรื่องไปจะพบว่า วิภาได้ขอติดรถไปงานศพเพื่อนที่วัดทอง เธอบอกว่าเพื่อนเธอชอบดอกดารามาากเธอจึง นำพวกหรีดดอกดารามาให้ แต่พอเธอหายไปจากกรดเธอทิ้งดอกดาหระไว้ เดฟและโก้ได้นำดอกดารามาคืน และได้ทราบเรื่องจากแม่ของผู้ตายว่า ลูกสาวเธอชอบดอกดารามาาก เธอตายเพราะพายเรือไปกินหอยทอดที่ชื่อร้านดาหระ ในจังหวัดนั้น เดฟและโก้ได้เห็นรูปของผู้ตายว่าเป็นวิภาและพบข้อความพวงหรีดที่พวกเขานำมาคืนว่า “ของรัก

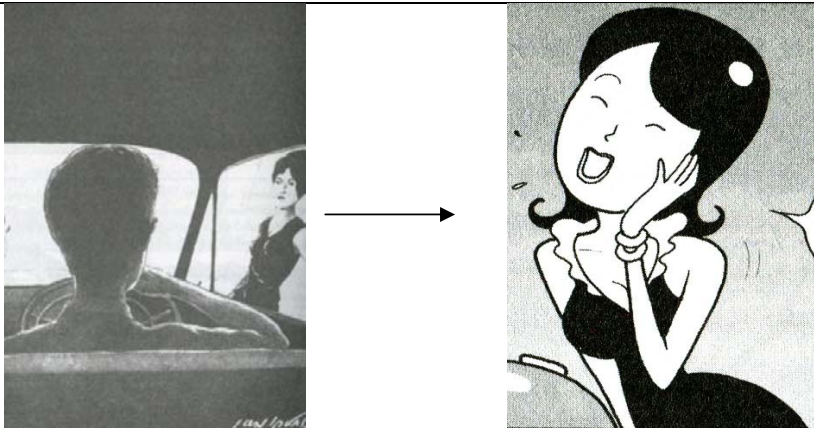
เสมอใจ” แท้จริงแล้วดอกดาหาราก็คือดอกไม้ที่คนตายชอบ และรูปของคนตายก็คือวิภา วิภาก็คือผีที่ชอบดอกกาหรานั่นเอง จึงนับว่าเรื่องนี้ใช้สัญลักษณ์พิเศษในการหลอกหลอนได้อย่างน่ากลัว

ข. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ และสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกตัวได้โดยตัวผู้อ่านเอง

6.2.5 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง “ของรักเสมอใจ”สู่การ์ตูน *บร้อ น้ากลัวก็ไม่บอก*

การถ่ายโยงเนื้อหา (Intertextuality)	
การคงเดิม	1.
1.1 <u>โครงเรื่อง</u>	<p>คงเค้าโครงเรื่องจากวรรณกรรมเฉพาะในส่วนของเหตุการณ์หลัก(Main Situation)เท่านั้นคือ ตอนเจอผี ซึ่งก็คือเหตุการณ์จากภาพประกอบผีเรื่อง “ของรักเสมอใจ ” ซึ่งเป็นฉากตอนที่เกษมและอุทิศได้ขับรถไปเจอกับหญิงสาวชุดดำลึกลับเดินถือพวงหรีดชื่อ “วิภา” นอกนั้นได้สร้างสรรค์เรื่องราวใหม่ทั้งหมด</p>
1.2 <u>ตัวละคร</u>	<p>คงตัวลักษณะบุคลิกภาพหมายตัวละครเอาไว้ เกษมและอุทิศสองชายหนุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นข้าราชการ เจ้าชู้นิดๆตามนิสัยชายหนุ่มซึ่งเป็นตัวละครหลักจากตัวบทต้นทาง ถึงแม้ว่าตัวละครในการ์ตูนจะเป็นคุณเดฟและคุณไก่เพื่อนของนักเขียนก็ตาม</p> <p>คงตัวละครนางเอกของเรื่อง คือ วิภา ในส่วนของลักษณะทางกายภาพ รูปร่างหน้าตาและบุคลิกภาพ วิภาเป็นผู้หญิงสาวสวย แต่งกายชุดสีดำถือพวงหรีด</p>
1.4 <u>ฉากและบรรยากาศ</u>	<p>คงฉากและบรรยากาศ ตามตัวบทต้นทางที่เป็นฉากในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. เขตบางขุนพรหม และวัดทอง ไร่อย่างครบถ้วน</p>
1.5 <u>ภาพศิลปะแนวภูตผี</u>	<p>นำเสื้อผ้า ของวิภา ที่ปรากฏในภาพมาคงไว้การ์ตูน</p>

ภาพที่ 35 การยืมภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *ของรักเสมอใจ* มาเป็นฉากฉากในหนังสือการ์ตูน

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

2.1.1 โครงเรื่อง (Plot)

สร้างสรรค์เรื่องราวใหม่ทั้งหมดในการ์ตูน(ตัวบทปลายทาง) ในช่วงจุดหักเห Turning Point วิกฤตการณ์ (Rising Crisis) จุดสูงสุด (Climax) และตอนจบ(Resolution) เป็น วิภาขอติดรถไปวัดทองด้วย โดยจะเอาดอกไม้พวงหรือดอกดาหลามาให้เพื่อนที่ตาย พอถึงวัดวิภาลืมพวงหรือไว้ในรถ เดฟและไก่จึงรีบวิ่งตามเขาไปคืน จนถึงศาลาสวดศพจึงรู้ว่าวิภาเป็นผี เพราะในศาลาวัดนี้เป็นงานศพของวิภา เรื่องจึงคลี่คลายว่า วิภาเป็นผีขอติดรถมางานศพของตนเอง เอาพวงหรือมาให้ตัวเอง

2.1.3 ตัวละคร (Character)

เพิ่มตัวละครแม่ของนางเอกขึ้นมาในการ์ตูน เพื่อเป็นคนที่คอยปมในพิธีศพของลูกสาวที่เธอต้องบอกว่า “วิภาได้ตายแล้ว ”

2.1.4 ฉาก และบรรยากาศ (Setting)

เพิ่มฉากศาลาสวดศพภายในวัด

2.1.5 บทสนทนา (Dialogue)

สร้างบทสนทนาใหม่ทั้งหมดให้ตลกและสนุกสนาน เพื่อปรับให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก

2.2 การตัดทอน (Reduction)

เนื่องจากของรักเสมอใจในหนังสือการ์ตูน เป็นการคงเค้าโครงเรื่องเดิมไว้เฉพาะเหตุการณ์

สำคัญ คือตอนที่มีผู้หญิงสาวสวยใส่ชุดดำเดินถือพวงหรีดไปมาในวัดตอนกลางคืน นอกนั้นโครงเรื่องในการ์ตูนได้สร้างสรรค์ใหม่ทั้งหมด

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง (Plot)

ดัดแปลงโครงสร้างการเล่าเรื่อง นับตั้งแต่ตอนเปิดเรื่อง (Exposition) จากวรรณกรรม(ตัวบทต้นทาง)ที่เกษมและอุทิศได้ขับรถกลับจากงานเลี้ยงวันเกิดเพื่อน จึงแวะไปส่งเพื่อนที่วัดทองในตอนตี 3 จึงได้พบกับวิภาสาวชุดดำ เป็น เดฟและโก้กำลังขับรถไปงานพิธีศพของพ่อเพื่อนในกลางดึก ระหว่างทางมีสาวชุดดำมาขวางรถ

-ดัดแปลง ช่วงการดำเนินเรื่อง(Incidental Moment) จากตัวบทต้นทางที่เกษมและอุทิศเป็นคนจอดรถและชวนวิภาขึ้นรถมาด้วยกัน เป็น มีสาวชุดดำมาขวางทางและฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายขอติดรถไปเอง โดยทั้งที่ เดฟและโก้ไม่ได้ชวน และมีนางว่าเธอรู้ได้อย่างไร และอยู่ๆเธอก็เข้ามาภายในรถ

3.3.2 ตัวละคร (Character)

ดัดแปลงลักษณะนิสัยของวิภา จากตัวบทต้นทางที่เป็นผู้หญิงเรียบร้อย ยิ้มแย้ม แต่ดูมีเรื่องเศร้าใจและน่าสงสาร เป็น วิภาที่มีนิสัยร่าเริงขี้เล่น ขำพูดขำเจรจา และมีความเผด็จการในการ์ตูน

2.1.4 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

2.1.5 สัญลักษณ์พิเศษ

ดัดแปลงสัญลักษณ์พิเศษจากตัวบทเดิมที่พวงหรีดและล็อกเก็ตให้กลายเป็นพวงหรีดดอกดาลา

4. การถ่ายโยงจากละครโทรทัศน์

ถ่ายโยงฉากที่วิภาได้เข้ามานั่งภายในรถ วิภายิ้มแบบทะเล้นน่ารัก แต่ในขณะที่สองชายหนุ่มรู้สึกเริ่มหวาดกลัว

ภาพที่ 36 การยึดฉากในละครโทรทัศน์ตอน ของรักเสมอใจ มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

4.9 เรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์

ภาพที่ 37 จากบทประพันธ์เรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์

4.9.1 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์

ก. เรื่องย่อ

ไอ้กล่อมอาศัยอยู่กับนายด่วนพ่อบุญธรรม มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย ไอ้กล่อมแอบหลงรักลูกสาวของพ่อบุญธรรมชื่อ บุญยิ่ง ซึ่งไอ้กล่อมได้เจียมตัวอยู่ตลอดเวลาว่าตัวเองเป็นคนต่ำต้อยและไม่ควรไปชอบลูกสาวของผู้มีพระคุณ ต่อมาแม่บุญยิ่งได้หนีตามผู้ชายบางกอกไป จึงทำให้ไอ้กล่อมเสียใจเป็นอย่างมากแต่ก็ยังรอคอยการกลับมาของแม่บุญยิ่งเสมอ คืบวันหนึ่งขณะที่ไอ้กล่อมกำลังนอนอยู่บนห้างควาย แม่บุญยิ่งได้กลับมาหา แต่ไม่ยอมขึ้นไปหาพ่อ และได้ขอให้ไอ้กล่อมไปตายพร้อมกับตนเพื่อไปเป็นผัวเมียกันในชาติหน้า วันรุ่งขึ้นญาติของนายด่วนได้เดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อมาบอกข่าวว่า แม่บุญยิ่งได้ผูกคอตายแล้ว” แต่ไอ้กล่อมไม่เชื่อเพราะพึ่งเจอหน้าบุญยิ่งอยู่เมื่อคืนจนกระทั่งแม่บุญยิ่งได้มาหาไอ้กล่อมอีก เพื่อชวนไปผูกคอตายขณะนั้นร่างของเธอก็บวมขึ้นอืดไปทุกส่วน ไอ้กล่อมร้องตักใจสุดขีด ทันใดนั้นอ้ายทวยวิ่งฟังกอตรงเข้าไล่ขวิดผีนางบุญยิ่งจนกระเจิงหายวับไป พอรุ่งเช้าทุกคนต่างตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและยกย่องในความซื่อสัตย์ของอ้ายทวยที่หาญกล้าปกป้องเจ้านายผู้มีพระคุณ นายด่วนตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อไปงานศพลูก ส่วนไอ้กล่อมก็อยู่ดูแลอ้ายทวยเหมือนอย่างเช่นเคย

ข. โครงเรื่อง

Exposition เปิดเรื่องด้วยการเดินทางนั่งรถไฟไปท่องเที่ยวของเด็กหนุ่มกลุ่มหนึ่ง ไปลงที่สถานี “เปล่ง” จังหวัดปราจีนบุรี ไปค้างแรมกันที่บ้านผู้ใหญ่เดิม จนได้พบกับนายกล่อม ชาวนาตำบล

คลองเปลงซึ่ง นาย กล่อมได้เล่าเรื่องราวการผจญกับภูตผีปีศาจให้ฟังว่า ในสมัยก่อนเขาคือ *ไอกล่อม* ลูกบุญธรรมของพ่อดวนมีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย มีควายอยู่สองตัว ชื่อ อีเก็กกับอ้ายทุย

Incidental Moment อยู่มาได้ไม่ถึงครึ่งปี ไอกล่อมเกิดหลงรักบุญยี่งลูกสาวขอพ่อดวนอย่างหัวปักหัวปำ แต่ต้องเก็บกดความรู้สึกมาโดยตลอดเพราะ บุญยี่งเป็นคนสวยและกำลังชอบพอกับนายบุญเลี้ยงลูกชายของเสี้ยเฮ้งพ่อค้าขายข้าวผู้มั่งคั่งในย่านนั้น และภายหลังนายบุญเลี้ยงได้พาเพื่อนจากกรุงเทพฯ มาสนิทสนมกับบุญยี่งมากขึ้น ไอกล่อมรู้ว่าพ่อดวนไม่ชอบพวกเพื่อนๆ ของลูกชายเสี้ยเฮ้ง จึงได้เตือนบุญยี่ง บุญยี่งโมโหและเกลียดชังไอกล่อมมาก แกรมด่าทอไอกล่อมกลับมาอย่างไม่ยั้ง บุญยี่งนำเรื่องที่ไอกล่อมมาเตือนตนไปเล่าให้ชาวบ้านฟังว่า อ้ายกล่อมคิดจะกินบนเรือนชั้นบนหลังคา หวังเด็ดดอกฟ้าอย่างเธอ จนทำให้ชาวบ้านที่พายเรือผ่านไปมาล้อเลียนอ้ายกล่อม โดยการเรียก “เจ้าทุย เจ้าทุย !” จนทำให้ไอกล่อมน้อยใจเป็นอย่างมาก

Turning Point ต่อมาไม่นานแม่บุญยี่งก็ได้หนีตามพวกเพื่อนๆ ของนายบุญเลี้ยงกลับกรุงเทพฯ ไป จึงทำให้ทั้ง ไอกล่อมและพ่อดวนโศกเศร้าเสียใจแต่ทั้งสองยังรอคอยการกลับมาของบุญยี่งตลอดเวลา วันแล้ววันเล่าก็ไม่ปรากฏข่าวคราวของบุญยี่งอีกเลย

Falling action 1 แต่แล้วในค่ำคืนหนึ่งขณะที่อ้ายกล่อมกำลังนอนอยู่บนห้างเฝ้าควาย แม่บุญยี่งได้เข้ามาหา เธอแต่งกายลึกลับใช้ผ้าคลุมหน้าคลุมตา บุญยี่งได้มาชวนไอกล่อมไปอยู่ครองรักด้วยกันหากไอกล่อมยังรักเธออยู่ แต่ตอนนี้เธอยังไม่กล้าขึ้นไปบนบ้านกลัวพ่อดู หากยังรักเธอจริงเธอจะมาหาใหม่ในคืนวันพรุ่งนี้

Falling action 2 รุ่งเช้ามีญาติของพ่อดวนชื่อ น้ำเข็ม นั่งเรือมาขึ้นมาที่ท่าหน้าบ้าน และได้แจ้งข่าวร้ายว่าบุญยี่งได้เสียชีวิตแล้วจากการผูกคอตายที่บ้านของน้ำเข็มเอง เธอมาตามให้พ่อดวนไปเผาศพลูกที่กรุงเทพฯ ไอกล่อมฟังแล้วนึกขำในใจนึกว่าน้ำเข็มคิดจะมาหลอกลวง

Climax และในคืนวันนั้นไอกล่อมได้ไปรอบุญยี่งตามสัญญา บุญยี่งมาในยามดึกและชวนไอกล่อมไปตายด้วยกัน ไปครองรักกันในโลกแห่งความตายตลอดไป ไอกล่อมมีท่าที่ขำขันนึกว่า บุญยี่งพูดเล่น แม่บุญยี่งจึงแสดงเดชทำร่างกายให้อึดบวมใหญ่ๆ หุบเข้าหุบออก ไอกล่อมตกใจกลัวอย่างสุดขีด ทันใดนั้นเสียงอ้ายทุยแผ่นชนคอกหักพังทลาย ดิ่งตรงเข้าไล่ชีวิตผีแม่บุญยี่งกระเจิงหายวับไป

Resolution พอรุ่งเช้าทุกคนต่างตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและยกย่องในความซื่อสัตย์ของอ้ายทวยที่หาญกล้าปกป้องเจ้านายผู้มีพระคุณ นายด่วนตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อไปงานศพลูกสวนไถ้กล่อมได้นำหญ้าแห้งไปเลี้ยงอ้ายทวยและอยู่เฝ้าบ้านนอนกับอ้ายทวยเหมือนดังเช่นเคย

ค. แก่นเรื่อง

ปีนการยกย่องคุณธรรมความซื่อสัตย์ ความกตัญญูของควาย

ง. ตัวละคร

อ้ายทวย	ควายผู้กล้าหาญและซื่อสัตย์
อีเก	ควายเพื่อนของอ้ายทวย
ไถ้กล่อม	เด็กหนุ่มตัวดำ หน้าตาไม่หล่อ หลังจากพ่อแม่สิ้นจนหมดแล้วจึงได้มาเป็นลูกบุญธรรมของนายด่วน มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย ไถ้กล่อมมีนิสัยขี้ใจน้อยและเจียมเนื้อเจียมตัวกับการเป็นผู้อาศัยของบ้าน เป็นเพียงลูกบุญธรรมของพ่อด่วน แต่ไถ้กล่อมก็ยังรักแม่บุญยิ่งเสมอมา
บุญยิ่ง	หญิงสาวหน้าตาสะสวย มีความทะเยอทะยานในชีวิต ผู้ซึ่งมีความฝันอยากจะมีคนรักเป็นหนุ่มที่มาจากเมืองหลวง บุญยิ่งอยากมีชีวิตที่ดีขึ้นเป็นมากกว่าการจมหลักปักเลนอยู่กับบ้านนาท้องทุ่ง บุญยิ่งมีความรังเกียจไถ้กล่อมเนื่องจาก เห็นว่าไถ้กล่อมไม่เจียมเนื้อเจียมตัว ที่มารักตน
พ่อด่วน	ชายผู้ใจดีที่รับไถ้กล่อมเป็นลูกบุญธรรม และพ่อด่วนก็รักลูกสาวของเขามาก พ่อด่วนพร้อมที่จะให้อภัยลูกสาวและรอคอยการกลับมาของบุญยิ่งเสมอ
กิมเลียง และสาวกรุง	กิมเลียงคือลูกชายของเสี้ยผู้มั่งคั่งในหมู่บ้านนั้น กิมเลียงได้พาเพื่อนจากกรุงเทพฯ และได้มาสนิทสนมกับบุญยิ่งจนทำให้แม่บุญยิ่งหลงใหล จนต้องหนีตามชายหนุ่มกลุ่มนั้นกลับไป
น้ำเซ็ม	ญาติของพ่อด่วน น้ำเซ็มผู้เดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อ แจ้งข่าวการตายของบุญยิ่ง เพราะเธอเป็นผู้ให้ที่พักแก่หลานสาว

สำหรับตัวละคร บุญยิ่งกับอ้ายกล่อม จัดเป็นตัวละครแบบหลายมิติ (Round Character) คือเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพที่ซับซ้อน เหม เวชกร ได้อธิบายลักษณะธาตุแท้ของความเป็นมนุษย์ว่าหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงกันได้ตลอด เช่น อ้ายกล่อมผู้ซึ่งยืนยันว่ารักแม่บุญยิ่งมากต่อให้ต้องแลกด้วยชีวิตเขาก็พร้อมยอมตายเพื่อความรัก แต่ภายหลังพอรู้ชัดเจนว่าแม่บุญยิ่งเป็นผีและชวนไปอยู่ด้วยอ้ายกล่อมกับหวาดกลัวและละทิ้งคำพูดที่เคยกล่าวสัญญาไว้ทั้งหมด ส่วนตัวละครแม่บุญยิ่ง ในอดีตเธอเป็นคนสวยที่ดื้อรั้นจนถึง ชั้นหนึ่ตามผู้ชายไปทิ้งให้พ่อต้องไว้อย่างน่าเวทนา เธอไม่เคยนึกรักอ้ายกล่อมเลย แต่พอเธอถูกทิ้งจึงระอาใจฆ่าตัวตาย ครั้งพอตายกลับนึกรักอ้ายกล่อมขึ้นมา แต่อย่างไรก็ตามหากมองในแง่ของสัญลักษณ์การเปรียบเทียบคู่ตรงข้าม อ้ายกล่อม อ้ายทวย ก็เป็นสัญลักษณ์ของความกตัญญูและความดี ที่ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็อยู่เคียงข้างพ่อด้วนเสมอ ส่วนแม่บุญยิ่ง เป็นสัญลักษณ์ของความเห็นแก่ตัว(ความชั่ว) ในตอนมีชีวิตอยู่ก็ทิ้งหนึ่ตามผู้ชายไป ครั้งพอตาย ก็ะกลับมาเอาอ้ายกล่อมไปอยู่ด้วย แม่บุญยิ่งจะเป็นสายเลือดโดยกำเนิดแต่อกตัญญู ซึ่งเทียบค่าไม่ได้เลยกับอ้ายกล่อม(ลูกบุญธรรม)และอ้ายทวย(ที่เป็นเพียงสัตว์) ดังนั้นตัวละครจึงสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่ครูเหมใช้ชื่อว่า “อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์”

จ.ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเกษตรกรรม จังหวัดปราจีนบุรี มีบรรยากาศของทุ่งนา แม่น้ำ หนอง บึง วิถีชีวิตของชาวนาปลูกข้าว เลี้ยงควาย

ฉ.สัญลักษณ์พิเศษ

ผ้าคลุมที่บุญยิ่งสวมใส่อำพรางใบหน้ามาหาอ้อมในยามดึก ผ้าคลุมแสดงถึงความลึกถึงการกลับมาอย่างไม่ใช่คนปกติ

ช. มุมมองการเล่าเรื่อง

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม(The Third-Person Narrator) คือการที่อ้อมตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่า

4.9.2 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ *ผี! วิญญาณ และความผูกพัน ตอน อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์*

ภาพที่ 38 ภาพจากละครโทรทัศน์ ตอน อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์

ก. เรื่องย่อ

ไอ้กล่อมอาศัยอยู่กับนายด่วนพ่อบุญธรรม มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย ไอ้กล่อมแอบหลงรักลูกสาวของพ่อบุญธรรมชื่อบุญยิ่ง ซึ่งไอ้กล่อมได้เจียมตัวอยู่ตลอดเวลาว่าตัวเองเป็นคนต่ำต้อยและไม่ควรไปชอบลูกสาวของผู้มีพระคุณ ต่อมาแม่บุญยิ่งได้หนีตามผู้ชายบางกอกไป จึงทำให้ไอ้กล่อมเสียใจเป็นอย่างมากและรอคอยการกลับมาของแม่บุญยิ่งเสมอ คืบวันหนึ่งขณะที่ไอ้กล่อมกำลังนอนอยู่บนห้างควาย แม่บุญยิ่งได้กลับมาหาไอ้กล่อมแต่ไม่ยอมขึ้นไปหาพ่อ และได้ขอให้อ้ายกล่อมไปตายพร้อมกับตนเพื่อไปเป็นผีเมียกันชาติหน้าแล้วก็หายไป โดยที่ไม่บอกให้รู้ว่าเธอสักอยู่ที่ไหน วันรุ่งขึ้นญาติของนายด่วนได้เดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อมาบอกข่าวว่า “แม่บุญยิ่งได้ผูกคอตายแล้ว” แต่ไอ้กล่อมไม่เชื่อเพราะเพิ่งเจอหน้าบุญยิ่งอยู่เมื่อคืนจนกระทั่งแม่บุญยิ่งได้มาหาไอ้กล่อมอีกเพื่อชวนไปตายด้วยกันอีกครั้ง อ้ายกล่อมไม่ยอมไป แม่บุญยิ่งจึงได้บอกว่าเธอตายแล้ว อ้ายกล่อมไม่เชื่อ แม่บุญยิ่งจึงทำให้น้ำตะเกียงมาส่องหน้าตน อ้ายกล่อมทำตามจึงเห็นใบหน้าอันสยของขวัญอย่างชัดเจน

ไอ้กล่อมร้องตกใจสุดขีด ทันใดนั้นอ้ายทวยตรงเข้าไล่ขวิดผีนางบุญยิ่งจนหายวับไป พอรุ่งเช้าทุกคนต่างตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและยกย่องในความซื่อสัตย์ของควายที่หาญกล้าปกป้องเจ้านายผู้มีพระคุณ นายด่วนตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อไปงานศพลูก ส่วนไอ้กล่อมก็อยู่ดูแลความเหมือนอย่างเช่นเคย

ข. โครงเรื่อง

ใช้โครงเรื่องเดียวกับวรรณกรรมเรื่องสั้น

ค. แก่นเรื่อง (theme)

เป็นการยกย่องคุณธรรมความซื่อสัตย์ ความกตัญญูของควาย เมื่อเทียบกับมนุษย์ที่ยกย่องตนเองว่าเป็นสัตว์ประเสริฐ

ง. ตัวละคร (Character)

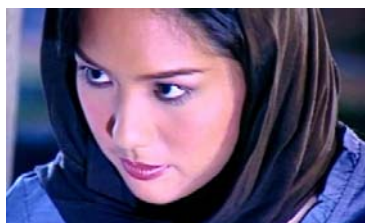
ตัวละคร	บุคลิกภาพ
<p>อ้ายทวย</p> 	<p>ควายผู้กล้าหาญและซื่อสัตย์</p>
<p>ไอกล่อม</p> 	<p>เด็กหนุ่มผิวขาว หน้าตาพอใช้ ลูกบุญธรรมของนายดวน มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย ไอกล่อมมีนิสัยขี้อายและเฉื่อยเมอเฉื่อยเมอเกี่ยวกับการเป็นผู้อาศัยของบ้าน เป็นเพียงลูกบุญธรรมของพ่อดวน แต่ด้วยอุปนิสัยของความรักจึงทำให้อ้ายกล่อมยังคงรอคอยแม่บุญเลี้ยงเสมอ</p>
<p>บุญยิ่ง</p> 	<p>หญิงสาวหน้าตาสวย รูปร่างดี ผิวพรรณงาม แต่ปากคอเราะร้าย ขี้โมโหและ หงุดหงิดง่าย บุญยิ่งเป็นคนทะเยอทะยานในชีวิต ผู้ซึ่งมีความฝันอยากจะมีคนรักเป็นหนุ่มที่มาจากเมืองหลวง บุญยิ่งอยากมีชีวิตที่ดีขึ้นเป็นมากกว่าการจมหล่นอยู่กับบ้านนาท้องทุ่ง บุญยิ่งมีความรังเกียจไอกล่อมเนื่องจากเห็นว่าไอกล่อมเป็นเพียงหมาวัดที่บังอาจจะมาเด็ดดอกฟ้าอย่างเธอ เธอจึงชอบเหน็บแนบอ้ายกล่อมอยู่เสมอ</p>

<p>พ่อด่วน</p> 	<p>(พ่อของบุญยิ่ง) ชายผู้ใจดีที่รับไถ่ลูกออกมาเป็นลูกบุญธรรม และพ่อด่วนก็รักลูกสาวของเขามาก พ่อด่วนพร้อมที่จะให้อภัยลูกสาวและรอคอยการกลับมาของบุญยิ่งเสมอ</p>
<p>บุญเลี้ยง และเพื่อนชาวกรุง</p>	<p>บุญเลี้ยงคือลูกชายของเสี่ยผู้มั่งคั่งในหมู่บ้านนั้น บุญเลี้ยงได้พาเพื่อนจากกรุงเทพฯ และได้มาสนิทสนมกับบุญยิ่งจนทำให้แม่บุญยิ่งหลงใหล จนต้องหนีตามชายหนุ่มกลุ่มนั้นกลับไป</p>
<p>น้ำเซิ้ม</p> 	<p>(ญาติของพ่อด่วน) น้ำเซิ้มผู้เดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อแจ้งข่าวการตายของบุญยิ่ง เพราะเธอเป็นผู้ให้ที่พักแก่หลานสาว</p>

จ.ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเกษตรกรรม มีบรรยากาศของทุ่งนา แม่น้ำ หนองบึง วิถีชีวิตของชาวนาปลูกข้าว เลี้ยงควาย

ฉ.สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

ภาพที่ 38 ภาพแม่ผีบุญยิ่งสวมผ้าคลุม

ผู้ควบคุมที่บุญยิ่งสวมใส่อำพรางไบหน้ามาหาไอกล่อมในยามดึก ผู้ควบคุมแสดงถึงความลึกซึ้งการกลับมาอย่างไม่ใช่คนปกติ

ง.มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of Views)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆและสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกตัวได้โดยตัวผู้อ่านเอง

การวิเคราะห์ภาพและมุมกล้องที่สร้างความน่ากลัว

รสแห่งความน่ากลัว

ภาพที่สร้างความน่ากลัว	ตัวอย่าง
ภาพที่แสดงถึงความมืดดำของตัวละคร 	-ภาพตัวละครนั่งดื่มเครื่องดื่มที่ควาย -ภาพตัวละครร้องไห้หัวใจสลาย -ภาพตัวละครเมาเหล้า -ภาพตัวละครตกอยู่ในความมืด
มุมกล้อง Face Shot	
ภาพที่แสดงถึงความหลอกหลอน 	-ภาพผีใส่ผ้าคลุมหน้าขึ้นมาบนห้างควาย -ภาพตัวละครนำตะเกียงมาส่องไบหน้าผี -ภาพตัวละครนำสร้อยพระมาไลผี -ภาพผียื่นอาฆาต -ภาพควายบุกจูโจม
มุมกล้อง Big Close	

รสแห่งความรัก

ภาพแห่งความรัก	ตัวอย่าง
ภาพที่แสดงความรักโรแมนติก	-ภาพอ้ายกล่อมและบุญยิ่งจับมือและกอดกัน -ภาพอ้ายกล่อมเมารัก

การวิเคราะห์เสียง ที่ทำให้เกิดความน่ากลัว

ชนิดของเสียง	ตัวอย่าง	ความสัมพันธ์ต่อภาพ
เสียงจากเครื่องดนตรี	- เสียงไวโอลิน - เสียงเปียโน - เสียงกลอง	ใช้เพื่อเพิ่มความตื่นเต้น
เสียงเพลง		
เสียงผี	- เสียงผีพูดจาข่มขู่	ใช้เพื่อแสดงความตึงเครียด
เสียงจากตัวละคร	- เสียงอ้ายทวยฮี้ดฮี้ดร้องเตือน - เสียงตัวละครกรีดร้อง - เสียงหายใจติดขัด	ใช้เพื่อแสดงความหวาดผวา ของตัวละคร
เสียงเงียบ		ใช้เมื่อตัวละครอยู่คนเดียว
เสียงตามธรรมชาติ	เสียงจิ้งหรีดร้อง เสียงตุ๊กแก เสียงบานประตูเอี้ยดอาด เสียงลมพัดหวีดวิว เสียงหมาหอน	ใช้เพื่อสร้างความพิศวง ปรากฏพร้อมภาพ

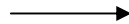
6.3.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์* สู่ละครโทรทัศน์

การถ่ายโยงเนื้อหา (Intertextuality)	
การคงเดิม	
1.	
1.1	<p><u>โครงเรื่อง</u></p> <p>คงโครงเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทางเอาไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งเป็นเรื่องราวความรักของอ้ายกล่อมลูกบุญธรรมพ่อด้วน ที่มีต่อแม่บุญยี่งลูกสาวของพ่อด้วน อ้ายกล่อมเจียมตัวเนื่องจากอยู่ในฐานะของผู้อาศัยมีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควายแถมยังถูกบุญยี่งรังเกียจตำหนิอยู่เรื่อยมา จนกระทั่งแม่บุญยี่งหนีตามผู้ชายบางกอกไป อ้ายกล่อมจึงเสียใจมาก วันหนึ่งแม่บุญยี่งได้กลับมาหาอ้ายกล่อมพร้อมด้วยผ้าคลุมเพื่อมาชวนอ้ายกล่อมไปตายด้วยกัน อ้ายกล่อมพอรู้ว่าถูกผีหลอกก็ตกใจกลัวอย่างบ้าคลั่งแต่โชคดีที่ได้อ้ายทวยควายคู่ใจได้ช่วยชีวิตไว้ เพราะอ้ายทวยได้เข้าทำร้ายผีอย่างกล้าหาญ</p>
1.2	<p><u>ตัวละคร</u></p> <p>คงตัวละครหลักเอาไว้ อาทิ อ้ายกล่อม บุญยี่ง พ่อด้วน อ้ายทวย</p> <p>คงลักษณะเด่นของตัวละครหลักเอาไว้ ยกเว้นไอล่อม ที่เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพภายนอกบางส่วน</p>
1.3	<p><u>ฉากและบรรยากาศ</u></p> <p>คงฉากชนบทเอาไว้อย่างครบถ้วน มีบรรยากาศการทำนา มีหังควาย มีแม่น้ำลำคลอง</p>
1.4	<p><u>สัญลักษณ์พิเศษ</u> คงผ้าคลุมหัวของตัวละครบุญยี่งเอาไว้ ผ้าคลุมหัวเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผีที่ปรากฏกายในรูปแบบคนธรรมดาแต่มีผ้าคลุมหัวอยู่จึงทำให้มีท่าที่แปลกๆ ผ้าคลุมหัวบอกถึงความไม่ใช่คนธรรมดา</p>
1.5	<p><u>บทสนทนา</u></p> <p>คงวรรคทองของบทประพันธ์เดิมเอาไว้ อาทิ</p> <p>-ฉากที่ผีบุญยี่งกำลังพูดกับไอล่อม</p> <p>บุญยี่ง: พี่กล่อมคิดถึงฉันบ้างมั๊ยจ๊ะ?</p> <p>ไอล่อม: คิดถึงสิ ความรักของอ้ายกล่อมตายแทนก็ยังมี</p> <p>บุญยี่ง: จริงหรือพี่ แต่คนเลวทราวมอย่างฉันไม่สมควรให้คนดี ๆ อย่างพี่มารักเลย ฉันควรจะตาย</p> <p>ไอล่อม: ถ้าแม่ยี่งจะตายฉันขอตายด้วย อยู่ไปก็ไม่มีประโยชน์</p> <p>บุญยี่ง : ดีละ! พี่กล่อมสมควรใจตายกับฉัน พวุงนี้เวลานี้เรามาตายด้วยกัน จะได้ไปเกิดใหม่</p>

ร่วมกันเป็นผิวเป็นเมียทุกชาติไปนะพี่

1.6 ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำภาพควายไล่ขวิดผีมาเป็นฉากClimax สำคัญในละครโทรทัศน์

ภาพที่ 39 การยืมภาพจากบทประพันธ์จากเรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ(Extension)

ไม่ปรากฏการขยายความ

2.2 การตัดทอน (Reduction)

2.2.1 ตัวละคร (Character)

ตัดทอนตัวละครควายไปหนึ่งตัวคือ “อีเก” จากตัวบทต้นทางเรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์จะมีควายสองตัว คือ อีเกกับอ้ายทวย ตัดทอนจากอ้ายทวยวิ่งผ่านชนคอกหักโครมครามมาทำร้ายผี เหลือเพียงควายยืนอยู่กับที่แล้วหันเข้าขวิดผี สาเหตุของการตัดทอนเนื่องจากเป็นควายไทยมิใช่วัวกระทิงจึงทำการถ่ายทำยาก

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง

ดัดแปลงรายละเอียดของโครงเรื่อง ตอนน้ำเซ็มญาติของพ่อด่วนจากกรุงเทพฯมาบอกข่าวว่า นางบุญยิ่งตายแล้ว ซึ่งในตัวบทต้นทางอ้ายกล่อมฟังแล้วก็รู้สึกพิกลและนึกตกลงอยู่ในใจสงสัยว่าน้ำเซ็มนี้จะมาไม่ไหนแต่ก็ทำตัวตามปกติ แต่ในละครโทรทัศน์ ดัดแปลงให้โกล่อมพอได้ยินข่าวจากน้ำเซ็มก็มีท่าทีโมโหก้าวร้าวแสดงกิริยาที่ไม่ดีต่อน้ำเซ็ม เช่น วางถาดข้าวแรงๆ พุดโวยวาย ทำสีหน้าโกรธเคือง จนพ่อด่วนต้องบอกกับน้ำเซ็มว่าอย่าถือสา มันคงเสียใจเพราะรักนางยิ่งมาก

3.3.2 ตัวละคร

ดัดแปลงบุคลิกภายนอกของอ้ายกล่อมจากตัวบทต้นทาง อ้ายกล่อมเป็นคนผิวดำ แต่ในละครโทรทัศน์อ้ายกล่อมเป็นคนผิวขาว เป็นการปรับเปลี่ยนผิวพรรณของตัวละคร เพราะเวลาที่ควายตัวละครพระเอกของเรื่องเวลาออกกล้องจะได้ดูโดดเด่น ผิวสีขาวจะตัดกับตัวควายที่เป็นสีดำ

2.3.3 มุมมองการเล่าเรื่อง

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจากจุดยืนของบุคคลที่สาม (The Third Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

3. การถ่ายโยงจากแหล่งอื่น

หยิบยืมบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยมในอดีตอย่างเพลง *รอยไถ่แปร* ขับร้องโดย ก้าน แก้วสุพรรณ มาบรรเลงในฉากโกล่อมตรอมใจ เมื่อโดนบุญยิ่งทิ้งไป

6.3.4 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง การ์ตูน *บรีอ ! น้ากลัวก็ไม่บอก* ตอน *อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์*

ภาพที่ 40 ภาพจากการ์ตูน *บรีอ ! น้ากลัวก็ไม่บอก* ตอน *อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์*

ก. เรื่องย่อ

อ้ายกล่อมอาศัยอยู่กับนายดวนพ่อบุญธรรม มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย อ้ายกล่อมแอบหลงรักลูกสาวของพ่อบุญธรรมชื่อบุญยิ่ง ซึ่งไอกล่อมได้พยายามตามจีบแม่บุญยิ่งเสมอแต่ไม่สำเร็จผล จนกระทั่งเธอหนีตามผู้ชายไปกรุงเทพฯ อ้ายกล่อมจึงโศกเศร้าเสียใจมาก วันๆหนึ่งได้แต่อยู่กับควายและพ่อดวน รอคอยวันเวลาที่บุญยิ่งจะหวนกลับมา จนคืนวันหนึ่งบุญยิ่งได้มาหาไอกล่อมในกลางดึกพร้อมกับผ้าคลุมหน้า บุญยิ่งมาชวนอ้ายกล่อมไปอยู่ด้วยหากไอกล่อมยังรักเธออยู่และเธอจะมาหาใหม่วันคืนวันพรุ่งนี้ ไอกล่อมเริ่มสังหรณ์ใจตั้งแต่ที่มีญาติพ่อดวนจากกรุงเทพฯ เดินทางมาบอกกับที่บ้านว่า นางบุญยิ่งตายแล้วจากการโดนตำรวจวิสามัญฆาตกรรมขณะนำลูกน้องปล้นร้านทองที่เยาวราช เพราะผู้ชายที่เธอหนีตามไปคือโจรปลอมตัวมาภายหลังบุญยิ่งจึงพลอยเป็นโจรไปกับเขาด้วย

ในคืนวันนั้นผีนางบุญยิ่งก็มาหาอ้ายกล่อมตามสัญญา บุญยิ่งกลายเป็นผีตัวเล็กแต่ใบหน้าอ้วนกลมใหญ่เท่าตัวบ้านลอยมาหาไอกล่อม อ้ายกล่อมตกใจมากจนอ้ายทวยเข้ามาช่วยได้ชีวิตผี ผีนางบุญยิ่งแปลงร่างเป็นมาทาดอร์ เล่นไล่จับกับอ้ายทวยเหมือนกับการสู้วัวกระทิง การต่อสู้กินเวลายาวนานจนกระทั่งอ้ายทวยพลาดเป้าพุ่งชนต้นหมายจนถึงแก่ความตาย ในคือวันรุ่งขึ้นทั้งผีอ้ายทวยและบุญยิ่งจึงมาชวนอ้ายกล่อมไปอยู่ด้วย สร้างความหวาดผวให้กับอ้ายกล่อมไม่รู้จบ

ข. โครงเรื่อง

Exposition เปิดเรื่องด้วยอ้ายกล่อมกำลังพยายามห้ามปรามไม่ให้แม่บุญยิ่งหนีตามพวกผู้ชายที่มาจากบางกอก โดยแสดงความรู้สึกที่ห่วงใยในความปลอดภัยของบุญยิ่ง

Incidental Moment แม่บุญยิ่งไม่ฟังเสียงของแกล่อมแต่อย่างใด รีบขึ้นเรือไปกับพวกผู้ชายบางกอก จนทำให้ไอกล่อมเสียใจมาก ได้แต่คอยอยู่ช่วยพ่อดวนทำนาเลี้ยงดูอ้ายทวย คอยพาอ้ายทวยไปอาบน้ำ ปะแป้งและนอนเฝ้าอยู่ไม่ห่างกัน

Turning Point ในคืนวันหนึ่งขณะที่อ้ายกล่อมกำลังนอนอยู่บนห้างควาย แม่บุญยิ่งได้สวมผ้าคลุมหน้ามาหาอ้ายกล่อมอย่างมีท่าทีลึกลับ แม่บุญยิ่งมาชวนไอกล่อมไปอยู่ด้วยหากอ้ายกล่อมยังคงรักเธออยู่และให้รอจนถึงคืนพรุ่งนี้เธอจะหวนมาใหม่ ไอกล่อมดีใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอคอยอย่างมีความสุข

Falling action 1 ในเช้าวันรุ่งขึ้น มีญาติพ่อต๋วนจากกรุงเทพฯเดินทางมาบอกว่า บุญยิ่งได้ตายแล้ว จากการโดนวิสามัญฆาตกรรม ด้วยเหตุที่ผู้ชายที่นางบุญยิ่งหนีตามกลายเป็นโจรปลอมตัวมา นางบุญยิ่งจึงพลอยกลายเป็นโจรตามไปด้วย จนนานวันผีมือชักแก่งกล้าจนได้ขึ้นเป็นหัวหน้าโจรเสียเอง จนกระทั่งได้พาพวกบุกปล้นร้านทองที่เยาวราช จนถูกตำรวจวิสามัญฆาตกรรมตายคาร้านทอง Falling action 2 หลังจากฟังเรื่องราวดังกล่าว ไอกล่อมได้ตรองแล้วว่า บุญยิ่งอาจเป็นผีจริง จึงนึกย้อนเหตุการณ์ ว่านางบุญยิ่งมาหาอ้ายกล่อมตอนดึก ซึ่งขณะนั้นอ้ายกล่อมนอนอยู่บนคานสูง 2 เมตร (สูงมากต้องใช้บันไดปีน) นางบุญยิ่งมายื่นคุ้ยแบบสบายๆเดินไปเดินมาแสดงว่านางบุญยิ่งต้องสูงถึง 2 เมตร 60 เซ็น ทั้งๆที่ไอกล่อมสูงแค่ 1 เมตร 60 เซ็น ไอกล่อมจึงมั่นใจว่า นางบุญยิ่งเป็นผีแน่นอน ในคือวันนั้น

ในคืนวันนั้นอ้ายกล่อมขอเข้าไปนอนในบ้าน แต่พ่อต๋วนไม่ยอมเพราะหากอ้ายกล่อมเข้ามานอนในบ้าน อ้ายทวยมันก็คงจะตามเข้ามานอนบนบ้านด้วย ไอกล่อมจึงต้องยอมนอนนอกบ้านพร้อมกับอุปกรณ์ป้องกันผี มีสายสินล่อมตัวไว้ มีผ้ายันต์ องค์พระ เครื่องรางของคลัง

Climax และแล้วเมื่อได้เวลาในกลางดึก บุญยิ่งก็มาหาตามที่บอกไว้ บุญยิ่งลอยมา มีหัวใหญ่เท่ากับตัวบ้าน และได้พูดบังคับให้อ้ายกล่อมยอมไปครองรักกันในนรกกับเธอซะดีดี อ้ายกล่อมขัดขืนและไม่ยอมทันใดนั้น อ้ายทวยก็ได้บุกเข้ามาช่วย ผีของบุญยิ่งจึงแปลงกายเป็นมาฆาดอร์ ทั้งบุญยิ่งและอ้ายทวยทำการต่อสู้กันอยู่นาน จนอ้ายทวยพลาดเป้าพุ่งชนต้นหมากจนถึงแก่ความตาย

Resolution ในคือวันรุ่งขึ้นทั้งผีอ้ายทวยและบุญยิ่งจึงมาชวนไอกล่อมไปอยู่ด้วย สร้างความหวาดวาทให้กับไอกล่อมไม่รู้จบ

ค. แก่นเรื่อง ยย

การกล่าวถึงคุณธรรมและความกล้าหาญของอ้ายทวย

ง.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
<p>อ้ายทวย</p> 	<p>ควายผู้ซื่อสัตย์และกล้าหาญ อ้ายทวยยังมีความสามารถพิเศษคือเห่าได้เหมือนสุนัข</p>
<p>อ้ายกล่อม</p> 	<p>เด็กหนุ่ม ลูกบุญธรรมของพ่อดวน มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย อ้ายกล่อมหลงรักบุญยิ่งลูกสาวของพ่อดวน อ้ายกล่อมได้ตาจับบุญยิ่งมานานถึงแม้ว่าบุญยิ่งจะไม่สนใจ ไอก่อมจึงนึกน้อยใจ อยู่เสมอมา</p>
<p>บุญยิ่ง</p> 	<p>หญิงสาวเจ้าอารมณ์ ดื้อรั้น และมีความทะเยอทะยาน อยากมีชีวิตที่ดีกว่าในเมืองกรุงมากกว่าที่จะจมปรักอยู่กับบ้านนา ชีวิตจึงผันเมื่อบุญยิ่งได้พบกับหนุ่มบางกอก แม่บุญยิ่งตกหลุมรักหนุ่มบางกอกและได้หนีตามไปจนกระทั่งทราบความจริงว่าหนุ่มบางกอกเหล่านั้นคือแก๊งโจร เธอจึงได้เข้าร่วมกับขบวนการแก๊งโจรจนถูกวิสามัญฆาตกรรมในที่สุดเพราะเธอไม่ยอมมอบตัวแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ</p>
<p>พ่อดวน</p>	<p>(พ่อของบุญยิ่ง) ชายผู้ใจดีที่รับอ้ายกล่อมเป็นลูกบุญธรรม พ่อดวนก็รักลูกสาวมากแต่ก็พยายามทำใจกับการจากไปของลูกสาว</p>

ฉ. สัญลักษณ์พิเศษ

ผ้าคลุมที่บุญยิ่งสวมใส่อำพรางใบหน้ามาหาโกล่อมในยามดึก ผ้าคลุมแสดงถึงความลึกซึ้งการกลับมาอย่างไม่ใช่คนปกติ

ง. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of Views)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ และสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกตัวได้โดยตัวผู้อ่านเอง

6.3.5 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *อ้ายทวยผู้สัตย์* สูการ์ตูน *บร้อ ! น้าก๊วกก็ไม่บอก*

การถ่ายโยงเนื้อหา (Intertextuality)	
1. การคงเดิม	
1.1 <u>โครงเรื่อง</u>	<p>คงโครงเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทางไว้เกือบทั้งหมด ยกเว้นตอนจบ (Resolution) นับตั้งแต่ อ้ายกล่อมลูกบุญธรรมของพ่อต่วน มีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย อ้ายกล่อมหลงรักแม่บุญยิ่ง (ลูกสาวของพ่อต่วน) แต่แม่บุญยิ่งไม่เคยเหลียวมอง จนกระทั่งเธอได้เห็นตามผู้ชายบางกอกเข้าไปในเมือง หลังจากที่บุญยิ่งทอดทิ้งพ่อต่วนและอ้ายกล่อมไปแล้ว อ้ายกล่อมก็ได้แต่โศกเศร้าเสียใจ เฝ้ารอคอยการกลับมาของหญิงอันเป็นที่รัก จนกระทั่งในคืนวันหนึ่ง บุญยิ่งได้กลับมาพร้อมผ้าคลุมหน้าและชวนอ้ายกล่อมไปอยู่ด้วย จนกระทั่งอ้ายกล่อมรู้ความจริงว่า บุญยิ่งเป็นผีและชั้ยยืนที่จะไม่ไป ทันใดนั้นอ้ายทวยความผู้ซื่อสัตย์ได้เข้าช่วยเหลือดึงตรงเข้าชีวิตทำร้ายผี ทั้งหมดนี้คือ ส่วนของโครงเรื่องที่คงไว้</p>
1.2 <u>แก่นเรื่อง</u>	

คงแก่นเรื่องเดิมของตัวบทต้นทาง คือ การยกย่องคุณธรรมความกล้าหาญของอ้ายทวย

1.3 ตัวละคร

คงภูมิหลังของตัวละครไว้เหมือนเดิม

คงชื่อตัวละครไว้หมดทุกตัว อาทิ อ้ายกล่อม อ้ายทวย พ่อดวน บุญยี่ง

คงบุคลิกภาพของตัวละคร ไอกล่อม พ่อดวน บุญยี่ง

1.4 ฉากและบรรยากาศ

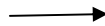
คงฉากชนบทเอาไว้อย่างครบถ้วน มีบรรยากาศการทำนา มีหังควาย มีแม่น้ำลำคลอง

1.5 สัญลักษณ์พิเศษ

คงผ้าคลุมหัวของตัวละครบุญยี่งเอาไว้ ผ้าคลุมหัวเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผี

1.6 ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำภาพควายไล่ขวิดผีมาดัดแปลงเป็นหนึ่งฉากในการ์ตูน

ภาพที่ 41 การยืมภาพจากบทประพันธ์เรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

2.

การสร้างใหม่

2.1 การขยาย (Extension)

2.1.1 ตัวละคร (Character)

ได้ขยายความตัวละครพ่อต๋วนให้เป็นคนชอบเล่นพระ (เพื่อนำพระเครื่องมาให้อ้ายกล่อม เป็นเครื่องรางป้องกันผีนางบุญยิ่งอีกที) และได้ขยายความให้พ่อต๋วนขาเจ็บต้องใส่ไม้ค้ำอยู่ตลอดเวลา (เพื่อที่จะเอาไม้ค้ำมาขวางใส่หัวโอบกล่อม เพื่อให้เกิดความตลกสนุกสนาน)

2.1.4 ฉากและบรรยากาศ

เพิ่มฉากตอนที่อ้ายกล่อมนอนหวาดผวาศีนางบุญยิ่งอยู่ที่ห้างควายพร้อมด้วย เครื่องรางของขลัง ผ้ายันต์กันผี

2.1.5 บทสนทนา

สร้างบทสนทนาใหม่ทั้งหมดให้ตลกและสนุกสนาน เพื่อปรับให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก

2.2 การตัดทอน (Reduction)

2.2.1 โครงเรื่อง

ตัดทอนในส่วน การเปิดเรื่อง(Exposition)ของตัวบทต้นทาง ในเรื่องราวของการเดินทางนั่งรถไฟไปท่องเที่ยวของเด็กหนุ่มกลุ่มหนึ่ง ไปลงที่สถานี “เปลง” จังหวัดปราจีนบุรี ไปค้างแรมกันที่บ้านผู้ใหญ่เต็ม จนได้พบกับนายกล่อม ชาวนาตำบลคลองเปลงซึ่ง อ้ายกล่อมได้เล่าเรื่องราวการผจญภัยกับภูตผีปีศาจให้ฟังว่า ในสมัยก่อนเขาคือ อ้ายกล่อมเป็นลูกบุญธรรมของพ่อต๋วนมีหน้าที่ช่วยทำนาเลี้ยงควาย และมีควายที่เลี้ยงอยู่สองตัว ชื่อ อีเกกับอ้ายทุย

ตัวละคร

2.2.2 ตัวละคร (Character)

ตัดควายออกไปตัวหนึ่ง คือ อีเก

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง (Plot)

ได้ดัดแปลงตอนจบ จากตัวบทเดิมที่ควายวิ่งเข้ามาไล่ควิดทำร้ายเพื่อปกป้องเจ้านายผีบุญยิ่งกระเจิงหายไป อ้ายทุยมีชัยชนะเหนือผีบุญยิ่งอย่างท่วมท้น แต่ในการ์ตูนได้ดัดแปลงให้เกิดรส

สนุกสนานเป็น แม่บุญยิ่งแปลงร่างเป็นมารดาตร์ เข้าต่อสู้กับผีอย่างเมามันจนกระทั่งอ้ายทวยได้พลาดวิ่งชนต้นไม้ตาย จนคืนวันต่อมาผีของบุญยิ่งและอ้ายทวยต่างมาหาอ้ายกล่อม สร้างความหวาดกลัวให้อ้ายกล่อมเป็นอันมาก

3.3.2 ตัวละคร (Character)

- ได้ดัดแปลง บุคลิกภาพของบุญยิ่งจากเดิมที่เป็นตัวละครแบบหลายมิติคือ บุญยิ่งเป็นคนสวยดุตั้งแต่วันแต่มีมุมของมนุษย์ที่อ่อนแอและละเอียดแสบที่ตนเองถูกผู้ชายทิ้งที่กรุงเทพฯ และไม่กล้ากลับบ้านจนทำให้น้อยใจผูกคอตาย ให้กลายเป็นให้กลายเป็นตัวละครแบบมิติเดียว (Flat Character) ในการ์ตูนบุญยิ่งเป็นคนสวยดูจนพัฒนาการไปเป็นถึงหัวหน้าแก๊งโจร ที่ไม่ยอมจำนนมอบตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนโดนวิสามัญฆาตกรรมตายในที่สุด

- ดัดแปลงให้อ้ายทวยสามารถเห่าได้เหมือนสุนัข

2.1.4 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจากจุดยืนของบุคคลที่สาม (The Third Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

4. การถ่ายโยงจากแหล่งอื่น

หยิบยืมสีสันของบทเพลงยอดนิยมในอดีต มาบรรเลงในการ์ตูน อาทิ

1. ร้องให้กับเดือน ขับร้องโดย คัมภีร์ แสงทอง พ.ศ.2515
2. สวัสดิ์บางกอก ขับร้องโดย อ้อย อัจฉรา พ.ศ.2504
3. กล่อมนางนอน ขับร้องโดย ศรีศิริ ศรีประจวบ พ.ศ.2512

หยิบยืมฉากนักสู้วัวกระทิงของสเปนมาเป็นฉากการต่อสู้ระหว่างผีบุญยิ่งและอ้ายทวยในตอนจบ

5. การถ่ายโยงจากละครโทรทัศน์

นำฉากพ่อด้วนนำพระเครื่องมาชุผีแม่บุญยี่งจากละครโทรทัศน์มาเป็นฉากพ่อด้วนมอมพระเครื่องให้กับอ้ายกล่อมเพื่อมาชุผีแม่บุญยี่งในการ์ตูนซึ่งการนำพระมาชุผีแม่บุญยี่งของทั้งสองสื่อผีแม่บุญยี่งไม่ได้กลัวแต่อย่างใด ในละครโทรทัศน์ผีนางบุญยี่งยื่นมองดูเฉยๆในการ์ตูนผีนางบุญยี่งกลับหัวเราะเยาะและยิงทำทนายเพราะเธอรู้ว่าพระเครื่องของพ่อเธอด้วนเป็นของปลอม ซึ่งการนำพระมาชุผีไม่มีปรากฏในวรรณกรรมตัวบทต้นทาง แต่ปรากฏในละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน

การยึดฉากในละครโทรทัศน์ ตอน อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

การยึดลักษณะทางกายภาพของตัวละครในละครโทรทัศน์ ตอน อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์
สู่หนังสือการ์ตูน

6.4 เรื่อง เลขานุการผี

ภาพที่ 42 ภาพจากบทประพันธ์เรื่อง เลขานุการผี

6.4.1 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง เลขานุการผี

ก.เรื่องย่อ

นายทองคำได้ไปสมัครงานที่บ้านโบราณหลังใหญ่แห่งหนึ่ง ตามคำแนะนำของเจ้านายเก่า พอเข้าไปข้างใน ก็ได้พบกับเหตุการณ์แปลกๆมากมาย อาทิ ประตูบ้านเปิดปิดเองได้ ความเยือกเย็นวังเวงของบรรยากาศในบ้าน ตลอดจนการทดสอบความแข็งแกร่งของจิตใจที่ท่านเจ้าคุณต้องการทดสอบนายทองคำก่อนเข้าทำงาน หากทำสำเร็จจะให้ตำแหน่งเลขานุการ ในการทดสอบวันแรกท่านเจ้าคุณพานายทองคำไปดูห้องเก็บศพของบิดาท่าน นายทองคำใจยังแข็งพอผ่านการทดสอบขั้นแรกไปได้ ถึงแม้ว่าจะท้อแท้แต่นายทองคำก็รู้สึกมีกำลังใจที่อยู่บ้าง หลังจากที่เขาได้พบกับบรรดาลูกสาวคนสวยของท่านเจ้าคุณตอนที่รับประทานอาหารค่ำด้วยกัน

ในคืนนั้นท่านเจ้าคุณได้พานายทองคำไปทดสอบอีก โดยการพาชมห้องเก็บศพลับอีกหลายห้องโดยแต่ละห้องจะมีรูปผู้ตายติดอยู่ข้างโลง นับแต่ ศพบิดา ศพภรรยา ศพลูกสาวทั้ง 5 คนของท่าน ที่พี่น้องกินข้าวด้วยกับนายทองคำ นายทองคำตัวอ่อนชาสั่นไถ่จะเป็นลม จนห้องสุดท้ายที่ท่านเจ้าคุณพาไปชมคือ ห้องเก็บของตัวท่านเจ้าคุณเอง นายทองคำเห็นรูปข้างโลง พร้อมกับท่านเจ้าคุณที่ลอยหิวหายวับไปในอากาศ นายทองคำหวาดกลัวถึงขีดสุด วิ่งชนกระจกจนตกลงมาที่คูน้ำข้างบ้าน ในเช้าวันรุ่งขึ้นนายทองคำได้รับความช่วยเหลือจากคนงานบ้านที่อยู่ติดกัน

นายทองคำจึงรู้ว่าเขาเข้ามาสมัครงานผิดบ้าน บ้านที่ถูกต้องคือบ้านหลังใหญ่ของท่านเจ้าคุณ
ชำนานญาไพรที่อยู่ติดกัน

ข. โคร่งเรื่อง

Exposition นายทองคำได้ไปสมัครงานที่บ้านโบราณหลังใหญ่แห่งหนึ่ง ตามคำแนะนำของ
เจ้านายเก่า นายทองคำรู้สึกพิศวงกับบรรยากาศที่วังเวง ต้นไม้ที่รกทึบ และเหตุการณ์แปลกๆ
มากมาย อาทิ ประตูบ้านเปิดปิดเองได้

Incidental Moment นายทองคำได้ยื่นใบสมัครงานให้กับท่านเจ้าคุณเจ้าของบ้าน ซึ่งท่านเจ้าคุณ
เจ้าของบ้านกล่าวว่า ยินดีจะรับเข้าทำงานในตำแหน่งเลขานุการ แต่นายทองคำจะต้องผ่านการ
ทดสอบความแข็งแรงของจิตใจเสียก่อนว่ากล้าหาญพอหรือไม่ มิฉะนั้นจะเป็นเหมือนเลขาท่านคน
ก่อนๆ ที่ลาออกไป ในวันแรกท่านเจ้าคุณพานายทองคำไปดูศพของบิดาท่านที่บรรจุใส่โลงแก้วไว้
นายทองคำตกใจแต่ยังไหวอยู่ การทดสอบในวันแรกเริ่มทำให้ทองคำหวาดกลัวและนึกท้อใจ

Turning Point และคืนนั้นนายทองคำก็ได้พบกับบรรดาลูกสาวคนสวยของท่านเจ้าคุณทั้งห้าคน
ที่ได้ นั่งรับประทานอาหารเช้าด้วยกัน นายทองคำรู้สึกมีกำลังใจที่จะอยู่บ้านหลังนี้ต่อไป ต่อมานาย
ทองคำก็ได้พบกับชายแก่ท่าทางประหลาดคอยวิ่งไล่จับสาว ๆ อยู่ในบ้าน สาวๆ ทุกคนล้วนพากัน
หวาดกลัว

Falling action การทดสอบยังไม่จบลง ในคืนนั้นเองท่านเจ้าคุณได้พานายทองคำขึ้นไปดู
ห้องเก็บศพพลิกลับอีกหลายห้อง โดยทุกศพจะมีรูปคนตายอยู่หน้าโลง ห้องที่หนึ่งคือ ศพบิดาท่าน
ซึ่งก็คือชายแก่ที่วิ่งไล่จับสาว ๆ คนเมื่อคืนแต่แกวิ่งเข้ามาในโลงแล้วกลับมานอนแข็งต่อในโลง ห้องที่
สองเป็นห้องเก็บศพของลูกชาย และภรรยา และห้องที่สามเป็นห้องเก็บศพลูกสาวทั้ง 5 คนของ
ท่านที่นายทองคำเพิ่งนั่งโต๊ะรับประทานอาหารเช้าด้วยกันไป นายทองคำอยู่ในสภาวะที่ตรึงเครียดสุดๆ

Climax ต่อมาท่านเจ้าคุณก็พานายทองคำเข้าไปชมศพในห้องสุดท้าย ทันใดนั้นท่านเจ้าคุณก็บอก
ว่าศพในโลงนี้คือศพของเขาเองพร้อมกับกลายร่างเป็นผีลอยหายไป นายทองคำหวาดกลัวถึงขีด
สุด วิญญาณกระຈจนตกลงมาที่ค้ำน้ำข้างบ้าน

Resolution ในเช้าวันรุ่งขึ้นวันรุ่งขึ้นนายทองคำได้รับความช่วยเหลือจากคนงานบ้านที่ติดกันจึงรู้ว่า
เขาเข้ามาสมัครงานผิดบ้าน บ้านที่ถูกต้องคือบ้านหลังใหญ่ของท่านเจ้าคุณชำนานญาไพรที่อยู่ติดกัน

ค. แก่นเรื่อง

สอนเรื่องความมีสติรอบครอบ

ง.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
ทองคำ	ชายหนุ่มผู้มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงาน เขาจึงมาสมัครงานที่บ้านของ ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ตามคำแนะนำของนายเก่า นายทองคำเป็นชาย หนุ่มที่ขยันทำงานและกตัญญู นายทองคำมีประสบการณ์การเจอผีมา ตั้งแต่เด็กๆเมื่อครั้งยังอยู่กับยาย การมาทำงานเป็นเลขานุการที่บ้าน โบราณหลังใหญ่ที่น่ากลัวเช่นนี้สร้างความท้าทายให้แก่นายทองคำอยู่มิ น้อย
ท่านเจ้าคุณ	ชายแก่ผู้เคร่งขรึมและจริงจังกับการทำงาน เขาต้องการทดสอบจิตใจ หัวหน้าทองคำเสียก่อนว่าจะกล้าหาญและแข็งแกร่งพอหรือไม่ เพราะการ มาเป็นเลขานุการของเขานั้นไม่ใช่เรื่องง่าย มิฉะนั้นอาจจะเหมือน คนก่อนๆที่จะต้องลาออกไป
หญิงคนใช้ของบ้าน	สาวใช้ผู้ลึกลับร่างกายตามตัวขาวซีด คล้ายคนป่วยไข้
บรรดา ลูกสาวของ ท่านเจ้าคุณ	หญิงสาวผู้น่ารัก เป็นสีสันของบ้าน ผู้ซึ่งทำให้นายทองคำมีกำลังใจที่จะ ทำงานที่นี้ต่อไป
ชายแก่ลึกลับ	ชายแก่ที่ทำให้หญิงสาวภายในบ้าน ตกใจหวาดกลัว ภายหลังทราบว่า คือ ผีพ่อของท่านเจ้าคุณที่ถูกขุดออกมาจากโลง

ตัวละครในเรื่อง เลขานุการผี จัดเป็นตัวละครแบบมิติเดียว(Flat Character) ซึ่งเป็นตัวละครที่มี
นิสัยเด่นชัดเพียงด้านเดียวไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็น นายทองคำที่เป็นชายหนุ่มมีความมุ่งมั่นแต่
ก็มีความหวาดกลัวอยู่ในใจ หรือจะเป็นท่านเจ้าคุณ ที่ดูมีบุคลิกลึกลับพูดจาแปลกๆซึ่งสอดคล้อง
กับความเป็นผี

จ.ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร และฉากคฤหาสน์หลังใหญ่ น่ากลัว ลึกลับ ภายในตึกตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมที่สวยงามแต่เหมือนไม่ได้ทำความสะอาดบ้านมานาน มีैयाกไยไยแมงมุม มีฝุ่นหนานแน่นเต็มไปหมด

จ.สัญลักษณ์พิเศษ

โหลศพ และรูปข้างโหลศพของคนในบ้านแต่ละคน อันเป็นสัญลักษณ์ของภูตผีปีศาจและความตาย

ข. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

จากเรื่องเลขานุการผี เล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) คือการที่นายสมัยตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่า

ตัวอย่าง การเล่าเรื่องโดยนายทองคำตัวละครเอกของเรื่อง

“เมื่อผมลาท่านแล้ว ก็ออกเดินมาตามถนนโรยกรวด หัวใจยังฝังอยู่ที่ท่านเจ้าบ้านไม่รู้หาย เป็นมนุษย์แปลกและน่ากลัว ซึ่งผมไม่เคยพบอย่างนี้มาก่อนเลย ใครๆก็พูดว่าท่านร่ำรวย แต่ทำไมไม่บำรุงบ้านช่องให้สะอาด ผู้คนไปไหนกันหมด ท่าจะโดนที่นั่งเลขานุการเถื่อนแล้วกระมัง (เหม เวชกร, 2510 : 111)

6.4.2 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง เลขานุการผี

ภาพที่ 43 ภาพจากละครโทรทัศน์ ตอน เลขานุการผี

ก. เรื่องย่อ

นายทองคำได้ถือจดหมายมาสมัครงานที่คฤหาสน์หลังหนึ่งนามว่า “บ้านสันติสุข ” ซึ่งมีบรรยากาศเงียบเชียบวังเวง นายทองคำได้พบกับท่านเจ้าคุณเจ้าของบ้านซึ่งท่านกล่าวว่า นาย

ทองจะต้องถูกทดสอบความมั่นคงของจิตใจเสียก่อน จึงจะรับเข้าทำงานได้ วันแรกท่านเจ้าคุณพานายทองคำไปชมศพบิดาของท่านที่บรรจุในโลงแก้ว นายทองคำแม่หวาดกลัวแต่ยังไหวอยู่ ตกตอนเย็นนายทองคำได้ร่วมรับประทานอาหารกับบรรดาลูกสาวคนสวยทั้ง4คนของท่านเจ้าคุณเป็นครั้งแรก นายทองคำได้ตกหลุมรักหนึ่งในลูกสาวของท่านเจ้าคุณ การได้เจอสาวๆทำให้นายทองคำมีกำลังใจขึ้นมาบ้าง แต่การทดสอบยังไม่จบ ท่านเจ้าคุณได้พานายทองคำไปชมห้องเก็บศพอีกหลายห้อง จนห้องสุดท้ายมีโลงศพพร้อมรูปถ่ายของผู้ตายอยู่ด้วยกัน5โลง นายทองคำพลิกรูปถ่ายขึ้นมาดูครบทั้งหมดจึงรู้ว่าเป็นรูปของท่านเจ้าคุณและลูกสาวของท่าน ทันใดนั้นท่านเจ้าคุณก็กลายร่างเป็นโครงกระดูกลอยหายไป นายทองคำตกใจสุดขีดวิ่งชนกระจกหน้าต่างตกลงมายังคูน้ำข้างบ้าน

เช้าวันต่อมานายทองคำได้รับความช่วยเหลือจากคนของท่านเจ้าคุณชำนานไพร่ ท่านคุณชำนานไพร่บอกว่า นายทองคำเข้าบ้านผิด ตามจดหมายสมัครงานต้องมาสมัครงานที่บ้านหลังนี้ ส่วนบ้านข้างๆนั้นเป็นบ้านผีสิงทุกคนตายไปหมดแล้ว

ข. โครงเรื่อง

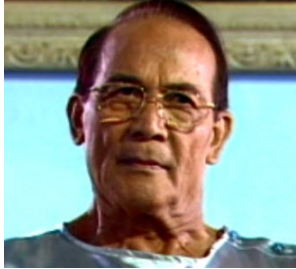

มีโครงเรื่องเช่นเดียวกับวรรณกรรมเรื่องสั้น

ค. แก่นเรื่อง

สอนเรื่องการมีสติ คิดให้รอบครอบ มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกโชคชะตาของตัวเอง

ง. ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
ทองคำ 	ชายหนุ่มหน้าตาดี ผู้มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงาน เขาจึงมาสมัครงานที่บ้านของท่านเจ้าคุณชำนานไพร่ตามคำแนะนำของนายเก่า หลังจากที่ว่างานและได้อาศัยอยู่กับเพื่อนมาส์กระยะ นายทองคำเป็นชายหนุ่มที่ขยันทำงาน และมีประสบการณ์การเจอผีมาบ่อยครั้ง การมาทำงานเป็นเลขานุการที่บ้านโบราณหลังใหญ่ที่น่ากลัวเช่นนี้ สร้างความอึดอัดนายทองคำอยู่เสมอถึงแม้ว่านายทองคำจะเคยโดนผีหลอกมาอย่าง

	<p>มากมายเมื่อครั้งสมัยเขายังเด็ก</p>
<p>ท่านเจ้าคุณชำนาญไพโร</p> 	<p>ชายแก่ผู้เคร่งขรึมและจริงจังกับการทำงาน คุณเป็นคนเลือดเย็นแต่เฉียบขาด เขาต้องการทดสอบจิตใจหัวหน้าทองคำเสียก่อนว่าจะกล้าหาญและแข็งแกร่งพอหรือไม่ เพราะการมาเป็นเลขานุการของเขานั้นไม่ใช่เรื่องง่าย มิฉะนั้นอาจจะเป็นเหมือนคนก่อนๆที่จะต้องลาออกไป</p>
<p>หญิงคนใช้ของบ้าน</p> 	<p>สาวใช้ผู้ลึกลับมีร่างกายตามตัวขาวซีด คล้ายคนป่วยไข้</p>
<p>ลูกสาวท่านเจ้าคุณ</p> 	<p>หญิงสาวผู้น่ารัก เป็นสีสนของบ้าน ผู้ซึ่งทำให้นายทองคำมีกำลังใจที่จะทำงานที่นี้ต่อไป</p>
<p>ชายแก่ลาลึกลับ</p>	<p>ชายแก่ที่ทำให้หญิงสาวภายในบ้าน ตกใจหวาดกลัว</p>

	<p>ภายหลังทราบว่าคือ ฝีมือของท่านเจ้าคุณที่ถูกออกมาจากโลง</p>
<p>ท่านเจ้าคุณชำนาญพฤษ</p> 	<p>ท่านเจ้าคุณของบ้านหลังที่อยู่ติดกับ บ้านท่านเจ้าคุณชำนาญไพโร ท่านเจ้าคุณชำนาญพฤษ เป็นคนมีน้ำใจกว้างขวาง ชอบจัดงานปาร์ตี้เลี้ยงสรรค์ให้แก่บรรดาเพื่อนฝูง</p>

ตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่อง เลขาณูการผี จัดเป็นตัวละครแบบมิติเดียว(Flat Character) ซึ่งเป็นตัวละครที่มีนิสัยเด่นชัดเพียงด้านเดียวไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็น นายทองคำที่เป็นชายหนุ่มมีความมุ่งมั่นแต่ก็มีความหวาดกลัวอยู่ในใจ หรือจะเป็นท่านเจ้าคุณ ที่ดูมีบุคลิกลึกลับพูดจาแปลกๆซึ่งสอดคล้องกับความเป็นผี

จ. ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร และฉากคฤหาสน์หลังใหญ่น่ากลัวลึกลับภายในตึกตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมตะวันตกที่สวยงาม แต่ภายนอกตัวอาคารมีเศษใบไม้กรงรังเสมือนกับปล่อยร้างมิได้ทำความสะอาดมานาน

ฉ. สัญลักษณ์พิเศษ

โลงศพ และรูปข้างโลงของคนในบ้านแต่ละคน อันเป็นสัญลักษณ์ของภูตผีปีศาจและความตาย

มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

จากเรื่องเลขานุการผี เล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) คือการที่ นายทองคำตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่า

การวิเคราะห์ภาพและมุมกล้องที่สร้างความน่ากลัว

รสน้ำแห่งความน่ากลัว

ภาพที่สร้างความน่ากลัว	ตัวอย่าง
<p>ภาพที่แสดงถึงความอึดอัดของตัวละคร</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -ภาพตัวละครตกอยู่ในฝันร้าย -ภาพตัวละครแอบจ้องมองดู -ภาพตัวละครนั่งก้มหน้าตัวแข็ง -ภาพตัวละครตกอยู่ในความมืด
<p>มุมกล้อง Medium Close-Up</p>	
<p>ภาพที่แสดงถึงความหลอกหลอน</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -ภาพโรงศพในบ้าน -ภาพท่านเจ้าคุณนั่งม้าโยกข้างโรงศพ -ภาพตัวละครเป็นลม -ภาพท่านเจ้าคุณกลายเป็นผี และหลอกหลอนนายทองคำอย่างบ้าคลั่ง
<p>มุมกล้อง Medium Close-Up</p>	

รสน้ำแห่งความรัก

ภาพแห่งความรัก	ตัวอย่าง
<p>ภาพที่แสดงความรักโรแมนติก</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ภาพนายทองคำแอบดูสาว ๆ วิ่งเล่นซ่อนหา -ภาพนายทองคำเล่านิทานให้สาว ๆ ฟัง - ภาพนายทองคำสบตา กับ นิด

	
มุกกล้อง Close Up	

การวิเคราะห์เสียง ที่ทำให้เกิดความน่ากลัว

ชนิดของเสียง	ตัวอย่าง	ความสัมพันธ์ต่อภาพ
เสียงจากเครื่องดนตรี	-เสียงไวโอลิน - เสียงเปียโน - เสียงกลอง	ใช้เพื่อเพื่อความตื่นเต้น
เสียงเพลง/บทสวด		
เสียงผี	-เสียงท่านเจ้าคุณโวยวาย	ใช้เพื่อแสดงการหลอกหลอน
เสียงจากตัวละคร	-เสียงตัวละครกรีดร้อง -เสียงหายใจติดขัด	ใช้เพื่อแสดงความหวาดผวา ของตัวละคร
เสียงเงียบ		ใช้เมื่อตัวละครอยู่คนเดียว
เสียงตามธรรมชาติ	เสียงไซ้ตรวน เสียงบานประตูเอี้ยดอาด เสียงลมพัดหวีดวิว เสียงเก้าอี้ม้าโยก เสียงหมาหอน	ใช้เพื่อสร้างความพิศวง ปรากฏพร้อมภาพ

6.4.3 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *เลขานุการผี* สู่ละครโทรทัศน์

การถ่ายโยงเนื้อหา (Intertextuality)	
1.	การคงเดิม
1.1	<p><u>โครงเรื่อง</u></p> <p>คงโครงเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทางเอาไว้อย่างครบถ้วน คือ เป็นเรื่องราวของนายทองคำที่ได้เข้าไปสมัครงานในตำแหน่งเลขานุการของบ้านผีสิง ซึ่งก่อนเข้าทำงานนายทองคำต้องถูกทดสอบความกล้าหาญของจิตใจมากมายจนในที่สุดเขาก็รู้ว่าเขาถูกผีหลอก จนทำให้ต้องกระโดดจากตึกสูงลงมาสู่คูน้ำข้างบ้าน</p> <p>จากสถานการณ์ดังกล่าวคือ โครงเรื่องของตัวบทต้นทางที่คงไว้ นอกนั้นเป็นการปรับเปลี่ยนรายละเอียดย่อยของโครงเรื่อง(Plot)ที่เพิ่มเติมมาตามจินตนาการของผู้ผลิต</p>
1.2	<p><u>ตัวละคร</u></p> <p>คงตัวละครหลักเอาไว้ อาทิ นายทองคำ ท่านเจ้าคุณบ้านผีสิง ลูกสาวของท่าน ชายแก่ลามก</p> <p>คงลักษณะเด่นของตัวละครหลักเอาไว้</p>
1.3	<p><u>ฉากและบรรยากาศ</u></p> <p>คงฉากและบรรยากาศจากตัวบทต้นทางไว้ ซึ่งเป็นละครย้อนยุค (Period) ช่วง พ.ศ.2500 ซึ่งเป็นฉากและบรรยากาศในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร ณ คุหาสนผีสิงอันน่าสะพรึงกลัวลิ้นกลับ</p>
1.4	<p><u>สัญลักษณ์พิเศษ</u></p> <p>คงโลงแก้ว และโลงศพทองคำ อันเป็นสัญลักษณ์ของการสร้างความสยองขวัญตามตัวบทต้นทางไว้</p>
1.5	<p><u>บทสนทนา</u></p> <p>คงวรรคทองของบทประพันธ์เดิมเอาไว้ อาทิ</p> <p><u>ฉากที่นายทองคำยื่นต่อม่อมงูอยู่หน้าประตูบ้าน</u></p> <p>ท่านเจ้าคุณ : เข้ามาสิ (เสียงเรียกอันโหยหวน)</p> <p><u>-ฉากที่นายทองคำนำจดหมายสมัครงานมายื่นให้กับท่านเจ้าคุณ</u></p> <p>ท่านเจ้าคุณ : เธอชื่อทองคำหรือ</p> <p>ทองคำ : ใช่ครับ</p> <p>ท่านเจ้าคุณ : เธอเป็นคนที่มีความมั่นใจคงดีหรือ? งานของเราไม่มีอะไรมากนักหรอก อย่างเธอทำ</p>

ได้ แต่ฉันอยากจะทดสอบความมั่นคงของเธอก่อนเพราะฉันกลัวว่าบางอย่างอาจจะทำให้เธอกลับไม่กล้าที่จะรับหน้าที่เหมือนคนก่อนๆ

1.6 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบเดิมจากตัวบทต้นทางคือ มุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเดิมที่เป็นแบบเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) โดยนายทองคำตัวละครเอกเป็นผู้เล่า

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

2.1.1 โครงเรื่อง

เพิ่มฉากเรื่องในส่วนของการเปิดเรื่อง(Exposition) เป็นฉากที่นายทองคำได้จู๋มมือสาวสวยคนหนึ่งวิ่งหนีการตามไล่ล่าจากสองชายแก่ ซึ่งก็คือท่านเจ้าคุณชำนาญไพรและชายแก่พ่อของท่าน

เพิ่มเนื้อหาในตอนกลางของเรื่อง หลังจากที่นายทองคำนอนพักผ่อนอยู่ในห้อง นายทองคำได้ยินเสียงการเล่นซอแนบของสาวสวยกลุ่มหนึ่งที่วิ่งเล่นลงมาจากตึกชั้นบน ในบริเวณลานสนามหญ้า ทันทีที่นายทองคำได้เห็นนิด หนึ่งในลูกสาวของท่านเจ้าคุณนายทองคำก็หลงรักเธอเข้าไปโดยทันที

2.1.2 ตัวละคร

- เพิ่มตัวละครรอง

บุญช่วย- เพื่อนของนายทองคำ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทผู้ซึ่งให้นายทองคำอาศัยพักอยู่ที่บ้าน และเป็นคนขับรถพานายทองคำมาส่งที่คฤหาสน์ของท่านเจ้าคุณชำนาญไพร

คุณวิบูล - เจ้านายของบุญช่วยผู้เขียนจดหมายฝากงานให้กับนายทองคำเพื่อนำไปยื่นให้กับท่านเจ้าคุณชำนาญไพรให้รับเข้าทำงานในตำแหน่งเลขานุการ คุณวิบูลและท่านเจ้าคุณชำนาญเป็นเพื่อนสนิทกัน

คุณเพ็ญ - เลขาสาวคนสวยของคุณวิบูล

เพิ่มชื่อตัวละครให้แก่บรรดาลูกสาวทั้งสี่คนของท่านเจ้าคุณ เป็น นิม หน้อย น้อย นิด ซึ่งต่างตัวบทต้นทางมิได้ระบุชื่อไว้

2.1.4 ฉากและบรรยากาศ

2.2 การตัดทอน (Reduction)

-ตัดทอนบุคลิกของท่านเจ้าคุณที่ชอบคาบกลองยาเส้น เป็นการตัดทอนฉากสูบบุหรี่ทิ้งไปทั้งหมดเพื่อให้เข้ากับสื่อโทรทัศน์กระแสหลักตามนโยบายของไอทีวี เพราะฉากสูบบุหรี่จะเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อสังคม

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง

ดัดแปลงรายละเอียดในส่วนของจุด (Climax) ในฉากที่ท่านเจ้าคุณเฉลยตัวว่าเป็นผีจากตัวบทต้นทางที่ท่านเจ้าคุณลากตัวนายทองคำและขึ้นไปอยู่บนหน้าโรงศพที่เป็นตัวเขา และท่านเจ้าคุณก็ลอยหายวับกลายเป็นผ้าสีดำวางอยู่บนเก้าอี้ แต่ในละครโทรทัศน์ ดัดแปลงเป็น ท่านเจ้าคุณให้นายทองคำพลิกรูปที่วางคว่ำอยู่บนโรงศพดูที่ละรูปจนรูปสุดท้ายเป็นรูปของท่านเจ้าคุณ ท่านเจ้าคุณทำตัวให้เน่าเฟะและกลายร่างเป็นผีลอยหายไป

3.3.2 ตัวละคร

ดัดแปลงฉากการหลอกหลอนของท่านเจ้าคุณ จากตัวบทต้นทาง ผีท่านเจ้าคุณหลอกนายทองคำด้วยการเฉลยตัวว่าเป็นผีอย่างมีศิลปะ หลอกอย่างมีชั้นเชิงคือการทำให้ร่างตัวเองค่อยๆ ลอยเลือนหายวับไปจนเหลือแต่ผ้าดำผืนหนึ่งที่แขวนอยู่บนเก้าอี้ แต่ในละครโทรทัศน์ ได้ดัดแปลงฉากการหลอกหลอนให้ผีท่านเจ้าคุณเอะอะโวยวาย หลอกนายทองคำอย่างคุ่มคลั่ง เหมือนจะหลอกให้เขาเป็นเอาตายเป็นลักษณะคล้ายผีซอมบี้ตามแบบภาพยนตร์สยองขวัญของชาติตะวันตก

ดัดแปลงชื่อตัวละคร จากตัววรรณกรรม มีบ้านสองหลังติดกัน ท่านผู้เป็นเจ้าของบ้านมีนามว่า *ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร* ทั้งคู่เพียงแต่บ้านหลังหนึ่งเป็นบ้านคน บ้านหลังหนึ่งเป็นบ้านผีสิง นายทองคำเลือกเข้าบ้านผีสิงไปเข้าเอาบ้านผีสิง แต่ในละครโทรทัศน์ได้เปลี่ยนชื่อท่านเจ้าคุณบ้านอีกหลังหนึ่งให้เป็น *ท่านเจ้าคุณชำนาญพฤษ* เพื่อให้ชื่อแตกต่างกันอย่างชัดเจน

2.3.3 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเดิมที่เป็นแบบเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.4.4 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง การ์ตูนบรีอ ! นากลัวก็ไม่บอก ตอน เลขานุการผี

ภาพที่ 44 ภาพจากการ์ตูนบรีอ ! นากลัวก็ไม่บอก ตอน เลขานุการผี

ก.เรื่องย่อ

นายทองคำได้ถือจดหมายเดินเข้าไปสมัครงานที่คฤหาสน์ใหญ่หลังหนึ่ง ในระหว่างที่นายทองคำต่อมๆมองๆอยู่หน้าบ้าน ทันใดนั้นนายทองคำก็ถูกดึงเข้าบ้านโดยไม่รู้ตัว นายทองคำได้พบกับท่านเจ้าคุณและบรรดาสาวของท่านมาเยือนต้อนรับอยู่ที่หน้าบ้าน นายทองคำถูกพาเข้าไปในบ้านด้วยบรรยากาศที่สนุกสนาน พอถึงบ้านนายทองคำก็ต้องถูกทดสอบความกล้าหาญของจิตใจก่อนเข้าทำงาน

ซึ่งทำให้นายทองคำพบกับเหตุการณ์แปลกๆมากมาย อาทิ ชายแก่ลามกที่ชอบบึงไล่ลวนลามสาวๆ ภายในบ้าน การขึ้นไปดูศพยังห้องต่างๆ เริ่มจากร่างกระดูกของบิดาท่านเจ้าคุณที่นอนตายคาออกกอดกับศพสาวใช้อยู่บนเตียง ศพกระดูกของเมียท่านเจ้าคุณที่ถูกทุบด้วยแจกันจนตาย ศพกระดูกของลูกสาวท่านที่ตกกระไดลงมาตาย และสุดท้ายท่านเจ้าคุณก็พาเข้าไปในห้องและหยิบปืนขึ้นมายิงกรอปากตัวเองได้แล้วคืนร่างกายเป็นศพชิ้นอื่น นายทองคำตกใจสุดขีดจึงกระโดดลงมาจากหน้าต่างตกลงไปในคูน้ำข้างบ้าน

ต่อมานายทองคำได้รับความช่วยเหลือจากท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ ที่อยู่บ้านหลังข้างๆ นายทองคำทราบภายหลังว่าเขาเข้าไปสมัครงานในบ้านผิดหลัง เพราะในจดหมายระบุว่าให้ไปสมัครงานที่บ้านท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่กล่าวว่าบ้านข้างๆตายเป็นผีไป

หมดแล้ว ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ยินดีที่จะรับนายทองคำเข้าทำงานแต่ขอจุดหมายก่อน พอติ นายทองคำลืมหึงไว้ที่บ้านหลังก่อน ท่านเจ้าคุณจึงพานายทองคำกลับเข้าไปเอาจุดหมาย ทันใด นั้นท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ก็หายตัวไป พอติมีตำรวจปั่นจักยานผ่านมานายทองคำจึงรู้ว่าตัวเองถูก ฆีหลอก บ้านทั้งสองหลังนี้เป็นบ้านร้าง นายทองคำแย่งชิงจักยานของตำรวจขับหนีไปโดยฉับพลัน

ข. โครงเรื่อง

Exposition เปิดเรื่องด้วยฉากนายทองกระโจนตกลงมายังคู้น้ำ ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่เข้าให้ความช่วยเหลือ พอปลอดภัยแล้วนายทองคำจึงเล่าเรื่องย้อนหลังให้ฟังว่า

Incidental Moment เขาได้ถือจดหมายไปสมัครงานที่บ้านท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ พอไปถึงหน้าบ้าน นายทองคำต่อมๆมองๆอยู่หน้าบ้าน ทันใดนั้นนายทองคำก็ถูกดึงเข้าบ้านโดยไม่รู้ตัว ได้พบกับท่านเจ้าคุณและบรรดาลูกสาวของท่านมายืนรอต้อนรับอยู่ที่หน้าบ้าน นายทองคำถูกพาเข้าไปในบ้านด้วยบรรยากาศที่สนุกสนาน

Turning Point นายทองคำต้องถูกทดสอบความกล้าหาญของจิตใจก่อนเข้าทำงาน ซึ่งทำให้นายทองคำพบกับเหตุการณ์แปลกๆมากมาย อาทิ ชายแก่ลามกที่ชอบวิ่งไล่ลวนลามสาว ๆ ภายในบ้าน การขึ้นไปดูศพย้งห้องต่างๆ เริ่มจากร่างกระดูกของบิดาท่านเจ้าคุณที่นอนตายคาอกกอดกับศพสาวใช้ ศพกระดูกของเมียท่านเจ้าคุณที่ถูกหุบด้วยแฉกั้นจนตาย ศพกระดูกของลูกสาวท่านที่ตกกระไดลงมาตาย นายทองคำหวาดกลัวมากจนท่านเจ้าคุณต้องใช้กำลังลากเขาไป

Rising Crisis ต่อมาท่านท่านเจ้าคุณก็พาเข้าไปในห้อง และหยิบปืนมาให้ให้นายทองคำดู และบอกว่าปืนกระบอกนี้เป็นปืนที่ประมุขมาจากจอร์จ วอชิงตัน

Climax ทันใดนั้นท่านเจ้าคุณได้หยิบปืนขึ้นมาขึ้นมายิงกรอปากตัวเองได้ แล้วคืนร่างกายเป็นศพขึ้นอีต นายทองคำตกใจสุดขีดจึงกระโดดลงมาจากหน้าต่างตกลงไปในคู้น้ำข้างบ้าน

Resolution นายทองคำได้รับความช่วยเหลือจากท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ และรู้ตัวว่าได้เข้าบ้านไปสมัครงานผิดหลัง หลังที่ถูกตั้งคือบ้านสันติสุขของท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ ส่วนหลังที่โดนฆีหลอกคือ บ้านอุดมทุกข์ของท่านชำนาญฤกษ์ ต่อมานายทองคำได้พบกับตำรวจที่ปั่นจักยานผ่านมา จึงรู้ว่าตัวเองโดนฆีหลอกทั้งสองบ้าน นายทองคำจึงแย่งชิงจักยานของตำรวจขับหนีไปโดยฉับพลัน

ค. แก่นเรื่อง

สอนเรื่องการมีสติ คิดให้รอบครอบ

ง.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกลักษณะ
<p>นายทองคำ</p> 	<p>ชายหนุ่มผู้มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงาน เขาพร้อมที่จะรับการถูกทดสอบความกล้าหาญของจิตใจอย่างไม่มีเงื่อนไข</p>
<p>ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร</p> 	<p>พี่ท่านเจ้าคุณอารมณ์ดีขี้เล่น</p>
<p>ชายแก่ลามก</p> 	<p>ชายแก่ที่ชอบวิ่งไล่จับสาวๆ ภายใบ้านด้วยความบ้าตื้นหา ทราบภายหลังว่า คือบิดาของท่านเจ้าคุณชำนาญฤกษ์</p> <p>จะไปไหน นั่งแจ้ว...มาให้พี่ชื่นใจหน่อย...</p>

๑. ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2465 และฉากคฤหาสน์หลังใหญ่ นำ
กลัวลีกลับ 2 หลัง

๓. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

เรื่องเลขานุการผีในฉบับการ์ตูน เล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator)
คือการที่นายสมัยตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่า เช่นเดียวกับในวรรณกรรมเรื่องสั้น

6.4.5 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง เลขานุการผี สู่การ์ตูน บร้อ ! น่ากลัวก็ไม่บอก

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
<p>1. การคงเดิม</p>	<p>1.1 <u>โครงเรื่อง</u> คงโครงเรื่องเดิมจากวรรณกรรมเรื่องสั้นเอาไว้อย่างครบถ้วน คือ เป็นเรื่องราวของนาย ทองคำที่ได้เข้าไปสมัครงานในตำแหน่งเลขานุการของบ้านผีสิง ซึ่งก่อนเข้าทำงานนายทองคำ ต้องถูกทดสอบความกล้าหาญของจิตใจมากมายจนในที่สุดเขาก็รู้ว่าเขาถูกผีหลอก จนทำให้ต้อง กระโดดจากตึกสูงลงมาสู่คูน้ำข้างบ้าน จากสถานการณ์ดังกล่าวคือ โครงเรื่องของตัวบทต้นทางที่คงไว้ นอกนั้นเป็นเรื่องราวในส่วนที่เพิ่ม เข้ามาตามจินตนาการของนักเขียนการ์ตูน</p>

1.2 ตัวละคร

คงตัวละครหลักเอาไว้ อาทิ นายทองคำ ท่านเจ้าคุณบ้านผีสิง ลูกสาวของท่าน ชายแก่ลี้ลับ (พ่อท่าเจ้าคุณ)

1.3 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศจากตัวบทต้นทางไว้ ซึ่งเป็นฉากและบรรยากาศในสังคมเมือง กรุงเทพมหานคร

ฉากบรรยากาศทั้งภายนอกและภายในคฤหาสน์ - ในการ์ตูนระบุ พ.ศ.2465

2.

การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

เพิ่มเนื้อเรื่องในตอนจบจากตัวบทต้นทางที่ นายทองคำกระโดดลงมาจากตึกตกลงไปในน้ำ และได้รับความช่วยเหลือจากท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่ว่านายทองคำมาสมัครงานผิดบ้าน บ้านหลังนั้นเป็นบ้านผีสิง ในตัวบทต้นทางจึงมีบ้านผีสิงหลังหนึ่ง และบ้านมนุษย์จริงๆหลังหนึ่ง แต่ในการ์ตูนดัดแปลงให้ นายทองคำได้รับความช่วยเหลือจากท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่แล้วตอนหลังก็โดนท่านเจ้าคุณชำนาญไพร่หลอกอีก ดังนั้นในการ์ตูน บ้านใหญ่ทั้งสองหลังจึงเป็นบ้านผีสิงทั้งสองบ้าน

2.1.2 ตัวละคร

- สร้างตัวละครตำรวจขึ้นมาใหม่ ซึ่งซึ่งจักรยานมาในตอนจบของเรื่องเพื่อมาถามนายทองคำว่าเขาทำอะไรที่บ้านร้างสองหลังนี้พอนายทองคำรู้ว่าถูกผีหลอกสองต่อจึง แย่งชิงจักรยานของตำรวจขับหนีไป

- สร้างชื่อตัวละครให้กับ ท่านเจ้าคุณชำนานูพฤกษ์ ท่านเจ้า

2.1.3 บทสนทนา

สร้างบทสนทนาใหม่ทั้งหมดให้ตลกและสนุกสนานเพื่อปรับให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก

2.1.4 ฉากและบรรยากาศ

2.2 การตัดทอน (Reduction)

-ตัดทอนโครงเรื่อง ที่มีศพของสมาชิกทุกคนในบ้านบรรจุอยู่ พร้อมด้วยรูปถ่ายคนตาย

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง

ดัดแปลงรายละเอียดในโครงเรื่องซึ่งเป็นส่วนของจุดหักเห(Turning Point) จุดสูงสุด(Climax) และตอนจบ(Resolution)

จากตัวบทต้นทาง ที่ท่านเจ้าคุณพานายทองคำไปดูศพต่างๆที่บรรจุอยู่ในโลง พร้อมกับรูปถ่ายแต่ในการ์ตูนได้ดัดแปลงไปว่า ท่านเจ้าคุณพานายทองคำไปดูซากโครงกระดูกสมาชิกทุกคนภายในบ้าน และสร้างสรรค์เรื่องราวให้เกิดความสนุกสนาน เช่น ซากโครงกระดูกบิดาท่านเจ้าคุณที่นอนกอดกับโครงกระดูกนางแจ้วคนใช้ ด้วยเหตุที่ท่านเจ้าคุณนอนตายคาอณางแจ้ว

ดัดแปลงฉากที่ท่านเจ้าคุณเฉลยตัวว่าเป็นผี จากตัวบทต้นทางที่เข้าไปที่โลงศพและให้นายทองคำดูรูปข้างโลงว่าเป็นตัวเขาเองแล้วท่านเจ้าคุณจึงลอยหายไป แต่ในตัวบทปลายทางดัดแปลงให้ท่านเจ้าคุณหยิบปืนมาให้นายทองคำดู และกล่าวว่าเป็นปืนที่ประมูลมาจากจอร์จวอชิงตัน อยากทดลองใช้จึงนำปืนมาจอบปากตัวเองแล้วลั่นไกยิงตัวตายจากนั้นร่างก็กลายเป็นศพ

ยักษ์ขึ้นอี๊ด

3.3.2 ตัวละคร (Character)

ดัดแปลงบุคลิกตัวละคร จากตัวบทต้นทางที่บุคลิกของตัวละคร อาทิ ท่านเจ้าคุณ มีความเคร่งขรึม จริงจังและมีบุคลิกภาพลึกลับเชิงซ้ำซึ่งสอดคล้องกับความเป็นผี แต่ในการ์ตูน ทั้งท่านเจ้าคุณและทุกคนในบ้านล้วนได้รับการดัดแปลงให้เป็นคนทะเล้งทะเล้น ตลก และสนุกสนาน

ดัดแปลงตัวละคร พ่อท่านเจ้าคุณ จากเดิมในตัวบทต้นทางที่เป็นเพียงชายแก่ลึกลับ แต่ในการ์ตูนได้ดัดแปลงให้พ่อท่านเจ้าคุณ เป็นผีชายแก่ลามกที่ชอบวิ่งไล่จับลวนลามสาวๆในบ้าน

2.3.3 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

3. การถ่ายโยงจากละครโทรทัศน์

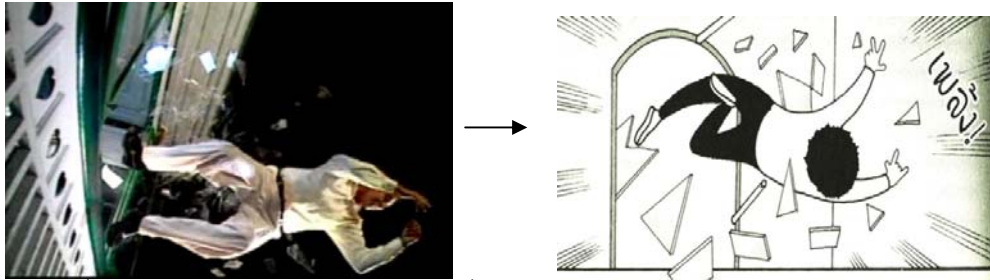
3.1 ตัวละคร

ถ่ายโยงชื่อตัวละคร ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร และ ท่านเจ้าคุณชำนาญพฤษ มาจากละครโทรทัศน์

จากเดิมที่วรรณกรรมตัวบทต้นทาง ท่านเจ้าคุณบ้านทั้งสองหลังมีชื่อที่เหมือนกันว่า ท่านเจ้าคุณชำนาญไพร แต่ในละครโทรทัศน์ได้เปลี่ยนชื่อท่านเจ้าคุณบ้านที่เป็นมนุษย์เป็น ท่านเจ้าคุณชำนาญพฤษ ซึ่งในการ์ตูนได้ถ่ายโยงชื่อตามแบบตามแบบละครโทรทัศน์และเพิ่มเติมชื่อบ้านทั้งสองหลัง บ้านของท่านเจ้าคุณชำนาญไพรมีชื่อว่า บ้านอุดมทุกซ์ บ้านของท่านเจ้าคุณชำนาญพฤษ ชื่อว่า บ้านอุดมสุข

3.2 ฉาก

ถ่ายโยงฉาก นายทองคำกระโดดพุ่งชนกระแจกหน้าต่างตกลงมาในคูน้ำบ้านหลังที่อยู่ติดกัน

ภาพที่ 45 การยึดภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง เลขานุการผี มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

4. การเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

เซ็นเซอร์ฉากที่สร้างความรุนแรงให้แก่เด็กและเยาวชน ตามสื่อรายการโทรทัศน์กระแสหลักของเมืองไทยในปัจจุบัน

ภาพที่ 46 ภาพการเซ็นเซอร์ฉากรุนแรงในการ์ตูนบรีอ! นากลัวก็ไม่บอก ตอน เลขานุการผี

6.5 เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก"

ภาพที่ 47 ภาพจากบทประพันธ์เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก

6.5.1 วิเคราะห์องค์ประกอบในการเล่าเรื่องของ มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก

ก. เรื่องย่อ

นายสมย์ได้เข้าไปทำงานที่คฤหาสน์หลังหนึ่ง ซึ่งเป็นครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีนซึ่งมีธุรกิจและกิจการมากมาย สมย์รู้สึกประหลาดใจที่สมาชิกในบ้านหลังนี้ ไม่ชอบมีการสังคมกับใคร ชอบหมกตัวอยู่แต่ในบ้าน นายสมย์นอกจากจะมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้จัดการแล้ว ยังมีงานพิเศษคือการสอนดนตรีไทยให้แก่บรรดาลูกสาวของท่านเจ้าสัวทุกคืนก่อนนอน สมย์ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับ มาลี ลูกสาวคนโตของท่านเจ้าสัว จนเกิดเป็นความรักและได้แต่งงานกัน ต่อมาคุณนพพระวัดระฆังได้บอกความจริงแก่สมย์ว่าคนในบ้านนั้นล้วนเป็นผีปีศาจทั้งหมดแต่ท่านแนะนำให้สมย์อดทนต่อไปเพราะถึงแม้คนในบ้านนั้นจะเป็นผีก็จริงแต่โรงงาน ทรัพย์สินศฤงคารทั้งหลายล้วนเป็นของจริง วันหนึ่งสมย์จะรำรวย

สมย์รู้ความจริงและลำบากใจระหว่างจะอยู่หรือจะไป สุดท้ายสมย์เลือกอยู่กับมาลีเพราะความรักและสงสาร สมย์ตั้งใจจะครองรักกับมาลีตลอดไป แต่แล้ววันหนึ่งเกิดไฟไหม้ที่โรงงาน ลูกหลานมายังบ้านอย่างไม่คาดคิด เปลวเพลิงเผาผลาญดวงวิญญาณจนกระจัดกระจายหายไปหมด สมย์เข้าไปช่วยมาลีไม่ทันและถูกสะเก็ดไฟได้รับบาดเจ็บ สมย์จึงพักรักษาตัวอยู่ที่วัดระฆังด้วยความโศกเศร้าตลอดมา เพราะพระนพกล่าวไว้ว่า ดวงวิญญาณของมาลีน่าจะไปเกิดแล้ว

ข. โครงเรื่อง

Exposition สมัยได้เข้าไปเยี่ยมเยียนคุณนพ พระภิกษุคนสนิทที่วัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพฯ นายสมัยได้เล่าถึงเรื่องราวชีวิตของตนเองให้พระนพฟังว่า ตอนนี้นายสมัยเพิ่งได้งานใหม่ที่โรงงานปรุงยา เขต สัมพันธวงศ์ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการ นายสมัยอาศัยอยู่ในคอนโดหรูหลังใหญ่ของท่านเจ้าสัว ซึ่งเป็นผู้ดีจึ้นเก่า นามว่าเศรษฐีบุญตั้ง นายสมัยบอกคุณนพว่าเขาแปลกใจที่คนในบ้านหลังนี้ทำไมถึงชอบหมกตัวอยู่แต่ในตึก ไม่ออกไปไหนและไม่มีการสังคมกับใคร ยกเว้น *คุณสุรินทร* (ผู้จัดการ) กับสมัยเท่านั้น พระนพฟังแล้วได้แต่ยิ้มหัวเราะ นายสมัยยังเล่าอีกว่า นอกจากงานผู้ช่วยผู้จัดการแล้ว เขายังมีหน้าที่สอนดนตรีไทยให้กับบรรดาลูกสาวคนสวยของท่านเจ้าสัวในทุกๆ วันก่อนเข้านอน นายสมัยเป็นคนสนิทของคุณสุรินทร ผู้จัดการคนปัจจุบัน และ *คุณเรณู* (ลูกสาวท่านเจ้าสัว) ซึ่งเป็นภรรยาของคุณสุริน ก็ให้ความเมตตาสมัยเป็นอย่างดี พระนพได้แต่ยิ้มและบอกให้สมัยอดทนต่อไปเพื่อความมั่งคั่งในอนาคต

Incidental Moment - วันต่อมา นายสมัยต้องได้รับคำบัญชาจากท่านเจ้าสัวให้ไปรับชายหญิงสองคนที่กำลังจะนั่งรถไฟมาลงที่สถานีหัวลำโพงตอนตีสี่ นายสมัยรู้สึกประหลาดกับการขับรถไปรับแขกของท่านเจ้าสัวในครั้งนี้ คนหนึ่งเป็นผู้หญิงคลุมหัวด้วยผ้าดำแต่งกายขาวทั้งชุด ส่วนฝ่ายชายแต่งตัวปกติแต่มีท่าทีแปลกๆราวกับหวาดกลัวจนตัวสั่นมองนายสมัยด้วยความหวาดระแวงใจ ในตอนเช้า นายสมัยมาทราบภายหลังว่าผู้หญิงคนนั้นคือ *คุณจิตรา* (หลานสาวของท่านเจ้าสัว) และชายคนนั้นคือ *คุณสวัสดิ์* สามีคุณจิตรา ซึ่งคุณสวัสดิ์จะมาทำงานที่บ้านหลังนี้ในตำแหน่งรองผู้จัดการ คุณสุรินทรได้ให้สมัยเป็นผู้ช่วยและคอยบอกงานในส่วนที่คุณสวัสดิ์ต้องเรียนรู้ ต่อมาคณะสวัสดิ์พยายามมาสนิทสนมกับนายสมัยและคอยตามติดไม่ห่างเลย นายสมัยเข้าใจว่าอาจเป็นเพราะยังไม่สนิทกับคนในตึกหลังนี้

ต่อมาในคืนวันหนึ่งนายสมัยได้ลวงล้าเข้าไปในสวนดอกไม้ซึ่งเป็นเขตหวงห้าม มองเห็นชายหญิงสองคนคุยกันจิ้งแอบฟัง พบว่าเป็น *คุณสายรุ้ง* (ลูกสาวคนเล็กของท่านเจ้าสัว คุยกับ *คุณเทพ* (ดร.เทพ เจียมณี) ความว่า คุณเทพกำลังนอใจภรรยาและลูกๆของตนเพราะยังตัดใจรักหักอาลัยจากคุณสายรุ้งไม่ได้ นายสมัยแอบฟังไปพลางโมโหไปพลาง เพราะนายสมัยจำได้ว่าพี่มีข่าวตรงหน้าหนังสือพิมพ์ไปไม่นานว่า ดร.เทพ เจียมณี ดีตรีหนุ่มนักเรียนนอกได้บินกลับมาเมืองไทย แต่ประสบอุบัติเหตุเครื่องบินตกเสียชีวิต นายสมัยคิดว่าคุณเทพสร้างเรื่องและแอบมาคบชู้กับคุณเรณู ทันใดนั้นนายสมัยบังเอิญเหยียบกิ่งไม้หักจนเป็นเหตุให้คุณรุ้งรู้ว่า มีผู้มาแอบฟัง นายสมัยวิ่งหนีไปอย่างรวดเร็ว และรุ่งเช้า นายสมัยก็ถูกคนในบ้านตำหนิเรื่องการไปแอบฟังความลับ นายสมัยสำนึกผิดและยืนยันจะทำทำอีก

นายสมัยเข้าไปหาพระนพที่วัดระฆังเพื่อเล่าเรื่องราวต่างๆให้พระนพฟังอยู่เป็นระยะ
ระยะ

Turning Point ต่อมานายสมัยได้ทำหน้าที่สอนดนตรีไทย ให้กับลูกสาวคนสวยของท่านเจ้าของบ้านหลายคน จนได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับ “คุณมาลี”(ลูกสาวคนโตของท่านเจ้าสัว) นายสมัยหลงรักคุณมาลีอย่างสุดหัวใจ และคุณมาลีก็มีใจเสนหาต่อสมัยไม่แพ้กันจนเกิดเป็นความรัก คืบวันหนึ่งมาลีเรียกสมัยมาหาที่ห้องเธอสารภาพรักและมอบแหวนให้สมัยหนึ่งวง ต่อมาทั้งคู่ก็ได้แต่งงานกัน โดยความเมตตาของท่านเจ้าสัวที่ยอมรับสมัยมาเป็นลูกเขยอย่างไม่รังเกียจ นายสมัยได้เลื่อนตำแหน่งมีหน้าที่การงานที่ดีขึ้นและมีสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินของโรงงานในฐานะลูกเขย

Falling action นายสมัยใช้ชีวิตคู่อย่างมีความสุขจนกระทั่ง พระนพวัดระฆังได้บอกความจริงกับสมัยว่าคนในบ้านเจ้าสัวบุญตั้งทั้งหมดล้วนมิใช่มนุษย์แต่เป็นผีปีศาจ ยกเว้น คุณสุรินทร คุณสวัสดิ์ และนายสมัยเท่านั้นที่เป็นมนุษย์ นายสมัยโกรธพระนพมากและแสดงอาการไม่เชื่ออย่างหัวชนฝา พระนพทำให้นายสมัยลองไปถามชาวบ้านแถวนั้นดูว่าคนในบ้านนี้เป็นผีจริงหรือไม่ นายสมัยได้ไปถามคนขายกาแฟแถวนั้น จึงทราบความว่า คนในบ้านนี้ตายไปหมดแล้วเหลืออยู่แต่ลูกเขย นายสมัยสับสนและงุนงงมาก

จนกระทั่งคืนวันหนึ่งมาลีบอกความจริงแก่สมัยว่าตนนั้นเป็นผีจริงๆ รวมถึงคนในบ้านทั้งหมดพวกเขาถึงไม่ยอมออกไปไหน นายสมัยเริ่มคิดหนักและลำบากใจที่จะไปหรือจะอยู่ แต่สุดท้ายสมัยก็เลือกที่จะอยู่กับคนในบ้านหลังนี้เพราะความรักที่มีต่อมาลีและเพื่อความมั่นคงในหน้าที่การงาน เพราะพระนพแนะนำว่าถึงแม้คนบ้านนี้จะไม่ใช่คนจริงๆแต่เงินทองทั้งหมดล้วนเป็นของจริง นายสมัยจะรวยจาก ทรัพย์สินสมบัติตรงนี้ในอนาคต นายสมัยได้พูดคุยกับทุกคนภายในบ้านจึงทราบว่าบ้านนี้มีคนจริงๆอยู่เพียงสามคนเท่านั้นคือ คุณสุรินทร คุณสวัสดิ์ และนายสมัย ส่วนดร.เทพ เจียมณีก็ได้ตายไปแล้วจริงๆ แต่เหตุการณ์ในคืนที่สมัยไปแอบฟัง พวกคนในบ้านไม่ได้โกรธอะไรแต่กลัวว่า สมัยจะรู้ว่าพวกเขาเป็นผี นายสมัยเริ่มปรับตัวได้และครองรักกับมาลีอย่างมีความสุข ยอมอยู่ร่วมกับมนุษย์ผู้ไม่มีสังขมโลกตลอดไป

Climax ต่อมาไม่นานได้เกิดเพลิงไหม้เผาผลาญโรงงานลูกลมมายังบ้านอย่างไม่มีใครคาดคิด อานาจของเปลวเพลิงได้ทำลายทุกสิ่งทุกอย่างแหกหลานหมด สมัยเห็นมาลีติดอยู่ในเปลวไฟ สมัยได้พยายามเข้าช่วยเหลือแต่ทนความร้อนไม่ไหวเป็นลมล้มสลบไป

Resolution รุ่งเช้าสมัยเห็นตัวเองนอนอยู่ที่โรงพยาบาลบาดเจ็บมีแผลเต็มตัวไปหมด สมัยทรมาณใจมากกว่าการเจ็บกาย เพราะเขาได้รู้ว่าดวงวิญญาณของคนในบ้านนั้นหายไปหมดแล้วพร้อมกับเปลวเพลิง คุณนพพระวัตรระฆังได้มาเยี่ยมและกล่าวว่า ดวงวิญญาณทุกคนในบ้านหลังนั้นน่าจะไปเกิดแล้ว ขอให้สมัยทำใจ วันต่อมาสมัย คุณสุรินทร์ คุณสวัสดิ์ ได้รำลาและแยกทางกันไปในเส้นทางของตนต่อไป ส่วนสมัยขออาศัยอยู่กับคุณนพสักพักเพื่อเยียวยาความปวดร้าวทางจิตใจ

ค.แก่นเรื่อง

สอนเรื่องความไม่แน่นอนของชีวิตมนุษย์ สิ่งทั้งปวงล้วนไม่มีอะไรจริง ชีวิตต้องเป็นไปตามธรรมชาติ ไหลไปตามกฎของธรรมชาติ

ง.ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
สมัย	ชายหนุ่มหน้าตาดี ผู้มีความมุ่งมั่นและทะเยอทะยานในชีวิตหน้าที่การงาน ถึงแม้ว่าสมัยจะเป็นคนใจเย็นเนื้อใจดีแต่สมัยก็มีความรักให้กับมาลีทุกๆที่แตกต่างกันทั้งฐานะและอายุ สมัยเป็นคนซื่อสัตย์และอดทนต่ออุปสรรคที่จะมาขัดขวางความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและความรัก
มาลี	(ลูกสาวคนโตของท่านเจ้าสัว) เธอเป็นผู้หญิงที่สวยงามเรียบร้อย มีดวงตาอันหวานซึ้ง นิสัยอ่อนโยนพูดจาไพเราะแต่ขี้น้อยใจ ถึงแม้ว่ามาลีจะมีฐานะชาติตระกูลและอายุที่มากกว่าสมัยแต่มาลีก็มีความกล้าหาญเพียงพอ ที่จะทำตามสิ่งที่หัวใจเธอเรียกร้องคือ การได้อยู่กับคนที่เธอรัก เธอจึงบอกให้ทุกคนรู้ว่าเธอรักสมัยและปรารถนาที่จะแต่งงานกับสมัย มาลีรู้สึกอึดอัดใจมาโดยตลอดที่ปิดบังสมัย เรื่องที่เธอเคยแต่งงานมาแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อครั้งเธอเป็นเด็กสาว รวมทั้งเรื่องที่เธอเป็นภู่ผีปีศาจ
คุณนพ	พระวัตรระฆังผู้ซึ่งรู้ความเป็นไปทุกอย่าง เกี่ยวกับครอบครัวเจ้าสัวบุญตั้ง ตลอดทั้งความลึกซึ้งที่เกิดขึ้นกับครอบครัวนี้ นายสมัยให้ความเคารพ

	นับถือพระนพมากหากมีอะไรไม่สบายใจ สมัยจะเดินทางไปพบพระนพอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งพระนพก็อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของสมัย พระนพเป็นคนให้กำลังใจและบอกสมัยให้เผชิญกับอุปสรรคที่ทั้งปวงเพื่อความมั่งคั่งในอนาคต
ท่านเจ้าสัวบุญตั้ง	เจ้าของกิจการโรงงานปรุงยา ชาวไทยเชื้อสายจีนผู้มั่งคั่งในทรัพย์สิน เจ้าสัวบุญตั้งมีลูกสาวหลายคน นับจากคนโตคือ คุณมาลี คุณเรณู และคุณสายรุ้งและคนอื่นๆ เจ้าสัวบุญตั้งมีนิสัยเคร่งขรึมตรงไปตรงมา
คุณสุรินทร์	สามีของคุณเรณู ผู้จัดการโรงงานปรุงยา คุณสุรินทร์มีศักดิ์เป็นหลานเขยคนสำคัญของท่านเจ้าสัวบุญตั้งผู้ซึ่งสืบทอดกิจการทั้งหมด คุณสุรินทร์มีความผูกพันกับนายสมัยเสมียนประจำตัวมากด้วยเหตุที่สมัยเป็นมนุษย์เหมือนกับเขา
คุณสวัสดิ์	สามีของคุณ จิตรา หลานสาวท่านเจ้าสัว คุณสวัสดิ์เดินทางมาจากพิษณุโลกพร้อมกับคุณจิตรา เพื่อมาช่วยงานเป็นรองผู้จัดการของโรงงานปรุงยา รองจากคุณสุรินทร์ หลังจากที่คุณสวัสดิ์รู้ความจริงทั้งหมดว่า จิตราภรรยาของเขาและคนในตึกบ้านท่านเจ้าสัวบุญตั้งทั้งหมดล้วนเป็นปีศาจ คุณสวัสดิ์ก็หวาดกลัวมาโดยตลอด คุณสวัสดิ์ได้แต่ประคบติดนายสมัยเพราะเขารู้ดีว่าสมัยเป็นมนุษย์เหมือนกับเขาในบ้านหลังนี้
คุณจิตรา	หลานสาวของท่านเจ้าสัวบุญตั้ง จิตราเป็นผู้หญิงน่ารักช่างพูดช่างเจรจา
ดร.เทพ เจียมณี	ด็อกเตอร์หนุ่มนักเรียนนอกผู้ซึ่งหลงรักคุณสายรุ้งจนไม่อาจจะตัดใจได้ถึงแม้ว่าเขาจะมีครอบครัวมีลูกเมียแล้ว แต่แล้วด็อกเตอร์เทพก็เสียชีวิตจากอุบัติเหตุเครื่องบินตกลงทะเลในระหว่างการเดินทางกลับมาเมืองไทย ดวงวิญญาณของ ดร.เทพ เจียมณี จึงได้ล่องลอยมาเจอกับคุณรุ้ง

สำหรับตัวละครในเรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก จัดเป็นตัวละครแบบมิติเดียว (Flat Character) ทั้งหมด เพราะตัวละครทุกตัวล้วนเป็นคนดี ไม่ว่าจะป็นนายสมัยที่กลัวผีมากแต่สุดท้ายก็เลือกที่จะอยู่กับมาลีเพราะว่าความรักและกตัญญู ส่วนมาลีก็รักสมัยยอมมอบทุกสิ่งทุกอย่างให้มาลีเช่นกัน รวมทั้งสมาชิกปีศาจทุกคนในบ้านที่ล้วนแต่เมตตาและเอ็นดูนายสมัย

จ. ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ในคฤหาสน์หลังใหญ่ กรุงเทพมหานคร เขตสัมพันธวงศ์ และอีกฉากหนึ่งคือ วัดระฆังโฆสิตาราม

ฉ. สัญลักษณ์พิเศษ

แหวนที่มาลีมอบให้กับสมัย เป็นสัญลักษณ์แทนการสารภาพรัก

ผ้าคลุมหัวของตัวละครคุณจิตรา ตอนที่สมัยมารับคุณจิตราที่สถานีรถไฟครั้งแรก คุณจิตราแต่งกายชุดสีขาวคลุมหัวด้วยผ้าดำ แล้วผ้าคลุมหัวของด็อกเตอร์เทพ ตอนที่มาหาคุณสายรุ้งที่บ้าน ผ้าคลุมหัวเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผี

ซ. มุมมองการเล่าเรื่อง

จากเรื่องมนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก เล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) คือการให้นายสมัยตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่า

6.5.2 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง ของละครโทรทัศน์เรื่อง ผี วิญญาณ และความผูกพัน โดย เหม เวชกร ตอน มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก

ภาพที่ 48 ภาพจากละครโทรทัศน์ ตอน มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก

เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลกในละครโทรทัศน์ ทางผู้สร้างมีความตั้งใจที่จะคงเรื่องราวจากวรรณกรรมเรื่องสั้นซึ่งเป็นตัวบทต้นทางเอาไว้ทั้งหมด หรือหยิบการเล่าเรื่องจากต้นตำรับมาทำสร้างเป็นละครโทรทัศน์เลย ไม่ว่าจะ เป็น โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความงดงามของฉากบรรยากาศ สัญลักษณ์พิเศษ มุมมองการเล่าเรื่อง รวมถึงบทสนทนา เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก นับว่าเป็นละครโทรทัศน์ตอนเดียวที่รักษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องตามแบบฉบับเดิมครบทั้งหมด ซึ่งจะมีการดัดแปลงรายละเอียดเล็กๆน้อยๆตามความเหมาะสม

ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
สมัย 	ชายหนุ่มหน้าตาดี ผู้มีความมุ่งมั่นและทะเยอทะยานในชีวิตหน้าที่การงาน ถึงแม้ว่าสมัยจะเป็นคนใจเย็นเนื้อใจเย็นแต่สมัยก็มีความรักให้กับมาลีทุกอย่างที่แตกต่างกันทั้งฐานะและอายุ สมัยเป็นคนซื่อสัตย์และอดทนต่ออุปสรรคที่จะมาขัดขวางความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและความรัก
มาลี 	(ลูกสาวคนโตของท่านเจ้าสัว) เธอเป็นผู้หญิงที่สวยงามมีมาด มีดวงตาอันหวานซึ่ง นิสัยอ่อนโยนพูดจาไพเราะและขี้น้อยใจ ถึงแม้ว่ามาลีจะมีฐานะ ชาติตระกูลและอายุที่มากกว่านายสมัย แต่มาลีก็มีความกล้าหาญเพียงพอที่จะทำตามสิ่งที่หัวใจเธอเรียกร้องคือการได้อยู่กับคนที่เธอรัก เธอจึงบอกให้ทุกคนรู้ว่าเธอรักสมัยและปรารถนาที่จะแต่งงานกับสมัย มาลีรู้สึกอึดอัดใจมาโดยตลอดที่ปิดบังสมัยเรื่องที่เคยแต่งงานมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อครั้งเธอยังเป็นเด็กสาว รวมทั้งเรื่องที่เป็นภุมถีปีศาจด้วย
คุณนพ 	พระวัดระฆังผู้ซึ่งรู้ความเป็นไปทุกอย่างเกี่ยวกับครอบครัวเจ้าสัว บุญตั้งตลอดทั้งความลึกลับที่เกิดขึ้นกับครอบครัวนี้ นายสมัยให้ความเคารพนับถือพระนพมากหากมีอะไรไม่สบายใจ สมัยจะเดินทางไปพบพระนพอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งพระนพก็อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของสมัย พระนพเป็นคนให้กำลังใจและบอกสมัยให้

	เผชิญกับอุปสรรคที่ขวางเพื่อความมั่งคั่งในอนาคต
<p>ท่านเจ้าสัวบุญตั้ง</p> 	เจ้าของกิจการโรงงานปรุงยา ชาวไทยเชื้อสายจีนผู้มั่งคั่งในทรัพย์สิน เจ้าสัวบุญตั้งมีลูกสาวหลายคน นับจากคนโตคือ คุณมาลี คุณเรณู และคุณสายรุ้งและคนอื่นๆ เจ้าสัวบุญตั้งมีนิสัยเคร่งขรึม ตรงไปตรงมา
<p>คุณสุรินทร์</p> 	สามีของคุณเรณู ผู้จัดการโรงงานปรุงยา คุณสุรินทร์มีศักดิ์เป็นหลานเขยคนสำคัญของท่านเจ้าสัวบุญตั้งผู้ซึ่งสืบทอดกิจการทั้งหมด คุณสุรินทร์มีความผูกพันกับนายสมัยเสมียนประจำตัวมากด้วยเหตุที่สมัยเป็นมนุษย์เหมือนกับเขา
<p>คุณสวัสดิ์</p> 	สามีของคุณ จิตรา หลานสาวของท่านเจ้าสัว คุณสวัสดิ์เดินทางมาจากพิษณุโลกพร้อมกับคุณจิตรา เพื่อมาช่วยงานเป็นรองผู้จัดการของโรงงานปรุงยา รองจากคุณสุรินทร์ หลังจากที่คุณสวัสดิ์รู้ความจริงทั้งหมดว่า จิตราภรรยาของเขาและคนในตึกบ้านท่านเจ้าสัวบุญตั้งทั้งหมดล้วนเป็นปีศาจ คุณสวัสดิ์ก็หวาดกลัวมาโดยตลอด คุณสวัสดิ์ได้แต่ประคบติดนายสมัยเพราะเขารู้ดีว่าสมัยเป็นมนุษย์เหมือนกับเขาในบ้านหลังนี้
<p>คุณจิตรา</p> 	หลานสาวของท่านเจ้าสัวบุญตั้ง จิตราเป็นผู้หญิงน่ารักช่างพูดช่างเจรจา

<p>ดร.เทพ เจียมณี</p> 	<p>ดีออกเตอร์หนุ่มนักเรียนนอกผู้ซึ่งหลงรักคุณสายรุ้งจนไม่อาจจะตัดใจได้ ถึงแม้ว่าเขาจะมีครอบครัวมีลูกเมียแล้ว แต่แล้วดีออกเตอร์เทพก็เสียชีวิตจากอุบัติเหตุเครื่องบินตกลงทะเลในระหว่างการเดินทางกลับมาเมืองไทย ดวงวิญญาณของ ดร.เทพ เจียมณี จึงได้ล่องลอยมาเจอกับ คุณรุ้ง</p>
---	--

การวิเคราะห์ภาพและมุมกล้องต่างๆ ละครโทรทัศน์เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร ตอน ของรักเสมอใจ มีการใช้ภาพและมุมกล้องเพื่อสร้างความน่ากลัวดังนี้

รสน้ำแห่งความน่ากลัว

ภาพที่สร้างความน่ากลัว	ตัวอย่าง
<p>ภาพที่แสดงถึงความอึดอัดของตัวละคร</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -ภาพตัวละครแอบฟังความลับ -ภาพตัวละครเครียดจนนอนไม่หลับ -ภาพตัวละครติดอยู่ในเปลวไฟ -ภาพตัวละครล้มป่วยอยู่บนเตียงคนไข้ ร้องไห้ครวญครางคิดถึงคนรัก
<p>ภาพที่แสดงถึงความหลอกหลอน</p> 	<p>ในละครโทรทัศน์ภาพผีที่น่ากลัวอย่างชัดเจนแทบไม่มี ยกเว้น ฉากผีตาแดง แต่นอกนั้นจะสื่อความหมายความน่ากลัว โดยการจัดแสงให้สลัว ใช้เสียงในภาพบรรยากาศของบ้านที่สวຍงามลึกลับและใ้ฉากกลางคืนให้มาก</p>
<p>มุมกล้อง Close Up</p>	

รสแห่งความรัก

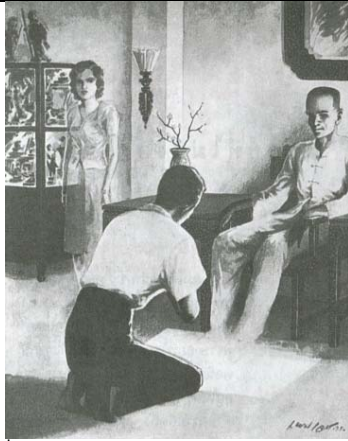
ภาพแห่งความรัก	ตัวอย่าง
<p>ภาพที่แสดงความโรแมนติก</p> 	<p>-ภาพคู่พระนางมองตากัน วิ่งเล่นกัน เริงรักกันอย่างพลิวไหว</p> <p>-ภาพมาลีมอบมอบแหวนให้นายสมัย</p> <p>-ภาพคู่พระนางแต่งงานกัน</p>
มุมกล้อง Medium Close-Up	

การวิเคราะห์เสียง ที่ทำให้เกิดความน่ากลัว

ชนิดของเสียง	ตัวอย่าง	ความสัมพันธ์ต่อภาพ
เสียงจากเครื่องดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> - เปียโน - เสียงซิม - เสียงกลอง - เสียงไวโอลิน 	ใช้เพื่อเพื่อสร้างความลึกกลับพิศวง
เสียงเพลง/บทสวด		
เสียงผี		
เสียงจากตัวละคร	<ul style="list-style-type: none"> - เสียงตัวละครกรีดร้อง - เสียงตัวละครรำพึงรำพัน 	ใช้เพื่อแสดงความหวาดผวาของตัวละคร
เสียงเงียบ		ใช้เมื่อตัวละครอยู่คนเดียวหรือผีเดินไปเดินมา
เสียงตามธรรมชาติ	เสียงจิ้งหรีดร้อง	ใช้เพื่อสร้างความพิศวงปรากฏพร้อมภาพ

6.5.3 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก* สู่ละครโทรทัศน์

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">การคงเดิม</div>	<p>1. การคงเดิม</p> <p>1.1 โครงเรื่อง(Plot) คงโครงเรื่องเดิมไว้อย่างครบถ้วน เป็นเรื่องราวของนายสมัยที่ได้เข้าไปทำงานในคอนโดสน์หลังหนึ่ง ซึ่งเป็นบ้านที่สมาชิกทุกคนไม่ชอบมีการสังคมกับใคร วันหนึ่งนายสมัยโชคดีที่ได้แต่งงานกับคุณมาลีลูกสาวคนโตของบ้าน ต่อมาคุณนพ พระวัดระฆังได้กล่าวความจริงกับสมัยว่า คนในบ้านหลังนั้นล้วนเป็นภูตผีทั้งหมด นายสมัยลำบากใจมากแต่สุดท้ายก็เลือกที่จะอยู่กับมาลีต่อไปเพราะความรัก แต่แล้ววันหนึ่งได้เกิดไฟไหม้โรงงานลามมายัง บ้านผีทุกตัวถูกอำนาจแห่งเปลวไฟทำลายสูญหายไปหมดรวมทั้งมาลีคนรักของสมัย นายสมัยได้รับบาดเจ็บกับเหตุการณ์ครั้งนั้นอร้องให้พุ่มฝายคิดถึงมาลีที่ไม่มีวันกลับมาอย่างน่าเวทนา</p> <p>1.2 แก่นเรื่อง (Theme) สอนเรื่องความไม่แน่นอนของชีวิตมนุษย์ สิ่งทั้งปวงล้วนไม่มีอะไรจริง ชีวิตต้องเป็นไปตามธรรมชาติ ไหลไปตามกฎของธรรมชาติ</p> <p>1.3 ตัวละคร (Character) คงภูมิหลังของตัวละครไว้เหมือนเดิม คงชื่อตัวละครไว้หมดทุกตัว อาทิ สมัย มาลี พระนพ เจ้าสัวบุญตั้ง คุณสุริน คุณสวัสดิ์ คุณจิตรา ดร.เทพเจียมณี</p> <p>1.4 ฉากและบรรยากาศ(Setting) คงฉากบรรยากาศไว้ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ณ คอนโดสน์หลังใหญ่ กรุงเทพมหานคร เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>1.5 ภาพศิลปะแนวภูตผี - นำภาพผีมาสร้างฉากสำคัญในละครโทรทัศน์</p>

ภาพที่ 49 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมนิก มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์
1.6 บทสนทนา

คงวรรคทองของบทสนทนาไว้

ฉากพระชนพบอกความจริงแก่สมัย

คุณนพ : ไอ่เรื่องนี้มันก็แปลกนะ ของสิ่งใดที่คนอื่นเขามองว่ามันไม่เหมาะ ไม่สม ไม่ควรเนียนะ
แต่ถ้าเรา

แต่ถ้าเราชอบของเรา รักของเรา นิยมในตัวของเราเองนะเราก็ต้องทนได้ และอีกอย่าง

อำนาจ

ของปีศาจอาจจะช่วยจิตใจไม่ให้คลายความรักลงไปได้

ฉากมาลีบอกความจริงแก่สมัยว่าเธอเป็นผี

สมัย : เหตุนี้เองทำไมพวกเราในตึกถึงไม่ชอบสังคมนิกกับใคร เพราะกลัวว่าคนอื่นจะรู้ความจริง?

มาลี : กลัวว่าจะรู้ความจริงไม่เท่าไร แต่กลัวว่าจะต้องไปเกิด ถ้าออกไปสู่สังคมนิก เรากลัวว่าจะต้อง
ไปเจอ

ผู้หญิงที่ตั้งท้องอ่อนๆนั่นคือสิ่งที่เรากลัวที่สุด เรากลัวว่าจะต้องถูกดูดเข้าท้องแล้วต้องไป
เกิด ความ

จริงแล้วเราพอใจที่จะเป็นอยู่อย่างนี้มากกว่า โดยเฉพาะมาลีซึ่งไม่อยากจะพลาดจากสมัย
ไปไหนเลย

1.7 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)

คงมุมมองการเล่าเรื่องจากวรรณกรรมเรื่องสั้น คือการเล่าเรื่องจากมุมมองของบุคคลที่หนึ่ง
(The First Person Narrator) คือให้นายสมัยตัวเอกเป็นคนเล่าเรื่อง

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

2.1.1 ตัวละคร

เพิ่มตาไฟสีแดงให้แก่ ดร.เทพ แจ่มณี และคุณสายรุ้งเพื่อบ่งบอกความเป็นผี
มาลี ในตัวบทต้นทางไม่ได้มีอายุห่างจากสมัยมากเหมือนมาลีในละครโทรทัศน์(Text2)
มาลีในละครโทรทัศน์ รับบทโดย สินีใจ เปล่งพานิช

2.1.2 ฉากและบรรยากาศ

2.2 การตัดทอน (Reduction)

2.2.1 ฉากและบรรยากาศ

ในละครโทรทัศน์ไม่ได้ระบุว่า พระชนนีอยู่ที่วัดอะไร แต่ในตัวบทต้นทางระบุว่า คุณอยู่วัด
ระฆังโฆสิตาราม

2.3 การดัดแปลง (Modification)

-ไม่ปรากฏการดัดแปลงเนื่องจาก ทางผู้สร้างต้องการคงเนื้อหาเดิมจากตัวบทต้นทางไว้หมด

6.5.4 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง การ์ตูนปริ๊ต ! น่ากลัวก็ไม่บอกเรื่อง มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก

ภาพที่ 50 ภาพจาก หนังสือการ์ตูน ปริ๊ต น่ากลัวก็ไม่บอก ตอน มนุษย์ผู้ไม่มีสังคมโลก

ก. เรื่องย่อ

นายสมัยได้เข้าไปทำงานที่คฤหาสน์หลังหนึ่ง ของท่านเจ้าสัวบุญตั้งผู้มั่งคั่ง วันหนึ่งนายสมัยได้แอบดูสาวใช้ในบ้านอาบน้ำ ตอนแรกนายสมัยคิดว่าเป็นสองสาวใช้ฝ้าแฝดสุดเซ็กซี่ แต่ดันกลายเป็นคุณมาลี หญิงอ้วนร่างยักษ์(ลูกสาวคนท่านเจ้าสัว) ท่านเจ้าสัวจึงลงโทษให้นายสมัยและมาลีแต่งงานกัน นายสมัยจึงได้เลื่อนตำแหน่งเป็นลูกเขยและดูแลกิจการต่างๆภายในบ้านมีหน้าที่การงานและชีวิตที่ดีขึ้น แต่นายสมัยก็ต้องถูกมาลีขี้นใจอยู่เรื่อยมาจนกระทั่งวันหนึ่ง สมัยรู้ความจริงว่า มาลีและคนในบ้านล้วนเป็นผีปีศาจทั้งหมด นายสมัยมีจิตโลก เขาได้จุดไฟเผาบ้านและหนีออกมาพร้อมทั้งขโมยทรัพย์สินเงินทองใส่ถุงออกมาด้วย แต่ได้ถูกผีฝ้าแฝดมาสกัดแย่งเอาถุงเงินกลับไป นายสมัยถูกไฟครอบเฉียดตายจากเพลิงไฟที่ตัวเองได้ก่อไว้ นายสมัยบาดเจ็บช้ำชานได้แต่ไปขอความช่วยเหลือและที่พักอาศัยจากคุณนพพระวัตรระฆัง

ข. โครงเรื่อง

Exposition เปิดเรื่องด้วยนายสมัยกำลังแอบดูผู้หญิงอาบน้ำ ตอนแรกนายสมัยคิดว่าเป็นสองสาวใช้ฝ้าแฝดสุดเซ็กซี่แต่ดันกลายเป็นคุณมาลีสาวอ้วนร่างยักษ์ (ลูกสาวท่านเจ้าสัว) คุณมาลีจับได้จึงร้องไวยวายเป็นไปฟ้องพ่อเพื่อขอความเป็นธรรม

Incidental Moment ท่านเจ้าสัวได้ตัดสินใจว่าการกระทำของสมัย ทำให้มาลีมีราคะและหมดโอกาสในการออกเหย้าออกเรือน ดังนั้นสมัยต้องรับผิดชอบโดยการแต่งงานกับมาลี ซึ่งทำให้นายสมัยเครียดมากคิดท้อใจเพราะถูกคนในบ้านล้อเลียนกับการที่จะต้องตกเป็นของคุณมาลี แต่คุณนพพระวัตรระฆังได้แนะนำให้สมัยสู้ต่อไป เพราะตอนนี้สมัยได้เลื่อนตำแหน่งเป็นลูกเขยของบ้านมีหวังโกบโกยทรัพย์สินในอนาคต

Turning Point สมัยได้ใช้ชีวิตอยู่กับมาลีอย่างหวานอมขมกลืน เพราะถูกมาลีขี้นใจเรื่อยมา จนวันหนึ่งสมัยได้ชวนมาลีไปออกงานสังสรรค์ข้างนอกแต่มาลีกลับปฏิเสธ สมัยจึงสอบถามเรื่องที่สงสัยว่าทำไมคนในบ้านนี้จึงไม่ยอมออกไปไหน วันๆหนึ่งหมกตัวอยู่แต่ในบ้าน มาลีได้แต่ร้องไห้และบอกความจริงแก่สมัยว่า เธอเป็นผี และทำค้อยืดคอยาวลอยไปลอยมา นายสมัยทั้งตกใจและหวาดกลัวสุดขีดวิ่งหนีออกมาสู่ห้องโถง แต่เหมือนกับหนีเสือปากจระเข้ เขาก็ได้พบกับคนในบ้านเจ้าสัวทุกคนพร้อมใจกันกลายร่างเป็นผีทำคอยาว ห้อยหัว แลบลิ้น กระโดดโลดเต้นกันอย่างเมามันคล้ายอยู่ในดิสเท็ก เพื่อเป็นการลงโทษที่สมัยรู้ความจริง

Falling action นายสมัยคิดจะหนีออกจากบ้านแต่ถูกคุณนพพระวัดระฆังแนะนำว่า หากสมัยทนไม่ไหวจริงๆ ก็บอกมาลีไปตรงๆและขอเงินสักก้อน เดินจากมาเพื่อเอาไว้สร้างเนื้อสร้างตัวในภายหน้า นายสมัยคิดไม่ตกมาโดยตลอดทั้งอยากจะหนีออกไปแต่ก็กลัวเงินทองทั้งหมดจะตกเป็นของคุณสุรินทรหลานเขยคนโปรดของท่านเจ้าสัวแต่เพียงผู้เดียว นายสมัยลำบากใจอยากจะหนีไปเพราะกลัวผีแต่ก็อยากจะอยู่เพื่อโกบโกย

Climax ทันใดนั้นนายสมัยคิดรวยทางลัด จึงได้บุกเข้าไปในบ้านท่านเจ้าสัวและขโมยทรัพย์สินเงินทองต่างๆ ใส่ถุงพร้อมทั้งจุดไฟเผาบ้าน ขณะกำลังหนีนายสมัยพลาดท่าถูกสองวิญญาณสาวฝาแฝดแย่งชิงถุงเงินกลับคืนไป นายสมัยลมลงถูกไฟครอบจนเกือบถึงแก่ความตาย

Resolution วันรุ่งขึ้นนายสมัยบาดเจ็บมีแผลเต็มตัวเนื่องจากเปลวเพลิง สิ้นเนื้อประดาตัวทุกอย่าง เดินทางมาขออาศัยอยู่กับคุณนพพระวัดระฆัง

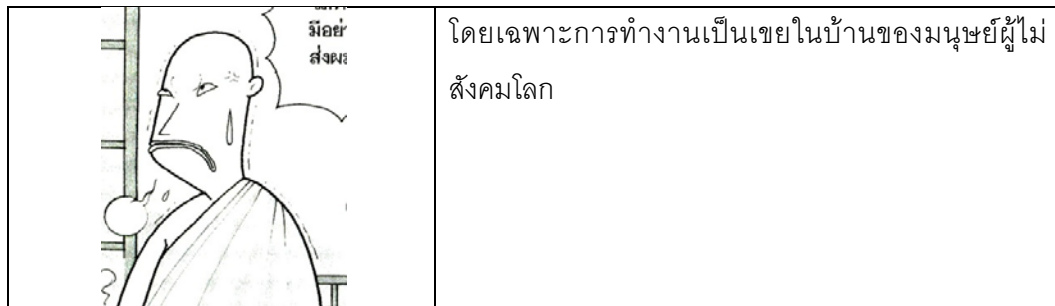
ค. แก่นเรื่อง

สอนเรื่องการได้รับผลกระทบจากการเป็นคนอกตัญญู โลกมากมักลมหาย

ง. ตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกภาพ
สมัย 	ชายหนุ่มผู้มีความทะเยอทะยานในหน้าที่การงาน แต่ด้วยความลุ่มหลงของเขาที่พลาดท่าไปแอบดูคุณมาลีอาบน้ำ จนทำให้ชีวิตพลิกผันต้องแต่งงานกับมาลีหญิงชั่วร้ายยักษ์ สมัยยอมหวานอมขมกลืนเพื่อความมั่งคั่งในอนาคต แต่ด้วยความโลภของสมัยจึงทำให้ยอมทำชั่วทุกอย่างแม้กระทั่งอกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
มาลี	ผีสาวชั่วร้ายยักษ์ ผู้มีความเสน่ห์ในตัวสมัย เธอจึงใช้อุบายแปลงร่างเป็นสองสาวสวยเข้าไปอาบน้ำ เพื่อให้สมัยเข้าไปแอบดูแล้วจึงกลายร่างกลับคืนมา เพื่อเรียกร่องให้สมัยรับผิดชอบ

	
<p>สองสาวใช้ฝาแฝด</p> <p>โดยตัวกร</p>	<p>สองฝาแฝดสุดเช็กซีมีนิสัยว่าเรียงสนุกสนาน แถมยังชอบล้อเลียนนายสมัยมาโดยตลอด สองฝาแฝดนอกจากจะสวยงามน่ารักแล้วเธอยังรักคุณธรรมเป็นอย่างยิ่ง</p>
<p>ท่านเจ้าสัว</p> 	<p>เจ้าสัวเป็นคนจริงจังตรงไปตรงมาแต่สนุกสนานยามได้ฟังเสียงเพลง เพื่อความยุติธรรมเขาจึงลงโทษให้สมัยแต่งงานกับมาลี</p>
<p>คุณนพ</p>	<p>พระวัดระฆังโฆสิตาราม ที่ปรึกษาคนสนิทของนายสมัย พระนพเป็นพระที่รู้ความเป็นมาทุกอย่างของครอบครัวมาลีและคอยแนะนำให้สมัยมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต</p>

โดยเฉพาะการทำงานเป็นเชยในบ้านของมนุษย์ผู้ไม่
สังคโลก

จ. ฉาก

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคโลกเมือง ในคฤหาสน์หลังใหญ่ กรุงเทพมหานคร และ วัดระฆังโฆสิต
ตาราม พศ.2502

ฉ. สัญลักษณ์พิเศษ

- ฝูงไล่เงินทองทรัพย์สินที่นายสมัยได้ขโมยออกมา เป็นสัญลักษณ์แสดงถึง ความโลภของนาย
สมัยที่มีต่อวัตถุจนลืมคุณค่าของความเป็นมนุษย์

ช. มุมมองการเล่าเรื่อง

ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ
และสามารถเข้าใจจิตใจตัวละครทุกตัวได้โดยตัวผู้อ่านเอง

6.5.5 การถ่ายโยงเนื้อหาจากเรื่อง “มนุษย์ผู้ไม่สังคโลก”สู่การ์ตูนเรื่อง บร้อ นากัลวิกิไม่บอก

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
1.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">การคงเดิม</div>
1.1	<p><u>โครงเรื่อง</u></p> <p>คงโครงเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทางเอาไว้เฉพาะเหตุการณ์หลัก (Main situation) จากตัวบทต้นทาง ที่นายสมัยได้เข้าไปทำงานในบ้านเจ้าสัวบุญตั้ง และเจอเรื่องราวแปลกๆที่คนในบ้านหลังนี้ชอบหมกตัวอยู่แต่ในบ้านไม่ออกไปไหนเลย ต่อมาสมัยได้แต่งงานกับคุณมาลีลูกสาวคนโตของท่านเจ้าสัว จนกระทั่งสมัยรู้ความจริงว่าทุกคนในบ้านนี้ล้วนเป็นผีทั้งหมด</p>

คงเหตุการณ์คุณนพ พระวัตรระฆัง ตัวละครซึ่งนายสมัยเดินทางไปปรึกษาหารืออยู่บ่อยๆและนอกนั้นได้ปรับเปลี่ยนเรื่องราวทั้งหมดโดยอิงจากเค้าโครงเรื่องเดิม

1.2 ตัวละคร

คงตัวละครหลักที่สำคัญเอาไว้บางส่วน ได้แก่ นายสมัย คุณมาลี คุณสุรินทร์ ท่านเจ้าสัวบุญตั้ง

คงบทบาทของ คุณนพ พระวัตรระฆังที่ทำหน้าที่เป็นตัวละครผู้ช่วยเหลือ(The Donor) คอยให้คำปรึกษาและกำลังใจแก่นายสมัยเพื่อให้อึดทนต่อหน้าที่การงานและเผชิญหน้ากับญาติปีศาจต่อไป เพื่อความมั่งคั่งของนายสมัยในอนาคต จากการวิเคราะห์บทบาทของคุณนพพระวัตรระฆัง อันเป็นตัวแทนของคุณธรรมจะเป็นตัวละครคนเดียวที่ในการ์ตูนคงไว้เหมือนกับตัวบทต้นทางทุกประการ

1.3 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากบรรยากาศของตัวบทต้นทางเอาไว้อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นฉากบรรยากาศในตัวตึกคฤหาสน์ของท่านเจ้าสัวบุญตั้ง และฉากวัตรระฆังโสมลิตาราม ในการ์ตูนระบุ พ.ศ.2502

1.4 บทสนทนา

คงบทสนทนาจากตัวบทต้นทางไว้บางส่วน โดยดัดแปลงให้เป็นสำนวนภาษาที่มีความคล้ายคลึงกันเขียนลงเป็นบทสนทนาในการ์ตูน

บทสนทนาในวรรณกรรมเรื่องสั้น

“สงสารทั้งเธอและหนุ่มหน้าใหม่นั้นแหละ สงสารที่ต้องเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนประหลาด ทนอยู่ทนทำไปเถอะถ้าทนได้ ให้ความกล้ากัญญาหน่อยนะ การอดทนต่อทุกสิ่งทีผจญก็นับว่าเป็นความกล้าหาญเหมือนกัน”(เหม เวชกร,2510 :26)

บทสนทนาในการ์ตูนที่มีความคล้ายคลึงกับบทสนทนาในวรรณกรรมที่มีความหนักแน่นและ

จริงจังของคำพูด

“เอาละ เมื่อเรื่องมันเลยเกิดมาถึงขั้นนี้แล้ว สมัยก็รับกรรมที่ตนเองก่อไว้แล้วกัน เรื่องบางเรื่องสมัยต้องรู้ต้องเห็นเอง ฉันทบอได้แต่เพียงว่า จากนี้ไป สมัยต้องอดทน ต้องหนักแน่น ต้องกล้าหาญชาญชัย ไม่กลัวอะไรง่าย ๆ.....” (บุญ เดวิด ,2554 : 91)

1.5 ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำภาพฝีมือมาเป็นหนึ่งในฉากสำคัญ

ภาพที่ 51 การยึดภาพจากเรื่อง *มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก* มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยาย (Extension)

2.1.1 ตัวละคร

เพิ่มตัวละคร สองผีฝาแฝดสาวใช้สุดเซ็กซี่ เพื่อเป็นการสร้างสีสันความสนุก ตัวละครสองฝาแฝดนอกจากจะมีนิสัยน่ารักขี้เล่นแล้ว ยังเป็นตัวละครที่รักความยุติธรรม (Makes villain undergoes ordeals) เพราะเธอทั้งสองเผลอมาสกัดการกระทำชั่วของนายสมัยแย่งชิงทรัพย์สินเงินทองที่ยายสมัยขโมยไปกลับคืนมา

2.1.2 ฉาก และบรรยากาศ

เพิ่มฉากการเดินดิสโก้ การบรรเลงดนตรี แสง สี เสียง ของครอบครัวผีภายในบ้านเพื่อเป็นการฉลองที่นายสมัยรู้ความจริงว่าคนในบ้านเป็นผี

2.1.3 บทสนทนา

สร้างบทสนทนาใหม่ทั้งหมดให้ตลกและสนุกสนาน เพื่อปรับให้เข้ากับสื่อการ์ตูนตลก

2.2 การตัดทอน (Reduction)

2.2.1 โครงเรื่อง

ตัดทอนโครงเรื่องเดิมไปเกือบทั้งหมด คงไว้เฉพาะเหตุการณ์หลัก ของนายสมัยที่เข้าไปทำงานในบ้าน และแต่งงานกับคุณมาลี จนรู้ความจริงภายหลังว่าคนในบ้านนี้ล้วนเป็นผีทั้งหมด

2.2.2 ตัวละคร

ตัดตัวละครที่ไม่ใช่ตัวละครหลักจากตัวบทต้นทางออกไป ได้แก่ คุณเรณู คุณจิตรา คุณรุ่ง คุณสวัสดิ์ ด็อกเตอร์ เทพเจียมณี

2.3 การดัดแปลง (Modification)

2.3.1 โครงเรื่อง

ดัดแปลงโครงเรื่องหลายส่วนหลักๆดังนี้ ในส่วนของจุด Turning Point ในตัวบทต้นทางชีวิตของนายสมัยเปลี่ยนไปเพราะได้แต่งงานกับคุณมาลีเพราะความรักความผูกพัน แต่ในการ์ตูนดัดแปลงเหตุการณ์ให้ตลกและสนุกสนาน เป็น นายสมัยหลงกลอุบายของมาลี ผีอ้วนร่างยักษ์ที่ แปลงกายเป็นสาวไซฟ้าแฝดสุดเซ็กซี่ ลวงให้นายสมัยไปแอบดูและแก๊งค์ทำเป็นจับได้เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้สมัยต้องรับผิดชอบแต่งงานกับเธอ นายสมัยจึงต้องยอมแต่งงานอย่างไม่เต็มใจ

ดัดแปลงตอน Climax และ Resolution จากตัวบทต้นทางที่ เปลวไฟได้เผาผลาญบ้านเจ้าสัวบุญตั้งอย่างไม่มีใครคาดคิดจนทำให้นายสมัยสูญเสียทุกอย่างทั้งการงานและคนรัก ให้กลายเป็น นายสมัยเป็นคนจุดไฟเผาบ้านท่านเจ้าสัวบุญตั้งเสียเอง เพียงเพราะความโลภของตน ในภายหลังนายสมัยถูกเปลวไฟทำร้ายเฉียดตายจากการแย่งชิงของที่เขามาจากผีฟ้าแฝด จนต้องชมชานไปหาคุณนพพระวัตรระฆังในตัวบทปลายทาง

2.3.2 ตัวละคร

ดัดแปลงลักษณะนิสัยของตัวละคร จากตัวบทต้นทางที่ตัวละครในเรื่องมนุษย์ผู้ไม่สังคมนิโกล จากตัวละครแบบมิติเดียว (Flat Character) ให้กลายเป็นตัวละครหลายมิติ (Round Character)

นายสมัย-จากตัวบทต้นทางที่เป็นคนดี มีความกตัญญู รักใคร่รักจริง และยึดมั่นในคำสัญญาอย่างไม่มีวันแปรผัน นายสมัยในวรรณกรรมเคยสัญญากับมาลีว่าจะรักและดูแลมาลีตลอดไป ซึ่งต่อมานายสมัยรู้ว่ามาลีเป็นผี ถึงแม้ว่าจะกลัวแสนกลัวแต่ก็ไม่คิดที่จะทิ้งมาลี อยู่กับมาลีต่อไปด้วยความรัก จากตัวบทต้นทางในวรรณกรรม นายสมัยของครูเหม เวชกร นับว่าเป็นคนดี 100 %

นายสมัยในตัวบทปลายทาง เป็นคนที่คิดมาก มีรัก โกรธ หลงอย่างบ้าคลั่ง มีการแอบดูสาว ๆ อาบน้ำ มีการรับผิดชอบต่อความผิด มีการไปปรึกษาพระ มีความคิดที่จะครองรักกับมาลี แต่ในตอนหลังนายสมัยรู้สึกแค้นใจที่ถูกผีข้างน้ำอย่างมาลี เล่นกลหลอกให้ไปแอบดู จนตัวเองพลาดทำต้องรับผิดชอบโดยการแต่งงานและถูกมาลีขึ้นใจสารพัด ประกอบกับความโลภ

และกลัวผีจนทำให้นายสมัยต้องไปเฝ้าบ้านของผู้มีพระคุณ และตัวเองต้องรับชะตากรรม ดังนั้น นายสมัยในตวับทปลายทางจึงมีลักษณะเป็นผู้ถูกกระทำ การสร้างความตลกและสนุกสนานเกิดจากการที่ตัวละครเอกอย่างนายสมัยกลายเป็นผู้ถูกกระทำ

ดัดแปลง ตัวละคร มาลี จากตวับทต้นทางที่เป็นนางเอกของเรื่องจากตัวละครมิติเดียว (Flat Character) ให้กลายเป็นตัวละครหลายมิติ (Round Character) จากเดิมมาลีในวรรณกรรมซึ่ง เธอเป็นคนสวย น่ารักอ่อนโยน และขี้น้อยใจ มาลีในตวับทต้นทางรักสมัยมากจนยอมเสียสละทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง และหัวใจของเธอที่มีให้แก่ นายสมัย จึงนับว่า ตัวละครมาลีในตวับทต้นทางเป็นคนดี เช่นเดียวกับนายสมัยถ้าไม่รวมเหตุผลที่เธอปิดบังนายสมัยว่าเธอเคยแต่งงานแล้ว แต่ในตวับทปลายทาง ได้ทำการดัดแปลงตัวละครมาลีให้กลายเป็นผีอ้วนร่างยักษ์ที่วางอุบายหลอกให้นายสมัยไปแอบดูตนอาบน้ำ เพื่อที่จะได้เรียกร้องความรับผิดชอบจากนายสมัยและแต่งงานกัน มาลีในกา์ตูนรักสมัยจริงๆแต่ก็ต้องยอมใช้อุบายเพื่อให้ได้ตัวนายมา และเธอก็ขี้นใจสมัยอยู่บ่อยครั้งถึงแม้ว่าเธอจะรู้ว่าสมัยไม่เต็มใจ

2.3.3 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of Views)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.6 เรื่อง แม่จ๋า

ภาพที่ 52 ภาพจากเรื่อง แม่จ๋า

เสือเดชเป็นโจรที่ก่อความเดือดร้อนมามากมาย จนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจวางแผนจับกุมโดยมีแม่ของเขาคอยให้ความช่วยเหลือเพราะเธอต้องการให้ลูกยอมมอบตัวเพราะกลัวจะถูกวิสามัญ

ฆาตกรรม จนเสื่อเดซเข้ามาบดตัวต่อเจ้าหน้าที่อย่างง่ายดาย และร่วมเดินทางไปรับโทษตามกฎหมายภายในคืนที่ใกล้รุ่งเสื่อเดซได้บอกกับตำรวจว่าเขาตายแล้ว ทันใดนั้นร่างของเสื่อเดซก็เลือนหายไป สร้างความหวาดกลัวให้กับตำรวจเป็นอย่างมาก

6.6.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง แม่จ๋า สู่ละครโทรทัศน์

เสื่อเดซได้บุกเข้าไปปล้นทรัพย์และสังหารสามีของอดีตแฟนสาวของเขา จนถูกทางการตามจับตัวอย่างหนักมีตำรวจตายเพราะเสื่อเดซจำนวนมากมายในระหว่างการยิงต่อสู้กัน วันหนึ่งมีนายตำรวจคนหนึ่งอาสาวางแผนจับกุมเสื่อเดซโดยการไปขอให้แม่เสื่อเดซบอกให้ลูกยอมมอบตัว เพราะเขาทราบความบางอย่างว่าเสื่อเดซรักแม่มากและตอนนี้แม่ของเสื่อเดซกำลังป่วยหนัก ในที่สุดเสื่อเดซก็มาเยี่ยมแม่และยอมมอบตัวต่อเจ้าหน้าที่อย่างง่ายดาย และร่วมเดินทางไปรับโทษตามกฎหมายภายในคืนที่ใกล้รุ่งเสื่อเดซได้บอกกับตำรวจว่าเขาตายแล้ว ทันใดนั้นร่างของเสื่อเดซก็เลือนหายไป สร้างความสยของขวัญให้กับตำรวจเป็นอย่างมาก

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)
<div data-bbox="365 1056 534 1136" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: center;">การคงเดิม</p> </div> <p data-bbox="365 1144 503 1176">1.1 โครงเรื่อง</p> <p data-bbox="337 1192 1352 1507">คงโครงเรื่องเดิมจากบทประพันธ์ตัวบทต้นทางเป็นเรื่องราวของ การตามจับกุมเสื่อเดซใจผู้ร้ายจากจากตำรวจ 3 คนที่เข้าไปซุ่มอยู่ในบ้านแม่ของเสื่อเดซที่กำลังนอนป่วยอยู่เพื่อบีบให้เสื่อเดซปรารถนาคงใจ จนในที่สุดทางการก็ได้ตัวเสื่อเดซมาจากเสื่อเดซเป็นห่วงแม่ที่ป่วยจึงยอมให้จับโดยดี ในระหว่างการจับกุมเสื่อเดซของนั่งพักในกระท่อมร้างและพูดคุยเล่าเรื่องราวต่างๆของตัวเองจนในที่สุดเขาก็ได้บอกความจริงว่าเขาตายแล้ว โดยการแปลงร่างเป็นวิญญาณมีร่างดั่งแก้วใส จนตำรวจทั้งหมดวิ่งกระเจิงหนีไป</p> <p data-bbox="365 1535 613 1566">2.2 ฉากและบรรยากาศ</p> <p data-bbox="337 1583 1325 1677">คงฉากและบรรยากาศที่เป็นบ้านในชนบทจากตัวบทต้นทาง โดยการเล่าเรื่องผ่านภาพกระท่อมเก่าๆ ในชนบท การจุดตะเกียงในตอนกลางคืน เสียงจิ้งหรีดร้อง</p> <p data-bbox="365 1705 503 1736">2.3 แก่นเรื่อง</p> <p data-bbox="337 1753 1352 1896">คงแก่นเรื่องจากตัวบทต้นทางที่แสดงถึงความกตัญญูของเสื่อเดซที่ยอมให้ทางการจับกุม เพราะรักแม่ กลัวแม่ไม่สบายใจเพราะหากเสื่อเดซไม่ยอมมอบตัวแม่คงจะกลัวเขาถูกตำรวจจับตาย แก่นเรื่องที่คงไว้ได้เล่าเรื่องผ่านภาพเสื่อเดซคลานมาหาแม่พร้อมกับก้มกราบลงไปที่เท้าแม่</p>

ที่ป่วยไข้แล้วก็ร้องไห้บอกว่าลูกจะยอมมอบตัวแล้ว ประกอบกับการเพิ่มความเป็นดราม่าตรงที่แม่ของเสือเดชร้องไห้ใจที่ลูกยอมมอบตัว พร้อมเสียงขลุ่ยเศร้าๆ เพื่อให้สะท้อนอารมณ์

2.4 ตัวละคร

คงตัวละครหลักไว้หมด ไม่ว่าจะเป็น เสือเดช แม่เสือเดช และนำคนดูแล หมวดยรรยงค์ และเพื่อตำรวจ

2.5 ภาพศิลปะทางกฏตผี คงภาพศิลปะทางกฏตผีไว้จากตัวบทต้นทาง แต่เปลี่ยนอิริยาบถของเสือเดชตอนคืนร่างเป็นผีให้เป็นที่เห็น

ภาพที่ 53 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง แม่จ๋า มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ

ในละครโทรทัศน์ได้แปลงบทให้มีการฉากยิงปืนต่อสู้กันอย่างดุเดือด ในฉากที่ตำรวจปะทะกับเสือเดชในหลายๆครั้ง เป็นการโชว์ฉากการต่อสู้ด้วยอาวุธปืนที่ยิ่งกั้นดังสนั่นด้วยภาพและเสียง ซึ่งในบทประพันธ์เดิมไม่มีฉากการต่อสู้แต่อย่างใด

2.2 การตัดทอน

ตัดทอนฉากนกแสกบินสร้างความสยดสยองออกไป

2.3 การดัดแปลง

ดัดแปลงตัวละครเสือเดชในด้านบุคลิกภาพภายนอก จากเดิมตัวบทเสือเดชในบทประพันธ์เป็นโจรที่มีลักษณะเป็นโจรที่หมอมโหมเพราะหนีการจับกุมเป็นเวลาหลายวันแต่ยังคงมีจิตใจที่นักเลงอยู่ ให้กลายเป็นโจรที่มีร่างกายแข็งแรงบึกบึน โดยนำ วินัย ไกรบุตร มารับบทเป็นเสือเดชในเรื่องนี้ เพื่อให้ตัวละครของการเป็นโจรเป็นเสือที่เก่งกาจมีความชัดเจนมากขึ้น ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.6.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง แม่จ๋า สู่หนังสือการ์ตูน

ภาพที่ 54 ภาพจากการ์ตูนบรีอ ! น้ากลั้วก็ไมบ่อก ตอน แม่จ๋า

เสือเดชเป็นโจรที่กำลังถูกทางการตามจับตัว วันหนึ่งหมวด ยรรยง และทีมงานได้วางแผนจับกุมเสือเดชโดยให้แม่ขอเสือเดชช่วยขอร้อยให้ลูกชายยอมมอบตัว ในที่สุดเสือเดชก็มา แม่เสือเดชต่อว่าเรื่องที่ลูกเป็นโจรทำมาหากินไม่สุจริตต่างๆที่แกก็ใช้ของที่เสือเดชขโมยมาทุกอย่าง หลังจากนั้นเสือเดชก็ยอมมอบตัวโดยดี ในขณะที่เดินทางเสือเดชได้ขอให้ทางตำรวจพาเขาไปพักเหนื่อยที่กระท่อมหลังหนึ่ง ซึ่งภายในมีความสะอาดและสะดวกสบายข้าวของเครื่องใช้เพียบพร้อม เสือเดชบอกว่านี่คือกระท่อมวิวาท์เหาะมีไว้รับใช้ชายหญิงที่หนีตามกันมา ด้วยพฤติกรรมที่น่าสงสัยของเสือเดชจนทำให้ตำรวจเกิดความโมโห ทันใดนั้นเสือเดชได้กลายร่างเป็นผี ทำให้ตำรวจพากันหนีกระเจิง ในตอนจบหมวดยงและทีมงานได้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาว่าค่าน้ำเหลวเพราะถูกผีหลอก ทางผู้บังคับบัญชาได้บอกว่าเพียงแต่เสือเดชที่เป็นผีแต่แม่ของเสือเดชก็ตายมานานแล้วเช่นกัน ดังนั้นจึงเท่ากับว่าหมวดและทีมงานโดนผีหลอก2ทอด

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องหลักจากตัวบทต้นทางเอาไว้เฉพาะในส่วนของการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพยายามจะล้อมจับตัวเสือเดชอยู่ในบ้านที่แม่ของเสือเดชกำลังป่วยหนัก จนเสือเดชยอมออกมามอบตัวเพราะเป็นห่วงแม่ และในระหว่างการถูกจับกุมเสือเดชได้ขอพักระหว่างการเดินทางก่อนจะกลายร่างเป็นผีในกระท่อมร้าง

1.2 ตัวละคร

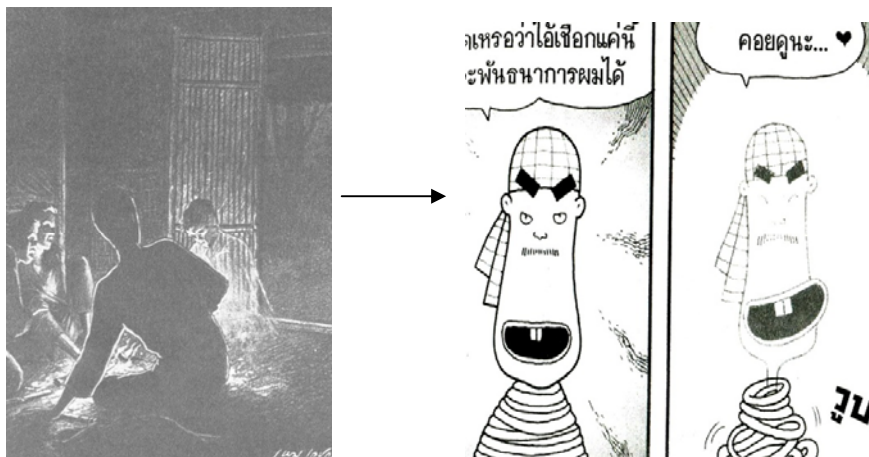
คงตัวละครหลักเอาไว้หมด ไม่ว่าจะ เป็น เสือเดช แม่เสือเดช หมวดยรรยงค์และเพื่อตำรวจ

1.3 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศในชนบทของตัวบทต้นทางเอาไว้ ตั้งชื่อของสถานที่โดยเล่าเรื่องผ่าน ภาพกระท่อมเก่าๆและคำบรรยายที่เขียนว่า ณ ต.กำแพงแสน จ.นครปฐม ซึ่งเป็นชื่อที่นักเขียน ระบุขึ้นมาใหม่

1.4 ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำลักษณะการแปลงกายเป็นผีของมาดัดแปลงให้เป็นภาพร่างกายจางๆเหมือนดังภาพ

ภาพที่ 55 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง แม่จ๋า มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

1.5 แก่นเรื่อง (Theme)

สอนเรื่องความกตัญญู เหมือนตัวบทต้นทาง จากการที่เสือเดชแม่จะเป็นโจรที่โหดเหี้ยมขนาด ไหนแต่ในท้ายสุดก็ยอมมอบตัวกับทางการเพื่อให้แม่สบายใจถึงแม้ว่าเขาจะกลายเป็นผีแล้วก็

ตาม

2.การสร้างใหม่

การดัดแปลง (Modification)

ในการ์ตูนได้ดัดแปลงนิสัยของตัวละครแม่เสือเดชจากเดิมที่เป็นหญิงชายผู้รักลูกแต่ก็มีจิตใจ ที่เป็นธรรมรู้สึกทั้งละอายใจและเสียใจที่ลูกเป็นโจร ให้กลายเป็น หญิงชราที่รู้ว่าลูกเป็นโจรมา นานแล้วและด่าทอลูกอยู่เสมอแต่แกก็ชอบใช้สิ่งๆที่เสือเดชขโมยมาอยู่ทุกครั้ง ในการ์ตูนเล่าเรื่อง ผ่านภาพที่แม่เสือเดชกำลังด่าลูกเรื่องเป็นโจรแต่แกก็ยังใส่กางเกงยีนรุ่น 501 ที่เสือเดชขโมยมา อยู่ และในตอนหลังเรื่องก็เฉลยว่าแม่ของเสือเดชก็เป็นผีเหมือนกัน

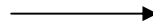
ดัดแปลงชื่อที่มัดตัวเสือเดชให้มัดหมดทั้งตัวราวกับเชือกมัดมอมมีเพื่อสร้างความ สนุกสนาน

ดัดแปลงกระท่อมร้างให้กลายเป็นกระท่อมแห่งป่าสาววิวาหะ สถานที่ซึ่งเตรียมไว้ให้กับชายหญิงที่หนีตามกันมาภายในมีความสะดวกสบาย ครบครัน ซึ่งเสียดศพาทำรวจที่กุมตัวเขาเข้าไปให้เกิดความมึนงงก่อนที่จะหลอกลอน

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

การถ่ายโยงจากสื่อโทรทัศน์

นำเครื่องแต่งกายของเสียดศพในโทรทัศน์มาใช้ สังเกตจากผ้าโพกหัวใจที่มีลักษณะเหมือนกันนำอาวูบีนในละครโทรทัศน์มาคงไว้

ภาพที่ 56 การนำเสื้อผ้าของตัวละครเสียดศพเรื่อง แม่จ๋า สูตัวละครเสียดศพในหนังสือการ์ตูน

6.7 เรื่อง เหมมาโทษ

ภาพที่ 57 ภาพจากเรื่อง เหมมาโทษ

ดวงวิญญาณอาฆาตกลุ่มหนึ่งรอคอยจะเอาชีวิตสมพงษ์ วันหนึ่งสมพงษ์ได้ขับรถพาเพื่อนๆ ที่ทำงานไปเที่ยวทะเลที่ศรีราชา แต่ในระหว่างการเดินทางสมพงษ์มีอาการตัวสั่นขวัญผวาเกิดเหตุการณ์แปลกๆ และเกือบทำให้รถเกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง เช่น เกือบทำรถจะพุ่งชนราวสะพาน เจอนกตัวใหญ่บินตัดหน้ามา จนนพขออาสาขับรถแทน และในระหว่างทางขากลับดวงวิญญาณคู่กรณีได้ปรากฏตัวและมุ่งจะเอาชีวิตคนในรถทั้งคันซึ่งสมพงษ์รู้ว่าดวงวิญญาณทั้งหมดจ้องจะล้างแค้นเขาเพราะเขาเคยขับรถพาคนเหล่านี้ไปตายแต่เขารอดอยู่คนเดียวและเหมาโทษว่าเขาไม่ได้เป็นคนขับ แต่แล้วในท้ายสุดคุณนพก็อาสาขับรถแทนสมพงษ์จึงทำให้คณะเดินทางก็สามารถเอาชีวิตรอดกลับมายังกรุงเทพฯ ได้ถึงแม้ว่าจะเฉียดตายก็ตาม

6.7.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *เหมาโทษ* สู่ละครโทรทัศน์

สมพงษ์ได้รับคำสั่งจากหัวหน้าให้เป็นคนขับรถพาเพื่อนพนักงานไปเที่ยวที่ศรีราชา ในระหว่างทางสมพงษ์มีอาการแปลกๆ ออกสั่นขวัญผวาจนคุณนพต้องอาสาขับรถแทน ในระหว่างทางสมพงษ์ได้สารภาพความผิดที่เขาเคยขับรถพาเพื่อนไปตายและเหมาโทษว่าเขาไม่ได้เป็นคนขับให้คุณนพฟัง ในการเดินทางกลับ ดวงวิญญาณอาฆาตได้รอที่จะหลอกหลอนสมพงษ์ อาทิ แปลงร่างเป็นศพและลุกยืนขึ้นมาลอยขึ้นไปยืนบนต้นไม้ ประกอบกับผีนักยกษ์ที่บินชนรถทำเอากลุ่มขณะเดินทางเกือบตายแต่ในท้ายสุดก็รอดตายกลับมาถึงยังกรุงเทพฯ ได้

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
1. การคงเดิม	
1.1 โครงเรื่อง	คงโครงเรื่องจากตัวบทต้นทางไว้ ในเรื่องราวของคณะเดินทางกลุ่มหนึ่งที่เดินทางไปเที่ยวทะเลที่ศรีราชา ในระหว่างการเดินทางสมพงษ์คนขับรถมีอาการแปลกๆ จนเกือบขับรถพุ่งชนราวสะพาน จนนพต้องอาสาเป็นคนขับรถเองในระหว่างการเดินทางกลับมีเหตุการณ์สยดสยองเกิดขึ้นมากมาย อาทิ มีนักยกษ์บินตัดหน้ารถ ตลอดจนดวงวิญญาณกลุ่มหนึ่งที่ยื่นรอทวงแค้นสมพงษ์อยู่ตรงข้างทาง เพราะเขาเคยขับรถพาคนเหล่านี้ไปตายแต่เขารอดอยู่คนเดียวและเหมาโทษว่าเขาไม่ได้เป็นคนขับ
1.2 ตัวละคร	คงตัวละครหลักไว้ 2 คน ได้แก่ สมพงษ์ คุณนพ

1.3 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากบรรยากาศในส่วนของเส้นทางการเดินทางในเวลากลางคืน ให้มีความมืดวังเวงตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง

1.4 แก่นเรื่อง

คงแก่นเรื่องเดิมจากตัวบทต้นทาง ที่สอนเรื่องของการที่คุณค่าของมนุษย์ในการพูดความจริง การพูดเหมาโทษคนอื่นนับเป็นสิ่งที่เลวร้ายนำมาสู่ตัว

1.5 มุมมองการเล่าเรื่อง

คงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator)

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ

เพิ่มเหตุการณ์ตอนต้นเรื่อง (Exposition) ในเหตุการณ์ที่หมดคูไฟยับซีได้ทำนายดวงชะตาของสมพงษ์และเพื่อนๆก่อนที่จะเดินทางไปทะเลจะต้องพบกับเหตุร้ายหรือตายกันหมดทุกคน แต่สมพงษ์ไม่เชื่อแต่อย่างใด

2.2 การดัดแปลง

ในละครโทรทัศน์ได้ดัดแปลงฉากที่มีศพนอนตายอยู่กลางถนน ลูกยืนขึ้นมาจ้องหน้าคนในรถด้วยเทคนิคการแต่งหน้าศพ เทคนิคการทำศพให้เปื้อนเลือดอย่างน่าสยดสยอง และยังทำให้ผีเหล่านั้นลอยขึ้นไปอยู่บนต้นไม้สูงได้ พร้อมเสียงที่ตะโกนมาด้วยความโหยหวน รวมทั้งดัดแปลงฉากนกยักษ์บินที่บินชนรถให้มีดวงตาสีแดงด้วยคอมพิวเตอร์กราฟิก

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเดิมที่เป็นแบบเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.7.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *เหมาโทษ* สู่หนังสือการ์ตูน

ภาพที่ 58 ภาพจากการ์ตูนบรีอ! *น่ากลัวก็ไม่บอก* ตอน *เหมาโทษ*

สมพงษ์ได้พาเพื่อนไปเที่ยวที่ทะเลศรีราชาในระหว่างทางสมพงษ์จึงมีอาการตัวสั่นผวาแปลกๆ จนเกือบขับรถตกข้างทาง จนคุณนพได้อาสาขับรถแทนในระหว่างทางสมพงษ์ได้สารภาพความจริงให้กับคุณนพฟังว่า ที่เขามีอาการหวาดกลัวเพราะเขาเคยขับรถพาคนไปตายแถวนี้และเขาก็เหมาโทษว่าคนอื่นเป็นคนขับ สมพงษ์ถูกคุณนพต่อว่าเกี่ยวกับความผิดมากมาย และทันใดนั้นก็มีส่วนช่วยเช็กชื่อออกมาขึ้นโบกรถพร้อมกับกลายเป็นผี คุณนพมีใจที่กลัวหารพุงชนผีไป และยังมีผีที่โผล่ขึ้นมาจากถนนอีก คุณนพมีใจที่กลัวหารพุงชนผีไปอีกครั้งแต่คราวนี้ไปเจอเอารถบดถนน ประสานงานกันจนตายทั้งคันยกเว้น คุณนพผู้ซึ่งเป็นคนขับซึ่งเขาก็ได้ให้การเหมาโทษว่าเขาไม่ได้ขับ สมพงษ์เป็นคนขับรถพาคนไปตายเช่นกัน

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;">1. การคงเดิม</div> <p>1. โครงเรื่อง</p> <p>คงโครงเรื่องตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางไว้ ในเรื่องราวของสมพงษ์และคุณนพที่ได้พาเพื่อนๆ ไปเที่ยวทะเลในระหว่างทางเขาก็มีอาการแปลกเมื่อได้พบกับผีกลุ่มหนึ่งที่ขึ้นรถทวงค่านเขาอยู่ เพราะเขาเคยขับรถพาคนเหล่านี้ไปตายแต่เขารอดอยู่คนเดียวและเหมาโทษว่าเขาไม่ได้เป็นคนขับ</p> <p>2. ฉากและบรรยากาศ</p>

คงจากเส้นทางการเดินทางไว้โดยการสื่อเป็นป้ายข้างทางว่า อ.ศรีราชา SRI RACHA 40 กิโลเมตร
คงรถโพลีกเอาไว้

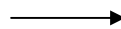

3.ตัวละคร

คงตัวละครหลักเอาไว้ ได้แก่ สมพงษ์ และคุณนพ

4.ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำภาพศิลปะทางภูตผีสร้างเป็นฉากหนึ่งในการ์ตูน

ภาพที่ 59 การถ่ายโยงภาพประกอบเรื่อง "เหมาโทษ" สู่นั่งสื่อกำตูน

2.การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

ได้เพิ่มสาวนักเรียนนอกหนึ่งในกลุ่มคณะการเดินทางที่ไป เธอถอดเสื้อในรถเนื่องจากอากาศเมืองไทยร้อน จนเป็นเหตุให้สมพงษ์ตกตะลึงจนทำให้ขับรถชนต้นไม้พาเพื่อนไปตายยกเว้นตนเอง

2.2 การตัดทอน(Reduction)

ตัดทอนฉากทะเลออกไป

2.3การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงโครงเรื่องจากเดิมที่กลุ่มผีเพียงแคว่มาทวงแค้นในท้ายสุดสมพงษ์และคณะเดินทางก็รอดตายกันหมดทั้งคืน แต่ในการ์ตูนกลุ่มผีมีตามมาหลอกให้ถึงตายด้วยการแปลงกายเป็นรถบดถนน

ดัดแปลงตัวละครคุณนพจากเดิมที่เป็นคนตรงไปตรงมารักความยุติธรรม ให้กลายเป็น คนที่ตรงไปตรงมารักความยุติธรรมในตอนแรกที่เขาได้กล่าวตำหนิสมพงษ์หลังจากที่สมพงษ์เล่าความจริงให้ฟังว่า การที่เขามีอาการแปลกๆเพราะหวาดกลัวความทรงจำในอดีตที่เขาเคยเหมาโทษคนตายว่าเป็นคนขับไมโซ่เขาขับ คุณนพเลยโมโหกล่าวตำหนิสมพงษ์ไปว่า

คุณนพ : “ไม่โกธไม่ได้หรอก ตัวเองทำผิดพลาดเองดันไปเหมาโทษไปที่คนที่เขาไม่รู้อิโนะอิเหน่ด้วยเนี่ยนะ...ทำไมเอ็งถึงได้เป็นคนสารเลวขนาดนี้วะ..สมพงษ์”

หลังจากที่ตอนหลังคุณนพอาสาขับรถเองและโดนผีที่มาทวงแค้นสมพงษ์หลอกจนตัวเองโมโหคิดจะขับรถชนผี แต่ผีดันกลายเป็นรถบดถนนจนทำให้รถชนกันอย่างแรงมีคนตายทั้งคนรวมทั้งสมพงษ์ยกเว้นคุณนพที่รอด คุณนพเลยให้การในตอนจบว่า

คุณนพ : “ค...ครับ...นี่แหละครับคนขับ มันชื่อสมพงษ์อัย ! ไอนี่มันบ้าดีเดือดครับ คุณตำรวจคิดดู มันเหยียบร้อยกว่า เข้าโค้งไม่มีเบรก เจออะไรขวางหน้า หมูหมาไก่มันชนหมด แถมกินเหล้ามา ผมจะขับแทนมันก็ไม่ยอม” ซึ่งเป็นการหักมุมในตอนจบที่ในท้ายสุดคุณนพที่เป็นคนดีก็เหมาโทษคนอื่นเขาเหมือนกันตามแบบสมพงษ์

มุมมองการเล่าเรื่อง

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.8 เรื่อง น้ำมันผีพราย

ภาพที่ 60 ภาพจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพราย

เป็นเรื่องราวของนายแจ้เจ้าของร้านเหล้าโรงยาตองที่ได้เล่าถึงประสบการณ์ความน่ากลัวของน้ำมันผีพรายที่เขาได้เจอมาให้กับคอสุราในร้านฟัง นายแจ้เล่าว่าเขาเคยติดน้ำมันพรายใส่สาวสวยคนหนึ่งชื่อ"น้อย"จนเธอตกเป็นภรรยาของเขาและหนีตามกันไปภายในเวลาอันรวดเร็ว หลังจากนั้นก็อยู่กับใคร่กันดีมาตลอด แต่ในภายหลังภรรยาของเขาก็มีอาการแปลกๆ จนเธอตั้งตนเองเป็นเจ้าแม่จอมขมังเวทย์อยู่นาน 2 เดือน ในที่สุดเธอก็ตายไปเอง เวลาต่อมานายแจ้รู้สึกว่าเขาได้ติดตามเขาอยู่ตลอดเวลา ในคืนวันหนึ่งที่ฝนตกหนักเขาเห็นน้อยยืนเอาผ้าคลุมหัวอยู่ที่หน้าบ้าน ซึ่งเป็นภาพที่น่ากลัวที่ทำให้เขายังจดจำและหวาดกลัวอยู่ตลอดมา

6.8.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพรายสู่ละครโทรทัศน์

เรื่อง น้ำมันผีพราย

นายแจ้ได้เล่าถึงประสบการณ์ความน่ากลัวของน้ำมันผีพรายที่เขาได้เจอมาให้กับคอสุราในร้านฟังว่า เขาเคยติดน้ำมันพรายใส่ตัวแม่น้อยสาวสวยตรงทำน้ำ จนเธอได้กลายเป็นคนรักของเขาในวันนั้น ต่อมาหลังจากอยู่กับแม่น้อยก็ตั้งตัวเป็นเจ้าแม่จนน้ำเหลืองในตัวเน่าตายในที่สุด ขณะที่นายแจ้ได้เล่าเรื่องอยู่นั้น มีคุณหมอตานหนึ่งฟังมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้และได้ฟังการสนทนาถึงอำนาจของน้ำมันผีพรายอยู่บ่อยครั้ง คนในวงเหล้าคิดว่าคุณหมอกคงจะไม่เชื่อเรื่องแบบนี้เป็นแน่แต่หารู้ไม่ว่าเบื้องหลังคุณหมอกก็เคยใช้น้ำมันพรายจนถูกผีแพนสาวเดินตามอยู่ทุกขณะเช่นกัน

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องไว้ในส่วนของ นายแจ้ได้น้ำมันพรายมาจากพ่อที่เป็นสัปเหร่อแล้วไปติดใส่สาวคนหนึ่ง จนได้มาเป็นภรรยาแล้วตอนหลังเธอก็บ้าและตายในท้ายสุด แต่วิญญาณเธอก็ยังวนเวียนมาหาเขาอยู่

ในละครโทรทัศน์เน้นการคงพิธีกรรมการทำน้ำมันผีพราย โดยการโซวขึ้นตอนการทำน้ำมันผีพรายตามตัวบทต้นทาง จากประโยคในต้นทางที่กล่าวว่า “การจะเอาน้ำมันผีก็คือ พระท่านจ้ำวานสัปเหร่อแอบขุดผีตามหลุม ตัดหัวผีมาเอาได้ลงคางผี น้ำมันในสมองจะละลายไหลมาใส่ที่รอง พอได้น้ำมันแล้วแกก็จะคืนหัวศพให้พ่อผมเผาจนไหม้ตามเดิม แกก็เอาน้ำมันไปนั้นไปเข้าพิธีผสมเครื่องหอม เช่นน้ำมันจันทร์ ” ในละครโทรทัศน์เล่าผ่านภาพทั้งหมดโดยมีคำอธิบายเพียงไม่กี่ประโยคและ โซวการทำหุ่นหัวศพที่น่ากลัว

1.2 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากบ้านเหล่าโรงยาตองไว้ และฉากฝนตก

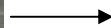
1.3 ตัวละคร

คงตัวละครหลักไว้ อาทิ นายแจ้ แม่น้อย และกลุ่มคอสุรา

1.5 แก่นเรื่อง

คงแก่นเรื่องตามต้นทางไว้ว่า การใช้น้ำมันพลายจะมีสุขเพียงชั่วครู่ แต่ทุกข์แสนสาหัส

1.6 ภาพศิลปะทางภูตผี

ภาพที่ 61 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพราย สู่วีดิทัศน์

2.การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extention)

เพิ่มตัวละครคุณหมอมือที่เข้าไปอยู่และรักษาคนไข้ภายในบ้าน คุณหมอมือจะเป็นตัวละครที่เดินไปเดินมาอยู่ในเรื่องแล้วบังเอิญไปพบกับเรื่องราวของน้ำมันผีพรายผ่านจากกลุ่มคอสุรา ถึงแม้ว่าคนในวงสุราจะคิดว่าคุณหมอมือคงไม่ได้สนใจอะไรกับเรื่องน้ำมันผีพรายที่อาจเป็นเรื่องเหลวไหลสำหรับคุณหมอมือที่เป็นตัวแทนของความเป็นวิทยาศาสตร์ แต่ละครโทรทัศน์ได้เล่าเรื่องให้คุณหมอมือมีหน้าที่เคร่งเครียดทุกครั้งเวลาฟังเรื่องแบบนี้เพราะเบื้องหลังคุณหมอมือก็ถูกวิญญาณผีสาวเดินตามหลังอยู่ทุกฝีก้าวเหมือนกัน

2.2 การตัดทอน (Reduction)

ตัดทอนฉากที่นายแจ้พาภรรยาไปหาหมอออกไป

2.3 การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงฉากที่นายแจ้ติดน้ำมันพรายใส่แม่้อยจากเดิมนายแจ้จะติดใส่แม่้อยที่สถานีรถไฟ ให้เป็นมาติดใส่ที่ท่าเรือ เพื่อสร้างฉากต่อมาให้ทั้งสองคนนั่งเรือดวนมองตากันอย่างหวานซึ้ง ในบทประพันธ์นายแจ้ติดน้ำมันผีพรายใส่สาวตรงน้องเพราะหากติดใส่แขนกลัวเธอจะรู้ ในละครโทรทัศน์จะติดใส่ไปเลยที่แขน

ดัดแปลงตอนจบของเรื่องจากเดิม นายแจ้ได้กลับตัวกลับใจนำน้ำมันพรายไปเผาที่เตาไฟในวัด ในละครโทรทัศน์น้ำมันพรายของนายแจ้กลับมีคนขโมยไป

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเดิมที่เป็นแบบเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.8.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพราย สู่นั่งสื่อการ์ตูน

ภาพที่ 62 ภาพจากการ์ตูนปริทัศน์! นักลวกก็ไม่บอกตอน น้ำมันผีพราย

นายแจ้ได้เล่าถึงประสบการณ์ความน่ากลัวของน้ำมันผีพรายที่เขาได้เจอมาให้กับคอบคอร้านฟังกวี่ เขาเคยดีดน้ำมันพรายใส่ตัวแม่่น้อยสาวสวยที่เดินผ่านจนเธอตกหลุมรักเขาโดยทันที ต่อมาหลังจากอยู่กินกันแม่่น้อยก็คลุ้มคลั่งและตายไป หมอพื้นบ้านบอกว่าเธอตายเพราะมีสิ่งเป็นพิษปะปนอยู่ในเลือด ต่อมานายแจ้คิดจะนำน้ำมันผีพรายไปดีดใส่คนอื่นอีกแต่กลับถูกผีแม่่น้อยตามมาหลอกหลอนเสียก่อน จึงทำให้เขาสำนึกผิดโยนน้ำมันพรายทิ้งลงคลองไป นายแจ้โล่งใจที่ได้กำจัดน้ำมันพรายทิ้งไปซะ แต่นายแจ้ลืมไปว่าวันนี้มีงานที่วัดน้อยพวกแม่่ครัวจะต้องมาอาบน้ำในคลองก่อนนอน จึงเป็นเหตุให้สาวแม่่หลายคนบุกขึ้นมารุมขืนใจนายแจ้ถึงในบ้านอย่างน่าอนาถ ต่อมาหลังจากที่นายแจ้เล่าจบได้มีผีที่นายแจ้เลี้ยงไว้มาเสิร์ฟอาหารกลุ่มคอบคอบแจ้จึงตกใจวิ่งหนีไป

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
การคงเดิม	<p>1.1 โครงเรื่อง (Plot)</p> <p>คงโครงเรื่องไว้ในเรื่องราวของ นายแจ้ที่ได้เล่าประสบการณ์สยองขวัญเกี่ยวกับน้ำมันพรายให้กับคอบคอบในร้านฟังกวี่ ว่าเขาเคยใช้น้ำมันพรายดีดใส่ผู้หญิงคนหนึ่งจนได้มาเป็นภรรยาและเธอก็ตายในท้ายสุด พร้อมกับดวงวิญญาณที่ตามหลอกหลอนเขาอยู่เรื่อยมา</p>

คงวิธีการทำน้ำมันผีพราย โดยสื่อผ่าน ภาพและเล่าด้วยตัวอักษรเขียนบรรยาย

1.2 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากร้านเหล้าโรงยาของเอาไว้

1.3 ตัวละคร

คงตัวละครหลักเอาไว้ 2 คน ได้แก่ นายแจ้ และแม่น้อย

1.4 แก่นเรื่อง

คงแก่นเรื่องจากตัวบทต้นทางที่สอนว่า การใช้น้ำมันพรายทำเสน่ห์จะสุขเพียงชั่วครู่ ทุกข์แสนสาหัส

1.5 ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำภาพผีจากบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง มาดัดแปลงเป็นฉากการหลอกหลอนในการ์ตูน

ภาพที่ 63 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง น้ำมันผีพราย มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

1.6 โครงเรื่อง

คงการเล่าเรื่องจากบุคคลที่หนึ่ง(The First -Person Narrator) ตามวรรณกรรมเรื่องสั้น

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

เพิ่มตัวละครที่นายแจ้เลี้ยงไว้ให้มาหลอกกลุ่มคอเหล้าจนวังหนีแตกกระเจิง

2.2 การตัดทอน (Reduction)

ตัดทอนเหตุการณ์ในส่วนของแม่น้อยที่ตั้งตนเองเป็นเจ้าแม่ก่อนที่จะตาย

2.3 การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงตัวละครนายแจ้ จากตัวบทต้นทางที่พอแม่น้อยได้ตายไปแล้วก็สำนึกผิด ให้กลายเป็นพอแม่น้อยได้ตายไปแล้วก็ไม่รู้สึกเสียใจอะไร รอคอยให้ศพเนาพอเหมาะจึงจะไปชุดขึ้นมาทำพิธีแต่พอนายแจ้ไปที่หลุมฝังศพแม่น้อยกลับหนีออกจากหลุมทำเป็นคนยื่นคลุมผ้าอยู่ พอนายแจ้เข้าไปใกล้ๆจึงเปิดผ้ามาหลอกหลอนด้วยรูปลักษณะที่น่าเกลียดน่ากลัว

ดัดแปลงเหตุการณ์ตอนจบจากตัวบทต้นทางที่นายแจ้ได้นำน้ำมันผีพรายไปเผาในเตาไฟของวัด ให้กลายเป็นนายแจ้เอาน้ำมันผีพรายไปโยนทิ้งลงคลองจนเป็นเหตุให้พวกแม่ครัวที่มาอาบน้ำ พวกนี้ต้องมนต์ของน้ำมันผีพราย บุกเข้ามารุมขี้นใจนายแจ้อย่างน่าเวทนา

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเดิมที่เป็นแบบเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.9 เรื่อง หลบภัยทางอากาศ

ภาพที่ 64 จากบทประพันธ์เรื่อง หลบภัยทางอากาศ

สุพจน์ข้าราชการไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีชีวิตประจำวันนอกจากจะทำงานแล้ว เขายังต้องคอยหลบระเบิดอยู่เสมอ วันใดที่มีระเบิดลงคนจะวิ่งมาหลบภายในหลุมหลบภัย นอกจากคนธรรมดาแล้วยังมีผีที่ถูกระเบิดตายก่อนหน้านี้อาหลบและคอยหลอกหลอนผู้คนด้วย ดังนั้น นายสุพจน์จำต้องไปหลบภัยนอนค้างบ้านเพื่อนที่นอกชานเมือง วันหนึ่งสุพจน์กลับบ้านช้า เรือโดยสารจึงหมดแต่ผู้หญิงคนหนึ่งชื่อว่า แม่แย้ม อาสาพายเรือรับส่งเขากลับบ้านโดยไม่คิดค่าจ้างหลายครั้ง ซึ่งสุพจน์ได้ทราบภายหลังว่าแม่แย้มได้เสียชีวิตมานานแล้ว

6.9.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *หลบภัยทางอากาศ* สู่ละครโทรทัศน์

นักข่าวคนหนึ่งกำลังถ่ายภาพและหาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่สองในงาน นิทรรศการห้องแสดงภาพ เขาได้พบกับสุพจน์ซึ่งสุพจน์ได้เล่าเรื่องราวการผจญภัยในอดีตของเขา ให้กับนักข่าวคนนั้นฟังว่า ในสมัยก่อนเขาเป็นเพียงข้าราชการชั้นผู้น้อยช่วงที่ระเบิดลงบ่อยๆเขา จำต้องย้ายไปอยู่กับเพื่อนที่ย่านชานเมือง วันหนึ่งเขากลับบ้านช้าจนทำให้เรือยนต์หมด เขาเกือบจะหมดหวังที่จะกลับบ้านแต่ทันใดนั้นได้มีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อว่า แม่แย้ม อาสาพายเรือรับส่ง เขากลับบ้านหลายครั้ง ซึ่งเขาหลงรักแม่แย้มมาตั้งแต่แรกพบ ต่อมาเขาก็ทราบว่าแม่แย้มได้ตายไป นานแล้วผู้หญิงที่พายเรือก็คือผีแม่แย้ม เรื่องราวที่สุพจน์ได้เล่าสร้างความตกตะลึงให้กับ นักข่าวเป็นอย่างมาก ทันใดนั้นสุพจน์ก็ได้กลายเป็นผีพร้อมทั้งคนที่มาในงานนิทรรศการทุกคน ก็ได้กลายเป็นผีเช่นกัน สร้างความหลอกหลอนให้กับนักข่าวอย่างแสนสาหัส

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องของสุพจน์ข้าราชการชั้นผู้น้อยที่ไปเจอผี 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เจอผีในหลุมวิ่งขึ้นมาเล่น ลูกระเบิดที่ถูกรั้งมา ครั้งที่ 2 เจอผีแม่แย้ม เธอแปลงกายมาเป็นหญิงสาวใส่ผ้าคลุมหน้าอาสาพายเรือพาสุพจน์ไปส่งที่บ้านแถวชานเมือง

1.2 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศกรุงเทพฯในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองไว้อย่างครบถ้วน ในละครโทรทัศน์ตั้งใจที่จะใช้ Special effect ของเครื่องบินรบที่ทิ้งระเบิดมายังเมืองกรุง ด้วยภาพ

เครื่องบินที่บินโฉบไปโฉบมา ประกอบกับเสียงอาวุธปืนเสียงระเบิดที่ดังสนั่น รวมทั้งบรรยากาศที่มีผู้คนบาดเจ็บล้มตาย มีพยาบาลเดินไปเดินมาอยู่ข้างทาง

คงจากการพูดคุยระหว่างการทำกายภาพบำบัดของสุพจน์และแม่น้อย ในละครโทรทัศน์ถ่ายทำในคลองแคบๆ ในบรรยากาศที่เงียบเหี่ยววังเวง การพูดคุยแนะนำตัวระหว่างกันจึงทำให้ได้ยินเสียงชัด ฟังแล้วน่าวังเวง

คงจากบ้านสวนริมคลองซึกพระ

1.3 ตัวละคร

คงตัวละครหลักที่สำคัญเอาไว้ อาทิ สุพจน์ และเพื่อนข้าราชการ แม่น้อย สมาชิกในบ้านแถบชานเมืองที่สุพจน์อาศัยอยู่ผู้ซึ่งบอกความจริงแก่สุพจน์ว่า แม่น้อยได้ตายแล้ว

1.4 สัญลักษณ์พิเศษ

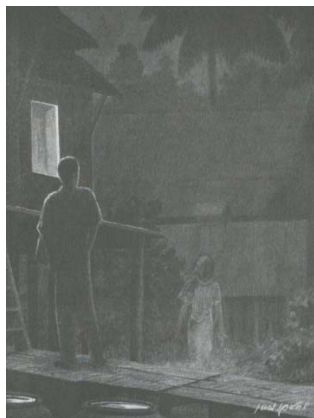
คงผ้าคลุมหัวของแม่น้อยเอาไว้ตามบทประพันธ์

1.5 แก่นเรื่อง

คงแก่นเรื่องไว้ตามบทประพันธ์ที่สอนว่า อย่ามัวแต่โอเอเพิลิตเพิลินกับการดื่มเหล้า จนลืมกลับบ้านกลับช่องเพราะอาจจะทำให้มีเรื่องเดือดร้อนตามมา อย่างเช่น ในกรณีที่สุพจน์ที่มัวแต่ดื่มเหล้าจนเดินทางไปที่ทำเรือข้ามเรือโดยสารหมด

1.6 ภาพศิลปะแนวภูตผี

นำภาพประกอบมาดัดแปลงสร้างเป็นฉาก/สถานที่หนึ่งในละครโทรทัศน์

ภาพที่ 65 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *หลบภัยทางอากาศ* มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

2. การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

เพิ่มเรื่องราวในส่วนของตัวละครนักข่าวที่ไปหาข้อมูลและถ่ายภาพในห้องแสดงภาพสงครามโลกครั้งที่สองจนไปเจอสุพจน์ที่เป็นผีและคนในห้องแสดงภาพทั้งหมดก็เป็นผี ซึ่งจากการขยายความทำให้ละครโทรทัศน์จับแบบหักมุม

2.2 การตัดทอน (Reduction)

ในบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง แม่น้อยนางเอกของเรื่องถึงแม้ว่าเธอจะเป็นสาวสวยแต่เธอมีชาติที่พิการข้างหนึ่ง ในละครโทรทัศน์ตัดความพิการนั้นทิ้งไป แม่น้อยจึงเดินไปมาได้อย่างปกติ

2.3 การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงเรื่องราวในส่วนของสุพจน์กับแม่น้อย จากเดิมสุพจน์ได้เจอกับแม่น้อยเป็นครั้งแรกตอนพายเรือมารับและสุพจน์ก็ไม่ได้คิดอะไร แต่ในละครโทรทัศน์ดัดแปลงให้สุพจน์ได้เจอแม่น้อยและเดินสวนกันไปมาในตลาดอยู่นานแล้วและสุพจน์หลงก็หลงรักแม่แย้มมาตั้งแต่แรกพบ ในละครโทรทัศน์ถ่ายทอดออกมาจาก การมองตาอันหวานซึ่งของตัวละครประกอบกับบทเพลงที่เป็นท่วงทำนองแห่งความรัก

2.4 มุมมองการเล่าเรื่อง

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.9.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *หลบภัยทางอากาศ* สู่หนังสือการ์ตูน

สุพจน์ข้าราชการหนุ่มต้องหลบภัยจากระเบิดมาอาศัยอยู่กับเพื่อนที่ซานเมือง เขาได้เจอกับแม่น้อยแถวสวนข้างบ้าน สุพจน์หลงรักแม่น้อยตั้งแต่แรกพบ วันหนึ่งขณะที่เขากำลังดื่มเหล้ากับเพื่อนเกิดระเบิดลงมาในย่านนั้น สุพจน์จึงวิ่งหนีเขาไปหลบในหลุมหลบภัย เขาเจอกับยายคนหนึ่งซึ่งเป็นผีแปลงมาทำให้เขาตกใจอย่างหนักเขาจึงกระโดดหนีไปตกในเรือของแม่น้อยพอดี แม่น้อยอาสาไปส่งสุพจน์ ที่บ้านโดยการพายเรือที่เขามั่นสุดโหดราวกับการพายเรือผจญภัยในกระแสน้ำ น้ำตกทำให้สุพจน์เกือบหัวใจวายตาย แต่ในที่สุดแม่น้อยก็พาสุพจน์กลับบ้านอย่างปลอดภัย ต่อมาสุพจน์ก็ได้รู้ความจริงว่าแม่น้อยตายเป็นผีไปนานแล้วเขาจึงตกใจมากเป็นลมตกลงไปในน้ำ

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องของสุพจน์ข้าราชการชั้นผู้น้อยที่ไปเจอผี 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เจอผีในหลุมวังขึ้นมาเล่น ลูกกระเบิดที่ถูกทิ้งมา ครั้งที่ 2 เจอผีแม่แยม เธอแปลงกายมาเป็นหญิงสาวใส่ผ้าคลุมหน้าอาสาพายเรือพาสุพจน์ไปส่งที่บ้านแถวชานเมือง

1.2 ฉากบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองไว้อย่างครบถ้วน ฉากเครื่องบินทิ้งระเบิด ฉากบ้านในสวนริมคลองซักพระ

1.3 ตัวละคร

คงตัวละครหลักๆเอาไว้ อาทิ สุพจน์ข้าราชการหนุ่มชั้นผู้น้อย แม่แยม

1.4 ภาพศิลปะแนวภูตผี

ภาพที่ 66 การยืมภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *หลบภัยทางอากาศ* มาเป็นฉากในหนังสือการ์ตูน

1.5 มุมมองการเล่าเรื่อง

คงมุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) ตามวรรณกรรมเรื่องสั้น

2. การสร้างใหม่

2.1 การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงเหตุการณ์ที่แม่แยมพายเรือไปส่งสุพจน์จากเดิมที่พายไปส่งแบบธรรมดา ในการ์ตูนจะสร้างความตลกโดยการให้แม่แยมพายเรืออย่างรวดเร็ว เมามันราวกับการพายเรือผจญภัยในกระแสน้ำวนที่อันตรายทำให้สุพจน์เกือบหัวใจวายตาย

610. เรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป

ภาพที่ 67 ภาพจากเรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป

ปรีชาชายหนุ่มผู้ทำงานอยู่ในโกดังเก็บของเก่า มีหน้าที่คอยดูแลรักษาวัตถุโบราณทุกชิ้นที่ถูกนำเข้ามาเพื่อเตรียมขาย วันหนึ่งมีรูปปั้นสตรีโบราณชิ้นหนึ่งได้ถูกนำเข้ามา ซึ่งภายในรูปปั้นนั้นมีดวงวิญญาณของหญิงสาวสิงอยู่ นายห้างเจ้าของโกดังและคนงานทุกคนต่างลงความเห็นว่าแม้รูปปั้นสตรีชิ้นนี้ดูเก่าแก่แต่ดูหา มีความสวยงาม ด้วยฝีมือการปั้นอันหยาบๆ คงยากที่จะต้องตาถูกค้าและถูกจำหน่ายออกไป ในคืนนั้นหลังจากที่ปรีชาเลิกงานแล้วเข้านอนเขาก็ได้ฝันเห็น สาวสวยแต่งตัวโบราณมีบุคลิกภาพอันสง่างามเข้ามาหาเขาด้วยความเสน่หา

วิญญาณของหญิงสาวได้เล่าความจริงให้ปรีชาฟังว่า ปรีชา คือ กายานคนรักของเธอในอดีตชาติ กายานเป็นมหาตมเล็กส่วนเธอเป็นมเหสีของเจ้าผู้ครองนครเขมร ทั้งสองรักกันแต่ถูกกีดกันและไม่สมหวังในความรัก กายานจึงชดเชยความรู้สึกด้วยการปั้นรูปปั้นของเธอขึ้นมาด้วยความรัก เขามานอนกอดทุกวันทุกคืน เมื่อทั้งสองตายลง วิญญาณของเธอจึงเข้าไปสิงอยู่ในรูปปั้นเพื่อรอวิญญาณของกายานให้ไปพบกัน ต่อมากายานจึงได้มาเกิดเป็นปรีชาในชาตินี้ ส่วนนางไม่สามารถรอดไปเกิดได้เพราะรูปปั้นถูกฝังอยู่ใต้ดิน

หลังจากปรีชาหลังจากได้รู้ความจริงทั้งหมด เขามีความสุขมากที่ได้อยู่กับผู้หญิงที่เขารักและภาวณาไม่ให้รูปปั้นนั้นถูกขายออกไป ดวงวิญญาณของหญิงสาวจะปรากฏกายออกจากรูปปั้นมาอยู่กับปรีชาในทุกๆคืน ทั้งสองมีความสุขที่ได้ครองรักกัน แต่แล้ววันหนึ่งเกิดเพลิงไหม้โกดังเก็บของเก่า รูปปั้นของนางถูกเผาพลาญ ปรีชาพยายามช่วยเหลือแต่ช่วยไม่ทันได้แต่เห็นดวง

วิญญาณของคนรักติดอยู่ในกองไฟ ปรีชาใจสลายล้มสลับลงอย่างน่าเวทนาพอตื่นมาก็รู้ว่าทั้งรูปปั้นและดวงวิญญาณของนางได้หายไปหมดแล้ว

6.10.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง วิญญาณที่ถูกสาป/สู่ละครโทรทัศน์

ปรีชาชายหนุ่มผู้ทำงานอยู่ในโกดังเก็บของเก่า มีหน้าที่คอยดูแลรักษาวัตถุโบราณทุกชิ้นที่ถูกนำเข้ามาเพื่อเตรียมขาย วันหนึ่งมีรูปปั้นสตรีโบราณชิ้นหนึ่งได้ถูกนำเข้ามา ซึ่งภายในรูปปั้นนั้นมีดวงวิญญาณของหญิงสาวสิงอยู่ วันหนึ่งดวงวิญญาณหญิงสาวนั้นได้ออกมาบอกกับเขาว่า เธอคือ ทีเวียอดีตคนรักของปรีชาในอดีตชาติ ซึ่งเธอคือมเหสีของเจ้าผู้ครองนครเขมร ส่วนปรีชา คือ กายาน มหาดเล็ก ด้วยความที่ปรีชารักทีเวียมากแต่ไม่รู้ว่าจะแสดงออกอย่างไรเขาจึงได้แต่ทำรูปปั้นทีเวียมาแทนความคิดถึง ต่อมาทั้งสองแอบได้เสียกัน จนถูกเจ้าผู้ครองนครจับได้ ทั้งคู่จึงถูกลงโทษอย่างหนักจนถึงแก่ชีวิต ต่อมาดวงวิญญาณของทีเวียได้เข้าไปสิงอยู่ในรูปปั้นเพื่อรอพบกับกายานอีกครั้ง หลังจากปรีชาหลังจากได้รู้ความจริงทั้งหมด เขามีความสุขมากที่ได้อยู่กับผู้หญิงที่เขารัก ทุกคำคืนแต่แล้ววันหนึ่ง เกิดเพลิงไหม้โกดังเก็บของเก่า รูปปั้นของนางถูกเผาพลาญ ปรีชาพยายามช่วยเหลือแต่ช่วยไม่ทันได้แต่เห็นดวงวิญญาณของคนรักติดอยู่ในกองไฟ ปรีชาใจสลายล้มสลับลงอย่างน่าเวทนาพอตื่นมาก็รู้ว่าทั้งรูปปั้นและดวงวิญญาณของนางได้หายไปหมดแล้ว

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องตามบทประพันธ์ต้นทางไว้ ในเรื่องราวของปรีชาที่ทำงานอยู่ในโกดังเก็บของเก่า วันหนึ่งมีรูปปั้นที่มีวิญญาณองค์หญิงคนรักในอดีตชาติของปรีชาสิงอยู่ จนวันหนึ่งทั้งคู่ได้พบกันและคิดว่าจะครองรักกันตลอดไปแต่แล้ววันหนึ่งไปเกิดเพลิงไหม้โกดังเก็บของเก่าเผาพลาญรูปปั้นทุกชิ้นจนหมดรวมทั้งรูปปั้นองค์หญิงด้วยและวิญญาณของเธอก็หายไปนับแต่บัดนั้น

1.2 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศโกดังเก็บของของเก่าเอาไว้ตามต้นทาง

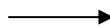
1.3 ตัวละคร

คงตัวละครหลักเอาไว้ อาทิ ปรีชาหรือกายานในอดีตชาติ องค์หญิงเมืองเขมร ในวรรณกรรมไม่ได้ระบุชื่อว่าจะชื่อองค์หญิงชื่ออะไรแต่ในละครโทรทัศน์ระบุชื่อว่าจะชื่อองค์หญิงทีเวีย

1.4 แก่นเรื่อง

คงแก่นเรื่องตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางเอาไว้ ที่ต้องการจะบอกถึง ความไม่แน่นอนของชีวิต

1.5 ภาพศิลปะแนวภูตผี

ภาพที่ 68 การยึดภาพจากบทประพันธ์เรื่อง *วิญญาณที่ถูกสาป* มาเป็นฉากในละครโทรทัศน์

2.การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ(Extension)

เพิ่มตัวละครนางจิกฉาเข้าไปในตอนท้องคหึงทีเวียเป็นมเหสีคนใหม่ของเจ้าผู้ครองนคร ตัวละครนางจิกฉาแสดงออกด้วยสีหน้าแววตาและเย้ยหยัน องค์คหึงทีเวียอยู่เสมอ ตัวละครนางจิกฉาคอยจับตาดูพฤติกรรมของทีเวียทุกฝีก้าวจนกระทั่งจับได้ว่าเธอมีชู้

2.2 การดัดแปลง (Modification)

จากประโยคตัวบทต้นทางที่บอกเพียงแค่ว่า กายานและองค์คหึงนั้นแอบรัก กายานไม่รู้จะทำอย่างไรจึงปั้นรูปปั้นองค์คหึงขึ้นมาขดเขยความคิดถึงจนตรอมใจตายไปเอง ส่วนองค์คหึงก็ได้ตายไปเองเช่นกัน จนสุดท้ายดวงวิญญาณขององค์คหึงได้เข้ามาอยู่ที่รูปปั้น แต่ในละครโทรทัศน์ได้ดัดแปลงให้กายานและองค์คหึงแอบได้เสียกัน จนถูกจับได้องค์คหึงถูกลงโทษโดยการเผาทั้งเป็น พร้อมกับทำการทำพิธีสาปแช่งจากหมอผี ส่วนกายานได้ถูกโยยจนตายต่อหน้าต่อตาองค์คหึงซึ่งในละครโทรทัศน์สื่อสารออกมาจากฉากการทำพิธีที่ยิ่งใหญ่ตระการตา ภาพของตัวละครที่เจ็บปวดทรมาน จากการถูกลงโทษอย่างหนัก

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The Fist Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.10.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *วิญญาณที่ถูกสาป* สู่หนังสือการ์ตูน

ภาพที่ 69 ภาพการ์ตูนเรื่อง *บรีอ ! น้่ากลัวก็ไม่ต้องบอก* ตอน *วิญญาณที่ถูกสาป*

ปรีชาชายหนุ่มผู้ทำงานอยู่ในโกดังเก็บของเก่า มีหน้าที่คอยดูแลรักษาวัตถุโบราณทุกชิ้นที่ถูกนำเข้ามาเพื่อเตรียมขาย วันหนึ่งมีรูปปั้นสตรีโบราณรูปร่างเหมือนนายักษิณีหนึ่งได้ถูกนำเข้ามา กายานคิดว่ามันเป็นรูปปั้นของอสุรกาย แต่แล้วคืนหนึ่งวิญญาณนางยักษ์ก็ได้โผล่มาบอกกับ กายานว่าเธอคือคนรักในอดีตชาติของกายาน กายานมีท่าทีหวาดกลัวและพยายามจะวิ่งหนีไป แต่เขาก็ถูกวิญญาณเจ้าหญิงนางยักษ์ขึ้นใจมาเสมอ วันหนึ่งกายานดีใจที่มีคนจะซื้อรูปปั้นโดยการ เหมามาหมดทั้งร้านแต่สุดท้ายก็รูปปั้นองค์หญิงนางยักษ์ก็กลับมาหาเขาอยู่ดี กายานนึกถึงเรื่องในอดีตชาติแล้วนึกแค้นใจที่สมัยก่อนตนเพียงคนเลี้ยงช้างแต่ก็ถูกองค์หญิงยักษ์ใช้ทหารมาบังคับให้เขาไปถวายงานขึ้นใจเขาอยู่เสมอ ทันใดนั้นเขาจึงนำรูปปั้นไปฝังดินพร้อมกับนำช้างมากระแทบหัวให้รูปปั้นมีอันพังสลายไปรวมทั้งวางเพลิงจุดไฟเผาโกดัง แต่ในท้ายสุดวิญญาณองค์หญิงนางยักษ์ ก็ยังไม่ตายอยู่ดี

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องจากวรรณกรรมตัวบทต้นทางไว้เฉพาะ วิญญาณที่ถูกฝังอยู่ในรูปปั้นมาตามหาอดีตคนรักของเธอในชาติปัจจุบัน

1.2 ฉากและบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศในตัวบทต้นทางเอาไว้ คือโกดังเก็บของเก่า และฉากสมัยเขมรโบราณ

1.3 ตัวละคร

คงตัวละครหลักเอาไว้ 3 คนได้แก่ กำนาน องค์หญิงเขมร และนายห้างเจ้าของโกดังขายของเก่า

2.การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

ได้เพิ่มข้างเข้ามาในเรื่อง

2.1 การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงตัวละครองค์หญิง จากเดิมที่เป็นสาวสวยและมีนิสัยที่อ่อนโยนขึ้นน้อยใจ ให้กลายเป็น องค์หญิงร่างยักษ์รูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวมีนิสัยเผด็จการชอบขึ้นใจกำยานมาเสมอ

ดัดแปลงตัวละครกำยาน จากเดิมกำยานเป็นมหาตเล็กและได้แอบรักกับองค์หญิงอยู่ห่างๆ ให้กลายเป็นกำยานเป็นคนเลี้ยงช้างและต้องบังคับให้ไปถวายงานให้องค์หญิงขึ้นใจอยู่เสมอ

ดัดแปลงตอนจบของเรื่องจากเดิมที่เกิดอุบัติเหตุไฟไหม้โกดังจนเปลวเพลิงได้ไหม้รูปปั้นและดวงวิญญาณของเจ้าหญิงหายไปด้วยเป็นเหตุให้ปริศนาเสียใจมาก แต่ในการ์ตูนดัดแปลงให้กำยานเป็นคนเผาโกดังเพียงเพราะจะกำจัดรูปปั้นที่มีวิญญาณนางยักษ์สิงสถิตอยู่

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

สำหรับละครโทรทัศน์เรื่องผี ! วิญญาณและความผูกพันโดยหม เวชกร ตอน รำเพยทุกชาติ ไปแปลงบทมาจากบทประพันธ์เรื่องสั้นจำนวน 3 เรื่องที่มีเนื้อหาต่อกันคือ เรื่องมรดกยุ่งยาก เรื่องแดนประหลาด เรื่องรำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ เป็นการนำเรื่องสั้นทั้ง 3 มาตัดต่อรวมกันเป็น เรื่องเดียวแล้วตั้งชื่อใหม่ว่า รำเพยทุกชาติไป

6.11 เรื่อง *มรดกยุ่งยาก/ แดนประหลาด /รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ*

เรื่อง มรดกยุ่งยาก

นายทองคำได้งานเป็นเลขาที่บ้านของหลวงวิเทศศุภอักษรอาศัยกินนอนอยู่ที่นั่น ซึ่งห้องพักของนายทองคำอยู่ติดกับห้องลับของอีกตึกหนึ่งมีผนังช่องลมกันและถูกเอาไม้ติดตึ๊งตะปูไว้ วันหนึ่งนายทองคำ เห็นหญิงสาวคนหนึ่งถูกรุมานจากชายแก่บ้าตื้อหาในห้องลับที่อยู่ติดกับห้องนอนของเขา นายทองคำจึงบุกเข้าไปช่วยเหลือหญิงสาวคนนั้นและทราบชื่อเธอชื่อ “รำเพย” ต่อมาทั้งคู่ได้แอบอยู่กินเป็นสามีเมียกันอย่างลับๆ วันหนึ่งชายแก่คนนั้นได้ตามกลับมาทำร้ายรำเพยอีก นายทองคำได้ปกป้องรำเพยและพลาดทำสังหารชายแก่คนนั้นโดยไม่ตั้งใจ นายทองคำกลัวความผิดจึงไปสารภาพกับคุณหลวง คุณหลวงจึงบอกความจริงกับนายทองคำว่านายทองคำไม่ได้มีความผิดแต่อย่างใดเพราะนายรำเพยและชายแก่คนนั้นได้ตายจากบ้านนี้ไปนานแล้ว ต่อมานายทองคำได้พบกับรำเพยอีกครั้งรำเพยบอกกับนายทองคำว่าจะต้องไปขอใช้กรรมในดินแดนแห่งหนึ่งแล้ววันหนึ่งเธอจะกลับมา

เรื่อง แดนประหลาด

นายทองคำคิดถึงวิญญาณของรำเพยมาตลอด วันหนึ่งรำเพยกลับมาหาและชวนไปเที่ยวยังดินแดนประหลาดที่เธออาศัยขอใช้กรรมอยู่ ทั้งคู่พากันเที่ยวไปในดินแดนอันสวยงามมีสัตว์ประหลาด มีสถานที่แปลกๆเต็มไปหมด มีปลาหัวเสือ มีงูหัวเสียมืดคนที่ตายไปแล้วเดินแก้ผ้าปะปนกันเต็มไปหมด นายทองคำส่งสารรำเพยที่ต้องทำงานหนักเพื่อขอใช้กรรมจึงไม่ยอมกลับไปยังโลกแต่ถูกคัดค้านโดยเสียของผู้เป็นใหญ่ในดินแดนแห่งนี้ บอกว่าให้รอไปก่อนยังไม่ถึงเวลาที่จะได้กลับมาพบกัน

เรื่อง รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ

วันหนึ่งนายทองคำได้ยินเสียงจากทูตสวรรค์ว่า “ รำเพยคนรักของนายทองคำถึงเวลาต้องไปเกิดเพราะเธอได้ใช้กรรมหมดแล้ว ให้นายทองคำรออีก 18 ปีแล้วรำเพยจะกลับมา ” 18 ปีผ่านไปนายทองคำได้กลายเป็นเจ้าของกิจการโรงพิมพ์แทนหลวงวิเทศศุภอักษรมีในวัย 40 ปี วันหนึ่งมีหญิงสาววัย 18 ปีคนหนึ่ง ชื่อรำเพย มาสมัครงานเธอชื่อรำเพย นายทองคำดีใจมากที่พบว่าในที่สุดรำเพยก็กลับมา เพราะหน้าตาของเธอเหมือนรำเพยในอดีตทุกประการ นายทองคำได้พยายามหาทางพูดคุยกับรำเพยถึงความหลัง ซึ่งรำเพยก็รู้สึกผูกพันกับคุณทองคำเช่นเดียวกัน และทั้งสองก็สัญญาว่าจะรักกันไปตราบนานชั่วฟ้าดินสลาย

6.11.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง “มรดกยุ่งยาก แดนประหลาด รำเพยจะเป็นของ คุณทวดๆชาติ สู่ละครโทรทัศน์

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)
<div data-bbox="354 512 557 569" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>1. การคงเดิม</p> </div> <p data-bbox="337 575 483 611">1.1 โครงเรื่อง</p> <p data-bbox="337 625 1360 835">คงสถานการณ์หลักจาก เรื่องมรดกยุ่งยากคือ นายทองคำ เห็นหญิงสาวคนหนึ่งถูกรุมาน จากชายแก่บ้าตันทนาในห้องลับที่อยู่ติดกับห้องนอนของเขา นายทองคำจึงบุกเข้าช่วยเหลือหญิงสาวคนนั้นและทราบว่าเธอชื่อ “รำเพย” ต่อมาทั้งคู่ได้แอบอยู่กินเป็นผัวเมียและต่อมานายทองคำ ก็ทราบว่ารำเพยเป็นผีและเธอก็จากไป โดยสัญญาว่าอีก 18 ปีเธอจะกลับมา</p> <p data-bbox="337 850 1360 947">ตัดสถานการณ์ในเรื่องแดนประหลาดที่มีเนื้อเรื่องและฉากบรรยายภาคในดินแดนมหัศจรรย์ทิ้งไปทั้งหมด เนื่องจากเหตุผลที่นำมาผลิตยากและใช้ต้นทุนสูง</p> <p data-bbox="337 961 1360 1115">คงสถานการณ์หลักจากเรื่อง รำเพยจะเป็นของคุณทวดๆชาติ หลังจาก 18 ปีผ่านมา รำเพยได้กลับมาอีกครั้งเธอมาสมัครงานในวัย 18 ปี ซึ่งนายทองคำก็จดจำเธอได้ทุกประการและสุดท้ายเขาและรำเพยก็ได้เคียงคู่กันตลอดไป</p> <p data-bbox="337 1129 1360 1339">การถ่ายทอดมายังละครโทรทัศน์ได้ใช้วิธีการตัดสลับฉาก ฉากที่หนึ่ง รำเพยวัย 18 ปีได้เข้ามาสมัครงาน และไปเจอกับทองคำในวัย 18 ปี นายทองคำได้พารำเพยไปเยี่ยมพ่อที่ป่วยอยู่ที่ต่างจังหวัด นายทองคำจึงได้ถือโอกาสเล่าเรื่องย้อนความหลังให้รำเพยฟังทั้งหมด เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เขาได้พบกับผีรำเพยในสมัยหนุ่ม</p> <p data-bbox="337 1354 592 1390">1.2 ฉากและบรรยากาศ</p> <p data-bbox="337 1404 1360 1501">คงฉากและบรรยากาศตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง ไม่ว่าจะเป็นห้องนอนของนายทองคำ และห้องลับของอีกตึกหนึ่งที่มีผนังช่องลมกันและถูกเอาไม้ติดตึ๊งตะปูไว้</p> <p data-bbox="337 1516 479 1551">1.3 ตัวละคร</p> <p data-bbox="337 1566 1360 1663">คงตัวละครเอาไว้อย่างครบถ้วน อาทิ นายทองคำ รำเพย(คงไปบนหน้าผากของรำเพยไว้) ชายแก่บ้าตันทนา หลวงวิเทศศุภอักษร</p> <p data-bbox="337 1677 487 1713">1.4 แก่นเรื่อง</p> <p data-bbox="337 1728 1198 1764">คงแก่นเรื่องของตัวบทต้นทางเอาไว้ที่ชื่อว่า รักแท้มีอนุภาพอยู่เหนือกาลเวลา</p> <p data-bbox="337 1778 1360 1875">1.5 คงมุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person Narator)ตามวรรณกรรมเรื่องสั้น</p>

2. การสร้างใหม่

1. การขยายความ (Extension)

เพิ่มฉากให้นายทองคำพารำเพยไปเยี่ยมพ่อที่ป่วยอยู่ และนายทองคำก็สารภาพรักกับรำเพยริมฝั่งน้ำท่ามกลามบรรยากาศของแม่น้ำที่สวยงามในยามเย็น ซึ่งในบทประพันธ์เดิมนายทองคำไม่ได้ไปเยี่ยมพ่อของรำเพยแต่อย่างใด ได้แต่รู้ข่าวและส่งเงินไปช่วยและไปสารภาพรักกันที่พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม

6.11.2 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง มรดกยุ่งยาก สู่หนังสือการ์ตูน

ภาพที่ 70 ภาพจากการ์ตูนบรีอ! น่ากลัวก็ไม่บอก ตอน มรดกยุ่งยาก

นายทองคำทำงานเป็นเลขาให้ท่านเจ้าคุณแถวย่านเยาวราชวันหนึ่ง นายทองคำได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือจากหญิงสาวคนหนึ่งจากห้องลับ นายทองคำจึงรู้ว่าเธอกำลังจะถูกขายแก่ลามกลอนลามและบังคับเธอให้เธอยอมเป็นเมีย นายทองคำทนไม่ไหวจึงฟังประตูบุกเข้าไปช่วยเหลือ แต่อนิจจานายทองคำต้องโชคร้ายเมื่อเขาได้พบกับปีศาจนางรำเพย ปีศาจร้ายยักษ์ นายทองคำพยายามหนีออกมาจากห้องลับสุดชีวิตแต่ก็หนีไม่ทันเขาถูกปีศาจรำเพยขึ้นใจเมื่อแรกเจอ ต่อมานายทองคำคิดจะลาออกและบอกเหตุผลให้กับอกทานเจ้าคุณฟัง แต่ท่านเจ้าคุณคัดค้านและบอกให้นายทองคำสู้ต่อไปทั้งหมดเป็นเพียงแค่ความฝัน เพราะรำเพยเธอคืออดีตคนงานแบกซุงสมัยพ่อของเขาต่อมานางรำเพยหวังอยากเป็นคุณนายทางลัดจึงไปบุกขึ้นใจพ่อของเขาหรือแม้กระทั่งตัวเขาเอง เขาคนงานผู้ขายมาคุ้มกันยังใกล้กับนางรำเพยไม่ได้สุดท้ายพ่อของเขาจึงต้องใช้ปืนไรเฟิลยิงข้างสังหารนางรำเพยให้ตายไปเสีย ศพจึงอยู่ที่ตึกเก่าท่านเจ้าคุณจึงไม่กล้าโยกย้ายหรือทำอะไรกับตึกนั้นเนื่องจากกลัวผีนางรำเพยออกมาอาละวาด

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

1. โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องไว้เฉพาะเหตุการณ์ของ ในส่วนของนายทองคำได้ทำงานเป็นเลขานุการในบ้านหลังหนึ่ง จนวันหนึ่งเขาได้ไปพบกับรำเพยหญิงสาวผู้ถูกขังอยู่ในห้องลับ และเขาก็ได้ช่วยรำเพยออกมา

2. ฉากและบรรยากาศ

คงฉากบ้านที่นายทองคำทำงานอยู่ คงห้องลับที่ตึงด้วยตะปูและขังรำเพยไว้

3. ตัวละคร

คงตัวละครนายทองคำ รำเพย(คงไปบนหน้าฝักของรำเพยไว้) และท่านเจ้าคุณไว้

2. การสร้างใหม่

2.1 การดัดแปลง

ดัดแปลงตัวละครรำเพย จากเดิมรำเพยเป็นผู้หญิงที่หน้าตาสวย อ่อนโยนให้กลายเป็นปีศาจรำเพย ที่โหดร้ายและชอบขโมยใจผู้ชาย และดัดแปลงภูมิหลังของรำเพยจากเดิมที่เป็นลูกสาวของคนที่ใช้ภายในบ้านมีชีวิตรัดทวนเพราะถูกบังคับขโมยใจจากอาของ ท่านเจ้าคุณ แต่ในละครโทรทัศน์ดัดแปลงให้เป็นผู้หญิงเข้มแข็งโหดเหี้ยมเคยเป็นอดีตคนงานแบกซุงที่ชายแดนเขมรมาก่อน ด้วยความที่ชอบขโมยใจผู้ชายเธอต้องกลายเป็นผีเพราะถูกปีศาจไฟเลี้ยง

ดัดแปลงตัวละครท่านเจ้าคุณจากเดิมที่เป็นคนมีคุณธรรมในดวงจิตให้กลายเป็นท่านเจ้าคุณที่มีความเห็นแก่ตัวอยู่บ้าง เพราะเขาพยายามจะพูดชักแม่น้ำทั้งห้าให้นายทองคำยังทำงานอยู่กับเขาที่เดิมไม่ยอมให้ย้ายออกไปไหนนั่นไม่ใช่เพราะนายทองคำทำงานเก่ง แต่เป็นเพราะท่านเจ้าคุณต้องการให้ปีศาจรำเพยมาอยู่ป็นผู้ช่วยนายทองคำแต่เพียงคนเดียว หากนายทองคำไม่อยู่เขากลัวจะเป็นเหยื่อของรำเพยรายต่อไปเพราะสมัยหนุ่มๆท่านเจ้าคุณก็เคยพลาดทำโดนปีศาจรำเพยขโมยใจเหมือนกัน

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.11.3 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ* สู่นั่งสื่อการ์ตูน

ภาพที่ 71 ภาพจากการ์ตูนบรีอ! น่ารักก็ไม่บอก ตอน *รำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ*

นายทองคำอดทนทำงานเป็นเลขานุการที่บ้านท่านเจ้าคุณต่อไป ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นทาสสาว ถูกปีศาจรำเพยขโมยใจมาตลอด วันหนึ่งมีเจ้าที่จีนมาหาเขาและบอกว่า “ปีศาจรำเพยถึงเวลาที่ฟจะต้องไปใช้กรรมตามเวลาแล้ว ต่อไปนี้จะไม่มีการมารังแกของคำได้อีกต่อไป ” นายทองคำดีใจมาก ต่อมาหลายสิบปีนายทองคำได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้ดูแลกิจการทั้งหมดมีชีวิตที่สงบและสุขสบาย แต่แล้ววันหนึ่งมีกลุ่มโจรบุกสำนักงานโรงพิมพ์ของนายทองคำ ซึ่งหัวหน้าโจรก็คือปีศาจรำเพยในอดีต โจรรำเพยรู้สึกคุ้นๆหน้านายทองคำจึงจับตัวนำกลับไปอยู่ที่ป่าชายแดนจังหวัดราชบุรีเป็นทาสรักใช้และทาสสาวของรำเพยตลอดไป

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)	
1.การคงเดิม	<p>1.โครงเรื่อง</p> <p>คงโครงเรื่องไว้เฉพาะเหตุการณ์ที่ นายทองคำรู้ข่าวว่ารำเพยจะไปเกิดแล้ว</p> <p>2.ฉากและบรรยากาศ</p> <p>คงฉากและบรรยากาศของโรงพิมพ์ไว้</p> <p>3.ตัวละคร</p> <p>คงตัวละครนายทองคำ และท่านเจ้าคุณไว้</p>
2.การสร้างใหม่	<p>1.การขยายความ (Extension)</p> <p>เพิ่มฉากป่าราชบุรี พ.ศ.2490 สถานที่ซึ่งนายทองคำถูกจับไปเป็นทาสสาวของ โจรป่ารำเพย</p> <p>เพิ่มตัวละครเจ้าที่</p>

2.การดัดแปลง(Modification)

ดัดแปลงเหตุการณ์ที่จากเดิมตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางที่ นายทองคำรู้ข่าวว่าจำเพยเมียรักของเขาจะไปเกิดจากทูตสวรรค์ นายทองคำรู้สึกเสียใจอาลัยมาก ให้กลายเป็น นายทองคำรู้ข่าวว่านางปีศาจจำเพยจะไปเกิดจาก เจ้าที่จีนมาบอก นายทองคำรู้สึกดีใจมาก

ดัดแปลง การกลับมาของจำเพยจากเดิมตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางที่ จำเพย หญิงสาวโวลีบแปดได้มาสมัครงานที่บริษัทของนายทองคำ ให้กลายเป็น จำเพยกลับมาในรูปแบบของโจรป่า อันแสนอำมหิต

ดัดแปลงแก่นเรื่อง จากตัวบทต้นทางที่ชื่อว่า “รักแท้มีอนุภาพเหนือกาลเวลา แล้วเธอก็กลับมา” ให้กลายเป็น “คนยิ่งเกลียด ยิ่งโคจรมาเจอกัน แล้วมันก็กลับมา”

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง(The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.12 เรื่อง ภาพปั้นเป็นเหตุ

เป็นเรื่องราวรูปปั้นอาถรรพณ์ของครอบครัวเศรษฐีชาวจีนหลังหนึ่ง หลังจากที่คุณปู่เสียไป สมาชิกในครอบครัวได้สร้างรูปปั้นบิดามีขนาดเท่าตัวจริงไว้เป็นอนุสรณ์ของบ้านบูชาไว้ให้ลูกหลานได้กราบไหว้บูชา ภายหลังจากที่ศพคุณปู่ถูกเผาแล้ว ดวงวิญญาณของคุณปู่ได้ลอยมาสิงสถิตอยู่ภาพปั้น จนเกิดอาถรรพณ์ของมากมาย อาทิ ฝี่คุณปู่มาปรากฏตัวให้หลานเห็น ฝี่คุณปู่มา ยืนตากฝนแล้วมองจ้องหน้าลูกสะใภ้ จนในที่สุดทุกคนต่างลงความเห็นว่าจะนำภาพปั้นย้ายไปที่อื่น แต่ในระหว่างการขนย้ายได้เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดเพราะคนภาพขนย้ายได้พลาดทำทำรูปปั้นตกลงไปในน้ำ สมาชิกในบ้านให้นักประดาน้ำมาขนหาเท่าไรก็ไม่พบ

6.14.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง *ภาพปั้นเป็นเหตุ* สู่ละครโทรทัศน์

เป็นเรื่องราวความอาฆาตของคุณปู่ครอบครัวเศรษฐีชาวจีนหลังหนึ่ง ครั้งแกยังมีชีวิตป่วยไข้อยู่ได้ถูกลูกใจบาปกดดันให้แกขายบ้าน เพียงเพราะจะนำเงินมาแบ่งกัน แต่คุณปู่ยังยืนกรานไม่ขายจนกระทั่งแกตรอมใจตาย นายอำนาจลูกชายคนโตได้สร้างรูปปั้นคุณพ่อเท่าตัวจริง ต่อมาลูกทั้งสามคนได้พยายามจะขายบ้านต่อไป แต่ดวงวิญญาณของคุณปู่ได้เขียนหน้าจนกระทั่งทำลายชีวิตของนายอำนาจลูกชายคนโตให้ตายตามแกไป และหลอกหลอนผู้คนภายในบ้านด้วยความแค้นอย่างแสนสาหัส จนกระทั่งนิมนต์ได้ัญเชิญรูปปั้นอาถรรพณ์คุณปู่ไปไว้ที่วัด แต่ในระหว่างการขนย้าย ได้เกิดความผิดพลาดคนงานทำรูปปั้นหล่นลงไปบนน้ำ ทันใดนั้นวิญญาณคุณปู่ได้ดึงนายประพันธ์(ลูกชายคนรอง)ลงไปเพื่อจะบีบคอให้ถึงแก่ความตายแต่หลานชายได้ไหวลงไปช่วย วิญญาณคุณปู่เห็นแก่หลานชายจึงยอมไว้ชีวิตนายประพันธ์ ต่อมาสมาชิกในครอบครัวจึงยุติความคิดที่จะขายบ้านและเชิญพระมาทำบุญอาถรรพณ์ต่างๆจึงหายไป

การถ่ายโยงเนื้อหา (intertextuality)

1. การคงเดิม

สำหรับเรื่องภาพปั้นเป็นเหตุในรูปแบบละครโทรทัศน์ได้รับการดัดแปลงสร้างใหม่ทั้งหมดจนแทบไม่เห็นร่องรอยของเนื้อเรื่องเดิม ซึ่งสิ่งที่คงไว้มีแต่ ฉากบรรยายอากาศบ้านริมน้ำ ชื่อตัวละคร นายอำนาจ(ลูกชายคนโต) คุณนิมนต์(ลูกสะใภ้) และภาพปั้นผีสิงเท่านั้น

2. การสร้างใหม่

2.1 การดัดแปลง

2.1.1 โครงเรื่อง

สร้างโครงเรื่องใหม่ทั้งหมด จากเดิมที่เป็นเรื่องราวของความรักความผูกพันในครอบครัวที่รักและอาลัยในตัวของคุณปู่จึงได้สร้างรูปปั้นเท่าตัวจริงขึ้นมาเคารพบูชา จนคุณปู่เข้าไปสิงอยู่ในรูปปั้น แล้วบางทีคุณปู่ก็ออกมาปรากฏตัวให้ลูกหลานเห็นบ้างเหมือนการมาทักทาย แต่ในละครโทรทัศน์ได้เปลี่ยนเรื่องให้เป็น เรื่องราวของความอาฆาตแค้นระหว่างคุณปู่กับลูกทั้งสามคน ที่ลูกใจบาปที่บังคับให้คุณพ่อขายบ้าน จนคุณปู่ตรอมใจตายกลายเป็นผีจึงได้หลอกหลอนสมาชิกในบ้านอย่างหนักจนถึงขั้นเอาชีวิตของลูกชายตัวเองไป

2.2 ตัวละคร

ดัดแปลงตัวละครลูกหลานของคุณปู่ให้กลายเป็นคนเลวทั้งหมด ยกเว้น นิมนต์ ลูกสะใภ้ที่

สำนึกในบุญคุณของพ่อตาคอยคัดค้านสามีไม่ให้เป็นคนขายบ้านของคุณพ่อ และดัดแปลงตัวละครหลานให้มีจิตสัมผัสวิญญาณได้ สามารถเห็นผีคุณปู่ได้ก่อนใคร

2.3 สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

เพิ่มสัญลักษณ์พิเศษบทเพลง คำแล้วในฤดูหนาว ของครูลั่น ควันธรรม ซึ่งเป็นเพลงที่คุณปู่ชอบ เวลาดวงวิญญาณของคุณปู่จะปรากฏตัวเมื่อไรเพลงนี้จะบรรเลงขึ้นมาเองอยู่บ่อยครั้ง จนนายอานาจ(ลูกชายคนโต)ชอบโวยวายให้คนใช้รีบปิดเพลงเพราะเป็นเสียงเพลงที่น่ารำคาญ

2.4 มุมมองการเล่าเรื่อง

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

6.12.1 การถ่ายโยงเนื้อหาจากบทประพันธ์เรื่อง ภาพฝันเป็นเหตุ สู่หนังสือการ์ตูน

นายมัน(ประติมากร)ได้นำความไปบอกพระนพว่า เขาได้เสนอความคิดให้บ้านคุณนายนิ่ม นวลสร้างรูปปั้นเสมือนคุณปู่เท่าตัวจริงไว้เป็นอนุสรณ์ที่ระลึกภายในบ้าน แต่ภายหลังเสียงเพลงคำแล้วในฤดูหนาวที่คุณปู่ชอบมักบรรเลงที่ไรวิญญาณคุณปู่ออกจากรูปปั้นมาหลอกหลอนสมาชิกภายในบ้านทุกที ซึ่งพอดีบ้านของคุณนายนิ่มได้รูปปั้นสาวกรีกมาชิ้นหนึ่งเธอได้บงการให้นายมันไปดูแบบและปั้นก็อปี่ขาย แต่ปัญหาได้เกิดขึ้นเพราะวิญญาณของคุณปู่ดันไปหลงรักรูปปั้นสาวกรีกอย่างหนัก จนคนในบ้านเกิดไอเดียที่จะพาวิญญาณของคุณปู่ให้หายไปจากบ้านโดยการให้นายมันมาขอรูปปั้นสาวกรีกลงเรือไปในตอนกลางวันหวังจะให้ผีคุณปู่ออกตามหาและหาทางกลับบ้านไม่เจอ ทันใดนั้นกลางวันแสบๆคุณปู่ได้กระโดดจากคานฟ้าของบ้านพุ่งลงมาขัดขวางการขนย้าย จนทำให้เรือขนส่งต้องพังจมไปทั้งรูปปั้นและทั้งคุณปู่ แต่พอรูปปั้นสาวกรีกจมไปในน้ำรูปปั้นก็ละลายจนทำให้ผีคุณปู่โกรธมากที่หญิงคนรักหายไป

การถ่ายโยงเนื้อหา

การคงเดิม

1.1 โครงเรื่อง

คงโครงเรื่องในส่วนการสร้างรูปปั้นของคุณปู่ขึ้นมาจากสมาชิกภายในบ้านเพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ระลึก แต่ภายหลังวิญญาณคุณปู่กลับมาสิงและได้ปรากฏตัวหลอกหลอน

1.2 ฉากบรรยากาศ

คงฉากและบรรยากาศบ้านริมน้ำเอาไว้ตามตัวบทต้นทาง ในการ์ตูนระบุ พ.ศ. 2508

1.3 ตัวละคร

คงตัวละครพระนพวัตรระฆัง คุณอำนาจ(ลูกชายคนโต) คุณนิ่มนวล(ลูกสะใภ้) นายมันช่วงหล่อพระ ในบทประพันธ์ทางสมาชิกในครอบครัวเป็นคนลงความเห็นให้ทำรูปปั้นคุณปู่เท่าตัวจริง ในการ์ตูนนายมันเป็นคนเสนอความคิด โดยอ้างว่าจะทำให้ฉีกแนวและเป็นความคิดที่ทันสมัย

การสร้างใหม่

2.1 การขยายความ (Extension)

เพิ่มรูปปั้นสาวกรีกเพื่อมาให้คุณปู่หลงรัก

2.2 การดัดแปลง (Modification)

ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากตัววรรณกรรมเรื่องสั้นที่เล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person narrator) มาเป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient)

3.การถ่ายโยงจากละครโทรทัศน์

ถ่ายโยงบทเพลง คำแล้วในฤดูหนาว ของครูลั่น ควันธรรม มาบรรเลงในหนังสือการ์ตูนเมื่อเพลงนี้เปิดขึ้นมาเมื่อไร วิญญาณคุณปู่จะออกมา

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบสัมพันธ์จากวรรณกรรมเรื่องสั้นสู่ละครโทรทัศน์ และลักษณะสัมพันธ์จากวรรณกรรมเรื่องสั้นสู่หนังสือการ์ตูน

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การตัดแปลง
1.หยดน้ำสังข์ (ละครโทรทัศน์)	-ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก	-ขยายความตัวละคร ให้ อ้ากล่อมเป็นคนชอบ ทำร้ายตัวเอง - ถ่ายโยงสัญลักษณ์ พิเศษ คือ ต้นไทรจาก วรรณกรรม เรื่อง แผลเก่า - ขยายความรสแห่ง ความรัก	-ตัดทอนเรื่องราวของ นายสมัยและกลุ่มเพื่อน ที่ทำหน้าที่เป็นคนเล่า เรื่อง	-ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่สาม เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน -แก่นเรื่อง ความรักที่ รักษาคำสัญญาคือสิ่ง ที่ยิ่งใหญ่
หยดน้ำสังข์ (หนังสือการ์ตูน)	-ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ	-ขยายความตัวละคร ให้ อ้ากล่อมคิดจะพานาง เดือนหนีตามเขาไป - ถ่ายโยงตำนานความ เชื่อเรื่อง มนุษย์หมาป่า มาสู่ตัวละคร	-ตัดทอนเรื่องราว ของนายสมัยและ กลุ่มเพื่อนที่ทำ หน้าที่เป็นคนเล่า เรื่อง	-ดัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม -ดัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ดัดแปลงรสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก -ดัดแปลงแก่นเรื่อง ความจริงอยู่เบื้องหลัง สิ่งที่ปรากฏ -ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่สาม เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน
2.ของรักเสมอใจ (ละครโทรทัศน์)	-ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -แก่นเรื่อง ความรักมี ค่าเหนือวัตถุ -สัญลักษณ์พิเศษ	-ขยายความรสแห่ง ความรัก -ถ่ายโยงบทเพลงสากล ยอดนิยมในอดีต Can't help falling in love with you ขับร้องโดย Elvis Presley ค.ศ.1961		-ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การตัดแปลง
	- แก่นเรื่อง ความรักมี ค่าเหนือวัตถุ - รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก			- ตัดแปลงสี่ตัวละคร วิชา จากผีขาวให้เป็น ผีวแทน มีหน้าตาแบบ ไทย
ของรักเสมอใจ (หนังสือการ์ตูน)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยายภาค			- ตัดแปลงตัวละครจาก เกษมและอุทิศ เป็นโก และเคฟ (เพื่อนของ นักเขียน) - ถ่ายโยงจากผีวิชา ตอนอยู่นั่งภายในรถมา จากละครโทรทัศน์ - แก่นเรื่อง วัตถุที่ฉันรัก มีค่าเหนือสิ่งอื่นใด - ตัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน - ตัดแปลงรสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก
3. ข้ายุขผู้ซื่อสัตย์ (ละครโทรทัศน์)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยายภาค - แก่นเรื่อง การยก ย่องความซื่อสัตย์ - รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก	- ขยายความตัวละคร ให้แม่บุญยี่งมีความเป็น นางร้าย - ถ่ายโยงบทเพลง รอย ไถ่แปร ขับร้องโดย ก้าน แก้ว สุพรรณ - ขยายความรสแห่ง ความรัก - ขยายความการนำพระ มาชุผี	- ตัดทอน ตัวละคร ควายออกไป 1 ตัว	- ตัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่สาม เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การตัดแปลง
อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ (หนังสือการ์ตูน)	ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ	- ขยายความตัวละครให้ อ้ายทวยสามารถเหาะได้ - ถ้ายอโยงการต่อสู้ว กระทิงของประเทศ สเปนมาสู้ตัวละคร -นำจากการนำพระมาชู้ ผีจากละครโทรทัศน์	ตัดทอนควาย ออกไป 1 ตัว	ตัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม -ตัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ตัดแปลงสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก -แก่นเรื่องรักแท้ไม่มีใน โลก -มุมมองแบบรู้รอบด้าน
4.เลขานุการผี (ละครโทรทัศน์)	-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -แก่นเรื่อง ความรอบ ครอบ -รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก -มุมมองการเล่า เรื่องจากบุรุษที่หนึ่ง	-ขยายความตัวละคร นายทองคำเป็นคนเจ้าชู้ -ขยายความลูกสาวท่าน เจ้าคุณให้สวยโดดเด่น และมีใจแอบชอบนาย ทองคำ	-ตัดทอนบุคลิกของ ท่านเจ้าคุณที่ชอบ คาบถ้องยาเส้น	-ตัดแปลงฉากหลอก หลอนของท่านเจ้าคุณ ให้หลอกนายทองคำ อย่างเขาเป็นเขาตาย
เลขานุการผี (หนังสือการ์ตูน)	-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ	-เพิ่มจากตัวละครใน บ้านผีสิง เล่นกีฬาอย่าง สนุกสนาน -เพิ่มฉากผี โครงกระดูก ให้นอนเต็มบ้าน -นำจากนายทองคำ กระโดดจากตึกมาจาก ละครโทรทัศน์ -เพิ่มจากการเซ็นเซอร์	-ตัดทอนโครงของ สมาชิกในบ้านทุก คนออกไป	-โครงเรื่องตอนจบให้ หักมุม -ตัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน ตัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม -ตัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ตัดแปลงสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การดัดแปลง
5. มนุษย์ผู้ไม่สังคมนิยมโลก (ละครโทรทัศน์)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยากาศ - รหัสแห่งบทประพันธ์ - มุมมองการเล่าเรื่อง จากบุรุษที่หนึ่ง - แก่นเรื่อง ความไม่ แน่นอนของชีวิต	- เพิ่มให้ผีในบ้านมี ดวงตาสีแดง		
มนุษย์ผู้ไม่สังคมนิยมโลก (หนังสือการ์ตูน)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยากาศ	- เพิ่มตัวละครสองผีสาว ฝาแฝด - เพิ่มให้ภายในบ้านมี การเดินดิสโก้	- ตัวละครรอง	- โครงเรื่องตอนจบให้ หักมุม - ดัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ดัดแปลงรหัสแห่งบท ประพันธ์ให้ตลก - ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน- แก่น เรื่อง โทษของความ อกตัญญู
6. แม่จ๋า (ละครโทรทัศน์)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยากาศ รหัสแห่งบทประพันธ์ รหัสแห่งความกลัว รหัสแห่งความรัก รหัสแห่งความโศก - แก่นเรื่อง ความ อกตัญญู	- ฉากอิงต่อสู้กัน		- ดัดแปลงตัวละครเสีย เดซีให้มีร่างกายบึกบึน - ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การดัดแปลง
แม่จ๋า (หนังสือการ์ตูน)	ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -แก๊วเรื่อง ความกตัญญู	-เพิ่มกระท่อมร้าง ปาวสาววิวาหะ -นำเสื้อผ้าของเสื่อ เศษจากละคร โทรทัศน์มาสู่ตัวละคร ในการ์ตูน		ดัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ดัดแปลงสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก -ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน
7.เหมาโทษ (ละครโทรทัศน์)	-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก -แก๊วเรื่อง การพูดโกหก นำมาซึ่งความเสียใจ	-เพิ่มฉากการทำงาน ดวงจากไผ่ยิบซี		-ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน(The Omniscient) -ดัดแปลงผีให้ลอยไป บนต้นไม้ได้
เหมาโทษ (หนังสือการ์ตูน)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -มุมมองการเล่าเรื่องเล่า จากตัวละครเอก	-เพิ่มฉากสาวนักเรียน นอกสุดเช็กซี -เพิ่มรถตถนน -เพิ่มฉากการเซ็นเซอร์	ตัดฉากทะเล	-ดัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ดัดแปลงสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก -ดัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม -มุมมองแบบรู้รอบด้าน
8.น้ำมันผีพราย (ละครโทรทัศน์)	-ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก แก่นเรื่อง ภัย	-เพิ่มตัวละครคุณ หมอ	ตัดฉากนายแจ้พ ภรรยาไปหาหมอ	-ดัดแปลงฉากการทิ้ง น้ำมันพลาย -ดัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน

	น้ำมันพราย			
รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การตัดแปลง
น้ำมันผีพราย (การ์ตูน)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยากาศ - มุมมองการเล่าเรื่องเล่า จากตัวละครเอก - แก่นเรื่อง โทษของ น้ำมันพราย	- เพิ่มผีผู้หญิงที่ร้าน เหล่า	- ตัดทอนเหตุการณ์ แม่ น้อย ตั้งตัวเป็น เจ้าแม่	- ตัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม - ตัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ตัดแปลงรสนิยมบท ประพันธ์ให้ตลก - ตัดแปลงให้นายแจ่ง ทิ้งน้ำมันพรายลง แม่น้ำจนถูกแม่บ้านรุม ขึ้นใจ
9. หลบภัยทางอากาศ (ละครโทรทัศน์)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยากาศ - รสนิยมบทประพันธ์ รสนิยมความกลัว รสนิยมความรัก รสนิยมความโศก - แก่นเรื่อง การกลับบ้าน ให้ตรงเวลา	- เพิ่มเรื่องราวในห้อง แสดงภาพ สงครามโลกครั้งที่ สอง		- ตัดแปลงตอนจบให้ หักมุม - ตัดแปลงให้สุพจน์ แปลงกายเป็นผีมา หลอกคนในตอนจบ ตัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน
หลบภัยทางอากาศ (หนังสือการ์ตูน)	- ภาพศิลปะแนวภูตผี - โครงเรื่อง - ตัวละคร - ฉากบรรยากาศ - แก่นเรื่อง การกลับบ้าน ให้ตรงเวลา			- ตัดแปลงฉากให้แม่ แย้มพายเรือไปส่งสุ พจน์แบบผจญภัยโหด โผน - ตัดแปลงรสนิยมบท ประพันธ์ให้ตลก - ตัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การตัดแปลง
		<p>วิญญานที่ถูกสาป (ละครโทรทัศน์)</p> <p>-ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยายภาค -รสแห่งบทประพันธ์ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก -แก่นเรื่อง ความไม่ แน่นอนของชีวิต</p>	<p>-การเพิ่มนางอิจฉา -การขยายความฉาก/ การสร้างฉากให้ ตระการตา</p>	
<p>วิญญานที่ถูกสาป (หนังสือการ์ตูน)</p> <p>-ภาพศิลปะแนวภูตผี -โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยายภาค</p>	<p>-เพิ่มช่วงเข้ามาใน เรื่อง</p>		<p>ตัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม -ตัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ -ตัดแปลงรสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก -ตัดแปลงมุมมองการ เล่าเรื่องจากจุดยืน บุคคลที่หนึ่ง เป็น มุมมองการเล่าเรื่อง แบบรู้รอบด้าน(The Omniscient)</p>	
<p>รำเพยทุกชาติไป (ละครโทรทัศน์) นำเรื่องสั้น 3 เรื่องมา รวมกันอันได้แก่ มรดกยุ่งยาก แดน ประหลาด รำเพยจะ เป็นของคุณทุกชาติ</p>	<p>-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยายภาค -รสแห่งบทประพันธ์ -แก่นเรื่อง รักแท้ที่อยู่ เหนือกาลเวลาและ มุมมองการเล่าเรื่องจาก จากจุดยืนจากบุรุษที่ 1</p>	<p>-เพิ่มฉากให้นาย ทองคำไปเยี่ยมพ่อ ของรำเพยที่ป่วยและ สารภาพรักกันที่ตรง ริมน้ำ</p>	<p>ตัดทอนเรื่องแดน ประหลาดที่เป็นแนว แฟนตาซี</p>	

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การดัดแปลง
มรดกยุ่งยาก (หนังสือการ์ตูน)	-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยายภาค			-ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่หนึ่ง เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน ดัดแปลงโครงเรื่องให้จบแบบหักมุม -ดัดแปลงตัวละครให้เป็นคนหลายมิติ -ดัดแปลงสำเภาให้เป็นโจรในตอนจบ - ดัดแปลงรสนแห่งบทประพันธ์ให้ตลก
สำเภาจะเป็นของคุณ ทุกๆชาติ (การ์ตูน)	-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยายภาค -มุมมองการเล่าเรื่องจากบุรุษที่หนึ่ง	-เพิ่มฉากปาวาชาบุรี -ระบุนุ พ.ศ. 2490 -เพิ่มตัวละครเจ้าที่		-แก่นเรื่อง เปลี่ยนตั้งใหม่เจอลิงนั้น -ดัดแปลงสำเภาให้เป็นโจรป่าในตอนจบ - ดัดแปลงรสนแห่งบทประพันธ์ให้ตลก -ใช้มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน
ภาพปั้นเป็นเหตุ (ละครโทรทัศน์)	-ตัวละคร -ฉากบรรยายภาค	-ถ่ายโยงบทเพลง คำแล้วในฤดูหนาว ของครูล้วน ควันธรรม	โครงเรื่อง	-ดัดแปลงแก่นเรื่อง มาเป็นเรื่องราวความแค้น -ดัดแปลงมุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน

รายชื่อเรื่อง	การคงเดิม	การสร้างใหม่		
		การขยายความ	การตัดทอน	การดัดแปลง
ภาพปั้นเป็นเหตุ (หนังสือการ์ตูน)	-โครงเรื่อง -ตัวละคร -ฉากบรรยากาศ -คงการเล่าเรื่องจาก มุมมองจากบุรุษที่สาม	-เพิ่มรูปปั้นสาวกรีก เข้ามา -ถ่ายโยงบทเพลง คำ แล้วในฤดูหนาว ของ ครูฉ้วน ครันธรรม จากละครโทรทัศน์มา บรรเลงในการ์ตูน -เพิ่มเด็ก		-ดัดแปลงโครงเรื่องให้ จบแบบหักมุม -ดัดแปลงตัวละครให้ เป็นคนหลายมิติ - ดัดแปลงสแห่งบท ประพันธ์ให้ดลก

6.13 สรุปการถ่ายโยงเนื้อหาที่คงเดิม(Convention)และการสร้างใหม่(Invention)

6.14 ลักษณะการคงเดิม(Convention) ในละครโทรทัศน์เรื่องผี! วิญญาณและความผูกพัน โดยเหม เวชกร

จากการวิเคราะห์การถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ
เหม เวชกร ผู้ละครโทรทัศน์พบว่า ทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์ตั้งใจที่จะดัดแปลงเนื้อหาอย่างเคารพ
บทประพันธ์เนื่อง โดยการคงองค์ประกอบในการเล่าเรื่องจากวรรณกรรมเรื่องสั้นอยู่เกือบทุก
องค์ประกอบได้แก่ ภาพศิลปะแนวภูตผี โครงเรื่อง ฉากบรรยากาศ ตัวละคร แก่นเรื่อง ซึ่งละคร
โทรทัศน์เรื่องผี! วิญญาณและความผูกพันโดยเหม เวชกร ได้รับการสร้างขึ้นในงานฉลองครบ 100
ปี ชาตกาล ของ เหม เวชกร (พ.ศ.2446-2546) จากการศึกษาละครโทรทัศน์จำนวน 12 เรื่อง พบ
ละครโทรทัศน์ที่คงองค์ประกอบการเล่าเรื่องไว้เหมือนเดิมตามตัวบทต้นทางทั้งหมด จำนวน 9
เรื่อง ได้แก่ *ของรักเสมอใจ* *เลขานุการผี* *มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก* *แม่จ๋า* *เหมาโทษ* *น้ำมันผีพราย* *หลบ*
ภัยทางอากาศ *วิญญาณที่ถูกสาป* และเรื่องที่ยังคงองค์ประกอบเดิมไว้บางส่วนจำนวน 3 เรื่อง
ได้แก่ *หยดน้ำสังข์ที่เปลี่ยนแก่นเรื่อง* *ภาพปั้นเป็นเหตุ*ที่เปลี่ยนโครงเรื่อง และ*รำเพยทุกชาติไป*ที่นำ
เรื่องสั้น 3 เรื่องมาผสมรวมกัน

จากการศึกษาพบว่าผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้นำภาพศิลปะแนวภูตผีจากวรรณกรรมเรื่อง
สั้นมาใช้ไว้ในฉากแรกของละครโทรทัศน์ก่อนที่จะนำผู้ชมเข้าสู่เรื่องราวต่างๆ เช่นเดียวกับภาพ
ศิลปะแนวภูตผี(ภาพประกอบ)ในวรรณกรรมเรื่องสั้นที่เหม เวชกร เป็นผู้วาด ภาพศิลปะแนวภูตผี

หรือภาพประกอบแทบทุกภาพจะมีลักษณะเป็นจุดสูงสุด(Climax) ของเหตุการณ์ในเรื่อง เป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครเฉลยตัวว่าเป็นผี หรือเป็นเหตุการณ์ที่ผีโผล่มาหลอกหลอน อาทิ เรื่อง *น้ำมัน ผีพราย* ภาพประกอบได้บรรยายถึงผีหญิงสาวสวมผ้าคลุมหัวมาเฝ้าอยู่นอกชานบ้าน ซึ่งเป็นภาพที่ดูแล้วเกิดความน่าสะพรึงกลัวโดยฉลี่ยพลัน ในละครโทรทัศน์ก็ได้ยืมภาพจากบทประพันธ์ มาสร้างเป็นฉากหนึ่งในละครโทรทัศน์ ซึ่งภาพศิลปะแนวภูตผีถือเป็นองค์ประกอบการเล่าเรื่องอันแรกที่ได้รับการถ่ายโยงเนื้อหา

ในส่วนของการคงโครงเรื่อง เนื่องจากบทประพันธ์เรื่องผีของครู เหม เวชกร มีลักษณะเป็นวรรณกรรมเรื่องสั้น ประมาณ 20 -30 หน้า เรื่องราวจึงมีโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน คือมี การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง วิฤตการ จุดสูงสุด จุดคลี่คลาย จึงทำให้เหมาะในการนำเรื่องราวมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์แบบจบในตอน (Anthology) ทางด้านการคงฉากและบรรยากาศจากบทประพันธ์ เรื่องผีของครู เหม เวชกร ผู้ละครโทรทัศน์ ฉากและบรรยากาศจะเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ให้ความสำคัญมากที่สุด ที่รักษาให้เป็นเรื่องราวในยุคสมัยก่อน ณ ช่วงเวลาตามบทประพันธ์ ประมาณ พ.ศ. 2500 ฉากบรรยากาศในบทประพันธ์ของครู เหม เวชกร มีทั้งฉากในเมือง ฉากในชนบท ฉากในเรื่องแต่ง และฉากในดินแดนมหัศจรรย์ ทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์เลือกที่จะนำเรื่องผีที่เกิดขึ้นในชนบทและในเมืองมาสร้างเท่านั้น จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์จำนวน 12 เรื่อง พบเรื่องที่มีฉากชนบทจำนวน 5 เรื่อง และเรื่องที่เป็นฉากในเมืองจำนวน 7 เรื่อง โดยอัตราส่วนที่มีความคล้ายคลึงกัน การคงฉากในชนบททางผู้ผลิตได้นำเสนอผ่านภาพ ทุ่งนาท้องทุ่ง แม่น้ำ ลำคลอง ไร่ ไร่ควาย ชีวิตชีวิตของชาวบ้าน เช่น เรื่อง *อ้ายทวยผู้ซื้อสัตย์* เวลาผีแม่บุญยังมาหลอกก็ใช้ให้อ้ายทวยล่อมาตะเกียงเจ้าพายุมาส่องหน้าตน ซึ่งให้บรรยากาศความหลอกหลอนตามแบบผีในชนบท ที่ผู้คนในสมัยนั้นยังใช้ตะเกียงในการดำเนินชีวิต ซึ่งทางละครโทรทัศน์ก็ได้คงกลิ่นไอของบรรยากาศในชนบทตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางเอาไว้

ส่วนฉากในเมืองทางละครโทรทัศน์ก็ได้คงไว้อย่างละเอียดเช่นเดียวกัน โดยการสื่อสารผ่านตึกกรบ้านช่อง ยานพาหนะ การแต่งกายที่ย้อนยุค และการซ่อนตัวของผีที่อยู่ในตึกหลังใหญ่ๆ อาทิ เรื่อง *มนุษย์ผู้ไม่สังคัมโลก* ที่เป็นเรื่องราวของผีชนชั้นกระฎุมพีที่ตายแล้วไม่ยอมไปไหนแอบซ่อนตัวอยู่แต่ในตึกเพราะยังหวังสมบัติที่หามา ซึ่งทางละครโทรทัศน์ก็ได้คงฉากบรรยากาศให้ เป็นไปตามเวลาและยุคสมัยได้อย่างมีความสมจริง

ในด้านตัวละครทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์เลือกที่จะคงตัวละครเอาไว้ให้ใกล้เคียงกับบทประพันธ์มากที่สุดโดยเลือกตัวละครที่มีหน้าตาแบบไทย มีบุคลิกทางกายภาพแบบไทยๆ ตามวรรณกรรมเรื่องสั้นของครูเหมที่มีลักษณะความเป็นไทยสูง อีกทั้งยังคงลักษณะตัวละครแบบมิติ

เดี่ยว(Flat Character) ตามบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหมไว้โดยจะขยายความตามรายละเอียดปลีกย่อยอีกที

ในด้านแก่นเรื่องพบว่า ทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะคงแก่นเรื่องให้เป็นไปตามบทประพันธ์ทั้งหมดจำนวน 11 เรื่อง และเปลี่ยนแก่นเรื่องไป 2 เรื่อง ได้แก่เรื่องหยดน้ำสังข์และภาพปั้นเป็นเหตุที่เปลี่ยนแก่นเรื่องจนแตกต่างกับตัวบทปลายทาง โดยส่วนใหญ่ลักษณะแก่นเรื่องของผีครูเหมในละครโทรทัศน์ที่ได้คงเนื้อหาเดิมไว้สามแบ่งได้ 4 แบบ ดังนี้ แก่นเรื่องที่สอนเรื่องความไม่แน่นอนของชีวิต เหมาทิฆะ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่*วิญญาณที่ถูกสาป* *มนุษย์ผู้ไม่สังคัมโลก* แก่นเรื่องที่บอกว่าคุณค่าความรักมีค่าเหนือกาลเวลา จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ *ของรักเสมอใจ* *รำเพยทุกชาติไป* แก่นเรื่องที่สอนความกตัญญู จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ *อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์* *แม่จ๋า* แก่นเรื่องที่ตำหนิการกระทำผิดคิดไม่ซื่อ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ *เหมาทิฆะ* *น้ำมนต์ผีพราย*

ด้านปัจจัยด้านธรรมชาติของสื่อละครโทรทัศน์นับว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีของเหม เวชกร สามารถคงเดิมและสร้างใหม่ให้แตกต่างมากขึ้นได้ ไหน่จากการวิเคราะห์พบว่าละครโทรทัศน์เล่าเรื่องด้วยภาพและเสียงที่มีความสมจริง โดยการนำดารานักแสดงที่เป็นบุคคลจริงๆ มาเล่น จึงทำให้การดัดแปลง ดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีของเหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์ต้องคงรสและกลิ่นของวรรณกรรมตัวบทต้นทางเอาไว้ อาทิ ถึงแม้ว่าวรรณกรรมเรื่องผีของเหม เวชกรจะเป็นเรื่องผี แต่ครูเหมมีเอกลักษณ์ในการเล่าเรื่องให้มีความสมจริง โดยเล่าเรื่องผ่านการพรรณนาฉากบรรยากาศตามเวลา สถานที่ ยุคสมัย ได้อย่างโดดเด่น ดังนั้นความสมจริงตรงนี้จึงสอดคล้องกับหน้าที่ของละครโทรทัศน์ที่สามารถแปลงภาพในความนึกคิด จินตนาการ คำบรรยายให้เป็นภาพและเสียงที่มีความสมจริง ดังนั้นระดับการรักษารูปแบบการเล่าเรื่องตามวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีมาสู่ละครโทรทัศน์จึงมีน้ำหนักการคงเดิมที่มากกว่าการตีความ เพราะละครโทรทัศน์มีคุณลักษณะของสื่อที่บังคับให้เรื่องราวที่นำเสนอมีความสมจริงทั้งภาพและเสียง

ลักษณะการคงเดิม(Convention) ในการตีความเรื่อง! นักลัวก็ไม่บอก

จากการวิเคราะห์การถ่ายโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร สู่ การตีความเรื่อง! นักลัวก็ไม่บอก พบว่าทางผู้ผลิตตั้งใจที่จะดัดแปลงเนื้อหาอย่างเคารพบทประพันธ์เดิม เช่นเดียวกับละครโทรทัศน์ โดยวัตถุประสงค์เพื่อที่จะอนุรักษ์ผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้น ของเหม เวชกร ในรูปแบบการตีความ โดยการนำองค์ประกอบการเล่าเรื่องอันได้แก่ โครงเรื่องฉากบรรยากาศ ตัวละคร มาคงไว้ และสร้างใหม่ในแต่ละองค์ประกอบการเล่าเรื่อง จากการ

วิเคราะห์หนังสือการ์ตูนบรอน่ากลั้วก็ไม่บอก จำนวน 13 เรื่อง หนังสือการ์ตูนได้คงจากและบรรยายภาควิชาตามวรรณกรรมเดิมทั้ง 13 เรื่อง แบ่งเป็นชนบท 5 เรื่อง เมือง 8 เรื่อง เรื่องลี้ลับขององค์ประกอบการเล่าเรื่องในส่วนของ โครงเรื่อง ฉากบรรยายภาควิชา และตัวละครไว้อย่างครบถ้วน ในส่วนฉากและบรรยายภาควิชาทางผู้ผลิตได้มีการคงพ.ศ.ตามวรรณกรรมเรื่องสั้นในกรณีที่ว่าวรรณกรรมเรื่องสั้นได้ระบุพ.ศ.เอาไว้ อาทิ เรื่อง *มรดกยุ่งยาก* ระบุว่า “กรุงเทพมหานคร ย่านเยาวราช พ.ศ. 2471” จากเรื่อง *หยดน้ำสังข์* “บ้านนครหลวงอยุธยา พ.ศ.2490” แต่ถ้าหากบทประพันธ์ไม่ได้ระบุเนื้อหาเอาไว้ ทางผู้ผลิตจะระบุเอง อาทิ เรื่อง *เหมาโทษ* ในการ์ตูนระบุว่า “พ.ศ.สองสี่ปลายๆ ถนนเส้นทางกรุงเทพฯ-ศรีราชา” ในด้านตัวละคร ทางผู้ผลิตได้คงเค้าโครงของตัวละครโดยการ คงชื่อ อาทิ นายทองคำ นายสมัย นางบุญยิ่ง และสร้างเสื้อผ้าหน้าผมให้มีความเป็นตัวละครย้อนยุค ในด้านโครงเรื่องได้คงไว้ตามเดิม เพียงแต่เปลี่ยนตอนจบให้หักมุม

ลักษณะการสร้างใหม่(Invention) ในละครโทรทัศน์เรื่องผี! วิทยุญาณและความผูกพันโดย เหม เวชกร

จากการวิเคราะห์การสร้างใหม่ในละครโทรทัศน์ พบว่าทางผู้ผลิตได้ขยายความ ตัดทอน และดัดแปลงองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่ได้คงไว้ ได้แก่ ภาพศิลปะแนวภูตผี โครงเรื่อง ฉากบรรยายภาควิชา แก่นเรื่อง และเพิ่มรสแห่งความรักให้มีติดมากยิ่งขึ้น และถ่ายโยงเนื้อหาจากจินตคติในแหล่งต่างๆ อาทิ ถ่ายโยงเพลง ถ่ายโยงโครงเรื่อง มาผสมเพื่อให้เกิดสีสันในละครโทรทัศน์มากขึ้น

ในละครโทรทัศน์นี้ได้คงรสแห่งบทประพันธ์เรื่องผีของเหม เวชกรไว้จากรสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศกเอาไว้ตามเดิม และมีการขยายความรสแห่งบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม ให้มีมิติแห่งความรักมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการที่ผู้ผลิตได้ตั้งชื่อละครโทรทัศน์ว่า *เรื่องผี! วิทยุญาณและความผูกพันโดยเหม เวชกร* โดยจากจำนวนเรื่องที่ศึกษา 12 เรื่อง พบเรื่องราวเกี่ยวกับความรักแบบความพิศวาสระหว่างชายหญิงจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ *หยดน้ำสังข์* ของรักเสมอใจ อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก น้ำมันผีพราย วิทยุญาณที่ถูกสาป หลบภัยทางอากาศ ส่วนอีกสามเรื่อง คือ *เลขานุการผี* แม่จ๋า เหมาโทษ และภาพปั้นเป็นเหตุ ตามบทประพันธ์เป็นเรื่องผีที่ไม่มีคู่พระนาง แต่ในละครโทรทัศน์ได้ใส่คู่พระนางเข้าไป ใส่นางอิจฉาเข้าไป เพื่อเสริมบทบาทให้ตัวละครคู่พระนางดูโดดเด่นมากขึ้น อาทิ *เรื่องวิทยุญาณที่ถูกสาป* แต่เดิมตัวละครกำยาน (มหาดเล็ก) และตัวละครองค์หญิง เพียงแค่แอบรักกันเฉยๆ และสุดท้ายก็ตายจากกันไปเอง แต่ในละครโทรทัศน์ได้ขยายความให้กำยานและองค์หญิงแอบลักลอบได้เสียกันจนทำให้ นางสนมจับได้จึงนำความไปบอกพระราชา กำยานและองค์หญิงจึงถูกลงโทษโดยการเผาทั้งเป็น ฉากการ

ตายของทั้งสองคนละครโทรทัศน์ใช้การเล่าเรื่องผ่านภาพและเสียงโดยการซูมภาพไปยังไปยัง ใบหน้าตัวละครที่ร้องด้วยความปวดร้าว จากเรื่องราวในส่วนนี้คือสิ่งที่ละครโทรทัศน์ได้สร้างใหม่ให้ เรื่องราวมีความสะเทือนใจมากขึ้น หรือ อย่างเช่น เรื่องหยดน้ำสังข์ แต่เดิมอ้ายกล่อมในบท ประพันธ์จะเป็นคนเจียมตัวเจียมตัว ในละครโทรทัศน์ได้ขยายความมาให้ อ้ายกล่อมชอบทำร้ายตัวเองเวลาผิดหวังจากความรัก หรืออย่างเรื่อง แม่จ๋า จากบทประพันธ์เดิมได้กล่าวเพียงเล็กน้อยว่า เสือเดชเป็นโจรเพราะเคยอกหักซ้ำรัก ซึ่งทางละครโทรทัศน์ได้ขยายความเล่าถึง เรื่องราวความรักของเสือเดชอย่างละเอียดว่าหญิงคนรักของเสือเดชเป็นใคร เสือเดชอกหักได้อย่างไร มีท่าทีที่เสียใจมากแค่ไหน ทั้งนี้การขยายความให้รหัสแห่งความรักมีมิติมากยิ่งขึ้นในละครโทรทัศน์นั้นทางผู้ผลิตได้มีการถ่ายโยงเนื้อหาจากแหล่งอื่น อาทิ เรื่องของรักเสมอใจ ได้บทเพลง Can't falling in love with you ของ Elvis Presley พ.ศ.1961 เข้ามาบรรเลงในฉากคู่พระนางมองตาในร้านอาหารอย่างหวานซึ้ง หรือ การถ่ายโยงบทเพลง รอยไถ่แปร ของ ก้านแก้ว สุพรรณธร มาบรรเลงในเรื่อง อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ ตอน อ้ายกล่อมเถ๋นาคด้วยความซึ้งใจหลังจากที่นางบุญยิ่งหนีตามผู้ชายทอดทิ้งเขาไป ซึ่งละครโทรทัศน์สามารถใช้เทคนิคด้านภาพและเสียงนำเพลงต่าง ๆ มาผสมในบทประพันธ์เรื่องเดิมและขยายความรสแห่งบทประพันธ์ได้เป็นอย่างดี

ในส่วนการดัดแปลงตัวละครทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้ปรับเปลี่ยนรายละเอียดย่อย บางส่วน อาทิ เรื่องของรักเสมอใจ ปรับสีผิวของวิภา จากเดิมในบทประพันธ์สีผิวของเธอมีสีขาว แต่ในละครโทรทัศน์ได้ปรับให้มีผิวสีแทน เพราะคนรักของเธอเป็นชาวตะวันตก เพื่อปรับให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันที่ชาวฝรั่งมักชอบผู้หญิงไทยผิวสีแทน หรือปรับลักษณะทางกายภาพของเสือเดช จากในบทประพันธ์เดิม เสือเดชมีร่างกายที่ตัวเล็ก ซุปผอม แต่ในละครโทรทัศน์ได้ปรับให้เสือเดชมีร่างกายที่ใหญ่โต สมกับความเป็นโจรป่า เพื่อที่จะทำให้อึดค้ำคองกับการที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะเพิ่มฉากการยิงต่อสู้กันระหว่างตำรวจกับโจร

สำหรับการสร้างความน่ากลัวทางละครโทรทัศน์ได้ดัดแปลงฉากการหลอกหลอนของผีในบทประพันธ์ของครูเหม จากเดิมที่ผีของครูเหมมักมาหลอกแบบวูบๆลอยมาแล้วปลิวหายไป นับเป็นการหลอกหลอนที่มีศิลปะและความสวยงาม แต่ในละครโทรทัศน์ได้ดัดแปลงให้ผีหลอกหลอนด้วยอิริยาบถที่เปลี่ยนไป อาทิ เรื่อง *เลขานุการผี* ผีท่านเจ้าคุณแต่เดิมหลอกนายทองคำโดยการแปลงกายเป็นผ้าดำแล้วลอยหายไป แต่ในละครโทรทัศน์ได้ดัดแปลงให้ผีท่านเจ้าคุณหลอกนายทองคำอย่างคลุ้มคลั่งราวจะหลอกให้เขาเป็นเอาตาย หรือ การดัดแปลงให้ผีในเรื่อง *มนุษย์ผู้ไม่มีสังขม* โลกมีดวงตาเป็นสีแดงเวลาที่พวกเขาอยู่กับผีด้วยกัน

ในส่วนมุมมองการเล่าเรื่องจากกรวิชัย พบว่าบทประพันธ์เรื่องผีของครูเหม เวชกรที่เล่าเรื่องจากมุมมองของบุรุษที่หนึ่งมีจำนวน 11 เรื่อง และเรื่องที่เล่าเรื่องจากมุมมองของบุรุษที่สามจำนวน 3 เรื่อง ซึ่งในละครโทรทัศน์ได้คงมุมมองการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งไว้จำนวน 5 เรื่อง ตัวละครยังเรียกตัวเองว่า “ผม” เหมือนกับบทประพันธ์ และเปลี่ยนให้เป็นแบบมุมมองแบบรู้รอบด้าน 7 เรื่อง ซึ่งมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้านจะทำให้ผู้ชมสามารถหยั่งรู้จิตใจของตัวละคร รู้เหตุการณ์ต่างๆได้ก่อนตัวละคร โดยเทคนิคด้วยเทคนิคของละครโทรทัศน์ที่สามารถตัดสลับฉากการเล่าเรื่องได้ มุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้านมักเป็นสูตรที่ละครโทรทัศน์นำมาใช้ ส่วนเรื่องละครโทรทัศน์ที่ยังคงที่คงมุมมองการเล่าเรื่องไว้ให้เป็นมุมมองจากบุรุษที่หนึ่งมี 3 เรื่องในละครโทรทัศน์ได้แก่ เรื่องมนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก รำเพยทุกชาติไป และเลขานุการผี

ทั้งนี้ระดับของการสร้างใหม่ในละครโทรทัศน์จึงต้องคงองค์ประกอบการเล่าเรื่องเดิมไว้ และดัดแปลงรายละเอียดขององค์ประกอบการเล่าเรื่องให้มีรสและกลิ่นที่เป็นไปตามบทประพันธ์ ตัวบทต้นทาง การสร้างใหม่จะสามารถทำได้ก็ต่อเมื่อการดัดแปลงรสและกลิ่นของเรื่องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก เพราะละครโทรทัศน์มีธรรมชาติของสื่อในการเล่าเรื่องให้สมจริง จึงพบการสร้างใหม่ในละครโทรทัศน์เรื่อง ผี ! วิญญาณและความผูกพันโดยเหม เวชกร ในเพียงระดัดของขยายความน่ากลัวให้ออกมาเป็นภาพและเสียง ขยายความรสแห่งความรัก และปรับรายละเอียดย่อยของตัวละคร จึงองค์ประกอบการเล่าเรื่องและรสแห่งบทประพันธ์จึงมีเหมือนกับวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีซึ่งเป็นตัวบทต้นทาง

ลักษณะการสร้างใหม่(Invention) ในการตูนบรีอ ! น่ากลัวก็ไม่บอก

สำหรับการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร พบการสร้างใหม่โดยการขยายความ ตัดทอน และดัดแปลงเนื้อหาจากบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง อันได้แก่โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร แก่นเรื่อง โดยการปรับบทประพันธ์ให้เข้ากับธรรมชาติของสื่อการ์ตูนที่มีธรรมชาติของ ความเกินจริง ความบิดเบี้ยว ความหัก การทำให้ง่าย และสนุกสนานซึ่งเป็นลักษณะของสื่อการ์ตูนที่จะต้องยิงกลุ่มเป้าหมายเป็นยังเด็กและเยาวชน นอกจากนั้นทางผู้ผลิตยังได้ถ่ายโยงเนื้อหามาจากทั้งละครโทรทัศน์ และการถ่ายโยงเนื้อหาจากแหล่งอื่นมาผสมกันให้เกิดประติษฐกรรมใหม่ๆในการ์ตูน

การดัดแปลงโครงเรื่อง จากกรวิเคราะห์การ์ตูนบรีอ ! น่ากลัวก็ไม่บอกทั้ง 13 เรื่อง พบว่า มีการดัดแปลงโครงเรื่องให้หักมุม ทั้ง 13 เรื่อง การหักมุมในที่นี้คือการพลิกบุคลิกของตัวละครให้เปิดเผยธาตุแท้ออกมา ทางผู้ผลิตได้สร้างสรรค์เรื่องราวให้ตลกจากการนำตัวละครจากวรรณกรรมเรื่องสั้นของครูเหมที่เป็นตัวละครแบบมิติเดียว(Flat Character) คือ เป็นคนดี 100 %

และเป็นคนเลว 100 % มาดัดแปลงให้เป็นตัวละครหลายมิติ (Round Character) คือ เป็นตัวละครที่เป็นคนดีบ้าง ไม่ดีบ้างคาดเดาอะไรได้ยาก ตัวละครที่ดูเหมือนจะเป็นคนดีแต่สุดท้ายก็พลิกผันเป็นคนไม่ดี ความแปรปรวนของตัวละครทำให้นักเขียนสามารถใส่ความน่ารัก หากตัวละครทุกตัวมีความแบนไม่เปลี่ยนแปลงใดๆเลยเหมือนดังเช่นวรรณกรรมเรื่องสั้นรสแห่งความตลกจึงไม่เกิดขึ้น ใส่ความตลก ลงไป อาทิ เรื่อง *หยดน้ำสังข์* ได้ดัดแปลงให้เดือนจากรวมเรื่องสั้นที่เป็นคนรักจริง ให้กลายเป็นเดือนที่เป็นผู้หญิงหลายใจ หลังจากที่เขาได้พบกับพ่อเชิด เจ้าบ่าวผู้หล่อเหลา เธอหลงรักพ่อเชิดแล้วนึกเสียดายที่ไม่ฆ่าตายตามอ้ายบุญไป หรือการดัดแปลงตัวละครอย่าง นายทองคำ จากเรื่องมนุษย์ผู้ไม่สังคมนิคมโลก ตามบทประพันธ์เดิม นายทองคำเป็นคนดีมาก รักครอบครัว ถึงแม้จะรู้ตอนหลังว่าเมียเป็นผีแล้วก็ยังรักอยู่ พอมาดัดแปลงเป็นการ์ตูน นายทองคำมีนิสัยที่พลิกแพลงพอหลังจากที่รู้ว่ามาลีภรรยาผู้เป็นที่รักเป็นผีแล้ว นายทองคำมีอาการวาดกัวจนถึงกับต้องเผาบ้านตนเองทิ้ง ถึงแม้ว่าการนำตัวละครมาดัดแปลงให้หักมุมและเกิดความตลกแต่ทางผู้ผลิตก็ได้สอดใส่สารประโยชน์ การให้คิดในการสอนใจเด็กและเยาวชน ไปในแทบทุกเรื่อง อาทิ เรื่องมนุษย์ผู้ไม่สังคมนิคมโลก การ์ตูนก็ได้สอนว่า ความอกตัญญูเป็นสิ่งไม่ดี เหมือนอย่างเช่น ตัวละครนายทองคำที่ได้รับกรรมในช่วงหลัง

ในด้านการถ่ายโยงเนื้อหา หนังสือการ์ตูนบร้อ ! นากัลก็ไม่ได้บอก ได้ถ่ายโยงเนื้อหาจากละครโทรทัศน์ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ *ภาพฝันเป็นเหตุ แม่จ๋า เลขาธุการผี อ้ายทุยผู้ซื่อสัตย์ของรักเสมอใจ* ที่หยิบยืมมาได้แก่ ฉาก บทเพลงที่บรรเลงไว้ในละครทีวี ตัวอย่างเช่น การถ่ายโยงเพลง *คำแล้วในฤดูหนาว* ของครูฉ้วน ควันธรรม มาบรรเลงในการ์ตูน การถ่ายโยงเสื้อผ้าของตัวละครในละครโทรทัศน์เข้ามาในการ์ตูน การถ่ายโยงสีสันของบทเพลงในอดีตที่อาทิ บทเพลง *พรานล่อเนื้อของ* สุนทรภรณ์ ซึ่งการถ่ายโยงสีสันของบทเพลงในอดีตต่างๆลงไปในการ์ตูน จะทำให้การ์ตูนมีลักษณะของการโหยหาอดีต ไม่เพียงแต่ลักษณะของความโหยหาอดีตที่มีอยู่ในการ์ตูนเท่านั้น การ์ตูนบร้อ ! นากัลก็ไม่ได้บอกยังถ่ายโยงเนื้อหาให้เกิดความร่วมมือเช่น การนำฉากการเซ็นเซอร์ในละครโทรทัศน์มาเซ็นเซอร์ในการ์ตูนเพื่อเป็นแก่นในการสร้างสีสัน อาทิ เรื่อง *เลขานุการผี* ในการ์ตูนได้เซ็นเซอร์ฉากการสูบบุหรี่ของตัวละคร การเซ็นเซอร์ฉากการนำอาวุธปืนมาจ่อปากตัวละคร

จากการศึกษาพบว่าหนังสือการ์ตูนมีธรรมชาติของสื่อการ์ตูนไม่เพียงแต่มีลักษณะของการทำให้ง่าย ความเกินจริง บิดเบี้ยว หักมุม และสนุกสนาน หนังสือการ์ตูนยังสามารถนำความทันสมัยเข้ามาสู่เรื่องราวได้มากกว่าสื่อละครโทรทัศน์ถึงแม้ว่า ฉากบรรยายกาศของเรื่องจะเป็นเรื่องราวที่ย้อนยุคเหมือนกัน ดังนั้นในระดับของการสร้างใหม่หนังสือการ์ตูนสามารถขยายความ

ตัดทอน และดัดแปลงเรื่องราวได้มากกว่าละครโทรทัศน์ การ์ตูนจึงมีลักษณะของการผสมผสานเนื้อหาจากจินตคติต่างๆที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตมารวม หรือหยิบยืมเรื่องราวที่เป็นสมัยใหม่เข้ามาในเนื้อหา ซึ่งสื่อการ์ตูนมีธรรมชาติของสื่อที่เกินจริงที่ผู้ผลิตสามารถนำสิ่งต่างๆทั้งเก่าและใหม่มาผสมกันได้มากกว่าสื่อละครโทรทัศน์ ดังนั้นการ์ตูนจึงเป็นเป็นประดิษฐกรรมใหม่ในการอนุรักษ์ณ์ผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของหม่อม เวชกร ให้ดำรงอยู่

บทที่ 7 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง สุนทรียภาพการดัดแปลงข้ามสื่อจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุด ภูตผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ใน บทประพันธ์เรื่องผีของเหม เวชกร และวิเคราะห์การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุด ภูตผีของ เหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูนเพื่อหาร่องรอยเนื้อหาเดิม(Convention) และสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ (Invention)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้แนวคิดแนวคิดการสื่อสารเชิงสุนทรียะ แนวคิดการเล่าเรื่อง แนวคิดตระกูลละคร/ภาพยนตร์ไทย แนวคิดการดัดแปลง แนวคิดสัมพันธ์บท แนวคิดองค์ประกอบของภาษาภาพและเสียงในสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ และแนวคิด การ์ตูนภาพลายเส้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยศึกษาเอกลักษณ์ของครุเหมคือ วรรณกรรมเรื่อง สั้นของครุเหม เวชกร จำนวน 101 เรื่อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์การดัดแปลง คือ วรรณกรรมเรื่องสั้นที่ได้รับการถ่ายโยงเนื้อหา เป็นละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน จำนวน 12 เรื่องในละครโทรทัศน์ ได้แก่ หยดน้ำสังข์ ของรักเสมอใจ อ้ายทวยผู้ซื่อสัตย์ เลขานุการผี และมนุษย์ ผู้ไม่สังคมโลก แม่จ๋า เหมมาโทษ น้ำมันผีพลาย หลบภัยทางอากาศ ภาพปั้นเป็นเหตุ รำเพยทุกชาติ ไป วิญญาณที่ถูกสาป และ 13 เรื่องในหนังสือการ์ตูน ได้แก่ หยดน้ำสังข์ ของรักเสมอใจ อ้ายทวยผู้ ซื่อสัตย์ เลขานุการผี และมนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก แม่จ๋า เหมมาโทษ น้ำมันผีพลาย หลบภัยทางอากาศ ภาพปั้นเป็นเหตุ วิญญาณที่ถูกสาป มรดกยุ่งยาก และรำเพยจะเป็นของคุณทุกๆชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ไพศาล กริชไกรวรรณ(เลขานุการมูลนิธิบรมครู) ศุภมิตร จันทร์แจ่ม (นักเขียนการ์ตูน บรื้อ ! น้ากั๊กก็ไม่บอก) บรรณวุฒิ ประสมทรัพย์ (ผู้กำกับละคร เรื่อง ผี! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร) ทองขาว ทวีปรังสีนุกูล (นักเขียนบทโทรทัศน์) สมบูรณ์ พวงดอกไม้ (จิตรกร) สจ๊วต ปุยอ้อ (จิตรกร) และ อเนก นาวิกมูล (กลุ่มรักครุเหม)

7.1 สรุปผลการวิจัย

7.1.1 เอกลักษณ์ในบทประพันธ์เรื่องผีของเหม เวชกร

วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของ เหม เวชกร มีเอกลักษณ์ของความเป็นผี ไทยโบราณ ที่สร้างความน่าสะพรึงกลัว จากการเล่าเรื่องผ่านทางภาพศิลปะแนวภูตผี

(ภาพประกอบ) การเล่าเรื่องให้บทประพันธ์เรื่องผีมีรส 3 มิติ คือ เล่าให้น่ากลัว เล่าให้โรแมนติกและ เล่าให้เศร้าสะเทือนใจ การเล่าเรื่องให้มีความสมจริงและ การเล่าเรื่องให้มีลักษณะความเป็นไทย

7.1.2 การดัดแปลงบทประพันธ์สู่ละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน

ลักษณะสัมพันธ์จากบทประพันธ์เรื่องผีสู่ละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูนมีการคงเดิมและสร้างใหม่ในแต่ละองค์ประกอบการเล่าเรื่อง องค์ประกอบหลักที่ผู้ผลิตได้คงไว้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือ ภาพศิลปะแนวภูตผี(Ghost illustration) ภาพที่เป็นจุดสูงสุด(Climax)ของเหตุการณ์ภายในเรื่อง อาทิ เหตุการณ์การเฉลยตัวของผี การหลอกหลอนของผี ฉากบรรยากาศ (Setting)ที่ย้อนยุค (Period) ณ ช่วงเวลา พ.ศ. 2475-2512 ตัวละครหลัก (Character) และโครงเรื่องหลัก(Plot) ในส่วนของการสร้างใหม่ ทางผู้ผลิตได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในแต่ละรายละเอียดขององค์ประกอบการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการขยายความ การตัดทอน การดัดแปลง อาทิ การตัดทอนหรือเพิ่มเติมโครงเรื่อง การดัดแปลงรายละเอียดของเหตุการณ์ในโครงเรื่อง การนำเรื่องเล่ามาเรียงลำดับตัดสลับการเล่าเรื่องใหม่ การดัดแปลงตัวละคร

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธ์จากวรรณกรรมสู่ละครโทรทัศน์ กับ ลักษณะสัมพันธ์ของวรรณกรรมสู่หนังสือการ์ตูน พบว่าสื่อทั้งสองมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดขององค์ประกอบการเล่าเรื่องที่แตกต่างกัน การดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีไปสู่ละครโทรทัศน์ทางผู้ผลิตตั้งใจจะรักษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางเอาไว้ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นภาพศิลปะทางภูตผี ฉาก ตัวละคร แก่นเรื่องและรสแห่งบทประพันธ์ที่มีสามมิติ คือ ความกลัว ความโรแมนติก และความเศร้าสะเทือนใจ ทางผู้ผลิตยังได้ขยายรสแห่งบทประพันธ์ ในส่วนรสแห่งความรักให้มีมิติที่มากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ชม

ส่วนการดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีไปสู่หนังสือการ์ตูน พบว่า ทางผู้ผลิตตั้งใจที่จะคงภาพศิลปะทางภูตผี ฉากบรรยากาศ และตัวละคร ตามบทประพันธ์ตัวบทต้นทางเอาไว้ และมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาโดยเน้นการดัดแปลงตอนจบของเรื่อง(Resolution)ให้หักมุม และเปลี่ยนรสแห่งบทประพันธ์จากเดิม ที่เป็นรสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก ให้กลายเป็นรสแห่งความตลกและสนุกสนาน ตลอดจนใส่ลูกเล่นต่างๆให้มีความน่ารัก เพราะกลุ่มเป้าหมายของการ์ตูนคือเด็กและเยาวชน การดัดแปลงต้องให้เด็กอ่านแล้วเข้าใจง่าย (Simplified) บิดเบี้ยวบ้าง (Distorted) เกินจริงบ้าง (Exaggerated) หักมุมบ้าง (Twist Ending) ตามธรรมชาติของสื่อการ์ตูนตลก ถึงแม้ว่าวรรณกรรมตัวบทต้นทางจะเป็นเรื่องทางผีสาง เมื่อดัดแปลงเป็นการ์ตูนตลกแล้วมิติของความน่ากลัวได้ลดลงกลายเป็นความน่ารัก จากการวิเคราะห์ก็ยิ่งอีกว่าพบว่าทางผู้ผลิต

หนังสือการ์ตูนยังถ่ายโยงเนื้อขององค์ประกอบการเล่าเรื่องบางส่วนมาจากละครโทรทัศน์ อันได้แก่ การถ่ายโยงบทเพลง การถ่ายโยงฉาก ฉายาของเสื้อผ้าการแต่งกายของตัวละคร

7.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดัดแปลง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดัดแปลงเนื้อหาจากตัวบทต้นทางไปสู่ตัวบทปลายทาง ได้แก่ ปัจจัยด้านธรรมชาติของสื่อ ปัจจัยด้านธุรกิจและการตลาด ที่จะส่งผลให้การดัดแปลงบทประพันธ์ เรื่องผีของ เหม เวชกร มาสู่สื่ออีกชนิดหนึ่งมีความยาก ความง่ายในการผลิตที่ต่างกัน ธรรมชาติของวรรณกรรมเรื่องสั้นจะเดินเรื่องด้วยคำบรรยายและบทสนทนา นักเขียนสามารถเขียนบรรยายไปได้เรื่อยๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างอิสระและกว้างไกล แต่สื่อละครโทรทัศน์ได้มีการสร้างภาพและเสียงขึ้นมาแทนคำบรรยาย ทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะเป็นคนตีความเรื่องราวของบทประพันธ์ทั้งหมดอย่างเบ็ดเสร็จก่อนที่จะนำเสนอ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมได้รับความบันเทิงจากละครโทรทัศน์อย่างสำเร็จรูปโดยไม่ต้องใช้จินตนาการเองเหมือนกับวรรณกรรมเรื่องสั้น ทั้งนี้การผลิตละครโทรทัศน์ให้มีคุณภาพเพียงไรนั้น ผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของต้นทุนการผลิตในการทำให้ละครเป็นที่นิยม ก่อนการดัดแปลงบทประพันธ์มาสู่ผู้ชม ในกรณีของการดัดแปลงบทประพันธ์เรื่องผีของ เหม เวชกร มาสู่ละครโทรทัศน์ทางผู้สร้างเลือกที่จะปรับบทประพันธ์เรื่องผีของ เหม เวชกร ให้มีความเป็นละครตามสูตรการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ ที่ต้องมีการร้อยเรียงเรื่องราว (Story) มีพระเอก นางเอก มีตัวร้าย มีนางอิจฉา มีการทำให้ผู้ชมเลือกข้างตัวละคร และหากเรื่องสั้นอันไหนที่มีลักษณะเป็นเพียงสถานการณ์ (Situation) ทางผู้สร้างก็จะใส่ความเป็น Dramatize ลงไป ดังนั้นต้นทุนการผลิตจึงมีอิทธิพลสูงในการดัดแปลงบทประพันธ์มาสู่ละครโทรทัศน์ให้มีคุณภาพทัดเทียมวรรณกรรมตัวบทต้นทาง โดยเฉพาะ ฉากและบรรยายภาค

ส่วนสื่อหนังสือการ์ตูนมีการเล่าเรื่องด้วยภาษาภาพและตัวอักษร มุ่งเป้าหมายการนำเสนอไปที่กลุ่มเด็กและเยาวชน โดยหนังสือการ์ตูนมีธรรมชาติของการเล่าเรื่องที่ เข้าใจง่าย (Simplified) บิดเบี้ยว (Distorted) เกินจริง (Exaggerated) หักมุม (Twist Ending) และสนุกสนาน (Funny) การนำบทประพันธ์เรื่องผีของ เหม เวชกร มาดัดแปลงเป็นการ์ตูน ทางผู้ผลิตได้ทำให้วรรณกรรมตัวบทต้นทางที่มีระดับในการใช้ภาษาที่สูง สวยงาม และโบราณ มาปรับภาษาเพื่อให้เด็กอ่านแล้วเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และสนุกสนาน โดยการเล่าเรื่องใหม่ด้วยภาษาภาพและกรอบคำพูด (Balloon) ของตัวละคร ถึงแม้ว่าเรื่องราวจากวรรณกรรมตัวบทต้นทางจะมีรสแห่ง

ความกลัว ความรัก และความโศก แต่สื่อการ์ตูนสามารถนำมาดัดแปลงให้ตลกได้ เพราะสื่อการ์ตูนเล่าเรื่องผ่านภาษาภาพหลายเส้นที่มีธรรมชาติของจินตนาการ มีธรรมชาติของความเกินจริง เช่น การถ่ายโยงตัวละครในบทประพันธ์ที่เป็นคนดีแสนดีมาล้อเลียน(Parody)ให้กลายเป็นดีแบบไม่สม่ำเสมอหรือเป็นคนคนตลกไปกฮา แต่ในทางตรงกันข้ามสื่อละครโทรทัศน์ไม่สามารถที่จะดัดแปลงบทประพันธ์จากตัวบทต้นทางมาทำให้เป็นเรื่องตลกได้ เพราะสื่อละครโทรทัศน์เล่าเรื่องด้วยภาพและเสียงที่มีความสมจริง(Realistic) ใช้ดารานักแสดงที่เป็นคนจริงๆเล่น การดัดแปลงไปเป็นละครโทรทัศน์จึงมักต้องคงไว้ด้วยรสและกลิ่นของบทประพันธ์ตัวบทต้นทางไว้เสมอ

ในส่วนของเวลาในการนำเสนอ วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดกฏตผีของ เหม เวชกร มีลักษณะเป็นเรื่องสั้น จึงง่ายต่อการนำมาผลิตเป็นละครโทรทัศน์แบบจบในตอน(Anthology)และมาทำเป็นการ์ตูนแบบจบในตอนเช่นกัน ดังนั้นการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดกฏตผีของ เหม เวชกรเป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน มีการคงเนื้อหาเดิมและมีการสร้างสรรค์เนื้อหาใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะของปรากฏการณ์สื่อสองทางให้แก่กัน (The Phenomena of Mutual Illumination of The Media) แต่พอข้ามสื่อแล้วรสหรืออารมณ์ในเนื้อหาเดิมก็จะมีระดับที่เปลี่ยนไป การข้ามสื่อมาสื่อมายังละครโทรทัศน์รสนัยยังคงมีลักษณะเดิมตามบทประพันธ์ แต่พอข้ามสื่อมายังหนังสือการ์ตูนรสนัยแห่งบทประพันธ์ก็จะเปลี่ยนไปเป็นความตลกและสนุกสนาน ดังนั้นการดัดแปลงข้ามสื่อจากบทประพันธ์เรื่องสั้นและภาพเขียนชุดกฏตผีของ เหม เวชกร จึงสอดคล้องกับลักษณะสัมพันธ์โดยทั่วไป ที่ผลงานสื่อจินตคติในยุคสื่อหลังสมัยใหม่ มีแนวคิดว่าทุกวันนี้แทบไม่มีนวัตกรรมหรือตัวบท(Text) อันใดที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยใหม่เอี่ยมโดยไม่มีเนื้อหาหรือรูปแบบที่ซ้ำรอยเดิมกับตัวบทในอดีต ดังนั้น สื่อจินตคติในปัจจุบันล้วนร้อยพัน หรือดัดแปลงผลงานที่เคยสร้างมาแล้วในอดีตกลับมาทำใหม่อยู่เสมอ

7.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนของเหม เวชกรเป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน เป็นลักษณะสัมพันธ์แบบมีจิตสำนึก (Conscious) เพราะผู้ผลิตมีความตั้งใจที่จะดัดแปลงประพันธ์อย่างเคารพต้นฉบับให้มีความคงเดิม ทั้งในสื่อของละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน สำหรับละครโทรทัศน์เรื่อง ผี ! วิญญาณและความผูกพัน โดย เหม เวชกร ได้รับการสร้างขึ้นในปี พ.ศ 2446-2546 เนื่องในวาระการฉลองครบ 100 ปีชาตกาล เหม เวชกรทางผู้ผลิตจึงตั้งใจที่จะรักษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องให้เหมือนกับวรรณกรรมเรื่องสั้นให้มากที่สุด

ในส่วนของหนังสือการ์ตูน ผู้ผลิตตั้งใจที่จะดัดแปลงเพื่ออนุรักษ์ผลงานวรรณกรรม ของเหม เวชกร ในรูปแบบการ์ตูน เพื่อเป็นประวัติศาสตร์ในวงการการ์ตูนไทย

จากแนวคิดเรื่อง การนำของเดิมกลับมาทำใหม่ Convention/Invention ทำให้เข้าใจได้ว่า กายายอิงเนื้อหาจากบทประพันธ์ของครูเหม เวชกรไปยังสื่ออื่น ผู้ผลิตได้นำเอกลักษณ์ความเป็น ขนบในความเป็นผีไทยโบราณ อุดมลักษณะประจำตัวของครูเหม เวชกร มาคงไว้และสร้างใหม่เป็น ประดิษฐกรรม(Invention) ขึ้นใหม่ในสื่อใหม่ ดังนั้นสื่อ จินตคติจึงมีลักษณะเป็นสูตรสำเร็จที่ อำนวยความสะดวกให้ผู้ผลิตสามารถหยิบสูตรที่เป็นของเดิม(Formula)กลับมาดัดแปลงเป็นสิ่งที่ คิดค้นใหม่ได้เลย โดยเฉพาะ วรรณกรรมเรื่องผีของ เหม เวชกร ที่มีลักษณะพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ ภาพศิลปะแนวภูติผี ซึ่งเป็นภาพประกอบเรื่อง ซึ่งเหม เวชกรได้เป็นผู้วาดด้วยตนเอง ซึ่งภาพวาด ดังกล่าว เป็นปรากฏการณ์ของลักษณะสัมพันธ์แบบการเชื่อมโยงสายใยเชิงภาพ (Visual Linkage) ที่จะช่วยให้ ผู้ผลิตนำภาพศิลปะแนวภูติผีจากตัวบทต้นทางมาสร้างตามแบบ เป็นฉาก โตฉากหนึ่ง (Story Board) และขยายความความเป็นเรื่องราวต่างๆจนครบทั้งเรื่องทั้งในสื่อละคร โทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน

ในส่วนของการดัดแปลงบทประพันธ์อย่างเคารพต้นฉบับ พบว่าทั้งสื่อละครโทรทัศน์ และ หนังสือการ์ตูนเลือกที่จะคงองค์ประกอบการเล่าเรื่องประเภท ภาพศิลปะแนวภูติผี ฉากบรรยากาศ โครงเรื่อง และตัวละคร ไว้ให้มากที่สุด โดยละครโทรทัศน์จะย่นเรื่อง ณ จุด เวลาเดิม ตามบท ประพันธ์ ประมาณ พ.ศ.2500 คือทำให้เป็นละครย้อนยุค โดยหยิบเรื่องผีที่มีทั้งฉากในเมือง และ ฉากในชนบท สำหรับฉากในชนบทผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้นำเสนอภาพและเสียงผ่านทีวีทัศน์ ท้อง นาท้องทุ่ง แม่น้ำลำคลอง เสียงนกร้อง ค้างคาวบิน และ วิถีชีวิตชาวบ้าน ทั้งนี้ที่สำคัญที่สุดคือการ สร้างรสแห่งความน่ากลัวให้ปรากฏในฉากชนบทยามกลางคืน ภาพตัวละครนอนคลุมโปงกลัวผีอยู่ใน มุ้ง ภาพตัวละครหยิบตะเกียงเจ้าพายุมาส่องไฟดูผี และใส่เสียงดนตรีมีลักษณะความเป็นไทย เช่น เสียงขลุ่ย เสียงปี่พาทย์ ในส่วนของฉากและบรรยากาศในตอนกลางคืนผู้ผลิตได้เล่าเรื่องผ่าน ตีกรบ้านของสวยๆของพระนครในสมัยอดีตที่มีความน่ากลัวแบบคลาสสิก การเล่าเรื่องผ่านตัว ละครจากเสื้อผ้าการแต่งกายที่ย้อนยุค ยวดยานพาหนะ การดำเนินชีวิตของผู้คน การฟังดนตรี การเดินลีลาต ซึ่ง เป็นสิ่งที่ผู้ผลิตพยายามที่จะดัดแปลงบทประพันธ์ให้มีฉากบรรยากาศที่สมจริง มากที่สุด

ในส่วนของการคงรสแห่งบทประพันธ์ ละครโทรทัศน์ตั้งใจที่จะคงองค์ประกอบการเล่า เรื่องและรสแห่งบทประพันธ์ที่ น่ากลัว โรแมนติก และสะเทือนใจไว้ทั้งหมด โดยขยายความรสแห่ง

ความรัก ให้มีมิติมากขึ้น โดยการเน้นเลือกบทประพันธ์ที่เป็น เรื่องผีของครูเหมที่มีลักษณะเป็น เรื่องราวความรักแบบพิศวาส ระหว่างชายหญิง ซึ่งจะเป็นเรื่องผีที่มีคู่พระ/นาง ซึ่งจะง่ายต่อการ นำมาผลิตและเพิ่มมิติของความรัก และทางผู้ผลิตเลือกที่จะนำดารานักแสดงที่มีชื่อเสียงใน ขณะนั้นมา อาทิ ตอนวิญญานที่ถูกสาป ทางผู้ผลิตได้เลือกดารานักแสดงที่มีข่าวเป็นแฟนกันในชีวิตจริง อย่าง เอ็มมา วรรัตน์ สุวรรณรัตน์ กับ หนุ่ม คงกระพันท์ มาสวมบทเป็นคู่พระนาง เพื่อให้ตรงกับ รสนิยมและความต้องการของผู้ชมที่กำลังอินกับข่าวสารหรือเหตุการณ์ในขณะนั้น ตามชนบการ ชมละครโทรทัศน์ของคนไทยที่นิยมที่จะชมเอา “รส” มากกว่าที่จะชมเอา “เรื่องราว” ดังนั้นการนำ ดารานักแสดงที่มีชื่อเสียงมาเล่นจึงเป็นการทำให้ละครโทรทัศน์ดูน่าสนใจหรืออยู่ในกระแสความ สนใจของคนต่อไปในด้านการตีความแก่นเรื่อง(Theme) จากจำนวนละครโทรทัศน์ 12 เรื่องที่ได้รับการ ดัดแปลง ผู้วิจัยพบว่า มีการตีความแก่นเรื่องไม่ตรงกับบทประพันธ์ตัวบทต้นทางจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง หยดน้ำสังข์ ซึ่งแก่นเรื่องจากตัวบทต้นทาง ที่กล่าวถึงความรักอันบ้าคลั่งของ เด็กวัยรุ่นที่ฆ่าตัวตายโดยไม่ยั้งคิด แต่แก่นเรื่องในละครโทรทัศน์ คือการยกย่องในความรักแท้ของ เด็กทั้งสอง ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามการนำบทประพันธ์มาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ผู้ผลิตยังต้อง คำนึงถึงศักยภาพทางต้นทุนการผลิต และปัจจัยด้านการตลาด ที่จะส่งผลให้การถ่ายโยงเนื้อหา ข้ามสื่อใหม่มีความแตกต่างทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ซึ่งทำให้การดัดแปลงบทประพันธ์ เป็นละครโทรทัศน์มีเงื่อนไขในการผลิตมากกว่าสื่ออื่น

สำหรับการดัดแปลงเป็นการดูที่ทางผู้ผลิตมีอิสระในการสร้างสรรค์ผลงานได้ มากกว่าการดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ เพราะนักเขียนสามารถดัดแปลงได้ตามจินตนาการของ นักเขียนทั้งหมด นอกจากปัจจัยในด้านการตลาดที่กำหนดไว้ว่า หากการดูเรื่องไหนที่ออกตีพิมพ์ แล้วไม่มีกระแสพูดถึงจากผู้อ่านเป็นเวลาสักกระยะหนึ่ง ทางบริษัทจะต้องยุติการตีพิมพ์ แล้ว นักเขียนจะต้องเขียนเรื่องใหม่ออกมาแนะนำเสนอ ดังนั้นปัจจัยในด้านการตลาดจึงส่งผลต่อ ลักษณะสัมพันธ์บท ที่จะทำให้เรื่องราวได้รับการผลิตออกมาหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด การนำ วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร มาสู่การ์ตูนหลายเส้นนับเป็นประดิษฐ์ กรรมที่แปลกใหม่ เพราะการ์ตูนได้ถ่ายโอนเรื่องราวมาจากบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง และละคร โทรทัศน์ ทางนักเขียนตั้งใจที่ดัดแปลงบทประพันธ์ให้เกิดความมั่งคั่งของการวิไลหาอดีต ผู้ผลิต เลือกที่จะคงองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่สำคัญไว้ได้แก่ การคงฉากบรรยายภาคให้เป็นไปตามยุค สมัยของบทประพันธ์ ประมาณ พ.ศ 2500 คงโครงเรื่อง คงตัวละคร และคงภาพศิลปะแนวภูตผี หรือเชื่อมโยงบทเพลงเก่าๆในละครโทรทัศน์มาใส่ไว้ในการ์ตูน หรือการถ่ายโยงเนื้อหาแบบร่วม สมัย อาทิ การหยิบยืมโครงเรื่องมนุษย์หมาป่าจากตะวันตก การนำฉากเซ็นเซอร์ในรายการ

โทรทัศน์ในยุคปัจจุบันมาเป็นแก่นในการ์ตูน และเปลี่ยนรสให้บทประพันธ์จากเดิมที่ น่ากลัว โรแมนติก และสะเทือนใจ ให้เป็นรสแห่งความสนุกสนาน เพราะยิ่งเป้าหมายไปที่เด็ก ดังนั้น การนำ บทประพันธ์ที่น่าเสนอในเรื่องราวของผู้ใหญ่มาดัดแปลงให้เป็นการ์ตูน องค์ประกอบการเล่าเรื่อง ทั้งหมดจะต้องถูกเจียระไนให้เข้าใจง่าย (Simplify) โดยการเล่าเรื่องผ่านภาษาภาพและตัวอักษร ที่ สามารถกระตุ้นให้เด็กอยากอ่าน (Motivating) เพราะสำหรับเด็กแล้ว ภาพสามารถเล่าเรื่องได้มี ประสิทธิภาพมากกว่าตัวอักษรแต่หัวใจของการดัดแปลงทั้งหมดคือ การสร้างสรรค์เรื่องราวให้ตลก และสนุกสนาน ทางนักเขียนใช้หลักการสำคัญคือ การดัดแปลงตัวละครจากบทประพันธ์ตัวบทต้น ทางที่เป็นตัวละครแบบมิติเดียว (Flat Character) มาเป็นตัวละครแบบหลายมิติ (Round Character) คือ ดัดแปลงตัวละครจากที่เป็นคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ตามตัวบทต้นทาง ให้กลายมาเป็น คนดีบ้าง คนไม่ดีบ้าง ตัวละครทุกตัวสามารถเป็นผู้กระทำ หรือผู้ถูกกระทำได้พอๆกัน ดังนั้น ความ ตลกจึงอยู่ที่ ความจริงจังกจากการที่ตัวละครถูกกระทำ เพราะตัวละครที่เป็นคนดีจริงๆ หรือคนเลว จริงๆไม่สามารถทำให้ตลกขึ้นมาได้ ดังนั้น ลักษณะการ์ตูนเรื่องบร๊อ ! น่ากลัวก็ไม่บอก ตัวละคร ต่างๆจึงมีลักษณะที่ปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกตัวละครต่างๆจึงสามารถระเบิดตัวตนใส่กันได้ เสมอ การ์ตูนยังเปลี่ยนตอนจบของโครงเรื่องให้หักมุม จากการดัดแปลงให้เกินจริง (Exaggerated) ให้บิดเบี้ยว (Distorted) ให้หักมุม (Twist Ending) และคอยใส่ความน่ารักใส่คติ สอนใจเพื่อให้เหมาะสมสำหรับเด็กต่อไป

จากแนวคิดการคงเดิมและการสร้างใหม่ผู้วิจัยพบว่า ทั้งละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน ผู้ผลิตตั้งใจที่จะดัดแปลงบทประพันธ์อย่างเคารพต้นฉบับเอาไว้เหมือนกัน แต่ด้วยธรรมชาติของสื่อ ละครโทรทัศน์ที่เล่าเรื่องด้วยภาพและเสียง คุณลักษณะของสื่อละครโทรทัศน์จึงบังคับให้เรื่องที่เล่า ออกมาให้มีความสมจริงทั้งรสทั้งกลิ่น ดังนั้นการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นไปยังละครโทรทัศน์ จึงมีน้ำหนักของการคงเดิม (Convention) มากกว่าหนังสือการ์ตูน ซึ่งหนังสือการ์ตูนมีธรรมชาติของ สื่อในการเล่าเรื่องที่ดัดทำให้ง่าย เกินจริง บิดเบี้ยว หักมุม และสนุกสนาน คุณลักษณะของสื่อการ์ตูน จึงสามารถถ่ายโยงเนื้อหาจากแหล่งต่างๆทั้งในอดีตและปัจจุบันเข้ามาในเรื่องราว และผสมผสาน เป็นความแปลกใหม่ ดังนั้น การดัดแปลงบทประพันธ์ไปสู่หนังสือการ์ตูนจึงมีน้ำหนักของการ สร้างใหม่ (Invention) ได้มากกว่าสื่อละครโทรทัศน์

ในด้านผลสืบเนื่องและหน้าที่ของสัมพันธ์ที่ถ่ายโยงเนื้อหาข้ามสื่อมาเป็นการ์ตูนภาพ ลายเส้น มีการคงเดิม ตัดทอน และดัดแปลง เพื่อเล่าเรื่องมายังเด็กๆซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ ความหมายของเรื่องราวเดิมจากตัวบทต้นทางจึงเปลี่ยนไป แต่สิ่งที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนคือ

ผลสืบเนื่องในเชิงปริมาณ ซึ่งจะทำให้เนื้อหาและความหมายของตัวบทต้นทางนั้นมีความแพร่หลายมากยิ่งขึ้น (Accessibility) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทั้งละครโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูนล้วนคงขบวนการเล่าเรื่องด้วยภาพศิลปะทางวิญญูณ และตัวอักษรพิมพ์ดีดไว้ในตอนแรกของเนื้อหา เสมือนกับตัวบทต้นทางทุกประการ นับเป็นการเชื่อมโยงสายใยเชิงภาษา (Verbal linkage) และสายใยเชิงภาพ (Visual Linkage) จากตัวบทต้นทางมายังตัวบทที่สอง ตัวบทที่สาม ซึ่งการคงเดิมไว้ดังกล่าว จะช่วยสร้างความสนใจให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกอยากอ่านบทประพันธ์ตัวบทต้นทาง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนก็สามารถเข้าถึงตัวบทแรกหรือเห็นผลงานภาพเขียนศิลปะทางภูตผีของครูเหม จึงนับว่าการดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกรจึงเป็นการอนุรักษ์ลักษณะผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร ให้ดำรงอยู่สืบไป

เหมือนดังที่ คริสต์ วิลสัน นักพัฒนานวัตกรรมการสอนหนังสือด้วยการ์ตูน ได้กล่าวเอาไว้ว่า “เราควรจะแทนวรรณกรรมเก่าๆ ด้วยนิยายภาพหรือหนังสือการ์ตูน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เราตั้งใจใช้หนังสือการ์ตูนมาช่วยดึงนักเรียนที่กำลังโตวันโตคืนไปกับวัฒนธรรมของรายการเอ็มทีวี การใช้วรรณกรรมการ์ตูนที่สามารถเห็นได้ด้วยภาพ จะทำให้นักเรียนพบว่า การอ่านเพื่อความสนุกและเพลิดเพลินนั้น สามารถทำให้เด็กต้องการที่จะอ่านวรรณกรรมได้ทุกรูปแบบตลอดช่วงชีวิตของเขา” (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และ พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์, 2553 :188)

ส่วนด้านผลสืบเนื่องเชิงคุณภาพ พบว่าการนำบทประพันธ์เรื่องผีของ เหม เวชกร เป็นการเพิ่มคุณค่าในเชิงสุนทรียะ ที่ทำให้เนื้อหาและความหมายในตัวบทที่สองมีความชัดเจน และมีคุณภาพที่ดีกว่าตัวบทแรกในหลายเรื่อง และลดทอนคุณค่าเชิงสุนทรียะไปในบางเรื่อง อาทิเรื่อง มนุษย์ผู้ไม่สังคมโลก ผู้ผลิตได้คงองค์ประกอบการเล่าเรื่องเอาไว้ทั้งหมด ประกอบกับการได้ดาราแม่เหล็กอย่าง สินีใจ เปล่งพานิช มารับบทเป็นนางเอก ดารานักแสดงสามารถแสดงตามบทบาทได้เป็นอย่างดี ประกอบกับฉากบรรยากาศที่น่ากลัวและสวยงามตามบทประพันธ์ จึงทำให้การเล่าเรื่องมีโดดเด่นชัดมากขึ้น นับเป็นการเพิ่มคุณค่าทางสุนทรียะ แต่เรื่องหยดน้ำสังข์ ที่ผู้สร้างตีความแก่นเรื่องผิดเพี้ยนไปจากตัวบทต้นทาง หรือเรื่อง ภาพปั้นเป็นเหตุ ที่ได้เปลี่ยนโครงเรื่องเกือบทั้งหมดจากเรื่องของความรักในครอบครัว กลายเป็นเรื่องความแค้นจนเกินไปจนการเล่าเรื่องมีความผิดเพี้ยนไปจากตัวบทต้นทางอยู่ไม่น้อย ถือการเป็นการลดทอนคุณค่าทางสุนทรียะไป

สำหรับสุนทรียประโยชน์ที่ผู้รับสารจะได้รับจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร คือ รสแห่งความกลัว รสแห่งความรัก รสแห่งความโศก ที่จะทำให้ผู้รับสารมีความเพลิดเพลินบันเทิงใจและตระหนักในการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทและเกิดคุณค่าที่สุดต่อไป

ดังนั้น การศึกษาการดัดแปลงข้ามสื่อจากวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร เป็นละครโทรทัศน์และหนังสือการ์ตูน จึงเป็นการยืนยันว่าสื่อจินตคติในยุคสื่อหลังสมัยใหม่ (Postmodern era) มีแนวคิดที่ว่าทุกวันนี้แทบไม่มีนวัตกรรมหรือตัวบท (Text) อันใดที่ถูกสร้างขึ้นมา โดยใหม่เอี่ยมโดยไม่มีเนื้อหาหรือรูปแบบที่ซ้ำรอยเดิมกับตัวบทในอดีต ดังนั้น สื่อจินตคติในปัจจุบันล้วนหรือฟื้น (Retake) หรือดัดแปลงผลงานที่เคยสร้างมาแล้วกลับมาทำใหม่อยู่เสมอ

7.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องผี วิญญาณและความผูกพันโดยเหม เวชกร ได้รับการสร้างในปี พ.ศ.2546 ทำให้ผู้วิจัยมีข้อจำกัดในการสัมภาษณ์เนื่องจากละครโทรทัศน์ได้ออกอากาศในระยะเวลาที่นานแล้วจึงทำให้ติดต่อทีมงานผู้ผลิตได้ไม่สมบูรณ์ครบทีม ทีมงานหลายคนได้เปลี่ยนที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์หรือไม่ก็ไปอยู่ที่ต่างประเทศ ซึ่งในผู้วิจัยสามารถติดต่อสัมภาษณ์ผู้กำกับ 1 คน นักเขียนบท 1 คน ส่วนนักเขียนบทที่เหลือ ทางผู้วิจัยไม่สามารถหาที่อยู่เพื่อที่จะติดต่อได้

7.4 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

7.4.1 เนื่องจากการวิเคราะห์การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์บทในระดับปริมาณ/ในลักษณะรูปแบบเท่านั้นยังไม่ได้วิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์บทในระดับความหมายความหมาย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ผู้ที่มีความสนใจที่จะนำงานชิ้นวิจัยนี้ไปต่อยอด โดยทำการวิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์บทในระดับความหมาย โดยอาจตั้งคำถามว่าแต่เดิมวรรณกรรมเรื่องสั้นครุเหม เวชกร มีผีชนชั้นไพร่ถึงจำนวน 94 เรื่อง ครุเหมอาจจะใช้เรื่องผีในการวิจารณ์การที่สังคมเมืองเริ่มโตขึ้นด้วยระบบทุนนิยมจึงทำให้สังคมชนบทแย่งชิงที่ทำให้ตัวละครในชนบทหลังไหลเข้ามาดำเนินชีวิตในเมือง และสุดท้ายก็ผิดหวังจึงต้องกลับมาตายยังชนบทบ้านเกิดตามเดิม จากที่กล่าวมานี้เป็นระดับความหมายที่ครุเหมในวรรณกรรมเรื่องสั้น แต่พอมาทำเป็นละครโทรทัศน์ หรือการ์ตูนความหมายที่ซุกซ่อนอยู่ในวรรณกรรมเดิมยังอยู่ใหม่หรือเปลี่ยนไปอย่างไร

7.4.2 เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสั้นและภาพเขียนชุดภูตผีของเหม เวชกร ในเฉพาะส่วนของตัวบทและสอบถามจากผู้สร้างเท่านั้นเท่านั้น ผู้วิจัยจึงอยากเสนอแนะให้ผู้ที่มีความสนใจจะนำผลงานวิจัยชิ้นนี้ไปต่อยอดในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือการ์ตูนที่มีกลุ่มผู้อ่านเป็นเด็กและเยาวชนว่ามีทัศนคติต่อการ์ตูนหรือ! น่ากลัวก็ไม่บอกเป็น

อย่างไร อ่านแล้วรู้สึกกลัวหรือไม่ หรือการไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านเด็ก ที่เข้าใจธรรมชาติของเด็กว่าเด็กจะกลัวผี อย่างไร แบบไหน

7.4.3 เนื่องจากในปัจจุบันมีสื่อจินตคติที่ได้รับการดัดแปลงข้ามสื่อไปยังหนังสือการ์ตูนมีจำนวนมาก แต่การวิจัยในเรื่องสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสื่อการ์ตูนยังมีน้อย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาสัมพันธ์เกี่ยวกับสื่อการ์ตูนในแง่สัมพันธ์สืบเนื่องทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนคุณค่าของสื่อการ์ตูนที่มีสารประโยชน์ต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิชาการนิเทศศาสตร์และเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตต่อไป

รายการอ้างอิง

กฤษฎดา เกิดดี.(2543).ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ การศึกษาว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญ.

กรุงเทพมหานคร:สถาพรบุ๊คส์.

กาญจนา แก้วเทพ.(2541).การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค.กรุงเทพมหานคร: อินฟินิตี้เพรส.

กาญจนา แก้วเทพ.(2553).แนวพินิจใหม่ในสื่อสารการศึกษ.กรุงเทพมหานคร: โครงการเมธีวิจัย

อาวุโสฝ่ายวิชาการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว).คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กำจร หลุยพงศ และสมสุข หินวิมาน.(2552).หลงรัก สืบสวน ในหนังไทย.กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์เพชรสยาม.

จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา.(2544).แปลแปลงและแปรรูปบทละคร.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์สยาม.

จุลศักดิ์ อมรเวช.(2544).ตำนานการ์ตูน.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แสงดาว.

จิรวดี วิไลลอย.(2547).ประดิษฐกรรมในการเล่าเรื่องและสุนทรียรสในภาพยนตร์ชุดดิเอ็กซ์ไฟล์ส.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,สาขาวิชาวาริชวิทยา ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการ
แสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และคณะ.(2546).สุนทรียนิเทศศาสตร์ การศึกษาการสื่อสารการแสดงและ

สื่อจินตคดี.กรุงเทพมหานคร: โครงการการพัฒนาคณะความรู้นิเทศศาสตร์ตะวันออก

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และคณะ.(2543). นิเทศศาสตร์ กับเรื่องเล่าและการเล่าเรื่อง.

กรุงเทพมหานคร: โครงการสื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์.(2551).บทโทรทัศน์เขียนอย่างไรให้มีอโปว. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์

การพิมพ์.

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และพิรุณ อนวัชศิริวงศ์.(2553). การ์ตูนมหัศจรรย์แห่งการพัฒนาสมองและ

การอ่าน.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.

ทฤษฎี เสมา.(2541). วิเคราะห์กลวิธีแต่งเรื่องสั้นแนวสยองขวัญของ เหม เวชกร.วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทศพร กรกิจ.(2550).การสร้างที่น่าสะพรึงกลัวใน “หนังสือ” อเมริกัน เกาหลี และไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นับทอง ทองใบ.(2550). นวัตกรรมการเล่าเรื่องและเอกลักษณ์ในภาพยนตร์แอนิเมชั่น ของฮายา

โอะ มิยามิยาซากิ.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาท

วิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปรม สนวนสมุทร.(2547). ผู้เสกกับการดัดแปลงเนื้อหาและตัวละครเรื่องพระอภัยมณีในวัฒนธรรม

ประชานิยมในช่วงพุทธศักราช 2545-2546. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชา

ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะพิมพ์ สมิตติติก.(2547). การเชื่อมโยงเนื้อหา “นวนิยาย” ในสื่อสิ่งพิมพ์และในสื่อโทรทัศน์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร .(2534). คู่มือการฝึกวาดการ์ตูนด้วยตนเอง.สำนักพิมพ์ธารอักษร.

สินียา ไกรวิมล.(2545). ลักษณะของบทละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมช่วงหลังข่าวจากปี พ.ศ.

2535 ถึง พ.ศ.2544.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน

ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุเมธ โพธิ์โสภณ.(2551).สัมพันธภาพระหว่างภาพยนตร์ญี่ปุ่น-ไทยต้นฉบับกับภาพยนตร์

ผีฮอลลีวูดสร้างใหม่.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน

ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัฒนาสมองเด็ก.(ออนไลน์),2553.แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews>

(2553,กันยายน 9)

ภาพยนตร์ไทย.(ออนไลน์).2546.แหล่งที่มา: th.wikipedia.org/wiki/เป็นชู้กับผี (2546,ธันวาคม 9)

วิชุดา ปานกลาง.(2532).การวิเคราะห์การถ่ายทอดความหมายเรื่อง “ผี”ในภาพยนตร์ไทยชุด “แม่

นาคพระขนอง” พศ.2531-2532 . วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการ

สื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกียรติชัย อิศรเดช.(2544). บางระจัน:สงครามสุนทรียศาสตร์ในศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องของไทย.

นิเทศศาสตร์ปริทัศน์.ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (มีนาคม).

ผดุง พรหมมูล.(2547).ศิลปะการสร้างสรรค์ภาพประกอบ.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.

ศุภมิตร จันทร์.(2553). บรีอ! น้ากลั้วก็ม่บอก ชุดผีแอนด์เดอะแก๊ง.สำนักพิมพ์บ้านสือบุ๊คส์.

ศุภมิตร จันทร์.(2553). บรีอ! น้ากลั้วก็ม่บอก ชุดผีวีโทร.สำนักพิมพ์บ้านสือบุ๊คส์.

ศุภมิตร จันทร์.(2553). บรีอ! น้ากลั้วก็ม่บอก ชุดผีเดอะสตาร์.สำนักพิมพ์บ้านสือบุ๊คส์ .

ศุภมิตร จันทร์.(2553). บรีอ! น้ากลั้วก็ม่บอก ชุดผีอะคาเดมี่. สำนักพิมพ์บ้านสือบุ๊คส์ .

สกุลวดี สุขอนันต์.(2553). การวิเคราะห์ตระกูลหนังสือไทย .วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,สาขา

สื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมสุข หินวิมาน.(2544).“คู่มือคุณละครและย้อนดูผี”.นิเทศศาสตร์ ปรัชญา.ปีที่ 5 ฉบับที่ 3

(มีนาคม-มิถุนายน) : 44-65.

วิรุณ ตั้งเจริญ.(2546). สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอแอนดีไอคิว.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์.(2546). ตามหาการ์ตูน.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มติชน .

อิรวดี ไตลังคะ.(2543). ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

อรนุช เลิศจรยารักษ์.(2548). หลักการเขียนบทโทรทัศน์ .กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ถวัลย์ มาศจรัส.(2539). เรื่องสั้นและการเขียนเรื่องสั้น .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มติใหม่.

สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร.(2550). บันทึกคดีประเภทเรื่องสั้น.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ไอ

เดียนสโตร.

เหม เวชกร.(2546). ผู้มาจากเมืองมืด .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิริยะ.

เหม เวชกร.(2547). ผู้ไม่มีร่างกาย .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิริยะ.

เหม เวชกร.(2547). ใครอยู่ในอากาศ .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิริยะ.

เหม เวชกร.(2546). วิญญาณที่เร่ร่อน .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิริยะ.

เหม เวชกร.(2546). ปีศาจของไทย.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิริยะ.

อัศวิน อัศวบุตร และ สมบูรณ์ พวงดอกไม้.(2548). ดรออิง พื้นฐานงานศิลป์. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์เศรษฐกิจศิลป์.

คูมาพร มะโรณีย์.(2551).สัมพันธ์ของการเล่าเรื่องในสื่อการ์ตูน ละครโทรทัศน์ และนวนิยาย
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน
 คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Brian McFarlane .(1996).Novel To Film : An Introduction to the Theory of
Adaptation. New York: Oxford University Press.

Kenneth Portnoy.(1998).Screen Adaptation : A Scriptwriting Handbook.Focal
 Press.

Robert Stam.(2005). Literature through Film : Realism,Magic,and Art of
Adaptation.Blackwell Publishing.

Nat Gertler and Steve Lieber.(2004). The Complete Idiot's Guide to Creating a
Graphic Novel. Alpha A member of Penguin Group (USA)Inc.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายฤกษ์ คุปตามร เกิดวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2530 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปลายจากโรงเรียน ชีโนรสวิทยาลัย และสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
บัณฑิต จากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร
นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการแสดง ภาควิชาวาทยวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ.2552